Dur Bir Mola Ver

TOM ROBBINS

İngilizce'den Çeviren: Fatma Taşkent

AYRINTI

7. BASIM

kitapyurdu.com

THOMAS EUGENE ROBBINS

Amerikalı roman ve kısa hikâye yazarı (d. 1936). Robbins, "Oyunculuk, uçarılık değil bilgeliktir," görüşünü ön plana çıkarıp çılgınlık derecesinde oyuncul romanlar yazmaktadır. Romanları, hayatın daha ciddi yanlarını inkâr etmez; "her şeye rağmen mutluluk" ilkesinin savunuculuğunu yapar. Bu ilkenin içerdiği mesajı, romanlarındaki karakterlerin felsefeleri ve aynı zamanda da incelikli yazı biçemiyle iletir. Edepsiz kelime oyunları, alakasız sonuçlar, zıtlık içeren ifadeler, ara sözler, Robbins'in anlatımının belli başlı özellikleridir. Romanları, yalnızca edebi uzlaşımları değil; insanoğlunu tatmin etmenin en iyi yolu hakkında toplumda yer alan varsayımları da sorgular. Robbins, panteizm, mistik Doğu dinleri ve Yeni Fizik gibi çeşitli kaynaklardan alternatif düşünceleri bir araya getirir.

Robbins genellikle Thomas Pynchon, John Barth ve Kurt Vonnegut gibi postmodern yazarların edebi takipçisi olarak değerlendirilmektedir. O da bu yazarlar gibi, modern hayatın saçmalığını teslim ederken, uyum göstermek adına bireysel anlatımından fedakârlık yapmaz ve eserlerinde üstkurmaca öğeler kullanır. Çoğunlukla okuyucuya doğrudan hitap eder, eserin akışıyla ilgili yorumlarda bulunur ve romanlarında bir karakter olarak varlık gösterir. Ancak, çoğunlukla kara komedi türünde yazan ve modern dünya hakkında kasvetli öngörülerde bulunan yakın tarihteki öncellerinin aksine, eserlerinde iyimser bir tona ve genellikle uçarı bir mizaha yer verir.

Robbins, *Another Roadside Attraction* (1971/Dur Bir Mola Ver, Çev.: Fatma Taşkent, Ayrıntı Yayınları, 1997) ile çoğu eleştirmenin övgüsünü kazanmıştır. Ancak bu roman, 1973'e kadar popüler bir başarı elde edememiş, bu tarihten sonraysa kült haline gelmiştir. Robbins'in eserlerinin daha sonra büyük başarı kazanması, genelde insanların hayatlarındaki sevinç düzeyini yükseltmeyi başaramayan toplumsal uzlaşımları pervasızca sorgulayıp alaya alan romanlarının, özellikle gençler ve sıradışı insanlar tarafından beğenilmesine bağlanmaktadır.

Even Cowgirls Get the Blues (1976) adlı romanında ise Robbins, Sissy Hankshaw adında, ellerinin başparmakları yirmi üç santim uzunluğunda olan, otostop tutkunu, çekici bir kadın kahramanı anlatır. Sissy, mankenlik yaptığı New York ile bir grup feminist kadın kovboy tarafından devralınmış bir kozmetik sağlık çiftliğinin bulunduğu Güney Dakota arasında mekik dokur. Sissy'nin seyahatleri anlatılırken, bir yandan da insanın evrenle ilişkisi ve bireysel özgürlüğün önemi gibi temalar irdelenir.

Still Life with Woodpecker'de (1980/Ağaçkakan, Çev.: Fatma Taşkent, Ayrıntı Yayınları, 1999) Robbins'in daha önceki eserlerinin karmaşık konularının aksine basit bir hikâye vardır; bazı eleştirmenlere göre de kitap, yavaş ilerler ve fabl benzeridir. Kitapta, çevreci modern bir prenses ile onun "metafizik bir kanun kaçağı" olan âşığının öyküsü anlatılır. Robbins kitabında, bireysel romantizmin ve kişisel tekamülün, toplumsal eylemcilikten daha önemli olduğunu savunur; "iyi de kötü kadar adi olabilir" düşüncesine inanarak dogmayı reddeder.

Jitterbug Perfume (1984/Parfümün Dansı, Çev.: Belkıs Çorakçı Dişbudak, Ayrıntı Yayınları, 1995) adlı romanında çeşitli karakterler, mükemmel parfümün ve ölümsüzlüğün sırrının arayışı içinde, zamanın ve mekânın ötesine geçerler. Bu roman da hem okurlar hem de *Publishers Weekly, Kirkus Review, San Francisco Chronicle, Washington Post* gibi ciddi yayın organları tarafından çok beğenilmiştir. *The San Diego Union*'da Robbins için şöyle denmiştir: "Bazı yazarlar bir sürü para kazanır, bazılarıysa edebiyat kurumu tarafından klasikleştirilir; ama pek az yazar Tom Robbins kadar okuyucuları tarafında sevilir. Hayranları onun kitaplarını bugünlerde pek az kitabın yaratabildiği bir coşku ve adanmışlıkla kucaklar... Robbins'in sözcüklerle oynama, metaforik uçuşlar yapma hevesi yapıtlarına taşkın bir hava getirse de, o oyunlarını çok ciddiye alan bir yazardır."

Skinny Legs and All ve *Half Asleep in Frog Pajamas* (1994; *Sirius'tan Gelen Kurbağa*, Çev.: Süha Sertabiboğlu, Ayrıntı Yayınları, 2001) ve *Fierce Invalids Home From Hot Climates* (2000/Ayrıntı Yayınları'nın programına alınmıştır) yazarın diğer kitaplarıdır.

Ayrıntı: 187
Edebiyat dizisi: 65

Dur Bir Mola Ver
Tom Robbins

İngilizceden çeviren
Fatma Taşkent

Yayına hazırlayan
Özden Arıkan

Kitabın özgün adı
Another Roadside Attraction

Bantam Books/1991
basımından çevrilmiştir

© Thomas E. Robbins 1971 & Kesim Ajans

Bu kitabın Türkçe yayın hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak illüstrasyonu
Sevinç Altan

Kapak düzeni
Arslan Kahraman

Düzelti
Ayten Koçal

Baskı ve cilt
Sena Ofset (0 212) 613 38 46

Birinci basım *1997*
İkinci basım *1998*
Üçüncü basım *2004*

Baskı adedi *2000*

ISBN 975-539-189-4

AYRINTI YAYINLARI
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr
Dizdariye Çeşmesi Sk. No.: 23/1 34400 Çemberlitaş-İst. Tel.: (0 212) 518 76 19 Faks: (0 212) 516 45 77

Tom Robbins

Dur Bir Mola Ver

E D E B İ Y A T D İ Z İ S İ

GÜLÜNESİ AŞKLAR/*Milan Kundera* ◢ KALECİNİN PENALTI ANINDAKİ ENDİŞESİ/*Peter Handke* ◢ YÜZBAŞI VE KADINLAR TABURU/*Mario Vargas Llosa* ◢ BİZ/*Yevgeni Zamyatin* ◢ KESİK BİR BAŞ/*Iris Murdoch* ◢ YENİ TANRILAR/*Alberto Vasquez-Figueroa* ◢ İNFAZA ÇAĞRI/*Vladimir Nabokov* ◢ EVET AMA, BİR LOKOMOTİF BUNU YAPABİLİR Mİ BAKALIM?/*Woody Allen* ◢ ÇALI HOROZU/*Michel Tournier* ◢ BANYO/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ BALKON/*Jean Genet* ◢ GÜNEŞ İMPARATORLUĞU/*J.G. Ballard* ◢ BEYAZ ZENCİLER/*Ingvar Ambjörnsen* ◢ SİYAH MADONNA/*Doris Lessing* ◢ KAPANDA ÜÇ KAPLAN/*G. Cabrera Infante* ◢ ZAMANIN KIYISINDAKİ KADIN/*Marge Piercy* ◢ ANARŞİNİN KISA YAZI/*Hans Magnus Enzensberger* ◢ FOTOĞRAF MAKİNESİ/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ GÜLÜN GÜNLÜĞÜ/*Ursula K. LeGuin* ◢ HOTEL DU LAC/*Anita Brookner* ◢ AZİZLER ve ÂLİMLER/*Terry Eagleton* ◢ VEDA YEMEĞİ/*Michel Tournier* ◢ ORLANDO/*Virginia Woolf* ◢ UTANÇ BİTTİ/*Anja Meulenbelt* ◢ YAKIN GELECEĞİN MİTOSLARI/*J. G. Ballard* ◢ KARANLIĞIN SOL ELİ/*Ursula K. LeGuin* ◢ AĞ/*Iris Murdoch* ◢ WATT/*Samuel Beckett* ◢ EKOTOPYA/*Ernest Callenbach* ◢ GECEYİ ANLAT BANA/*Djuna Barnes* ◢ İNSAN POSTUNA BÜRÜNMÜŞ KÖPEK/*Ingvar Ambjörnsen* ◢ CUMA/*Michel Tournier* ◢ AFRODİT'İN BAŞKALDIRISI/*Lawrence Durrell* ◢ GÜNDELİK MUTLULUĞA ALIŞMA/*Anja Meulenbelt* ◢ MURPHY/*Samuel Beckett* ◢ MASAL MASAL İÇİNDE/*Khimaira/John Barth* ◢ ZEN VE MOTOSİKLET BAKIM SANATI/*Robert M. Pirsig* ◢ PARFÜMÜN DANSI/*Tom Robbins* ◢ SINIRSIZ RÜYALAR DİYARI/*J. G. Ballard* ◢ FRANSIZ TEĞMENİN KADINI/*John Fowles* ◢ BEYAZ OTEL/*D.M. Thomas* ◢ MYRA/*Gore Vidal* ◢ DALGALAR/*Virginia Woolf* ◢ ATLANTİK ÖTESİ/*Witold Gombrowicz* ◢ HAYRANLIK/*Anja Meulenbelt* ◢ FERDYDURKE/*Witold Gombrowicz* ◢ MELEKLER ZAMANI/*Iris Murdoch* ◢ PAULINA 1880/*Pierre Jean Jouve* ◢ EŞEKARISI FABRİKASI/*Iain Banks* ◢ ROCK LANETİ/*Iain Banks* ◢ KAYIP ZAMAN/*Anja Meulenbelt* ◢ SENİ İÇİME GÖMDÜM/*Andrew Jolly* ◢ BAŞTAN ÇIKARICININ GÜNLÜĞÜ/*Sören Kierkegaard* ◢ KONFIDENZ/*Ariel Dorfman* ◢ ALTIN DAMLA/*Michel Tournier* ◢ BİR GARİP VAKA: MATMAZEL *P./Brian O'Doherty* ◢ NIETZSCHE AĞLADIĞINDA/*Irvin D. Yalom* ◢ KIZILAĞAÇLAR KRALI/*Michel Tournier* ◢ AİLEDE BİR ÖLÜM/*James Agee* ◢ KUTSAL BÖLGE/*Carlos Fuentes* ◢ KALPSİZ AMANDA/*Jurek Becker* ◢ 62-Maket Seti/*Julio Cortázar* ◢ ÇARPIŞMA/*J.G. Ballard* ◢ ÜÇLEME-Molloy-Malone Ölüyor-Adlandırılamayan/*Samuel Beckett* ◢ DUR BİR MOLA VER/*Tom Robbins* ◢ HIRSIZIN GÜNLÜĞÜ/*Jean Genet* ◢ KÜÇÜK DEĞİŞİMLER/*Marge Piercy* ◢ LİLA/*Robert M. Pirsig* ◢ ERGİNLİK YAŞI/*Michel Leiris* ◢ AŞKSIZ İLİŞKİLER/*Samuel Beckett* ◢ ESİRGEYEN GÖKYÜZÜ/*Paul Bowles* ◢ YALANCI JAKOB/*Jurek Becker* ◢ DİVAN/*Irvin D. Yalom* ◢ PORNOGRAFİ/*Witold Gombrowicz* ◢ MERCIER İLE CAMIER/*Samuel Beckett* ◢ BİR ERKEĞE NASIL TECAVÜZ EDİLİR?/*Märta Tikkanen* ◢ /BENDENİZ VE MARCO POLO/*Paul Griffiths* ◢ DOĞMAMIŞ KRİSTOF/*Carlos Fuentes* ◢ RÜYA SAKİNLERİ/*Iris Murdoch* ◢ HİÇ İÇİN METİNLER ve Uzun Öyküler/*Samuel Beckett* ◢ DUYGU YOLCULUĞU/*Laurence Sterne* ◢ BETTY BLUE/*Philippe Djian* ◢ AĞAÇKAKAN/*Tom Robbins* ◢ ANARŞİST/*Tristan Hawkins* ◢ BAKAKAİ/*Witold Gombrowicz* ◢ PORTNOY'UN FERYADI/*Philip Roth* ◢ 101/2 BÖLÜMDE DÜNYA TARİHİ/*Julian Barnes* ◢ SUNİ TENEFFÜS/*Ricardo Piglia* ◢ MANŞ ÖTESİ/*Julian Barnes* ◢ ADA/*Aldous Huxley* ◢ GÜLÜN MUCİZESİ/*Jean Genet* ◢ MÖSYÖ/*Jean-Philippe Toussaint* ◢ ÇİÇEKLERİN MERYEM ANASI/*Jean Genet* ◢ BAŞUCU OĞLANI/*Alison Fell* ◢ YARATIK/*John Fowles* ◢ SENİ SEVMİYORUM/*Julian Barnes* ◢ ZENCİLER/*Jean Genet* ◢ TÜNEL/*Ernesto Sábato* ◢ KARA PRENS/*Iris Murdoch* ◢ KARNINDAN KONUŞANIN ÖYKÜSÜ/*Pauline Melville* ◢ TANRI'NIN AĞZINDAN EVRENİN HİKÂYESİ/*Franco Ferrucci* ◢ HAYATIN VE AŞKIN YASALARI/*Makine Palmen* ◢ KAHRAMANLAR VE MEZARLAR/*Ernesto Sábato* ◢ KAYNAK VE ÇALI/*Michel Tournier* ◢ CENNETE BİR KOŞU/*J.G. Ballard* ◢ DİŞİ ADAM/Joanna Russ ◢ FLAUBERT'İN PAPAĞANI/*Julian Barnes* ◢ ALDATMA/*Philip Roth* ◢ KOKAİN GECELERİ/*J.G. Ballard* ◢ ACABA NASIL?/*Samuel Beckett* ◢ MANTISSA/*John Fowles* ◢ KOLEKSİYONCU/*John Fowles* ◢ BENJAMIN: DAR GEÇİTTEKİ AYDIN/*Jay Parini* ◢ METEORLAR/*Michel Tournier* ◢ ARKADAŞLIK/*Connie Palmen* ◢ AŞK VESAİRE/*Julian Barnes* ◢ SİRİUS'TAN GELEN KURBAĞA/*Tom Robbins* ◢ BAYAN GULLIVER CÜCELER ÜLKESİNDE/*Alison Fell* ◢ GELECEKTEN ANILAR/*William Morris* ◢ BENİMLE TANIŞMADAN ÖNCE/*Julian Barnes* ◢ İNGİLTERE İNGİLTERE'YE KARŞI/*Julian Barnes* ◢ İYİ İŞ/*David Lodge* ◢ YİTİK RUHLAR IRMAĞI/*Connie Palmen* ◢ TERAPİ/*David Lodge* ◢ ÖLÜRKEN/*Jim Crace* ◢ GÜZELLİK HIRSIZLARI/*Pascal Bruckner* ◢

H A Z I R L A N A N K İ T A P L A R

KARANLIKLARIN EFENDİSİ/*Ernesto Sábato* ◢ BÜYÜCÜ/*John Fowles* ◢ YOLDA/*Jack Kerouac*

Bu kitap, Kendrickler'e –(merhum) Kaptan John ve (hâlâ direnen) Billy'ye; Shazam'a, küçük Terrie'ye ve şimdi her neredeyse "harika şapşal ayı"ya adanmıştır.

"İsa'nın yaptığı başka çok şeyler
daha vardır; eğer birer birer
yazılmış olsalar, yazılan kitaplar
dünyaya bile sığmazdı sanırım."

YUHANNA'YA GÖRE İNCİL
BAP 21: 25

"Bu arada, 16 mm'lik Dalay Lama projektörünü çalıştıran Reggie Fox, 16 mm'lik Tarzan filmlerinin ya da Marx Biraderler'in, Dalay Lama ve etrafındakiler tarafından çok tutulacağını söyledi. Bu kişiler, kesinlikle insan ya da hayvan canının alındığı filmleri görmek istemezler; onların ilgisini çeken, eğlence ve maceradır."

Lowell Thomas, Jr.,
Yaşadığımız Dünyanın Ötesinde
(Ek, "Tibet'e Giderken Yanınıza Alabilecekleriniz")

1.
bölüm

Büyücünün iç çamaşırları daha yeni bulundu. Miami civarındaki durgun bir gölün üzerinde yüzen mukavva bir bavulun içinde. Söz konusu keşif ne kadar önemliyse de –ki her birimizin kaderini değiştirme olasılığı var– bu rapora başlarken kullanacağımız bir hadise değil.

Mistik iç çamaşırlarıyla dolu bavulun içinde, John Paul Ziller'ın Afrika'ya –yoksa Hindistan mıydı?– yaptığı seyahatlerden birinde tuttuğu günlükten koparılmış sayfalar, alıntılar vardı. Şöyle başlıyordu günlük: "Arap oğlan gece yarısı bana bir kâse beyaz incir getiriyor. Çocuğun derisi altın sarısı; üstüme uyar mı diye deniyorum. Sineklerden korunmaya yaramıyor. Yıldızlardan da. Huşu kemirgeni yatağımın başucunda ötmekte." Ve şöyle devam ediyordu günlük: "Sabah her yerde büyü işaretleri var. British Museum'dan birtakım arkeologlar bir

beddua keşfettiler. Yerliler huzursuz. Civar köylerden birinde yaşayan bir bakire bir gergedan tarafından kaçırıldı. Kimsenin gözünün tutmadığı pigmeler muammayı çözmeye çalışıyorlar." Günlüğün başlangıcı böyleydi. Ama bu, raporumuzun başlangıcı değil.

Ne FBI ne de CIA, bavuldaki eşyaların John Paul Ziller'a ait olduğunu doğruluyor. Gösterdikleri isteksizlik, ya bürokratik bir formalite ya da taktik bir aldatmaca. Tanrı aşkına, Ziller'dan başka kim ağaç kurbağası derisinden yapılma binici donu giyerdi ki?

Her neyse, biz gündemdeki sıcak olaylarla vakit kaybetmeyelim. Bu raporun yazılmasını gerekli kılan kriz faktörlerine rağmen, dönemin, raporun aciliyetinin altını çizen genel ruh haline rağmen, ahlâk yapısında dünya çapında yaşanabilecek sarsıntıya rağmen, ona rağmen, bu belgenin yazarı ne bir gazeteci, ne de bir akademisyendir. Yazar, sözlerinin içerdiği potansiyel tarihsel önemin pekâlâ farkında olmakla birlikte, nesnelliğin, kendi perspektifinin önüne geçmesine de pek izin vermeyecektir. Ve yazarın perspektifinin merkezinde, tüm kamuoyunu ilgilendiren hadiselerin korkunç boyutlarına rağmen, bir kız yer alıyor: Amanda adında bir kız.

"Hayatta sevdiğim üç şey var," diye ansızın bağırdı Amanda, ilk uzun transından uyanınca. "Kelebek, kaktüs ve Sonsuz Yanılgı."

Daha sonra bir değişiklik yapıp listesine mantarları ve motosikletleri de ekledi.

Amanda sıcak denebilecek bir haziran sabahı kaktüs bahçesinde dolaşırken kumun üzerine resimler çizen yaşlı bir Navaho'ya rastladı.

"Sanatçının işlevi nedir?" diye sordu Amanda bahçesine izinsiz giren bu yetenekli adama.

"Sanatçının işlevi," diye cevapladı Navaho yerlisi, "hayatın sunmadıklarını sunmaktır."

Amanda, yıldırımların düştüğü, gök gürültülerinin duyulduğu şiddetli bir fırtına esnasında hamile kalmıştı. "Yıldırımdan mı, yoksa sevgilimden mi?" diye zaman zaman düşüncelere daldığı olurdu.

Elektrik yüklü gözlere sahip bir oğul doğurunca insanlar onun saçmaladığını düşünmekten vazgeçtiler.

Amanda, yeşil bokböcekleriyle belden tutturulmuş sarı kadifeden togası, boynunda mavi Japon güllerinden çelengi ve sırtına bağladığı, köpük köpük salyalar saçan bebeğiyle motosikletine atlar, çayırlarda dolaşır, nadide pulkanatlılardan arardı. Baharda geç saate dek dışarılarda oyalandığı bir akşamüstü bir söğüt ağacının altında konaklayan küçük bir Çingene topluluğuna tesadüf etti.

Amanda, Çingenelerin o tür işlerin erbabı olabileceklerini düşünerek "Yaradılışımın esasına dair bir açıklamada bulunamaz mısınız bana?" diye sordu.

"Peki karşılığında sen bizim için ne yapacaksın?" dedi Çingeneler.

Amanda uzun kirpiklerini indirip tatlı tatlı gülümsedi. "Hepinizi emerim," dedi.

Anlaşmışlardı. Amanda dört adamla iki kızı ziyadesiyle tatmin ettikten sonra Çingeneler, "Sen yaradılış itibarıyla çok meraklı bir kadınsın," deyip yolcu ettiler onu.

Babası (inanılmaz derecede şişmandı) Amanda'ya doğum gününde bir gösteri ayısı hediye etmişti. Ayı yalnızca Rusça'dan anlıyor, Amanda ise yalnızca İngilizce ve Rumence biliyordu (Kuzey Amerika Kızılderili lehçelerinden birkaçına aşinalığı vardıysa da insan içinde hiç konuşmazdı bunları). Bu durumda gösteri yapmak imkânsızdı. Öyleyse?

Amanda ayıyla dostluk kurdu. Ona leziz köfteler pişirdi. Kulaklarını kaşıdı, portakallarla, kremalı sandviçlerle, baharatlı gazozlarla besledi onu. Zamanla ayı kendi kafasına göre numaralar yapmaya başladı. Amanda akordeonunu çalınca oynuyor, onun gümüş renkli bisikletine biniyor, burnunun üzerinde üç tane topu düşürmeden taşıyabiliyor, kaliteli purolar içiyordu.

Günün birinde Moskova Sirki'nden bir adam, Amanda'nın yaşadığı kasabanın yakınındaki şehre ziyarette bulundu. Amanda'nın babasının ricası üzerine ayıyı görmeye geldi. Ayıya Rusça birtakım emirler yağdırdı, ancak ayı bunların hiçbirine aldırış etmediği gibi bir süre sonra yerde yuvarlanıp uykuya daldı.

"Bu illet ayı asla emirlere itaat etmez," diye söylendi sirkten gelen adam. "İşin aslını isterseniz, biz de onu bu yüzden satmıştık zaten."

O yaz Amanda'nın en büyük hayali bir Kelebek Serası kurmaktı. Çoğu pulkanatlının ömrü çok kısa olduğundan Amanda'nın serasında devamlı değişen bir kadro vardı.

Amanda şelalenin orada kurdu çadırını – söğüt dallarından, kara keçi yününden yapılma bir çadırdı bu. Çadırı, şal desenli, kocaman ve yumuşacık minderlerle doldurduktan sonra üzerinde sadece boncukları ve iç çamaşırları kalacak şekilde soyunup transa geçti. "Kelebeklerin ömrünü uzatmanın yolunu bulacağım," diye açıklamıştı daha önceden.

Ancak bir saat sonra uyandığında gizemli bir biçimde gülümsedi. "Kelebeğin ömrü tam olması gereken uzunlukta," dedi.

Adaçayı, pirinç ve şeftali likörü karışımını andıran ılık ekim günlerinden biriydi. Amanda'nın babası, dökülmüş yaprakların, dikenli ceviz kabuklarının arasından, sincapların izlediği yollardan (oflaya puflaya) ilerleyerek ta Bow Wow Dağı'na kadar gitti. Orada kızını bir yarasa mağarasının girişinde alçak sesle Budala'yla konuşurken buldu.

Baba hem rahat bir nefes aldı, hem de şaşırdı. "Fena üşüttün Amanda," diye azarladı onu. "Kasabaya Doktor Champion'a gittin sanmıştım. Oysa biri, seni motosikletini tam gaz ormana doğru sürerken gördüklerini söyledi bana."

"Ba Ba'yı ziyarete geldim," diye cevapladı Amanda. "Ateşimin taşıdığı gizli anlamlarla hapşırıklarımın ifade ettiği derin önemi açıkladı bana."

"İnsanın hastalanınca bir doktora görünmesi çok daha mantıklı bir davranış," diye üsteledi babası.

Amanda babasına sevgi dolu gülücükler gönderip ejderha desenli pelerinini işlemeye devam etti.

Yüzü kızaran Budala ayağa kalktı. Ahı gitmiş vahı kalmış, ponponlu gri beresini saygıyla çıkarıp gözlerini çizmelerine dikti. "Mantık insana ancak ihtiyacı olan şeyi verir," diye kekeledi. "Oysa büyü, insan neyi istiyorsa onu verir."

Elektrik yüklü şiddetli bir fırtınanın ertesi sabahı, Amanda uyandı-

ğında avcunun içinde tuhaf bir yazı buldu: Anlaşılmaz bir alfabeyle yazılmış tek bir "kelime".

Yoga egzersizleri yaparken, bahçedeki pagodada haşlanmış sombalığı, çilek ve kremadan oluşan kahvaltısını ederken, dere kenarında astroloji haritası çıkarırken hep bu yazının anlamı üzerine kafa yordu. Bebeğiyle birlikte bahçedeki çimenlerin üzerinde yuvarlanıp gülüşürken yazıyı düşündü, kurbağa bacağı ve hindistancevizi sütünden oluşan öğle yemeğini yerken yazıyı tarttı zihninde –hatta o akşamüstü turuncu ve mor renkli yelkenlisiyle, sekiz adet peyote kaktüsünün etkisiyle kafasının içinde şarkılar söyler vaziyette gölün etrafında dolaşırken bile yazının sırrını bulmaya çalıştı. Aslında tüm bu anlar boyunca yazı, kendisine gizemli olmaktan çok, komik geliyordu.

Ertesi gün Antropolojik Özlemler Kütüphanesi'nde yazıyla ilgili –yıkamakla çıkmıyordu yazı– araştırma yaptı. Nafile. Zamanında kendisine gönül vermiş genç birtakım Yahudi akademisyenlere yazının fotostatlarını gönderdi. Trans esnasında tam on iki kez yazıyı çözmeye çalıştı. Esoterik Bilgi Bakanlığı Kadim Esintiler Bölümü'ne cevap dilenen mektuplar döşendi.

Yazının ne anlama geldiğini hiçbir zaman öğrenemedi. Gerçi yıllar sonra bir akşam bir Ermeni lokantasında çok yaşlı bir çalgıcı, yazıya şöyle bir bakıp Amanda'ya ağır bir demir anahtar vermiş, sonra yangın merdiveninden aşağı koşarak uzaklaşmıştı.

"Peki neye inanırsın sen?" diye sert bir ifadeyle sordu rahip Amanda'ya.

Amanda suluboyayla üzerine minyatür bir manzara resmi yapmakta olduğu böcek kabuğundan başını kaldırdı. "Doğuma, çiftleşmeye ve ölüme inanırım ben," diye cevapladı. "Gerçi çiftleşme diğer ikisini de içeriyor, ölüm de zaten bir tür doğum sayılır. Her neyse, ben on dokuz yıl önce doğmuşum. Bir gün öleceğim. Bugün de çiftleşeceğim sanırım."

O gün gerçekten de çiftleşti Amanda.

Doğum, çiftleşme ve ölüm. İyi, hoş. Ama aslında Amanda'nın yürekten inandığı en az iki şey daha vardı: Büyü ve özgürlük.

Amanda'nın dövmeleri, ancak büyüye duyduğu inançla açıklanabi-

lirdi. Ve eğer o, hayli özgür bir kadın olmasaydı o şekilde ve vücudunun o bölgesine dövme yapılmasına asla izin vermezdi.

"Dünyada yüz elli binden fazla kelebek ve pulkanatlı türü bulunmasına rağmen Amerika Birleşik Devletleri'nde bunlardan ancak yaklaşık on iki bin tanesine rastlıyoruz. Çok çok küçük bir sayı bu."

Derenin orada Amanda, kütüphaneci ve doğa uzmanı Madam Lincoln Rose Goody, yaşlı bir Apaçi hekimi olan Baca Yıldırımı, şapkalımantarlarla istihareye yatan falcı Ba Ba (kasaba halkı ona Budala derdi), küçük oğlu, iki köpek, ayısı; bir kaplumbağa; ve halihazırda Amanda'nın âşığı olan on yedi yaşındaki sürgün Polonya prensi ve *rock-and-roll* şarkıcısı Stanislaw'dan oluşan dinleyici topluluğunu karşısına almış ciddi bir edayla konuşuyordu.

Amanda, dostlarına meşe palamudu unundan kurabiyeler, keçi peyniri, bektaşiüzümü reçeli ve buzlu nane çayından oluşan bir piknik yemeği sunduktan sonra, bir kütüğün tepesinde lotus duruşuyla oturdu, diğerleri ise onun ayaklarının dibindeki çimenlere oturdular. Amanda'nın üzerinde köylü gömleği, dizden büzgülü dantel bir don, Karaayak kabilesine özgü boncuklardan vardı ve daha önce de belirtildiği gibi ciddi bir edayla konuşmaktaydı.

"Amerikalılar, Kolombiya'ya, aşağı taraftaki Muzzo zümrüt madenlerinin oraya gitmedikleri sürece mavi tayfı göremeyecekler," diye yakındı Amanda.

"*Morpho cypris* dediğimiz şey," diye şen şakrak araya girdi Madam Goody.

"Evet," diye başıyla onayladı Amanda. "Bu kıtada o muhteşem yaratığın saçtığı yanardöner metalik mavinin yerini başka hiçbir şey tutamaz. Ay sarısı rengindeki çizgili vücuduyla Güney Avrupa'daki kovanlardan bal kapıp getiren ölübaş kelebeğini düşünün bir ve dostlarım, bir de Yeni Gine'de ağaçların tepelerini pırıl pırıl yapan o muhteşem, ipeksi kuyruklu kelebeği düşünün, bir de . . ."

"O dediklerin *Acherontia atropos* ile *Papilio codrus medon* olur," diyerek sözünü kesti Madam Goody.

Amanda, kısa boylu, tombul kütüphaneciye uzun, delici bir bakış fırlattı. Tam "Madam Goody, bu kelebeklerin Yunanca isimleri umurumda bile değil," diyecekti ki, rahatlayıp gülümsedi. "Ne yapalım, akademisyenler titiz insanlar. Uzmanlar hakikati bir bütün olarak gö-

remiyorlar asla, ama onların da kendilerince bir sorumlulukları var," diye geçirdi içinden. Bir laf etmemekle birlikte diğerlerinin, kendisini ilgilendiren şeyin bilimsel terminoloji değil, kelebeklerin güzelliği ve gizemi olduğunu anlamalarını sağladı.

"Biliyor musunuz? Gündüzkelebeği o kadar büyükmüş ki Sumatra'da insanlar onu uçan bir kuş zannediyorlarmış. Keşke o kadifemsi siyah ve ıspanak yeşili kanatlarını bizim çayırlarımızda da çırpsa, biz de onu hayranlıkla seyretsek ne harika olurdu."

"*Ornithopetria brookiana* –şey gündüzkelebeği yani," dedi Madam Goody, "çişli güzergâhları izler genellikle. Senin yavrun," –Amanda'nın oğlunu işaret etti– "gündüzkelebeğinin burada rahat edebilmesi için elinden geleni yapıyor."

Amanda kıkır kıkır güldü. "Tropik kelebeği de görmeyi isterim..."

"O türün erkekleri pek kavgacı olur," diye uyardı Madam Goody.

". . . şu babamın orkidelerinin arasında yaşayanları," dedi Amanda. "Bütün park ve bahçelerimizde yaşayanları."

Ve Amanda, planının ana hatlarını anlattı. Stanislaw'ın müzik topluluğu, Kapitalist Domuz, çok yakında dünya turnesine çıkacaktı. Amanda yabancı doğa uzmanları ve koleksiyoncularla temasa geçecek, bu kişiler de gizli korularda ya da it kopuğun takıldığı liman barlarında Stanislaw ve müzisyen arkadaşlarıyla gece yarıları buluşup onlara birçok egzotik pulkanatlı yumurtası ya da tırtılı verecekti. Topluluk üyeleri bu numuneleri müzik aletlerinin içine saklayacaklardı: Gitarların karınlarına yapıştıracak, davulların iç boşluklarına gizleyecek, amplifikatör tüplerinin arasına tıkıştıracaklardı. Amerika'nın entomolojik kaynaklarını zenginleştirmek amacıyla dünyanın en eski mesleği kaçakçılık benimsenecekti.

Ve beklenen gün geldi. Fakat ne yazık ki Uluslararası Kennedy Havaalanı'ndaki gümrük görevlileri bu soylu kaçakçı topluluğunu keşfederek enselediler. Kapitalist Domuz'un tüm üyeleri hapse atıldı. Ve neredeyse o saniye kelebek yumurtalarının kafa yaptığı söylentisiyle çalkalandı ortalık. Pek de entomoloğa benzemeyen birtakım insanlar, ormanlara, tarlalara üşüştüler; ağlar, cımbızlar, büyüteçler ve zoolojinin en yaygın ve hassas dalında kullanılan diğer alet edevata yönelik ani bir talep patlaması yaşandı.

"Amanda'cığım," dedi neşeyle aile avukatı, "dikkatimi çekti de, bu aralar sık sık aşırı garip şahıslarla görülmektesin."

Amanda, avukatın oturaklı kravatındaki puro külünü silkeleyerek

onu düzeltti. "Garip şahıs diye bir şey yoktur. Sadece kimi insanlar diğerlerinden daha fazla anlaşılmayı gerektirir o kadar."

"Amanda'cığım," diye lafa girdi babası (inanılmaz derecede şişmandı), "her ne kadar 'kadının yeri mutfaktır' gibi eski kafalı bir inanışa sahip değilsem de, bir genç kızın yemek pişirmek konusunda uzmanlaşmaya kalkışmasını yararlı bir davranış olarak görüyorum. Ancak pişirdiğin marihuanalı ekmeklerin kalitesiyle son derece büyük bir ün kazandığını öğrenmek de hiç mi hiç hoşuma gitmedi. Hatta, anladığım kadarıyla sana zaman zaman 'yeraltı dünyasının Betty Crocker'ı' da diyorlarmış. Akrabalarımıza, eşe dosta ne söylerim ben?"

"Pasta yesinler efendim," dedi Amanda, lütufkâr bir el hareketiyle.

Amanda, Pasifik sahilinde turneye çıkmış olan Hint-Tibet Sirki ve Dev Panda Çingene Blues Topluluğu'na müneccim olarak katıldı. Cenin, o vakit, bir cep saatinden daha büyük değildi ama yine de Amanda'nın sidik torbasına baskı uygulamaya başlamıştı. Topluluk, 101 No.'lu Karayolu'nda ilerlerken sık sık benzin istasyonlarında duruyordu. Niyetleri "depoyu doldurmak" değildi elbette.

Bu durum Amanda'nın canını sıkmıyordu, çünkü o, insanoğlunun suyu bir yerden başka bir yere nakletmek üzere yine su tarafından icat edildiğine inanmaktaydı uzun zamandan beri.

Amanda tarot kartlarına bakarak geleceği okuyordu. Yi Jing'e danışıyordu. Hatta bir ara el falı bile bakmıştı. Ancak gezgin gösteri topluluğundaki esas işi, kendi kendine geçtiği translardaki uyanık uyku esnasında tavsiyelerde bulunmaktı. Ruh okuyabilme meziyetinden yararlanmanın karşılığında müşteriler ona 4,98 dolar ücret ödüyorlardı.

Ancak medyumluk –en azından Amanda için– öyle sanıldığı gibi hazırlop, rutin bir iş değildi. Amanda, ergenlik çağından itibaren kolektif bilinç içerisindeki o "ruh dünyası" dediğimiz alandan yayılan incelikli ve nazik titreşimleri sezebildiğini anlamıştı. Büyüyüp daha çok tecrübe kazandıkça transa geçmek daha da kolaylaşmıştı. Translar ise daha zengin bir hal almış, süreleri de uzamıştı. Sözün kısası Amanda, belirli bir oranda hâkimiyet kazanmıştı. Ancak medyumluk asla pozi tif bilim değildi. Amanda içinse medyumluk açık bir risk taşıyordu Titreşimsel olgular bazen gerçekleşmiyor, bazen de yanlış gerçekleşi

yordu –ya da iş tamamıyla çığrından çıkıyordu.

Mesela Santa Barbara'da sıkıntılı bir akşam –ortalığı kasıp kavuran elektrik yüklü bir fırtınanın arifesinde– Amanda, iyi giyimli bir kadın müşterinin evlilik hayatında yaşadığı sorunlar hakkında konuşan "sesler" ile kendi vücudu aracılığıyla kurduğu bağlantıyı aniden kaybetmişti. Bir dakika boyunca kımıltısız kalıp anlamsız sözler sarf ettikten sonra, kibarca felsefi nutuk diyebileceğimiz bir konuşmaya başlamıştı.

"Hayattaki en önemli şey üslup. Yani temelde, neticede önemli olan, kişinin varoluş üslubu –kişinin eylemlerinde görülen karakteristik tarz. İnsan kendini eylemleriyle tanımlamaktaysa eğer, o zaman üslup iki kat daha belirleyicidir; çünkü eylemi betimleyen üsluptur."

Amanda söylediği şeyi uzun uzun tartıı kafasında. "Mesele şu," dedi sonunda. "*Mutluluk öğrenilen bir durum.* Öğrenildiği ve kendi kendini ürettiği için de idamesi dış koşullara bağımlı değil. Bu durum içerik konusunu çok ironik bir biçimde aydınlatıyor. Ve üslubun önceliğini vurguluyor."

Yaklaşık bir saat süren monoloğun ardından Amanda sözlerini şöyle toparlamıştı: "Boşluğu dolduran şey içerik, daha doğrusu içerik bilinci. Ancak salt içeriğin varlığı yeterli değil. İçeriğe, bizleri etkileme, harekete geçirme becerisini veren şey üslup; içeriği umursamamızı sağlayan şey üslup."

Bunun üzerine konuşma boyunca sabırla beklemiş olan müşteri, el çantasını Amanda'nın kafasına geçirip 4,98 dolarını geri istemişti.

Yaklaşık on üç ay önce John Paul Ziller, hamile bir Çingene ile evlendi, iki zehirsiz yılanla bir çeçe sineği aldı ve Seattle-Vancouver Çevreyolu üzerinde, yolun kenarında bir hayvanat bahçesi açtı.

Zehirsiz yılanlar türlerinin hayli sıradan birer örneğiydiler. Çeçe sineğine gelince, canlı bile değildi. "Çingene" ise yarı İrlandalı yarı Porto Rikolu çıktı ve zaten hamileliği de uzun sürmedi: Bir gece elinde ordu fazlası bir fenerle, otların arasında, yılanlara yedirmek için fare yakalarken çukura yuvarlanıp düşük yaptı.

Ancak zamanla hem evlilikleri –Ziller'ın ikinci evliliğiydi– hem de ticari girişimleri –Ziller'ın ilk girişimiydi– tuhaf bir biçimde başarıya ulaştı. Ceset'in gelişinden bile önce Ziller, karısına ve hayvanat bahçesine çok sağlam bir sevgiyle bağlıydı.

Okurun da muhtemelen tahmin ettiği gibi, Bay Ziller'ın kendine eş olarak seçtiği "Çingene", o zamanlar yirmi yaşına basmış ve ikinci bir akılsızlık yüzünden karnını şişirmiş olan Amanda'ydı. Romantik aşkın genellikle şüpheli "gerçekleri"nden tat alanlar için tanışma, kur yapma ve düğünle ilgili ayrıntıları anlatma denemesinde bulunulacaktır. Ancak ön bilgi bakımından öncelikle. . .

Bir özgeçmiş bilgisi

John Paul Ziller Kongo'da dünyaya geldi. Hepsi bu. Orada doğdu. Bir yaşındayken misyoner anne babası Amerika'ya geri döndüler ve John Paul Ziller, çocukluğunun geri kalan kısmını Washington, Olympia'da, Lüteryen bir papaz evinde geçirdi. Ama Afrika'da doğmuştu. Bu, önemli bir ayrıntıydı.

Olympia'ya ne zaman bir Tarzan filmi gelse John Paul, hiçbir gösterimi kaçırmaz, küçük arkadaşlarıyla birlikte en ön sırada oturur, onlara yüksek sesle şöyle derdi: "Bakın ben o cangılda doğdum. O asma dallarına tutunup sallanırdım." John Paul'un çevresindeki çocuklardan hiçbiri, onu (sakız karşılığında) teknik danışman olarak tutmadan Tarzancılık falan oynayamazdı. Kimi Orta Afrika zencilerinin oklarına sürdüğü zehirlerin tarifini verebiliyor, *simba* kelimesinin Svahilice aslan anlamına geldiğini biliyordu John Paul. Bu bilgiyi, kurabiye misali yalayıp yuttuğu kütüphane kitaplarından edinmiş olmasının bir önemi yoktu. Cangılda doğmuştu o, hem de gerçekten.

Lise çağına geldiklerinde Olympialı çocukların çoğu Tarzancılık oynamayı bırakmışlardı. Görünürde John Paul da oynamıyordu artık Tarzancılık. Belki diğerlerine pek benzemiyordu ama aykırı bir tip de değildi. Okulun müzik topluluğunun görüp göreceği en iyi davulcuydu, ders notları da iyiydi, özellikle güzel sanatlar dersinden aldığı notlar (oyduğu maskeler muhteşemdi). Boyu bir seksenin üzerinde olmasına rağmen basketbol oynamazdı; rekabete dayalı spor dallarını açıkça küçük görmesi, John Paul'un "vatanperverliği"nden şüphe eden atletik yapılı birtakım serserilerin fiziksel saldırılarına neden olurdu zaman zaman. Ancak erkekliğine asla laf gelmezdi. Ne de olsa arkadaş çevresinde Koca Ruth'un Aberdeen'deki evini ziyaret etme cesaretini gösteren (rivayete göre ödediği beş doların karşılığını kat kat almıştı) ilk erkek, Elizabeth Lee Franklin'le "ileri giden" ve böylelikle kızın

uzun ve istikrarlı kariyerini başlatan ilk oğlan oydu. Bu tür maharetleri, oğlanlar arasındaki popülerliğini sağlamlaştırmıştı. Peki ya kızlar ne düşünüyordu? Eh, John Paul, mert, gizemli ve kültürlüydü. "Vay canına, radyoda ya da *herhangi* bir yerde dinlediğimiz bütün davulculardan daha iyi," derdi kızlar onun için.

John Paul'ün müzik ve heykel merakı normal karşılandığında geriye acayiplik adına biraz abartılı romantizmi kalıyordu yalnızca; ruhani bir edayla Tanrı gibi bir duruşu vardı. Kendini egzotik biçimlerde hayal eden bir düşçüydü o; bir başka düzlemle, belki de başka bir zaman dilimiyle kendisi arasında köprü görevi gördüğünü düşündüğü hayaller kurardı. Sürveyanlardan biri onu sınıf balosunda bira içerken yakaladığında şöyle sormuştu: "John Paul, neden böyle serseri bir çocuk oldun sen? Baban vaiz diye mi?" John Paul, gözlerinde o tuhaf, kendini beğenmiş ifadeyle şöyle demişti: "Kanımda var Bay Yarber. Ben doğduğumda Kivu'da bütün gece boyunca davullar çalmış, göbek bağımı sırtlanlar yemiş."

Mezun olduktan kısa bir süre sonra John Paul, merhum babasından kalan sigorta parasını (yaşlı rahip, Allah'tan, Hayat Sigortası'ndan gelen adamı başından savacak kadar ciddiye almamıştı "Tanrı verir" şeklindeki vaazlarını) alıp, "güzel sanatlar okumak üzere" Paris'e gitti. Olympia onun yüzünü bir daha üç sene sonra, alelacayip bir bıyıkla ve tasmalı bir babuin yavrusuyla çıkageldiğinde gördü.

Hint-Tibet Sirki & Dev Panda Çingene Blues Topluluğu, biraz alışılmadık bir kumpanyaydı. Polisleri, papazları ve her şeye dudak büken hanımları; gezgin göstericilerin egzotik süslemelerini, kendi siyasi-ahlâki üstünlüklerini altüst etmeye yönelik gizli bir ittifakın dile getirilişi olarak gören o ihtiyatlı vatandaşları sık sık çileden çıkartıyordu. Ancak genellikle, müdürün yağcı konuşmaları, köylü kurnazlığı ve düşüncelilik gösterip yaptığı para "bağışları" sayesinde gösterinin devamına (hani öyle denir ya) izin veriliyordu. Neticede her şeyi yeniden gözden geçiren cemaatin ileri gelenleri, bazı bölümleri tekinsiz biçimde anlaşılmaz olsa da, gösterinin eğlendirici ve eğitici özelliklerinin de bulunduğu, çocuklarını komünist, haydut ya da cani yapma ihtimalinin zayıf olduğu konusunda görüş birliğine varıyorlardı.

Ez cümle, topluluk, yasalardan ve ahlâki doğrulardan sık sık çelme yemekle birlikte kafa kafaya bir çarpışmadan da ustalıkla sıyrılabil-

mekteydi –ta ki ağustos ayının ortalarında, Sacramento'da bir şafak vaktine dek. Kimilerine göre emirleri veren California'nın haşmetli eyalet valisiydi, gerçi adamın bu işte gerçekten parmağı olduğuna dair çok az kanıt vardı elde. Her neyse. Artık her kim ön ayak olduysa saldırı bir kez gerçekleşmiş bulundu. Sirkin her ferdi tek tek taciz edilip, küçük düşürülüp tepeden tırnağa arandıktan sonra (küçük şişeler saklamışlar mı diye kızların vajinalarına bakılmıştı) gösterici lerden sekizi, üstlerinde narkotik madde bulundurmaktan hapse atıldı –halbuki polisin ele geçirdiği madde narkotik değil, alt tarafı hafif kafa yapan marihuanaydı. Yasalar, doğru farmakolojik ayrımları yapmak konusunda biraz dikkatsizdir zaten.

Tutuklanmayan kırk küsur kadar gösterici –bunların arasında Amanda ve küçük oğlu da vardı– kasabanın birkaç kilometre dışındaki Sacramento Nehri yakınlarında ıssız bir yere gittiler. Orada gümüş rengi süt kamyonlarını, yıldız şeklinde parlak süslerle bezenmiş VW marka minibüslerini, motosikletlerini ve gizemli amblemler taşıyan '50 model Dodge kamyonetlerini daire şeklinde dizip Amerika'ya ilk gelenlerin yaptığı gibi bu dairenin içinde konakladılar. İki hafta boyunca ziyafetler verdiler, dans ettiler, yüzdüler, balık avladılar, okudular, dinlendiler, provalar yaptılar ve arkadaşlarının dava gününü beklediler. Adalet tanrısı ortaya çıktığında kimilerinin korktuğu kadar gaddar davranmadı. İki göstericinin davası delil yetersizliğinden düşmüş, dört kişi de para cezası karşılığında şartlı salıverilmişti. Ancak geriye kalan iki kişi, ikinci kez aynı suçu işlediklerinden beşer yıla mahkûm edilmişti. Bunlardan biri ayak işlerine bakıyordu. Sirk müdürü onun yerine hemen, Sacramento Nehri kamp alanına takılmaya başlamış işsiz güçsüz kovboylardan birini işe aldı. Maalesef diğer adamın yerini alacak birini bulmak kolay değildi. Davulcu Palumbo'ydu bu (daha önceki suçu bas davulunun içinde kelebek yumurtası kaçakçılığı yapmaktı). Dev Panda'da davul çalabilmek için yalnızca *blues-rock* tarzında ustalık yetmiyor, aynı zamanda Dev Panda'nın uzmanlaştığı o anlaşılması güç, eklektik müzik dokusuna katkıda bulunabilecek müzik bilgisine sahip ve ritim zenginliği açısından da yetenekli olmak gerekiyordu.

Sirk, Oregon ve Washington'da birkaç haftalık iyi iş bağladığından –gösterinin sezonu kâr ederek kapatabilmesi için mutlaka yerine getirilmesi gereken işlerdi bunlar– müdürle müzik topluluğunun lideri, kamptaki yola girmeye en uygun aracı daireden çıkarıp aradıkları gibi

bir davulcu bulmak üzere San Francisco'ya gittiler. Günler geçti. Zaman zaman kuzeye doğru giden bir yolcu, kamp alanında duraklayıp "İşe yarar bir müzisyen bulamamışlar henüz," diye haber iletiyordu. Onuncu gün, topluca geç saatte kızarmış pufmantarı (Madam Lincoln Rose Goody olsa *Lycoperdon gemmatum* derdi), yoğurt ve taze çam dikeni çayından oluşan bir kahvaltı ederlerken kayıp kamyon hırıltılar çıkartarak girdi kampa. Aracın her iki camından etrafa gülücükler saçılıyordu.

"Davulcu bulduk."

"Çok şükür, bir davulcumuz oldu."

"Hem de hangi davulcuyu ayarladık biliyor musunuz?"

"Ringo Starr mı?" diye sordu pufmantarıyla tıkış tıkış bir ağız.

"John Paul Ziller'ı bağladık," diye sevinçle bağırdı sirk müdürü. "İki üç gün içinde buraya gelecek."

Kahvaltı ateşinin etrafından yoğun bir uğultu yükseldi. Göstericilerin çoğu heyecanlanmış, diğerleriyse apışıp kalmıştı. Mesela Amanda, yeni davulcunun adını daha önce duyduğuna emindi ama kim olduğunu hemen çıkartamamıştı.

Şimdi, haftaya bu vakitler, medeni dünyanın tüm erkekleri, kadınları ve çocukları, Ziller adını ve bu adın ifade ettiklerini öğrenmiş olabilirler. Ancak şimdilik Ziller adının kamu nezdinde hiçbir anlam ifade etmediğini düşünelim. İşte bu nedenle yazar, bir ilavede daha bulunacak:

Özgeçmiş bilgileri

I

Mesleği_____. Batı insanının çizgiyle belirtilen yerlerinde (_____) kendisiyle ilgili dikkat çekici bilgileri sıraladığı, ufacık boşluklarında (_____) kimliğiyle ilgili değişmez gerçekleri belirttiği milyarlarca değişik (ama bir şekilde de birbirinin aynı olan) formun üzerinde; işte o formlarda –vergi beyannamelerinde, kredi başvurularında, ipotek kâğıtlarında, boşanma kâğıtlarında, Sosyal Güvenlik formlarında, sigorta poliçelerinde, kuralı askerlik sınavlarında, iş başvurularında, nüfus sayımlarında, polis tutanaklarında, kira sözleşmelerinde, pasaportlarda, sağlık kayıtlarında ve diğer sayısız belgede, o formların tepelerine yakın bir yerde, Adı_____, Adresi _____

Cinsiyeti_____ve Medeni Hali_____gibi belli başlı bilgiler için ayrılmış ferah alanın fazla uzağına gitmeden, belki iki buçuk santim uzunluğunda ve onun sekizde biri yükseklikte bir yer ayrılıdır insanın Mesleği_____itirafında bulunabilmesi için. Geleneksel usullerin engebeli yollarında çoğu erkekten daha serbest davranan John Paul Ziller bile zaman zaman form doldurmak durumunda kalıyordu. Ve Ziller, sıra Mesleği_____hanesine geldiğinde daima "büyücü" yazardı.

Şimdi okurun da çok geçmeden öğreneceği gibi Ziller (yol kenarındaki hayvanat bahçesinin açılışından önce) ne kazanıyorsa sanatsal çalışmalarından kazanıyordu: Bunlar görsel ve/veya müzikal çalışmalardı. Büyünün, güzel sanatlardaki payı azımsanamayacak oranda olmakla birlikte, özellikle de Ziller'ın uygulama tarzında, John Paul'un, kendini büyücü addederken mecazi anlamda, daha doğrusu, gösteriş yapmak amacıyla konuştuğunu düşünmek gerekir. Ne var ki, Ziller'ın hayatına baktığımızda –son birkaç gündür bazılarının âdet haline getirdiği gibi– "büyücü" kelimesinin, muhtemelen herhangi bir mesleki tanımın yanı sıra onun bulunduğu faaliyetleri de kapsadığı sonucu çıkıyor. Ne de olsa, bir CIA ajanı, dün birinin Ziller için söylediği gibi, bir kaçaktan "O orospu çocuğu büyücüyü enselemek için gerekirse memleketin altını üstüne getiririz," diye bahsettiğinde, bu kelimeyi yerinde bir anlamda kullanmış oluyor.

II

Hiçbir zaman üretken bir heykeltıraş sayılamayacak olan Ziller, son yıllarda hemen hemen hiçbir sergi çalışmasında bulunmadı. Ancak avangard sanatla ilgili olup da onun bu daldaki katkılarına değinmeyen çok az makale yayınlanır. Bu makalelerin yazarlarının, Ziller'ın ne tür bir katkıda bulunduğu konusunda nadiren hemfikir olmaları bile söz konusu katkı payının önemli olduğu şeklindeki genel anlayışı desteklemektedir.

Titreşimsiz Astrolojik Dodo Kubbesi Gösterisi, Ziller'ın başyapıtıydı. Bu konuda herhangi bir görüş ayrılığı yok. Tecrübeli ve saygın bir aktrisin damgasını vuracağı düşünülmüş bir filmin yıldızı olup çıkıveren genç bir oyuncu, nasıl bir anda şaibeli bir üne kavuşursa, işte eserin anlaşılması güç, genç yaratıcısı Ziller da, Whitney Amerikan Sanat Müzesi'nde eserinin açılışı yapıldığında sanat dünyasında öyle bir isim yapmıştı. Yapıt bir gövde gösterisi addedilip alkışlanmış, bir

yandan da skandal addedilip lanetlenmişti. Kimi eleştirmenler yapıtın hakkını teslim etmekten, kimileriyse aksini yapmaktan çekiniyordu. *New York Times* gazetesinden bir muhabir, söyleşi yapmak üzere Ziller'ın atölyesine geldiğinde, kilden yapılma flütünü uzun uzun çaldıktan sonra, sözü edilen karmaşık elektrokimyasal heykeli aslında kendisine ait yavru babuinin yaptığında ısrar eden yarı çıplak, vahşi görünümlü bir adam tarafından karşılanmıştı.

III

Ziller'ın ilk kişisel sergisi, Mistik Kozmos Aletleri, mühim bir galeri olan Janstelli Galerisi'nde sergilendi. Eser, yaklaşık bir buçuk metre yüksekliğinde fiberglas piramitlerden ve (yanardağ benzeri) hunilerden oluşuyordu. Bunların kimi zehirli sürüngenlerin derileriyle, kimi ufak gri kuşların tüyleriyle kaplıydı. Kimi de yarı şeffaf, beyaz ve pembe renklere boyanmıştı, fiberglasın bağırsaklarının çoğu yerinden buz tutmuş bir basuru ya da matematiksel bir kelime oyununu andıran, zayıf ışıklı ampuller sarkıyordu. Her parçanın kaidesine yakın bir yere küçük, pirinç bir levha yerleştirilmişti: "Doğru bir gözle bakıldığında bu aletin dış yüzey sıcaklığı 1000 dereceyi bulabilir. Eski resim ustalarının kullandığı tekniklerin bu sıcaklıkta işe yaramadığı bilinmektedir."

IV

"Janstelli Galerisi, Afrika (yoksa Hindistan mıydı?) seyahatinden henüz dönmüş John Paul Ziller'ın imzasını taşıyan Hazır Fosiller sergisini sunmaktan kıvanç duyar."

Sanatçı, fildişi, kaymaktaşı ve oniksten, Cava insanının çene kemiği, Marmes insanının kafatası ayrıntıları, Tanganika'dan çıkarılmış kol yuvaları gibi önemli arkeolojik parçaların kopyalarını yontmuştu. Ziller bunları galerinin zeminine yığdığı kum ve çamur tepelerinin içine yarı yarıya gömerek sergilemeyi seçmişti. Diğerlerinden daha çarpıcı (altın süslemeli) iki parçanın üzerine variller dolusu taze çöp boşaltılmıştı. En büyük parça ise Ziller'ın Central Park'ın atlılar için ayrılmış yollarında gezerken topladığı hayvan pisliklerinin altında gömülüydü. Haliyle, zaman geçtikçe sergi, görme ve dokunma duyularından başka duyuları da harekete geçirmeye başlamış, insanların koku estetiğine de hitap eder olmuştu.

V

Ziller, bir yandan fosilleri, aletleri, ay ışığıyla aydınlatılmış Buda bokları ve (kayıp Mu şehrinin bulunmasında yararı görülen) manyetik yeşim taşından maden tetkik çubuklarıyla görsel sanat dünyasını kışkırtırken, diğer yandan da davulcu olarak ünü, yeraltı müzik dünyasının görünmez duvarlarını sarmaşık misali sarıyordu.

O vakitler Ziller, caz, özellikle de Afrika-Küba tarzında çalmaktaydı. Öylesine yetenekliydi ki New York'un önde gelen cazcıları doğaçlama seanslarına çağırıyorlardı onu. Bazen de *Half Note, Five Spot* ve *Village Gate* gibi ünlü kulüplerdeki seanslara eşlik ediyor, *bata* tarzında davul çalarken bir yandan da orkestra efekti yaratmak için Afrika kanunu kullanıyordu. Birtakım iyi orkestralarda çalmayı reddettiği söylentisi çıktığından, Ziller'ın kendi topluluğunu kurmak üzere olduğu lafı etrafa yayılınca müzik çevrelerinde meraklı bir bekleyiş başlamıştı. Caz müziğini hem teşvik eden hem de bu müzik türüyle ilgili kitaplar yazan Zollie Abraham, Ziller'ı ziyarete gittiğinde kafasında iki aşamalı bir plan vardı: (1) Ziller'ın topluluğunun New England'da üniversite konserleri vermesi için sözleşme yapacak ve (2) *Downbeat* dergisinde yayımlanmak üzere yeni topluluğun hedeflerini anlatan bir yazı yazacaktı. Ilık bir sonbahar günüydü. Ziller ve babuini, açık bir pencerenin önünde duran, Nijer işi pamuklu bir minderin üstüne oturmuş erik yiyor, sokaktan gelen sesleri dinliyorlardı. Havada karbon kokusu vardı. Abraham'ın teklifini dinleyen Ziller, eriğin suyunu, sarı taneler halinde bıyığından damlata damlata şöyle cevap verdi: "Caz anahtar deliğine tıpatıp uyduğu için geçti kapıdan; *blues* sıska ve çile çekmeye şartlanmış olduğu için kaçıverdi aradan; lakin *rock*, sosis kadar kocaman olduğundan ortakulakta tıkandı kaldı."

Ziyadesiyle tepesi atan Abraham çekti gitti ve cazın bütün duayenlerine Ziller'ın kafayı yediğini, ayrıca da oportünist olduğunu anlattı. *Rock and roll'a* satmıştı kendini Ziller.

Amanda, Sacramento Nehri'nde, bir kütüğün üzerinde 1 Mayıs sabahının saman sarısını andıran güneşinin tadını çıkarmakta, Hint-Tibet Sirki'ndeki en yakın iki arkadaşıyla, Neredeyse Normal Jimmy ve Baca Yıldırımı'yla konuşmaktaydı. Morslarınkine benzer burnu sanki buz parçası kalınlığındaki gözlüklerin ağırlığına yenik düşüp aşağı sarkmış gibi duran, koyu kırmızı bıyıklı, koca kafalı, kızıl saçlı Neredeyse Normal Jimmy, sirkin müdürü ve sunucusuydu. Bir yöneticilik dehası olan Neredeyse Normal, Amanda'nın çocukluktan oyun arkada-

şıydı. Kapitalist Domuz'u kurup yönetmek üzere Arizona Üniversitesi İşletme Fakültesi'ni yarıda bıraktıktan sonra Amanda'yla yeniden arkadaşlık etmeye başlamıştı. Amanda'yı Stanislaw'la tanıştıran, bu kızıl saçlı, küt burunlu miyoptu. Onu sirkte işe alan da yine Neredeyse Normal olmuştu. Stanislaw sınır dışı edildikten, Kapitalist Domuz dağıldıktan sonra bahtı kara davulcu Palumbo'ya iş bulan da yine Neredeyse Normal'di.

Baca Yıldırımı, yetmiş üç yaşında bile, en şehirli ve kendinden emin beyaz Amerikalının tansiyonunu düşürecek türden bir dans yapabilmekteydi hâlâ. Yaşlı Apaçi, sadece kuru dallarla yakılmış bir ateşle aydınlatılan sirk arenasında, mavi boyalı güderisi göğü gürleten, şimşekler çaktıran kuşlarla ve tombul beyaz yıldızlarla süslü (gömleğin esas sahibine bir istihare esnasında görünmüştü bu tasarım) Hayalet gömleğini giyerdi. Sonra da ölçülü bir taşkınlık gösterisine başlardı. Vücudunun ritimlerini halkının yaptığı tarihsel göçlerle özdeşleştirir, halkının hem kazandığı zaferleri hem de çektiği sıkıntıları anar, onların yaşadıkları ihtişamları ve uğradıkları aşağılanmaları üstü kapalı olarak anlatır, bir koyote gibi gölgelerde efsaneler haykırır, peyote bulaşığı dişlerini kunduz gibi takırdatır, dik yamaçlarla sarılı yüksek bozkırlar gibi belini kemerleştirir, ayak parmaklarını tanımın başlangıcını simgelercesine toprağa saplar, uzun süren bir kış gibi ağlayıp sızlar, bir nehrin ağzı gibi güler, ok başını andıran gözleriyle seyircilerin yüzlerindeki o avlanması yasak ava doğru sezdirmeden yaklaşırdı. Ve seyirciler doğuştan gelen suçluluk duygusunun kazığına bağlı vaziyette, dehşet içinde otururlar, çam ağaçlarıyla çevrili sessiz bir gölün etrafında ağır ağır kürek çektiklerini ya da sarp bir vadinin kıvrımında bir midilliyi mahmuzladıklarını düşünürlerdi. Ancak ne kadar masum ve basit olurlarsa olsunlar tüm yollar katliamın yapıldığı yere çıkıyordu. Dansçının, sinemaskoptan ve ucuz romanlardan ve TV tüplerinden ve Jung'un hafıza kavramından süzülen ufacık ateşinden yayılan odun dumanı, sanki savaş alanında eskiden yara almış bir dizden hâlâ tütmekte olan barut ve meşale dumanıymışçasına seyircilerin gözlerini vahşi arzu eğretilemeleriyle yakıyor, bir zamanlar canlı olan katliam ateşinin közlerinde kalplerini dağlıyordu. Davullar aniden sustuğunda, maun renkli yaşlı Kızılderili, şeytansı gücünün doruk noktasına ulaşmış dansını, mükemmel bir hilekâr saksağan edasıyla çığlık atarak, kusursuz bir Amerikancayla "*Hi'niswa'-vita'ki'ni*" ("Yeniden yaşayacağız!") diye bağırarak sona erdirdiğinde en cesur makinistler tedirgince

öksürürdü, çocuklarla kadınlarınsa donlarına işedikleri bilinirdi.

Baca Yıldırımı, bir de Hopi yağmur dansının ılımlı bir versiyonunu icra eder, punduna getirdiğinde canlı çıngıraklı yılanlar kullanırdı: Bazı kasabaların şerif yardımcıları kamu güvenliği açısından onu zehirsiz yılan kullanmaya zorluyordu. Tesadüf bu ya, yeni evli Ziller çiftinin yol kenarındaki hayvanat bahçelerine koymak üzere satın aldıkları zehirsiz yılanlar, Baca Yıldırımı'nın zehirlilerin yerine kullandığı yılanlardandı. Gerçi okurun bütün bu ayrıntılarda boğulması yersiz, öyle değil mi?

Amanda ayaklarını pat diye serin suya daldırdı. "Asıl kafamı karıştıran şey," diye açıldı arkadaşlarına, "yıldırımlı fırtınalar esnasında her zaman başıma gelenler. En tuhaf, en esrarlı tecrübelerimi ya da sanki ruhumun en gizli saklı köşelerinden sızıp açığa çıkanları hiç şaşmaksızın bir fırtına öncesinde ya da esnasında yaşıyorum. Hani tekinsiz bir durum diyorum. Ta içimdeki *karma* yapımla şiddetli elektrik dalgalanmaları arasında bir bağlantı var sanki. Sizce bunun nedeni ne olabilir?"

Daima şaşı bakan Neredeyse Normal Jimmy, tamirci ustaların kullandığı türden, çarşaf gibi bir mendille gözlüklerine sıçramış nehir serpintisini siliyordu. "İnsanların kafaları yıldırımlı fırtınalardan daima etkilenir," diye onayladı. "Atmosfere yayılan negatif parçacıklar meselesi. Aynı zamanda ozon gazı da serbest kalır. Bu gaz zihni harekete geçirir. İnsanı âdeta yükseltir. Fırtına arifesinde âdeta yükseldiğini hissetmedin mi hiç? Havadaki ozon yoğunluğu artınca insanlar daha çok, daha renkli rüyalar görürler. Bilimsel deneylerle kanıtlandı bu. Yıldırımlı fırtına esnasında ya da hemen öncesinde zekâ testi yaptırırsan normalden daha fazla puan alacağını biliyor muydun? Gerçek bu. Fırtına, beyni harekete geçiriyor. Yahu, yavrum, sen de herkes gibisin işte, biraz daha hassassın o kadar."

"Gök gürlemesi gökyüzüne dair bir güçtür," dedi Baca Yıldırımı. "Yeryüzü ya da yeraltı güçlerinden çok farklıdır. Yukarıdaki güçle aşağıdaki güç arasında sürekli çatışma olur. Belki Amanda'nın kafasıyla Amanda'nın vücudu savaşıyordur, ha? Yok, belki de öyle değildir. Gök gürlemesi mevsimsel bir güçtür. Hep bahar mevsiminden önce ortaya çıkar. Mısırları büyütür, ağaçları çiçeklendirir. Gök gürlemesi iyi huylu bir ruh ama büyük, sakar, bazen her şeyi kırıp geçirir. Belki Amanda'nın içinde büyük bir ruh var. Büyük bir güç. Gökyüzü gücü. Ama Amanda bunu anlayamıyor. Çünkü o bir kadın. Onda yeryüzü gücü de var. Yeryüzü demek kadın demek. Kadın demek yeryüzü demek. Öyle

büyük bir gökyüzü gücünün bir kadının içinde işi ne?..." Kızılderilinin sesi yavaşça kesildi. Neredeyse öğlen olmuştu. Artık günün en sıcak saatiydi. Amanda, San Luis Obispo'daki Sears mağazasından satın aldığı, gri beyaz organzeden ufacık, bol bir elbise giyiyordu, elbisenin yakasına tavuskuşu tüyleri ve siyah cam boncuklar dikinişti. İncecik bir kumaştı. Sutyen takmamıştı Amanda. Güneş göğsünü buğu merhemi gibi ısıtmaktaydı. İyice gevşemiş bir halde arkadaşlarının yıldırımlı fırtına sendromu üzerine söylediklerini kafasında birkaç dakika kadar tartmıştı ki, dördüncü bir kişinin, aralarında bir yabancının varlığını hissetti.

Davetsiz misafiri ilk fark eden Baca olmuş ama bir şey söylememişti. Nihayet Neredeyse Normal de o tarafa döndüğünde adamı gördü. Adam beyazdı, ama derisi kaliteli puro rengindeydi. Çok uzun boyluydu, belki bir doksan ya da doksan iki vardı, zayıftı. Bir kilo kadar Fiji saçı, başının üzerinde mekanik bir kuşun dikenli telden yuvası gibi duruyordu. Uzun, sıska ve vahşi bir yüzü; delici gözleri, sert çizgili bir ağzı, alay edercesine gür bir bıyığı vardı. Amanda'nın ne derisinden olduğunu teşhis edemediği, kırmızımtırak renkli bir yeleğin üzerine –yıldızlarla kaplı mavi bir zeminde sarıya boyanmış semavi gizler– büyücü pelerini giymişti; pantolon yerine papağan yeşili bir peştamal kuşanmıştı, ayaklarında sandalet vardı, alnına zürafa derisinden dar bir bant sarılıydı, takılarla süslü elinde kilden, ilkel bir flüt tutuyordu. Nehrin içindeki kütüğün üzerinde duran üçlüye tepeden bakarken heybetli bir görünüm arz ediyordu –eski bir Mısır hükümdarı havası vardı üzerinde, mezar duvarını andıran tuhaf gözleri özellikle Mısır'ı çağrıştırıyordu: Yüzü profil konumundayken bile gözbebekleri merkezde kalmayı sürdürüyordu sanki.

Neredeyse Normal, adamın varlığından öylesine hayrete düşmüştü ki, bir an onu tanıyamadı. Sirk sunucusunu şaşırtan şey, tabii ki adamın kılık kıyafeti değildi: Neredeyse Normal'in gösteri ekibinde eksantriklik sıradan bir olaydı. Yok, onu şaşırtan adamın gizlice gelişiydi, çıt çıkarmaksızın öyle aniden kütüğün üzerinde bitivermiş olmasıydı. (Büyücü gibi mi desek acaba?) Ama şaşkınlık çok geçmeden yerini memnuniyete bıraktı.

"Amanda. Baca Yıldırımı. Efsanevi John Paul Ziller'ı tanıştırayım sizlere. Daha önce kendisinden bahsetmiştim hani. Uluslararası sanat dünyasından kendi arzusuyla ayrılmış. *Cadı Kazanı*'nın lideri ve da-

vulcusu idi Afrika'ya gitmek üzere topluluktan ayrılana dek. Yoksa Hindistan mıydı?"

Uzun boylu sıska adam yalnızca Amanda'ya bakıyordu. Düşünceli bir hali vardı. Nihayet konuştuğunda vahşi dudaklarından kurtulan sesi hem çatlak hem de narindi: Tıpkı kan çanağına dönmüş bir göz gibi. Sesinde biraz zenci bir *blues* müzisyeninin, biraz da Shakespeare oyunlarının havası vardı. Tam olarak hangi dilde konuştuğunu kimse çıkartamamıştı, ama hatırladıkları kadarıyla konuştuğu dil, bir kehanetin keskin tadını taşıyordu. Adam, Amanda'nın bilincinde kral kelebeği imgesi uyandırmıştı; hani şu hepimizin bildiği böceklerden, uzaklara kadar giden, yükseklerden uçan, turuncu ve siyah renkli kelebek. Adam, Amanda'ya kral kelebeğinin lakabının "fırtına kralı" olduğunu, bu kelebeğin fırtına öncesinde daima çok hareketli hale geldiğini hatırlatmıştı. Amanda görmüştü bu kelebekleri, değil mi ama? Elektrik yüklü havada gezinirlerken, rüzgârlı fırtına bulutlarına toslarlarken, şiddetli rüzgârlarla eğlenip coşarlarken. Ve Amanda bilmiyor muydu ki kral kelebekleri genellikle hemen fırtına yağmurlarının öncesinde kozalarından çıkarlar? Duydukları ilk ses muhtemelen gök gürlemesiydi. Onları kelimenin gerçek anlamıyla doğuran şey fırtınaydı. Yaz kasırgasının yoğun titreşimlerine karşı böylesine hassasiyet gösteren başka hiçbir yaratık yoktu. Bir tek kelebek. O ufacık mekanizmasının içinde bir yerlerde fırtınanın Gestalt'ına yanıt veren ve belki de onu özümseyen bir alet vardı. Eğer Amanda'yla bu kelebek arasında bir tür psikolojik ya da fizyolojik bağlantı, bir tür sıradışı uyum vardıysa . . .

Amanda'nın ağzı gevşedi, yüzüne yavaş yavaş bir gülümseme yayıldı. Gözleri menekşe renkli, ipek bir kumaş parçası gibi parladı. "Evet. Evet," diye mırıldandı. "Kral kelebeği." Ziller'a baktı. Ziller da ona. Bakışlarıyla birbirlerini dönüştürdüler. Ziller'ın yüzünün sert hatları üzerinde neredeyse melekvari bir şey oynaştı. Amanda, rahatlıkla taşıdı heyecanını; dolu tüfeğiyle çitin üstünden atlayan bir avcı gibi. Her ikisinin de boğazında sıcak kimyasal bağlar çözülüverdi. Ziller'ın üzerine Pan'ın kokusu sindi. Amanda rahminde ziller çaldığını duydu. Aralarındaki mıknatıslı alanda uçurtmalar misali uçurdular düşüncelerini. Sonunda Ziller elleriyle Amanda'ya uzandı. Amanda onun elini eline aldı. Onlar nehir kıyısı boyunca gözden yiterlerken, sirk sunucusuyla Apaçi, tarihsel bir dönüm noktasının başlangıcında oluşan o boşluğun içinde şaşkına dönmüş bir halde kalakaldılar

Saraylı ismine rağmen kral kelebeği (*Danaus plexippus*, sağolasın Madam Goody), kelebekler arasında en avam olanıdır. Daha doğrusu, hava kirliliği ve böcek zehirleri tarafından kökleri kazınmadan önce kral kelebekleri, çoğu Amerikan mahallesinin aşina tiplerindendi. Evlerin arka bahçelerinde, boş arsalarda, derelerin yüzmeye elverişli yerlerinde, panayır meydanlarında, kasaba ve şehir sokaklarında (hem doğru hem de hayalperest bir mantık silsilesine sahip esrarlı bir gemicinin emirlerini takip edercesine) zikzaklar çizerek kanat çırparlardı: Empire State Binası'nın gözlem platformundan bakıp da bu tür yaratıkların ancak kendi çiftlik bölgelerine mahsus olduğunu düşünerek hayrete düşen Indianalı turistlerce görülmüştür bu kelebekler. Gerçekten de, nerede ipekotu (*Asclepias syriaca:* Hadi abartmayalım Madam G.) varsa orada her zaman kral kelebeği de bulunur; çünkü uyuşturucunun kölesi olmuş keşler nasıl eroine bağımlıysa, bu türün tırtılları da ipekotunun sütsü özsuyuna bağımlıdır. Kral kelebeğinin bu bambaşka iştahı dehşet vericidir, alışkanlığından vazgeçmektense açlıktan ölmeyi yeğler.

Ancak kral kelebeği, kırk yıllık kapı komşusu kadar tanıdık olsa da (ya da eskiden öyle idiyse de) kesinlikle evcimen değildir. Bilakis kral kelebekleri böcek dünyasının jet filosu sayılırlar. Çoğu kuştan daha fazla uçma yeteneğine sahip bu kelebeklerin göçmenlik özelliği apayrıdır. Sonbaharın ilk soğuklarıyla birlikte –bütün yaz tek başlarına dolaştıktan sonra– devasa sürüler halinde toplanırlar. Yıllardır milyonlarca kral kelebeği, gerçekten milyonlarcası, güneye göç etmek için bir araya gelmektedir. On santimlik kanatlarıyla bin kilometreden fazla yol kat edebilirler. Kral kelebekleri her türlü havada Kanada'dan Florida'ya, California'dan Hawaii'ye, Kuzeybatı Pasifik'ten Meksika Körfezi'ne göç etmiştir. Saatte otuz kilometre hızla giden bazı kral kelebeği sürüleri belirli bir noktayı beş saatte geçebilmiştir. Akın akın kral kelebekleri; kilometrelerce genişlikte galaksiler; değişken renkleriyle rüzgârda iz bırakan, hızlı akan nehirleri andıran böcekler; sayısal bir anlatıda geçen notlar; her biri eş vurguya sahip heceler, ritmik atan, yoğunluk ve kesafetin nihayet gevşediği, o varılacak son durakta optik temposu düşen heceler –Jackson Pollock'un yaptığı bir resmin köşesinde ya da yarına işi bir yorganın yıpranmış uçlarında olduğu gibi.

Bilim, kral kelebeğinin göç uçuşlarının sırrını henüz çözebilmiş değil. Stratejik değilse de taktik bir muamma söz konusu. En meraklı araştırmacıların ulaşabildiği dalgaboylarının ötesinde işleyen belirli

iletişim kanalları mevcut. Yüz tane karatavuğun hepsi de bir ağaçtan tam aynı saniyede havalanır –fark edilebilir herhangi bir işaret vermeksizin. Arıları çekmek için gereken nektara sahip olmayan ancak tozaklanma ihtiyacı da duyan bir tür orkide, dişi arı kokusu salarak erkek arıları cezbeder. Yabanarısı ağacın sert gövdesini bir saat boyunca oyarak bedenine yumurtalarını yerleştireceği ufacık kurdun bulunduğu noktayı bulur: Kurdun nerede olduğuna dair dışarıdan anlaşılabilecek en ufak bir işaret bulunmamasına rağmen, yabanarısı o noktayı asla ıskalamaz. "Aşağı" hayvan türlerinin emrinde, bilimin ancak üzerinde spekülasyon yapabileceği, gözle görülemeyen saatler ve bilgisayarlar vardır. Yine bilim adamları elektriğin, yerçekiminin ve manyetizmanın bağlı olduğu "kanunlar" keşfedip bunları kayıtlara geçirmişlerdir–ancak bu güçlerin *ne* oldukları ve *neden* var oldukları hakkında en ufak bir fikirleri yoktur. Sanki zaman-uzam düzleminde doğal bir düzen, "sayıları" bizlere sayı dizilerinden daha bilmece gibi gelen bir enerji matematiği işler. Daha sıradan insanların "doğaüstü" olarak adlandırdığı şey işte bu bilinç aritmetiğidir. Göç eden kelebeklerin sırrı, yerçekiminin ve rüyaların sırrı; bunlar hep idamesi hepimizi ayakta tutan Büyük Sır'ın birer uzantısıdır sadece. İşbu beyanımız basmakalıp olduysa, ne yapalım varsın olsun. Bu tür konulara gelince dil biraz çetrefilleşiyor ister istemez. Ancak bu tür meseleler ileride göreceğimiz gibi hayli pratik ve somut da olabilmekte. Kimi kadınların ve erkeklerin kaderi, hayatlarını Yüce Sır diyarında yaşayıp gitmektir.

Çift, birkaç saat boyunca doğada yürüyüş yaptı. El ele tutuştular ama konuşmadılar. Konuşmaya cesaret edemediler. Aralarında büyük enerji dalgaları gitti geldi. Güneşle birlikte parlak bir üçgenin köşelerini oluşturdular. Kan topları şakaklarına hücum etti, sıcak nefesleri tarlalara yayıldı.

Akşamüzerine doğru Amanda'nın karnına saplanan sancılar giderek tanıdık bir hal aldı. Amanda'ya göre, senfonik bir kreşendoya eşlik eden müzik aletlerinden sadece birinin fark edilmesiydi bu durum. Ziller'ın da acıktığını varsayarak sonunda elini elinden çekip yiyecek bir şeyler aramaya başladı. Meşe palamudu ve pufmantarı toplayıp bunları elbisesinin eteğine doldurdu, tırnaklarıyla kazıyarak karahindiba kökleri çıkarttı. Bunları yabani sarmısak dişleriyle birlikte ince dal parçalarına dizip Ziller'ın kibrit kullanmadan yaktığı ateşin üzerinde kızarttı. Bir çiftçi karısı temkinli bir biçimde yanlarına gelip onlara şeftali ve badem ikram etti. Karşılığında ona Madam Blavatsky kol saati-

ni vermek istedi Amanda. Köylü kadın saati almayı reddetti ama bir adet tavus tüyüne de hayır demedi. Amanda, Ziller'ın gülümsediğini gördü ilk kez. İnci gibi dişleri, saklı bir neşesi vardı.

"Bana söylediklerine göre boş boş dolaşırmışsın," dedi Amanda. Dilinin üstü şeftali suyuyla kaplıydı. Ziller'ın kulağında anahtar gibi döndü dili.

"Doğru değil," diye cevap verdi Ziller. "Çokça seyahat ederim ama asla boş boş dolaşmam."

"Demek ki bir yöne doğru geziniyorsun. Genellikle son durağın neresi olur?"

"Kaynak. Her zaman kaynağa doğru yolculuk ederim."

"Kökler bilimi konusunda beni aydınlatman gerekecek. Herhalde seyahatlerin macera doludur."

Ziller, pelerininin gizli bir cebinden bir günlük (Evet! Tahmin ettiğiniz *günlük!*) çıkarıp yüksek sesle rasgele bölümler okumaya başladı:

"Kuru bir su pınarının yanındaki acımasız bir haturalık eşya tezgâhının orada durup bir şamanın sarkık göbeğine dayadığımız haritalarımıza bakıyoruz. Şaman bizlere vücutlarımızdaki lekelerin gizli anlamlarını ve horlamalarımızın altında yatan gerçekleri açıklıyor."

"Cangıl Hükümdarı, gökkubbeyle yerkubbe arasındaki serbest alanda üzerine binip birinci sınıfla yolculuk ettiği sarmaşık dallarından atlayıp yarı saydam nehre dalıyor. Devasa nilüfer yapraklarının altında yitip nehre karışıyor. Sükûnet. Üç beş parlak kuş kendilerini ıslaklığın kucağına atıyor. Sessizlik. Bir suaygırı bitkisel hayat süren derenin içinde ameliyatla kesilip alınmış bir beyin gibi yığılıp kalıyor. Çıt çıkmıyor. Suaygırı dolgun dişetlerini göstererek esniyor. Dinginlik. Jane'in orgazm coşkusu."

"Yirmi Dört Saat Açık Sanskrit Kliniği ve Güneş Işığı İstasyonu'nda kahvaltı ediyoruz. Fosforlu şapkalımantarlar aydınlatıyor müzisyenleri. Hayali kurabiyelerin üzerleri afyonla pırıl pırıl. Rüya Çarkı'nın dilini öğreniyoruz."

"İlerleyişimiz devam etmekte. Dertlerimiz ve ihtişamımız da öyle. Hedefimize yaklaşıyoruz. Gökyüzü, ince uzun otların renginde mesajlarla yüklü. Tenis raketi büyüklüğünde kelebekler yanardağın eteğinde kanat çırpıyor. İnançlarımızı eşzamanlı kılmaya yetecek bir süreyle duraklıyoruz. Beyaz bir avcı çıkagelip ceplerimizi kehanetlerle dolduruyor. Bıcır'la Gıcır'ın kedisi Tırmık'ın ürkütücü yadigârlarıyla."

Kopuk kopuk alıntılar. Amanda'nın ağzından tıpkı bebeğininki gi-

bi salyaların akmasına neden olmuştu bunlar. İlk önce o kocaman kelebekler hakkında bilgi almak istedi Amanda. Gündüzkelebeğinden daha mı büyüktüler? Onlarla ilgili bir şeyler okumuştu elbette. Ancak heyecan içinde soru sormasına fırsat kalmadan Ziller, "Duyduğuma göre Çingeneymişsin, ayrıca da geleceği görebiliyormuşsun. Senin de bir gezgin olduğun anlamına mı geliyor bu?" dedi ona.

"Sadece ruhen Çingeneyim," diye itiraf etti Amanda. "Bahçelerde ve yatak odalarında, bodrum katlarında ve tavan aralarında dolaşır, köşelerden döner, kapılardan pencerelerden geçerim, kaldırımlarda gezinir, merdivenlerden çıkar, halıların üzerinde, oluklardan aşağı, gökyüzünde ilerlerim, arkadaşlarla, âşıklarla, çocuklarla ve kahramanlarla gezerim; bunların hepsi de algıladığım, hatırladığım, hayal ettiğim, çarpıttığım ve netleştirdiğim şeylerdir."

Ziller memnun kalmıştı. Amanda için flütünü çaldı, yakut kabartmasını Deli'nin Koca Gözü'nden yonttuğu bir yüzük verdi ona, gizli adını kulağına fısıldadı, Amanda çalıların arkasına her gittiğinde nöbet tuttu (günün heyecanı Amanda'nın sidik torbasındaki baskıları artırmıştı) ve ona evlenme teklifinde bulundu.

Amanda, Ziller'a Arapahoların peyote üzerine yedi ilahisini okudu, göbeğinden çıkardığı bokböceğini verdi, *kendi* gizli adını söyledi ve "Tabii," diye yanıtladı.

Güneş ve tutkudan kavrulmuş bir halde kampa doğru, bir kutlamanın havada harman dövenleri gibi sallanan kollarına doğru süzüldüler.

Amanda küçük bir kızken eski, çürümüş bir ağaç gövdesine bir çalar saat saklamıştı. Ağaçkakanları deliye döndürüyordu saat. Etraflarındaki leziz böceklere aldırış etmeden, saate ulaşmak için kafayı yiyorlardı. Amanda, yıllar sonra kapitalizmi, komünizmi, Hıristiyanlığı ve şimdiki zamanın gerçeklerindense gelecekteki mükâfatlarla uğraşan diğer bütün sistemleri anlamakta model olarak kullanacaktı ağaçkakan deneyini.

Anlaşılan Neredeyse Normal Jimmy, birleşmeyi hissetmişti; Sacramento'ya gidip litrelerce kaliteli beyaz Fransız şarabı satın almıştı. Ayak işlerine bakan yeni adam da, yörede yetiştirilen ottan ("Rio Linda otu") çeyrek kilo kadar getirerek katkıda bulundu; ufak tefek, Zen çayı ustası Takamichi malın bir kısmını kaynattı, çırpıdı, demlendirip çok etkili bir içecek elde etti. Küçük motosiklet sürücüsü, gözüpek (ve

Amerikalı bir senatörün torunu olan) Nükleer Phyllis'in talimatları doğrultusunda hareket eden kadınlar, patates, soğan, dulavratotu kökü ve taze alabalıktan oluşan haşmetli bir güveç hazırladılar. Yemek pişirmekle ilgili görevini yerine getirmenin ardından ateş, akşam göğünü kızılımsı kahverengiye boyayan ve nehre cadı kazanından aşağı kalmayacak bir görüntü veren, kükreyen, tükürükler saçan, sıçrayan, büyük bir aleve çevrildi. Ateşin yanı başında, müzik topluluğu –Baca Yıldırımı, Palumbo'nun bıraktığı davulların üzerinde oturuyordu– şatafatlı ve törensel bir işle meşguldü: Eskilerin sadece ay tutulmalarında ve önemli şahsiyetlerin düğün törenlerinde çaldığı, saatlerce süren, gizemli ve sihirli nadir bir Tantrik raga uyarlamasıydı bu.

Amanda ile John Paul, evinin bahçesinden yeni toplanmış taze krizantemlerle bezeli, boyalı bir kütüğün üzerinde oturmaktaydılar. Çift, kendilerine sunulan güveci ve şarabı reddedip birer çanak çay içti. Şerefe kadehler kaldırıldıktan sonra Amanda'nın –tavşan tüyü ve sarı brokar tünik giyen– oğlu yeni babasıyla tanışması, annesini öpüp iyi geceler dilemesi için kampın kreş arabasından alınıp getirildi. (Ziller çocuğun gözlerine inanamadı: Neredeyse elektrik yüklü gibiydiler.) Topluluğun özel olarak seçtiği müziğin doruk noktasının ardından on-on beş dakikalık bir sessizlik oldu. Müzisyenler yorulmuş, dinleyiciler donakalmıştı. Sonra, şarabın etkisiyle gevşemiş, otun etkisiyle de kıkırdak bir hale gelmiş Neredeyse Normal, kısa bir konuşma yapıp gün içinde gerçekleşen olaylarla Tibet müdahalesi arasında bir bağlantı kurdu. Gerçi ta uzaklardaki bir milletin nasıl olup da işe maydanoz olduğu konusunda bir şey söylemedi. "Ak aktır, kara kara, Tibet de Tibettir," dedi Jimmy mantıklı bir biçimde. "Ciddiye almayabilirsiniz ama ben onu bilir onu söylerim." Jimmy, Ziller'ı müzisyenlerle gösteri ekibine takdim etti; çoğu onu sadece bir efsane olarak biliyor, hakkında anlatılanlardan tanıyordu. Ve bu sefer resmi olarak ilan etti –birleşmeyi. Müzisyenler ve göstericiler konuşarak, gülümseyerek ve de öperek belirttiler saygılarını: Amanda'nın herkes tarafından çok sevildiği açıktı.

Topluluk, yeniden çalmaya başladığında, "Barbie Bebeğin Histerektomisi" adlı parçanın doğaçlama bir düzenlemesini yapmaya koyuldu; şarkı *Cadı Kazanı*'nın repertuarından ufak bir numaraydı. Şarkının sonlarına doğru yaşlı Apaçi'nin yerine geçip davul çalmaya ikna olan Ziller'ın şerefine çalıyorlardı tabii ki. O neydi öyle! Evet. Evet. Duydukları her şey doğruydu. Melodiye gire çıka, temponun içerisinde sa-

ğa sola kaçışan, kural tanımaz bir yaya gibi gezinerek, ikincil vuruşları aksanlı çalarak, ters vuruşlar yaratarak, bin elli bir tanrı gibi çalıyordu davulu: Tepeden tırnağa kol kesilmiş, vecd halinde bir Kwan Yin'di o.

Ardından "Back Door Man"in *raga-rock* yorumu geldi (Ziller'ın eşliği olmadan). Müziğin ritmine kapılan dansçılar, tek başlarına ya da çiftler halinde ateşin baş döndürücü çemberine katıldılar. Göstericilerin çoğu artık kendi mutluluklarını yaşıyorlardı. Dans ediyorlardı. Şarkı söylüyorlardı. Ağaçlara tırmanıyorlardı. Ayı seyrediyorlardı (mango turuncusu renginde, tart hamuru inceliğindeydi ay). Yemek yiyorlardı. İçki içiyorlardı. Birbirleriyle oynaşıyorlardı. Hayaller kuruyorlardı. Saçmalıyorlardı. Birbirlerini elliyorlardı. Beyin ameliyatları yapıyorlardı: Kardinal kırmızısı bir fırçayla orta beynin işlevi bilinmeyen bölümündeki bezleri boyuyorlardı. Takamichi, Amerikan bayrağı desenli bir hamakta sallanıyor, o muhteşem tahta boncuklarını öttürüyordu. Nükleer Phyllis'le ayak işlerine bakan yeni adam derede çıplak yüzüyorlardı. Bir tek şeref kütüğünde kol kola oturan Amanda ve Ziller huzursuz görünüyordu. Gözleri şaraptan yapış yapış hale gelmesine rağmen bu durumu fark eden Neredeyse Normal, onları oradan uzaklaştırdı.

Kreş arabasında seyahat eden Amanda'nın keçi yününden, şipşirin ufacık bir tipisi vardı. John Paul ise motosikletinin arkasında bir Arap çadırı taşıyordu. Ancak balayındaki yeni evlilerin tarafsız topraklar üzerinde bir araya gelmeleri gerektiğine inanan Neredeyse Normal ve gösteri ekibinden diğer birtakım insanlar, sopalardan ve ağaç dallarından, derme çatma bir kulübe yapmak cihetine gittiler. Laager (Güney Afrika'daki vagon katarlarını bilen Ziller, daire şeklindeki kampa bu ismi takmıştı), spagetti ikram edilen bir ziyafet masası uzunluğundaydı, yerden fışkıran bir kaya parçasıyla korunuyordu. Kulübenin iç zeminine Amanda'nın İran halısı seriliydi. Bir köşede, düğün hediyelerini koymak için, kuvars taşından ufak bir masa vardı; Ziller'ın pusulası, sekstanı, şemaları, teleskopu, not kâğıtları ve gemicilikle ilgili diğer alet edevat, masanın üzerine özenle yerleştirilmişti. Tavandan pirinç bir kâse sarkıyordu. Bir seferinde Amanda'nın, aşkın yüzde sekseni kokudur dediğini hatırlayan Neredeyse Normal, kâsenin içinde tütsü yakmak düşünceliliğini göstermişti.

Çifti burada yalnız bıraktılar –dışarıdaki kutlama sesleri bozuk bir mikrofondan gelir gibi sızıyordu duvarlardan içeri. Ay ışığı aç bir ha-

yalet gibi üstlerine vuruyor, çiftin kalplerinin ve beyinlerinin birlikteliğiyle besleniyordu. Ancak uyku tulumunun ucunda oturmuş soyunurlar, elleriyle ve bakışlarıyla birbirlerini memnun etmeye çalışırlarken aniden aralarında doğan bir gerilimle ayrıldılar.

"Görünen o ki Çingene seyyah, arabasına yolcu almış," dedi Ziller duygusuz bir ifadeyle, küçük antika teleskopuyla Amanda'yı incelerken.

"Evet. Korkarım bir tekne gibi yüklendim." Amanda kirpiklerini indirdi, hafif şişik karnının önünde kollarını kavuşturdu.

"Sirkten ya da topluluktan biri miydi?"

"Hayır. Hayır, fırtınalı bir günde Laguna Sahili'nde rastladığım yalnız bir yazardı. Theolonius Monk üzerine bir şiiri vardı, şiiri bir konserve kutusuna hapsetmiş, üzerine de Kremalı Piyano Çorbası yazmıştı. Zorla askere alınmamak için kendini öldürdüğünü duydum sonradan."

Gergin bir sessizlik anı. Tereddütlü bir kucaklama. Sonra sıra Amanda'nındı.

"Duyduğuma göre daha önce de evlenmişsin John Paul. Ne oldu? Kadın nerede şimdi? Ve vesaire."

"Marketlere et paketleyen, Kansaslı bir adamın kızıydı. New York'taki galerimde sekreterlik yaparak kültürle yoğrulan hassas bir genç kızdı. Balayımızda bir tür yarasa olan uçan tilkilerden avlamak üzere Seylan'a gitmiştik. Hayvanlardan biri eşimin saçına takılmış. Çıplak, tavan kirişinden baş aşağı asılı vaziyette can çekişen bir yarasa gibi bağırmasıyla uyandım. Olaydan kısa bir süre sonra akıl hastanesine yattı. Babası boşanma işlerini falan hallediverdi. Anladığım kadarıyla artık Kansas sosyetesinin önde gelenlerinden biri olmuş. Gerçi utanç verici krizler de geçirmiş. Bir gece operada . . ."

Sinir bozucu, gergin bir sessizlik daha. Her ikisi de arzularının esiri olmuş olmaktan utanç duyuyordu. *Karma*'larının lekelendiğini görebiliyorlardı. Ancak Ziller'ın yüzünde yavaş yavaş bir gülümseme belirdi. Amanda'dan mahcup bir kıkırdama duyuldu. Bir anda her ikisi de gülüyordu –içlerinden geldiği gibi, deliler gibi, şakacı bir amca tarafından karyolasında gıdıklanan bir çocuk gibi. Ağızları sıcacık, ıpıslak birleşti. Ziller'ın sevecen eli, Amanda'nın göğüslerini kavradı, sonra karnından aşağı, külodundan içeri giriverdi. Amanda'nın klitorisi gonca gibi pırtladı, ağustosböceği gibi öttü. Ziller'ın erkekliği arsız bir raddeye varmıştı.

Bütün gece boyunca seviştiler, güldüler, birbirlerini ısırdılar. Göz-kapaklarında suni elmas kırıntılarıyla uyandılar sabah. Gökkuşağının kuyruğu ufacık odalarını kaplamıştı.

California, Bryte'taki Pelikan, mahallenin sosyal kulübü işlevini gören barlardan. Standart ölçülerden küçük, jetonla çalışan bir bilardo masası. Bilardo masası ne kadar normalden kısaysa, aynı şekilde normalden o kadar uzun olan, diskleri deliklere düşürme esasına dayalı oyun tahtası: Acil inişlerde kullanılan uçak pistlerine benziyor. Bir bowling makinesiyle iki tilt masası. Delikli şans tahtalarından oluşan bir kitaplık: Kara Kedi, Texaslı Charley, Uğurlu Dolar. *Country-western* tarzında popüler parçalarla; sevgilisi tarafından reddedilip zil zurna sarhoş olmuş insanların kulağına dokunaklı gelen, müzik tayfasının yaktığı ağıtlarla tıka basa bir müzik kutusu. Spiral tellerden yapılma, kuru et ve çerezle donatılmış Noel ağaçları; haşlanmış yumurta ve sıcak sosislerle dolu kavanozlar; küvete uzanmış yeşil Japonları andıran turşularla dolu büyük bir kavanoz. Olympia birasının reklamını yapan ("Keramet Suda"), plastik alabalıkların yüzdüğü bir dere canlandırması. Barın arkasında orta yaşlı, dost canlısı bir çift.

Pelikan'ı neredeyse tavandan yere kadar kaplamış duman bulutuna sarhoşların yüksek kahkahaları, senli benli konuşmaları karışıyor: Pelikan, delikli oyun tahtası turnuvasında oynuyor, kendi takımları Sacramento'dan bir barla karşı karşıya gelince sıkı ve gürültülü patırtılı bir rekabet yaşanıyor. Ancak o eylül akşamı, yirmili yaşlarının ortalarında üç adam bara yakın bir masada oturmuş, ciddi ve hiddetli bir sohbete dalmışlardı. "Böyle kocaman bir ateş yakmışlar," dedi Bubba. "Kanyon cehennem misali alev alev."

"Evet, o saçma müzik ta Rithcy'nin mandırasının oradan duyuluyor," diye söylendi Fred.

"Ulan, ben buranın otoparkından bile duydum," dedi Bubba. Andy homurdanıp başıyla onayladı.

"Kardeşim," dedi Fred, "üç beş zibidi, zenci ve sürtük, toplu seks yapmak istiyorsa kendi bilecekleri iş. Ama gidip San Francisco'da ya da Los Angeles'ta, her nerelilerse orada yapsınlar. Buraya gelip pisliklerini bulaştırmasınlar efendim. Buranın halkı öyle bokluk istemez. Bu gece aklı başında çocuklarla çıkan kız kardeşlerimiz var, Andy'yle benim. O manyakların kulaklarından LSD fışkırır, ne halt işleyecekleri

bilinmez. Bunlarda ne ahlâk var ne de mala mülke saygı. . ."

"Hay yaşa," diye hararetle atıldı Bubba. "Saygısız bunlar. Otoriteye saygıları yok, yasalara ve düzene de saygıları yok, hiçbir şeye bir gıdım saygıları yok bunların. Bugün bu memleketin derdi budur. Memleketin savunduğu her şeyi yıkmaya çalışan bir avuç zenci ve manyak. Komünistlere alet oluyorlar. Sam Amca'nın denizaşırı dertleri var, bu adamlar yardım eder mi sanıyorsun? Nah ederler. Bunların derdi kovboylar gibi, Kızılderililer gibi giyinmek. Çiçek toplamak. Kuru gürültü yapıp adına müzik demek. Herkes uğraşsın, onlara destek olsun istiyorlar. Bu arada da onlar uyuşturucu içip masum insanlara, kim bilir daha nelere saldırsınlar."

Andy'nin koca sarı kafası sanki bir sopanın ucuna takılıymışçasına sallanıp duruyordu. Diğer iki adam, büyük bira bardaklarından büyük birer yudum aldılar. Fred ağzını silerek "Şerif bu ayaktakımına bir şey yapamaz mı? Gidip şerif yardımcısıyla konuşalım. Bu kepazeler üç haftadır ortalıkta. Polislere niye para veriyoruz ki?" dedi.

"Dick'le konuştum zaten," dedi Bubba geğirerek. "Bir sefer yakalamışlar bunları. Üstlerini aramışlar, sekizini hapse atmışlar. Geri kalanlar uyuşturucularını, iğnelerini bir yerlere saklamışlar. Aman Tanrım, Dick'in o karılar için anlattıklarını duyacaktınız. Hiçbiri çamaşır falan giymiyormuş. Neyse, herhalde bir süre onlara dokunamazlar. Şikâyet gelmezse tabii. Zibidilerin o arazide konaklama izinleri var. En yakındaki çiftlikte oturan Cleever'lar da şikâyetçi olmazlar. Liberal Demokratlar, üstelik Üniteryen mezhebindenler. Ulan, en büyük oğulları Billy de gidip bu zibidilere katılmış."

"Belki Ritchy'yi ikna eder, bir şikâyet dosyası hazırlattırırız," dedi Fred. "O müzik var ya, Ritchy'nin kanını dondurur. Belki de kendimiz şikâyette bulunsak daha iyi."

"Sonunda işe yarar bir laf çıktı ağzından," diye tısladı Bubba. "Ha şöyle. Üçümüz gidip Spud'la Joe'yu alalım. Şu saatte Dick Wilding'in mesaisi bitmiştir; kesin gelir Dick. Altı kişi yeter. Balta sapı, beyzbol sopası falan kapıp gideriz oraya. Ortalığı temizleyelim diyorum. Yüreklerine Tanrı korkusu yerleştirelim. Mikrop bunlar, mikroptan, sinekten, sıçandan farksızlar. Bu düşük insanlar böyle bir ülkede yaşamaya layık değil. Sam Amca'ya bir iyilik yapıp o sıçan yuvasını temizleyelim."

"Doğru lan, doğru," dedi Fred. "Vatana dönüp de böyle bir şeyle karşılaşmak için atmadım hayatımı tehlikeye ben oralarda. Halkımın,

musibetlerin, bir şişe hap için memleketini komünistlere satan vatan hainlerinin arasında yaşamasını istemiyorum. Atalım bunları memleketten diyorum. Daha da güzeli, asalım bunları."

Andy başıyla onaylayıp homurdanıyor, küçük kız kardeşini düşünüyordu. Üçü biralarını bitirdiler. "Ee, ne bekliyoruz?" diye sordu Bubba.

"Aklınızı başınıza getirecek birini bekliyorsunuz," dedi barın oradan sakin, berrak bir ses. Üç adam, başlarını kaldırınca deminden beri en yakındaki taburede sırtı kendilerine dönük oturan yabancının şimdi güler yüzle kendilerine bakmakta olduğunu gördüler. "Saldırmayı arzu ettiğiniz hanımefendilerle beyefendiler, hokkabazlık yapan, ateş üstünde yürüyebilen, yoga akrobatlığı yapan göstericilerdir. Her yaştan çocuğu eğlendirmek, memnun etmektir görevleri. Sıradan Amerikalıların hayatlarına Doğu'nun, özellikle de komünist istilacılar tarafından âdetleri yok edilmiş Asya kültürlerinin renkliliğini, ihtişamını getirirler. Özgürlüğünüzü tehdit etmiyorlar; çünkü onlar büyülü becerilerini özgürlük adına sahneye koyarlar."

Fred sağ kolunu havaya kaldırdı, Andy ise hırladı. Her ikisi de ayağa kalkmak üzere davrandılar ancak Bubba onları durdurdu. Bubba içkici arkadaşlarından daha dikkatli bir insandı. Belki de bu nedenle o, oto yedek parçacısı olmuştu, diğerleriyse nehir limanlarında işçi. Yabancı konuşurken Bubba onu ölçüp tartmıştı. Adamın üzerinde kot pantolon ve siyah bir eşofman üstü vardı, saçı hayli uzun olmasına rağmen yüzü temiz tıraşlıydı, manyağa da benzemiyordu. Daha da önemlisi *yapılı* bir adamdı. Omuzları geniş, kalçaları dardı, eşofman üstünün kollarından patlıcan şeklinde pazular çıkıyordu. Oturduğu bar taburesinin üzerinde çok az kımıldamıştı ama, başının en ufak bir hareketinde bile inanılmaz bir atletik zarafet vardı. Onlardan birkaç yaş büyüktü, yüzünde yara izi bırakmaya yetecek kadar değilse de bir iki yumruk yemişe benziyordu. "Bu gıcık herif Andy'nin de Fred'in de haşatını çıkartır," diye geçirdi içinden Bubba. "Benim için bile kolay lokma sayılmaz." İhtiyatlı adamdı Bubba. "Buralı mısın ahbap?" diye sordu en şahane, gayet ciddi, bariton John Wayne sesiyle.

"Hayır, Washington, Aberdeen yakınlarında bir ağaç kesme işletmesinde çalışıyorum," diye açıkladı yabancı, zarif ve kelimeleri uzata uzata konuşarak. "Birkaç gündür San Francisco'da orospulara takılıyorum, şimdi de buralardaki bir arkadaşıma bir bab.. hayvan teslim edeceğim. Adım Delifişek Purcell."

Bubba'nın beyninin ön cenahında bir hareketlenme oldu. Yabancıyı baştan aşağı iyice süzdü, gözleri kısılmıştı, beyni birtakım çağrışımların verdiği rahatsızlıkla boğuşuyordu. Düşünce örgüsünün yıpranmış uçları, sanki yabancının durduğu yere doğru kanıyor, insanın benliğini silip geçen bir algılama içerisinde onunla kaynaşıyordu. Ve derken Bubba tesadüf eseri rastladı ona, daha doğrusu tam üstüne bastı, domuz yakalayan bir köy çocuğu gibi atladı üzerine. "Purcell," diye kedi gibi mırladı Bubba yavaşça. "Delifişek Purcell. Yoksa sen şu top oynayan Purcell olmayasın, hani şeyi çalan? . . . Tabii ya. Sen osun, değil mi?" Bubba'nın bozkurt gibi sırıtan kaba ağzının içinden kocaman sarı dişleri göründü. Dişetleri şeker kırmızısıydı.

"Yani," dedi Purcell tereddütle, "çok zaman önceydi."

"Hassiktir. Hassiktir." Bubba sandalyesinde bebekler gibi cırtlak bir sesle bağırıyor, gülüyor, bir aşağı bir yukarı zıplıyordu. "Hey çocuklar, Delifişek Purcell bu. Hatırladınız mı? Hani yaklaşık on yıl önceydi? Hadi Purcell gel de sana bir bira ısmarlayayım. Bize o karışık davayı anlatsana. Şu işin aslını dinleyelim senden. Hassiktir, yahu çocuklar, şu hikâyeyi bir dinleseniz. O-ho."

"Beyler, aslında eski defterleri karıştırmaktan pek hazzetmem. Ama sizlerle bir anlaşma yapacağım. Benimle –sakin sakin– sirkin konakladığı yere gelirseniz ben de size küçük maceramı anlatırım. O insanlardan böyle korkmanayasınız, nefret etmeyesiniz diye onlarla tanışmanızı, onları biraz daha yakından tanımanızı istiyorum."

Fred ve Andy ne olup bittiğinden emin değildiler, bu durumun hoşlarına gidip gitmediğindense daha az emindiler. Ancak Bubba zevkten dört köşe olmuştu. "Bakın çocuklar," diye fısıldadı, "şimdi hatırladın, Spud'la Joe, Legion'da porno film seyretmeye gideceklerdi; onları zaten bizle gelmeye ikna edemezdik. Şu hikâyeyi bir dinleyin. Bu Purcell sağlam adam."

Böylelikle birkaç bira içtikten sonra Purcell onlara geçmişine ait bir olayı dikkatlice gözden geçirerek anlattı. Sonra Pelikan'dan çıktılar, Bubba'nın Mustang'ının torpido gözünden yarım litrelik Seagram 7'yi yanlarına alıp konaklama alanına gitmek üzere Delifişek'in VW minibüsüne bindiler. Aşağı yukarı bir kilometre kadar yol almışlar, şişeyi de bir kez çevirmişlerdi ki, Fred, "Hey, arabanın arkasındaki de kim? Çocuk mu var arkada?" diye bağırdı.

Bubba hızla dönüp arkadaki karanlık figürü inceledi. "Ne çocuğu

be," diye kükredi, "Maymun bu! Purcell, leş bir maymun koymuş buraya!"

"Sakin olun beyler. Ve de terbiyeli." Purcell, John Paul Ziller'ın gizemli, teatral edasıyla konuşmuştu. "Karşınızda babuinlerin şahı Mon Cul* var. Mon Cul, sekiz kez dünyayı dolaşmış, herkesle iki kez tanışmıştır. Sizden benden daha eğitimlidir ve insan ya da hayvan olsun, yeryüzünde portakal kelimesiyle kafiyeli İngilizce kelimeyi bilen tek yaratıktır o."

"Hadi be," dedi Bubba. "Salak bir maymun işte. Gel buraya, maymun. Amma da komik ha. Şu kırmızı koca göte bakın. Gel buraya, maymun, gel de sana–Ayyyyyy! Aman! Isırdı beni. Bakın! Orospu çocuğu az kalsın parmağını koparıyordu." Bubba kolunu şoför koltuğundan aşırıp Purcell'le Andy'nin arasına sokuverdi. Gerçekten de kan revan içindeydi kolu.

"Telaşlanma," dedi Purcell. "Yaranı sararız. Torpido gözünde temiz beyaz çorabım var."

"Ağzına sıçayım," diye böğürdü Bubba. "Siktiğimin arabasını hemen döndür. Şerife gidiyoruz. Ciddiyim. Dön hadi. O kahrolası maymun başına kurşun yiyecek. Kesin kuduzdur ya da bilmem ne. Hadisene kardeş, ben ciddiyim. Geri dön, tekerlekli hayvanat bahçeni şerifin oraya sür. Kafessiz vahşi hayvan taşımak ha? Senin büyük ihtimalle o deli saçması gösteriyle alakan vardır. Bunu sana fena ödeteceğim . . ." Sinirden mosmor kesilmişti.

Purcell sanki dönüş yapacakmış gibi minibüsü küçük, özel bir yola çekti. Döneceğine motoru kapatıp dışarı çıktı, arka kapıyı açtı, Bubba'yı yakasından tuttuğu gibi dışarı çıkardı. Aşağıdan yukarı doğru, vız diye öten bir Joe Palooka yumruğuyla yere yapıştırdı Bubba'yı.

Frank ve Andy, Purcell'ın üzerine çullandılar. Adamlardan biri Purcell'in şakağına küt diye geçirip onu bir an için kör etti. Ancak Purcell, judo, jiujitsu, karate, kung fu ve aikido karışımı bir teknik kullanarak bir süre sonra adamları kan revan içinde, baygın yere seriverdi. Kendisinin de hafif başı dönmüştü. Hendeğe sırt üstü uzandı. Arta kalan Seagram'ı kafasına dikti. Aya bakıp kıkır kıkır güldü. Ve sahici bir uykuya daldı, rüya görmese de yoncalar kadar tatlı bir uyku çekti.

* Mon Cul: Fransızcada "kıçım" anlamına gelip mon kül şeklinde okunur. (ç.n.)

Böylelikle Hint-Tibet Sirki & Dev Panda Çingene Blues Topluluğu'nun Sacramento kutlaması herhangi bir müdahaleye maruz kalmadan gerçekleşti. Gelgelelim kutlamaya katılanlardan biri için şenliğin ertesi hiç de iyi geçmedi. Sirk sunucusunun üzerinde rezil bir akşamdan kalmalık vardı, az kalsın ölüyordu. Gösteri ekibi, üç gösteri yapmaları programlanan Oregon, Eugene'e gidecek karavana yüklemek üzere eşyalarını, alet edevatlarını toplarken, Neredeyse Normal, bütün sabahı kendi portrelerini kusmakla, deli nağmeler ve neşeli melodiler osurmakla geçirdi.

Efendim, doktorluk tabelasını İ.Ö. dördüncü yüzyılda Bordeaux'da sallandıran Marcellus'un tuhaf tıbbi incelemesinde zehirlenme sonrası rahatsızlığa dair bir tedavi biçimi geçer; tedavide yavru kırlangıçların midelerinde bulunan birtakım beyaz taşlar salık verilir. Tesadüf bu ya, Amanda'nın insan başlı at biçiminde yontulmuş limon ağacından baharat dolabında (dolaptaki kuru bitkilerden yapılma bütün malzemeye Sacramento polisince el konmuştu) bu taşlardan vardı. Amanda, Neredeyse Normal'i nehir kenarında yeşillik bir yere götürdü; Neredeyse Normal, burada, alnında ve karın nahiyesinde taşlarla yere uzandı. Ama ilk önce renk ve ebat açısından taşlardan farksız üç tane aspirini mideye indirdi. "Tıpta pek az değişiklik oluyor," diye yorumda bulunduğu duyuldu Baca Yıldırımı'nın.

Saat on sularında –eylül güneşi ayak işlerine bakan adamların çıplak sırtlarını henüz okşamaya başlamıştı– Delifişek Purcell, egzoz gibi öterek, kurumuş kan ve viski karışımı bir balgam hırıltısıyla "Try a Little Tenderness" şarkısını mırıldanarak girdi kampa. "Donanmadan eski birtakım heriflere rastladım. Oğlan çocukları gibi azıcık itiştik," diye açıkladı Ziller'a. John Paul'la babuin ölçülü fakat keyifli bir kavuşma yaşadılar.

"Amanda," dedi Ziller, "izin verirsen sana büyük, aşkın suç kartalı Delifişek Purcell'ı tanıştırayım. Bu da *Papio* cinsinden Mon Cul olur, kendisi her zaman benim güvenilir dostum, kardeşimdir." Bu söz üzerine babuin yerlere kadar eğildi, al renkli kıçına güneş ışığı vurdu. "Amanda ve ben, dün Dugoobie usulüyle evlendik, ayini güneş yönetti; ve bu da Thor,* iki buçuk yaşında, lütfedip babası olmama izin verdi." Purcell, oğlanın elini sıktı, sonra da Amanda'yı Leonard Bernstein edasıyla yanağından öptü, bu esnada gelinin derhal ilham verdiği

* Thor: İskandinav tanrısı. Odin ileJord'un oğlu. Yıldırım, şimşek ve bereketli yağmur tanrısı. (ç.n.)

ereksiyonu gizlemek amacıyla iri birkaç adım atmıştı.

Ziller, Amanda'ya, California'da motosiklet kullananların, gerek sürücüler gerekse yolcuların kask takmalarını şart koşan yeni bir yasanın yürürlüğe girdiğini açıkladı. Polisin teki, Ziller'ı Golden Gate Parkı'nda çevirmiş, eğer insan gibi motora binecekse Mon Cul de kask takmalı diye tutturmuştu. Maymun haliyle böyle bir hakareti sineye çekmeyi reddetmişti. John Paul, eyalet devriyelerinin belediyelerdekilerden genellikle daha zeki olduklarının farkındaydı ama, yine de Sacramento'ya giderken ceza yemeyi ve/veya gecikmeyi göze almak niyetinde değildi. Bu nedenle eski dostu Delifişek'ten Mon Cul'ü arabasıyla getirmesini istemişti.

"Ne boktan iş," diye patladı Nükleer Phyllis, kendisi de iki tekerlekli araç kullanıcısı olduğundan sohbet ilgisini çekmişti. "İnsanın kafasının artık kendisine ait olmaması yetmiyormuş gibi –polisler adamın kafasının içine girenle o kafanın üstüne takılanı denetlemek istiyorlar– şimdi de dertleri hayvanlara ne giyeceklerini emretmek. Yani kask mecburiyeti kamu sağlığını, güvenliğini ya da refahını koruyor mu gerçekten? Yok canım. Motorcuyu kendinden korumak için çıkartılmış bu yasa. İnsanın canı isterse kendi kafasını kırma hakkı olmalı. Kafa da onun. Karar da."

"Kazın ayağı öyle değil yavrum," dedi Purcell, kızı yağlı bir kasap gözüyle ölçüp biçerek, onu kuşbaşı, but ve meme başlı filetolar şeklinde parçalara ayırarak. "Kask yasasının günümüzde çıkarılan yeni yasaların rahat dörtte biri gibi anayasaya aykırı olduğunu kabul ediyorum ama adamların derdi hiçbir zaman güvenlik, sağlık ve refah olmadı ki. Ülkedeki bütün motorcular kafalarını patlatsalar domuz heriflerin umurunda bile olmaz. Pöh. 'Anayasaca tayin ve ihdas edilmiş devlet organları' rahat bir nefes alırdı. Bir düşünsenize. İnsanı eyleme geçmeye teşvik eden şey nedir? Ekmek, değil mi? Tıpkı diğer şeyler gibi, bu da aslında ekonomiyle alakalı bir konu. Motosiklet kazalarının çoğuna otomobil sürücüleri neden oluyor. Motorlara dikkat etmeye alışık olmadıklarından sürekli çarpıyorlar onlara. Herifin teki küçük motosikletinden devrilip kafatasını çatlatınca para kimin cebinden çıkıyor? Tabii ki otomobil sigortası yapan şirketlerin. Şimdi, sigorta çeteleri ortalıktaki en güçlü lobilerden birine sahiptir. Bu adamlar 'bok' dediler mi karşılarındaki 'ne renk olsun efendim?' der. Yani kask yasasını sigorta

şirketleri çıkartmalar, üç beş kuruş iktisat etmek için. Bu toplumda gerçekleşen her şey, eninde sonunda gelip paraya dayanır."

"Kültürümüzün bu denli paraya dayalı olduğuna gerçekten inanıyor musun Delifişek?" diye sordu Amanda.

"Bak tatlım, senin kendine özgü bir gerçekliğin var," diye cevapladı Purcell. "Ama bu Amerika Birleşik Devletleri'nin gerçekliği değil. Pöh! Doktorlar ve bilim uzmanları çıkıp Kongre'de sigara sadece kansere neden olmak ya da onu azdırmakla kalmıyor, her yıl gerçekleşen yüz binlerce ölümün de sorumlusudur dediklerinde, kıdemli Kentucky milletvekili hiddetten tir tir titreyerek ayağa fırlamış, 'Ekonomimizi mahvetmeye çalışıyorsunuz,' diye feryat etmişti. Peki ya hükümet arabalarda emniyet gereçleri kullanılsın diye diretmeye başlayınca Henry Ford II ne buyurmuştu? 'Amerikan halkı ekonomiye halel getirecek hiçbir şeyi istemez.' Üstelik Ford haklıydı. Otobanlarda yılda elli bin kişi geberiyor ama ekonomiyi sarsmayın. Bakın, Rusya'da ne kadar komünizm varsa, Amerika'da da o kadar demokrasi var. Amerikan ve Rus devletleri birbirinin aynı. Aralarında sadece *sınıf* farkı var. Her ikimizin temel devlet *biçimi* aynı: Ekonomik totalitarizm. Diğer bir deyişle, tüm soruların cevabı, tüm meselelerin çözümü insanları bedenen ve ruhen en mutlu ve sağlıklı kılacak şeyler tarafından değil, ekonomi tarafından belirlenmekte. Dolar ya da ruble. Ekonomi *über alles*. Hiçbir şeyin ekonomik büyümeyi engellemesine izin verme. O büyüme doğruları hadım etse de, güzellikleri zehirleyip bir kıtayı bok yığınına çevirse, tüm medeniyeti delirtse de. Coca-Cola'nızı yere dökmeyin çocuklar, aylık ödemeler gelmeye devam etsin."

"Hassiktiir. Amerikan kartalının tüylerini yolmak lazım, değil mi?" diye homurdandı Nükleer Phyllis, kendi kaskına tiksintiyle bakarak.

"Şimdi şekerim, şu bizim kask yasası o kadar da kötü değil," dedi Purcell. "Los Angeles taraflarında tanıdığım bir herif var. Kaskını dizine taktığı için polis bunu durdurmuş. O da onlara demiş ki: 'Yasa kask takmak mecburidir diyor ama *neremize* takacağımızı söylemiyor.' Her neyse, polisler yine de ceza yazmışlar, kaskı da kafasına taktırmışlar. Peki ne olmuş? Adam sekiz kilometre gittikten sonra motorun burnunu havaya kaldırıp devrilmiş –ve diz kapağını kırmış."

Ya aspirinler ya da kuş taşları işe yaramış olmalıydı ki Neredeyse Normal çıkageldi ve çene çalan göstericilere işlerinin başına dönmelerini emretti. Purcell minibüsüne bindi. Aberdeen'e devam etmesi gerekiyordu. Zaten bir gün gecikmişti, üstelik ağaç kesme işletmesindeki

ustabaşının, Neredeyse Normal'inkinden daha sert şaklayan bir kırbacı vardı. Ancak Washington'daki gösteriye yetişip ekiple birkaç hafta sonu geçirme sözü verdi.

Heyhat, bu sözünü asla yerine getiremedi. Çünkü bir ay içinde, Delifişek Purcell, herhangi bir kasıt gütmeksizin, Amanda'yla John Paul Ziller'ı şimdi içinde bulundukları tehlikeye atacak, milyonlarca insanın mutluluğunu ve huzurunu tehdit edecek, bizzat bu raporun kaleme alınmasına yol açacak olaylar silsilesini başlatacaktı.

Yeni evli çiftlerin genellikle yaptıkları gibi Amanda ve John Paul da evliliklerinin ilk günlerinde birçok sırrı paylaştılar. Büyücü, insanın, ayaklarına cıva sürerek ve uranyum koklayarak gerçekliği nasıl değiştirebileceğini gösterdi geline. Dövmeleri her zamankinden daha çok göz alıcı olan gelin ise nasıl karanlık bir odada keklik üzümü şekerlerinden çiğnenip dişlerden kıvılcım çıkartılabileceğini gösterdi büyücüye.

Aynı şey nane şekeriyle yapılamıyordu.

L. Westminster "Delifişek" Purcell, Virginialı eski bir ailenin en küçük oğludur. Bir zamanlar aristokratik bir klan olan aile, parasız kalınca Faulknervari bir korku batağına saplanmak yerine iyi huylu bir teslimiyet gösterip alt orta sınıfa karışmıştı. Bir kap lapanın mirasçısı olmak uğruna güzelim sebze çorbalarından vazgeçen Virginialı bahtsız ailelerin mutsuz kızlarının tersine, Delifişek'in kız kardeşleri evlenmek suretiyle klanı yeniden zenginliğe ve cemiyet hayatına kavuşturmak için herhangi bir girişimde bulunmamış, güya âşık oldukları bir berber ve inşaat mühendisiyle yetinmişlerdi. Delifişek'in erkek kardeşiyse tıp ya da hukuk mesleğine atılarak, tercihan Episkopal Kilise camiasına girerek aile itibarını bir parça olsun kurtarmaya kalkışmak yerine, futbol oynamış, daha sonra da antrenörlük yapmıştı.

Hatta ağabey Purcell, Duke Üniversitesi'ndeyken Amerika'nın en iyileri takımında tam üç kez hafbek olarak oynamıştı. Delifişek, aynı kurumdan spor dalında bir burs kazanmıştı. Onu Culpeper Lisesi'nde oynarken seyreden yedek oyuncular ileride ağabeyinden daha iyi pas vereceğine değilse de daha hızlı koşacağına kanaat getirmişlerdi. Bunlar Delifişek'i futbol sahasında seyretmiş yedek oyunculardı. Onu bir

de Culpeper County'nin ücra yollarındayken görselerdi, gelecekte ne olacağını daha doğru kestirebilirlerdi.

Delifişek Duke'un ikinci sınıfındayken vasat bir başlangıç yaptıktan sonra, sezon sonuna doğru açılmıştı. Son üç maçta on gol atmıştı; bunlardan dördü kırk beş metreden fazla bir uzaklıktan atılmış gollerdi. Spor yazarlarının çoğu kendilerinden emin bir şekilde Delifişek Purcell'ın bir sonraki sezon, gol atma dalında ülke düzeyinde birincilikler kazanacağı tahmininde bulunmuşlardı. Sezonun başlamasından bir hafta önce Delifişek Purcell'ın bekleri çalıştıran antrenörün karısıyla Meksika'ya kaçacağı kimin aklına gelirdi?

Mon Cul'ün kreş arabasında seyahat etmesi kararlaştırılmıştı. Yaşıtlarının huysuzlaşmaya başladığı dönemi çoktan aşmış ve bir *chacma* –en iri babuin cinsi– olduğu halde Mon Cul'e sirkteki bebeler için uygun bir arkadaş gözüyle bakılıyordu. "Dostum beş kıtanın çocuklarıyla pek güzel anılar yaşamıştır," diye temin etti Ziller ana babaları. "Yüzlerce mirasın, düzinelerce tahtın vârisleriyle koşup oynadı o. Herhangi bir aksilik çıkmayacaktır."

Suluboya manzara resimleriyle süslenmiş, Endonezya kelebekleri işli kanvas bir tulum giyen Amanda, üstüne peştamal ve deri geçirmiş kocasının arkasına geçip BMW'ye bindi. Neredeyse Normal, motosikletin şiddetli sarsıntısı karnındaki cenini demir attığı yerden kopartabilir diye uyardı Amanda'yı. Ama o, Ziller'dan ayrılmaktansa riski göze almayı tercih etti.

Nefis bir pastırma yazı günüydü. Güneşli, dingin havada kanyon, bronz ve yeşim taşlarının sergilendiği bir galeriyi andırıyordu. Ta yükseklerde bir şahin, kusursuz bir maviliğin üzerindeki sarmal bir eğrinin izini sürüyordu. Ateşli bir canlılık karavandaki herkesin cesaretini pekiştirmekteydi. Neredeyse Normal, Tibet işi şeytan borazanını öttürüp hareket emrini verince bu canlılık hız kazandı. Gösteri yeniden yola revan olmuştu! Ziller, tam BMW'yi çalıştırmak üzereyken keçi ve yak kızı küçük Pammie koşarak yanına geldi.

"Bay Ziller," diye bağırdı, "Bay Ziller, Cadı Kazanı'nı ne kadar çok sevdiğimi söylemek istedim size. Ah, çok çok mükemmeldi. Arkadaşlarımın hepsinde sizin plağınızdan var. Karaborsada bulduk. Annem plağı eve sokmama izin vermedi. Duyduğu en iğrenç şey olduğunu söyledi. Ama ben bayılıyorum. O kadar güzel ve garip ki. Niye da-

ğıldınız? Yani tam da herkes sizi beğenmeye başlamışken? Neden çekip Afrika'ya gittiniz?"

Güneş, Ziller'ın opal düğmelerle süslü kaskının tepesinde parlıyordu. Motosikletinin üzerinde sanki birazdan onu kendisine boyun eğdirecekmiş gibi dimdik durdu Ziller. Günlük benzeri bir şeyden kopartılmış bir sayfa uzattı Pammie'ye. Ve BMW, motor konvoyunun başına doğru gürleyerek giderken Pammie şu dizeleri okudu:

Tarzan'ın ceviz suyuyla yazılmış,
yaprağa sarılı
ergenlik töreni davetiyesi

Çıkageldi posta kutuma
organik bir hışırtıyla
deve boku kokusuyla
ama bir şölen vaadiyle

Ve derhal uyandırdı içimdeki
karanlık cangıl görüntülerini:
Yamyamın kılları
hayvanın tatlılığı

Hayli tedirgin bir futbol antrenörü, karısını ve karısının meşhur sporcu âşığını bulmak üzere Meksika'ya uçtu. Spor dünyası skandalın yarattığı şahane sarsıntıyla çalkalanırken âşıklar mango yiyip Guadalajara'nın sokaklarında birbirlerini sevip okşuyorlardı; ve işte adam, yani koca da onlara burada –şehir meydanında– yetişti. Resmi görevliler Colt marka tabancasına sınır kapısında el koymuşlardı ama o, yerli bir kasaptan satır satın almış ve kaçakları görür görmez de satırını kötü emellerine alet etmeye kalkışmıştı.

Karısı aşktan ve ishalden öylesine yorgun düşmüştü ki ne karşı koyabildi ne de kaçabildi. "Kreması fışkırmış kremalı pasta gibiyim," diye iç geçirip kaderini kabullenmek üzere bir banka yığıldı. Kocası, "Senin işini sonra göreceğim," deyip Delifişek Purcell'a doğru bir hamle yaptı. Montezuma'nın intikamından Delifişek de mustaripti az biraz ama yine de sporculuk hayatının en hızlı koşusunu kopardı. Şimdi, antrenör de biraz formdan düşmüşse de öyle hantal bir adam değildi. Lakin eski Guadalajara'nın dar sokaklarında on altı dakika deliler gibi koştuktan sonra nefes nefese kalıp dizlerinin üzerine çöktü, Pur-

cell'ın bir portakal suyu satıcısını koluyla itip dar bir sokaktan aşağı gözden kaybolmasını seyretti.

O gece yarısı Purcell, kaldığı otelden sinirleri bozulmuş bir halde ayrılırken resepsiyon görevlisiyle birer tekila içmek üzere mola verdi. Meksikalı adama gün içinde yaşadığı macerayı dosdoğru anlattı. "Señor çok talihli," dedi görevli sır verircesine. "Talihli değil," dedi Delifişek. "Deli, deli. Delifişek."

Dikkatli okurun da tahmin etmiş olabileceği gibi, Amanda son zamanlarda biraz üzgün. Aslında kafası kocasının kaderiyle –ve kaçışı esnasında kendisine eşlik eden Ceset'le– öylesine meşguldü ki, yazarın daktilosu küvette volta atan plastik bir ördek gibi bütün bir akşamüstü önünde tık tık ötmesine rağmen, onun olayları yazıya dökme çabasını henüz bu saatte fark etti. Amanda'nın gecikmeli olarak merakını dile getirmesi üzerine yazar, âdeta geri dönüşsüz biçimde içine düştükleri alelacayip ve ciddi olayları kaydetme denemesinde bulunduğunu açıkladı. Esasen *onu* anlattığını söylemedi elbette. Bu gerçeği dile getirmek, ona verdiği değerin büyüklüğünü dile getirmek demekti –ölü de olsa bu dramın esas ve en önemli kahramanı olan Ceset söz konusuyken, Amanda bu itirafı aşırı derecede yersiz bulacaktı.

Yazarın Amanda'ya duyduğu saygının boyutu, şu aşamada serbest bırakamayacağı, torbaya tıkılmış bir kediye benziyor. Bilinmeyen çok fazla şey var. Yalnızca yeterince ürkütücü olan Ceset meselesi değil, kişisel kaygılar da söz konusu. Ziller'ın kaderi ne olacak? Ve bu bağlamda yazarın kaderi ne olacak? İnsan, yol kenarındaki bir hayvanat bahçesinde, dostane olmayan bir devletin, her ne kadar o devlet insanın kendi devletiyse de, ajanları tarafından kapana kıstırılmış durumdayken geleceği hakkında pek iyi hisler besleyemiyor.

Her halükârda, Amanda'ya raporun daha henüz başlangıç aşamasında olduğu söylendi (yoksa yazar, sabah klavyesinin başına dönme planını nasıl açıklayabilirdi?). Amanda gün gelip tarihçilerin falan bu rapora ilgi duyma ihtimallerinin olup olmadığını sordu. "Evet," diye cevapladı yazar, "böyle bir ihtimal var –rapor hasır altı edilmediği sürece." Sessizce şöyle ekledi: "Ama istedikleri tarihse, benim şartlarımı kabul etmeleri gerekecek. Benim de bir görev bilincim var– ama kime karşı, o ayrı bir mesele."

Sonra Amanda'ya anlatının bu başlangıç noktasında eklemeyi arzu

edeceği bir yorumu olup olmadığı soruldu: Hayır, bütünlüğü zedelemezdi bu, hem de hiç. Göbeğinin altından sarkan kot şortu ve göğüslerini zar zor örten Çingene peleriniyle yazarın onu bugüne kadar gördüğünden daha solgundu Amanda; istiridye boynu gibi ıslak ıslak parlayan bir fildişiydi.

"Pekâlâ," dedi canlı bir edayla, "bu krakerlerde bir tuhaflık var mı sence?" Örme Haida sepetinin içinden atıştırdığı krakerleri uzattı.

"Yo, bence bildiğimiz susamlı kraker bunlar."

"Daha iyi algılayabilseydin," dedi, "sadece bir yüzlerinde susam olduğunu fark ederdin."

"Doğru. Susamlı krakerlerin neden iki yüzünde de susam yok?"

"Ekvator'dakilerde var," dedi. "Ama Güney Yarıküre'de bütün susamlar *öteki* yüzdedir."

Yazara tüy gibi hafif bir öpücük gönderdikten sonra, bir kez daha kocasının yerini tespit transına geçmeyi denemek üzere meditasyon odasına çekildi Amanda. "Kutuplarda susamları krakerlerin ne tarafına ekliyorlar dersin?" diye seslendi parfüm kokulu perdelerin arasından. Yazar bundan başka bir şey duymadı. Yumuşak bir yelpaze sesinin dışında. Sanki bir pulkanatlı geçmişti.

II.
bölüm

Kral kelebekleri göç güzergâhları boyunca bazı ağaçlarda geceler. "Kelebek ağaçları" denilen bu ağaçlar dikkatle seçilir –gerçi bu seçimde nelerin kriter alındığı bilinmemektedir. Ağaç cinsinin önem taşımadığı açık; çünkü bir konaklamada tünenen ağaç okaliptüs olabilirken diğerinde bu bir sedir ağacı ya da karaağaç olabiliyor. Ancak, ki işin ilginç yanı da bu, her zaman aynı ağaçlara tünüyorlar. Yıl be yıl, ister güneye gidiyor ister kuzeye geri dönüyor olsunlar, kral kelebekleri, daha önce onlara binlerce kez kral kelebeği moteli olarak hizmet etmiş tek bir ağacı alacakaranlıkta duvar kâğıdı gibi kaplayıverirler sayısız kanatlarıyla.

Hafıza mı dersiniz? Eğer öyleyse, genetik bir hafıza olmalı. Çünkü geri gelenlerle güneye göç edenler aynı kelebekler değildir. Kral kele-

bekleri güneşli iklimlerde yumurtlar. Sonra ölürler. Baharda kuzeye doğru kanat çırpan sürüler bir sonraki nesildir. Evet, hiç tereddütsüz, atalarının tünediği ağaçlara tünerler.

Bilimadamları kelebek ağaçlarını inceleyip bunların kimyasal ve fiziksel açıdan çevredeki ağaçlarla tıpatıp aynı olduklarını bulmuşlardır. Ancak yine de başka herhangi bir ağaca gitmemektedir kelebekler. Araştırmacılar bir ağacın rengini kamufle etmiş, kokusunu değiştirmişler. Kral kelebekleri aldanmamış. İşte doğanın gizemli değişmezlerinden biri daha. Bir kelebek daima varması gereken yere *vardığını* bilir.

Hayvanat bahçesi için gereken araziyi ekim ayında bir pazar günü buldular: Birçok köprüden geçtikleri, yumuşak, tam gaz çıkarılmalık bir gündü. Nehirlerin üzerinden, bataklıkların üzerinden geçiyordu köprüler. Gökyüzü inek memesi gibi sarkmıştı. Hava kasvetli kuşları andırıyordu. Islak yeşil karlarda aşırı ısınmış bir renk parıltısıydı motosikletleri. Saatte yüz on kilometre hızla, fırıl fırıl dönen bir kapak gibi vızıldıyor –ve de Amanda'nın böbreklerini kutuda sallanan zarlar misali titretiyordu motosiklet.

Amanda Seattle'da işemişti, bir de Everett'ta. Ve şimdi hızla Skagit Nehri Vadisi'ni geçerlerken yine çişi gelmişti. John Paul'la ikisi, sırasıyla Western Washington State College'ın kampusunda çadır bezlerini son kez açacağı (Kanada sınırı yakınlarındaki) Bellingham'a doğru yol alan karavanın çok gerisinde kalmışlardı zaten. Ama Amanda Ziller'ın kaburgalarını şifreli vuruşuyla dürtünce Ziller, görev bilinciyle BMW'nin frenine bastı, Cızbız Ana'nın köknarlarla çevrili büyük otoparkına girdi. Allah'tan Amanda'nın biyolojik ihtiyacı, eyaletleri birbirine bağlayan 5 No.'lu Otoban'da ender rastlanan, ekspres yol uygulamasının her nedense askıya alındığı o geniş düzlükte baş göstermişti. Everett ve Mount Vernon arasında uzanan Seattle-Vancouver Çevreyolu'nun o yirmi dört kilometrelik bölümünde birbirinden uzak benzin istasyonları, marketler ve restoranlar vardı. Ancak sayıları çok da fazla değildi; çünkü eşine az rastlanır bereketlilikte bir çiftçilik bölgesiydi burası. Kara, sulu toprağı ticaret uğruna feda edilemeyecek denli kıymetliydi.

Motosikletin motoru uzun uzadıya, yumuşak, dumanlı, boğuk sesler çıkardıktan sonra sustu –burnuna dayadığı paçavranın tutuşmasıy-

la nefesi kesilen bir cüce gibiydi. Çift, motordan indi. İner inmez de Cızbız Ana'nın kapalı olduğunu gördü. Tatil nedeniyle kepenk indirmemişlerdi, daimi olarak kapatmışlardı. Asma kilit takılmıştı kapıya. Bomboştu. Örümcek ağı sarmış bir pencere köşesinden bir parça seloteypin tek ucundan tuttuğu silik bir KİRALIK yazısı sallanıyordu. Genç eşi arka tarafa eğreltiotlarını sulamaya giderken Ziller da yol kenarındaki bu restoranı inceledi –ferahlığı, alışılmadık ama dayanıklı yapısı, arkasında uzanan geniş tarlalar, etrafını saran koru dikkatini çekti– ve onun bir hayvanat bahçesini, bir aileyi ve gizli bir dünyanın merkez bürosunu barındırabilecek bir yapı olduğuna kanaat getirdi.

"Her zaman kaynağa doğru yolculuk ederim," demişti Ziller. O bir "kaynakbaz"dı. Hükmünün geçtiği tüm vasıtaları kullanarak kökenlerinin berrak ırmaklarını takip ediyordu iç dünyasında. "İnsanoğlunun hücrelerinde zamanın başlangıcından beri gerçekleşmiş her bir enerji itkisi kayıtlıdır," demişti Amanda. "İncelenmeye gerçekten değer tek kütüphane DNA genetik sistemidir." Asla bu kadarını bile söylememiş olan *Ziller*, o kütüphanenin anahtarını çeşitli ruh disiplinlerinde, kapsüllerde, tozlarda, sembollerde, şarkılarda, ritüellerde ve küçük şişelerde bulmuşa benziyordu. Dışarıdan bakıldığında ise kaynak arayışı daha bariz bir düzeyde sürüyordu. Ziller Afrika'ya, doğduğu yere çeşitli defalar ziyarette bulunmuştu. Şimdi sıra, çocukluğunu geçirdiği, yağmuru eksik olmayan, her yerinden istiridye fışkıran Kuzeybatı Pasifik'i yeniden yaşamaktaydı. (Gerçi okuduğu kitaplar, seyrettiği filmler, hayalleri ve haritaları düşünüldüğünde çocukluk yıllarının tamamını "Afrika"da geçirdiği söylenebilir *pekâlâ*. Yoksa Hindistan mıydı?)

Amanda geri döndüğünde John Paul, onun her nedense nemli olan parmaklarını avcuna aldı ve onu çevreyolundan geçirip –seyrek bir trafik vardı, bir arabanın onlara çarpması çok zayıf ihtimaldi– limon renginde bir bataklığın kenarına götürdü. Zostera otu ve sürüklenmiş odun parçalarıyla kaplı bataklık, kalesi tarafından terk edilmiş bir hendek gibi ıpssız kıvrılıyordu tarlada. Yeni evli çift sırtlarını suya verdiler, çamurlu çıkıntının üzerinde durup dört şeritli asfaltın karşısından kafeyi, tanrının göbeğini andıran bulutların üzerine yasaklı bir şehrin surları misali silueti yansıyan Gotik Kovboy tarzındaki iki katlı cepheyi seyrettiler. Amanda kocasının elini sıktı. Varmaları gereken yere vardıklarını biliyordu.

Akşamüstü yağmuru yağarken, bir zamanlar, boyası dökülmeye başlamadan önce, Cızbız Ana'nın tahta çerçeveli cephesinin, ızgara et

ve ekmek dolu, dumanı tüten büyük tabaklar taşıyan, her biri aşçı şapkası takmış domuz karikatürü kabartmalarıyla süslenmiş olduğunu seçtiler belli belirsiz. Bunu gören Amanda domuz etli sandviç satan bir domuza asla güvenemeyeceğini belirtti. Bu laftan esinlenen Ziller ise bu tür domuzlarla ortalıktaki işadamları arasında rastlanan benzerliklere çekti Amanda'nın dikkatini.

2 Ekim Pazartesi akşamı, Hint-Tibet Sirki & Dev Panda Blues Topluluğu son gösterisini sundu. Bayağı iyi bir gösteriydi. Son kez sahne alıyor olmanın verdiği duygularla –kısa bir zaman içerisinde Neredeyse Normal Jimmy, müzik topluluğunu kayıt yapmaya, New York'a götürecekti ve ekiptekiler sirkin büyük ihtimalle yeniden bir araya gelemeyeceğinin farkındaydılar– göstericilerin hepsi saklı kalmış adrenalin kaynaklarının kapaklarını açmışlar, rollerini potansiyellerinin en üst noktasında yerine getirmişlerdi.

Krishnalasa, altmış saniye boyunca yirmi beş vatlık bir ampulün üzerinde başparmağının ucunda dengede durdu. (Yoksa altmış vatlık bir ampulün üzerinde yirmi beş saniye miydi?) Yüce Ying her zamanki gibi iki kurbağa yerine altı kurbağa yuttu (ve olduğu gibi kustu kurbağaları). Maymunlar yüzleri kapkara kesilene dek kaval çaldılar. Hokkabazlar her zamankinden daha keskin bıçaklarla, daha uzun abajurlarla, daha fazla misketlerle yaptılar numaralarını. Elmer, Bhagavada-Gita'yı, İlahi Şarkı'yı, Kutsal Tanrı'nın mutluluğunu nasıl da bülbüller gibi okudu. Şeker memeli Pammie, peşinde ağızlarından sular akan amazon çetesiyle birlikte yaklarını ve keçilerini Hades Tüneli'nden geçirip emniyete kavuşturdu. (Pammie'nin ateşi cesurca göğüslediği esnada seyirciler nefeslerini tuttular.) Soytarılar tulumlarının içine sosis gibi tıkılmışlardı. Beyaz fareler oyuncak paraşütlerle model uçakların kanatlarından atladılar. (Farelerden birinin ayağı kırıldı ve muhabbet kuşlarının sürdüğü minicik bir ambülansa bindirildi.) Sahnenin ortasında bir dizi paradoks sergilendi. *Déjà vu* gösterileri. Sonsuzluk odaları. Kâğıt fişekler. Türküler. Mağara resimleri. Sembolleştirmeler. Belirsizlikler. Meditasyonlar. Anlaşılmaz şeyler. Zen Yo-Yo'lar. Kabuki oyunları. Tibet dilinde yazılmış *Ölüler Kitabı*'ndan görüntüler. Nükleer Phyllis, blues akortlarının içine gire çıka kükretti küçük motosikletini, insan havsalasının alması imkânsız huzuru arayarak. Falan filan.

Bu esnada Amanda irice bir kilime sarılıp şekerleme yapmıştı. Tipisinin dışında insanın tüylerini diken diken eden, bayrakları pat pat dalgalandıran rutubetli bir ekim esintisi vardı. Kalabalığın böcek seslerini andıran yaygarası dokuma duvarlardan içeri sızıyordu. Uykudayken bile müziğin sesi Amanda'nın peşini bırakmamıştı: Kocasının davul çalışını, âdeta insanı hayata bağlayan tüm zincirlerden kurtulmuşçasına davul çalışını duyabiliyordu. Gözle görülür bir tepki vermemesinin nedeni yorgun olmasıydı. O akşam Amanda'nın kulübesinin önünde ısrarlı, uzun kuyruklar oluşmuştu ve o, kimsenin hatırını kırmamıştı. Transları kesin, kısa ve isabetli olmuştu –neredeyse kesik kesik ve kuvvetli atışlar yapan bir makineli tüfek gibi hissedivermişti insanların bilinçlerini. Ve kâğıtlarından derlediği bilgilerle müşterilerini şaşkına çevirmişti. "Pate yapılmış bir ördek gibi, ezik bir üzüm tanesi gibi hissediyorum kendimi," diye iç geçirmişti kuyruk sona erdiğinde.

Şimdiyse Neredeyse Normal onu uyandırmaktaydı. Amanda'ya hıyarlı sandviçle çeyrek litre süt getirmişti. Güzel. Bir şeyler yemek onu kendine getirirdi. Ekmek dilimleri, her ısırışında film dekorlarındaki duvarlar gibi yıkılıyordu; kenarlardan mayonez fışkırıyor, hıyarlarsa bir cücenin bel kemiği gibi kütür kütür öterek parçalanıyordu. Amanda süt kutusunu kaldırıp üzerindeki yazıları yüksek sesle okudu: "Litre başına aktif ergosterolden elde edilmiş dört yüz ABD Eczacılar Birliği birimi D Vitamini ilave edilmiştir." Amanda sütü içmeden önce tereddüt etti. "Aktif ergosterol ha? Jimmy, ben bu aktif ergosterolden kıllandım. Ne dersin, acaba stronsiyum 90'ın kibarcası olabilir mi bu? Belki beni kısır yapar?"

"Pek de felaket sayılmaz bu," dedi Neredeyse Normal. Amanda'nın sessiz sedasız şişmekte olan karnına eliyle pat pat vurdu. "Her neyse, süt kutularının üzerindeki bilgiler bir hayli eğitici. Sonsuzluğa dair ilk fikirlerimi çocukken, pet süt kutularına bakarak edinmiştim. Etiketin üzerinde süt kutusuna girmiş bir inek resmi vardı, kutunun –tabii ki bir başka pet süt kutusunun– bir ucundan ineğin böğüren koca kafası çıkıyordu ve o kutunun etiketinin üzerinde de aynı ineğin bir başka pet süt kutusunun içine girmiş resmi vardı. Ve o kutunun etiketinde de yine bir "kutuya girmiş inek" resmi. Ve o iç içe geçirilmiş inek kutuları öylece, giderek küçülerek, göz alabildiğince devam ediyordu. Çocuk aklım bu işe şaşıp kalmıştı."

"Etiketi değiştirmişler," diye işaret etti Amanda.

"Ya evet, değiştirmişler," diye iç geçirdi Jimmy, gösterinin başına

dönmek üzere ayrılırken. "Amerikan reklam dünyası için sonsuzluk bile harcanacak bir şey."

Salı sabahı mevsim normallerinin dışında bir don oldu. Otların sanki mide tableti çiğnemişler gibi bir görünümü vardı. Neredeyse Normal'in çizmeleri, tablet aroklarının üzerinden hoplaya zıplaya geçip bir kamptan diğer kampa gitti: Ödeme çekleri dağıtılacak, insanlarla vedalaşılacaktı. Gözlükleri buhar tutmuş, burnu kendi kendinin gaz maskesi olmuştu. "Dün akşamki harika bir gösteriydi," diye seslendi rastladığı her göstericiye. Ziller ailesinin çadırına daldığında çadır sakinlerinin hâlâ yatakta olduğunu gördü, gerçi Amanda ve Thor uyanıktılar, ana-oğul pofuduk yorganın içinde oynaşıyorlardı.

John Paul, albüm yapmak üzere New York'a gitmeyi reddediyordu. Neredeyse Normal, bu fikrini yeniden gözden geçirmesi için ikna edebilmeyi umuyordu onu. Davula Ziller geçti mi Dev Panda Çingene Blues Topluluğu'nun çıkaracağı albümün başarı kazanacağı kesindi. Ama yatak örtüsünün altından yavaşça sürünerek çıkan o göz, şöhret ve servet peşinde değildi. "Aman, hadi uyu sen," dedi Neredeyse Normal. Ve Ziller'ın gözkapağı, bir örümcek kapanının kapağı gibi küt diye kapanıverdi.

"İşte ücretin," dedi sirk müdürü. "Cılız bir çek, kusura bakma. Bildiğimiz bazı insanların aksine ben, para kazanmanın da en az diğer şeyler kadar yaratıcılık istediğini düşünüyorum, sirkin mali açıdan daha iyi iş yapmamış olması beni gerçekten üzdü."

Amanda ot şiltesinden zıplayarak indi ve çeki aldı. Bir ampul kadar çıplaktı. Neredeyse Normal, onun dövmelerini ilk kez bu kadar etraflıca inceledi. Hamilelik ek bir boyut katmıştı dövmelere. Tıpkı Sistina Şapeli'nin Michelangelo'nun fresk çizimlerine ek bir boyut katması gibi. Jimmy bir an için parasal üzüntülerini unutuverdi.

"Sirk, alışveriş merkezi değildir," dedi Amanda, gümüş renkli saten bir elbisenin içine (aşağıdan yukarı doğru) girerken. "Taze yaban mersiniyle yoğurt yer misiniz?"

"Valla ben yerim. Neyse, en azından para kaybetmedik. Daha önemlisi, kendi sessiz sakin yöntemimizle Amerikalılara damardan biraz Tibet ruhu vermiş olduk."

"Sevgili Jimmy," diye gülümsedi Amanda. "Sen neredeyse normalsin. Wall Street'le aranda duran tek engel Tibet."

"Evet öyle. Oraya gitmiş olduğu için John Paul'u asla affedemem. Ziller, kendi Afrika'sını ve *benim* Tibet'imi gördü. Gösteri işinden milyonlar kazanmaktan sonraki en büyük arzum Tibet'i görmek. Ne felaket ama! Tibet dört bin yıl boyunca dünya aydınlanmasının beşiği, evrensel sırların koruyucusu oldu, şimdi tam ona ihtiyacımız varken –onu kullanabilecekken– istila edilmiş, dış dünyaya kapatılmış, yağmalanmış durumda. Herhangi bir yolla iletişim kurmak imkânsız. Ah onlara bir şakıyan telgraflar çekebilsek, onlarla yol yordam alışverişinde bulunabilsek, gazetelerine abone olabilsek, bilgeliklerinin yok edilmediğine dair bir işaret, bir sonraki oyunun ne olması gerektiğine dair bir sinyal alabilsek."

Amanda yoğurt kâsesine yaban mersini serpmeyi bıraktı, gözlem gücünün usta parmaklarıyla eski sikke gibi evirip çevirdi arkadaşını. "Demek bir işaret istiyorsun, öyle mi?" diye sordu sonunda. "Jimmy, sayın sirk sunucum, LSD'nin halka arzının, Batı'nın bilincine sokulmasının tam da Tibet'in istilasına denk gelmesini basit bir rastlantı mı sanıyorsun?"

Neredeyse Normal hiçbir şey söylemedi ancak gözleri gözlük camlarının ardında pıt pıt atmış, kocaman olmuştu; koşarak dışarı, rutubetli ayaza çıktı ve bir daha da kahvaltıya dönmedi.

Amanda'nın babası Paris'e vardıklarında "İlk önce nereyi görmek istersin?" diye sormuştu gelişme çağında olan on iki yaşındaki kızına. "Kerhaneleri görmek istiyorum," diye cevaplamıştı Amanda, başını soğan çorbasından pek kaldırmadan. Amanda'nın babası ergenlik çağındaki kızını Paris'in et pazarlarına götürmeyi reddetmiş ama, bir taksinin camından eliyle göstermişti oraları kızına. Bunun üzerine çocuk şöyle sormuştu: "Geneleve gidince bitiremediğimiz şeyleri eve götürmek için peçeteye sarmalarını istemek ayıp mı olur baba?"

Suç Japonlarda. Japon Akıntısı –tropik sulara sahip dev bir nehir –Washington eyaletinin Pasifik kıyısı açıklarında güneye doğru kıvrılarak kıyıya yakın bir yerlerde aniden yükselir. Akıntı, ılık buhar dalgaları şeklinde verir ısısını, sık esen rüzgârlar bu buhar dalgalarını karaya doğru sürükler. Ilık buhar birkaç kilometre içeri girince dosdoğru Olympic Sıradağları'na çarpar, aniden yukarı ve dışa doğru itilir, yük-

selirken soğur ve yoğunlaşarak yağmur halini alır. Olympic Dağları'yla (kıyı sıradağlarıyla) yaklaşık yüz elli kilometre doğuya düşen Cascade Dağları arasında kalan zümrüt yeşili alanda hava sıcaklıkları ılık ve sabittir. Ancak sonbahar ve kış aylarında haftada beş gün yağış olması da beklenmedik bir durum değildir. Ve yağmur yağmadığı zamanlarda bile grinin hâkimiyeti sürer. Güneş, pis hamur toplarıyla dolu bir çorbada yüzen, haşlanmış küçük bir patates gibidir. Kâinatın ateşi, ışığı ve de enerjisi, o geçit vermeyen, hantal göbekli gökyüzünün ardında, çok ötelerde bir yerde sıkışıp kalmıştır.

Puget Boğazı belki de yeryüzünün en çok yağış alan su parçasıdır. Soğuk, derin, dik kıyılı, som balıklarının ve parlak turuncu denizyıldızlarının yuvası olan Boğaz, Cascade ve Olympic Dağları arasında uzanır. Skagit Vadisi, Cascade Dağları'yla Boğaz arasında uzanır –Seattle'ın doksan altı kilometre kuzeyinde, Kanada'nın da bir o kadar güneyindedir. Zamanında vadiyi oluşturmuş Skagit Nehri, İngiliz Kolombiyası'ndan doğar, yüksek Cascade Dağları'nın el değmemiş doğasından geçerek güneybatıya doğru atlaya zıplaya, sularını saçarak ilerler, buzulları emer, yükseklerdeki gölleri yudumlar, bütün balık yuvalarının önünden geçerek toplam üç yüz yirmi kilometre yol kat eder, sürüklenmiş odunlar sarmıştır yüzeyini, çamurlu akar, Puget Boğazı'nın yukarı bölümlerine meme emen hayvanlar gibi yapıştırır çatal ağzını. Vadinin Boğaz ucuna doğru, nehirden gelen çamur birikintisi bulunur tarlalarda bol bol, toprak koyu menekşe renginden kum ve kil karışımı sarı bir renge dönüşür. Bölge, çok az süzülmemiş güneş ışığı almasına rağmen, Skagit'in tarlalarında bol bol bezelye ve çilek yetişir, dünyanın pancar ve lahana tohumu tedarikinin yarısından fazlası buradan karşılanır. Bölge, bazı açılardan benzerlik gösterdiği Hollanda gibi, canlı bir çiçek soğanı endüstrisini destekler: Dönümlerce uzanan düz araziler baharda lalelerle, süsenlerle ve nergislerle dolup taşar; renk açısından mütevazı değildir bunlar. Susamış bir ördeğin rüyasıdır burası her mevsim. Nehrin kolları, büyük sukamışı, sazotu, zostera otu ve ayakotu katmanlarından oluşan bataklıklardan kurulu, dibi çok eski çamurlarla kaplı bir ağla bağlanır birbirine. Hendeklerle çevrili olmalarına rağmen tarlaları sık sık sel basar; yüzlerce gölet vardır, yol kenarındaki hendeklerde pekâlâ minyatür denizaltılar yüzdürülebilir.

Minör anahtarında bir bölgedir burası. Gerek canlı gerekse cansız nesnelerin kesin hatlardan mahrum olduğu, gümüşi yeşil bir bulanıklık içinde birbirleriyle kaynaşma eğilimi gösterdiği taslak kabilinden bir

panorama. Sarp kayalardan kocaman adalar, düzlüklerden birdenbire sivrilerek kavis yapar, yeryüzüne çıkmış bu kaya parçaları güneş doğarken ve ay çıkarken sık sık sisle kaplanır. Adaların tepelerinde kartallar yuva yapar, mavi balıkçıllar sis perdelerinden geçerek bir bataklıktan ötekine doğru kanat çırpar. Şiirsel bir ortamdır bu, derin anlamlar ve gözle görülmeyen bağlantılar ima eden bir ortam. Belirgin bir Çin havası vardır. Burayı ziyaret eden bir insan, Sung hanedanına ait bir resmin içine, belki de ipek kumaşın üzerindeki yoğun mineral boya parçaları henüz kurumadan çekildiği duygusunu yaşar. Bölgeye hâkim hemen hemen bütün noktalardan Mi Fei ya da Kuo Hsi'nin fırçalarına layık, tek renkli açıklık alanlar görülür.

Hatta Skagit Vadisi, neo-Çinli bir ressamlar ekolüne esin kaynağı olmuştur. Mark Tobey, Morris Graves ve onların gri üzerine gri çalışan müritleri, kırklı yıllarda kübist kompozisyona ve Avrupa'da kullanılan renklere sırt çevirmiş, sislerle kaplı bu arazinin şekillerini ve gölgelerini temel alarak, insanın içindeki gözle gördüğü görüntüleri resmetmeye başlamışlardı. İçki sersemi, düşünceler âleminde gezinen şairlerden kurulu bir ekol de burada ortaya çıkmış. Vadinin ilk sakinleri bile kendi düşüncelerini, duygularını inceleyen bir soymuş. Hareketlilikten, açık alanlardan ve güneşli göklerden hazzeden Ova Kızılderililerinin aksine, kuzeybatı kıyılarında yaşayan kabileler, batıdaki karanlık sular ile doğudaki yoğun ormanlarla kaplı dağ etekleri ve Cascade Dağları'nın yüksek dorukları arasında sıkışıp kalmışlardı. Şiddetli yağmurlar yüzünden topluca barındıkları o uzunlamasına evlerde haftalar boyunca hapis hayatı yaşarlardı. Bunun sonucunda içe döndüler, karmaşıklık ve yoğunluk açısından şaşırtıcı birtakım dini ve mitolojik yapılar yarattılar, estetik değer ve psikolojik derinlik açısından bütün ilkel kabileler arasında eşine rastlanmayan sanatsal bir söylem geliştirdiler. Bugün bile, neonlu tabelaların, süpermarketlerin, uçak endüstrisinin ve spor arabalarının istilasından sonra, kuzeybatının havasında susturulmuş, fakat kuvvetli bir güç asılı durur: Debdebeye meydan okur, dışa dönüklüğü söndürür ve çığlıkların en coşkulusunu boğar bu güç.

Ancak bu dumanlı, mistik toprağın bir sakini, güney usulü ızgara et lokantası kurmak cüretini göstermişti. Darrington civarındaki kereste bölgesinde Kuzey Carolina'dan göç etmiş bir koloni yaşar: Belki de Cızbız Ana bu kolonidendi. Ticari girişiminin başarıya ulaşamadığı açıktı. Hayal kırıklığına uğramış ve memleket hasreti çeken Cızbız Ana, şifalı tuzlarını ve acılı soslarını toplayıp esaslı bir ızgara etinin la-

yık olduğu saygıyı göreceği kırmızı kil topraklara geri dönmüştü belki de. Her halükârda, kafenin geçmişine dair bu ayrıntı, Amanda ve John Paul için çok az şey ifade ediyordu; çünkü onlar, güney usulü pişirilen ızgara domuz etinin taşıdığı mistisizme karşı kayıtsızdılar. Bu nesnenin aslını ikisi de hiç tatmamıştı. Delifişek Purcell, tabii ki tatmış ve bir seferinde "dünyada Amanda'nın vulvasından daha tatlı, daha acılı ve daha pembe olan yegâne et, Carolina'nın ızgara etidir," diye yorumda bulunmuştu.

Cızbız Ana'nın kira kontratını imzalamadan önce Ziller, Amanda'yı yeni çevresinin zorlu koşulları hakkında uyardı. Eşine Skagit bölgesinde –yeterli ısı olmadığından– nadiren yıldırımlı fırtına çıktığını açıkladı; yani fırtınaların onun üzerinde iyi ya da neticede kötü bir etki bırakması bir yana, kuzeybatıda bulunduğu sürece onlarsız yaşamaya alışması gerekecekti. Ziller Amanda'ya yazları kelebeklere rastlayacağını, ama bunların California ve Arizona'da görmeye alışmış olduğundan daha az olacağını söyledi. Amanda, kaktüslerin bu enlemin koşullarına dayanamayacağını biliyordu elbette. Ekimden mayısa dek süren yağmurlu dönemde motosikletleri de işe yaramayacaktı. "Ama," diye rahatlattı onu John Paul, "eğreltiotlarıyla kaplı o ormanlarda" –Cascade Dağları'nın kızılağaçlarla örtülü eteklerini işaret etti– "ekmek somunu büyüklüğünde mantarlar yetişir. Kalp gibi atar ve şişerler; binbir renkte mantarlar, kimi borazan şeklinde, kimi çan, kimi güneş şemsiyesi, bazıları da penis şeklinde; hindi gibi beyaz dolgun etli ya da yumurta gibi sarı olanlar; hepsi de ilkel protein kokusu salar; ve bazılarının içinde insanları çıldırtıp Tanrı'yla konuşturan acı sular vardır."

"Pekâlâ," dedi Amanda. "Demek ki mantarlarla uğraşacağım." Ve uğraştı da.

"Bana yardım edebilir misin John Paul? Bu bilmeceyi çözebilecek biri varsa o da sensin." Amanda kokulu köpüklerle dolu küvete uzanmıştı. Avuç içi yukarı bakacak şekilde uzattı elini. Öyle münasebetsizce belirdiğinden beri geçen iki yıl içinde bir parça silinmişti yazı. Ziller yazının ince ayrıntılarını çözebilmek için gözlerini kısmak zorunda kaldı. Dikkat çekecek kadar uzun bir süre baktı yazıya. Sonunda şunları söyledi:

"Afrika sahili açıklarında gizli bir radyo istasyonu var. Bir gemide.

Kullanılamaz halde bir şilep. Yanıp kapkara olmuş. Sancak tarafına yatmış. Karantina bayrakları dalgalanıyor. Gece yarısı yayın yapmaya başlar, şafak vaktine dek koloni dönemi öncesine ait Afrika müzikleri çalar, tüm kabilelere ait eşine çok az rastlanır kayıtlar –kayıt demek mümkünse eğer: Belki de sesler canlı yayınlanır. Bu kadim müziklerin arasında zaman zaman bir sunucunun konuşması duyulur. Hiç bilinmedik bir dilde. Demem o ki, mevcut ya da artık kullanılmayan insan dillerinden bilinen herhangi biriyle *alakalı* bile değil. Bazı kelimeler kısa ve hırıltılı ama diğerleri upuzun yayılır, köşeli ve şehvet yüklüdür–tıpkı Modigliani'nin çıplakları gibi. Dilbilim uzmanları tamamıyla şaşırmış durumdalar. Bu dilin mantıksal fonetik kurallara uymadığını iddia ediyorlar. Yine de binlerce zenci büyük bir aşkla dinlemekte yayınları, anladıklarını söylemeseler de sunucunun konuşmalarının onları şaşırtır gibi bir hali de yoktur."

Amerika Birleşik Devletleri'nde yetişen beş bin çeşit mantardan yaklaşık iki bin beş yüz tanesi Washington'un batısında görülür. "O acayip şeyleri büyüleyici buluyorum," dedi Amanda ağzının suları akar ve çizmelerini bağlarken.

Aslında Cızbız Ana'da geçen ilk birkaç gün mantarlara ayıracak çok az zaman vardı. Ziller'lar yine de Mount Vernon'daki golf sahasında biraz çayırmantarı toplamış, nehir yolundaki bir otlakta da diğer bir sepeti mantarlarla doldurmuşlardı.

Çayırmantarı (Madam Goody'nin nezdinde *Agaricus campestris*), hafif kusurlu bir pingpong topunu andırarak başlar yaşamına, büyüyünce kafatası görünümünde beyaz bir krepe dönüşür. Ufakken alt tarafındaki solungaçlar pembedir, zamanla çikolata rengini alır. Süpermarketlerin sebze bölümünde satılan *Agaricus bisporus*'la konserve olarak satın aldığımız *Agaricus hortensis*'in birinci dereceden kuzeni olduğunu kabullenmekten utanç duyar. Gerçek mantar meraklıları, bu iki haini hakir görürler; çünkü binlerce mantar arasından yalnızca bu ikisi evcilleştirilmeye boyun eğmiştir. *Campestris* cinsi süpermarketlerde satılanlardan çok daha ilginç bir tada sahiptir, renk bakımından daha az ölgün, şekil bakımından da daha az tutucudur. Ama ailesindeki cılız türler yüzünden acı çeker –tadı, daha soylu yabani mantarların

hükmettiği kasidelere ya da korkunç geğirmelere ilham veremez hiçbir zaman. Yine de, Ziller'ların da derhal onaylayacağı gibi, doğranmış soğanla çiğ krema sosunda sote yapılıp pilav üstünde servis edildiğinde rahatlıkla körpe ve sulu olmaya yakın bir hal alır. Her neyse, şimdilik *campestris* ile yetinmek zorundaydılar: Amanda ve John Paul'un, ormanların derinliklerinde mantar avına çıkmaya ayıracak zamanları yoktu henüz. Evi temizlemekle meşguldüler.

Cızbız Ana'nın zemin katında L şeklinde kocaman bir tezgâhla sınırlı yine L şeklinde kocaman bir yemek odası, dev bir mutfak, (kadın erkek ayrı) iki büyük tuvalet ve belki de kiler niyetine kullanılmış, makul boyutlarda penceresiz bir oda vardı. Yukarı katta (yukarı çıkılan merdivenler mutfağın arka tarafındaydı) beş ferah odası ve bir de banyosu olan bir daire bulunuyordu. Binanın dışında, arka tarafta, ağaçların arasında (kafenin tarlaların dibindeki bir koruyla çevrili olduğunu hatırlatırım), üst katında iki oda bulunan bir garaj vardı, odalar ambar ya da oturma mekânı amaçlı kullanılabilirdi.

Amanda ve John Paul, kovalarla, paspaslarla, süpürgelerle, bez parçalarıyla, (iyi maaş alan pazarlama uzmanlarının Savaş Esiri, Defet, Dehşet ve Güç gibi isimler –basit düzeydeki şiddetleri düşünülerek dikkatle seçilmiş isimler– koyduğu) sıvı ve katı deterjanlarla cila karışımı bir malzemeyle pislik, toz, döküntü ne varsa hepsini temizlemeye koyuldular. Mon Cul'e camları sildirdiler, kolaylıkla dikkati dağılmasına ve kaytarma eğilimi göstermesine rağmen maymun camları yine de başarıyla temizledi. Yavru Thor'a bile iş düşmüştü: Faraşları boşaltmak, malzemeleri getirip götürmek onun işiydi. Temizliği takiben yapılacak boyama ve süsleme işleriyle birlikte projenin tamamlanması mecburen haftalar sürecekti.

Amanda, ilk başlarda John Paul'un dalgınlığıyla pek ilgilenemedi, çok meşguldü. İçe dönük, yalnızlığı seven bir adam, kendi kafasını dinleyecek zamana ihtiyacı var diye düşündü. Ama gelin ne de olsa dişi bir hayvandı. Ziller'ın düşüncelere dalmış hali ikinci ve üçüncü gün de devam edince olabilecek en kötü şeyden kuşkulanmaya başladı: Ziller'ın kendisiyle evlendiğine pişman olmasından endişeleniyordu. Bir süre sonra içinde taşıdığı korkularla yanaştı Ziller'a. Ziller'sa onu oracıkta düzerek (o sırada Amanda'nın kıçının altında toz bezleri vardı, başıysa bir paspasın üzerindeydi) bu korkularını bir nebze olsun dağıttı. Ardından Ziller, Delifişek Purcell için endişelendiğini itiraf etti. Sacramento yakınlarında yaşanan, o hafızalardan çıkmayacak sabah-

tan beri Deli Delifişek'ten tek bir haber alınamamıştı.

"Öyle fazla güvenilir bir tip değil bence," diye avuttu onu Amanda. "Muhtemelen bir büyücünün çaldığı kavalların peşine takılıp erotizmin ırak bir yoluna sapmış, bizleri de unutuvermiştir." Ardından Purcell'ın çapkınlıklarına karşı kayıtsız olmamakla birlikte onu biraz ikiyüzlü bulduğunu itiraf etti: Purcell, kafayı Amerikan ekonomisinin acımasızlığına takmışa benziyordu ama bir yandan da ağaç kesiciliği yapıyordu. Kişi, kendi bilincini nefretle, korkuyla ve suçlamalarla zehirleyecekse o zaman, ekonomik iktidar yapısının, petrol canavarı dışındaki başka hiçbir incisinin Amerika'nın doğal kaynaklarını kereste endüstrisi kadar gaddarca ve büyük boyutlarda yağmalamadığını da teslim etmesi gerekiyordu. Amanda'ya göre. Öyleydi.

Böylelikle L. Westminster "Delifişek" Purcell namına aşağıdaki bilgileri vermek Ziller'ın boynunun borcu oldu:

Özgeçmiş bilgileri

I

Yaptığı birtakım akılsızlıklar nedeniyle diğer başarı kapıları yüzüne kapanınca Purcell'ların en küçük oğullarının devlet memuru olarak kariyer yapması gerekti. Mesele kendisine ikinci bir şans tanınmaması değildi. Özetle: Amerika Birleşik Devletleri Silahlı Kuvvetleri, Meksika tatilinin yarattığı kötü izlenime ve yüzündeki salak sırıtışa rağmen Delifişek'te bir subayda ve beyefendide bulunması gereken özelliklerin bulunduğunu düşünmüştü. Delifişek, pilot eğitimine kabul edilip Pensacola havacılık okulundan mezun oldu, sınıfının üçüncüsü olarak. Ardından ileri düzeyde jet eğitimi aldı; diğerlerinden daha karmaşık olan bu uçakları, tamamen içselleştirdiği bir aşırı güvenle kullanıyordu. Ancak Delifişek için kader ağlarını kuru üzümlü ekmek şeklinde örmüştü.

Ordunun, Asteğmen Purcell'ı en çok uyuz eden yanı acemi pilotların yataktan çıkmalarını şart koştuğu saatti. "Kongre'nin yerinde bir değerlendirmesi sayesinde yasal anlamda beyefendi sayılıyoruz," diye öne sürüyordu, "ve bazı saatler var ki, özellikle gece yarısıyla öğle arası, hiçbir gerçek beyefendi bu saatlerde rahatsız edilmeye izin vermez." Yine de Purcell (yumuşak Florida gecelerinin çoğunda içkili âlemlere katıldığı halde) her sabah beş buçukta kalkarak, kahvaltı et-

mek için subay yemekhanesine gitmeden önce tuvalete giderek görevini yerine getirirdi. Efendim (tabii ki subayların yemekhanesinden sorumlu) yemekhane subayı, ancak kalbinin en gizli ve de yağlı köşelerinin bildiği bir nedenden ötürü, yemekhanede her sabah kızarmış kuru üzümlü ekmek verilmesi kararını almıştı. Konuklarına başka bir ekmek türü ya da bisküvi ikram etmiyordu. Sırf kuru üzümlü ekmek vardı. Kızarmış. Asteğmen Purcell, her gün ekmekten şikâyet ediyor, yumurta dolu bir ağzın içinde yapış yapış tatlı üzümlerin murdar oluşundan ancak bir sapığın ya da kaçığın hoşlanabileceğini söylüyordu. Gerçi bu şikâyetini asla fazla yüksek sesle dile getirmiyordu; çünkü dört bir yanındaki üst tabakaya mensup Amerikan erkekleri iştahla ağız şapırdatmaktaydı.

Yemekhane subayı başlangıçta her ne güdüyle hareket ettiyse (adil konuşmak gerekirse masum bir oyun da olabilirdi bu) çok geçmeden sadist eğilimler gösterdi. Yemekhane Subayı Purcell'ın itirazlarına gülüp geçiyor, üzümlü ekmekleri hop hop kızartmaya devam ediyordu.

İntikam saati gelmişti. Purcell, Gemi Marketi'nden bir adet kocaman, aile boyu Colgate diş macunu satın aldı. Masa lambasının ışığında diş macunu tüpünün altını jiletle kesip sabırla içindeki macunu boşaltıu. Ertesi akşamı incelikli bir çalışmayla tüpü renksiz margarinle doldurarak geçirdi. Ardından tüpün altını yeniden kapattı. Ve kahvaltıya giderken yanına aldı. Purcell, şen şakrak bir edayla yumurta yemeyi reddedip tepeleme kızarmış ekmek alınca Yemekhane Subayı bu işte bir terslik olduğunu hissetti. Söz konusu olan, kuru üzümlü kızarmış ekmekti.

Purcell yemek salonunun orta yerindeki bir masaya oturdu, Colgate yazılı koca macun tüpünü sarılı olduğu kâğıttan çıkardı. Yağlı beyaz maddeyi kızarmış ekmeğin üzerine, halka halka sıkmaya başladı soğukkanlılıkla, ekmekleri lokmalar halinde iştahla indirdi mideye. Yemekhanedeki konuşmalar ilk başta aniden kesildi, sonra şiddetli bir uğultu başladı. Bütün gözler diş macunu yiyen manyak adama çevriliydi. Purcell'ın kendisiyle birlikte jet eğitimi alan arkadaşlarından bazısı bu manzara karşısında eğleniyordu. Çoğuysa donakalmıştı. Subayların yaşça büyük olanları derhal sinirli, sert bir ifade takındılar. Yemekhane Subayı olan biteni seyretti, harekete geçmesi gerektiğini biliyordu.

YEMEKHANE SUBAYI: Asteğmen, sen ne yaptığını sanıyorsun?

ASTEĞMEN PURCELL: Kahvaltı ediyorum, efendim. Kızarmış ekmeklerin tadı bu sabah bambaşka. Kuru üzümler de pek dolgun, tam çiğnemelik. (Sırıtan dudağının ucundaki margarin kalıntısını yalar. Bir Colgate gülümseyişi patlatır.) Hem nefesinizi hem de dişlerinizi temizler.

Yemekhane Subayı yakındaki bir masada oturan üç teğmene akıl danıştı. "Ne yapabiliriz?" diye sordu sızlanarak. "Sırf beni kızdırmak için böyle davranıyor. Diş macunu yemeyi yasaklayan bir kural da yok ki."

"Bir subayın pis bir teke gibi davranmasını yasaklayan kurallar var ama," dedi teğmenlerden biri. "Sahil Koruma'yı çağırıp tutuklat şunu. Onu suçlayacak bir neden buluruz."

Hikâyenin sonunda Delifişek, bir subaya yakışmayacak şekilde davranmaktan suçlu bulundu ve otuz gün hücre hapsi aldı. Bu ceza ona çok hafif gelmişti. Islah olmaz bir pezevenk için fazlasıyla hafif bir ceza, diye düşündü Yemekhane Subayı. Güverte görevine çıktığında Purcell'ın odasına akşam 11.00'de sürpriz bir teftişte bulundu, asteğmenin ranzasında saklanan bir iki yosma bulmayı umuyordu. Kadın falan bulamadı. Ama bulduğu şey elli altmış gram kadar Acapulco altını oldu. Delifişek, sigara şeklinde içilen bu nesnenin tadına sınırın güneyindeyken varmıştı. Gelgelelim Yemekhane Subayı'nın yaptığı keşiften duyduğu mutluluk kursağında kaldı, zira durumu bildirmek için bir telefona ulaşabilmesinden önce boğazından aşağı yarım somun bayat üzümlü ekmek tıkıldı.

II

"Soylu bir ailenin oğluna üç iş sahasının yolu açıktır," diye hatırlattı Delifişek kendine. "Ordu, din ve politika. Ordudan yana şansım gülmedi. Çalışmayı gerçekçi bir biçimde arzulayabileceğim herhangi bir devlet dairesi yok. Dine gelince, benim için en cazip alan ama korkarım kutsal kapılar, daha beni görür görmez yüzüme kapanacaktır."

Silindir şeklindeki kanvas çantasının üzerine oturdu, ordudan yüz kızartıcı suç nedeniyle atılmasının üzerine bir Havana purosu yaktı. Hava neredeyse kararmıştı, otostop yapma umudunu yitirmek üzereydi. "Ama politikanın, askerliğin ve dinin örtüştüğü; üçünün de belli başlı özelliklerini barındıran bir meslek var." Puronun dumanını eş-

merkezli halkalar çıkartacak şekilde üfledi, sonra düşük kaliteli purosunu bir palmiye ağacının üzerinden fırlattı. Bavulunu sürükleyerek yorgun argın yürümeye başladı. Pasifik Okyanusu istikametine doğru. Gemi hapishanesinde altı ay geçirdiği halde (ya da bu sayede) vücudu, gerekirse, bütün yolu yürümek için formda ve hazırlıklıydı. "Ama," diye ahdetti, "O beş bin kilometrelik yolun bin üç yüz kilometresi boyunca gözlerimi bağlayacağım, Orta Amerika'yı görmemek için."

Ve Delifişek Purcell, bu keskin görüşü dile getirdikten sonra, hiç de azımsanamayacak derecede kaderci bir anlayışla suç dünyasına atıldı.

III

Bir insanın suçlu mu yoksa devlet memuru mu olduğu tamamıyla meseleye nasıl bakıldığına bağlıdır. İnsanoğlunun kendine özgü kararsız ruh hali, onun, aynı anda iki zıt yasaya göre hareket etmesini sağlar. Bir hayatını ona göre sürdürdüğünü söylediği yasa vardır, bir de standartlarına gerçekten uyduğu yasa. Bu öylesine köklü, öylesine incelikli bir aldatmacadır ki, çoğu insan farkına bile varmaz; gerçi psikolog, düşünür ve benzeri insanlar için bilinmedik bir hadise değildir.

İnsanoğlu zannettiği kadar iyi değildir. (Gerçi ne de zannettiği kadar kötüdür ama şimdi fazla zorluk çıkarmayalım.) Aslında muhtemelen sağlıklı ve doğal olan ancak zamanla ve bireysel özellikleri ve alışkanlıklarının taşıdığı ucubelikler neticesinde olumsuz değerler atfettiği (ya da –genellikle sapkınca suçluluk duygusuyla dolu psikopat uyumsuzlar olan– dini liderlerinin olumsuz değer atfetmesine izin verdiği) belirli ihtiyaçları vardır, belirli hizmetleri talep eder. Uç noktada bir paradoksal başkalaşım örneği olarak masum arzular tabu haline gelir.

Bir arzunun öyle ahlâksız olduğunu "söylemek" –ya da inanılması daha da güç bir soyutlamaya başvurarak bir arzunun gerçeğe dönüştürülmesini kanuna aykırı saymak– o arzuyu ortadan kaldırmaz. Dürüstlük dışında hiçbir şeyi ortadan kaldırmaz. Aldatmaca ortamına ilaveten, A Yasası'nın hükümlerinde izin verilmeyen B Yasası hizmetlerinden yararlanmak amacıyla insanların "alçaldığı" bir yeraltı dünyası yaratır. Toplum, kendini A Yasası'na uymaya zorlamak için silahlı serseriler tutar ama, her yıl daha büyük miktarlarda paralar B Yasası'nın sunduğu hizmetlerin gizlice keyfini çıkarmaya harcanır. Yeraltı dünyası varlığını sürdürüyor çünkü toplumun ona ihtiyacı var, onda ısrar ediyor, onu destekliyor (tabii ki aynı zamanda onu inkâr edip yargılıyor).

Aman yeter artık. Sadece şu kadarını söyleyelim ki, A Yasası'na göre –uyuşturucu satıcısı ve kürtaj simsarı– Delifişek Purcell kanuna karşı gelen bir adamdır. B Yasası'nın gerçekliğindeyse görev bilinciyle can ciğer dostlarının çıkarlarına hizmet etmektedir.

IV

"Tipik" yeraltı dünyası vatandaşı gibi bir şey büyük ihtimalle bulunmadığı halde, Purcell, herhangi bir insanın sıradan suçlu anlayışına uymayacaktır. Her şeyden önce uyuşturucu satıcısına benzemiyor. Ona fiziksel görünümünü bahşeden genetik sistem alenen Belvedere Apollon'undan çalıntı yapmış olmalı. Yüzü de güzel; gerçi, klasik yüz hatları o salak sırıtışı takınınca hemencecik bozuluyor. Vallahi, Purcell'ın fıçı bira polkasını andıran bir sırıtışı var. Kapının zilini ding-dong diye çalan bir babanın sırıtışı. Brooklyn'li bir üçkâğıtçı sırıtışı. Bir Polonya düğününe giderken takınabileceğiniz bir sırıtış. Yün çorap ve pantolon askısıyla içeri dalıp gazetelerin çizgi roman ilavelerini ödünç isteyen bir gülümsemesi var. O gülümsemeyle insan tavşan avlayabilir. Meksikalı bir haydutun göğüs kayışındaki fişekler gibi dizilidir dişleri. Gül ağacındaki kokarca, katedraldeki hırsızdır bu gülümseme.

Purcell'ın kullandığı yöntemler dış görünüşü kadar alışılmadıktır. Mesela belirli bir müşteri kitlesine hizmet eder. Hizmetlerinden sadece sanatçılar yararlanabilmektedir. Delifişek hayatının herhangi bir aşamasında yaratıcı bir dürtü hissetmişse bile bunu ya başarıyla bastırmış ya da gizli kapaklı tatmin etmiştir. Hüsran duygusu yaşayan bir sanatçı olduğuna dair en ufak bir işaret yoktur. Ancak, arkadaşlarının hiçbir zaman üzerine yeterince eğilmediği nedenlerden ötürü Purcell geniş bir ressam, heykeltıraş, sinemacı ve şair çevresine dahil olmuştur. Hatta Amerika'nın her iki kıyısında yaşayan sanatçılar arasında ondan daha çok tanınan bir yüz yok gibidir. Ülkemizin en sert ve çetin ceviz dehaları onun malından tatmıştır; sevgilileri, mankenler ve eşleri Purcell'ın tıbbi bağlantılarından faydalanmıştır. Dahası Purcell, hayatı tehlikede olan sanatçılara korumalık, onun klinik tavsiyelerine uymayanlar içinse çocuk bakıcılığı yapmış, büyük ve anlaşılmaz ustaların akşam yemeklerine konuk ettiği aziz misafirlerden biri olmuştur. (Gazetelerde yer almadıysa da, Pulitzer Ödülü'nü kazanmış bir kimse bir seferinde onun kefaret ücretini ödemişti.) Purcell, sanatçıların günaha karşı geleneksel-efsanevi bir iştah beslediklerine inanıp aynı zamanda da onların tecrit edilmişlikleri ve zekâlarının farkında olarak

yaratıcı azınlığı mallarını güven içinde satabileceği istikrarlı bir pazar olarak mı görüyordu? Yoksa günümüzde sanata verilen değere rağmen (gerçi esas ilgi gösterilen şey sanat değil, "kültür"dür), sanatçının toplum için tarihsel açıdan kanıtlanmış önemine rağmen, sanatçıların hâlâ daha kendilerinin sosyo-ekonomik yoksunluklarına ve duygusal taleplerine karşı hassasiyet gösteren bir simsar tarafından hizmet görüp korunmaya ihtiyaç duyabilecek ikinci sınıf vatandaşlar olduğunun farkına mı varmıştı? Yoksa, Delifişek'i gerçekten, kişisel olarak motive eden şey sanatçılık, sanatçılığın fikirleri ve eserleri miydi? Artık her ne halt idiyse.

Delifişek'in yasa dışı kariyerinin belki de en şaşırtıcı özelliği, işini yaparken benimsediği ahlâk anlayışıdır. İnsanlardan talep ettiği ücret makul ötesidir: Onun derdi, insanların canını değil, kendi geçim parasını çıkarmaktır. Parası çıkışmayan bir kızın ameliyat faturasının Delifişek'in cebinden ödenmesi ender gerçekleşen bir durum değildi. Ola ki, Purcell diğerkâm falan zannedilir diye şunu da söylemek gerekir: Genellikle kızın, mütevazı bir otel odasının tavanını beraber incelemek üzere kendisiyle bir hafta sonu geçirmesini şart koşardı. Gözünü para hırsı bürümemiş olmakla birlikte am budalası olduğu da inkâr edilemez.

Purcell hakkında söylenecek başka şeyler de var. Kadınları tutup kasap doktorlara götürmez –beceri sahibi, şefkatli, işin başlamasından önce ve sonra ellerini yıkayan eğitimli doktorların temsilciliğini yapar. Uyuşturucu meselesine gelince, en güvenilir marihuana ve esrar partilerini dağıtır. Başa çıkabilecek denli sağduyu sahibi olduğuna inandığı bir müşteriye LSD, meskalin, STP, DMT ya da psilosibin de satar. Ağır narkotikler ya da amfetamin işine bulaşmaz. Bulaşanlardan da hazzetmez. Eroin ya da metedrin satıcılarına rastladığında, neticede müptelalarını yok eden kimyasal maddeleri el altından satmanın aşağılık ve canice bir davranış olduğu konusunda ikna etmeye çalışır onları. Ricasına kulak asılmadığı takdirde böylelerinin kafalarını patlatıp kemiklerini kırar. Bu tutumu nedeniyle haraççılarla polisler onu sevmezler.

Ne kadar uğraşsalar da, ne mafya ne polis ne de ikisinin karışımı bir şey, Delifişek Purcell'ın saygısını kazanamaz. İşin içine gangsterlerle polisler girince muhtemelen Delifişek'in darkafalılığı tutmaktadır. Muhtemelen onların neden öyle kaba ve görgüsüz davrandıklarını, karşılıklı bir hırs taşıdıklarını, sanattan yoksun bir otorite sahibi olduklarını anlamaya çalışmaz. Yaradılışının bir tarafı daima otoriteye karşı

hoşgörüsüz olmuştur. Özellikle de otorite, genellikle olduğu gibi, onu ne gereksinir ne de ister gibi duranlara şiddet kullanarak dayatıldığında. Allah inandırsın, kendine özgü o küçük çaplı yöntemiyle, organize suç ve suçun organize engellenişi arasındaki hassas, birbirini besleyen ilişkiyi altüst ettiğinde vicdanı bir gıdım bile sızlamaz. Önyargılarının uluslararası eroin karteline verdiği zararlara karşı, yaptığı müdahalenin polisleri utandırmasına karşı kayıtsızdır. Ve âdeta yaraya tuz basarcasına her zaman halk protestolarına katılır, sokak gösterilerinde yürür, diğer zamanlardaysa ahlâki ve anayasal haklarını, düzene, ne "yasal" ne de "yasa dışı" düzene yararı dokunması imkânsız bir şekilde kullanır. Böylelikle resmi çevrelerde sert bir bonfile parçasından daha az itibar görür. Aslında Purcell, Amanda ve John Paul'un evlenmesinden çok daha önceleri öylesine azmıştı ki, her yılın dört ya da altı ayını, seçerek atıldığı mesleğinden uzakta geçirmek zorunda kalıyordu. Azgınlığını dindirmeye çalıştığı dönemlerde tüccar denizci olarak denize açılıyor, Teksas ya da Wyoming'de kovboyluk yapıyor, Montana'da orman yangınlarında kullanılan paraşütçü ekibe yazılıyor, California'da ürünlerin havadan ilaçlanması işinde çalışıyor (uçma hevesini devam ettirmiş, lisanslı pilot olmuştu) ya da Kanada sınırındaki kuzeybatıda kerestelik ağaç kesiyordu. O da Amanda gibi ağaçları sömürenleri hor görmekle birlikte kendini en çok büyük ormanlarda güvende hisseder. Kerestecilik vücudunun mükemmel bir formda kalmasını sağlıyor, temiz orman havasıysa hem beynini hem de ciğerlerini tatlandırıyor.

"Seni gebertmeyi gerçekten kafalarına koyarlarsa, Washington ve Oregon'daki bütün ağaçlar bir araya gelseler seni saklayamazlar," diye uyarmıştı onu önde gelen bir ressam.

"Kardeşim, ben alt tarafı bir baş belasıyım," diye cevaplamıştı Delifişek. "Bir sineği vurmak uğruna İtalyan marka pabuçlarını çamura bulamaz onlar." Ve beşlik simit gibi sırıtarak tabanı çivili çizmelerini kaptığı gibi uzun kerestelik ağaçlara doğru yola koyulmuştu.

Lüzumsuz cesareti bir yana, Purcell, Ziller'ın kendisi için endişelenmesinin mantıksız olmadığını kabul etmek zorunda kalırdı. Amanda, onun geçmişiyle ilgili bilgileri özümsedikten sonra kocasıyla birlikte meraklanmaya başladı. Elbette, okurun da tahmin etmiş olabileceği gibi, ne örgütlü bir çete adına çalışan bir katil ne de narkotik avcısı bir dedektif, Purcell'ı taşrada ağır işçilik yaparak saklandığı yerde bulabilmişti. Delifişek'in dostlarına gönderdiği geleneksel mektupları

kısaltan şey, adam temizleme işinden ya da tutuklanmadan biraz daha şaşırtıcı bir olaydı. Hatta öylesine şaşırtıcıydı ki, Ziller durumdan haberdar olsaydı, akşam yemeğinden sonra kalkıştıkları, salya akıtılarak yapılan Babil büyüsünü deneme teklifinde bulunmak bir yana, Skagit'teki o gri akşamüstü eşini düzemeyecek kadar şaşkına dönerdi belki de.

Hayır. Yazar abartıyor. O kadar da şaşırtıcı bir olay değildi.

Amanda bir seferinde *blues* çalınan bir gece kulübüne gitmişti. Kavalyesi, Amanda'nın biraz masum bir yolla keşfettiği üzere, yatakta bilimsel bir tavır sergilemeyen Madam Lincoln Rose Goody'ydi.

Bütün akşam boyunca, müzik çalsın ya da çalmasın, Marmelatçı adında yaşlı bir zenci bir tepsiden taze ahududu, şeker, cam kavanoz ve küçük kahverengi örümcekler satarak kulübün müdavimleri arasında dolaşmıştı.

"Marmelatçı," dediydi Amanda, "hadi ahududuları, şekeri ve de kavanozları anlıyorum da örümcekler nasıl girdi o tepsiye?"

"Kapının altından," diye cevaplamıştı iyiliksever Marmelatçı.

İki zehirsiz yılanları bir de çeçe sinekleri vardı. Üstelik çeçe sineği canlı bile değildi. Uğruna yolda durup mola verilecek bir şey değildi yani.

Bir babuinleri vardı, doğru. Ama Ziller hiçbir koşul altında Mon Cul'ü hayvanat bahçesinde sergilemezdi. "Dostum gövdesini koyu kırmızı kıçının üstünde gezdirdiği sürece, zarif azı dişlerini bitkilerin tatlı sularına ve kavunlara geçirdiği sürece, bilgeliğiyle ve neşesiyle güneşin etrafında dönmeye devam ettiği sürece, ondan daha soysuz varlıklar ona bön bön bakamayacak, karşısına geçip saçma sapan konuşamayacak, onu itip kakamayacak."

Amanda, Ziller'ın bu tutumunu çok iyi anlıyordu; çünkü kendisi, numaralarını sergilesin diye dansçı ayısını Hint-Tibet Sirki'ne getirmiş, taşralı bir herifin şaka niyetine kafese attığı bir mendil yüzünden hayvancık boğularak ölmüştü. "Ama," diye cevapladı Amanda, "Mon Cul olağanüstü bir yaratık da, maymunlar arasındaki en kıdemli devlet adamı da, kurusa bile düşmeyen yaprakları andırır gözkapakları en romantiğimizin bile ancak rüyasında görebileceği görüntülere ve güzel-

liklere tanık olmuş da, bütün yabani hayvanlar saygın değil mi yani? *Herhangi bir* hayvanın kafese kapatılması ve insanların ağzı açık seyrine maruz bırakılması için haklı bir gerekçe gösterebilir miyiz?"

John Paul biraz duraksadıktan sonra gösteremeyeceklerini kabul etti. Duraksamıştı, çünkü ne de olsa cangıldan geliyordu; hayvan postları ve tüyleriyle giyinen bir adamdı, ilkel eşitliklerin hüküm sürdüğü topraklarda ava çıkmış ve avlanmış bir adam. Ancak, antropomorfizmin şarlatanlığı hakkında Afrika'da (ya da Hindistan'da) değil, Bronx Hayvanat Bahçesi'nde ikaz edilmişti. Kafesinde hiç durmaksızın volta atan kurt, metal siperlerin arkasında müzik yapmaya çalışırcasına salınan panter: Hapsedildikleri için onların mutsuz, kızgın, klostrofobik, kederli olduklarını düşünürüz hep, oysa biyolojik açıdan böyle duygular hissedemeyecek olan hayvanlara kendi insani duygularımızı atfetmekteyizdir yalnızca. Bekçinin söylediği buydu. Geyiğin açık kahverengi gözündeki parıltı bizlere hüzünlüymüş gibi gelir, oysa geyiklerin gözleri yaradılıştan öyledir. Ağılın içinde de dışında da yaşasa, hüzünlü geyik diye bir şey yoktur. Antropomorfizm aptalca bir aldatmacadır. Adam bunu da söylemişti. Dahası, hayvanların hayvanat bahçelerinde doğal ortamlarında olduklarından daha mutlu yaşadıklarını iddia etmişti. Vahşi doğada amansız bir hayatta kalma mücadelesi sürüyordu. Hayvanın peşinde gölge gibi geziniyordu açlık. Bütün dünyada her yıl binlerce hayvan açlıktan ölüyordu. Üstelik bir de kaçılması gereken yırtıcı hayvanlar ya da insanlar ve hastalıklar vardı. Hayvanat bahçesinde hayvan emniyetteydi, iyi besleniyordu, sıcaklık bakımından rahat barınaklarda yaşatılıyordu, tıbbi bakım görüyordu. Yani hayvanat bahçeleri hayvanlar için neredeyse birer ütopyaydı.

İyi bir tezdi doğrusu ama John Paul yine de onu asgari düzeyde inanarak aktardı Amanda'ya. Amanda tezi reddedince de onunla hemfikir oldu. Bir hayvanın duygusal donanımı ne kadar incelikten yoksun ve ilkel olsa da özgürlüğe karşı kayıtsız değildir. Esir ve rahat bir hayat sürmektense tehlikeli ve özgür bir hayat yaşamanın daha iyi olduğu en kaba içgüdüye ait arşivlerin bir yerlerinde kayıtlıdır. Kafeste, hatta daha kaliteli hayvanat bahçelerinin sunduğu "doğal parklar"da bile bir yaratık, organları ile toprak arasındaki doğal ritimlerden yoksun kalır: Yiyeceklerini normal mevsimlerinin dışında yemek zorundadır; rahat yaşam tarzı kurnazlığını köreltmekte; çiftleşme konusunda kafası karışmakta ve genellikle de üreyememektedir; içgüdülerini yerine getirememekten dolayı korkunç bir KISTIRILMIŞLIK duygusu kaplar hayva-

nı. Seçebilseydi, elbette aç kalmayı ve acılara yem olmayı göze alarak şansını "dışarıda" denemeyi tercih ederdi. Acı çekmek hayvanlar için insanlar için olduğundan daha cazip –hatta gerekli– değilse de, iç huzuruyla yaşayan bir varlık için hayatta kalmak önemsiz bir konu olabilse de, yine de hayatta kalma mücadelesinin soylu bir yanı var. Anlamlı ya da anlamsız, hayat oyununun oynanması gerekiyor –ve hayvan da kendi hayvani yöntemiyle bunu "biliyor" sanki, içindeki hayvani sesin doğru ve gerçek olduğunu söylediği şeye bir saldırıdır kafes.

Bu diyalogla gaza gelen Amanda daha da ileri gitti. "Bir insan bir hayvanı kafese tıktığında, o hayvanın sahipliğini üstlenmiş olur. Ama hayvan bir bireydir, ona sahip olunamaz. Bir insan bir bireye sahip olmaya çalıştığında, bu birey ister başka bir insan, hayvan, hatta ağaç olsun, doğal olmayan bu hareketinin ruhsal sonuçlarına katlanmak zorunda kalır. Vahşi hayvanların sergilendiği bir mekânı ya da bir hayvanat bahçesini ziyaret edenleri –geri zekâlıca davranmalarını, nasıl sırıttıklarını, gülmekten kırılmalarını, nasıl tacizde bulunduklarını, eğlendirilmeyi talep etmelerini, hayvanlara sataşmalarını seyrettin mi hiç? Kafese kapatılmış hayvan, tıpkı aşırı alkol gibi, insanı en müptezel boyutlarına indirger. Ve hapishane ya da hastane sakinlerini incelerken sadece bir parça daha edepli davranır insan. İnsan ya da başka bir şey olsun, özgürlüğü kısıtlanmış bir yaratık aşağılanmıştır. Kafese koyulanların bekçileri de –hatta kafestekileri seyredenler de– aşağılanmıştır; bunlar bilinçaltında suçluluk, korku ve nefret karışımı bir duygu beslerler. Kafes iki yönlü bir aşağılamadır. Yaşayan bir varlıkla özgürlüğü arasında duran somut ya da soyut herhangi bir engel, muhatabı olan herkesin akıl sağlığını tehdit eden bulaşıcı bir sapkınlıktır."

Amanda'ya neler olmuştu böyle? Asla bilgiçlik taslamaya kalkışmazdı eğer . . . Sessiz kalmayı beceremeyen gök gürlemesini duyabilmek için kulak kabartıı. Ama sadece Mon Cul'ün ayaklarını sürüyerek odaya girip Ziller'ın yanına gelişini duydu. Evin arka verandasında yaşayan ahı gitmiş vahı kalmış yaşlı bir zenci gibi özür dilercesine eğilmiş, ayaklarını yere sürtüp sırıtmıştı Mon Cul. Ziller diz çöküp maymunun gözlerinin içine baktı ama Mon Cul bir adet Tom Amca adımıyla geriledi, dalkavukça gülümseyen ağzının köşelerinden opal taşını andıran salyalar fışkırıyordu.

"Seni Yahuda kılıklı sinsi seni," diye azarladı Ziller. "Hayatın boyunca zevk içinde, olabildiğince hür yaşadın, bir de seni esir ettiğimi ima edersin ha? Aramızdaki ilişkide bir efendi varsa, esas *sen benim*

sahibim oldun." Maymun gürültülü bir bağırtı kopartıp dört takla attı. Ve Ziller her ne kadar gülüp, "Edebini takın yoksa Detroit'e yollarım seni, maymunlara orada ne yaptıklarını bilirsin," dediyse de beyninin en ücra köşelerine dek endişeli düşüncelere kapılmıştı.

Ve bir köşede, ayçiçeği desenli bir minderin üzerinde oturan Amanda, ağıyla yakaladığı binlerce kelebeği hatırlayıp boynunu büktü. "En azından," diye düşündü, "hiçbirine asla kloroform vermedim." Bulduğu gerekçe sadece utancının renklerini gölgelemeye yetmişti.

Yol kenarındaki hayvanat bahçesi için boktan bir başlangıçtı.

John Paul'un (heyhat belki de daimi) yokluğunda, yazarın, aşağı yukarı bir saat önce kayıp büyücünün eşyalarına bakmasına izin verildi. Zaten FBI ve CIA, Ziller'la Purcell'in eşyalarını öylesine didik didik etti ki, geriye mahrem ve değerli çok az şey kalmış olabilir. Ancak muhabiriniz aradığını buldu: İngilizce bir sözlük. Bu belgenin tamamlanmasında çok işe yarayacak, daha önce düşünmüş olması gerekirdi sözlüğü. Belki de bu noktadan sonra okur, genel birtakım zımbırtılarda değilse de kelime hazinesinde bir iyileşme görecektir.

Yazar daha şimdiden, dawk kelimesinin *dak* kelimesinin bir başka karşılığı olduğunu ve *dawt* kelimesinin de İskoççada okşama anlamına geldiğini öğrendi. Nasıl ama?

"Şahane!" diye bağırdı John Paul Ziller, spagettinin sosunu yaktığı, bebeğin de bağırsakları bozulduğu için tatil slaytlarını bir başka akşam getirmesini söylemek üzere kendisini telefonla arayan baldızına Louvre Müzesi'ni betimleyen Kansaslı bir entelektüel edasıyla telaffuz etmişti kelimeyi. "Gerçekten harika. Övgüler düzerken kendimi hafifçe Michelangelo'nun 'Günaha Teşvik' inin önünde durup 'safiyeti bozulmamış enerji akımını kana kana içen' ve eğitimli pençelerini Havva'nın destansı kıçına geçirmeye can atan Bernard Berenson gibi hissediyorum. Aslında, alçakgönüllülüğü ve sabrı nedeniyle Michelangelo'dan ziyade bir Renoir sayılır: Şundaki yuvarlaklık, sıcaklık, neşeli keyif, şundaki yaşama sevinci, doğal erotizm, dolu dolu ve sağlam cazibe. Daha ilk bakışta, yaşam gücünün dramatik bir taşkınlıkla cisimleşmiş hali, avam zevkte zaman zaman görülen üstün yeteneğe ithaf edilmiş bir abide."

Bu kasıp kavuran dil rüzgârının ardından Ziller, gerileyip bir çam ağacının gövdesine yaslandı, dokuz metre boyundaki sosise birazcık daha uzak bir perspektiften bakabilmek için.

Amanda şoke olmuştu. Onu daha önce hiç böyle görmemişti: Yüzü gülüyordu, coşmuştu. Onu tanıdığı, onunla çalışıp oynadığı, davul ve flüt çalışını, planlarını anlatmasını dinlediği, haritaları ve şemalarına kafa yorduğu, kendi güzelliğini ve kuvvetini onunkiyle birleştirdiği, vücudunun çeşitli deliklerinden içeri onun kıvrım kıvrım fışkıran menilerini kabul ettiği haftalarda bir kez olsun, o cangıl gururu bir kez olsun yerini böylesine rahat bir heyecana bırakmamıştı. Ama bu durum Amanda'yı rahatsız etmedi. Yürüyerek Ziller'ın yanına gitti ve yanında durdu. En iyisi, ona heyecan veren nesneyi takdir etmekti: Ziller'ın on metrelik kontrplak pano üzerine yağlıboyayla çizdiği, o kudretli, devasa sosis kralını.

"Bak ekmekteki –tabii ki buharda pişirilmiş yumuşak bir ekmek– kıvrımların nasıl da dinamik bir dökümü var, âdeta bir Rönesans Madonnası'nı saran ipek kumaşın dökümleriymişçesine gizli hareket hissi uyandırıyorlar. Ekmeğin dokusu yumuşak, lastik gibi değil; geniş kırların üzerinde doğan ayın parlaklığına sahip. Sosisteyse köylülerin üzerindeki sükûnetten var bir çeşit: Bu sükûnet, final maçlarından önceki akşamüstüleri evinin arka bahçesinde hamakta kestiren Polonya göçmeni bir bovling şampiyonu kadar büyük bir güvenle yayılmış ekmeğin içine. Sıradan bir adam bu sosis, ama yumuşak hatları ışığı öyle bir yakalıyor, yakaladığı ışığı öyle bir parlak tutuyor ki, insan onun ruhunda bir büyüklük hissediyor. Onun gövdesine uzamdan bol bol yararlanan, süreklilik arz eden bir hacim kazandırdım –sanatçının, sosisin biçimsel nesneleştirilmesindeki fiziksel katılımını hissedebiliyor musun? Üç boyutlu, elle tutulabilir, gerçek boyutların üstünde, Falstaff kadar tombul ve iyi huylu ama Hamlet'in asaletinden de tamamıyla yoksun değil. Ve o altın sarısı hardal örtüsü ve sosun içindeki düz çizgilerin o canlı, neşeli oynaşması görünüme nasıl da büyüleyici bir görünüm katıyor. Öhö!"

Amanda hayret içinde yaladı dudaklarını, bütün bu laf kalabalığına ilham veren sosisten ziyade laf kalabalığının kendisi etkilemişti onu; gerçi hakikaten devasa boyutlarda bir sosisti. Pano on metre uzunluğunda, üç metre yüksekliğindeydi, kırmızı sosisin uzunluğu dokuz metre, yüksekliğiyse iki metreden biraz azdı ve sosis başıboş durmuyordu öyle boşlukta. Amanda ekmeğin sol ucunda mısır tarlalarıyla

kaplı, içinden nehir akan yeşil bir vadi olduğunu gördü. Nehrin üzerinde kayığa binmiş, bira içip suyun içinde olta sürükleyerek yayın balığı avlayan birtakım adamlar vardı. Nehrin karşısındaki stadyumdaysa beyzbol maçı oynanmaktaydı, tribünlerdeki saygın kişilere –politikacılar, film yıldızları ve bunların suç dünyasındaki muadilleri– bakılırsa muhtemelen bir Dünya Kupası maçıydı. Sosisin sağ ucundaki altmış bir santimlik boşlukta, üzerinde sadece bir iki tane suya hasret dikenli ağaç bulunan kahverengi-sarı bir bozkır vardı ve o ağaçlardan birinin cılız gölgesinde dinlenen bir aslan sürüsü. Sıcaktan pişmiş aslanların ilgi gösteremeyeceği kadar uzaktaki bir antilop sürüsü tozu dumana katmaktaydı ve daha da ötede Kilimanjaro Dağı, Tanrı'nın emziğiymişçesine göğe doğru fışkırmıştı. Dağın eteğindeki mütevazı bir kamp yerinde E. Hemingway, Weatherby 375 magnum marka silahını (böyle bir aleti yerli oğlanların eline teslim edemediğinden) kendi temizliyor, cinini höpürdetiyordu. Sosis, dünya çapında efsanevi bir ırklararası dayanışma örneği olarak Afrika'yla Amerika arasında köprü işlevi görüyordu, hem de hiçbir Birleşmiş Milletler örgütünün ya da yabancı yardım programının boy ölçüşmeyi hayal bile edemeyeceği şekilde. İnsanın nabzını hızlandırıyordu sosis. Ve Amanda'ya John Paul'un birkaç gün önceki takdirini hatırlattı: Sosisin, Batı teknolojisinin gerçekten saygı duyabileceği birkaç başarısından biri olduğunu açıklamıştı John Paul.

Büyükelçi sosisin yukarısında, yukarısındaki gece mavisi gökyüzünde Amanda'nın gözüne bütün tabloda en heyecan verici görünen bölüm vardı: Bir gökyüzü dolusu vanilya renkli yıldız, pastel renkli gezegen, hızla akan kuyrukluyıldız ve takımyıldızlar (Jüpiter, İkizler evindeydi) ve birden parlayan yıldız, nebula ve meteor, ateşten tükürük hokkalarında dağılan, bir bulut kümesinin üzerine yarı açık kabuğun içinde duran radyoaktif bir istiridye gibi yayılmış tropik bir ay ve tüm yıldız panoramasına hükmeden Satürn –Satürn'ün keskin gaz harelerinin kalçadan tutturulmuş bir pantolon havası taşıyan reenkarne bir yumurta gibi çevrelediği, lapa kıvamında, gümüşi ve gizemli amonyak ve buz omleti. Ve bütün bu astronomik ihtişam, muazzam büyüklükteki kozmik sosisin hardal örtülü omuzlarına bir arka fon, istisnasız tüm Nebraskalı domuz yavrularının en az hırslı olanının bile boğazına yumru tıkayacak bir görüntü oluşturuyordu sadece.

Sosis, restoranın çatısına yerleştirilecekti. Birtakım işçiler Mount Vernon'dan bir vinç getireceklerdi. Birkaç gün içinde, boya kurur ku-

rumaz. Kilometrelerce uzaktan görülebilecekti sosis.

Ziller ailesi hayvanat bahçesinin içeriği hakkında herhangi bir karara varmamıştı. Kafes fikrine karşıydılar. Toplum da restoranlarda başıboş dolaşan yabani hayvanlar fikrine karşıydı. Uygun bir orta yol bulamadılar. Amanda *Yi Jing*'e danıştı. Transa geçti. İşe yarar bir sonuç alamadı. Konuyu bir süre için unutmaya karar verdiler. Bu arada, dükkânlarında ne satacaklarına, hangi yemekleri vereceklerine kafa yoracaklardı.

Basit bir şeyler; her ikisi de basitlikten yanaydı. Günlerini turist gürühlarına yemek pişirerek, bulaşık yıkayarak mahvetmek niyetinde değildiler. Böyle bir şeyi düşünmek bile tüylerini diken diken ediyordu. "Sosis," diye önerdi John Paul. "Basbayağı, bildiğimiz sosis. Buharda yumuşatılmış ekmekle birlikte. Sosislerimizi buhar dolabında saklarız, insanların insan olduğu, sosisin bir imparatorluğun belkemiği olduğu zamanlardaki gibi. Taze soğan veririz, çiğ ya da kızarmış. Çeşit çeşit hardal, ketçap ve soslar olur. Domuz pastırması, dövülmüş kabuklu yemişler, eritilmiş peynir, tuzlama lahana –ek ücret karşılığında ekstra olarak veririz, beyaz jant kapaklı otomobil lastikleri ya da havalı direksiyon gibi. Sosisleri seçerken ebat ve tatlarına dikkat ederiz; yüzde yüz kırmızı etten sosisler (domuz değil, sığır eti ağırlıklı), alabileceğimizin en iyileri, Almanların teknik uzmanlığıyla Amerikan yaratıcılığının en mükemmel eseri."

Sosis tezgâhı işletmek fikri Amanda'nın pek içine sinmemişti. O bir vejetaryendi.

Zaman zaman süt ve süt ürünleri tükettiğinden katı bir vejetaryen sayılmazdı. "Amanda," diye azarlardı onu *safkan* vejetaryenler, "süt bir hayvan ürünü. Hem süt içip hem de kendini nasıl vejetaryen sayarsın?" Amanda şöyle cevap verirdi: "Kutunun üstünde aktif ergosterol içerir diye yazıyor. Hiç ergosterol aktive eden bir inek duydunuz mu?" Lakin vejetaryenler inatçı insanlar olduklarından bu tartışma asla bir sonuca bağlanmazdı.

Neyse işte, Amanda karşı çıktı. "Kendi inançlarımı diğer insanlara dayatacak değilim," dedi, "ama bir vejetaryen olan ben, hayatımı et satarak kazanırsam vicdanım sızlar. İroninin de ahlâki bir sınırı var. Mormon gibi hissederim kendimi." (Amanda'nın Mormonlara karşı özel bir garezi yoktu ama o, birçoklarının da saptamış olduğu gibi, meraklı bir genç kadındı ve Mormonlar gibi ağzına ne sigara ne de içki koyan bir mezhebin, alkollü içecek ve tütün ürünlerinin baş sırada yer aldığı

süpermarketler ve tütün dükkânları işleterek maddi gelir sağlamalarını haklı göstermesi aklını kurcalıyordu.)

Ete saygıda kusur edilmesi John Paul'u rahatsız etmiyordu. "Bak şimdi," dedi, "dünya irili ufaklı, azı dişli ve tüylü, mutlu bir uyum içinde birbirini yiyen hayvanlar tarafından istila edilmiş. İnsanoğlu eğlence yorgunu olan taraf. Hayvanı yer, ama yediğinin et olduğunu söyler. Kuzucuğu yalayıp yutar, ama bir enciği yemez, hindi yer ama bir Hintliyi yemez. Özel ilkeleri olduğundan falan değil. Aslında, hepimiz her Allah'ın günü birilerinin bağırsaklarını deşiyoruz. Ama sinsice, sembolik düzeyde, tatsızca, egomuzu beslemek için, Tanrı'ya ve vatana hizmet adına –aklımıza leziz bir et kapama getirmeden. Mutlu, dürüst bir yamyamlık değil bu. Maalesef, maalesef."

Amanda, John Paul'un görüşlerinden pek etkilenmedi. Ancak bu arada, birkaç ay sonra Marx Harikulade'nin ettiği sözler, Amanda'nın vejetaryen duygularını hafiften sarsmıştı: "İnek, Hintliler için kutsal bir sembol haline geldi; çünkü süt veriyordu, etinden ve derisinden faydalanılabiliyordu. Bebekleri besliyor, yaşlı insanları ısıtıyordu. Hayatı destekleyen bu kadar çok iyi şey sunduğundan Kâinat Ana'nın cisimleşmiş hali, dolayısıyla kutsal addediliyordu. Sonra bir rahibin ya da diğerinin, soyut düşünen, hani nasıl derler, antika bir bilginin aklına, yahu millet, inek kutsal olduğuna göre belki de onu yememeniz, memelerini ovalamamanız icap eder demek geldi. İşte şimdi Hintliler boğazlarına dek kutsal ineklere gömülüler ama artık ne süt içebiliyor ne de bonfile yiyebiliyorlar. Kutsal inek sürülerinin gözlerinin içine baka baka açlık çekiyorlar, sürüler öylesine büyük ki, toplu halde kaçışmaya kalksalar onları bir tek Hopalong Cassidy durdurabilir. Rahiplerin sığır etine karşı öğretisi klasik bir çarpıtma neticesinde ortaya çıkmış. Yitik kökenlerin, altüst edilmiş değerlerin bir başka örneği." Ama konuşan Marx Harikulade'ydi, hikâyenin orasına henüz gelmedik.

Şimdilik bir çıkar yol buldular. Mecburdular buna. Kafenin içi artık tertemiz, yeni boyalıydı ancak dışına hemen hiç dokunulmamıştı. Bir uyarı: Gökyüzü, şehirli bir kardan adamın isli yanakları gibi sarkmıştı –henüz yağmur yağmamıştı ama çok geçmeden yağardı. Sağanak gecikmişti. Harekete geçmek gerekiyordu. Böylelikle Amanda, isteksizce sosis işine razı oldu. Buna karşılık, John Paul da kahve, gazoz gibi zararlı sıvıların yasaklanmasını kabul etti. İçecek olarak meyve ve sebze suyu vereceklerdi. Amanda otomatik sıkıcısında taze taze sıka-

caktı onları. Lezzetli karışımlar düşünmek onu eğlendiriyordu. Elma-papaya suyu mesela. Havuç-portakal. Ispanak-domates-salatalık. Herkesin sağlığına! "İnsanlar burayı gerçekten garip bulacaklar," dedi Ziller, "kahve ve Coca-Cola satın alamayınca."

Zaten garip bir yerdi. Yol kenarında hayvansız bir hayvanat bahçesi. İki zehirsiz yılanla bir çeçe sineği dışında. Üstelik çeçe sineği canlı bile değildi.

Güneş doğarken bir saat boyunca biraz yağmur yağdı ama akşamüstü ortalık kuruydu. Sosis, kafenin çatısına yerleştirilmişti. Güzel durmuştu. Kilometrelerce öteden görülebiliyordu.

Ziller'ın muhteşem sosisi, Skagit County'de yol işareti haline geldi. İnsanlar yol tarif ederken onu da anıyordu. "Dev sosisi geçtikten birkaç yüz metre sonra sağa dönün," diyebiliyordu yardımsever bir çiftçi. O zamandan sonra Mount Vernon'daki öğrencilerden "Sosis: Kökeni, Anlamı ve Şifası" konulu bir kompozisyon yazmaları istendi her yıl.

Sosis, verimli tarlaların üzerinde huzurlu bir kımıltısızlık içinde durur hâlâ. İnsanlar ve toprak için mükemmel bir amblem.

Gündelik yaşamın harala gürelesinin tam aksine, sosis, sükûnet, huzur ve dinginlik imgesidir.

Sosisin huzurlu duruşuyla domuz pastırmasının saldırganlığını ve şiddetini karşılaştırın hele bir.

"Ee, şey, bayağı ilginç bir yer yapıyorsunuz." Konuşan, otuz beş yaşında gösteren, yolun aşağı tarafında bezelye yetiştiren çiftçi Gunnar Hansen'di.

"Sağolun Bay Hansen," diyerek gülümsedi Amanda.

Gunnar Hansen. Evet. Kuzeybatı Amerika'da yer alan bu mistik, eski (Hollanda motifleri de içeren) Çin vadisinin hemen hemen tüm sakinleri İskandinavdır.

"Ama sizlerin, sizlerin soyadı Kendrick değil," dedi Çiftçi Hansen tereddütle.

"Hayır," diye onayladı onu Amanda, "soyadımız Ziller."

"Peki, e, şey, bu Kendrick kim?" diye sordu Çiftçi Hansen, kış ortasında kalkışılmış intihar rengindeki aksanıyla şakacı konuşmaya ça-

lışarak. Mezartaşını andıran kafasıyla, kocaman dev sosisin hemen altında, restoranın cephesini kaplayan neon çerçeveli yeni tabelayı işaret etmekteydi: KAPTAN KENDRICK YABANİ YAŞAMI KORUMA SOSİS ANITI. Gettoda yaşayan Yahudi terzilerin boyundaki harflerle bunlar yazılıydı tabelada.

"Ayıp ayıp, Bay Hansen," dedi Amanda. "Kendi yerel tarihinizi bilmiyorsunuz."

"Bense bildiğimi sanırdım."

"Kaptan John Kendrick. George W. Fuller'ın *Kuzeybatı Pasifik Tarihi* adlı kitabında onunla ilgili bilgi bulabilirsiniz. Kaptan Kendrick, Puget Boğazı yöresinin ilk kürk tüccarlarından ve kâşiflerinden biriydi. 1788'de gelmiş buraya. Bu konuda yeterli kanıt yok ama, Juan de Fuca Boğazı'nı gemiyle geçen ve Vancouver Adası'nın etrafını yine gemiyle dolaşan ilk beyaz olduğu söylenir. Birçok keşifte bulunmuş ama maalesef bulduklarına dair herhangi bir kayıt bırakmayı ihmal etmiş. Tarih de bu unutkanlığını onu genellikle göz ardı ederek cezalandırmış. Burada beş yıl geçirdikten sonra kuzeybatıda deri ticareti yapmaktan sıkılıp yelkenliyle Sandwich Adaları'na gitmiş. 12 Aralık 1794'te varmış oraya ve varır varmaz da kendisini selamlayan bir İngiliz gemisinden açılan ateş yüzünden ölmüş."

"Ne feci," dedi Çiftçi Hansen, İskandinavların ironiye karşı kayıtsızlığıyla. Sonra kamyonuna binip gitti. Çiftçi Hansen'ın Mount Vernon ve Conway'de devlet okuluna giden beş çocuğu vardı. O günden sonra, Skagit County'de yaşayan öğrenciler arasında Kaptan John Kendrick'in 1794 yılında sosisli sandvici icat ettiği inancının yayılmasının nedeni belki de budur.

Amanda, Skagit alacakaranlığını daha iyi hissedebilmek için büyük bir ladin ağacının tepesine çıktı. Tek elini kullanarak yavaş yavaş tırmandı; çünkü öteki koluyla karnını koruyordu, en çok sevdiği topunu tutan hırslı bir bovling oyuncusu edasıyla.

Gökyüzünde çiğ istiridyelerle ölü rahibeler dolaşmaktaydı; altında düzinelerce yabani ördeğin uçtuğu mendebur bir gökkubbe. Yeşil bir günbatımıydı. Amanda'ya ilk anda günbatımlarını çağrıştıran kırmızı, turuncu ve mor renkler, sırılsıklam bir bulut yığınıyla boğulmuştu. Puget Boğazı'nın derinliklerine –tarlaların, bataklıkların, kaya topluluklarının ve gelgit düzlüklerinin ötesinde– batan, neredeyse görünmez güneş, filtreyle fotoğrafı çekilmiş ham bir zeytini andırıyordu.

Amanda tünediği yerden, ağacın dibine yakın yosun öbeğinin üze-

rinde oynayan Yavru Thor'u izleyebiliyordu. Ve kafenin yeni boyanmış cephesine sosis siluetleri çivileyen John Paul'u seyredebiliyordu. Yaklaşık altmış santim boyundaki sosisler kontrplaktan kesilmiş, dağıtma ızgarasıyla kaplanmıştı. Dağıtma ızgarası, parlak yüzeyinin sürekli hareket halinde ışık tayflarıyla kaplı kalmasına imkân verecek şekilde ışınları yakalayıp kıran, sentetik, ince, metalik gümüş renginde bir malzemeydi.

Şaşırtıcı, diye düşündü Amanda, John Paul'un sosis siluetleri, ortaklaşa ürettiğimiz o güzelim ürünün reklamını nasıl da kısa ve öz bir biçimde yapıyor, aynı zamanda da çeşitli Afrika kabilelerinin yiğitlik fetişlerini ima ediyor. John Paul'un, onların tahakküm değil haz imgeleri olduklarının ayrımında olmasına sevindim.

Amanda ağaç dallarının arasında sessizce dinlendi. Ekim ayının ortasında gökyüzü gri olduğu halde, yine de yumuşak, tatlı bir hava vardı. Kaktüs renginde, fitilli kadifeden bir tulum giyen Amanda rahattı, tulumun içinde ona rahatsızlık verecek herhangi bir çamaşır parçası yoktu. Bütün gün üst kattaki dairenin eşyalarını düzenlemiş, Thor'a bakmış, tepsi tepsi meşhur ekmeklerinden pişirmişti. Artık dinlenmeyi hak etmişti. Dinlenirken birçok şeyi düşündü. Hayatı düşündü ve şöyle dedi kendi kendine: "İdare eder. Bir süre daha yaşamayı isterim." Ölümü düşündü, şöyle dedi kendi kendine: "Bu lanet olası ağaç tepesinden düşersem çok geçmeden ölümün sırlarını keşfederim."

Her taraftan ufka doğru uzanan –kimi koyu kahverengi sürülü, kimi bilhassa tohuma bırakılmış lahana ve brokolilerden sarı ve yeşil renkli– düz tarlaları düşündü. Doğudakiler tepelerin içine meyletmişlerdi, batıdakilerse havlı bir genişlikle yavaşça Boğaz'a dökülüyorlardı ve Amanda şöyle dedi kendi kendine: "Gezegenimizin üçte ikisi sularla kaplı olduğu halde, yaşadığımız yere toprak diyoruz. Topraktan yaratıldığımızı söylüyoruz, sudan değil. Kanımız, kemiklerimizin toprağa olduğundan daha yakın deniz suyuna ama bunun bir önemi yok. Hepimiz deniz denen beşikte sallanıp dışarı çıktık ama, gideceğimiz yer toprak. Suyun bizleri icat ettiği zamandan beri toprağın peşine düşmeye başladık. Kendimizi ne kadar topraktan uzaklaştırırsak o kadar kendi kendimizden uzaklaşmış oluruz. Yabancılaşma toprağa bulaşmamış insanlara özgü bir hastalık."

Sevgili genç kadınların, genellikle ağaçların tepelerinde iç çamaşırı derdi olmaksızın dinlenirken düşündükleri şeyleri düşündü. Ve alacakaranlıkta sık sık yaptığı gibi, Sonsuz Yanılgı'yı düşündü. Ancak da-

ha çok yol kenarındaki hayvanat bahçesinin ikilemini düşündü. Hayvansız bir hayvanat bahçesi hayvanat bahçesi sayılamazdı.

Ladin ağacında oturmak huzur vericiydi. Amanda'yı sarıp sarmalayan esinti yağ gibi kaygandı; ısı bakımından değilse de genel dokusu bakımından tropik bir esinti. Bir Kanada kazı o kadar yakından kanat çırparak geçti ki, Amanda eliyle uzanıp kazın bağırtısını susturabilirdi–bataklıkların üzerinden uçacaktı kaz, o tarih öncesinden gelen sesin karanlık kavisine, tıpkı metro trenine binmiş bir yolcunun tutunma kayışına yapışması gibi tutunarak.

Zaman geçti. Amanda, ipeksi göbeğinin nereye çarptığına aldırış etmeksizin aniden ağaçtan aşağı, yukarı çıktığından daha hızlı inmeye başladığında neredeyse gece olmak üzereydi. "John Paul," diye seslendi. "John Paul."

Sosisleri çakan çekicin sesi kesildi. Ziller karşılık verdi: "*Umbatu jigi.*" Yoksa "*Ombedoo gigi*" miydi? Ya da "*Ambudu geki*"? Svahilice bir cümleydi herhalde, veya Nil-Hami ya da Bantu dillerine ait bir lehçeydi. Amanda bu cümleyi telaffuz etmekten, yazmaktan, tanımlamaktan acizdi ama her seslenişinde kocası böyle karşılık verdiğinden onun için bir anlam ifade ediyordu.

"Böcekler," diye bağırdı Amanda ladinin gövdesinden aşağı sincap gibi inerek.

"Böcekler mi? Ağaçta mı?"

"Hayır. Hayvanat bahçesinde."

Bu esnada Amanda en alttaki dala ulaşmıştı, John Paul omuzlarına alarak yardım etti ona. Amanda'nın apış arası ensesine dayandı. Bir gece önce seviştikleri halde Amanda henüz yıkanmamıştı. Bir Eskimo pikniğinden arta kalan yiyecekler gibi kokuyordu. John Paul tahrik olmuştu. (Biri aşkın yüzde sekseni kokudur dememiş miydi bir zamanlar?)

"Hayvanat bahçesinde böcekler," diye tekrarladı Amanda.

John Paul, Yavru Thor'un elinden tutup anayla oğulu arka kapıya doğru götürdü. "Ne demek istiyorsun?" diye sordu, resim koleksiyonu ajansından gelen bir mektuptaki insaf kırıntıları kadar cılız bir merak vardı sesinde. Amanda, onun uzun Mısırlı boynunun, vajinasının dudaklarını açarak kendisine doğru yaslandığını hissetti. Yeni fikrini açıklayana dek direnmeye kararlıydı. Artık mutfağa varmışlardı. John Paul, Thor'u kaldırıp yüksek mama sandalyesine oturttu, sandalyenin önündeki çıkıntıda tombul bir muz yenmeyi bekliyordu. Amanda'ysa

hâlâ John Paul'un omuzlarında dolaşıyordu.

"Bir böcek bahçesi," dedi Amanda. "Böcekler. Yeryüzünde en fazla sayıda bulunan, belki de en az anlaşılan yaratıklar. Özgür olabilmeleri için hayvanların ihtiyaç duydukları büyüklükte mekânlar gerekmiyor onlara. Çoğu, küçücük bir alanda yaşayarak mutlu olur. Onlara harika kafesler yapabiliriz, küçük saraylar, pagodalar, labirentler, iniş pistleri, etrafı çevrili mücevher benzeri mekânlar. Oh. Ihhhhh." Vajinasının dudaklarındaki baskı bitmek bilmiyordu.

"Yani yol kenarında bir heksapodyum, kınkanatlılar ve böceklerden müteşekkil bir dinlenme tesisi mi kurmayı öneriyorsun?" Ziller yukarı kata çıkıyordu. Amanda başını çarpmamak için eğilmek zorunda kaldı. Kemikli Watusi parmaklar kalçalarını yoğurmaktaydı.

"Neden olmasın? Cırcırböceği, tarantula, peygamberdevesi, hepsi de kapalı yerlerde hayatlarını sürdürebiliyor, hem ilginç birer ev hayvanı oluyorlar. Çoğu böceğin yaşamı görece uzun, bakımı da sorunsuz. Tahtakuruları, bilindiği kadarıyla . . . Ayyy!" John Paul onu şiltenin üzerine atmıştı. ". . . bilindiği kadarıyla bir yılı bir öğün yemekle geçirirmiş. Aman Tanrım."

"Ben bunları yiyerek yıllarca yaşayabilirim," dedi Ziller, Amanda'yı deliler gibi küçük küçük ısırarak.

Amanda'nın tulumunun fermuarı boğazından apış arasına kadar açılmıştı. Pembe bir gülü andıran göbeği, ikiye yarılmış fitilli kadife pantolonun ortasından Hollywood'u fetheden mantar gibi yükseldi.

"Böcekler büyüleyici. Birçok duyuları bizimkilerden çok daha gelişmiş. Mesela bizim dilimiz, şeker solüsyonlarıyla eriyik sakarin arasındaki farkı ayırt edemez. Oysa arılar, yabananarı ve kelebekler şekerli suya bayıldıkları halde sakarinli suyu asla ağızlarına koymazlar."

Bu esnada Ziller da biraz bir şeyler tatmaktaydı. Bu tatma işinin güzelliğinden Amanda'nın yağları eriyordu. Kendini, Dünya Pastası'nın kremasını sürmekte kullanılmış kaşığın üstünde kalan şekerli karışım gibi hissediyordu.

"Böceklerin de, tıpkı bizim gibi, kalpleri ve kan dolaşım sistemleri var. Ama bir kınkanatlının nabzını ölçmenin imkânsız olduğunu biliyor muydun?"

Bunu niye söylemişti ki sanki? Konuyla hiç alakası yoktu. Amanda mantık silsilesini yitiriyordu. John Paul peştamalını çıkarmıştı. Amanda'nın üzerinde dolaşıyordu. Sert organı Amanda'nın göbeğine yaslanmıştı, balkabağına yaslanmış bir çapanın sapı misali. Ziller'ın

organına bakan Amanda, ancak "Avrupa'da görülen lahana kelebeğinin kıvrımlı hortumu müthiştir. Hıı!" diyebildi.

Amanda dediği dedik bir kadındı. Söyleyeceklerini bitirmekte kararlıydı. Kurnazlık edip parmağıyla, sıcak sularının taştığı salgı hendeğindeki deliği kapatmaya çalıştı. "Bana bak, sence de iyi bir fikir değil mi? Bir karınca çiftliğimiz, bir pire sirkimiz olabilir. Kimi böcek cinsleri öyle güzel ki. Dev gergedan böceği, soytarı böceği. Ve hepsinin de canlı olması gerekmez. Bokböceği koleksiyonumuzu sergileyebiliriz. Ve benim Güney Amerika'dan gelme, ender çiftleşen pulkanatlılarımı. Ve tabii ki bizim canlı bile olmayan çeçe . . . SİNEĞİNİ!!" Tam o anda, Ziller, Amanda'nın içine, bir kulacın on ikide biri kadar derine girmişti. Hendek çökmüş, kurnaz parmak boğulmuştu. Dünyanın sayısız harikulade böceği de onunla birlikte.

Amanda, gecenin bir yarısında John Paul'u sarsarak uyandırdı. "Hayır," diye geçirdi içinden Ziller, "olamaz. Bebeğin doğmasına daha üç ay var."

Karısı tek dirseğinin üzerinde doğrulmuştu. Ziller, onun daha yeni transtan çıktığını anladı: Yüzü çekilmişti Amanda'nın, gözleri mürekkep kurutma kâğıdı kadar cansızdı. Parfüm kokulu perdelerin ardındaki mabedinde gümüş renkli bir mum yanıyordu. Hay aksi. Amanda yataktan çıkmıştı. "Medeniyet duyularımı köreltiyor," diye düşünceye daldı Ziller. "Cangıldayken elli metre yarıçapım dahilinde hiçbir şey beni uyandırmadan kıpırdayamazdı."

"John Paul," diye sordu Amanda alçak, yorgun bir sesle, "nesli tükenmekte olan hayvanların farkında mısın?"

"Bilmem, şey, herhalde."

"Senin hasretini çektiğin Afrika'daki o büyük hayvanları kastetmiyorum. Burada, bu ülkedeki yabani yaşamdan bahsediyorum. Nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan hayvanlar: Bozkurt, kızıl kurt, Delmarva Yarımadası'nda görülen ağaç sincabı, boz ayı, yavru San Joaquin tilkisi, Florida panteri, Karayip foku, Guadalupe foku, ada geyiği, beyaz kuyruklu Kolombiya geyiği, çatal boynuzlu Sonora geyiği, Indiana yarasası, kara ayaklı dağgelinciği ve Florida denizayısı (denizperisi)."

John Paul "Indiana yarasası" lafını duyar duymaz suçluluk duygusuna kapıldı. Amanda onu uyandırdığında rüyasında ilk karısını gör-

mekte olduğunu hatırladı aniden. Kansas Şehir Operası'ndan dışarı taşıyorlardı onu, *Yarasa*'nın ikinci perdesinin yarısıydı. Karısının yarasa çığlıkları mezzo-sopranonun sesine karışıyor, tatlı ağzından sular akıyordu, bir meleğin anüsünden dökülen inci taneleri gibi. Ziller ürperdi, yatak örtüsünü omuzlarına dek çekti.

"Ve saydıklarım sadece memeli hayvanlar," diye devam etti Amanda. "Bir de kuşlar var: Hawaii kazı (nene), Aleut kazı, beyaz yüzlü Tule kazı, laysan ördeği, Hawaii ördeği, kıçı koyu renkli Hawaii yelkovankuşu, California kondoru, Florida Everglade çaylağı, Hawaii şahini (ii), dazlak kartal, Attawater'ın büyük çayırtavuğu, maskeli bıldırcın, böğüren turna, alkışçı Yuma sutavuğu, Eskimo çulluğu, Porto Riko papağanı, fildişi gagalı ağaçkakan, koyu renkli sahil serçesi, sorguçlu yelve (akohekohe), vs., vs."

"Delifişek Purcell'ı zevkten dört köşe edecek bir ironi," diye ekledi Amanda, biraz daha canlı bir sesle. "Amerikan ekonomisinin büyümesi –ağaçların kesilmesi, havanın ve nehirlerin endüstri yüzünden kirlenmesi, varoşların yaygınlaşması– dazlak kartalın neslini tüketiyor. Ve dazlak kartal da Amerika Cumhuriyeti'ni eksiksiz ve doğru biçimde niteleyen geleneksel bir sembol. Bizimki kadar aklını soyutlamalara takmış bir milletin kendi sembolünün katledilme olasılığından hayli rahatsızlık duyacağını zannediyor insan."

Böyle bir sohbet için, John Paul'un şuurunu sabahın üçünde ziyarete gelen acayip bir misafir denebilirse de John Paul renk vermedi. Hatta şöyle dedi: "Bir ara bir tabiat bilgisi kitabında kartalların kronik olarak nefeslerinin koktuğunu okumuştum. Gülme. Gerçekten öyleymiş. Dergilerdeki reklamları okuyup televizyon seyredince insan Amerikalıların baş ve vücut kokularına dair ne hissettiklerini öğreniyor. Kartalın yok oluşuna karşı kayıtsız kalmalarının nedeni bu olabilir mi acaba?"

Amanda'nın gözlerine yeniden bir canlılık gelmişti, sanki onun gözbebeklerinin nesli de tükenme tehdidi altındaymış da evrim bu durumu ertelemiş gibiydi. "Düşünsene, kafayı temizliğe takmış Püriten bir toplum, her daim nefesi kokan bir ulusal sembol seçiyor kendine. Ama ciddi söylüyorum John Paul, dinle beni. Sürüngenlerin, hem karada hem denizde yaşayan hayvanların da nesli tükenmekte: Timsah, burnu koku almayan pars kertenkelesi, zehirsiz San Francisco yılanı, uzun parmaklı Santa Cruz semenderi, kör Teksas semenderi ve kara kurbağa."

"Peki ya balıklar?"

"Evet, müneccim bey. Balıklar: Kısa burunlu mersin balığı, uzun çeneli göl alası, yeşil sırtlı katil alabalık, Montana'nın Batı yamacında görülen katil alabalık, Gila alası, Arizona (Apaçi) alası, çöl sazanı, mavi turnabalığı, kambur kefal, Colorado Nehri sazanı, dişlisazancık, Owens Nehri sazancığı, Gila golyanı, Maryland tatlı su levreği, sivrisinekbalığı . . . hepsini saymamı istemez misin?"

"Hayır, gerekmez."

"Bense seni bilgilendirmek istemiştim."

"Teşekkür ederim. Sence burada, yani hayvanat bahçemizde yapabileceğimiz bir şey var mı?"

"Muhtemelen. Hepsini kurtarmamız gerekmiyor. Bir tür üstüne yoğunlaşabiliriz. Zehirsiz San Francisco yılanı gibi mesela. Bizim şimdi elimizdeki çift daha çok zehirsiz Los Angeles yılanı galiba. Ama Baca Yıldırımı, San Francisco cinsinden bulabilir bize. Yılan dünyasında tanıdıkları var. Belki de çiftleştirirler."

John Paul, yatağının başucunda duran davula uzandı, sağ elinin ucu ve sol avcuyla bir ses matrisi döktürdü. "Ritim. Yaratılış, evrim, neslin tükenmesi." Tekrar çaldı davulu. "Ritim. Doğum, gelişme, ölüm. Ritim. Yaratılış, evrim, neslin tükenmesi. Neslin tükenmesi evrenin doğal ritminin bir parçası. Tanrı'nın ritim faslına neden burnumuzu sokalım ki?"

"Zaten burnumuzu sokmuşuz. Geçmişte nesli tükenen yaratıklar zamanla doğal süreçlerin kurbanı olmuşlardı, mesela uyum göstermeyi başaramadıkları iklim değişikliklerinin. Ama insanoğlu, doğanın rasgele olsa da organik düzenine *müdahale* etti. Kendi hırsı ve kayıtsızlığı yüzünden –yine Delifişek gibi konuştum– düzinelerce hayvan türünün hızla defterini dürüyor."

"Bugünlerde her şey daha hızlı gerçekleşiyor. Bir gün sana bunun nedenini açıklarım. Bu arada, insanoğlunun yaptıklarının ve bunların görünürde korkunç sonuçlarının, ritmik olmadığını; evrensel gidişatın yalnızca bir başka takdiri olmadığını nereden biliyoruz?"

"Biliyoruz çünkü benim hassas içgüdülerim öyle olmadığını söylüyor."

"Sen kendin bir kelebeğin ömrünün tam olması gereken uzunlukta olduğuna kanaat getirmiştin. Bu kanaatinin aynı şekilde bir hayvan türü için de geçerli olması gerekmez mi?"

Amanda'nın yüzü kızardı ama fazla değil.

"Sevgili büyücüm, düştüğüm çelişkileri yüzüme vurarak beni utandırmaksa derdin, hiç uğraşma. Bir zamanlar ölümün kesinliğine inanacak kadar cahildim. Ama şimdi hayvanların neslinin tükenmesinin kesinliğine –tamamıyla biçimsel düzey hariç– inanacak kadar saf değilim. Sen kaynağın çok yakınında bulundun, varlıkların neslinin asla tükenmediğini öğrenmiş olman gerekirdi. Biçimleri ortadan kalkabilir ama içlerindeki enerji ölümsüzdür. Yok olan bir şey varsa o da enerjinin *şeklidir*. Gözle görülüp fark edilebilen zehirsiz yılan öldükten çok sonra da onun enerjisi baki kalacak. [Not: Daha sonraları Ziller ailesinin dile getirdiği mistik fikirlerin çoğuna hararetle karşı çıkacak olan Marx Harikulade, Amanda'nın bu söylediğini, bilimsel bir temele oturduğundan kabul etmek zorunda kalacaktı. Alman biyolog Ernst Haeckel'in de ortaya koyduğu gibi hiçbir canlı enerji zerresi yok olmamakta, hiçbir yeni zerre de yaratılmamaktadır.] Dinozorlar enerji biçimine bürünmüş olarak hâlâ aramızdalar. *Senin* içinde de bir parça dinozor enerjisi olabilir. Bugün fosil halinde bulunan kaplana ait bol bol enerji var çevremizde. Ve trilobit enerjisi. Daha geçen gün bol tüylü mamut enerjisine rastladım. Yani, güneşim benim, burada koruma altına alacağımız, sadece şekiller olacak; yük sandıkları yani. Gerçi yük sandıkları da enerjiden oluşmuştur; içsel, özlü, iç içe geçmiş enerji bildirimidirler ve bu enerjiyi öyle bir sürahinin sütü taşıdığı gibi taşımazlar. Dahası, bu yük sandıklarının fiziksel görünümü güzeldir; tasarımı, rengi, duyum ve hareket fonksiyonları, duyu edimi ve anlaşılır ruhsal yaşamı. Nesli tükenmekte olan hayvanlardan kurulu hayvanat bahçemiz bir bakıma müze gibi olacak ama genellikle olduğu gibi, boş değil, *dolu* yük sandıklarının bulunduğu bir müze. Belki de işlevlerinin ömrünü aşan canlı şekiller müzesi; bu nedenle de zamanın dışında, zamanın ötesinde, ölümün ötesinde bir müze; yani bir şiir kitabı olacak."

Ziller davulunu yerine koydu. "Pekâlâ," dedi sonunda, "teklifin kesinlikle mantıklı bir alternatif. Bu konuyla ilgili, nasıl derler, istihareye yatalım." Amanda mumu söndürmek üzere kısa ve hızlı adımlarla mabedine giderken John Paul, yatak örtüsüne sokulup sarıldı. Güney Afrika zencilerine özgü kurnaz gülümsemesiyle gülümsedi. "Nesli Neredeyse Tükenmiş Zehirsiz San Francisco Yılanının Dünya Başkenti olmak hoş olabilir," dedi.

Ziller'lar, dağdan geri döndüklerinde kartpostal, zamanı askıya al-

mış öylece bekliyordu. Kafede işler yoluna girmeye başladığından –Cızbız Ana'nın içi de dışı da yepyeni yapılmıştı– bulutlu bir sabahı, yenebilir ve/veya göz zevkine seslenen mantarlar aramaya ayıracak zamanları vardı. Böylelikle, mantarları cezbetmek için kendilerinin uydurdukları tarih öncesinden kalma eski şarkılar söyleyerek nehir yolundan yukarı tırmandılar. Baker Dağı'nın alçak bayırlarında, şarkı söylemeyi sürdürerek iki sırt çantasını horozmantarıyla doldurdular. Eve dönerlerken yorgun düştüklerinden şarkı söyleme işini nehre havale ettiler.

Amanda, döner dönmez mutfağa koşturdu, mantarları lavaboya boşalttı: Toprak kalıntılarıyla çam dikenlerini temizlemek zaman alacaktı. Bütün aile kurt gibi açtı. John Paul posta kutusuna bakmak üzere arkada kalmıştı.

Kartpostal, zamanı askıya almış öylece bekliyordu. Donuk renkli eski bir kartpostaldı, bir yörenin ünlü bir bıçkıhanesini –acemice, yalan yanlış, "sonradan üzerinde oynanmış" bir fotoğraf tekniğiyle– görüntülüyordu. Bulanık görünen, önlüklü birtakım işçiler baltalarını yere bırakmış, burnundan soluyan eşeğin yanındaki ödül kütüğüne dizilmişlerdi. Saçları taralıydı ve kendilerini birer tatarcıktan daha büyük görüntülemeyecek olan ısrarlı bir fotoğrafçıya gülümsüyorlardı (diye tahmin ediyoruz). Kırık düşlerin kartpostal rafından fırlama, leş, boktan bir kartpostaldı. Posta damgasının üzerinde Heyecanlı Cüzdan, Idaho ya da Sonradan Görme Sıçanın Nefesi, Minnesota da yazabilecekken Washington, Aberdeen yazılıydı; kart John Paul Ziller adınaydı:

Sevgili Ziller,

Galiba sirki özledim ama bu arada kendi başıma bir gösteri yaptım. Aman yarabbim. Son birkaç hafta içinde başıma öyle acayip şeyler geldi ki, senin gibi uçuk bir adamın bile inanması mümkün değil. Ayrıntılara giremeyeceğim şimdi. Benim için dua et. Zevcene selamlar.

Tri lay lay,
D.P.

Horozmantarı buruşuk sarı bir borazandır. Çiğken kayısı gibi kokar. Sulu hamurda kızartılınca ekmeğe bulanmış böbrek gibi kokar

ama tadı, şaraba kırılıp odun dumanında pişirilmiş yumurtaya benzer, tavuk eti kıvamındadır. Mon Cul bu mantarı çiğ yemeyi tercih ediyordu. Yavru Thor ağzına bile koymazdı. Aşırı iştahları dünya nimetleriyle hayvansı uyumlarını vurgulayan Amanda ve John Paul ise sulu hamurda kızartılmış olarak ve de afiyetle yerlerdi horozmantarını.

"Oh," dedi John Paul göbeğini sıvazlayarak.

"Oh, oh," dedi Amanda, o da göbeğini sıvazlayarak.

Minderlerin üzerine serilip esrar tüttürdüler. Bu seferki hamileliğinde ilk kez rahminde hareket hissetti Amanda. Küçük bir hayvanın yuvasında dönerken yapacağı o merkez odaklı, uyumlu hareketten değildi bu; bir kırlangıç sürüsünün durgun havayı bir anda birçok yerden karıştırması gibiydi.

"Neye gülüyorsun?" diye sordu John Paul.

"Mantarlar kırlangıçları ürküttü," dedi Amanda.

Derken, Thor'la Mon Cul'ün uykuya daldığı gevşek bir aradan sonra, "Delifişek'in kartpostalına ne diyorsun?" diye sordu Amanda.

"Şimdilik elimizde başka bir şey yok."

"Neyse ki hayatta."

"Bu sonucu çıkartabiliriz."

"Ve hapiste de değil."

"Herhalde, gerçi mesajında böyle bir varsayımı destekleyen çok az ipucu var."

"Sence ondan bir daha ne zaman haber alırız?" Amanda Purcell'ın kartındaki tonlar kadar uçuk renkli bir rüya görmek üzereydi.

"Hiçbir fikrim yok. Epey zaman sonra olabilir." Öyle olmadı. Ertesi gün bir mektup geldi.

Büyücü büyü işlerinin başına geçmişti. Deri parçalarından yapılma bir şilteye uzanmış, haritalarıyla ilgileniyor, kuş tüyleriyle, mürekkeple ve ahşap pergellerle bir güzergâh çiziyordu. Zavallı Rand McNally'nin aksine Ziller, haritalarını yeryüzünün bilinen yüzeyinin temsilleriyle sınırlandırmak zorunda değildi; hayır, onun haritaları sönük zevklerle, bilmem nereden bilmem nereye giden en uygun yolu arayan motorculara yardımcı olabilecek ya da olamayacak psikokozmik süslemelerle ilgili olabilirdi ve de öyleydi zaten. Haritalar, uygun coğrafi sembollerle dağ sıralarının, ormanların ve su parçalarının yerlerini gösterdiğinde aynı zamanda psikolojik ayrımlara, bölgesel zevk-

lere, tenasül ve idrar yolları tepkilerine, duyumötesi görüngülere de işaret etmekteydi –duruma vakıf gezginlerin gayet iyi bildikleri yolculuğun "diğer boyutlarına". John Paul'un haritaları süslü müzik bestelerini andırıyordu. Belki de gerçekten öyleydiler. (Londra Filarmoni Orkestrası sizlere şimdi de John Paul Ziller'ın *Aşağı Kongo Haritası*'nı seslendirecek; ölçek, bir kilometreye iki santim.)

Amanda, John Paul'a duyurana kadar dört kez vurdu kapıya. John Paul, onu mabedinin kapısında karşıladı. "Mektup var," diye açıkladı Amanda, mektubu havaya kaldırarak. "Şişman bir mektup. Hörgüçlülaleler, Washington damgalı. Dalga geçiyorlar herhalde. Ne dersin, Purcell'den olabilir mi?"

"Tanıdığımız hattatlardan başka hangisi bu denli berbat karalamalarla insanın göz zevkini rahatsız edebilir ki?" diye sordu Ziller, zarfın üstünü savaş alanına çevirmiş kargacık burgacık yazıyı inceleyerek. Mektubu oturma odasına götürüp fildişi bir mektup açacağıyla açtılar:

Sevgili Ziller (ve bal tatlısı eşi),

Merhaba. Bari size ayrıntıları da anlatayım dedim. Birilerine anlatmak zorundayım ve sizden daha çok güvendiğim kimse yok (utancımdan kızardım). Sırrımı sadece saklayacağınıza değil, kaldırabileceğinize de güveniyorum. Buyrun bakalım:

Ben bir keşişim artık! Daha doğrusu sakinlerinin beni kendi tarikatlarından zannettiği bir manastırda yaşıyorum. Gülme, orospu çocuğu. İş ciddi.

Bunlar öyle bildiğin keşişlerden değil. Kesinlikle değil. Bambaşkalar. Sapına kadar "Hıristiyan" bunlar, Katolikler. Ama –hadi buyrun bakalım– ajan bunlar! Ve katil! Bilmem anlatabildim mi? Dinle şimdi. Militan Katolik keşişlerden kurulu gizli bir tarikatın içine sızdım istemeden, adamlar CIA ve Yeşil Bereliler birimi karışımı bir şey olarak Vatikan'a hizmet ediyorlar.

Hayır, tırlatmadım. Kafam iyi falan da değil. Olanları aynen anlatıyorum lan; vallahi billahi doğru söylüyorum. Purcell yalan söylüyor diyen adamı eşekler siksin. Şu anda ormandaki bir kütüğü yazı masası yaptım (el yazımın her zamankinden daha berbat olmasının nedeni bu). Beni size yazarken yakalarlarsa kelimenin en korkunç ve de gerçek anlamıyla cinayet çıkar.

Sanırım en iyisi bütün bunların başıma nasıl geldiğini, en başından

itibaren anlatmak olacak. Yaratıcılığımı bağışlayın. O kadar ani oldu ki ben bile tam kavrayamadım durumu. Eylül ayının son hafta sonuydu, ancak bir ay kadar önce. Sirkin o hafta sonu Seattle'da gösterisi vardı (bu arada belediye meclisi ve polislerle çıkan tantanayı gazetede okudum; Seattle çok tutucu bir yer olmalı). Ben de kaçıp sizi ziyaret etmeyi düşünüyordum. Ama cuma sabahı otobüsün motoru tıkandı, Aberdeen'deki VW kliniğine teslim ettim onu. Ziller, sosisin Germen teknolojisinin en büyük zaferi olduğu konusunda haklısın galiba –Tanrı biliyor ya, o otobüsten çektiklerimi hiçbir zaman bir sosisten çekmedim.

Her neyse, iyi huyluluğum üzerimdeydi. "Olsun," dedim kendi kendime. "Ben de bekler, sirkin Bellingham'daki son gösterisine yetişirim. Muhtemelen daha iyi bir seyir olacak." Ama şehrin yaklaşık on altı kilometre kuzeybatısındaki işçi yatakhanesinde öyle kalakalmıştım. Zane Grey'in karton ciltli eski kitaplarından başka okuyacak bir şey yoktu, havada bir zerre koklanacak arı kokusu da yoktu (affedersin Amanda, eğer şu anda sen de okuyorsan). Böylece cumartesi sabahı, hani postacının boş gününde şehri dolaşması kabilinden bir tatile çıkmaya karar verdim. Sanki ormanda yeterince vakit geçirmiyormuşum gibi, Olympic Dağları'na çıkayım dedim, gece orada kamp kuracak, gökyüzündeki ayı seyredecek, bir ayı ya da iri boynuzlu bir geyik görecek, belki arıların kovan yaptığı bir ağaç bulup bal çalacaktım. Ormanda yalnız olmak farklı bir duygu. Ne gökyüzünün dişini ağrıtacak elektrikli bir testere, ne de bana hiç durmadan Mustang'larının kilometrede kaç litre benzin yaktığını anlatan mankafa keresteciler olacaktı orada.

Otostopla Hörgüçlülaleler'e gittim –böyle bir yer gerçekten var! Ziller, yani siz Washingtonlular da köylerinize ne acayip isimler koyuyorsunuz. Hörgüçlülaleler bana hep Hollandalı bir kız düzmek ateşiyle yanıp tutuştuğumu hatırlattı. Bilirsin işte: Şöyle akça pakça, sarı kâküllü, gözleri cam mavisi, elma yanaklar, guda peyniri gibi kokan minicik bir arı. Tahta pabuçları ve kulağının arkasına iliştirdiği ezik bir laleden başka hiçbir şey olmayacak üzerinde. Ne zaman süpermarkette guda peynirlerinin önünden geçsem sikim kalkar. Tüh, konuyu dağıttım ama inanın konuyu dağıtmaya harcayacak zaman yok.

Hörgüçlülaleler'den gümüşi yeşil, parmak şeklinde bir vadiyi takip ederek doğuya, Wynoochee Nehri'ne doğru yürüdüm. Vadi bir süre sonra sona erdi ve ben, tekerleklerin derin izler bıraktığı bir kereste yolunda buldum kendimi. Arazi hafif dikleşiyordu, kerestelik uzun ve sık

ağaçlar vardı, altı Gotik lehçesiyle fısıldıyorlardı bana. Akşamüzeriydi, çok fazla uzağa gitmemiştim, sevgili Hörgüçlülaleler'in belki dokuz ya da on kilometre ötesindeydim – dim ki ormanda, sol tarafımda birtakım mantarlar ilişti gözüme. Şimdi Meksika'nın kutsal mantarından çöplenmiştim (tadı uzun zaman damağımdan gitmeyecek bir *lokmaydı*), olmamış etli mantarlardan da yutmuşluğum var ama mantarsever de değilim hani. *Agaricus*'u *asparagus*'tan, yani kuşkonmazdan ayırt edemem. Ama bu şapkalı mantarlar yine de büyülemişti beni; sanki etrafına yeşil şapkalı küçük adamlar oturmuş gibiydi. Böylece, botanik meraktan çatlayarak daha yakından bakmak için dizlerimin üstüne çöktüm. Hadi bakalım, beş parmaklı mantar gördünüz mü hiç? Tabiat zenginliklerle dolu canım, şu uzaygemisi kılıklı dünyamızda garip bitkiler ve hayvanlar seyahat etmekte. Ama bu parmaklardan birinde altın bir yüzük vardı. Tabiat Ana bile böyle eşek şakası yapmaz.

Bir insan eli bulduğumu tahmin ettiysen İzci Kız kurabiyesi kazandın. O elin ucunda neticede bir kol olduğunu, kolun da bir gövdeye bağlı olduğunu tahmin ettiysen bir İzci Kız kurabiyesi daha kazandın (diyalektik düşünmenin karşılığında liyakat nişanı ilavesiyle birlikte). Ve eğer o gövdenin ölü olduğunu tahmin ettiysen Mississippi'nin batı yakasındaki bütün İzci Kızları kazandın. Bizim Delifişek'te de amma şans var: Hafta sonu ormanın derinliklerinde kafa dinlemeye gidip mantar öbeğinde ceset buluyor.

Üstelik taze bir cesetti. Daha sıcaktı. Üstünde ya da etrafında şiddet kullanıldığına dair bir emare yoktu, onun için çok fazla korkmadım. Ceset bir erkeğe aitti; ekose, yünlü bir gömlekle haki renkli bir avcı pantolonu ve çizme giymişti adam, boynunda güçlü bir dürbün asılıydı. İlk yaptığım şey kimlik aramak oldu. Cüzdan çıkmadı üzerinden –soyulmuş mu acaba diye merak ettim ve azıcık korktum, çünkü eğer soyulmuşsa sanık fazla uzakta olamazdı. Ama yo, pantolon cebinde bir tomar para vardı, 300 dolar kadar. Daha rahat bir nefes aldım. Sonra gömleğinin altında bir şişkinlik gördüm, araştırınca resmiye benzer birtakım belgeler buldum, katlanıp mühürlenmişlerdi. Paketin üstünde matbu harflerle "Rahip Dallas, T.C." yazılıydı o kadar, adres falan yoktu. Mührü açmadım.

O sırada bir çanta fark ettim, kahverengi deri bir valiz, cesedin yaklaşık bir metre ötesinde yosunların üzerinde duruyordu. Valiz kilitliydi ama Ölü Adam'ın cebinden anahtarı çıktı, hemencecik açıverdim valizi. Valizin içindekiler tiroid bezlerimi harekete geçirmedi pek. Erkek

tuvalet eşyaları, iç çamaşırları, koyu renk çoraplar, Amerika'daki herhangi bir kıtıpiyos sigorta pazarlamacısının ayağına geçirebileceği türden alelade siyah pabuçlar. Washington-Oregon arasını gösteren bir yol haritası ve Katolik bir dua kitabı. Bunlardan başka bir şey daha vardı: Kan kadar koyu renkli, upuzun, ipekli ağır bir cüppe.

Henüz kimlikten eser yoktu. Ne yapmalıydım? Herif kocamandı, Hörgüçlülaleler'e dek peşim sıra sürükleyemezdim onu. En iyisi, diye karar verdim, tek başıma çarçabuk geri dönüp kasabanın polis müdürüne ya da eyalet devriyesine haber vermek. Hoş o domuz heriflere bulaşmak beni zevkten dört köşe yapmayacaktı ya neyse. Eşyalarımı yeniden sırtlanıp ikilemek üzereydim ki, o da ne? Gözlerime inanamadım, bir patika. Patikayla aramda yaklaşık dokuz metre vardı, kerestelerin taşındığı yoldan ormanın içine doğru uzanıyordu, iyice aşındırılmış bir yol olmanın yanı sıra bir de taş döşeliydi. Bir yere çıkacakmış gibi duran, kullanışlı bir patikaya benziyordu. Hörgüçlülaleler'e dek yürüyüp sıcaktan kavrulmayı istemiyordum, içimdeki sese kulak verip patikadan gittim. Şimdi, biraz ilerlemiştim ki, Ölü Adam'ın çantasını taşımakta olduğumu fark ettim, aman ne olacak canım dedim. Patika, deniz perilerinin söylediği şarkılar gibi çekiyordu beni kendine doğru ve ben, yedi denizin en şehvetli denizcisiydim.

Birdenbire –ama *ne* sürprizdi– bir açıklığa çıkıverdim, söz konusu açıklığın tam ortasında, kraliyet lazımlığına kurulmuş soğukkanlı ve sakin Kleopatra edasıyla bir kale oturmaktaydı! Canım, en azından kaleye benziyordu. Ağaç kütüklerinden yapılmıştı, üç metre yüksekliğinde ucu sivri direklerle çevriliydi. Kapılar aniden açılıp da John Wayne tozu dumana katarak 9. Amerikan Süvari Alayı'nın başında dışarı çıksaydı hiç şaşmazdım. Gelgelelim John, Beverly Hills'de Muhafazakâr partinin aday listesini oylamaktaydı ve kalenin kapıları da sımsıkı kapalıydı. Bu esnada şöyle bir yazı gördüm: "Alengirli Dere Manastırı, Katolik Saadet Cemaati, Ziyaretçi Kabul Edilmez."

Açıklayayım efendim. Bu manastır-kale kerestecilerin kullandığı yoldan en fazla birkaç futbol sahası uzaklıkta. Ölü Adam'ın kendinden geçmiş bir halde yattığı yerden uzaklığı da iki buçuk futbol sahasından daha azdı. Çelik kapılı zihnim çabuk çabuk bağlantılar kuruyordu. Rahip Dallas. Siyah cüppe. Manastır. Ölü Adam'ın manastırla bir ilişkisi var. Evraka! Hörgüçlülaleler'e yürümek zorunda değildim. Cesedi bildirebileceğim mantıklı bir yer vardı karşımda. Acaba kayıp eşya büro-

ları var mıdır diye merak ediyorum. Az kullanılmış bir keşiş kaybeden oldu mu?

Aşağı yukarı beş dakikadır açıklığın kenarında dikilmiş sessiz manastıra bakmaktaydım; içeriden yalnızca alçak sesli, devamlı bir homurtu duyuluyordu. Sanki manastır, dünyanın kütüklerden yapılmış en büyük kırsal buzdolabıydı. Ve aniden –ciyak!– omzumda bir el, kanlı canlı bir el hem de, sert bir el. Kendimi irikıyım iki beyefendinin arasında buluyorum, çok yakınımda durmaktaydılar ama sıcak bir ilgi emaresi okunmuyordu yüzlerinden: Omzumdaki el beni okşama niyetinde değildi. İçgüdüsel olarak tepki gösterdim (tecrübelerim en doğrusunun bu olduğunu öğretmişti bana) ve hızlı bir kavis çizerek sol kolumu arkaya doğru attım. Adamın gırtlağını deşecek şiddette şahane bir Yokohama darbesiydi. Adam acıyla iki büklüm olmuşken ensesine bir tavşan darbesi indirerek hareketimi tamamladım ve –pat!– adam yere devrildi. Hızla sağımdaki adama döndüm ama onun üzerine çullanmadım; zira elinde horozu açılmış 38'lik bir tabanca vardı ve tabancanın ucu terbiyesizce göbeğimi hedef almıştı.

İlk kez o anda adamların –yerde yatanın ve de hayati organlarımı tehdit edenin– koyu kan kırmızısı cüppe giymiş olduklarını fark ettim. Cüppe? Göz ucuyla ayaklarıma baktım; çünkü hiç düşünmeden aceleyle yaptığım meşru müdafaam esnasında Ölü Adam'ın çantasını yere fırlatmıştım ve adamın cüppesi dışarı fırlamış, öyle eğreltiotlarının arasında bir ejderhanın ince bağırsağı gibi kıvrılmış uzanmaktaydı. Eli silahlı adam da gözlerini cüppeye dikti, sonra karate darbesiyle genç yaşında yere serilmiş olan arkadaşına baktı ve âdeta o kütükten buzdolabıymışçasına, alçak buz gibi bir sesle bana, "Herhalde Rahip Dallas olmalısın? Tanrı aşkına ne diye kim olduğunu söylemedin?" dedi.

Ve bendeniz, ya John Paul Ziller ayarında bir dâhi olduğumdan ya da kalıtsal beyin frengisi (Güneyli aristokratlar arasında sıkça rastlanan bir hastalık) beni tarifi imkânsız bozuklukta bir embesil yaptığından adama, "Sizin Rahip Dallas biraz rahatsız. Elinizde kalmış, kullanmadığınız eski ayinler varsa hora geçer," demedim. Hayır böyle demedim de şöyle dedim: "Ürküttünüz beni. Öyle sessizce arkamdan dolanınca nasıl kim olduğumu söyleyebilirdim?"

Ve silahlı adam dedi ki: "Haklısın galiba ama sen de şüphe uyandırdın. Ne diye sana talimat verildiği gibi doğrudan kapıya gidip zile basmadın? Belgelerini görelim bakalım."

Paniğe kapılmak mı? Hem de nasıl, az kalsın altıma ediyordum.

Saygıdeğer keşiş 38'liğini bana doğru tutmuyordu artık ama, ortadan da kaldırmamıştı. Yine de soğukkanlılığımı kaybetmedim. Ceplerimi karıştırmaya başladım, Mon Cul gibi delice kaşıyordum kendimi, şöyle yumurtlayıverdim: "Hay Allah, orada, mantarlara bakmak için eğildiğimde gömleğimden düşmüş olmalılar. Patikanın az aşağısındaydı. Daha demin üzerimdeydiler." Çıkınımı indirip yere bıraktım (şüphe uyandırmamak için) ve patikadan aşağı yola koyuldum. "Bir koşu gidip alayım. Bir dakikaya kalmaz dönerim."

Adam bana sanki Yılın Budalası'ymışım gibi baktı, kulaklarına inanamamış, ha bire "Mantar mı? *Mantar mı?*" deyip duruyordu. Bana eşlik etmek üzere davrandı ama ben, "Sen rahiple kalsan daha iyi. Durumu kötü olabilir," dedim. Zavallı herif gerçekten de yarı baygın halde kıvranıp inliyordu. Sonra, koca silahlı rahip, arkadaşının durumuna bakmak için yere eğildi. Bizim Delifişek de hızla patikadan aşağı kayboldu; oğlum, ayağımdaki çizmeler de tam yürüyüş için yapılmış. Ah güzelim Hörgüçlülaleler. Hörgüçlülaleler adı kulağıma hiç o kadar güzel gelmemişti. Hörgüçlülaleler sanki Papeete, Tahiti ya da Fransız Rivierası gibi geliyordu bana. Ah Hörgüçlülaleler, Akdeniz'in Titreşen İncisi! Seni seviyorum, Hörgüçlülaleler, bütün sınırların içinde bir tanecik bile Hollandalı kız bulunmasa da.

Evet, hissettiğim ilk dürtü, kaçıp kurtulmaktı. Senin de bildiğin gibi ben dürtülerimin sadık bir takipçisiyimdir. Ancak kerestecilerin kullandığı yola ulaştığımda ilk dürtülerimi daha yeni ve daha güçlü olanlar gölgeledi. İkinci dürtülerim bana geri çekilmemi söylemiyordu. Tam aksine. "İleri" demekteydiler. Bir an düşündükten sonra, silahlı keşişleriyle o tuhaf, sessiz manastıra geri döneceğimi anladım ve . . . bir dakika! Bir şey duydum da! Kusura bakma . . .

Şimdi. Geldim. Geyiklermiş. İki dişi, bir de erkek geyik. Pek güzeldiler. Vay canına. Ödümü koparttılar. Aslında bu mektubu devam ettiremeyecek denli korktum. Düşünce katarın rayından çıktı. Ortadan kaybolalı bir saatten fazla oldu, manastıra dönmem lazım. İlk fırsatta yeniden yazıp hikâyemin devamını anlatırım. Bu mektubun düzyazı üslubundaki acemiliği bağışla lütfen, edebi süslemelere ayıracak zamanın yoktu. Mutlu ve esen kal, dostum. Huzur adına döktür müziğini. Ve sakın ola benimle temasa geçmeye çalışma!!!

Delifişek P.

Yerlilerin Güvendiği Yegâne Beyaz Adam.

Akşamüstü güneşi beyni andırıyordu. Nemli. Gri. Kıvrımlı. Çılgın bir bilimadamı esintisi beyin üzerinde incelemeler yapmakta, sanki garip sıvılarla dolu bir havuza batırılmış gibi aşağı yukarı hareket ettirmekte, titretmekteydi onu. Skagit Vadisi havuzun dibindeki tortuydu. Akşam karanlığına doğru rüzgâr çıktı, koca beyin sertleşti (deli doktorun deneyi başarısızdı) ve pejmürde Çin sisinin yarattığı şeritler vadiden kalktı. Bataklıkların üzerinde ördeklerin ve kazların tiz çığlıklarıyla avcıların patlayan silahları yankılandı. Günün Sung hanedanının çöküş dönemini andıran dakikalarında Ziller ilk parti sosisleri pişirmekteydi. Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'nda deneme yapılıyordu.

Günün erken saatlerinde, Delifişek Purcell'ın mektubu geldikten kısa bir süre sonra, Seattle Acme Restoran Malzemeleri Şirketi yeni buhar dolabını teslim etmişti. Ziller da şimdi dolabı tatbikata çıkarmış, becerilerini deniyordu, dikkatlerini törensel bir edayla yoğunlaştıran deneme pilotları gibi kısmıştı gözlerini. Aile filmlerindeki deneme pilotlarının eşleri gibi Amanda da karada beklemekteydi, gözlerinde gurur vardı ancak dudakları endişeyle bükülmüştü, tek kulağını da felaket beklentisiyle kabartmıştı. (Gözünüzün önüne şöyle bir manzara getirin: Amanda ve Deborah Paget, ikisinden birinin mütevazı kulübesinin mutfağında üst üste kahve içip havadan sudan laflamaktalar, bahsini etmedikleri tek konuysa zihinlerini esas kurcalayan şey: Yukarıda, sosis semalarının cephelerinde mücadele veren kocaları. Ve derken telefon çalar, her ikisinin de tüyleri diken diken olur, arayan yanlış numarayı çevirmiştir. Deborah gözyaşlarına boğulur, minik yumruklarıyla formika masanın üstünü döver, hıçkıra hıçkıra ağlar: "Daha fazla dayanamayacağım, bu bekleyişe, bu korkuya. Jim'le onu sevdiğim için evlendim, o benim her şeyim; ama onun hayatında başka bir şey daha var. O Amerikan Hava Kuvvetleri'yle ve de o Allah'ın cezası, her şeye kadir, buharlı sosis dolabıyla evli, ühü ühü ühü.") Ama filmin sonu mutlu bitti. Amanda her ne kadar sosisten tatmayı reddettiyse de ekmekten bir parça yedi, kolayca eğilir ve kadife gibi yumuşak buldu ekmeği. John Paul, deyim yerindeyse "tam teşekküllü" iki sosis yedi ve memnun kaldı.

Denemeden sonra aşağı kattaki mutfakta oyalandılar. Amanda Yavru Thor'u dizinde sallıyor, John Paul ise işlenmemiş kilden yapılma flütlerinden birini elektrikli bir amplifikatöre bağlıyordu. Oysa düşünce sistemlerinin kinetik enerjileri bambaşka bir yerdeydi: 250 kilomet-

re güneyde, Hörgüçlülaleler köyü yakınlarındaydı. Delifişek Purcell'ın yerini tam olarak saptayabilmek için çatırdıyor, etrafa serpintiler saçıyor, bir hattan ötekine doğru ilerliyordu enerjileri. Amanda'nın merakı neredeyse elle tutulur bir hal almıştı; ceninin durması gereken yerdeki boşluktan yayın yapan kocaman, parlak bir tahrik radyosu. Ancak kesin olan bir şey vardı, ona ulaşamıyorlardı. Tek neden, Delifişek'in kendisi tarafından alenen bu yönde ikaz edilmiş olmaları değildi. Orman manastırında görünmelerinin o anki şartlar altında doğurabileceği herhangi hayırlı bir sonuç düşünemiyorlardı.

"Anlaşılan Purcell belalı bir işe bulaştı," dedi Ziller, "ama yine anlaşılan o ki, bu işin üstesinden kendi başına gelmek zorunda. Aslında tam nasıl bir belaya bulaştığı hakkında çok az şey biliyoruz. Hikâyenin sonunu getirmediği mektubu bizi bir dolu soru işaretiyle baş başa bıraktı."

"Umarım kendi başına üstesinden gelmeyi *becerir*," dedi Amanda çocuğu sallayarak. "Çünkü kaba kuvvete dayanan kahramanlığı ve yaramaz geçmişine rağmen, yine de, nasıl desem, *masum* bir yanı var." Çocuğu sallıyor, sallıyordu. "Peki, ajanlık yapan ve adam öldüren militan keşişler hikâyesini neye yormalı? Genelde örgütlü dinin yapısını, özelde de Roma Katolik Kilisesi'nin geçmişini düşünürsek bence şaşırtıcı değil. Yine de bu zamanda ve bu çağda böyle bir şeye inanmak kolay değil." Çocuğu sallıyor, sallıyor, sallıyordu.

"Hayrete düştüğümü söyleyemem," dedi Ziller. "Medeni insanın kötülükleri nadiren şaşırtır beni. Aslında Katolik Kilisesi hakkında çok az şey biliyorum. Afrika'da çok çok az sayıda Katolik misyonerle karşılaşmışlığım vardı. Yerlilerin fiziksel acılarını hafifletmek için canla başla çalışan cesur ve inançlı insanlardı. Diğer yandan, kadim kabile inançlarına kendi dogmalarını dayatmakla ister istemez korkunç miktarda ruhsal hasara neden oluyorlardı. Ve ilkel alışkanlık ve inanç sisteminden, vahşi aklın ne kadar zengin, müzikal açıdan ne kadar zengin, kıpır kıpır ve derin olduğundan tamamıyla habersiz gibiydiler." Amanda o an, John Paul'un Afrika macerasına dair kişisel bir şeyi açıklamak üzere olduğunu zannetti ama John Paul, sözlerine devam etmek yerine flütünü amplifikatöre bağlayıp üfledi. Eskiden hayli yumuşak ve derin bir *tuuuuu tuuuuu tuiiiii* sesi çıkartan flütten şimdi *şatuiiiii-tuiiit taa-oov* sesi çıkmıştı; acı ve tiz, titreşen bir mavilik vardı bu seste. İlerleme sayılabilir miydi? John Paul bir şey söylemedi. Amplifikatörde ayar yaptı ve şöyle sordu: "Sen Katolik eğitimi almış olma-

lısın, nasıl izlenimler edinmiştin?"

Ziller, Amanda'nın dini geçmişine dair hiçbir şey bilmiyordu, ama Amanda yarı İrlandalı yarı Porto Rikolu olduğuna göre Roma'nın kurumlarıyla münasebete girmiş olabileceğini varsaymak gayet mantıklıydı. "Sekizinci sınıftayken okulu bıraktım," diye itiraf etti Amanda. "Nasıl olduğunu başka bir zaman anlatırım sana. Ama evet, ikinci sınıftan beşinci sınıfa kadar kilise okuluna da devam ettim. Ve tabii küçük yaştaki birçok arkadaşımın dini ortamda (nefret ettiğim bir kelimeyle) "yetişmesine" tanık oldum. İzlenimlerimse şöyleydi:

"Avcı yabanarısı diye bir böcek var. Dişisi örümcekleri ve diğer böcekleri avlar, hiç alışılmadık bir biçimde avlar onları. Göğüslerinin altından geçen büyük sinir düğümüne batırır iğnesini, bu sayede böcekler ölmeyip sadece felç olur. Dişi yabanarısı sonra felç olmuş kurbanının üzerinde (ya da vücudunun içinde) yumurtlar ve avını bir yuvaya hapseder. Yumurta kuluçkadan çıkınca yabanarısı tırtılı, avı yemeye başlar, yavaş yavaş, parça parça epey sistemli bir biçimde. İlk önce hayati olmayan dokular ve organlar yenir, felçli yaratık uzun süre canlı kalabilsin diye. Konuğu tarafından o kadar çok yenince yaratık zamanla ölür tabii. Uzun bir sürece yayılan tüm bu tüketim esnasında av, hareket edemez, bağıramaz ya da hiçbir şekilde karşı koyamaz.

"Şimdi, Kilise'yi avcı yabanarısı, iğnesini de okullarında eğitim veren rahibeler ve rahipler olarak düşünelim. Ve öğrencileri de felç edilen avlar olarak. Avlara zerk edilen yumurta, zamanla tırtıla –kişisel felsefeye ya da dini tutuma– dönüşmesi gereken dogmadır. Bu tırtıl –tıpkı yabanarısınınki gibi– içten içe kemirir insanı, yavaş yavaş ve uzman bir edayla, ta ki kurban ölene dek. Kilisede verilen dini eğitimden edindiğim izlenim bu işte."

Amanda, bebeği yıkamak üzere yukarı kata çıkarken kendine özgü o tipik hakkaniyet nöbetine tutulup John Paul'a seslendi: "Seküler devlet eğitimi yöntem açısından sadece biraz daha az tesirli, sonuçları bakımından da sadece biraz daha az ölümcül."

Merdivenlerden çıkmaya devam etti ama Ziller onu durdurdu. "Amanda," dedi Ziller, "Ben Seylan'dayken Adem Tepesi'ne tırmanmıştım. Dünyadaki dört büyük inanç tarafından kutsal sayılan bir dağdır. Zirvedeki kayalıkta bir buçuk metre derinliğinde bir çöküntü var. Budistler onun Buda'nın ayak izi olduğuna, Hindular ayak izinin, tanrıları Şiva'ya, Müslümanlar Adem'e ve yerli Katolikler de Aziz Tomması'ya ait olduğuna inanmakta. Kolombo'daki üniversitede görevli

jeologlar, çöküntünün eski zamanlarda gerçekleşmiş volkanik bir hareket sonucunda oluştuğunu söylüyorlar. Sence hangisi doğru?"

"Tabii ki beşi de," dedi Amanda ve ciyaklayan bebeği merdivenden yukarı taşımaya devam etti.

Ziller gülümsedi. Ziller'ın gülümsemeleri, zımpara özelliği taşımaları ve gizemli olmalarıyla meşhurdu, bu seferki de istisna değildi. Her neyse, sanki "Doğru bir evlilik yaptım," anlamına gelen bir gülümsemeydi.

Amanda'nın merakı, bütün gece boyunca sesi sonuna kadar açık unutulmuş, komşuların şikâyetine, polislerinse ziyaretine sebep olan bir radyo gibiydi ama şansına, evet şansına Purcell'ın ilk mektubuyla ikinci mektubunun gelişi arasında sadece dört gün geçmişti. Tıpkı ilkindeki gibi ikinci mektubun da gelişi merasimle olmadı. Sıradan bir memur, Ziller'ların posta kutusuna atıverdi mektubu, alelade yumuşak bir sesle, bürokrasi kuyruğunun zar zor duyulan hışırtısıyla. John Paul, mektubu alıp içeri getirdi, Amanda'yı yanına çağırdı. Amanda, oturma odasına gelince zarfın bağırsaklarını fildişi bir mektup açacağıyla dışarı çıkarıverdi hop diye. Birlikte şu satırları okudular:

Sevgili z ve a (son ve başlangıç gibi, değil mi çocuklar?),

Merhaba. Karateyi icat eden herif manyağın tekiymiş. Günde iki bin kere şınav çekmiş, ağaç gövdelerini elleri kanayana dek yumruklamış, buz gibi bir dağ şelalesinin altında otururak meditasyon yapmış. Eski dostunuz Delifişek, işte zamanını böyle şeylerle geçirmek durumunda –tek başına ormana gidip karate marifetinin insafsız yanlarını sergiliyor. Tabii benim açımdan yeni arkadaşlarımdan kaçmamı sağlayan bir hile bu (ağaçların çenelerini yumruklama meraklısı değilim). Gelgelelim, Alengirli Dere Manastırı'nın daimi karate ustası oldum. Bu manyak keşişlere bilmedikleri şeyin bir zararı dokunmaz. Burada, en sevdiğim kütüğün üzerinde hem boş zamanım var, hem de yalnızım. Fazlasıyla dahil olduğum, evet, evet fazlasıyla dahil olduğum bu deli saçması manzarayı anlatmaya devam edebilirim.

İşte, daha önce de bildirdiğim gibi bizim hızlı konuşan Delifişek, üstünde silah taşıyan bir papazla az kalsın dalaşa dönüşecek bir karşılaşmadan lafebeliği sayesinde sıyırmayı becerebilmişti. Ve şu anda da Hörgüçlülaleler'e doğru, dünya rekorlarına geçecek bir koşu kopar-

mak üzereydi ki, kişisel emniyetinin dışında birtakım kaygılar bu kaçışına gölge düşürdü. İzninizle bu kaygıları dile getirmek zahmetine katlanmayacağım. Sadece şu kadarını söyleyeyim, kaygılarında entrika, dini vecibelerimi yerine getirme (öhö) ve sıkkın götümü kerestecilik işinden bir süre için kurtarıp bir parça maceraya atılma isteği rol oynadı.

En azından açık olan bir şey var diye düşünüyorum: Merhum Rahip Dallas, Alengirli Dere Manastırı'na yeni katılacak biriydi –gelişi bekleniyordu ama onu tanıyan yoktu. Üzerinden bölge haritası çıktı, ki bu da daha önce buralara gelmediğini gösterir. Derhal tanışmak durumunda kaldığım iki keşiş de onu sima olarak tanımıyorlar. Manastıra giderken yolda öldü, manastıra sadece iki yüz metre kala, rahipler onun ölümünden henüz haberdar değiller. Silahlı keşiş en azından şimdilik beni Rahip Dallas zannediyor ve o öyle zannettiğine göre bir ihtimal manastırdakiler de öyle zannedecek. Tabii manastırdan birinin, R.D.'yi şahsen tanıyor olma ihtimali de söz konusu ama şansımı deneyeceğim. Ortalıkta karanlık bir şeyler döndüğüne dair yüzeysel belirtiler var. Sütten yanmış ağzımı yine süte daldırıyorumdur belki de. Ama aynı şekilde bu belirtiler birer tesadüf, yanlış anlaşılma ve genel paranoya sonucunda da ortaya çıkmış olabilir ve büyük ihtimalle o sevimsiz kapıların ardında sadece her zamanki Katolik dalaveralar çevrilmekte, zirva kilise ayinleri düzenlenmekte. Hem, pumalar, ayılar ve serseri ayyaş Kızılderililerin mesken tuttuğu, yarı vahşi metruk bir yerde yaşayan insanların, hatta keşişlerin, üzerlerinde ateşli silah taşımaları garip değil. Gerçi vahşi doğanın hayvanlarına karşı silahlanan bir keşişin av tüfeği gibi daha sıradan bir silah yerine 38'lik özel bir tabancayı tercih etmesi biraz aykırı bir durum. Ama buna da basit bir açıklama getirilebilir. Hepi topu şöyle bir macera yaşarım: Kutsal gösteriye perde arkasından sızar, Dolandırıcılar Kralı'nın tüm hayatı boyunca yaşadığına benzer eğlencelilikte bir hafta sonu geçirir, pazartesi sabahı işbaşı yapacak şekilde de oradan tüyerim. Diğer yandan, ne kadar masumane olsa da işin içinde ölü bir adam söz konusu. Doğal nedenlerden ötürü ölmüş olsa bile ahlâken, ölümünü birilerine bildirmekle yükümlü hissediyorum kendimi –adamın bir yerlerde onu seven ve merak eden bir ailesi vardır belki de. Üstelik ve daha kötüsü: Diyelim ki hafta sonu Rahip Dallas'çılık oynadım, sonra esas kimliğimi itiraf ettim ve gerçek R.D.'nin ormanda ölü vaziyette olduğunu açıkladım –R.D.'nin ölümünden göt gibi birinci derecede zan altında kalmaz mı-

yım? R.D.'nin başına gelen hayli kalıcı felaketi kimselere ifşa etmesem bile, ki bu rezil bir ahlâksızlık olur, cesedi günün birinde bulunabilir. Benim maskaralığım esnasında da bulunabilir. Ve o zaman Delifişek'in götü tutuşmaz mı? Bu sorumsuzca maceraya hiç atılmayıp kendimi ve belki de onurlu birçok insanı gereksiz dertten ve kargaşadan kurtarmalıyım. Ama hayır, Tanrı şahidim olsun, o John Wayne manastırında yamuk birtakım işler dönüyor. Güneyli yaşlı babamın da dediği gibi, odun istifine zenci saklanmış; tamamıyla şeytanca değilse de ellerini beline dayamış bir şeyler dönüyor. Hissedebiliyorum.

Bütün bu düşünceler kafamın tasında yüzüp duruyor. Sadece birkaç saniye sonra olduğum yerde koşmaya başlıyorum, kerestecilerin kullandığı, derin tekerlek izleriyle kaplı o eski yolda dizlerime kan hücum ediyor ama ayaklarım ileriye doğru harekete geçemiyor. Sadece birkaç saniye boyunca düşünüyorum, kararsız kalıyorum, düşündüklerimi tartıyorum, yeniden tartıyorum. Ve derken, hah! Tamam! Hızla harekete geçiyorum.

İlk iş, koşarak ölü adamın yanına gidip kâğıtların durduğu paketi aldım üzerinden; bir önceki mektubumda bahsettiğim mühürlü belgeleri. Sonra cesedi yolun karşısındaki dik bir toprak setten aşağı sürükledim. Richard Brautigan, anılarını anlattığı kitabın her bölümünün bitiminde bir alabalık deresi bulur; işte ben de toprak setin bitiminde aynı şekilde bir alabalık deresi buldum. Ha, derenin orada olduğunu biliyordum zaten. Daha önce, yoldan yukarı doğru yürürken, kulağıma akan çamurun çıkarttığı o müzik sesinden çalınmıştı. Fitneci kargaları uzaklaştırmayı ümit ederek, cesedi, talihi açık (delifişek) olduğumdan derenin birkaç metre aşağısında bulduğum yaklaşık bir metre derinliğindeki bir boşluğa bırakıverdim. Taşların desteğiyle iyice dibe batırdım. Tühh! Allah kahretsin. Üç yüz doları unutmuştum. Ağır cesedi dereden balık avlar gibi çıkarıp cebinden parayı almam lazımdı. Aklınızdan geçeni biliyorum, beter olun e mi. Siz şimdi, Purcell da paraya dayalı sistemi yekten reddettiğini iddia ediyor ama vergiden muaf üç yüz doları kapmak için nelere katlanıyor diye düşünüyorsunuz. Ama evlatlarım, siz de biliyorsunuz ki ABD parasını tahrip etmek federal bir suç. Ve bir kâğıt parayı bir alabalık deresinin dibinde çürümeye terk etmek, parayı tahrip etmekle aynı kapıya çıkar. Her neyse, ABD Donanması'na ait Rahip Dallas'ı yeniden suya indirdikten sonra ellerimi kot pantolonuma silip kuruladım, tepeden yukarı yeniden oflaya puflaya tırmandım, patikayı izleyerek ormanın içine doğru tırıs adım ilerledim.

Manastıra yarıdan az yol kalmıştı ki bizim iki keşişe rastladım. Biri hafif şaşkın bir halde boynunu ovuyor, ötekiyse –evet öteki öfkeli bakışlar atarak 38'lik tabancasını bir elinden diğer eline geçirip duruyordu. İkinci herif beni endişelendiriyor. Sinirlenince neden o da diğer mülayim rahipler gibi birkaç tur tespih çekmiyor sanki? Mesela Pat O'Brien'ın yüzü kıpkırmızı kesilirdi, adam yumruklarını sıkardı, ama silahını parmaklarının arasında oynatan tarikat üyesi bu rahip de biraz işi abartıyor.

"Merhaba," dedim neşeyle. "Belgeleri buldum. Benimki de ne dikkatsizlik. Ah ama, azizler bile kusursuz değildi." Azizlik mertebesine ermişçesine gülümsedim.

Silahlı keşiş, elimdeki kâğıtları çekip aldı, uzun uzun inceledi, paketin üstünde iki satır yazı olduğu ve mührü de açmadığı düşünülürse komik bir görüntüydü doğrusu. "Dikkatsizlik bu tarikatta hoş görülmeyen bir zaaftır," dedi sıradan bir ev kadınının akşam yemeğine çözülebilmesi için buzluktan öğleden sonra saat ikide çıkarmak zorunda kalacağı bir sesle. "Ha, demek ki," diye düşünüyorum, "Silahşör Papaz, Alengirli Dere'deki hiyerarşinin pek üst seviyelerinde değil; belgelerimi açıp bakma yetkisi bile yok."

Patikadan manastıra doğru giderken öteki keşişten kendisini yere serdiğim için defalarca özür diliyorum. Kulaklarından Hıristiyan dininin bağışlama özelliğini simgeleyen kutsal şaraptan pek fışkırmasa da, benzer şartlar altında kendisinin de aynı bıçkınlıkta davranacağını kabul etti. "Ancak ben senin kadar iyi bir biçici değilim," dedi kıskanç bir hayranlıkla, hâlâ ensesini ovuşturmaktaydı.

Çantayı yerden alıp cüppeyi içine tıkıştırıyor, kapıya doğru ilerleyip zili çalıyoruz. Hoş, gayet dini bir melodisi var. İçeri kabul ediliyoruz. Kapı arkamızdan kilitleniyor. Kapının sesi hoş değil. Gri hapishane gümüyle –güm diye– kilitleniyor, merkezi sinir sistemimin beyaz gürültüsünün üstüne korkunç biçimde yankılanarak kapanıyor. O güm sesi yankılar halinde yuvarlanıyor, önce kafamın içinde ve sonra bilincimin acı uçlarının ötesine yuvarlanıyor. Hay Allah, şairlik taslamak niyetinde değildim. Ama insan sizin gibilerle düşe kalka bu hale geliyor işte. Tiyatroyla ilgili entelektüel bir herif, New York'ta bir çatı katında verilen bir partide çan çan konuşurken duymuştum: Nora, Bebek Evi'nin son sahnesinde yaşlı kocasını terk etmek üzere kapıyı çarpıp çıktığında o kapı çarpma sesinin, bütün Batı tiyatro sanatında yankılandığını, tiyatroda –ve kadın-erkek ilişkilerinde– tabuların devrilme-

sine neden olduğunu söylüyordu adam; tıpkı çarpılan bir kapının duvardaki bir resmi düşürebildiği gibi; aradaki tek fark ilkinin kalıcı bir değişiklik yaratmasıydı. İşte manastırın kapısı arkamdan güm diye kapandığında, Delifişek Purcell tiyatrosunu kalıcı bir şekilde değiştirdiğini, kendi küçük çaplı kısa oyunumun, dizleri tutuk hayat dansının dönüştürüldüğünü hissettim. Kapının çarpışında soğuk bir kesinlik vardı. Manastırın kapısı, beni içeri tıkmak için güm diye kapanan bir hapishane kapısından ziyade bir çıkartma gemisinin beni dışarı salmak için indirilen rampasıydı, er ya da geç konuksever olmayan bir insan topluluğuyla karşılaşmak durumunda kalacağım yabancı bir sahile çıkmaktan başka seçeneğim yoktu. Boğazıma nemli, yapış yapış bir korku tıkanmıştı, plastik bir torbanın içindeki kabuksuz, yumuşak meyveler gibi; ama gerçek olmaktan ziyade gerçeküstü bir korku bu, hatta bir parça eğlenceli bile: Ağabeyim, denizcilerin Inchon sahillerine çıktıklarında neşeyle ıslık çaldıklarını söylerdi. Neden olmasın? Bir maceraperestle intihara kalkışan insan arasındaki temel fark, maceraperestin kendine kaçış payı bırakmasıdır (bu pay ne kadar küçük olursa macera o kadar büyük olur); eni ve boyu bilinmeyen faktörler tarafından belirlenebilecek olan, ancak başarıyla atlatılması maceraperestin asabı ve zekâsı tarafından belirlenen bir kaçış payı. İnsanın asabına bağlı olarak ya da zekâsının zirvesini zorlayarak yaşaması her zaman heyecan verici. Bütün bunları hiç utanmadan itiraf ediyorum size.

Oysa korkacak ne var? Etrafı çevrili binanın içinde özellikle garip bir manzara göze çarpmıyor. Esas olarak bir yere açılmayan geçitler ve bu geçitlere bakan, hepsi de kapalı kasvetli kapılar var. Daha önce filmlerde gördüğüm herhangi bir manastıra benziyor, kerpiç ya da taş yerine ağaçtan inşa edilmiş olması dışında. Yürüyerek geçitlerden geçerken sekiz ya da on kadar keşişe rastlıyoruz. Bing Crosby ya da Pat O'Brien'a benzememekle birlikte Notre Dame'ın Kamburu gibi bir halleri de yok. Gözlerinde, çoğu rahibin gözlerinde gördüğümden daha sert bir ifade hâkim; gıdıları daha sıkı, burunları daha az alkol koklamış gibi. Bunun yanı sıra, yürüyüşleri dışında bir fevkaladelik göremiyorum. Ayaklarını alçakgönüllülükle hışırdatmıyor, dindar köleler gibi ağır adımlar atmıyor, karı gibi kırıtmıyorlar. İdmanlı sporcuların kendinden emin, hırslı zarafetiyle yürüyorlar. Dar geçitlerde onların arasında dolaşırken kendimi Duke'taki stadyumun tünelinde hissediyorum âdeta. Neredeyse sürekli birbirlerinin kıçına şaplak indiren sporcu takım arkadaşları gibi, içlerinden birinin kıçına şaplak indirip

"Çıkıp şu orospu çocuklarının işini bitirelim Delifişek. Hadi oğlum," diye bağırmasını bekliyorum.

Binanın ortasına gelmek üzereyken bir kapının önünde duruyoruz. Bizim Otuz Sekizlik Tabanca kapıyı dövüyor. Bizi kabul eden adamın adı Peder Gutstadt, yapı ve dış görünüş olarak Chicagolu bir kasabı andıran, yaklaşık elli yaşlarında bir keşiş –buranın en mühim herifi olduğu açık. Peder Gutstadt'ın yüzü, içi kan dolu, gözlerinin yerinde siyah tavuk etinden bir balon, kırmızı pürüzsüz bir sidik torbası; burnuysa yuvarlak, damarlı, şekerle konserve edilmiş domuz etini andıran, bir boğanın bağırsaklarından çıkarılıp alınmış olabilecek bir yumru. Aziz peder, dumanı tüten kanlı bir sufle gibi ama kurnaz mı kurnaz; yani dış görünüşü Hamburg'da bir mezbahayı andırsa da içinde bir yerlerde Heidelberg Üniversitesi saklı.

Purosunu tükürüğüyle ıslatmıyor, küllerini sağa sola da silkmiyor ama uzun bir süre boyunca, külü tehlikeli boyutlara ulaşana dek puroyu ağzından birkaç santim ötede tutuyor. Zorlu fakat zevkli bir entelektüel işle uğraşırcasına yudumluyor konyağını. Kurduğu en basit cümleler bile ileri düzeyde bir fizik dersinden pasajlar gibi. Konuşmasını o denli buyurgan ve karmaşık yapan şey, içeriğinden ziyade ağırlığı. Kullandığı kelimeler tumturaklı. Kullandığı dil yoğun. Bazı insanların dile getirdiği cümleler, karton ve çadırbezinden yapılmışken Peder Gutstadt'ınkiler tuğla ve çelikten yapılma. İki keşişle tanışma şeklim anlatılınca neşeli bir Noel Baba gibi kahkahalar attı; iri kaya parçaları gibi yuvarlandı odada kahkahaları. Rahip Boston'a iki sıkı darbe indirmiş olmam kırmızı suratlı yaşlı manyağı gülmekten kırıp geçirdi. Keşişin boynunu kırsaydım herhalde pederin zevkten göbeği çatlayacaktı. Ancak belgelerimi "geçici" bir süre için ormanda kaybettiğim söylendiğinde pek eğlenmedi. Dikkatsizlik üzerine nutuk çekti bana. Kısa ama yaklaşık dört ton ağırlığında bir nutuktu.

Büyüteçle belgelerimin üzerindeki mührü inceledi. Tatmin olup mührü açtı ve okumaya başladı. Okuduğu her ne ise –keşke bilebilseydim!– bitirmesi çok uzun zaman aldı. Ara ara, konyağını yudumlamak ya da purosunu tüttürmek için duraklıyordu. Bir süre sonra kâğıtları ayırdı, çoğunu masasındaki bir çekmeceye kaldırdı, içlerinden pasaportumu bana geri verdi. "Memphis'teki görevini üstün başarıyla tamamladığım çok açık," dedi Peder Gutstadt. "Rahip Baton Rouge uzun uzun senin ne kadar becerikli olduğunu anlatmış. Meryem Ana, Tanrı ve Kilise nezdinde itibarını artırmış bulunuyorsun. Aferin. Aferin."

Masasının arkasında ayağa kalktı, kuzu budunu andıran elini uzattı. "Alengirli Dere Manastırı'na hoşgeldin, Rahip Dallas. Artık Saadet Cemaati'nin tam üyesisin, bir zaman sonra münasip bir tören düzenleyeceğiz senin için. Bu esnada, Rahip Boston'la Rahip Newark sana kalacağın yeri gösterecekler. Rahip Dallas'ı ürkütmemeye dikkat et, Rahip Boston. Hah hah hah." Gülmüyordu da, bir yerden aşağı kayalar yuvarlanıyordu sanki.

İşte evlatlarım böyleyken böyle. Birkaç dakika sonra şifoniyeri, yazı masası, lavabosu olan, tahta zemini hasır kaplı küçük bir hücrede açılır kapanır yatağımda oturmuş, acaba yaşlı kurnaz kasap beni oynatıyor mu, kuşların ikinci midesini andıran gözleri yalanımı yakaladı mı diye merak ediyorum; ama artık öyle olmadığını biliyorum. Onları kandırdım! Evet, hem de nasıl. Gayet deli saçması, zırva, antika, acayip, gözü kör birtakım olaylar neticesinde Teksas Biçicisi Rahip Dallas zannedildiğim, Saadet Cemaati'ne en son kabul edilen üye zannedildiğim bir manastırda ikamet ediyorum –ortaçağın Engizisyon Mahkemeleri'nden beri İsa adına adam öldüren en karanlık rahip topluluğu bunlar. Pasaportumda Rahip D.'nin otuz bir yaşında olduğu yazılı. Aslında ben yeni otuzuma bastım. Yakın sayılır. Üyelik kartında R.D.'nin boyu bir seksen yedi, kilosu doksan (ya da Peder Gutstadt'tan çıkan haşmetli bir geğirti kadar) denmiş. Ben bir seksen ikiyim, kilom da seksen beş. Ama o gün uzun gösteriyordum ve ben de (öhö) kemikleri çıkmış bir tavuk değilim hani; böylelikle vücut ölçülerimin hafif farklı olması yeni ahbaplarımın dikkatini çekmedi. Rahip D. Güneyliymiş, e benim de Güneyli aksanım var –hem de hasından, Tanrı'lara şükürler olsun; kelimeleri yalandan uzatarak telaffuz ediyor olsaydım, eminim Peder durumu çakozlardı. Aksanım işe yaradı. Ama sanırım beni esas kurtaran, R.D.'nin karate uzmanı olmasıydı. Doğu'nun bu saygın dövüş sanatını hiç zaman kaybetmeden, gayet güzel bir şekilde sergileme fırsatı geçmişti elime. Üstelik gerçek Rahip Dallas'ın gelmesi beklenen günde ve doğru belgelerle çıkagelmiştim. Düşünsenize! Görünen o ki, kaderin bir oyunu bu bana –kaderin Delifişek piyonu Purcell'a.

Ez cümle, görevlerimin bir parçası olarak levazım işlerine atandım. Yani haftada bir ya da iki kez, Rahip Omaha isimli bir herifle mübarek cipimize atlayıp Hörgüçlülaleler'e gidiyor, her türlü ıvır zıvır satan bir mağazadan malzeme alıyoruz. (Buraya geleli fazla olmamıştı ki, bir gün kısa dalga vericisine parça almak üzere ciple Aberdeen'e gittim.

İşte o gün posta kutumda sizin sosislerden ve dinlenme tesisinden bahseden mektubunuzu buldum, aynı gün size kart gönderdim.) Hörgüçlülaleler'de biz keşişler itibari değerimiz üzerinden muamele görüyoruz, vatandaşların ne Kızılderili ne de ayyaş olan kısmı, bize sıradan bir dalkavukluk gösteriyor, kesinkes hem Kızılderili hem de ayyaş olan çoğunluk ise bize karşı mutlak bir kayıtsızlık içerisinde. Girdiğim ilk bakkal dükkânından Aberdeen'deki Bavyera Motor Şirketi'ne el altından bir mektup gönderip minibüsümü depoya kaldırmalarını söyledim. İmalathaneye yolladığım mesajda, Vassar Üniversitesi'nden sürülmüş bir kızla bir Çingene mağarasında yaşamak üzere gemiye binip Akdeniz'de güneşli küçük bir adaya gittiğimi ve maaş fazlamı fakirlere yardım cemiyetine bağışlarlarsa memnun olacağımı yazdım.

Buradayım işte. Militan bir manastırda sıkışıp kaldım. Muhtemelen ikiniz bir ağızdan, "N'olmuş yani geri zekâlı manyak?" diyorsunuz. Sizi eşeğin teki olmadığıma belki inandırabilirim, belki de inandıramam ama artık ormanda hava kararmaya başladı. Her dal kıpırdadığında tüylerim dikilip ağaca tırmanıyor. Sizinle paylaşmam gereken diğer lokmalar daha sonraki baskıyı beklemek zorunda.

Şimdilik hoşçakalın, benim sevgili dostlarım. Hayvanat bahçesine selam, sosise devam! Rahip Dallas, sizlere bol bol nimetler ihsan eder, ama lütfen ona şükran dolu saygılarınızı belirtmek için mektup yazmayın; çünkü rahip kardeşleri onu böyle sağa sola mesajlar gönderirken yakalarlarsa kafasında bir delik açıp çizmelerini de o deliğe gömerler.

Sevgiler, öpüyorum,
Delifişek P.

"Ee," dedi Amanda, "ne düşünüyorsun?"

"Ne düşünebilirim ki?" diye sordu Ziller.

"Ne bileyim. Delifişek Purcell'ın kişisel bir fantezisini tüm ayrıntılarıyla yazıya döküp bize aktardığını düşünebilirsin. Tabii doğruyu söylediğini biliyorsan, o ayrı. Mesela Purcell'ın kendini mahvetmek nöbetine tutulduğunu ve kafasını, lastik dişlerle dolu olmadığını bildiği halde mahsus kilisenin ağzına soktuğunu düşünebilirsin. Ya da Purcell'ın şans eseri –ya da delifişekliği sayesinde– Hörgüçlülaleler'den Roma'ya kadar Hıristiyanlığın tüm temellerini sarsacak denli büyük bir sırrı keşfettiğini, iz üstünde olduğunu, iz üstünde olduğunu kendisinin de bildiğini, sonuna kadar götürmeden bu işin peşini bırakmaya-

cağını düşünebilirsin. Ya da zamanla bizim faaliyet alanlarımızı da etkileyebilecek, alışılmadık ve ilginç bir durum diye düşünebilirsin. O yere gidip gerçekten kötü bir şeyler olmadan Delifişek'i kurtarmanın, bizim için bir görev olduğunu düşünebilirsin. İlahi takdir gereği her şeyin olacağına varacağını, müdahale etme hakkımızın olmadığını, ayrıcalıklı koltuklarımızda oturup olanı biteni seyretmemiz gerektiğini düşünebilirsin. Ya da, senden önce diğerlerinin de düşündüğü gibi, benim fazlasıyla meraklı bir genç kadın olduğumu düşünebilirsin."

Amanda, utangaç utangaç gülümsedi, Yavru Thor'un İran halısının üzerinde bıraktığı oyuncağı almak için eğildi. Eğilirken kırlangıçların rahminin kubbesinde daireler çizdiğini hissetti.

Ziller hiçbir şey söylemedi, ama davul takımının başına geçip davulları parçalarcasına çalmaya başladı. Davulları dövdü, sarstı, takırdattı, okşadı, bir süreklilik cevheri yarattı onlardan. Yüksek, canlı bir tat-a-tata çelengi ilmekledi, ilkel bir gümbürtünün boynuna, ki bu da ta zincirlemesine gümbürdeyerek, göbek zarı sayesinde davulun boş yuvarlağına hayat veren hayvanın göbeğine dek ulaştı.

"Tüm evren, ritimlerden kurulu bir karmaşa," diyerek düşüncelere daldı Amanda. "Her birimiz kendi bedensel ritimlerimizi kozmosun ritimleriyle özdeşleştirmek gibi bir ihtiyaç duyuyoruz. Deniz en büyük ritim ustası. Rüzgârda savrulan tohum tanecikleri, yörüngede dönen atomlar da ritmik. Kaslı, güçlü bir organ olan rahim, çocuğun doğmasıyla birlikte kasılır –ritmik kasılmalar, aslında, bebeğin dünyaya teşrifini sağlayan önemli teşviklerdir. Her şey ritimle başlar."

John Paul'un davul çalması, Delifişek ve keşişler meselesine belirgin bir ışık tutmasa da en azından Amanda'nın, insan davranışlarındaki müzikal özelliği yakalamasını sağlamıştı. Özetlersek: Yaptığımız şeyler, tıpkı sesler gibi, zamanın akışını vuruşlara ayırır. Yaptıklarımızın çoğu düzenli olarak gerçekleşir, dinamizmden yoksun ve vurgusuzdur. Ancak Delifişek Purcell'ın Alengirli Dere Manastırı'na bulaşması gibi, ara sıra rastlanan hareketler, yoğun önemleri nedeniyle vurguludur. Aksanlı bir vuruş, bir ya da daha fazla aksansız vuruşla bağlantılı çalındığında ortaya ritmik bir birim çıkar. Ritim, enerjinin sürekliliğine dair olan her şeydir. İnsanın yaşadığı hayatın niteliği, enerji girdisi ve çıktısı üzerinde kurabildiği ritmik yapıya bağlıdır. Enerji eşittir kütle çarpı ışık hızının karesi. Thoreau, insanların "farklı davulcular"ı duymasından bahsettiğinde Einstein, onun ne demek istediğini anlamıştı. Dikkat ederseniz, Thoreau saksofoncular ya da klavsenciler

ya da kazoo çalanlar değil, *davulcular* demişti. Davulcunun işi hemen hemen yalnızca ritimledir, bu nedenle de davulcu enerji mimarıdır. Sanat ölümsüz değildir. Ölümsüz olan sadece enerjidir. Kelebekle sıfır arasında nasıl bir ilişki varsa davulla da sonsuzluk arasında öyle bir ilişki vardır.

Amanda, Ziller'a, davul çalışına dair yeni yorumunu anlatma isteği duydu ama anlatmadı. Onun yerine, eski bir tampon kutusuna biraz mantar kurabiyesi doldurdu ve ailece düz arazinin oraya gidip uçurtma uçurdular. Ancak Amanda, çamurlu otların üzerinde koşturur, rüzgâr, sarı elbisesini kamçılarken Ziller'a seslendi bağırarak: "Uçurtma, yeryüzünü ölçmekte kullanılabilecek en basit yapı, tıpkı davulun en basit..." ve konuşmaya devam etti, kelimeleri rüzgâra karışıp yitti.

İnsan vücudunun ürettiği toplam elektrik enerjisi bir voltun iki binde biri kadardır.

Bu kadar elektrik, Broadway'i aydınlatmaya yetmez bence, siz ne dersiniz?

Tüh be, sosis kızartmaya da yetmez.

Tanrı'nın bizlere elektrik faturası göndermemesine şaşmamalı. Toplayacağı para, posta masrafını karşılamaya yetmezdi.

Yol kenarındaki hayvanat bahçesinde mutluluk rüzgârları esiyordu. Son rötuşlar yapılmaktaydı. Ortalıkta tabii ki hâlâ hayvan falan yoktu. İki zehirsiz yılanla bir çeçe sineği dışında, sinek öylesine ölüydü ki tabut niyetine suni bir kehribarın içine yatırılmıştı, çürüyüp gitmekten bile acizdi. Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'nın geri kalanına gelince, her şey yolundaydı. Her gün birkaç rötuş ekleniyordu. Bu rötuşları yapmak genellikle bir günün on ikide birinden fazla bir zaman almıyordu. Arta kalan zamanlar, daha kişisel düzeydeki yeniden düzenlemelere ayrılabiliyordu. Gerek Amanda gerekse John Paul, gün içinde artık birkaç saat mabetlerine çekildikleri halde, ailevi bağlar daha da güçlenmişti. Mon Cul'ün ilk Bayan Ziller'la yıldızı barışmamıştı, kadının da onunla ("Sevgilim, kibirli biri ya da Kansaslı bir burjuva gibi konuşmayı istemem –ne de olsa kişiliğinin o benzersiz farklılığına hayranım– ama balayını bir babuinle birlikte geçirmek de, ne bileyim John Paul, sinirime dokunuyor"). Oysa görmüş geçir-

miş maymun, Amanda'yla rahattı. Onun derisini normalde kendi derisine karşı beslediği bir şevkle kaşıyordu. Yavru Thor, yeni babasını gururla taklit ederek peştamal giymeye başlamıştı. Dördü evde ve dışarıda oyunlar oynuyor; mantar ve kabuksuz meyve topluyor, bitki kökleri ve deniz tarakları çıkarıyor, müzik çalıyor, ev işlerini yerine getiriyor, eski kafeyi daha da ilginç kılıklara sokuyor ve (belki de) bilmem ne hakkında yaptıkları bireysel araştırmaların meyvelerini paylaşıyorlardı.

Zaman zaman, çoğu yabancı ziyaretçileri oluyordu. Titreşimlerin cazibesine kapılan ya da birilerinden duyup da gelen insanlardı bunlar. Gelip geçen genç erkekler ve genç kadınlar. California'dan Kanada'ya giden. Ya da Kanada'dan California'ya gelen. Yüzlerinden gülümsemeleri eksik olmuyordu hiç. Kimileri eşyalarını lime lime olmuş gitar çantalarında taşıyor, kimileriyse eşarplara sarıp gezdiriyordu başlarını. Hayat şartları genç ve özgür olanlar için güçleşiyordu. Burada karınları doyuruluyor, güzel sözlerle uğurlanıyorlardı.

Purcell'ın mektupları hayvanat bahçesindeki yaşama renk katıyordu. Vatikan'daki muhafazakâr çekirdek kadronun, Kilise'yi Protestanlara, vergilendirme taraftarı hükümetlere ve özgürleştirici eğilimlere karşı korumaya yönelik emirleri doğrultusunda çalışan sağ görüşlü keşişlerin şeytanlıklarını anlatıyordu Purcell. Suikast aletlerinden, kurnazca tezgâhlardan, ucuz kurtulunan maceralardan bahsediyordu. Keşiş hayatındaki düzüşme özleminden bahsediyordu. İçerdikleri bilgiler açısından biraz alışılmadık mektuplardı bunlar, erkeklere özgü bir bakış açısıyla yazılmış, bir defadan fazla okunacak mektuplar. Törenle okunacak mektuplar. Tütsü ve davul eşliğinde. Böylelikle kasım ayı sükûnet içinde, neredeyse huşu içinde geçti bitti. Ve sonra yağmurlar başladı.

Ve sonra yağmurlar başladı.

Tepelerden aşağı, yukarıdaki Boğaz'dan aşağı indi yağmurlar.

Ve hastalık yağdı. Ve korku yağdı. Ve koku yağdı. Ve cinayet yağdı. Ve tehlikeli bir hayvanın donuk renkli yumurtaları yağdı.

Yağmur kasabaların, tarlaların üzerine düştü. Traktör hangarlarının, bataklık labirentlerinin üzerine düştü yağmur. Ve şapkalımantarların, eğreltiotlarının ve köprülerin üzerine. John Paul Ziller'ın kafasına düştü yağmur.

Günlerce yağmur boşandı, hiç durmaksızın. Sel bastı. Kuyular sürüngenlerle doldu taştı. Bodrum katları fosillerle doldu taştı. Darmadağın, kabarık saçlı deliler, suyla kaplı yarımadalarda avare dolaştılar. Kuzgunun gagası nemli nemli parladı. Kadim şamanlar, ölmüş ağaç gövdelerindeki evlerinden dışarı fırladılar, ormanların suya gömülü eşiklerinde tarak kabuğu dişlerini takırdattılar. Çevreyolunda ıslık çaldı yağmur. Balıkçı teknelerinin pruvalarında ıslık çaldı. Savaş keşfine çıkan Kızılderililerin kullandığı eski yolları aşındırdı, yaban mersinlerini dallarından kopardı, hendeklerde aktı. Her şeyi suya gömerek. Yayılarak. Nüfuz ederek.

Ve kehanet yağdı. Ve zehir yağdı. Ve pigmen yağdı. Ve bir inme yağdı.

Çin adalarının üzerine yağmur düştü. Çekirgelerin sığındığı kafatasına düştü yağmur. Oluklardaki kurbağaların ve sümüklüböceklerin üzerine düştü. Devasa, akla hayale gelmeyecek, sakinleştirici, narin sosisin üzerine düştü yağmur. Amanda'nın, bacaklarında yağmur suyuyla karışık kanlarla kaldırıldığı hastanenin camlarına çarparak yağdı yağmur.

Yağmur, fare yuvalarının yakınındaki fundalıkta uzanan Amanda'nın duyduğu acıyla attığı kesik kesik çığlıklarını bastırmıştı neredeyse. Ceninin üzerine yağmıştı yağmur. Zamanından önce dünyaya gelen ceninin. Tarlanın çamurlu otlarında. Amanda'nın baygın gözlerini damlalarıyla lekelemişti yağmur. Tıpkı şimdi Amanda'nın on bir gündür yatmakta olduğu, kimi günler ölümün eşiğine geldiği hastanenin camlarını damlalarıyla lekelediği gibi.

Hastane koridorunda cilalı bir sessizlik hâkimdi. Kabul masasında duran hemşire –kemikli fiziğine rağmen cana yakın bir yüzü vardı– merhum Dwight David Eisenhower'ın yazdığı "İyi Bir Başkanın Özellikleri" başlıklı makaleyi zevkle okuduğu *Reader's Digest* dergisinden başını kaldırdı. Ziyaret saatinin başlamasına daha kırk dakika vardı, dolayısıyla hemşire ziyaretçi beklemiyordu. Özellikle de şimdi gelen gibi bir ziyaretçi beklemiyordu. Aman Tanrım. Böylesi görülmemişti. Uzun boylu, sirke renkli bir adam, horozibiği şeklinde bir saç; piton derisinden bir yağmurluk giymiş, içine de sadece bir . . . *peştamal*.

"Deli saçması bir şaka olmalı," diye düşündü hemşire. "Ne istiyor ki? Ne derim, n'aparım bu adama ben? General Eisenhower'ın tırnağı

bile olamaz. Bundan olsa olsa zavallı, sidikli bir başkan olur." Düşünceleri biraz dağınıktı.

Adam kibar bir insan çıktı. Tecavüze kalkışmak ya da ortalığı dağıtmak gibi bir niyeti yoktu. Karısını görmeye gelmişti; ya, evet, zavallı kızcağız düşük yapmıştı. Ziyaret saatinin başlamadığının farkındaydı ama zaten bir dakika kalacaktı; çünkü küçük oğlunu bir babu– bir arkadaşa emanet etmişti. Doktorların hepsi yemeğe çıkmıştı, hemşire izin isteyip beyaz çinili koridorlardan birinde önceden çalışılmış, ilgisiz, işini bilir bir edayla gözden yitti. Birkaç dakika içinde geri döndü ve anonsunu yaptı: "Bayan Ziller uyuyor. Kendisi çok yorgun. Durumu hâlâ ciddi. Sanırım yarın gelmeniz daha doğru olur Bay Ziller." ("Ve Tanrı aşkına üstünüze bir şeyler giyin.") Son cümleyi kemikli ağzından çıkan alçak bir sesle söylemişti.

"Sadece yanına gidip şöyle bir bakamaz mıyım, lütfen?" Sesi yorgun ama öylesine kültürlü ve etkileyiciydi ki. "Bunları bırakmak istiyorum." Bir kızılmantar (*Amanita muscaria*) demeti çıkardı –al renkli şapkaları yer yer beyaz benekli, büyük, gürbüz mantarlardı bunlar.

Hemşire yutkundu. "Zehirli bunlar, değil mi?"

"Hayır. Hayır, yani . . . şey . . . sinir sistemi, beyin üzerinde anormal birtakım etkileri var ama öldürücü değiller. Hem zaten afiyetle yemek değil seyretmek için bunlar." Gülümsedi. "Çok hoşuna gidecekler."

Hemşire telaşlanmamaya gayret etti. "Peki, tamam," dedi. "Getirdiğiniz kabın içinde dursunlar. Yalnız doktor gelince sormam lazım." Ziller'ı temiz parlaklığın, ilaç kokularının ve beyazlığın içinden geçirerek Amanda'nın odasına götürdü. "Onu rahatsız etmemeliyiz," dedi hemşire. Kapıyı gıcırdatarak açtı.

Ziller, ayaklarının ucuna basarak girdi karanlık odaya. Hayalinde Amanda'nın yüzünü kavradı, yüzündeki solgunluğu, zayıflığı, damarlarına ve burnuna takılı plastik sarmaşıkları, kırık bir çift kanat gibi çarpık duran kollarını temizledi. Rahatsız olur diye onu öpmekten çekindi. Onun için söyleyeceği tılsımlı kelimeleri neredeyse duyulmaz bir sesle fısıldadı. Amanda'nın başucundaki masanın üzerine ateş parlaklığında mantarlarla dolu kabı bıraktı. Ve beraberinde de yağmurdan lekelenmiş pirinç kâğıdına yazılı bir haiku:

Yuva yaptılar,
kalbimin bacalarına,
yitirdiğin o kırlangıçlar.

Delifişek Purcell, eninde sonunda her şeyin gelip paraya dayandığını söyler. Purcell belki de durumu abartıyor olabilir ama, hayatları ekonomik kaygılardan etkilenmeyen çok az insan vardır. Mesela Ziller'lar, Amanda'nın hastaneye yatması nedeniyle madden sarsılmışlardı.

İşin aslı, Ziller, yol kenarındaki hayvanat bahçesine miniminnacık bir ihtiyat akçesi getirmişti. O ve Amanda, Neredeyse Normal'in gezgin Tibet gösterisinde çalışırlarken hiç de kayda değer bir para kazanmamışlardı (John Paul'a sendikaca saptanan ücretten ödeme yapıldığı halde). Ziller, heykellerinin satışından da zengin olamamıştı (hayli varlıklı koleksiyonculara birkaç parça sattığı halde). Ancak Cadı Kazanı'yla yaptığı işlerden epeyi kâr etmişti. Topluluğun çıkardığı albüm, el altından satıldığı –hiçbir saygın dağıtımcı elini sürmemişti albüme– bütün sahillerden yayın yapan radyo istasyonlarınca kara listeye alındığı halde yine de kültleşmiş, yani bir "yeraltı klasiği" haline gelmiş ve elli binden fazla satmıştı. Maddi başarı kaçınılmaz olarak kodamanlar tarafından tanınmalarını getirmişti beraberinde –ve de taviz vermelerini gerektirecek çeşitli fırsatların yolunu açmıştı. B Caddesi'ndeki Annex Bar'da önceden planlanmamış bir buluşma gerçekleşmişti. Dört müzisyen kahraman biraları yuvarlıyor, bedava fıstıkları lüpletiyorlardı. (Meteliksiz kaldıkları günlerde Ziller ve Mon Cul, Annex'in fıstıklarıyla beslenirlerdi. Fıstıkta protein vardı.)

"Bak Ziller," diye sızlandı topluluğun baş gitaristi Ricki-Tick, "iki büyük plak şirketi bizle sözleşme yapmak istiyor. Sıkı para var adamlarda. Kendimizi satmak zorunda değiliz oğlum. Seks tripinin dozunu azaltacağız o kadar. Büyü tripinin, anarşi tripininin, beyin sikme tripinin dozunu azaltacağız. Sapıklıkları örteceğiz. Hepsi bu, oğlum. *Life* dergisi hakkımızda karşılıklı iki sayfa yazı hazırlamak istiyor."

Ve Ziller, arkadaşlarını öfkeli, piramit gözleriyle şişlemiş, gülümsemesini âdeta yastık üzerinde duran bir hançer gibi sergilemişti. "Beyler siz istediğinizi yapın. Sürgün hayatının zevkleri en iyi ihtimalle mükemmel değildir. En kötü ihtimalle de insanın karaciğerini çürütür. Napolyon'un postu düğünçiçeği gibi sararmıştı. Ben gece yarısı ekspresiyle doğduğum köye gidiyorum." Ve son bir avuç dolusu fıstıkla Afrika'ya çekti gitti. Ama Cadı Kazanı'nın repertuarındaki şarkıların yüzde doksanı Ziller'ın besteleriydi, gitmeden önce kıyak bir para geçti eline.

Yolculuk masraflı olmuştu. Cızbız Ana'nın, Kaptan Kendrick Ya-

bani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'na dönüştürülmesi de ucuza çıkmamıştı. Motosikleti almak için, kullanılmış ama son model bir cipi elden çıkarmak, üstünü de epeyi bir parayla tamamlamak gerekmişti. Ardından Amanda'nın kazası gelmişti. Hastane faturalarının toplamı dudak uçuklattırıcıydı. Muazzam sosisin altında Kara Cuma yelleri esiyordu.

Şimdi, Amanda'nın babası muhtemelen Amerika'nın en hali vakti yerinde, aşırı şişman İrlandalı göçmen orkide kralıydı. Amanda tek çocuğu olduğundan ve maalesef karısı da olmadığından yeni evli çiftin maddi sıkıntılarını rahatlatacak kadar şahaneydi durumu. Baba, küçük yavrusunun eş seçiminden pek memnun değilse de, kızının başucuna seve seve, dörtnala koşturarak gönderirdi banknotları. Rahvan adım gidip şapkaları ellerinde, yeşil bıyıklarındaki yağmur damlalarını silkerek yaptıkları uzun yolculuk nedeniyle hiç de titrek çıkmayan, güçlü bir sesle şöyle derlerdi: "İyi günler hanımefendi. Karşınızda banknot tugayı. Amerikan hayat tarzının koruyucu melekleri. Emrinize amade olabilir miydik acaba?" Ziller'lar ayrıca Neredeyse Normal'le temasa geçip borç isteyebilirlerdi. Ama her ikisi de bir akrabaya bağımlı olmayı arzulamazken bir arkadaşa borçlu kalmak düşüncesi daha da kasvetli geliyordu.

Hal böyle olunca, telefona iyi yağlanmış bir işkence aleti gözüyle bakan Ziller, New York'u aradı. Tereddütlü kelimelerinin, aksak adımlarla kıtanın öbür ucuna ulaştığını duydu. Satış işlerine bakan adamın peltek konuşmasının, Iowa ve Montana'dan vızıldayarak geçerken kovboyların ve çiftçilerin sevimsiz bakışlarına aldırış etmeden, koşa koşa kendisine geri gelişini duydu. İçinde bulunduğu kötü durumu, soğuk siyah ahizeye aktarışına katlandı, kulağının içine tavşan gibi hoplaya zıplaya giren şekerleme kıvamındaki sesli harflere katlandı. Bunlara katlandı. Ve Amanda'nın Mount Vernon kliniğinden taburcu olup eve geldiği gün, eve gelip de sukamışı ve somon rengi kabuksuz meyve dallarından oluşan çiçek düzenlemeleriyle, istiridye güveciyle, bebek öpücükleriyle, babuin numaralarıyla ve de en sevdiği flüt parçasıyla karşılandığı gün, Ziller ailesinin yeni zenginliği anlatıldı Amanda'ya. Önceden Whitney Müzesi'nde sergilenen Titreşimsiz Astrolojik Dodo Kubbesi Gösterisi'nin yaklaşık yirmi beş bin dolar gibi bir rakama Amsterdamlı bir çifte satıldığını öğrendi Amanda. Ucuza gitmişti. Aracı, âdet olduğu üzere, paranın üçte birini cebe indirmişti ama geri kalan paranın çeki postadaydı.

"Bahara kadar bu yoldan çok az sayıda turist geçer," dedi John Pa-

ul eşine. "Bu acı gökyüzünün, insanı dağlayan bu yağmurların altında eski usul sosis peşine düşen çok az meraklı olacaktır. Artık paramız var. Kâfi miktarda. Güçlük çekmeyiz. İşletmemizin açılışını erteleyebiliriz. Burada Kuzeybatı Köşesi'ndeyiz; sen köşemizin ateşini harlandırıyorsun, ben de maşayla karıştırıyorum –ya da tam tersi olabilir, gerçi senin maşayla karıştırmanın yanında benim ateşi harlama eğilimim daha az. Kuzeybatı, her ne kadar hayli yüzeysel düzeyde olsa da, benim kaynaklarımdan biri. Köken bilimine duyduğun meraktan bahsetmiştin ya da benim tercih ettiğim isimle Tanrı'ya yönelen çözümler bilimine. Benim –senin potandaki cevherlerin üzerini ancak sis perdesiyle örtecek– kişisel katkı maddelerimin dışında, bu bölgede araştırmaya değer özelliklerin bulunduğunu düşünüyorum yine de. Mesela mantarlar ve yerli halkın kültüründen geriye kalan her şey. Hatta belki de yağmurlardan bile öğreneceğimiz bir şeyler vardır. Bu nedenle muhteşem açılışımızı bir nisan tarihine kadar ertelemeyi öneriyorum. Önümüzdeki dört ay içinde gönüllü olarak faal bir parçası haline geldiğimiz kuzeybatı biyosferinin mekânlarını, zevklerini, kıvrımlarını, düzeneğini tanıyalım. Bu sayede o bize hizmet ederken biz de ona daha iyi hizmet etmiş oluruz, tıpkı Anugi çarkçılarının daire çevrelerine hizmet etmesi, bu çevrelerin de karşılığında onların kutsal devirlerini sağlaması gibi." Sözlerine ara verdi. "Tabii her zamanki ilgilerimizi ve özel projelerimizi de ihmal etmeyeceğiz."

"Bana uyar," dedi Amanda çabucak. "İstiridyeleri uzatsana. Delifişek Purcell'dan son haberler nedir? John Paul, seni seviyorum. Kızılmantarların tepelerinin Mon Cul'ün koca götüyle aynı parlak kırmızılıkta olduğunu fark etmiş miydin?" Amanda yavaş yavaş sağlığına kavuşuyordu.

Büyücünün iç çamaşırları dün erken bir saatte bulundu. Ya da bir önceki gün geç bir saatte. Yetkililer kesin bir şey söylemediler. Ancak büyücünün kendisinin kırk sekiz saat içinde tutuklanacağı konusunda bizleri temin ettiler. Peki ya sonra?

Bu sabah ajanlar daha da mendebur görünüyorlardı. Onları yılanların akıbeti hakkında konuşurlarken işittik. Biri, FBI'dan olduğunu zannettiğimiz, "Ormana salalım," dedi. Ama diğerleri, CIA'den olan çocuklar, "Ezelim!" dediler. Yılanları öldürmeyi planlıyorlar. Bize yönelik planları nedir acaba?

Yazar, zamanın azalmakta olabileceğinin farkında. Durumun ölümcül vahameti nedeniyle muhtemelen Remington daktilosunu meselenin özüne doğru hızlandırmakla, bilgisi dahilindeki tüm çarpıcı ve önemli gerçekleri ön plana çıkarmakla yükümlü. Hâlâ fırsat varken olayların gerçek yüzünü kâğıda dökmeli. Ve bu görevi tez elden yerine getirecektir kendisi. Şu ana kadar fazla gevşek davranmışsa, sizleri aşırı ayrıntılara boğmuşsa, sahnenin ortasına geçip her şeyi inkâr etmesi gerekirken dekorların arasında oyalanmışsa onu bağışlayın ya da bildiğiniz gibi cezalandırın. Ancak şu kadarını hatırlayın ki, sizlerin bu işte bir çıkarı varsa –ki hepinizin var– yazarın (olaylara yakınlığı nedeniyle) kendisine daha da büyük görünen bir çıkarı var bu işte. Ve yazar, bencil olmadığı ya da kahraman olduğu iddiasında bulunmamıştır hiçbir zaman.

Yazarın şu ana kadar anlattığı bölümlere şahsen tanıklık etmediğini anlamış olmalısınız. Anlatılanlar, Marx Harikulade'nin hayvanat bahçesini çekip çevirmek üzere gelmesinden, Ceset'in ortaya çıkıp da dünyalarını altüst etmesinden önceki o güzel günlerde gerçekleşmişti. Onun için, yazar açısından, Amanda, John Paul ve Delifişek'i öylesine meşum koşullar altında bir araya getiren olaylar silsilesinin tamamını değilse de, bu esnada ön plana çıkmış ruh hallerini kendi kafasında yerli yerine oturtmak kişisel nedenlerden ötürü önemli. Bu amaca yönelik olarak yazar, mektuplardan, günlüklerden ve kayda değer sözlü anlatımlardan faydalanmıştır.

Amanda, bir tek cümlesini okumadığı halde yazarın bir tarihi derlediğini söylüyor ısrarla. Yazar, onun ne demek istediğini anlıyor ama bu sorumluluğu üstlenmeyi isteyip istemediğinden emin değil. Ancak aslında "tarihçi" yaftasından çekinmek için bir neden yok. Pozitif bilim sayılamayacak olan tarih, seçici döllenmeyi içermesi bakımından hayvancılığa matematiğe olduğundan daha yakın. Hayvan yetiştiricisiyle tarihçi arasındaki temel fark, ilkinin koyun ya da inek ya da benzeri şeyler yetiştirmesi, diğerininse (varsayımsal) gerçekleri yetiştirmesidir. Hayvan yetiştiricisi geleceği zenginleştirmek için kullanır maharetlerini, tarihçi ise geçmişi. Her ikisi de genellikle bileklerine kadar boka batmış olurlar.

Tarih, önyargılar toplamından oluşan bir disiplin. Bir tarih, toplumsal olayları ya da kültürel ya da politik ya da ekonomik ya da bilimsel ya da askeri ya da tanımsal ya da sanatsal ya da felsefi olayları vurgulayabilir. Uzun ve ayrıntılı olma ayrıcalığına ya da yüzeysel kalma

küstahlığına sahipse bu özelliklerden her birini hemen hemen eşit düzeyde vurgulamaya kalkışabilir. Ancak genel, kapsamlı bir tarihin, uzmanlaşmış tarihten daha anlamlı olduğuna dair bir kanıt yok. Yazarın Amanda'dan öğrendiği bir şey varsa (ki ondan birçok şey öğrendiğini itiraf etmek durumundadır) o da şudur: Varoluşun bütününü, tanımlanmış, yanlış tanımlanmış, tanımlanmamış, hareket eden, duran, dans eden, düşen, şarkılar söyleyen, öksüren, büyüyen, ölen, zamansız ve zamana bağlı moleküller arasındaki aşırı hassas bir dengeyi –ve bu moleküller arasındaki boşlukları içerir. Bu yapı öylesine karmaşık ve öylesine aptallara yönelik bir basitliktedir ki, tarihçinin kullandığı aletler ona uymaz: Araştırmacının elinde parçalanır kalıverirler ya da malzemeyi delip geçerler, geriye tamiri güç, utanç verici yırtıklar bırakarak. Kozmos mekaniği kılavuzunda Birinci Kural: Doğrusal bir anahtar, spiral bir cıvatayı döndüremez. Yazar, bu kuraldan cesaret alarak kendi tarih yaklaşımının diğerlerinden daha kötü olmaması, muhtemelen de bazılarından daha iyi olmasıyla övünebilir. Ne olmuş yani?

"Ne olmuş yani?" diye daktilonun tuşlarına basar yazar, Amanda'yı rahatsız etmemek için Remington'un tuşlarına hafifçe dokunarak. Şu anda günbatımı ve Amanda mabedine çekildi. Alacakaranlıkla şafak vakti, anlaşılan transa geçmek için günün en uygun saatleri. Öyle anlaşılıyor. Kızcağız son iki gündür tam on iki kez transa girdi çıktı. Gözleri döşemelik muşamba parçaları gibi düz ve cansız, gözaltı torbaları bir fırıncının kaşığından damlayan taze hamuru andırıyor. Ama o hâlâ güzel. Daha demin burada, yazarın daktiloda yazı yazdığı oturma odasındaydı; üzerinde sadece mavi dantel bir külot ve köylü ya da Çingene işi, saf pamuklu bir bluz vardı. Bu şekilde giyinmiş olmasının nedeni –zaman zaman olduğu gibi– yazarı tahrik etmek değildi. Dikkatsizlikti o kadar. Aklı bambaşka yerlerde. Yıldırıcı on iki seans sonunda öğrendiği tek şey, bu sabah gün doğarken öğrendiği şeydi: Bazı "sesler" ona yakında eline bir mektup geçeceğini bildirmişler. Ama ne haber. Yüce sesler mi dersiniz? Mektubun kimden olduğunu bile söylememişler. Mektup, aylık yayımlanan *Al'ın Pulkanatlılar Dergisi*'ne katkıda bulunmasını istemek için Al'ın Süveyş'teki Kelebek Dükkânı'ndan geliyor olabilirdi. Ya da Amanda'nın Pasadena'daki Mick Amcası'ndan.

Yorgunluğuna rağmen, Amanda'nın aklı hep Ziller'da, Delifişek'te, Mon Cul'de ve tabii ki Ceset'te –Ah Ceset! Bıraktığın son miras daha ne kadar korkunç ayrılıklara yol açacak?– ama yine de alaca-

karanlık transına geçmeden önce, muhabirinize akşam yemeği hazırlama teklifinde bulundu. (Daha yeni buğday lapasıyla Yavru Thor'un karnını doyurmuş, kendi kendine oynayarak beşiğinde uyumaya bırakmıştı onu.) Yazar bu teklifi geri çevirdi. "Hayır," dedi, "zahmet etme. Ben kendime sonra sosisli hazırlarım. Hayvanat bahçesi kapandığına göre sosisler zaten ziyan olup gidecek. En iyisi yiyip bitirelim hepsini."

Amanda gülümsedi. "Sosis yiyeceksin, öyle mi?"

"Evet. Bence iyi fikir. Müsadere altında bir adam için Ziller'ın efsanevi huzur silindirlerinden daha iyi bir yemek olabilir mi?"

"Afiyet olsun! Şimdi gitmem lazım."

"Bu gece yine görür müyüm seni?"

"Transta herhangi bir şey öğrenirsem haber veririm. Öğrenmezsem, sabalı saat iki sularında görürsün beni. Odana gelirim."

Ne demekti bu? Yazarın aklından geçen şey olabilir miydi? Umut ettiği şey? İstediği şey? Ah, tanrılara şükürler olsundu. Venüs'e on iki beyaz güvercin kurban etsindi. Derisi kıpkırmızı kesildi, kan hücum etmiş beynine nefis fanteziler üşüştü. Öylesine güçlü ve ani bir ereksiyon yaşadı ki daktilo neredeyse masadan aşağı yuvarlanıyordu.

"Şimdi bak, eğer istemiyorsan yardım etmek zorunda değilsin," dedi Amanda. "Böyle bir şeyi yapmanı beklemek sana haksızlık olur. Ama ben, bu gece geç vakit, daha doğrusu yarın sabah erkenden gizlice alt kata ineceğim. Ve yılanları serbest bırakacağım."

"Pekâlâ," diye iç geçirdi muhabiriniz, penisine hücum eden kan alçakça geri çekilmişti, "Alt tarafı bir avuç zehirsiz yılan için hayatımı tehlikeye atabilirim herhalde. Askerler her gün sürüngen hayvanlar uğruna ölüyorlar. Ama unuttuğun bir şey yok mu? Pire sirki ne olacak? Pireleri özgürlüklerine kavuşturmayacak mısın?"

"Sen dalganı geçe dur, pirelerin işi halloldu bile. Üzerinde uçakla yazan, özenle hazırlanmış bir zarfa binip onların emniyetini sağlayacak bir arkadaşa postalanacaklar. Sadık hizmetlerinin ve gerçekleştirdikleri çok sayıda heyecanlı gösterinin karşılığında emeklilik hayatlarını Palm Springs'de yaşayan pembe bir kanişin sırtında geçirecekler."

Amanda yazarın dudaklarına hafif bir öpücük kondurup araştırmalarına devam etmek üzere transa geçmeye gitti. Yazar, sosislerini pişirmeye koyulduğu esnada bir kez daha tarih üstüne kafa yorarken buldu kendini. Müsadere altına alınmış, bir kafes dolusu zehirsiz yılanı şafak sökmeden serbest bırakmayı amaçlayan bir taarruza katılmaya razı ol-

muştu. Ciddi bir tarihçi böyle bir olaya nasıl yaklaşırdı? Yarın ilerleyen saatlerde eğitimli pirelerle dolu bir zarfın siyasi ilticaya gönderilmesine yardım ediyor olabilirdi. Arnold Toynbee böyle bir hareketin hemen üstüne atlar, ondan zorla birtakım sonuçlar çıkarır mıydı? Yoksa onu, daha önemli olayların leşine musallat bir sinek addedip elinin tersiyle kovalar mıydı?

Bakın! Eğer Ziller ve Purcell yakalanırlarsa, Ceset'in de onlarla birlikte bulunma ihtimali yüksek. Ve eğer Ceset'in kimliği tespit edilirse –ki mutlaka edilir– ve bu kimlik halka açıklanırsa (Böyle bir şey nasıl sır kalabilir ki?) dünyanın büyük bir bölümünde sıkı bir sarsıntı yaşanacaktır. Toplum, bu darbeyi belki direnç göstermeden atlatır, belki de dizlerinin üzerine çöküverir. Sizler bu satırları okurken haberin ne şekilde karşılandığını çoktan öğrenmiş olacaksınız belki de. Her hâlükârda, sözcüler, açıklama yapanlar bu olayı ele almak zorunda kalacaklar. İlk önce, gazeteciler anlatacak olayı. Ardından, üstatlar herhangi beklenmedik bir tepkiye yer vermemek için olayı çözümleyecekler. Zamanla sıra tarihçilere gelecek; Ceset'in keşfine, Purcell'ın onu kaçırmasına, Ceset'in neden olduğu Büyük İkilem'e ve onunla birlikte engin Amerikan gecesinde . . . artık nereye yapılmışsa yapılmış son uçuşa dair kendi çeşitli yorumlarını biçimlendirecekler. Ama işin aslını, gerçekten olup bitenleri ifşa ederler mi, edebilirler mi, o akademik tarihçiler? Hayır. Yazar artık sadece kendisinin, işin özünü yabani ortamından çekip alabileceğine, gürültü patırtı ve efsaneden arınmış halde sunabileceğine inanıyor. Ve yazar her şeyi bir bir anlatma niyetinde. Dinlemeye cesaretiniz varsa eğer.

III.
bölüm

Yağmurlu bir mart akşamı restorana yabancı bir kovboy çıkageldi. Âdeta rüya âleminden fırlamış gibiydi. Kimsenin tanıyıp etmediği yabancı bir kovboy. Ufak, mavi bir oyuncak araba içinde bir tavuğu çekeliyordu peşi sıra. Tavuk yaşlı ve olağanüstü çarpık bacaklıydı.

"Selam," dedi yabancı kovboy. "Anlaşılan yol kenarında bir hayvanat bahçesi açmayı planlıyorsunuz."

"Galiba öyle," dedi Amanda.

"O zaman," dedi yabancı kovboy, "bu horozu satın almayı düşünürsünüz belki. Meşhur bir horozdur kendisi. Adı Dev Tablo;1969'da Amerika'yı bir uçtan öbür uca kat eden büyük tavuk geçidinin baş horozuydu. Washington, Ballard'dan New Jersey'ye kadar elli bin baş tavuğa önderlik etti. Yolculuk dört ay sürdü ama Amerika güzellik yarış-

masına vaktinde yetiştiler. Manzarayı gözünün önüne getir, hanım. Yeni Amerika Güzeli'ni karşılamak için yollara düşmüş, Atlantic City'nin deniz kıyısındaki tahta kaldırımlarda gıdaklayan elli bin tavuk. Görülmeye değer bir manzaraydı.

"Dev Tablo'nun bir başka geçidin daha başını çekmesini isteyen bir işadamı var –Council Bluffs'tan, Oregon yolu üzerinden Portland'a gidilecek. Ama ben önce sizlere bir fırsat tanıyayım dedim."

Amanda horozu satın aldı. Makul sayılamayacak bir fiyata. Kimilerine göre, tavukların Batı'nın zor şartlarına alışık olmamaları önemli değil.

Belsoğukluğu, yeryüzüne ilk olarak Yıkıcı (dolayısıyla Yapıcı) Tanrı Şiva'nın hükmüyle atmosferden geçerek teşrif etmiştir. Birkaç dakika içinde büyük bir insan topluluğunu mahvetmiştir. Öylesine şiddetliydi ki, mikrobu bir kez teneffüs edildiğinde ancak zorlu tedavi biçimlerine dirençleri varsa iyileştirilebiliyordu. (Not: Nefes alma istemli, nefes vermeyse istemsiz bir harekettir.) Kötülük ve kokuşmuşluğun hüküm sürdüğü eski bir çağda belsoğukluğu yeryüzünü arındırmıştır.

İkinci belsoğukluğu salgını 1960'lı yılların ortalarında baş göstermişti. Bu salgının da kaynağının ilahi olduğuna inanılıyor. (Not: "Brahma'nın ikinci nefesi.") Bu ikinci belsoğukluğu mikrobu ilkinden (ve ilkinin yüzyıllar boyunca rezil iltihaplar halinde ortalıkta dolaşan zayıf türevlerinden) önemli ölçüde daha rafinedir. Evrimsel değişime bariz bir hassasiyet gösteren varlıkların üreme organlarını etkileyen evrimsel bir güçtür. Özellikle de gençlere tesir etmiştir (Not: müessir olma) –aşkı ayrılıkçı bir mükâfat, bedenleriniyse özel bir mülkiyet olarak değerlendirmemeyi yeğleyen, o zeki, özgür çocuklara tesir etmiştir. Mikrobun Amerika Birleşik Devletleri'ndeki aşk topluluklarından daha yaygın olduğu bir çevre varsa o da Amerikan askerleriyle onların Asya ülkelerindeki yerli sevgilileridir (Not: "trans-kültürel tozaklama"-efsanevi Batı-Doğu kaynaşması).

Belsoğukluğuna karşı verilen savaşı, kamu sağlık görevlileriyle askeri tabipler yürütmekte. Haşatları çıkıyor. Tüm "tedaviler" geçici. Tıp adamları etkili bir tedavi yöntemi keşfetmeye kalmadan mikrop ona direnmeyi öğreniyor. Haliyle mikrop giderek daha güçlü bir hale geliyor, geçici tedavi yöntemleri keşfetmek de daha güçleşiyor.

Belsoğukluğu yeryüzünde yaşayan genç insanların önemli bir bö-

lümünün bazı fizyokimyasal mekanizmalarını değiştiriyor. İnsanoğlunun evrim sürecinin bir sonraki aşamasına hazırlanmasına yardım ediyor. (Not: Yehova Şahitleri de belsoğukluğunun kökeninin ilahi olduğu inancında. Ancak onlar meseleye olumsuz açıdan yaklaşıyor. Hastalığın, sadece birbirleriyle cinsel ilişki kuran kan kocalara asla bulaşmadığını göz önünde bulundurarak Hıristiyan Tanrısı'nın bu mikrobu insanlığa, evlilik dışı ilişkileri, zinayı cezalandırmak için gönderdiğini iddia ediyorlar.)

Yukarıda aktarılan belsoğukluğu teorisi, Timbuktu'daki Değişimler ve Yankılar Üniversitesi'nde büyü profesörlüğü yapan Duke Elohim Jophaniel Forsteton'a ait. Teori yakın bir vakitte, Paris'in sanat akademilerinde yaşadığı ilk hayal kırıklığını takiben Timbuktu'daki enstitüye kaydolduğunda Profesör Forsteton'un en iyi öğrencilerinden biri olan John Paul Ziller'a gönderilmişti. Ziller'ın, o zamanlar ufacık bir yavru olan Mon Cul'le tanışması, Timbuktu'daki öğrencilik dönemine denk gelmişti. Yavru babuin o zamanlar, ender güzellikte, Afro-Avrupalı bir soylu kadına hizmetçilik yapan annesiyle birlikte yaşıyordu –ama bu ayrı bir hikâye.

Belki bir anlamı yok ama hamamböceği belsoğukluğundan çok daha uzun bir süredir ortalıkta. Hatta, hamamböceğinin yeryüzündeki geçmişi en az 250 milyon yıla dayanır. Kanatlı böceklerin en ilkelidir ve bilinen en eski (Yukarı Karbonifer devrine ait kayalarda bulunmuş) fosiller ona aittir. Hiçbir yaratık yeryüzünde hamamböceğinden daha uzun yaşamamıştır.

İğrenç, ufak mahluk için hayli etkileyici bir geçmiş. Pis alışkanlıklarına rağmen hakkını teslim etmek gerek. Bulaşık süzgecinin altından çıkınız Sayın Hamamböceği. Sizi selamlamak arzusundayız. Azminiz için sizi altın bir cep saatiyle ödüllendirmek istiyoruz.

Ancak hamamböceğinin emekliye ayrılmak gibi bir niyeti yok. Yo, hayır. Yeryüzünü insanoğlundan daha uzun bir süre şereflendirmiş olmakla kalmayıp bizler yok olduktan çok sonra da onu şereflendirmeyi sürdürebilir. Hamamböceklerinin şehirlerde sıkça rastlanan türü, deliklerde ikamet eder; ışığa hiç ihtiyaç duymaz, çok az yiyecek ya da suyla idare eder ve C vitamini sentezi yapabilir, tuğla ve taşların derinliklerindeki ufacık yarıklarda yuvalanır. Bu sayede radyasyona karşı mükemmel bir korunması vardır. Bilimadamları, dünyada nükleer savaş çıkarsa, hamamböceğinin varlığını sürdüren yegâne tür olabileceğini dahi ileri sürmekteler.

Nükleer bombalardan daha az etkili bir yöntemle hamamböceklerinden paçayı kurtaramayacağımız kesin görünüyor. Bu böcekler belsoğukluğuyla inanılmaz bir benzerlik gösteriyor. Köklerini kazımak için icat edilen tüm böcek ilaçlarına karşı hızla bağışıklık geliştiriyorlar. New York gibi hamamböceği belasından mustarip şehirlerde her altı ayda bir yeni bir garantili böcek öldürücüsü sürülüyor piyasaya. Gerçekten de yeni formül bir süre için hamamböceklerini gebertmeye yarıyor. Derken ilaca bağışıklık kazanıyorlar ve çok geçmeden ilaç sadece kafayı bulduruyor onlara. 1.98 dolar saydığınız ve hamamböceklerini anında öldüren aerosollü spreyi pıss pıss diye sıkıyorsunuz, pis ufak şeytanlar bir saniye sonra pikniğe çıkmış müzisyen çocuklar gibi sıçrayıp oynamaya başlıyorlar. Gaz artık onları öldürmüyor. Âdeta mest ediyor.

Hamamböcekleriyle ilgili bu bilgiler, Amanda'ya, Skagit County'de böcekler hakkında üç beş şey bilen tek insanın kendisi olmadığını göstermek için Marx Harikulade tarafından sunulmuştur. Daha doğrusu, bir de, Ziller'ın Profesör Forsteton'a ait belsoğukluğu teorisini anlatmasına tezat oluşturması bakımından sunulmuştur; ki Marx Harikulade, bu anlatıyı baştan aşağı batıl inanç ve romantizm yüklü bulmaktadır.

Amanda, her iki görüşü de dinledikten sonra gaza gelip kendi varsayımını ortaya attığında John Paul'la Marx Harikulade, birbirlerine kabadayı iki asker gibi bakmaktaydılar.

"Varsayalım," dedi Amanda, "dünyada nükleer savaş çıktı. Ve varsayalım, bizim çılgın antenli, çetin çeviz, minik hamamböceği hayatta kalan tek canlı oldu. Hamamböceği yeryüzüne hükmederdi. En dayanıklı olduğu için hayatta kalan o olurdu ve bu sayede dünyanın efendisi olurdu. Gayet makul. Ama mikroplar ve virüsler de –belki birçok çeşit mikrop ve virüs– felaketten sağ kurtulurdu. Değil mi, Marx? Evet. Ve eğer bazı mikroplar hayatta kalırsa, belsoğukluğu mikrobu da öylesine dirençli olduğu için kesinlikle onlardan biri olurdu. Değil mi, John Paul? Evet. Şimdi varsayalım hayatta kalmış olan hamamböceği, gezegenin efendisi, belsoğukluğuna yakalandı. Hastalığa karşı koyabilir miydi? İnsanoğlunun üstesinden gelmiş olan belsoğukluğu bu böcek karşısında yenik düşer miydi? Kim kimi yenerdi? Yoksa sadece karşı konamaz kuvvetle karşılaşan yerinden kımıldatılamaz nesne vakası mı yaşanırdı? Tüm zamanlar boyunca birbirlerini hareket ettirmekten aciz olarak ebedi bir pataya mahkûm olabilirlerdi. İnsanoğlu, çocuksu bir

siyasi–iktisadi yanlış anlama yüzünden, kendini yok ettikten ve yeşil yeryüzünü kömür küreye dönüştürdükten yıllar sonra, işte o zaman *esas* mücadele başlayacak. Belsoğukluğu ve hamamböceği evrenin nihai hükümdarı olmak için kıyasıya savaşacaklar. Buyrun size Mahşer."

Bir dakika lütfen. Yazar çabucak acil bir konuyu aktarmak arzusunda.

Yarım saatten az bir zaman önce, yazar ve Amanda, üç ajan tarafından alt kattaki yemek odasına çağrıldılar. "Ya yılanları salıverme planımızı duymuşlarsa?" diye endişelendi bütün gün daktilo yazmaktan yorgun düşüp yatmaya hazırlanan yazar. Amanda'nın ne düşündüğü belli değildi. Transtan yeni çıkmıştı, gözlerinde yeşil elma benzeri, cam gibi parlayan bir perde vardı. Ajanlardan biri uyuşturucu aldığını sandı, yukarı çıkıp odasını aramakla tehdit etti. Arkadaşları ikna edip vazgeçirdiler onu. Düşündükleri daha önemli şeyler vardı.

Orlanda'nın batısında, Florida'da bir portakal bahçesinde terk edildiğini iddia ettikleri VW marka bir minibüs fotoğrafının net çıkmamış bir kopyasını gösterdiler bize. Minibüsün ruhsatı yoktu, plaka levhaları da sökülmüştü. Bize aracın tanıdığımız birine ait olup olmadığını sordular.

"Ah, ben arabaları birbirinden ayırt edemem hiç," dedi Amanda neşeyle. "Chevrolet'ler, Volkswagen'lar, Lingam'lar –bana hepsi aynıymış gibi gelir."

Ajanlar iç geçirdiler.

"Maalesef hiç hatırlayamadım," diye özür diledi yazar. Bu arada aklından, Ziller ve Purcell, Aberdeen üzerinden gidip Delifişek'in Volkswagen'ını depodan aldılar herhalde diye geçiriyordu. "Neden minibüsün bizimle bir alakası olduğunu düşündünüz?"

"Yetkililer, aracın arkasında orta boylu bir primata, muhtemelen bir babuine ait dışkı parçaları buldular," dedi ajanlardan biri.

("Aşkolsun Mon Cul, senin gibi saygın bir geçmişe sahip bir yaratık kendini tutabilirdi," diye azarladı içinden yazar.)

"Yetkililer, ön koltuğun altında bir not defterinden koparılmış bir sayfaya sarılı, sardalye konservesi buldular," dedi bir diğeri.

"Sayfadaki el yazısı, Miami yakınlarında bulduğumuz bavuldaki şeylerin üzerindeki yazıyla aynı," dedi 3 No'lu Ajan.

Ardından 1 No'lu Ajan, teleksle geçilmiş bir sayfadan aşağıdaki

pasajı ciddi bir ifadeyle okudu:

"İnsan yiyen ayna ülkesindeyiz. Çiçeklerin içinde uyuyan yamyamlar rüyalara dalmışlar, daha doğrusu gördükleri rüyalar onları uzaklardan buralara getiriyor, tıpkı serabın, ayaklarımızı yalayan sularını getirmesi gibi, tıpkı arkamızda duran leoparın kokumuzu alabilmesi ama bir türlü bize saldıramaması gibi. Çiçekler başlarını sallar gibi yapıyor. Yerlilerin üzerine polenlerini silkiyorlar. Tam huzursuz olduklarını esnada. Sabah yansımalarımızı boncuklarla mübadele edeceğiz."

"Hımmmm," diye düşüncelere daldı muhabiriniz. "Joseph Conrad'ın üslubuna benziyor epeyce. Hangi eserinden hatırlamıyorum, eh, üniversite biteli öyle çok şeyi unuttum ki. *Karanlığın Yüreği*'ni okudunuz mu hiç?"

"Seni alakadar etmez," dedi 1 No'lu Ajan.

"Böyle bir şeyi kim yazmış olabilir acaba?" diye merakla sordu Amanda, ürkütücü yeşil gözleri daha da büyüyerek.

"Senin o siktiri boktan büyücün tabii, kim olacak?!" diye suçladı 2 No'lu Ajan.

"Hadi, çık yukarı, seni kaltak orospu," diye bağırdı 3 No'lu Ajan.

"Sen de ibne herif," dedi 1 No'lu Ajan, her zaman yanında taşıdığı golf sopasıyla yazarın hayalarını dürtüklemeye kalkışarak. Vuruşu ortayı hafif ıskalamıştı. Yazar ona bir vuruş şansı daha tanımadı.

"Amerikan devletinden bilgi saklamanın cezasından haberdarsınızdır inşallah," diye hırladı 2 No'lu Ajan.

Biz yukarı çıkarken kanun adamları da Amanda'nın eteğinin altını görebilmek için merdivenin dibinde toplandılar. Bu koca oğlanlar asla büyümeyecek.

Amanda yazarın kolunu sıktı. "Kafana takınamaya çalış," diye fısıldadı sevecen bir sesle.

"Kafaya takmamam lazım," dedi yazar. "İyi bir uyku çekmeliyim ki sabah raporumun başına döndüğümde yarı uyanık olayım. Okurlarıma çok özel bir beyefendiyi takdim etmek üzereyim."

"Güzel," diye gülümsedi Amanda, "ama sabah ikideki randevumuzu unutma."

"Hayır, unutmam," diye söz verdi yazar, kendini aşağıda bıraktığımız, it sürüsü gibi dolanan federal yetkililer kadar tepeden tırnağa (utanç içinde) şehvet düşkünü hissederek.

Ceset'ten ya da refakatçilerinden bahsetmeden ayrıldık; artık minibüsün çelik ve cam aksamının altında, onun hareketliliğinin koruma-

sında olmadıklarına göre birbirlerine sokulup her nerede saklandılarsa özellikle dikkat çekici ve tehlikeli bir duruma düşmüş olmalıydı, her gördüğüne saldıran Florida ayının altında cascavlak kalmış, çeyrek ölü, çeyrek maymun tuhaf dörtlü.

Mayıs ayının başlarında kuşların cik cik öttüğü bir sabahtı. Güneş, Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'nın renkli pencerelerinden içeri sızmayı başarıyordu. Dışarıdaki tarlalardan tatlı koku öbekleri yükseliyor, bunlar kafenin üzerinde bayraklar gibi açılıveriyordu. Rasgele mutluluk mesajları kâğıttan uçaklar gibi süzülüyordu havada. Bir tanesi buhar kabının içine, dizi dizi sosislerin arasına iniverdi. Ziller onu kenara itip pişirmesine devam etti. Bir tanesi Amanda'nın saçına saplandı. Amanda, enkazı itinayla saçından çıkarıp bluzunun içine, güneşin ısıttığı göğüslerinin arasına yerleştirdi. L şeklindeki tezgâhı bezle silerken bir yandan mırıldanarak şarkı söylüyordu. Ön kapı aralıktı, Amanda (çevreyolunun karşısındaki) bataklığın yağmurdan şişmiş bileklerine takılı suni elmasların parıldayışını görebiliyordu. Kuzeybatılı Kızılderililer, ateş ışığında dans ettiklerinde kıvılcımlar saçabilmek için güzelce yağlanmış vücutlarına ufak evrenpulları serpiştirirlermiş. Bu mayıs sabahı da işte böyle bir danstı.

Dost canlısı komşu, bezelye çiftçisi Gunnar Hansen bu dansın içinden bir fincan kahve içmek için çıkageldi. Maalesef. Kendisine çilekgreyfurt suyu ikram edildi. Geçen haftanın ikramı elma-havuç suyuydu. Zamanla öğrenecek.

Çiftçi Hansen Amanda'yı yanına çağırdı. Amanda kahve yok diye şikâyet edeceğini zannetti. Hayır konu o değildi. Hansen'in Amanda'ya göstereceği bir şey vardı. "Şey, sizlerin şu gazetede yazan şeyle ilgilenebileceğinizi düşündüm de. Zaten görmediyseniz eğer. Size ilginç geleceğini düşündüm. Babuininiz var ya, o bakımdan."

Amanda'ya Seattle'da basılan Post-Intelligencer gazetesinin sabah baskısını uzatıp 3. sayfadaki kısa bir haberi işaret etti. Yazıya 36 punto italik harflerle başlık atılmıştı:

Bir şahıs şehrimizin hayvanat bahçesindeki
Babuini çalmaya kalkıştı

İyi giyimli genç bir erkek, Woodland Parkı Hayvanat Bahçesi'ndeki bir babuini dün akşamüstü geç saatte kafesinden çıkarmaya kalkıştı. Şahıs, hayvanat bahçesi kapandıktan kısa bir süre sonra hayvanın kafesindeki kalın dökme camı kesmek için cam kesicisi kullandı. Hayvanat bahçesi bekçileri tarafından görüldüğünde babuini kandırıp büyük bir karton kutunun içine sokmaya çalışıyordu. Bekçiler şahsı polis gelene dek alıkoydular.

Yirmi beş yaşlarındaki şahıs, neden böyle bir şey yaptığını açıklamadı ancak niyetinin babuine zarar vermek olmadığını belirtti. Temiz ve kareli, şık bir takım elbise giyen şahıs üzerinde kimlik taşımıyordu. Polise adının Marx Harikulade olduğunu, ancak adresini ya da kişisel bilgilerini açıklayamayacağını söyledi.

Dedektif Muavini Ralph Prosser, Marx Harikulade'ye adının Karl Marx'tan esinlenip esinlenmediğini sordu. Harikulade, adının Marx Biraderler'den esinlendiği yanıtını verdi. Kendisi 1000 dolar kefaletle bırakılmak üzere tutuklanmış bulunuyor.

Hayvanat bahçesi yetkilileri, 3 yaşındaki babuinin –hayvanat bahçesinde bulunan koleksiyonun bu yaştaki tek örneği– değerinin yaklaşık 300 dolar olduğunu belirttiler. Yetkililer, hayvanın sinirli olduğunu ve kafesinden çıkarmayı başarmış olsaydı Harikulade'yi kötü biçimde ısırabileceğini belirttiler.

Amanda yazıyı bir kez hızla okudu, sonra yeniden, bu sefer daha yavaş okudu. İkinci okuyuşunda kıkır kıkır güldü. "Evet Bay Hansen," dedi. "Gerçekten ilginç." Mutfak kapılarının arasından John Paul'a bakındı. "Kocama göstermek istiyorum ama şimdi çok meşgul."

"Mühim değil Bayan Ziller. İade etmeneseniz de olur. İsterseniz gazetenin tamamı sizde kalsın. Ben hepsini okudum. Kötü haberlerden başka bir şey yok içinde zaten. Twin'ler bile dün gece yenildi. Chicago karşısında on vuruş sırasında on dokuza sıfır yenildiler. Ahh!"

"Çok teşekkür ederim. İyi olur." Amanda öyle bir gülümsedi ki, çiftçinin yüz hatlarındaki tundranın buzları neredeyse eriyiverdi. "Tuttuğunuz takımın kaybettiğine üzüldüm. Onlar için bir tane Cherokee çelik çomak şarkısı söylerim, belki bugün kazanırlar."

"O dediğinizi yapın, küçük hanım," dedi Hansen hafif şaşırmış. Meyve suyunu bitirdi, dansın içine doğru kaybolup gitti.

Amanda birkaç saat boyunca gazetedeki haberi John Paul'a okuma fırsatı bulamadı. Taze bahar güneşi, kuşların cik cik ötüşü, böceklerin vızıltısı, tarlalardan fışkıran, uyarıcı organik gazlar, halk arasında sosise karşı sıradışı bir açlık doğurmuştu sanki. Açılışı takiben Skagitli komşuların sırf meraktan akın ettiği ilk haftadan beri kafenin yaşadığı en yoğun gündü. Ziller, yazıyı okuduğunda saat üçü geçiyordu. Sert bakışı sayfadaki kelimeleri az kalsın durdukları yerden koparıp alacaktı.

"Kefaletle bırakılmak üzere hapse atılmış, öyle mi?"

"Gazetede öyle yazıyor John Paul."

"Öyleyse sanırım en iyisi gidip onu dışarı çıkarmak."

Amanda'nın gözleri parladı. "Böyle düşünmene sevindim," dedi.

Restoranın kapısını saat beşte kilitlediler ve babuin hırsızına yardım etmek üzere yola koyuldular. İlk başta Mon Cul'ü ne yapacaklarını bilemediler. "Ya bu iyi giyimli adamın babuinlerle ilgili bir saplantısı varsa? Yani bizim gibi onlara karşı sadece sevgi beslemenin dışında. Mon Cul'ü görünce sapıtabilir. Kim bilir neler yapar. Öte yandan, diyelim ki, kareli şık bir takım elbise giyen adam, bölgede şu aralar iş çeviren, babuin hırsızı uluslararası bir çetenin üyesi. Mon Cul'ü evde bırakırsak biz dönene kadar onu kaçırabilirler." Sonunda, Mon Cul'ü John Paul'un mabedindeki yatağında bırakmanın en az risklisi olduğuna karar verdiler. Bunun, onu Seattle'a götürmekten daha az tantana çıkarma ihtimali taşıdığı kesindi. Bay Harikulade'nin haylazca bir fetiş saplantısı olmasa bile, Ziller'lar tasmalı bir babuinle hoplaya zıplaya polis karakoluna adım attıklarında hiç kuşkusuz, bizzat kanun nezdinde, Harikulade'nin suçuna iştirak ettiklerini ima etmiş olurlardı. Hoşçakal Mon Cul. Yola çıktılar.

"Ben de sizi bekliyordum," dedi Marx Harikulade. "Niye bu kadar geciktiniz?"

Seattle'a giderlerken hava bulutlanmış, yağmur yağmaya başlamıştı. "Bahar kısa sürdü," diye yorumda bulundu Ziller, kötü bir niyet taşımadan. Şehre vardıklarında bardaktan boşanırcasına yağıyordu yağmur. Seattle Kamu Güvenlik Binası (hapishane, kamu güvenliğinin hayati bir parçası sayılıyordu) yağmurun altında herhangi bir yarığı, çat-

lağı olmadan dimdik ayakta duruyordu. Bir piramit kadar düzgündü ama bir piramitin zarafetinden yoksundu. Yekpare, aralığı ya da germesi olmayan, kesintisiz bir gurur ve iktidar abidesiydi. Bir tek utanç verici müdahale dışında: Korku. Binanın kapısından adım atan üniformalı ya da daha makul giyimli her zavallı insan, korku bulaştırıyordu içeri, tıpkı çorbaya hastalık bulaştıran bir sinek gibi.

Bu korkuya bürokratik tedbirler ve genel zevksizlik de eklenince yapının içi gerçekten kasvetli bir havaya bürünmüştü. Yavru Thor asansörde ağlamaya başladı. Hıçkırıkları ileride gerçekleşecek olayların habercisiydi. Ziller'lar Marx Harikulade'yi hapisten çıkarmak için birkaç saat ter döktüler. İki hafif suçla –"belediye malına zarar vermek" ve "hırsızlığa teşebbüs"– itham edildiği halde, iyi giyimli Bay M.'nin ne bir kimliği ne de daimi bir adresi vardı; kefaletle bırakılmak için ideal bir aday olarak görülmemekteydi. Polisler kendisini misafir etmek istiyorlardı. Şube muavini John Paul'u iyice inceleyince neden onun da demir parmaklıklar arkasında olmadığına bir anlam veremedi. Ancak sonunda, Amerikan İnsan Hakları Derneği'nden bir avukatın yardımıyla ve anlaşılması imkânsız bir sürü belgenin imzalanmasını, normal kefalet ücretinin iki katının yatırılmasını takiben, muavin, gizemli Marx Harikulade'yi gidip alması için hücrelerin oraya bir gardiyan gönderdi.

"Ben de sizi bekliyordum," dedi Marx Harikulade. "Niye bu kadar geciktiniz?"

Tatlı bir adama benziyordu. Gazete yirmi beş yaşlarında olduğunu yazmıştı ama hapiste aylak geçen saatler onu dinlendirmiş olmalıydı ki, birkaç yaş daha genç gösteriyordu. (Aslında Ziller'ların çok geçmeden öğreneceği gibi Marx Harikulade otuz yaşındaydı –John Paul ve Delifişek Purcell'la aşağı yukarı aynı yaşta.) *P-I* muhabiri adamın giyimini doğru aktarmıştı: Temiz. Zeytin yeşili ve pas rengi kareli takım elbise konusunda da eşit derecede isabetliydi: Şık. Marx Harikulade, geleneksel Amerikan beğenisine göre yakışıklı sayılmazdı. Yüzünde bunun için fazla yumuşak bir ifade vardı –yumuşak, hassas, tombul yanaklı, utangaç gülümsemesi olan çocuksu bir yüz. Yani . . . hadi kullanalım o kelimeyi: Şirindi. Kadınlar muhtemelen onu çekici bulurdu. Amanda öyle buluyordu. Ancak göze çarpan hassas kişiliğine rağmen cesur bir yanı da vardı. Gözlerinden Kanındeşen Jack'ınkiler kadar şeytanlık fışkırıyordu. Kurumuş kuş boku denli pis olabileceği açıkça görülüyordu. Saçları kum rengindeydi, orta boylu ve orta yapılıydı.

"Bizi *bekliyordun*, öyle mi?" diye sordu Amanda. John Paul, Mısırlılara özgü güçlü gözleriyle bakıyordu adama.

"Elbette," dedi hafif bir aksanla. "Sen Amanda'sın değil mi?" Biraz sıkılgan bir edayla Amanda'nın elini öptü. "Sırtına bağladığın da Yavru Thor. Ve sen de John Paul Ziller'sın. Vay canına. Bir keresinde senin sergine gitmiştim. Motorize devekuşu yumurtaları. Hımmmm. Evet. Çok başarılıydı. O yumurtaların gerçekten uçup uçamayacaklarını merak etmişimdir hep." Elini uzattı. Ziller ihtiyatla sıktı elini.

"Anlamadım. Bizi nereden tanıyorsun? Kefalet ücretini ödeyip seni hapisten çıkarmaya geleceğimizden nasıl emin olabildin?" Amanda, doğuştan gelen merakı nedeniyle çatlamak üzereydi.

"Emindim değil de bekliyordum demek daha doğru. Bu bitli deliğe girmemin nedeni buydu zaten." Yaptığı el hareketiyle yakın çevresini kastetmişti. Karakol muavini gayet tehditkâr, dik dik baktı. "İkinizi bulabilmek için epey eziyet çektim. Daha doğrusu sizin beni bulabilmeniz için."

"Yani," diye sordu Amanda, "bütün bunlar, babuin çalma numarası falan hep bizim senle tanışmamızı sağlamak için çevirdiğin bir dolap mıydı?"

"Öyle de diyebilirsin."

Amanda kıkırdadı. "Tanrı aşkına, niye?"

"Efendim, Neredeyse Normal Jimmy, bana hakkınızda çok şey anlattı, ama sizi tam olarak nerede bulabileceğimi söylemeyi unuttu. Aslında sizin yerinizi *tam olarak* bildiğini sanmıyorum. Ben ondan yaklaşık bir tarif alamadan uçağa atlayıp Şark'a gitti. Seattle'a yüz kilometre uzaklıkta olduğunuzu biliyordum tabii ama, param ve kimliğim olmadığından araba kiralayıp, dere tepe gezip sizi arayamazdım. Gözüme kestirdiğim meyhanelere ve kahvelere sizi sordum ama nafileydi. Ya tanıdıklarınız sizi iyi koruyor ya da inanılmaz biçimde anonim kalmışsınız."

"Şehre nadiren geliriz. Demek Neredeyse Normal'in arkadaşısın, ha? Ne güzel. Ama bizi bulmayı neden böylesine hararetle istedin? Hem aslen kimsin sen? Neredeyse Normal'in Şark'ta işi ne?"

"Şu zindandan çıkalım, olur mu? Sorduklarına yarınki iş görüşmemde cevap veririm."

"Hangi iş görüşmesi?"

"Yol kenarındaki hayvanat bahçenizde işe başvuruyorum. Müdür olarak."

Tuhaf derin bir sessizlik çöktü.

"Bir müdüre ihtiyacınız var, öyle değil mi? Neredeyse Normal şu ana kadar birine ihtiyacınız olacağından emindi."

Amanda ve John Paul birbirlerine baktılar. Daha o sabah restoranı bizim adımıza çekip çevirecek birini mi bulsak acaba diye konuşmuşlardı. Kafeyle hayvanat bahçesinin idaresi, basit bir düzen kurdukları halde, zannettiklerinden daha fazla zaman ve enerji alıyordu. Ve üstelik turistik yaz sezonu henüz başlamamıştı.

"Her şeyi iş görüşmesinde konuşuruz. Şimdi beni bir eczaneye götürmelisiniz. Basur ilacınız yoksa eğer. Otobüste dört gün, hapishanenin beton zemininde de yirmi dört saat geçirince anal dokularım kapkanlı çiçekler açtı. Çekilir dert değil! Siz kadınlar çocuk doğurduğunuz için kendinizi bu dertten mustarip sayarsınız. Yani, bir kadın her dokuz ayda bir ancak bir kez doğum yapabilir ama basur hastaları her helaya gidişlerinde dokuz doğururlar. Hadi gidelim."

Marx Harikulade adlı basur hastası günlük tutuyordu. John Paul'un günlüğüyle uzaktan yakından alakası yoktu bunun. Şöyle bir cümle yer almıyordu mesela:

"Ayna Yiyenler'in izini takip ederken onların bıraktığı dışkılara basmamakta fayda var."

Ne de şöyle bir pasaj vardı:

"Ekvatora doğru marş marş! Bulunduğumuz yerden görebiliyoruz onu. Bel vermeye başlamış. Muhtemelen temeli zayıf. Geleceğin mühendislerinin işi zor. Bu akşam ekvatorhanede yemek yiyecek, bir yandan yiyeceklerimizi çiğnerken yıldızların matematiksel kümeleşmelerini gözlemleyeceğiz. Çoraplarımızı ekvatorhanenin kuğuları arasında yıkayıp kurumaları için ekvatorhanenin fildişlerine asacağız. Ve o uzanmış el, Yabani Adam'ın eliyse eğer, dilek torbalarımızı onun içine bırakacağız."

Böyle şeyler yoktu günlükte. Marx Harikulade büyücü değildi. Afrika ya da Hindistan'da da dolaşmamıştı. Ne Yabani Adam'la tanışmış ne de Sakallı Yürek düşü görmüştü. Yine de günlüğünde bir nebze edebi değer yok değil. Üstelik, Skagit County'deki dinlenme tesisinin, Ceset'in gelişinden önceki koşulları hakkında bir fikir veriyor. Dönemin ısısını ve dokusunu yansıtması bakımından, yazar, raporunun bir sonraki bölümünü sunarken günlükten bir parça alıntı yapsın bakalım.

Seattle'a vardığımda güneş parlıyordu, gökyüzü maviydi. Eski işlek limanın uzağında, iç taraflardaki sokaklarıyla Seattle, benzer büyüklükteki herhangi bir Amerikan şehrinden farklı değilmiş. Bir şey hariç. Şehrin modern siluetinin ötesinde, şehrin üzerinde hayalet gibi duran, gökyüzünün güneydoğu tarafını tamamıyla kaplayan, devasa yükseklikte, devasa genişlikte, üzeri karlarla kaplı, koni şeklinde volkanik bir dağ: Rainier. İnsanın aklını başından alacak, nefesini kesecek, bambaşka yerlere gitmesini sağlayacak, insanı hayal âlemine götürecek denli büyük ve güzeldi. Rainier Dağı'nı, kalabalık şehrin hızla kendisine doğru seyrettiği bir aysberg olarak düşledim. Gökyüzünü parçalayacak bir çatırtı kopabilirdi her an. Seattle, Titanic gibi batacaktı. Belediye başkanı ve meclis üyelerinin Belediye Sarayı'nın çökmekte olan çatısında birbirlerine sokulmuş, "Tanrım Sana Yaklaştık" şarkısını söylerkenki hallerini gözümün önüne getirebiliyordum.

Beni hapse tıktıklarında gökyüzü hâlâ mavi, güneş hâlâ parlaktı. Ancak hapis yattığım süre içinde yağmur yağmaya başlamıştı. Meşhur Seattle yağmuru. İnce gri bir yağmurdu; sert, şiddetli ve soğuk. Bu yağmurun altında Kamu Güvenlik Binası'ndan Ziller'ların cipine kadar dört blok yürümek zorundaydık –cipin insafına kalmıştık. Bu tür havalarda âdetim olduğu üzere yağmura karşı kamburumu çıkardım, başımı yakalarımın arasına sakladım, gözlerimi yola diktim, adımlarımı sıklaştırıp acı içinde ilerledim. Ama çok geçmeden fark ettim ki mihmandarlarımın yağmura karşı tepkisi bambaşkaydı. Huzurlu, kendilerini sıkmadan, keyifle yürüyorlardı, vücutları mükemmel bir rahatlıktaydı. Kamburlarını çıkarıp yağmurdan kaçmaya çalışmıyorlar, onun içinden kayarak ilerliyorlardı. Yüzlerini yağmura doğru çevirmişlerdi, damlaların yanaklarına çarpmasından çekinmiyorlardı. Neredeyse eğleniyorlardı yağmurun altında. Bu hal nedense önemli geldi bana. Ziller'lar yağmuru kabullenmişlerdi. Ona kızmıyorlar, onu reddetmiyorlar, onunla mücadele etmiyorlardı; onu kabullenmişler, ahenk ve rahatlık içinde ayak uydurmuşlardı ona. Ben de aynı şeyi yapmayı denedim. Boynumu ve omuzlarımı gevşek bırakıp bakışımı ıslaklığa çevirdim. Bana ne yapacaksa yapmasına izin verdim. Tabii ki bana bir şey yapmaya çalıştığı yoktu. Ne aptalca bir fikir. Yağmur nasıl yağarsa öyle yağıyordu işte ve bir insan, doğanın bir başka fenomeni olan ben, onun yağdığı mekânı paylaşıyordum o kadar. Meseleye bu şekilde bakmak çok daha iyiydi. Başka türlü davranmam halinde ıslanacağımdan daha fazla ıslanmadım ve ıslanmak aslında hoşuma gitmese de en

azından üzerimdeki gerginliği atmıştım. Hatta gülümseyebiliyordum bile. Ziller'lara eşlik etmeye başlayalı on beş dakikadan az bir zaman geçtiği halde, onların teşkil ettiği örnek daha şimdiden davranışımı değiştirmişti. İşte bunun farkına varıp gülümsemiştim. Doğru yolda olduğum kesindi.

Durup mola verilebilecek herhangi bir dinlenme tesisiydi. Amerika'nın anayollarında (yılan gibi kıvrılan asfalt raflara dizilmiş oyuncaklar gibi) dizi dizi boy gösteren yüzlerce tesisten hangi açıdan farklı olduğunu yol üstündeki reklamlara bakarak söylemek mümkün değildi.

DİNLENME TESİSİ-3 KM

sözlerinden ibaretti ilk tabeladaki yazı. İkincisi biraz daha çok bilgi içeriyordu.

CANLI YILANLAR!

Gelin, Yok Olmak Üzere Olan Sürüngenleri

Nesli Tükenmek Üzere Olan Yılanları Görün

YEMEK - MEYVE VE SEBZE SULARI

1,5 KM

Üçüncü reklam panosunun daha özenli görünmesinin esas nedeni, panoya yeşil, patlak gözlü, ürkütücü ve meşum bir böcek resminin hâkim olmasıydı.

MİLYONLARIN KATİLİ!

Gelin, Öldürücü Çeçe Sineğini Görün

BEDAVA Yabani Yaşam Korusu BEDAVA

Sosis Film

600 Metre

O sıralar gözüm bu ayrıntıyı fark edecek denli açılmamıştı ama, tabelaların her biri, kırlık alanın (sebze tarlaları, su yolları, uzaklarda bir dizi ağaçlı tepe ve dağların soluk mor renkli dorukları) seyrini engellememeye özen göstererek yerleştirilmişti. Aynı şey kırmızı ve altın sarısı olup gösterişe kaçan dördüncü tabela için de geçerliydi.

PİRE SİRKİ

Canlı Gösteri Pireleri

Genç Yaşlı Herkese Eğlence

Gelin, Minyatür Araba Yarışını Görün

Pire Ben Hur'u Görmeye Gelin

Yemek & Meyve Suyu –300 M.

Son tabela öncekilerin bir özetiydi, hayli anlaşılmaz bir eklemeyle.

NESLİ NEREDEYSE TÜKENMİŞ SÜRÜNGENLER!

AFRİKA'NIN KANATLI KATİLİ!

PİRE SİRKİ

Anlamın Anlamı

BEDAVA 100 M.

Amerikan kültürü ya da popüler kültür meraklıları bu tabelalarda bir tür şiirsellik bulabilirler; ne de olsa bu kıtanın tüm turist güzergâhları boyunca sargılı başparmaklarla insanı çarpıcı biçimde baştan çıkaran şeylerin ("anlam"a yapılan sinir bozucu göndermenin dışında) tipik birer örneğiydiler. Bana gelince, gerek içgüdüsel olarak gerekse eğilim bakımından analitik düşünen bir adam olmama rağmen, yol kenarındaki böyle şatafatlı reklamlarda entelektüel açlığımı doyuracak kalitede bir malzeme göremiyorum. Yine de bir parça cevher içeriyorlar, sanırım.

Amerikalıların bulundukları yerden kımıldamadıkları bir dönem vardı. Çoğu için seyahat, kısa süreyle ve az sıklıkta yapılan bir şeydi. Neticede canlı eğlenceler ayaklarına gelirdi. Sirk, karnaval, köpek - midilli gösterisi, vahşi Batı piyesi, hilkat garibeleri gösterisi, sihirbaz hekim arabası, yabanıl hayvan koleksiyonu, kasabalara ve köylere, buraların çamurlu yollarından geçerek, oturdukları yerin dışına çıkmayan halkın hiç görmediği dünyalara dair kesitler getirirlerdi; bunlar sadece etnik ya da coğrafi ilginçlikler değildi, romantizm, ihtişam, macera ve üslubun hüküm sürdüğü dünyalardan kesitlerdi. Bizler, şehirlerde yaşamaya başlayıp eğitimli ve her şeyden önemlisi hareketli –çok çok hareketli– hale geldikçe gezgin gösteriler de doğal olarak azaldı. Yol kenarındaki dinlenme tesislerinin mantar misali her yerde bitmesi, kullandıkları imajların hâlâ etkili olduğunun, nahifçe vaat ettikleri büyü, egzotizm ve bilinemezliklerin hâlâ hayranlık uyandıran bir yanı olduğunun kanıtıdır. Günümüzde müptezel eğlenceler ayağımıza gelmiyor, biz onların ayağına gidiyoruz.

Dur. İlerle. Beş yüz metre. Bak. Fotoğraf meraklıları için ideal mekân. Kulaklı Fok Mağaraları. Gizem Kayaları. Keşfedilmemiş Köy. Cangıl Sahası. Sürüngen Çiftliği (yılanlara süt verişlerini seyredin).

Kızılderili Höyükleri. Timsah Bahçeleri. Bataklık Yaratıkları. Büyük Av Bölgesi. Küçük Afrika. İncil Kasabası. Eski Batı Müzesi. Yabani Hayvan Çiftliği (ender beyaz geyikleri görün). Benzin ve yağlı hamburgerlerin kokusu, yalan yanlış bakılan yarı aç hayvanların kesif kokularına karışır. Dondurmalı ve şuruplu süt çırpıcıları vız vız döner, müzik kutuları cangıl cungul öter, tuvaletlerin sifonları foş foş çekilir. Dur. Arabalarını bir vesileyle tehlikeli, işlek anayolun kenarına çekmekten mutlu, durur turistler; anne ve çocukların çişlerini yapabileceği bir yer, bacakları uzatıp dinlendirecek bir yer, Kodak makineye yeni film takılabilecek, kart atılabilecek, sigara alınabilecek, kola içilebilecek bir yer, bak. Bakmak. Daha önce hiç görmedikleri bir şeye bakmak. Gila canavarı. Kral kobra. Billy the Kid'in silahı. Mastürbasyon yapan maymunlar. Kartonpiyer Humpty Dumpty. Ya da Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'nda olduğu gibi bir pire sirki ve anlamın anlamı.

Bir sosis tezgâhı. Tüm samimiyetiyle (ve neredeyse sadece) bu işte. Yüceltilmiş bir sosis tezgâhı. Ancak buradaki anahtar kelime "yüceltilmiş" kelimesi. Alt tarafı sosis satan mütevazı bir işletme için etkileyici olduğunu itiraf etmeliyim.

Çatının tepesinde sahile vurmuş balina misali kocaman bir sosis duruyor. Boyalı ahşaptan yapılmış, boyama bir manzara içinde boy gösteren boyama figürlerlerden oluşmuş bir manzarayla çevrili; kuyruklu yıldızlarla ve tepelerle çevrili. İlk olarak göze çarpan şey bu koca sosis. Bir buçuk kilometre uzaklıktan görülebiliyor.

Binanın sarı cephesi –sonradan yapılma yüksek bir cepheyi içeren yenilikçi bir mimari üslup kullanılmış– tepedeki zarif neon levhadan ışık alan ve bu ışığı prizma şeklinde dalgalara büken yassı, gümüş rengi, metalik sosislerle beneklenmiş. Sosislerin pırıl pırıl optik oyunlarının yanı sıra, dükkânın doğrusal cephesi üzerindeki dağılımları zevkle seyredilebilecek göz alıcı bir estetik sunuyor. Sosislerin yaratıcısının kompozisyonunu belirleyen esas şey neydi? Modüler öğelerini (evet sosisler birer modüler öğeydi) düzenlerken hangi teoriye bağlı kalmıştı da sosisler, kompozisyondan kaynaklanan bir karşılıklı etkileşim içine girmişlerdi? Neredeyse müzikal bir düzenlenişleri var. Gümüş renkli sosisler senfonisi.

Pencereler –ön taraftakiler yere kadar – renkli camdan: Sosislerin

yılanlara, yılanların Arapça harflere –yoksa Sanskritçe mi?– dönüştüğü süslü, garip resimyazılar.

Bina ve otopark, ağaçlardan bir hilalin içine sokulmuş. Ağaçların çoğu çam; gerçi ben en az bir tane Sitka ladini seçebildim, belki altmış metre boyunda görkemli bir şahsiyet, sıra sıra dallarını yorgun bir titizlikle yaymış. Binanın cephe köşelerinden ağacın dallarına yansıyarak mı? –hayır, selamlayarak!– çeşitli açılar yapan, tahta ve çelik oklardan örülü ağlar var. Bu oklar belki de meraklı müşterilerin restoranın arkasındaki özel mekânları görmelerini engellemektedir. Belki de salt dekoratif amaçlı eklemelerdir. Her halükârda bu yoğun, koyu renkli, kırpılmış ya da yığılmış yapraksı süsler –âdeta yatay totemler – ana cepheyi her iki kenarından yakalayıp ileri doğru büyütüyor, uzatıyor. Binanın sosis serpiştirilmiş orta yüzü ışıl ışıl, canlı ve ölçülü ise köşeler için de düzensiz, kıpır kıpır ve gizemli denebilir. Birbirini çapraz kesen oklardan çelik olanların bazısı mor neondan ince uzun, yılankavi süslemelerle bezeli; ahşap olanların bazısının uçlarındaysa oyma figür başları var; baykuşlar, bakireler, suaygırları.

Hâlâ yağmur yağdığı halde, makatıma rahatlatıcı merhemden sürebileceğim bir tuvalete girmek için can attığım halde, bir süre bu tuhaf biçimde yüceltilmiş sosis tezgâhının önünde durdum ve biraz önce günlüğüme kaydettiğim bu gözlemleri yaptım. Ziller'lar da benim yanımda dikildiler. Bir zaman sonra John Paul'e "Hımmmm," dedim, "Heykel işini bıraktın zannediyordum."

Sanki aklından beni ısırmayı geçirircesine gösterdi keskin dişlerini, haşmetli bir edayla yürüyerek içeri girdi.

Ziller'lara dair ilk izlenimlerimi anlatmak istiyorum. İzlenimlerimi fiziksel tasvirle sınırlandırmak belki daha iyi olur; çünkü karakterlerine dair kayda değer nitelikte bir şey söylemek için henüz çok erken. Ancak makul oranda bilimsel bir araştırma prosedürüne sadık kalırsam kalıcı bir gerçeklik yorumuna ulaşmayı ümit edebilirim. Sürekli kendime bu gerçeği hatırlatıp duruyorum ama kalbimin gizli saklı köşelerinde bilimsel yöntemleri bu kovuşturma için kullanma yeteneğimden giderek şüphe eder oldum. Tabii işin içine Amanda girince soğuk formaliteleri uygulamak imkânsızlaşıyor. Üstelik, kendime karşı dürüst olmam gerekirse, gerçekten rasyonel bir eğilim taşımayalı çok oldu (acaba böyle bir eğilimim var mıydı?). Yine de bundan tamamıyla

emin değilim. Yaşadığım birkaç iyi örnek yok değil. Diğer yandan (güdülerimin asla kınanamayacağını varsayarak) kullandığım yöntemlerde kusursuz bir nesnellik sergiliyor olsaydım, yine de bu gülünç sosis tezgâhında –ve bu koşullar altında olur muydum?

Açıkçası birtakım şüpheler içimi kemirmekte. Karman çorman bir iş bu. Ama azmetmek niyetinde olduğuma göre anlatmaya devam edeyim.

Popüler bir dergi için muhabirlik yapan bir gazeteci olsaydım Ziller'ları nasıl anlatırdım? Annemle babama, enstitüdeki eski iş arkadaşlarıma onları nasıl anlatırdım? Aklıma hiç düşünmeden gelen ilk sıfat . . . hayır, hayır, bu haksızlık. Öyle ifadeler Amanda için çok ağır, John Paul içinse çok hafif kaçar. Evet, repertuarımdaki sıfatların çoğu John Paul için hafif kaçıyor. Bu kovboy-rokoko tarzındaki sosis tezgâhına, yol kenarında hayvanat bahçesi kisvesi altındaki sanat eserine giyim kuşam ve davranış açısından öylesine egzotik bir adam hükmediyor ki, insan, ona karşı iyi hisler beslese bile, yapmacıklı bir kimse, bir aktör, ayaklı bir yapıntı gözüyle bakmaktan alamıyor kendini. Yo, Ziller'dan hazzetmiyor değilim. Yani henüz. Beni büyülüyen bir yanı var. Tarzanvari süslerini, ottan bir kulübeyi andıran saçlarını, peştamalını, giydiği deri parçalarını ve mücevherlerini bir kenara bırakırsak, göz ardı edilmesi imkânsız yoğunlukta bir varlık hissi uyandırıyor insanda. Bu yoğunluk, meyan kökü ışınlarıyla fışkırıyor rahatsız edici derecede kımıltısız gözlerinden ve eğer bankacı gibi giyinmiş olsaydı, hiç kuşkusuz yine aynı kuvvetle fışkırırdı. Heykeltıraş ve müzisyen ününü dürüst olmayan yollarla kazanmadığını hissediyor insan. Adamın, hayatın kavranması en güç yanlarında şiirsellik yakalayan o kendine özgü hünerle donanmış olduğuna inanıyor mecburen, her ne kadar söz konusu şiirselliğe sahicilik katıp katamadığı şüphe götürse de.

İtiraf ediyorum: Benim için fazla zengin karakterli bir insan. Aşırı rahat. O korkunç İtalyan "western" filmlerindeki nihilist silahşör kahramanlar gibi çıkıyor sahneye; tabancasıyla herkesi yere serdikten sonra atına atlayıp yılışıkça sırıtarak ya da esneyerek kasabayı terk eden, hiçbir zaman yaralanmayan maceracı şövalyeler gibi.

Kibirli sessizliğini bozduğu ender anlarda öylesine ağdalı konuşuyor ki, söylediklerini önceden yazıp ezberlediğine yemin edebilir insan. Boyu en az bir doksan var, bir tür tanrıymışçasına kasten gelip tepemde dikilmekten zevk alıyor sanki; cangıl kralı, RKO Filmcilik, yaklaşık 1941. Elbetteki Afrika'da uzun süre bulunmuş. Hatta Neredeyse

Normal Jimmy, bir seferinde Hint-Tibet Sirki'nde yiyecek malzeme kalmadığında Ziller'ın ormana gidip bir geyik avladığına, hayvanın boğazını kestiğine yemin eder. Ziller ertesi gün derenin kenarına oturup suyun çağlayarak aktığı yerden bir sombalığını çıplak elleriyle tuttuğu gibi çıkarmış. Onun da ertesi gün, üç tane sülünü flütüyle kandırıp yemek kazanının içine sokmuş. Onun hakkında dile getirilmeyen övgüleri yaptıklarıyla haklı çıkartıyor, Allah'ın cezası adam. Dahası, beni, yani bir yabancıyı hapisten çıkarmak için daha yeni yüz dolardan fazla parayla epey bir zaman harcadı. Belki Amanda olmasaydı böyle bir şey yapmazdı ama yaptı işte. Bu nedenle ona her türlü şansı tanıyacağım, onu anlamaya çalışacağım –ne de olsa son zamanlarda düşünmeden attığım adımların nedenlerinden biri de o– ve onu sevmeye çalışacağım. Ama gerçek şu ki, kendine özgü bir tarzı olan İlkel Prens'le dostluk kurmak kolay olmayacak. Hem de hiç.

Amanda, ah o, apayrı bir şey. Görür görmez sevilen, görür görmez âşık olunan, görür görmez insanı baştan çıkartan bir şey; görür görmez iliğime kadar benim kadınım oldu, görür görmez nabzımı hızlandırdı. John Paul bile Amanda'yı tasvir edemezdi, muktedir olmadığı tek şey buydu. Neredeyse Normal Jimmy, bir seferinde Amanda'yı "kendi başına bir din" şeklinde tasvir etmişti; Amanda'nın yumuşaklığında, duruşunda, aydınlık yüzünde, ayakları yerden kesilmişçesine yürüyüşünde kutsal bir özellik olduğuna canı gönülden inanıyorum. Ancak bir azize ise onu takdis eden kişi mutlaka Çingenelerin papasıydı. Aman Tanrım! Nasıl da rengârenk giyiniyor. Halhallar, bilezikler, boncuklar. Elinin, ayağının her parmağında yüzükler, yüzükler. Koyu renk saçı kamp ateşlerinin söylediği bir şarkıya benziyor ve hareketleri her zaman sanki bir müziğe eşlik ediyormuş gibi; hali tavrı, hareketle hayali harmanlıyor.

Yanakları benimkiler gibi tombul. Yüz hatları klasikten ziyade kaba ama tutku ve zarafet yüklü. Gözleri suyun içinde parlayan tohum taneleri gibi. Ağzı, rayından çıkmış bir tren misali eğri duran ön dişlerini fethetmiş. Eğri büğrü dişleri, güzelliğini bozmadığı gibi, dudaklarının daimi bir büküşle öne çıkmasını sağlıyor. Bu dolgun ve sabırsız ağız öpülmek, emilmek için yaratılmış; çıkardığı sesli harfleri bereket sembolleriymişçesine telaffuz ediyor, Gene Tierney gibi peltek konuşarak erkekleri çaresizlik içinde kıvrandırıyor.

Amanda'yı tasvir etmeyi sürdürmek boşuna. Ben ne bir şairim ne de onun fındık kadar memelerinin, neden en iri memeli büyücü kadı-

nınkiler denli şehvet dolu olduklarını açıklayabilecek kadar zekiyim. Beni alenen büyüledi (tıpkı Neredeyse Normal'in uyardığı gibi) ve ben şimdilik aklımı tamamıyla yitirmemeyi umut ediyorum sadece.

Bir çift olarak Ziller'lara gelince, varoluş biçimlerine gelince, şu anda bir yargıda bulunmak sadece erken olmakla kalmaz, en az onlar kadar benim hakkımda da birtakım gerçekleri açığa vurur. Enstitü'deki bilgili beyefendilerin onlara dair neler söyleyeceklerini tahmin edebiliyorum tabii. Bir noktaya kadar onlarla hemfikir olabilirim. Buraya Ziller'ları yerip yerin dibine sokmaya gelmediğim gibi övmeye de gelmedim. Korkarım kapışacağımız çok konu var. Öğrendiğim kadarıyla felsefeleri yapış yapış bir romantizmle yüklü, yapmacıklı mistik laflarla kirlenmiş. Evet, yeni ufuklar açacak tipler olduklarına inanmasaydım, bugün geleceğin bilimine öncülük eden bir şiirselliği yaşadıklarını hissetmeseydim, onlarla birlikte . . . onların kendisine ait olduğunu iddia eden şeye doğru zor yola çıkardım.

Ev sahiplerim beni alt kattaki oturma odalarında, canlı renklerde bir yığın minder ve yorgandan oluşan bir akordeonun üzerine yatırdılar. Eğer beni işe almaya karar verirlerse, dedi Amanda, dışarıdaki garajın üstünde dilediğim gibi döşeyebileceğim iki oda varmış. Enstitü'deki gösterişli süitimle uzaktan yakından ilgisi yoktu ama o iki odaya girmek için bir damat gibi sabırsızlanıyordum.

Ziller'lar erkenden yatak odalarına çekildiler. John Paul'e karşı duyacağım kıskançlık zerreleri kıçımdaki kanayan kabartılar sayesinde uçtu gitti. Allah kahretsin bu basur denen şeyi! Zamanından önce yaşlandıracak beni. Burada (tabii ki karın üstü) yatarken odalarından gelen kahkaha ve müzik seslerini işitebiliyorum. Mumun ışığı titreşiyor –odalarının kapısının altından görebiliyorum– ve kuvvetli bir tütsü yanıyor. (Meşhur babuinleri de içeride mi acaba?) Plak çalıyorlar; çılgın, yeni bir caz türü. Demin kulaklarımı dört açıp Amanda'nın şöyle sorduğunu duydum: "John Paul, Roland Kirk'ün tek başına Count Basie orkestrasının tamamını cebinden çıkartacağı doğru mu?"

Marx Harikulade'nin defterinden yapacağımız bir dizi gözlem bundan ibaret. Yazar, ileride Harikulade günlüğünden başka alıntılar yapabilir de yapmayabilir de. Her halükârda okuru, bu yazıları fazla ciddiye almaması için uyarır. Marx Harikulade'nin, gerek misyonu gerekse yöntemleri konusunda kafasının biraz karıştığı, ciddi bir akademik ta-

vırla uçarı bir tavır arasında gidip geldiği bir zaman diliminde kaydedilmiştir bu yazılar.

Aslında bu tarz davranış, yazarımız için çok eskiye dayanan bir hikâye. Sizin anlayacağınız, Marx Harikulade, rahatlıkla dünyada iz bırakabilecek türden müstesna bir delikanlıydı. Kuvvetli bir zekâsı, bir dolu yeteneği, bir dolu üstünlüğü vardı. Ancak kaprisli bir kararsızlık musallat olmuştu başına. Kararsızlık, tüyleri yarı yarıya yolunmuş bir albatros gibi asılıydı boynuna. Sekizinci sınıfta canavar gibi bir fizik öğrencisiydi Marx; o tarihten sonra, Werner Heisenberg ya da Einstein çizgisinde büyük bir kuramsal bilimci olmayı düşlemişti. Heyhat, altın başarılara imza atmayı düşlediği halde, bu durumu bir türlü ciddiye alamıyordu, ne düşlerini ne de düşlerini gerçekleştirmeyi. Yani sadece bir noktaya dek ciddiye alabiliyordu ya da bir hafta ciddiye alabiliyor, diğer hafta alamıyordu.

Aynı anda başka birtakım şeyleri düşlüyordu. Yazarın, düşleyen kişiyi utandırmamak için ayrıntılarıyla aktarmaktan çekindiği düşlerdi bunlar. Bu diğer düşler mor renkli sinekkuşlarıydı. Uzun burunlarını Marx'ın normal bilincinin kuru laboratuvarına soktuklarında Marx, Kepler'in en mükemmel denklemlerinin ortasında gülmekten kırılır, kafasını kaşıması gerekirken kasıklarını kaşır bulurdu kendini. Bu düşler, piyanoların üstüne çıkıp Errol Flynn'le tersten el sıkışıyor, düşleyen kişinin tiroidini azdırıp onu baş aşağı Tijuana'ya yolluyordu; Marx'ın daha rasyonel hırslarının göbeğinde dans eden ve ciddi içgüdülerinin kutsallığına tecavüz eden geveze, edepsiz, çılgın, tembel birtakım acayiplikler. İşte ikinci türden düşleri böyleydi. Ve düşlerindeki çatışma hiçbir zaman durulmamıştı. Bugüne kadar Marx Harikulade'nin hayatı hep ödün vermekle geçmişti. Ne bir deha ne de bir serseri olabilmişti.

Harikulade henüz genç, yol kenarındaki hayvanat bahçesine geleli beri de birçok değişim yaşadı. Onun için hâlâ ümit var. Ama istikbali aslında sizi ne ilgilendirir ne de endişelendirir. Harikulade'nin, Ziller fenomenine ilişkin ilk izlenimlerini istediğiniz gibi değerlendirin, şimdi sırada. . .

I

Yağmur bütün gece boyunca yağmadı. Kış bir hamle daha yapıp son nefesini vermişti. Sabah olduğunda güneş pırıl pırıl parlıyordu, hava açıktı. Marx Harikulade, tıraş olurken banyonun penceresinden, testere dişleri gibi uzanan Cascade tepelerini, tepelerin doğu ufuk çizgisindeki dağ eteklerinin arkasından çıkıntı yaparak uzanışlarını görebiliyordu. Cascade Dağları, sadece Dick Tracy'nin profillerine adanmış bir portre galerisi görünümündeydi. Bir noktada Dick Tracy'nin çenesi kuzeyi gösteriyordu, bir başka noktada Dick Tracy'nin çenesi güneyi gösteriyordu. Bir noktada Dick Tracy'nin çene kemiği Ufaklık'a tepeden bakarak aşağı doğru çıkıntı yapıyordu, bir başka noktada Dick Tracy'nin çene kemiği yukarı, Diyet Smith'e doğru dalkavukça çıkıntı yapıyordu ve ta uzaklarda Dick Tracy'nin çene kemiği erkekçe bir edayla dosdoğru Tess Açıkyürekli'nin hayran bakışına doğru çıkıntı yapıyordu. İpucu yakalamak için mavi gökyüzünü koklayan bir dizi Dick Tracy burnu vardı ve bir de tamamıyla salya ve köpük kaplı kocaman bir Dick Tracy profili (Baker Dağı), sanki Dick Tracy bir ömür boyu hilkat garibesi suçluları (Betsurat, Kemirgen, Çirkin Christine) katletmekten çıldırmış gibiydi.

Kahvaltı, alt kattaki mutfakta duran yuvarlak meşe masada yapıldı. Yağ, yumurta ve limon soslu haşlama sombalığı, ardından yabani bal içinde taze çilekler. Düzinelerce lale ve nergis demeti duruyordu masanın üzerinde. Üst kattaki pikaptan, flüt için yazılmış bir Japon bestesi kıvrılarak iniyordu aşağı. Amanda, sabah meditasyonlarını tamamladıktan sonra hazırlamıştı her şeyi. Bataklığın kenarında vajina egzersizlerini tamamladıktan sonra.

Yavru Thor ve Mon Cul masada oturuyorlardı. Marx Harikulade, çocuğun bakışındaki parlaklığı görünce gözlerini kırpıştırdı; çocuğun gözleri çıplak elektrik kablolarına benziyordu. Babuinin yaptığı numaralar, mesela çilekleri mideye indirmeden önce havaya atıp tutması, çatalla derisini kaşıması, çocuğu hem eğlendiriyor hem de hayrete düşürüyordu.

Amanda, oğluyla neşe içinde çene çalıyor, ara ara dönüp kocasıyla, Mon Cul'le ya da Marx Harikulade'yle laflıyordu. Denizkabuğundan Buda heykelleri, tatlı krema kıvamında gökkuşakları, kuzugöbeği (Harikulade'nin anladığı kadarıyla bu bir mantar çeşidiydi) aramak

üzere tepelere çıkmaktan bahsediyordu. Oysa John Paul'un ağzından tek kelime çıkmıyordu. Marx'a babuininki kadar tiksindirici gelen bir edayla kahvaltısını yalayıp yutuyordu. Ziller ballı çilekler dahil her şeyi parmaklarıyla yiyordu. Bu manzara Marx'a göre mide bulandırıcı, suni bir ilkellik gösterisiydi. Tam buna benzer bir şeyler söyleyecekti ki, Ziller aniden "Bay Harikulade sizce uzamla duvar arasında herhangi bir şey var mı?" diye sordu.

Marx Harikulade'yi sindiren, karnına sancılar saplayan türden bir soruydu bu. Ama yine de hazırlıklıydı böyle bir soru karşısında. "Albert Einstein bir seferinde uzamı 'aşk' şeklinde tanımlamıştı. Eğer bu doğru bir tanımsa, aşk ile nesnesi arasına bir şey sığabiliyorsa, uzam ile duvar arasına da bir şeylerin sığabileceği sonucunu çıkarabiliriz."

"Memnuniyet verici bir cevap, Bay Harikulade. Amanda görüşmeyi kendi bildiğin gibi devam ettirebilirsin." Bunu dedikten sonra Ziller izin isteyip mutfağın uzak bir köşesine çekildi, bir nemfomanyağın hayal sarmaşığından meyveler koparırken duyduğu ölçülü hazla sosis kangallarını asılı durdukları yerden çıkarmaya başladı.

II

Önce Thor'la Mon Cul'ü oynamaları için arka taraftaki koruya bırakan Amanda, müdür adayını etrafı gezmeye çıkardı. Eskiden Cızbız Ana'nın yemek odası olan yerin bol güneşli bir ucunda tel örgüyle çevrili bir kaya yığını vardı. Amanda kafes sakinlerinin ona itici gelip gelmediğini anlamak için Marx'ın yüzünü inceledi. "Bu sevgili şeylere iyi bakıyoruz," diye açıkladı Amanda sır verircesine. "Canlı kalanların sayısı yüzden az, elimizde bu kadar çok sayıda bulunduğu için şanslıyız."

Marx Harikulade, telle çevrili mekândaki zehirsiz San Francisco yılanlarının tam sayısını hesaplamaya çalıştı ama kayaların arasında ve üzerinde, içerilere gire çıka, birbirlerinin üzerinden geçerek hiç durmadan dolaştıklarından kesin bir nüfus sayımı yapmak imkânsızdı. On iki ya da on beş yılan olduğunu tahmin etti. "Öylesine kıpır kıpırlar ki nesilleri tükenecek gibi durmuyorlar pek," dedi.

Pire sirki, üzerinde büyüteç olan, içi oyuk, aydınlatılmış bir masanın içine yerleştirilmişti. Marx Harikulade büyülendiğini gizleyemedi. Pireler kostümlüydüler, kimi balerin kimiyse Romalı savaşçı gibi giydirilmişti; birkaç palyaço, İranlı bir prens ve bir kovboy vardı, pireler-

den biri al renkli daracık bir şifon elbise giymiş, sarı bir peruk takmıştı, hafiften Jean Harlow'u andırıyordu. Minyatür bir sayvanın altında bir köşeye ufacık dekor parçaları saklanmıştı. "Pireler benim gurur ve neşe kaynağım –onları eğittim, kostümlerini diktim– ama aynı zamanda başımızın en büyük belaları," dedi Amanda. "Turistlerin çoğu onları gösteri yaparken seyredeceğiz diye tutturduğundan neredeyse bütün gün başlarında birinin durması gerekiyor. Turistleri suçladığımı söyleyemem ama durmadan gösteri sahnelemek de zor iş. Normalde, yoğun günlerde saatte bir araba yarışı düzenliyoruz ama millet beklemek zorunda kalınca şikâyet ediyor. Şimdi göstermeye zamanım yok gerçi ama, pireleri üzerlerine duman üfleyerek harekete geçiriyoruz. Hiç zor değil. Biraz çalışırsan sen de iyi bir pire eğiticisi olursun, gör bak."

Marx Harikulade yüksek sesle güldü. "Ben, pire eğiticisi ha. Enstitü'dekiler ne der bu işe?"

"Enstitü mü?" diye sordu Amanda.

"Ha, şey, evet, daha önce bir enstitüde çalışıyordum. E, şey, adını vermek gerekirse East River Enstitüsü."

Bu ad, Amanda'ya hiçbir şey ifade etmiyordu. "Umarım eğlenmişsindir orada," dedi Amanda. Kehribar kapsül içindeki çeçe sineğinin saten bir yastığa uzanmış olduğu, dramatik biçimde aydınlatılmış bir kameriyeye götürdü misafirini. Amanda, iş görüşmesinin kendi üstüne düşen kısmını, işte burada, katil sineğin Eskimo evlerini andıran yeşil ufak gözlerinden yansıyan mum ışığında gerçekleştirmeyi seçmişti.

"Yılanlardan korkar mısın?" İlk soru.

"Hayır, hemen hemen hiç. Zooloji dersindeki sürüngenlerle ilgili sınıf çalışmam için zehirli Maryland yılanlarını canlı yakalardım."

"Para bozabilir misin?" İkinci soru.

"Yirmi bir saat üniversite düzeyinde matematik dersi gördüm. Sanırım bir doları bozabilirim. Hatta beş dolarlık banknotu bile."

Üçüncü soru. "Gelip geçen motorculara sosis satmaya, yaz tatilcilerinin kaprislerine katlanabileceğine inanıyor musun?"

"Enstitü'nün daimi psikologu, bir kilometre genişliğinde mazoşist bir eğilimim olduğunu söylemişti bana. Turistlere uşaklık etmem için yeterli bir genişlik sanırım."

"Öyleyse, öğrenmek istediklerim bu kadar."

"Yani Amanda, hakkımda şu ana kadar öğrendiklerine dayanarak beni işe alacağını mı söylüyorsun?"

"Neden olmasın? Aradığımız özelliklere sahipsin. Üstelik seni sev-

dim. Dürüst bir ifaden var." (Ve kareli pantolonunun altında da şişkin bir kabanlık, diye geçirdi içinden.) "Hem, bu sabah erkenden seninle ilgili olarak *Yi Jing*'e danıştım. Civanperçemi saplarını savurdum, Ts'ui heksagramı ya da Bir Araya Gelme çıktı. Ts'ui altıgeninde Göl imgesi, Yeryüzü imgesinin üstünde; Göl taşacak gibi duruyor, bir araya toplanmanın tehlike içerdiğinin işareti bu. Ancak, Ts'ui, genel olarak mutlu bir takdirdir, çünkü güçlü insanların bir inanç etrafında bir araya gelmeleri uğurdur. Heksagramı, burada bize katılmanın, tehlikeli bir yanı olsa da, hayra alamet olduğu şeklinde yorumluyorum. Sana da öyle gelmiyor mu?"

Marx Harikulade, Notre Dame'dan nefret eden, hayvan başlı oluk ağızları gibi buruşturdu yüzünü. "Korkarım Çinlilerin batıl inançlarına zerre kadar inanmıyorum," dedi. "*Yi Jing* ya da o büyü kitabının adı her neyse işte ona güvenerek bir bok temizlikçisini bile işe almazdım. Ve de o kitabın lafına bakılıp işletmenizin müdürü olarak işe alınmayı da ummazdım doğrusu."

Amanda afallamıştı. "Hay Allah," dedi. "Böyle düşüneceğin hiç aklıma gelmezdi. Neredeyse Normal Jimmy'nin arkadaşı olduğuna göre . . . ampirik oyun bahçesinin dışında kalan bilgiye hâkimsindir ya da en azından onunla ilgilisindir zannetmiştim."

"Genç mistiklerimizin çoğu gibi, Neredeyse Normal de felsefeden bahsetmeye başlayınca Norman Vincent Peale ile şans kurabiyesi arasında kalmış bir melez gibi konuşurdu. Ve söylediklerinden anladığım kadarıyla senin de ondan aşağı kalır yanın yok. Ampirik oyun bahçesiymiş, götümü yesin." Marx Harikulade sinirlerine hâkim olup yüzündeki ekşi ifadeyi yumuşatmaya çalıştı. "Niyetim seni kırmak değil, gerçekten değil. Ama ben bilimadamıyım –sıradan bir bilimadamı– ve benim derdim –bir noktaya kadar– insanlığın sorunlarını çözmek. Ve aslında zeki birtakım insanlar, bu sorunlar için bana yoga, Teosofi, vejetaryenlik, zen, ilkel Hıristiyanlık, uçan dairecilik ve İspritizma tahtası karışımı bir nahiflik içeren çözümler önermeye başlayınca biraz tepem atıyor."

"Ben sana hiçbir şey önermedim Marx Harikulade." Yumuşak, hatta baştan çıkartıcı bir ifadeyle söylemişti bunu. Hareket edince fındık memeleri, payetli kolsuz süveterinin içinde hop hop oynuyordu, ağzı bir orkide kadar nemliydi. "İnsanlığın sorunlarını çözmek benim işim değil. Ancak bilim ve mistisizmin birbirleriyle çeliştiğini düşünüyorsan, ilkine atfettiğin nesnelliği ikincisinden esirgememeni tavsiye ede-

rim. Profesör Carl Jung, *Yi Jing*'in, şans yasalarının zaman içinde doğruluğu kanıtlanmış, inatçı, tamamıyla pratik bir uyarlaması olduğunu düşünen büyük bir bilimadamıydı. Bilimadamları, biz sıradan insanların bilmesini istemeyecekleri kadar sıkça şansa başvuruyorlar bence. Zannettiğim kadar dürüst bir insansan, er ya da geç gelip bana senin de sezgi oyunundan oynadığını itiraf edeceksin."

Müstakbel hayvanat bahçesi müdürü ve sosis satıcısı omuzlarını silkti. Tam da kaçınmayı ya da en azından ertelemeyi ümit ettiği türden bir tartışmaydı bu. Bu noktadan sonra ne yapacağını bilemedi. Gidip yatmanın dışında. Amanda bal tatlısıydı! Marx, eğer hiç kıpırdamadan durursa, Amanda'nın cinselliğinin kovandaki arılar gibi kaynaştığını duyabileceğini hayal etti. Diğer yandan, basurlarının melemesi muhtemelen Amanda'nın ihtiraslı vızıltısını bastıracaktı.

"Bak," dedi sonunda, "iş için uygun olduğuma bu kadar çabuk karar vermeni takdirle karşılıyorum. Eğer üç bin yaşındaki Çinli bir kâhin sayesinde hakkımda karara vardıysan ona teşekkür borçlu olmalıyım. Bu işi gerçekten çok istiyorum ve sen de bana işi teklif ediyorsan kabul ediyorum."

"Marx Harikulade," dedi Amanda düşünceli bir edayla, "önce söyle bakalım. Sen nasıl bir bilimadamısın ki sosis satmayı, bir pire sirkinin çekip çevrilmesine yardım etmeyi istiyorsun? Yol kenarlarındaki hayvanat bahçelerinde staj yapılmasını şart koşan yeni bir bilim dalı mı türedi?"

"Ben yol kenarındaki herhangi bir hayvanat bahçesiyle ilgili değilim. Ben *bu* hayvanat bahçesinde çalışmayı istiyorum."

"Ama neden?"

"Hay Allah," diye iç geçirdi Harikulade. "İş görüşmesinin fazla rahat geçmesinden kullanmıştım zaten. İşe alınmam vereceğim cevaba mı bağlı?"

"Yo, kesinlikle değil," diye temin etti onu Amanda. "Benim açımdan işe alındın bile. İstemiyorsan cevap vermek zorunda değilsin. Merak ettim o kadar. Gerçekten bir enstitüde iyi bir işi olan profesyonel bir bilimadamıysan niye buraya geldin, niye her yerde bizi aradın? Evet, merak ediyorum."

Kareli takım elbiseli genç bilimadamı yine iç geçirdi, bakışlarını Amanda'nın gözlerinden ayırıp kısa ipek eteğinin plilerine indirdi. "Eski defterleri karıştırmasak diyorum, senin için sakıncası yoksa? Yani öyle büyük bir sır falan değil, önemi yok, o kadar. Ancak şu kadarı-

nı söyleyeyim: Johns Hopkins Üniversitesi'ndeki bölüm başkanım doktora tezimin üzerine –tezimi kabul etmedi, ben de bir türlü yeniden sunamadım tezimi– 'Çok zekice ama uçarı' yazmıştı. Girdiğim bütün bilimsel çevrelerin benim hakkımdaki görüşü hep bu oluyor sanki. Bu değerlendirmeye katılmadığımı söylememe gerek yok."

"Gerek yok," diye tekrarladı Amanda.

"Öhö. Her neyse, geçici heveslere kapılmam konusundaki şanım, çeşitli saygın işlere girmemi engellemedi. Çeşitli işlere. . ."

"Kovuluyor muydun?"

"Her zaman değil. Aslında bir kere kovuldum. Hayır, genellikle işi tatmin edici bulmadığım için ben istifa ediyordum."

"Kendi araştırmanı yapmayı hayal ediyordun."

"Evet. Evet, Allah kahretsin. Kendi araştırmamı yapmayı hayal ediyordum." Harikulade içine düştüğü durumun ona bu kadar tanıdık gelmesine sinir olmuştu.

"Ama paran yoktu."

"Evet, param yoktu. Ne oluyor? Hayat hikâyem televizyonda mı yayınlandı?"

"Defalarca. Peki ne yaptın?"

"Vallahi tuhaf bir ara verdim. Yani o zaman bir ara gibi gelmişti bana. Eski bir tanıdığım, Baltimore'dan uçuş yapan bir pilot, hostesler-den birini hamile bırakmıştı. Evliydi ve kızın da kürtaj olma vakti geçmişti. İşte bu pilot bana teklifte bulundu. Kız arkadaşıyla evlenmem karşılığında bana on beş bin dolar teklif etti. Kız bir kocası olsun, çocuğunu nüfusuna geçirecek biri olsun istiyordu. Pilot bizi tanıştırdı ve kızla bir gün çıktık. Kızıl saçlıydı. Adı Nancy'ydi. Yatakta gerçek bir cayroskop gibiydi. Teklifi kabul etmeye karar verdim. Neden olmasındı ki? On beş bin ve biriktirebildiğim parayla şehir dışına taşınıp kendi teorilerimle ilgili araştırma yapmak üzere iki yıl uzaklaşabilirdim. İki yıl içinde çalışmalarımı tamamlamamı sağlayacak bir burs alacak kadar ilerleme kaydedebilirdim. Ne âlâ. Bütün bunlara ilaveten şahane bir eş ve yeni bir bebek. Yerleşik bir hayata geçmeye gerçekten can atıyordum." Lakin Marx Harikulade bir kez daha iç geçirip bakışlarını, insanoğlunun gelişmemiş merceğinin tanımadığı bir gezegenin devrik imparatoru gibi tabutunun içinde üstü açık yatan çeçe sineğine çevirdi.

"Anladığım kadarıyla evdeki hesap çarşıya uymadı," dedi Amanda, restoranın giriş kapısının kilidini açmak üzere odanın öbür tarafına giderek. Hayvanat bahçesinin açılış saati gelmişti.

"Nancy'yle evlendik ve ben işimden istifa ettim. Doğu Sahili'nde bir çiftlik evi kiraladım, laboratuvarı kurmaya başladım. Ama pilot parayı hiçbir zaman ödemedi. Bir kuruşunu bile. Atlantik ötesi çalışan bir şirkete girdi, orospu çocuğunu bir türlü yakalayamadım. Üç ay içinde çalışmaya koyuldum, biriktirdiğim paralar suyunu çekmişti. Nancy'ye gelince, iyi anlaşıyorduk. Pek konuşmuyordu ama hayli sevecendi. Neredeyse aklımı başımdan aldı demek istedim yani. Neşeliydi de. Ama bebek yola girecek kadar büyür büyümez çekip gitti. Tek bir şey söylemeden terk etti beni. İşin acıklı yanı, ona âşık olmuştum, basbayağı âşık olmuştum. Ve o kız çocuğu, sanki beninmiş gibi gurur duyuyordum onunla. Niye gülüyorsun?"

"*Senin* kadınca bir tepki diyeceğin bir şey yüzünden. Niye güldüğümü söylesem hoşuna gitmez."

"Haklısın. Neyse, hikâyenin bu kısmını komik bulduysan, sonra olanları duyunca gülmekten kırılırsın. Nancy beni boşadı ve hâkim, o ve çocuk için nafaka ödemem gerektiğine karar verdi. Hemen ödemek zorundayım. Haftada seksen dolar. Elim kolum bağlandı. Batıya uçakla hop diye gelmek yerine, daha ucuz yolu seçip basurlarımı beş bin kilometre boyunca bir Greyhound otobüsünün tepesinde hoplatmamın nedeni buydu. Üstelik, Enstitü'den ayrılırken adımı da bu yüzden değiştirdim. Daha fazla para ödemeyi düşünmüyorum."

"Adını mı değiştirdin?"

"Tabii. Marx Harikulade meşru bir ad değil."

"Yazık. Güzel bir ad."

"Böyle düşünmene sevindim. Ben de seviyorum bu adı. Nasıl uydurdum biliyor musun?"

"Nereden bileyim."

"Takma ad kullanmaya karar verdiğimde gerçek kimliğimin aşınmış yüzeyini kabukla kaplamanın ötesinde bir şey olsun istedim. Bir şey söylemek, bir mahlasın sömürülmemiş aracılığıyla bir şey *ifade etmek* istedim. İsyankâr bir ruh hali içinde olduğumdan kendime Enstitü'deki arkadaşlarımın –aslında benimle aynı yaşta ve ekonomik düzeyde ortalama Amerikan erkeğinin– en çok neden nefret ettiklerini sordum. En çok neden iğreniyorlardı? Vardığım cevap komünizm ve eşcinsellik oldu. Komünistler ve eşcinseller, normal bir erkeğin korkudan diken diken olmuş sakal kıllarının hedef aldığı kesimlerdi. İşte isyankâr ruh halimle neden 'Marx' adını seçtiğimi anlamış oldun. Soyadı seçmek daha zordu. Tabii ki kendime Marx Eşcinsel ya da Marx

İbne ya da Marx Nonoş falan diyemezdim. Ama sonra bir gazete sütununda okuduğum şeyi hatırladım: Safkan bir erkeğin hayatta asla ağzına almayacağı kelime 'harikulade'ymiş. 'Harikulade' iç dekoratörlere ve koreografiara mahsus bir ifade olup tribünlerde, satış toplantılarında ya da bilardo salonlarında kullanılması, kulağın arkasına iliştirilen bir gül ya da kadife bir saç filesi kadar tabu addediliyormuş. Böylelikle tu kaka denilen bu kelimeyi, kurban edilmiş ecdadımmışçasına kucakladım. Ve işte karşında: Marx Harikulade." Durakladı, maymunca davranmanın verdiği utançtan gözkapaklarına kan hücum etmişti. "Bir bilimadamı için mide bulandırıcı romantiklikte bir davranış değil mi?"

Marx'ı son yorumuna kadar zevkle dinlemiş olan Amanda, sinirli ama müşfik bir annenin aynı sakarlığı yeniden yapan çocuğuna baktığı gibi baktı ona. "Zavallı Marx Harikulade," diye hayıflandı. "Bir türlü üstesinden gelemediğin bir şey var, değil mi? Romantizmin, tıpkı mistisizm gibi bilimin düşmanı olmadığını anlayamıyor musun? Aslında, romantizmle bilim birbirleri için biçilmiş kaftan. Bilimadamı romantik olanı dürüst kılar, romantik olan da bilimadamını insan kılar."

"Beni bunun doğruluğuna ikna etmelisin," dedi Harikulade inatçı bir edayla. Ama rahatlamış gibi görünüyordu.

Amanda başını iki yana salladı. "Yine de," dedi, "başına gelen talihsizlikler seni yıpratmamış. Gözlerin gayet huzurlu ve muzip bakıyor." Bir kez daha Marx'ın pantolonundaki kabarıklığı inceledi. "Üzüntülerine ve inatçı keçiliğine rağmen seni çekici buluyorum. John Paul'un da izniyle seni yakından tanımayı arzu ederdim."

Marx'ın sinir sistemi, aniden, vahim sıklıkta tekrarlanan bir dizi yanlış başlangıcın yansıdığı şekilsiz bir ekrana dönüşmüştü. Bir gerdel dolusu ılık Karo şurubunun içine daldırıldığını hissetti. Zihni el yordamıyla diline bahşedecek bir kelime aradı, ellerine gösterecek bir yön aradı ama sadece şurubun içine batıyordu o kadar. Amanda'nın teklifine anlamlı bir karşılık veremiyordu. Şuruplu sessizliği bozan, Amanda'nın kendisi oldu.

"Nancy'nin seni terk etmesi kalbini kırmış, şartlı evliliğinin mali sonuçlarıysa en hafif ifadeyle bedbaht etmiş. Ama anlaşılan intihara kalkışmadın, ne bir manevi çöküntü yaşadın ne de kendini alkole verdin. Sağduyuyla ayakta kalışını nasıl açıklıyorsun? Zor zamanların üstesinden gelmeni sağlayan şey bilim miydi?"

Konu değişmişti, Marx Harikulade üzülsün mü sevinsin mi bileme-

di. "Vallahi," diye cevapladı, "*Yi Jing* olmadığı kesin. Şansım yaver gitti: Akademik çalışmalarıma lüzumsuz yere verdiğim aradan sonra çalışmaya başladığımda kendime uygun bir iş buldum. Evet, meslek hayatımda ilk kez, benim yeteneklerimden yararlanan ve en azından bir süre için bana bir parça kişisel tatmin veren bir işim olmuştu. East River Sınırsız Beyin Gücü Enstitüsü'nden bahsediyorum."

O anda çeçe sineğinin kabri önünde değişik bir lotus pozisyonunda oturmakta olan Amanda, "Sanırım o yerden daha önce de bahsetmiştin. Nedir orası?" dedi.

"Bir beyin takımı."

"Hmmmm. Bu tabiri duymuştum ama korkarım beyin takımı tam nedir bilmiyorum."

"Beyin takımı, kendi içinde çalışmalar yapan bir öğrenme enstitüsü, öğrencilerinin hiçbir zaman sınıfa girmediği ufak çaplı bir üniversite. 'Öğrenciler' aslında dev şirketler, idari makamlar ve yabancı devlet başkanları. Ama sana bir şey ifade etmiyor bu, değil mi? Bak şimdi şöyle: Yirminci yüzyılda hayat, günlük gazetelerin bizleri inandırmaya çalıştığından çok daha fazla karmaşık. Teknoloji her alana –coğrafi olduğu kadar geometrik olarak da– yayıldıkça varoluş, giderek daha hızla karmaşık hale geliyor. Teknolojik büyümenin hemen hemen yok edici etkileriyle başa çıkabilmek için devlet ve işadamlarının –bizzat insanoğlunun– çok çok daha fazla bilgiye ulaşması, verileri eleyip taraması, en iyi ya da alakalı olanları günümüz sorunları ya da geleceğe yönelik projeksiyonlar için kullanması gerekiyor. Allah'tan, devlet ve sanayinin içinden, gazetelerin saf gerçekliğini kabul etmeyip bir zaman önce bu durumun farkına varan birkaç uyanık adam çıktı. Beyin takımlarının kurulmasını teşvik edenler, bu adamlar oldu –çok zeki, iyi eğitimli ve yaratıcılığa eğilimli, kadrolu düşünürlerin ticari kısıtlamalar ya da akademik engeller olmaksızın çok farklı alanlar üzerine araştırmalara kafa yorabilecekleri, varsayımsal gelişmeleri şekillendirebilecekleri, buna mukabil programlar ve projeler önerebilecekleri sessiz sakin, güvenli, bilimsel kuruluşlar. Bu sayede, planlama hatalarından, eski ya da prematüre hizmet anlayışlarından, karşılaşılan şeylere yönelik şaşkın ya da tehlikeli düzeyde cahil tepkilerden büyük ihtimalle kaçınılmış oluyor. Batı dünyasının belli başlı kararlarını beyin takımları almazlar, onlar bu kararları alanları bilgilendirir, onlara danışmanlık yaparlar. Bu ülkede ve yurtdışında politikaların belirlenmesinde korkunç etkilidirler.

"New York'taki East River Enstitüsü ilk beyin takımlarından biri, çok büyük ve önemli müşterilere sahip. Orada çalışmak heyecan vericiydi. Ama ne beyinler toplanmış! Kurumu yöneten adam, müdür, 'dâhi manyaklar' dediği, sanayi, devlet ya da üniversite bünyelerine uyum gösteremeyecek denli yaratıcı ya da eksantrik ya da huysuz ya da huzursuz olan ve kafası çok çalışan düşünürleri işe almaktan büyük zevk duyar. Herhalde ben de bu sayede işe alındım. 'Parlak zekâlı fakat aykırı' olmam nedeniyle doktora tezimi veremediğim halde Johns Hopkins'ten bir profesör beni tavsiye etmişti. Belki de haklıydı. Çünkü bayağı hoşlandığım, yatkın olduğum bir işti. Tabii, senin de anlayacağın gibi, oranın ağır toplarından değildim; kadronun genç üyelerindendim. Ama iyi işler becerdim, her şey yolunda gidiyordu. Ta ki. Ta ki . . . son görevime kadar. Sonra . . . birkaç konuyla ilgili olarak . . . kafam karıştı . . . ve aklıma takılan . . . şeyler . . . yüzünden ayrılmaya karar verdim. Birkaç hafta önceydi."

Restorana birkaç kamyon sürücüsü gelmiş ama John Paul onlara en sevdikleri sabah ilacından bulunmadığını, kafein olmadığını söyleyince çıkıp gitmişlerdi. Giderlerken omuzlarının üzerinden arkalarına bakıp homurdanmışlardı, ayılara özgü bir ihtiyatla. Kamyoncuların dışında Kaptan Kendrick bilmem ne anıtına gelen başka müşteri olmadı.

"Şimdi işin aslına geliyoruz," dedi Amanda. "Seni meslek hayatından vazgeçirip bizim küçük hayvanat bahçemize sığınmaya iten şeyi birazdan öğreneceğim gibi bir his var içimde. Gel hadi, otur şuraya." Teşhir ettiği kar gibi beyaz kalçasının yanındaki yere eliyle pat pat vurdu.

Buna karşılık Marx Harikulade de poposuna pat pat vurdu. "Nazik durumum ayakta kalmamı gerektiriyor," dedi. "Böyle gerçekten daha rahatım."

"Sen bilirsin," diye gülümsedi Amanda. Eteğinin ucunu aşağı çekmeye, kalçalarında toplanan kumaşı düzeltmeye çalıştı ama, kırmızı lame eteğinin kısalığından ve oturuş şeklinden ötürü külotlu apış arasını örtmesi imkânsızdı. "Lütfen devam et. Sana verilen son görev neydi?"

"Normalde," dedi Harikulade, "East River Enstitüsü görece önemli sorunların ve vakaların incelenmesiyle ilgilenir. Mesela Dışişleri Bakanlığı'yla Savunma Bakanlığı İzlanda üzerine bir araştırma için bizimle müşterek bir sözleşme yapmıştı. İzlanda'nın çağdaş dünya içinde ne yöne doğru gittiğini, tehlike arz etme ihtimalinin olup olmadığı-

nı öğrenmek istiyorlardı. İzlanda'nın tarihi, ırksal özelliği, ekonomik büyümesinin bugünkü durumu, bilimsel faaliyetleri ve siyasi hedefleri göz önünde bulundurulduğunda Amerika'nın bu ülkeyle ilgili izlemesi gereken uzun vadeli politika ne olmalıydı? Bireysel araştırmalarımız ve düşünme seanslarımızdan çıkan sonuçları topluca paylaştığımız, haftada iki kez düzenlenen seminerlerde balık kafası yiyip mayalı bal ve sudan yapılan içkiden içiyor, banttan rimur müziği dinliyorduk, öylesine içimiz dışımız İzlanda olmuştu yani. Hatta oranın iklimini hissedebilmek için havalandırma cihazını sonuna kadar açıyorduk. Müdür yardımcısı fena üşütüp on gün işe gelememişti. Bu araştırma haliyle çok gizliydi, şu anda ondan bahsederek güvenlik kuralını çiğnemiş oluyorum ama canı cehenneme. Ne tür projeleri üstlendiğimizi aşağı yukarı anladın mı?"

"Evet anladım," dedi Amanda. "Anlaşılan pek önemliymiş."

Amanda kıkırdıyor muydu, yoksa sinüslerini mi temizliyordu? Marx Harikulade karar veremedi.

"İnsanın vizyonunu genişletip günümüzün siyasi gerçeklerinin ötesine geçmesi lazım," dedi Marx, kendini savunurcasına. "Bilim bu konuda insanoğluna yardım edebiliyorsa eğer, bu onun görevidir. Neyse, lafı uzatmayalım, yaklaşık altı ya da yedi ay önce Enstitü epey farklı bir araştırma işini üstlendi. Olay şöyle gelişti: Devlet yönetiminde görevli bir kodaman, Amerika Birleşik Devletleri'nin rayından çıktığı fikrine kapılmış. Ülke içinde hüküm süren kargaşa ve mücadeleyi inceleyince (çeşitli sorunlarımızı münferit hadiselermiş gibi ele alan gazetelerdeki zihniyetin aksine) Amerika'daki birçok hoşnutsuzluk patlamasının birbirleriyle bağlantılı ve tek bir yaygın hastalığın belirtileri olduğu sonucuna varmış. A.B.D.'nin kendisini beslemiş Protestan ahlâktan uzaklaştığına; milletçe, onun ifadesiyle 'günaha girdiğimize' karar vermiş. Siyasi, ekonomik ve kültürel yozlaşma yaşandığını sezinlemiş. Ve yozlaşmanın ardında yatan nedenin geleneksel Hıristiyan değerlerin iflası olduğunu görmüş.

"Şimdi, her ne kadar pek incelikli olmasa da, gazete bağımlılarının, olayları münferit nedenlere sahip münferit bütünler şeklindeki bölük pörçük kavrayışıyla ya da kör cahillerin, düzendeki her aksaklığı komünist komplonun tezahürü olarak gören daha da aptal, yaygın yargısıyla kıyaslandığında bir aklıselimlik abidesiydi bu çözümleme. Adamın görüş açısı muğlak ve nahiv olabilirdi ama en azından bütünü kavrayan bir özellikteydi –komplo amacı gütmüyordu. Rasyonel düşünce-

nin eşiğine yaklaşmıştı. Yanlış anlama, o eşikten içeri girmemişti ama yine de yaklaşmıştı.

"Bu beyefendi, devletin üst kademelerinde yer alan birkaç kişiyi eleştirisinin geçerliliğine ikna etmiş. Bunun üzerine hükümet, Sağlık, Eğitim ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın nezaretinde, vergilerden elde edilen paraların birkaç yüz bin dolarını kendi hastalığının teşhisi için harcamaya karar verdi. East River Enstitüsü'nden Amerika'nın zorunun ne olduğunu bulmasını istedi. Geleneksel değerlerin neden içi boşalmıştı? Neden milletçe suç işlemeye meraklı, endişeli ve şiddete eğilimliydik? Görülmemiş bir zenginliğe ve iktidara sahip bir milletin neden yavaş yavaş parçalandığından, dikişlerinin patladığından şüphe ediliyordu? Bir zamanlar kanatları altında kendimizi öylesine emniyette hissettiğimiz Hıristiyanlığın Dev Benekli Kuşu nereye uçmuştu? Neden, onca bombamız ve kilisemiz varken korkmaktaydık? Toplumsal çürümenin bariz kanıtının sorumlusu neydi? Yine gülüyorsun." Bu sefer hiç kuşkusu yoktu.

"Evet, gülüyorum," dedi Amanda. "Ama sen bana bakma. Devam et. Lütfen." Uzun mu uzun, kıvrık bir kıl tutamı, Amanda'nın külodunun içinden kurtulup kalçasının bembeyaz yüzeyinde bayrak gibi açılıvermişti. Marx Harikulade gözlerini ondan alamıyordu. O kıvırcık flamayı eline bayrak niyetine alıp savaş meydanına çıktığını hayal etti. Bir an için, kılın ihtişamı konuşmasını kesecek gibi oldu. "Lütfen devam et," diye üsteledi Amanda.

"Ihh. Evet. Hay Allah, fazla zamanını aldım. John Paul'a mutfakta yardım etmen gerekmiyor muydu?"

Amanda duvardaki Porto Riko malı saate, haç şeklinde guguğu ve kakma gecekonduları olan saate baktı. "On beş ya da yirmi dakika içinde muhtemelen müşteri akınına uğrayacağız," diye tahminde bulundu Amanda. "O zaman hayvanat bahçesinin başına geçip belki de tezgâhın arkasında yardım etmem gerekecek. Sadece sosisle meyve ve sebze suyu verdiğimiz için yapacak fazla bir hazırlık da yok. Onun için lütfen hikâyene devam et."

"Peki. Şöyle oldu: Enstitü, Amerika Birleşik Devletleri'nin neden rayından çıktığını öğrenme işini üstlendi. Ekonomik nedenleri, siyasi nedenleri ve toplumsal nedenleri inceledik, ama araştırmamız esas olarak dini nedenler üzerinde duruyordu. Hükümet görevlisinin (kusura bakma, sana adını veremiyorum) söylediklerinden yola çıkarak manevi bir çöküşün gerçekten de Amerika'daki birlik eksikliğinin ve karga-

şanın sorumlusu olup olmadığını öğrenmeye çalıştık. Yani mantıksız bir varsayım değildi. Hem, manevi açıdan emniyette olan bir insan kolay kolay yıkılmaz genellikle. Aynı şey bir millet için de geçerli olabilirdi.

"Benim araştırmadaki görevim çoğunlukla saha çalışmasına yönelikti. Çocuksu görünümüm nedeniyle (öhö) beni gençler arasında gizli araştırma yapmam için seçmişlerdi. Şimdi, araştırma sahasında beş ay ya da daha fazla zaman geçirdim. Kilise topluluklarının, pazar okulu sınıflarının arasına sızdım; çok tombala oynadım, koroda şarkılar söyledim, sidik torbam patlayana dek zencefil ve ıhlamur karışımı şerbetten içtim: Ah o kilise toplantıları yok mu! Tüm bunlara tezat olarak, okul kampuslarına, komünlere, *rock* festivallerine ve varoşlara takıldım, oralarda dans ettim, oturma eylemlerine katıldım, grev gözcülüğü yaptım, esrar içtim, bir polis arabasının taşlanması ve üç dekanla iki yargıcın resimlerinin yakılması eylemlerine katıldım. Doğrusu, bu eylemler tombala oynamaktan daha eğlenceliydi."

"Çok ayıp Bay Harikulade. Kesinlikle çok ayıp."

"Aman tamam, alay etme. Neredeyse Normal Jimmy'ye, New York-Manhattan'ın güneydoğu yakasında avangard bir grupla dolanırken rastladığımı öğrenmenin seni ilgilendireceğini düşünmüştüm. Yıllar önce Johns Hopkins'in Yılın Lise Öğrencileri programındayken danışmanlık yapmıştım ona. Ben on yedi yaşındayken Fen Dalında Yılın Lise Öğrencisi seçilmiştim. Neredeyse Normal'in İşletme Dalında Yılın Lise Öğrencisi seçildiği yıl, ben, yirmi dört yaşında bir yüksek lisans öğrencisi olarak programa danışmanlık yapıyordum. O oğlan bir mucizeydi. İkinci bir J.P. Morgan olabilirdi. Vallahi, üniversite ikinci sınıftayken pazarlama profesörüne borsada yetmiş beş bin dolar kazandıran bir sistem geliştirmişti. Maalesef, Arizona'da yaşayan delibozuk münzevi herifin teki bizim oğlana acayip bazı şapkalımantarlar yedirmiş. Ondan sonra okulu bıraktı, bir daha da hiç eskisi gibi olmadı. Sanırım gösteri işinden biraz para kazanmış ama Jimmy'yi son gördüğümde yıldızlardan daha uzaklardaydı. Beni zor tanıdı. Himalayalar'a gideceğini söyledi, Dalay Lama'ya Tarzan filmleri gösterecekmiş. Zavallı miyop piç. Herhalde uyuşturucu kullanarak kafayı tozutan, bir zamanların ümit vaat eden tek genç adamı o değil. Yazık doğrusu. O yaşlı münzevi linç edilmeliydi."

Amanda bir yumurta kadar kımıltısız oturuyordu, ama Marx Harikulade, eğer onun dünyanın bütün uyuşturucu tuzağına düşmüş Nere-

deyse Normal Jimmy'leri için sessizce kederlendiğini düşünüyorsa yanılıyordu. Amanda saygı duruşundaydı; Ba Ba'nın, onun yarasa mağarasının, ateşin üzerinde kuruyan ipe dizili mantarlarının anısına saygı duruşuna geçmişti. *Sevgili Ba Ba. Sen ilkiydin, hepsinden önce. Ah Bow Wow Dağı'nın harikaları.*

Amanda'nın konuşmayacağını anlayan Harikulade, kendini adadığı sancağın koyu kıvrımlarından gözlerini güçlükle ayırıp kaldığı yerden devam etti.

"Araştırmaların beyin takımındaki çalışma arkadaşlarımın bulgularını –en azından bir düzeyde– doğruluyordu. Can yakıcı bir açıklıktaydı doğrusu. Hıristiyan kilisesi bir bunalım yaşıyordu. Bu sonuca varmamak için sağır, dilsiz ve kör olmak gerekirdi. Ülke çapında yapılan bir ankete katılanların sadece yüzde yirmi beşi kendilerini sıkı dindar olarak nitelemişti. Bu nitelemeyi yapanların belki de yarısı gerçekten inanarak konuşmuştu. Hiçbir zaman dini bağlılığın teminatı olmamış olan kiliseye düzenli gidenlerin sayısı bile bu ülkede tüm zamanların en düşük seviyesine düşmüş. Hıristiyanlığın bütün doktrinleri ve kurumları sorgulanmakta. Piskoposlar papalık otoritesine açıkça isyan ediyorlar, rahibeler boykot yürüyüşlerine katılıyor, rahipler evleniyor. Papazlar papaz evlerinde geçirdikleri kadar zamanı sokaklarda geçiriyorlar. Eskiden kızarmış tavukları mideye indirip adilik sıçan iyi huylu haremağası artık boykotları, gösterileri ve düzen bozukluklarını onaylıyor. İlahiyat radikalleşti. Nihilist entelektüeller, ruhban sınıfını Tanrı öldü diyerek kızdırırlardı bir zamanlar; artık bizzat ilahiyatçılar –bazıları– İhtiyar'ın ölüm ilanını kaleme alıyorlar. Dua toplantıları varoluşçu grup terapisi seanslarına, kilise ayinleri *rock-and-roll* gösterilerine dönüştü. Misyonerler Afrika ve Asya'dan kovulmaktalar. Vergi muafiyetlerinin sona erdirilmesi için kiliseler hakkında davalar açılıyor. Kendilerini hâlâ Hıristiyan olarak kabul eden insanların yarısı, fazla büyük, fazla soğuk ve fazla ticari olması nedeniyle kiliseden şikâyetçiler: Kilise, cüzdanlarına ettiği kadar nüfuz etmiyordu hayatlarına. Kilise yeterli hızda değişmediği için sabırsızlanıyor bu insanlar. Diğer yarı ise kilisenin zaten fazla değişmiş olmasından dolayı sıkıntıda. Eski dine özlem duyuyorlar. Ne de olsa eski din dürüst bir duygusallık yüklüydü, toplumsal bilincin baş belası insafsızlıklarıyla lekelenmemiş, dar bir çevrece bilinen ancak etkili mitlere sahipti." Marx Harikulade durakladı. "Bütün bunları neden anlatıyorum bilmem. Dergilere şöyle bir göz atsan sen de farkına varırsın."

"Aslında," diye esnedi Amanda, "benim okuduğum tek dergi *Al'ın Pulkanatlılar Dergisi*'dir. Süveyş'te basılır ve Hıristiyanlığı tanımaz."

"Ya," dedi Harikulade. "Hmmmm? O zaman belki sana bilmediğin bir şey anlattım, gerçi yarı uyanık bir insanın bile bu durumu nasıl atlamış olabileceğini anlayabilmiş değilim. Her neyse, Enstitü'nün yaptığı araştırmanın tüm aşamaları, benimkiler dahil, bir noktada birleşiyordu: Gerçek hayatla bağlarını koparmış olan Hıristiyan Düzen bir sarsıntı yaşıyor, bunalımlı bir devreden geçiyordu. Evet, bu kadarında hemfikirdik. Ancak bu noktadan sonra görüşlerimiz ayrılıyordu. Tam olarak söylemek gerekirse, çalışma arkadaşlarımın çoğu, kilisenin içine düştüğü batak ve kargaşanın, genel ahlâk anlayışında yaşanan bozulmayla bağlantılı olduğuna inanıyorlardı. Oysa benim yaptığım saha araştırması, Amerika'nın ahlâki çöküşü denen şeyin bir efsaneden ibaret olduğuna inandırmıştı beni. Mesela öğrendim ki, FBI şiddet içeren suçlardaki artışı gösteren rakamları düzenli aralarla yayınlarken istatistikler nüfus artışını dikkate alınıyordu. FBI şöyle bir bildirimde bulunuyor mesela: 'Günümüzde Los Angeles'ta 1950'dekinden yüzde 22 oranda daha fazla şiddet içeren suç işlenmektedir.' Ama Los Angeles'ın nüfusunun 1950'ye nazaran neredeyse iki katına çıktığını belirtmeyi ihmal ediyorlar. Nüfus artışını suç oranıyla kıyaslayınca suç oranının aslında düştüğü görülüyor. FBI gerçekleri kasten mi çarpıtıyordu? Ve eğer öyleyse, maksadı neydi? Bilmiyorum ama şu kadarını söyleyeyim ki, hükümeti temsil eden saygın bir organın bu şekilde davranması bende şok etkisi yaratmıştı."

"Maksatları ne olabilir ben de bilmiyorum," dedi Amanda, "ama Purcell diye bir arkadaşımız var. O, senin sert tepkini biraz naif bulurdu." Düzlüklerin üzerinden kayıp ön kapıdan içeri giren taze bir Puget esintisi Amanda'nın bacaklarından yukarı doğru ilerledi. Marx Harikulade, firari kıl tutamının rüzgârda savrulduğunu hayal etti. Onu selamlamak geldi içinden. Nice zamanlar boyunca dalgalanırdı inşallah.

"Suç oranıyla ilgili aldatmaca işin yalnızca bir parçasıydı. Öylesine korkunç olduklarına inanılan genç insanların şaşırtıcı bir ahlâki güce sahip olduklarını gördüm. Cinsel alışkanlıkları konusunda gevşek davrandıkları doğruydu, bir sürü uyuşturucu kullandıkları da doğruydu –riskli ve aptalca bir iş– ama diğer insanlara zarar vermemeye çok dikkat ediyorlardı; herkes kendi bildiğini yapsın–kimse kimseye karışmasın zihniyetinde, hoşgörü ve şefkate dayalı bir felsefeyi hayata geçiriyorlardı –inanmakla kalmayıp *hayata geçiriyorlardı*. Neredeyse

katı bir ahlâk anlayışına bağlıydılar. Protestoları ve gösterileri, zaman zaman ipin ucunu kaçırmakla birlikte, asla akılsız isyan eylemleri değildi; tüm insanlığın yaşam koşullarını iyileştirmeyi hedefliyorlardı. Genç radikaller, kişisel iktidar ya da ekonomik çıkar peşinde değillerdi, daha dürüst, sağlıklı ve demokratik bir toplum uğruna mücadele ediyorlardı. Bu mücadeleyi verenler genç insanlarla da sınırlı değildi. Tüm ülke çapında, her yaştan insan, zamanla kiliselerinin büyüleyici etkisinden kurtulan insanlar, hiçbir zaman geleneksel anlamda dini inançları olmayan insanlar, aşkın olanı reddedecek kadar işi öteye götürmüş insanlar, işte bu insanlar ahlâki bağlılıklarını gösteren aleni eylemlerde bulunuyorlardı. Tarihimizde ilk kez, Amerikan halkının önemli bir bölümü, düzenli aralarla girdiğimiz savaşlardan birini fiilen protesto etmekteydi. Bu pasifistlerden bazıları düşüncelerini desteklemek uğruna birçok şeyi feda ettiler. İnsanlar manevi bilgiye ve rehberliğe aç değiller, ha? Öyleyse siz romantiklerin, temel dini gelenek otoritesini her yitirdiğinde yeniden canlandırmaya meraklı olduğunuz o astrolojiye, yogaya ve zaman geçirmeye yarayan diğer ilkel eğlencelere duyulan yaygın ilgiyi nasıl açıklamalı?"

"Bana, dilediğin kadar romantik ya da mistik diye hitap edebilirsin," dedi Amanda, "ama unutma ki bunlar senin yakıştırmaların." Sadece bunu söyledi, tatlı bir dille ama içinden şöyle düşündü: "Bu sevgili Harikulade de çok okuyup etmiş ama bir türlü büyüyememiş."

"Seni yanlış sınıflandırdıysam özür dilerim," dedi Marx. "Aslında seni herhangi bir biçimde sınıflandırdığım için özür dilerim zaten." Yarım ağızla özür dilemişti, bunu o da biliyordu. Aklında başka şeyler vardı. "East River'daki arkadaşlarımın dikkatini bariz bir paradoksa çektim: Burada, ABD'de din, tüm zamanların en aşağı seviyesine düşmüştü ama kutsallık tüm zamanların en üst seviyesindeydi; Hıristiyanlığın etki dalgasının en alçak olduğu zamanlarda bile nihai gerçek arayışı muhtemelen hiç bu denli yoğun yaşanmamıştı. Neyse işte, raporumu dikkatle değerlendirdiler. Öylesine disiplinliler. Müdür, Enstitü'nün son tavsiyelerini derleme aşamasında benim raporumu da gereğince dikkate almaya söz verdi. Ama benim arzu ettiğim şekilde üstünde durulmayacağını hissetmiştim. Hayır, meselenin özünü anlamıyorlardı. Ülkenin en işlek zekâlı insanlarındandılar ve meselenin özünü anlamıyorlardı. Manevi açıdan bir tür Karanlık Çağ'a girdiğimizi düşünüyorlardı. Bir Altın Çağ'ın başlangıcında bulunduğumuzu göremiyorlardı. İşin ucunda Reformasyon vardı da haberimiz yoktu."

Marx hafif heyecana kapılmıştı. Amanda'nın kocaman yeşil gözleri (çeçe sineğiyle ortak özelliğiydi gözleri) merakla onu izlerken bir aşağı bir yukarı odayı adımlıyordu.

"Süitime çıkıp sonraki birkaç günü okumaya ve düşünmeye, daha çok düşünmeye ayırdım. Cuma gününe doğru kafama dank etti. Arkadaşlarım kadar olmasa da ben de meselenin özünü anlamamıştım. Onlar, genelde, dine merak salma içgüdüsünün, ne kadar çeşitlilik gösterirse göstersin evrensel özellik taşıyan bilinçdışı malzemelerin ve süreçlerin yansıtılmasından kaynaklandığına inanıyorlardı. Çağdaş toplumun yaşadığı durumu, bu evrensel içgüdünün teknoloji tarafından köreltilmesi, bilinçdışı yansıtmalarımızın bolluğun her daim hazır bulunan zımbırtıları tarafından perdelenmesi şeklinde düşünüyorlardı. Elektroniğe dayalı bir teknolojide kültürel değişimler, değer sistemlerinin ayak uydurabileceğinden daha hızlı gerçekleşir ve neticede ortaya çıkan karışıklıkta teknolojinin kendisi din yerine geçer. İsa, yani Batı din geleneğinin temel simgesi, değişmedi ve değişmiyor da, ama arbede ve karışıklık içinde onu gözden yitirdik. İsa Düşüncesi'ni, basit bir tarımsal düzenlemeden ziyade karmaşık Uzay Çağı teknolojisi bağlamında olsa da yeniden tanımak üzere eğitilmemiz gerekiyor. Enstitü'de hâkim olan ortak görüş temelde buydu. Ancak benim daha başlangıçta da anladığım gibi, hata, modern insanın gözünün kör olmasından değil kilisenin modası geçmiş kamuflajından kaynaklanıyordu. İsa Düşüncesi, toplumun kenar köşelerinde o eski pazar okulu kıyafetlerine bürünmüş çıtı pıtı dil döker, o antika Kral James İngilizcesiyle konuşurken günümüz insanının İsa Düşüncesi'ni günlük yaşantısının geçerli bir parçası olarak tanıması nasıl beklenebilirdi? Soluk yüzlü, çelimsiz, modası geçmiş, mesafeliydi ve bir düzine Rockefeller'dan daha zengin olduğu halde daima el açıyordu bu din. Modern tabloya hiçbir anlamlı biçimde uymuyordu. Sorun insanoğlunda değil, onun dinindeydi. Etrafımda doymak bilmeyen manevi bir açlık görüyordum ama kilisenin sunduğu taş devrinden kalma lapa ne besleyici ne de iştah açıcıydı. İnsanların, ruhban sınıfının rehberliği olmadan ya da organize bir öğretinin ya da ortak sembollerin sunduğu rahatlık olmadan, benzersiz bir ahlâklılıkta hayatlar yaşadıklarını gördüm. O koşullar altında kendilerinden beklenebilecek en iyi şekilde idare ediyordu insanlar. Elden geçmesi gereken kiliseydi –ve çok şükür bir tamiratın başlatıldığına dair kanıt vardı. Eninde sonunda, diye düşündüm, sapsade, tamamıyla elektrikli bir model çıkacak ortaya ve insanlar sürüler halin-

de onun peşine takılacak, onun sayesinde günahlarından arınacak. Gülünç düşünmemiş miyim?

"Meslektaşlarım ve ben aynı aptalca hatayı yapmıştık. Onlar, manevi huzursuzluğumuzu olumsuz anlamda ele aldıkları, benim görüş açımsa iyimser olduğu halde hepimiz gelişen şeyi bir Hıristiyan *dramı* zannetmiştik. Söz konusu bunalımı Hıristiyan dünyasının bunalımı olarak görmüş, her ne dini değişim gerçekleşiyorsa Hıristiyan düzeni çerçevesinde gerçekleştiğini farz etmiştik. Ne kadar yanılmıştık, ne kadar aptalcasına yanılmıştık. Paskalya öncesindeki Kutsal Cuma günü çalışma odamda yalnızken bana derhal doğru gelen aydınlatıcı bir görüşe vakıf oldum. Hıristiyanlık ölmüştü! Ölmüş. Elden geçirilmiyor, mübadele ediliyordu. Halihazırda yaşanan şey, Hıristiyan tarzının yeniden şekillendirilmesi değil, alternatif bir tarzın, onun yerini alacak bir tarzın geliştirilmesi. Biz Enstitü'dekiler, meseleye inanç devrimi açısından yaklaşmıştık ama işin aslı bu değildi. İşaretleri yanlış yorumlamıştık. Bir *evrim*–biteviye daha derinlikli ve daha kalıcı bir süreç söz konusuydu. Manevi evrim. Evet. Ama evrimin düzenli adımlarına ayak uydurup yerlerde yavaş yavaş sürünen bir ilerleyiş değildi bu: Evrimsel bir patlamaydı! Yeni bir Reformasyon'dan bahsetmiştim ama bu tamamen doğru değildi. Hıristiyanlık reformdan geçmiyor. Yerini başka bir şeye bırakıyor. Dinler arası bir geçiş dönemi yaşıyoruz. Yaşadığımız anlaşmazlıkların, çektiğimiz acıların, kafa karışıklığımızın esas nedeni bu. Tabii bu neden, içine düştüğümüz gürültü patırtının tamamını açıklamıyor. Yeni teknolojimizin getirdiği değişiklikler, manevi evrimin eseri olan değişikliklerle hemen hemen aynı derecede kafa karıştırıcı. Aslında, teknolojik ayaklanmayla dini ayaklanma her zaman için ayrılmaz katmanlar olmuştur. Belli başlı teknolojik buluşlar, örneğin çağımızda elektronik ve psiko-kimya alanlarında yapılanlar gibi, ister istemez insanın kendisine, çevresine ve tanrısına dair imajını değiştiriyor. Galileo'nun yıldız takımını hatırla. Galileo, teleskopu icat etmenin, gözleme ve hesaba dayalı ilk doğa kanunlarını geliştirmenin ötesinde bir şeyler yaptı. Batı insanını iktidarsızlığın takdis edildiği Ortaçağ koridorlarından dışarı savuran taze bir rüzgârın kişileşmiş haliydi o. Yüzyıllardır papalık sisteminin arka merdivenlerinin altında biriken, patlamaya hazır felsefi tortu yığınını ateşleyen kıvılcımdı Galileo. Ortaya çıkan patlama, kabız bir hiyerarişiyi oturduğu altın tahttan ediverdi. Ama konuyu dağıttım. Bugün yaşanan şey, Reformasyon'dan bile çok daha etkileyici. Yeni bir dinin ortaya çıkışından önce

yaşanan dinsiz aşamadan geçiyoruz. Modern kilisedeki gözle görülür hareketlilik, modern ekümenizm, toplumsal eylemcilik, militanlık ve Tanrı'nın sağlık durumuyla ilgili tartışmalar hep bir cesedin sinir seğirmeleri. Alımlı yeni kilise binaları, pelüş mimberler ve duvardan duvara halılar, cenaze süslemelerinden başka bir şey değil. Her şey bitti. Hıristiyan inanışı öldü. Yok oldu. Kaput oldu. Bitti. Taşındı gitti ve yeni adresini bırakmadı. Güle güle. Unutulmadıysa da gitti. Öldü."

Harikulade odayı adımlıyor, el kol hareketleri yapıyordu, apış arası flaması hayalleri artık amacını gölgelemiyordu. Amanda araya girmeye kalkıştı. "Teorilerin sana çok az mutluluk getirmişe benziyor," demek cüretinde bulundu.

"Doğru. Mutluluktan eser yok teorilerimde. Nasıl olabilir ki? Yetiştiğim Baltimore banliyösünde annem, Baptist köktendinciliğine hizmet eden, tek kadınlık azılı bir orduydu. On sekiz yaşıma kadar her pazarımı kilisede geçirdim –deli gibi sıkılıyor, sıkıldığımı itiraf etmeye korkuyordum. Ardından, üniversitede entelektüel açıdan gelişkin çoğu insanın –öğrencilerin ve öğretim üyelerinin– ateist olduğunu öğrendim. Üstelik mutlu mesut biçimde ateisttiler. Ateist olmaktan büyük zevk alıyorlardı. Bir Yaradan'ın olmamasından kişisel gurur duyuyor gibiydiler. Tanrı falan yok, hah hah hah. Zamanla ben de ateist oldum. Ama iki gözüm çıksın ki, ateist olmam beni mutlu etmemişti. Belki Tanrı falan yok ama, bir tane olmalı."

Amanda öylesine merakla baktı ki Marx gülümsemek zorunda kaldı. "Eh yani," dedi, daha sakin bir sesle, "bütün bu pisliğin sorumluluğunu *biri* üstlenmeli." Havada genişçe çizdiği el hareketi evreni kapsıyordu.

"Sorumluluğu ben üstlenirim," dedi Amanda, "eğer hikâyene devam edersen."

"Pekâlâ. Hıristiyanlığın ölümünü kabullenmek benim için bir travmaydı belki ama dünyanın da sonu değildi. Hem, daha önce de ölen dinler olmuştu. Hıristiyanlık doğmuştu ve doğan her şey ölürdü, felsefi sistemler istisna değildi. Hıristiyanlık uzun süre ve güçlü bir şekilde ayakta kalmıştı, şimdi de sıra ona gelmişti. Tabutun başında oyalanmanın anlamı yoktu. Yapılacak işler vardı. Geçmişte, bir din çökünce her zaman onun yerini alacak bir başkası çıkmıştır ortaya. Bu sefer de kuşkusuz aynı şey olacaktı. Sahneye başka bir din çıkacaktı. Ama ne zaman? Nerede? Ve daha doğrusu, hangi din? Zaten burnumuzun dibinde dolap beygiri gibi dolanıp maskesinin düşürülmesini mi bekliyor-

du? Bütün bu sorulara yanıt bulabilmek için bilimsel prosedüre başvurmaya karar verdim. Bugüne kadar sözde nesnel, ilahiyat bilimine dayanmayan din araştırmaları, davranışçıların –antropologların, psikologların ya da sosyologların– öncelik verdiği bir konu oldu. Bu adamların hepsi hâlâ ruh denen safsataya inanabilmekteler."

"Ruha inanmaz mısın?"

"Mistisizme inanmayan bizler için ruh, elektrokimyasal bir tezahürdür: Bir protein sentezi, bir sinir elektriği alevidir. Başka bir şey değil."

"Burma'da," dedi Amanda, "ruhun kelebek olduğuna inanılır."

Marx Harikulade ona bakakaldı. Her şeyini bağışlayabilirdi onun. Peltek konuşması, itikadını çözüyor, disiplin duygusunu darmadağın ediyordu. "Küçükken," diye düşünceli konuştu, "bir İngiliz şairine benzeyen bir çoban köpeğim vardı. Gözleri, Shelley'nin gözleri kadar mavi ve dalgındı. Bir gün ortadan kayboldu, asla geri gelmedi. Annem onu Çingenelerin çaldığını söylemişti. Sen gerçekten Çingene misin?"

"Sadece ismen Çingeneyim," dedi Amanda. "Aynen senin bilimadamı olman gibi."

"Sadece ismen bilimadamı mı? Nasıl yani?"

"Marx Harikulade, yöntemlerin, 'ileri' denen teknokrasininkilerle tamamıyla bağdaşıyor olabilir ama anladığım kadarıyla hedeflerin, hayatın o büyük, kadim amacı tarafından şekillenmiş. Dudağını bükme, güzelliğini bozuyor. Ha şöyle. Söylediğim şey bu kadar canını sıktıysa cevap ver bakalım: Dinlerin doğaüstü fenomenlerden ziyade doğal sistemler olduğunda ve tüm doğal sistemler gibi doğa yasalarına uyduklarında karar kıldın, öyle değil mi? Dinleri, tarihsel yapılar, doğal varlıklar olarak inceliyor olsaydın dinlerle ilgili bir dizi olgu ve ilişkiyi ortaya koyabilirdin. Öyle mi? Mesela, tanrıların hareketlerini gezegensel doğrulukla tahmin edebilen denklemler olabilirdi. Harikulade'nin Birinci Dindinamiği Yasası'nı icat edebilirdin. Neye benzerdi acaba? Yegâne nihai sonucu, baştan beri aynı toplumsal ısıyı muhafaza eden bir kaynaktan elde edilmiş ahlâki davranışı dogmaya dönüştürmek olan bir dönüşüm imkânsızdır. Ya da böyle bir şey. Senin yapmaya niyetlendiğin bu değil mi yani?"

"Birinci Yasa'yı alaya alarak taklit etmen, benim kaygılarımı fazlasıyla basite indirgeyip fasa fisoymuş izlenimi uyandırıyor. Ama esasen, sanırım haklısın. Gözleme dayalı bilgi ve birikmiş verileri temel alan bir dini prosedür mantığı kurmak suretiyle Hıristiyanlığın yerini

alacak dinin doğasını tahmin etmek –ve belki de denetlemek– mümkün olabilir. Emrinde böyle bir kurgu bulunursa bilim, insanlığı bir sürü dertten kurtarabilir."

"Ah, aklın gururu," diye iç geçirdi Amanda. "Ama sen böyle şeylerden benden daha iyi anlıyorsun. Bir zamanlar üniversitede fizik okuyan bir sevgilim vardı. Uykusunda konuşmasaydı meşhur Birinci Yasa'yı hayatta bilemezdim. Her neyse, büyük çaplı girişimine ne oldu? Enstitü'de birinci sınıf bir kütüphaneniz vardı herhalde; bağlantılar, bilgisayarlar, kaynakçalar, tecrit edilmiş bir araştırma. Beyin takımı senin projene tam uymuş gibi sanki. Neden kaçtın oradan?"

"Bir beyin takımının yumurtlayamayacağı bazı düşünceler var. Kilisenin, her yöne ve uç noktalara koşan gerçek hayatla baş edemeyecek kadar benmerkezli hale geldiğini anlamıştım. Ardından, beyin takımının, aynı şekilde radikal ve bazen de tehlikeli bir faaliyet olan gerçek düşünme eylemi için fazla rahat bir ortam olduğunu anladım. Beyin takımı, olayların anlamı üzerine kafa yormak için ideal bir yer ama ben, başka bir şeyi kafama takmaya başlamıştım; kafa yormak istediğim şey–"

"Anlamın anlamı mı?"

"Allah kahretsin." Harikulade, çeçe sineği mihrabının yanı başında bitiveren totem direğine yığılırcasına yaslandı. "O laftan tiksiniyorum. Öğüresim geliyor."

"Marx Harikulade, bilimsel bir misyon peşinde misin, yoksa manevi bir arayış içerisinde mi?"

"Ne? Bilimsel bir misyon! Hayır, bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum. Bazı konular hakkında kafamın karışık olduğunu söylemiştim sana. Belki de her ikisinin peşindeyimdir. Buna muktedirim. Öylesine kararsız bir orospu çocuğuyum işte."

"Yazık," dedi Amanda samimiyetle. "Kararsızlık şizofreniden daha beter bir baş belasıdır. İnsan şizoid olunca her iki kişiliği de birbirinden habersiz mesutça yaşayıp gider ama insan kararsız olunca, her bir taraf çelişen tarafın acı içinde farkındadır ve eğer insan dikkat etmezse tüm hayatı bir ağdalı şeker partisine dönüşebilir. Her neyse, Enstitü'den istifa ettin. Niye buraya çıkageldiğini hâlâ açıklamadın."

"İnsan denen hayvanın tarihinde, *benim* hayatımda muazzam bir olayın gelişmekte olduğunu hissettim; ve bu olayın işaretleri, her varlık girintisine ulaştığı gibi Enstitü'ye de ulaşırken gelişmelere daha yakın olmak arzusuyla yanıp tutuşuyordum. Büyük bir din ölmüştü ya da

ölmek üzereydi ve onun yerine başka bir din ortaya çıkıyordu. Kültürel tarihimizin özellikle geçici olan bu döneminde gerçekleşen dini değişimin sonuçları inanılmaz boyutlarda. Bir bilimadamı ve bir insan olarak görev addettim bu durumu; elden geldiğince girdabın merkezine, evrimsel patlamanın özüne yaklaşmaktı görevim, bu sayede doğrudan, elle tutulabilir bir biçimde yaşayacaktım değişimi. Bilimin, sonuçta olayların aynı anda hem içinde hem de uzağında olabilme ayrıcalığından yararlanmak için kıvranıyordum. Bana bak Amanda, senin, bana bilimadamı kılığına bürünmüş ruh avcısı gözüyle bakmaya çalıştığının farkındayım ama boşa zaman harcıyorsun. Bilim dünyaya karşı fiili bir tepkidir. Mistisizm dünyayı kabullenir. Mistik kişiler doğaya uyum sağlamaya çalışmak için didinip dururlar. Bilimadamları, doğayı bizlerin tanımladığı meseleler haline getirirler. Bilim, kabullenmekten ziyade direnmektir ve seni temin ederim, yeni Mesih'le karşılaşmayı kafama koymam, sorumluluk sahibi bir direnme ruhuyla oldu."

"Sevgili Marx Harikulade," dedi Amanda. "Direnç şampiyonu. Peki yağmurdan kaçmayı bırakıp onu kabullenmeyi öğrendiğini bu kadar çabuk mu unuttun? Neyse. Neden buraya gelmeyi tercih ettiğini hâlâ açıklamadın. Tabii, eğer istemiyorsan söylemek zorunda değilsin."

"Hemen söyleyeyim sana. Oradan oraya dolaşıp sürekli her şeyi ucundan yakalamayı istemedim. Geçici heveslerle, kültlerle ya da sahte peygamberlerle uğraşacak zamanım yoktu. Açıkçası, genellikle bir dini dönüşüm dönemini karakterize eden faaliyetler bana hayli itici gelir. Hayır, şöyle karar verdim: Bir sonraki dinin kayda değer, gözle görülebilir ilk kanıtı hiç kuşkusuz psişik keşif alanında ortaya çıkacağına göre benim için en doğru adım, psişik keşif alanında yaşayan uygun bir insan ya da insanlar bulmak, kaderimi onlarla paylaşmak ve işe bu noktadan devam etmekti. Neredeyse Normal Jimmy ve diğerlerinden Ziller'lar adını duyunca –kocan New York'ta efsane gibi bir şey– sizlerin ideal kişiler olduğunuza karar verdim. Jimmy'nin bana gösterdiği bir fotoğrafın hiç kuşkusuz kararımı etkiledi. Anlayacağın, tamamıyla bilime adayamıyor insan kendini."

"Marx Harikulade sen çatlağın tekisin. Burası, tecrit edilmiş Kuzeybatı Amerika'nın yağmurlarının altında duran, sosisli gülümsemesiyle gelip geçen motorcuları ayartan, yol kenarında küçük bir hayvanat bahçesi. Küflü mideler için güneşli meyve ve sebze sularımız, bitap gözler için egzotik sergilerimiz var. Ama dinlerle ya da bilimlerle

uğraşmayız biz. Senin psişik keşif alanından bihaberiz. Doğru yere geldiğinden emin misin? Jimmy sana ne söyledi de ... evrimsel bir dini uyanışın anahtarına sahip olduğumuz inancına kapıldın?"

"Sana açık bir şekilde anlatabilir miyim bilmiyorum. Diğer her şey kadar önemlisi, bu yere karşı bir his besliyordum."

"Bir his mi?" Amanda ellerini çırpıp ciyakladı. "Sezgi! Sezgim vardı demek istiyorsun. Ben sana dememiş miydim? Şansa oynadığını tahminimden daha önce itiraf ettin. Bir tür sezgiyle geldin buraya ve bunu itiraf ediyorsun, değil mi?"

"Kısmen." Harikulade'nin yüzü kızarmaktaydı. "Sadece kısmen. Sizler yol kenarında hayvanat bahçesi işletmenin gereklerini yerine getiriyor olabilirsiniz ama ben burada başka düzeyde faaliyetler yapıldığını biliyorum. Çılgın sosis tezgâhınızın, içerik açısından daha değerli, yüce şeyleri saklayan bir paravan olduğundan şüphelenmek için her türlü sebebim var."

"Pekâlâ," dedi Amanda. "Seni kandıramayız. Bizim için fazla kurnazsın. Çok geçmeden foyamızı meydana çıkarırsın, bu nedenle en iyisi sana her şeyi itiraf etmek. Kocam ve ben, büyük İzlanda komplosu adına çalışan ajanlarız."

"Sen dalga geç bakalım," dedi Harikulade. "Ama ben, burada olağanüstü bir şeyler çevirdiğinizi biliyorum. Siz bilmeseniz de ben biliyorum."

Amanda kıkır kıkır gülüp ayağa kalktı, altın değerinde bir an için şampiyonlar direğinden kopup uçmuş, başıboş am kılının üzerine akşam karanlığı gibi çökmüştü eteği. "Sen gerçekten salaksın," dedi Amanda, "Şansın varmış ki, ben salaklıktan hoşlanırım. Üstelik sevimlisin de." Gümüş rengi ojeli tırnaklarını Marx'ın pantolonunun dikiş yerleri üzerinde gezdirdi.

Marx'ın yüzü hayli sararmıştı, daha da acayip bir şekilde yaslandı totem direğine.

"Ne oldu?" diye sordu Amanda.

"Galiba fazla heyecanlandım. Bir bilinadamı olarak diğer bir kusurum da bu; kaptırıyorum kendimi. Allah kahretsin. Hesapta sana bu kadar çok şey anlatmayacaktım. Burada bir tür casus gibi yaşamak niyetindeydim. İtirafta bulunmak beni sarstı herhalde. Neyse, biraz baygın hissediyorum kendimi." Nefes almakta güçlük çekiyordu.

Amanda, göğsünden kenarları altın şeritli, siyah, ipek bir mendil çıkardı. Mendili Harikulade'ye uzatarak, "Bunu burnuna tut," dedi.

Marx, Amanda gibi sağlıklı bir kızın üzerinde amonyak ruhu bulundurmasını beklememişti, yine de onun sözünü dinledi. Mendilden ince, hafif bir esinti geliyor, tatlı bir buhar çıkıyordu. Ancak Marx, koklarken bile mendilin kokusu yavaş yavaş keskinleşmiş, sonra mis gibi kokmaya başlamış, ardından barbarca bir acılığa ulaşmıştı. Kumaş parçasını burun deliklerinden hızla çekecekti ki, başka bir koku peydahlandı, bu seferki baharatlı ve ilkel bir kokuydu. Sonra bu güzel koku da geldi geçti, onun yerini lanolin ve deri aroması kapladı, kül kadar kuru bir mineral kokusunun eşlik ettiği zengin, kesif bir hayvan kokusuydu bu.

Amanda, Marx'ın sersemlemiş haline gülümseyerek şöyle dedi: "O mendil, Tibet'te on iki yıl boyunca biriktirilmiş kokuların durduğu bir kavanoza batırılmıştır. Neredeyse Normal Jimmy'ye göndermeyi düşünüyordum, ama onun bu mendile belki de ihtiyacı kalmamıştır artık."

Şaşkınlıktan küçük dilini yutan Harikulade hiçbir şey söylemeyip koklamaya devam etti. Bira mayası gibi kokan buharlar geldi burnuna, bir de yağlı olanlar; dağların koku hissine yönelik ince ana hatları ve karların rüzgârlı esintileri geldi burnuna. Bu arada, Amanda'nın kehanetini yerine getirircesine, dış kapının önüne birkaç araba park etmişti, arabaların içindekiler sırayla, umutla giriyorlardı restorana. "Bu kadar yeter," dedi Amanda kare ipek parçasına uzanarak. "Hayvanat bahçesine müşteriler geldi ve senin öğreneceğin çok şey var. Etrafımda dolanıp beni dikkatle izlesen iyi olur. Yarın kuzugöbeği avına çıkmak için bütün gün kapalı olacağız ama, cuma günü burayı tek başına idare etmen gerekebilir."

Marx Harikulade gözlerini kırpıştırarak mendili geri verdi ama, bütün gün boyunca Amanda'nın masaları ve tezgâhları silmesine yardım ederken, bardaklara meyve ve sebze suyu doldururken, zehirsiz San Francisco yılanı hakkında kısa bir dersi ezberlerken, araba yarışlarında ve bale gösterilerinde pireleri nasıl yöneteceğini öğrenirken burun kanallarında birtakım kokular dolandı durdu; lotus çiçeğine, yak yağına, dua kâğıtlarının sarıldığı döner silindire ait kokular –ve bir de Amanda'nın, ancak Cızbız Ana'nın Tibet Usulü şeftali turtası şeklinde nitelendireceği, ziyadesiyle uyarıcı bir rayiha.

"Beni ilgilendiren üç ruh hali var," dedi Amanda kertenkele şeklindeki kapı tokmağını çevirirken. "Bir, hafıza kaybı; iki, kendini aşırı derecede zinde hissetme hali; üç, vecd hali."

Mutfak dolabına uzanıp içinde nilüfer poleni bulunan küçük, yeşil bir şişe çıkardı. "Hafıza kaybı, insanın kim olduğunu bilmemesi ve kim olduğunu öğrenmeyi delice istemesidir. Kendini aşırı derecede zinde hissetme hali, insanın kim olduğunu bilmemesi ve bu duruma aldırış etmemesidir. Vecd hali, insanın kim olduğunu tam olarak bilmesi –ama yine de aldırış etmemesidir."

Kimi okurlar, Amanda'nın peltek konuştuğunu öğrenince muhtemelen şaşırmışlardır. Yazar, her ne kadar kolay olmasa da, sizlere onun peltek konuşmasını tarif etmekten mutluluk duyacaktır. Marx Harikulade, onun, Gene Tierney gibi peltek konuştuğu gözlemini yapmış ancak yanılmıştı. Daha hafifti. Daha hafif, daha sıcak, daha pembe, daha narin. Daha ziyade Gloria Grahame'in peltek konuşmasını andırıyordu. Gloria Grahame'in *The Big Heat* filmindeki halini hatırlar mısınız? Gangster sevgilisi haşlak kahveyle dolu bir demlik fırlatmıştı yüzüne. Gürültülü bir sahneydi. Gloria Grahame'in dili çığlık attığında pelteklesmemişti.

Gloria Grahame'i hatırlamadıysanız (veya hatırladıysanız da) belki Büyük Blondino'yu duymuşsunuzdur. İp cambazlarının Mozart'ı idi Büyük Blondino. Harika çocuk Blondino, daha altı yaşındayken yüksek ip akrobasisinin virtüözü olmuştu. Yetişkinken Niagara Şelalesi'ni defalarca geçmesiyle ün kazanmıştı. 1860'larda bir seferinde Niagara'nın üzerine gerili bir ipten uzun bacaklarla yürümüş, bir seferinde de her iki ayağını bir çuvala sokup yürümüştü. Etrafında havai fişekler patlarken sırtında bir adamla karşı tarafa sıçramıştı. Bir seferinde, gürül gürül akan çağlayanların yüzlerce metre yukarısındaki ipin üzerine oturmuş, omlet pişirip yemişti. Tehlikeli gösteriler yaptığı meslek hayatı boyunca hiçbir zaman ölümün eşiğine gelmemiş ya da yaralanmamıştı. Avustralya'nın Sydney kentine yaptığı ziyaret esnasında güvenli bir sokak kaldırımında yürürken Blondino bir muz kabuğuna basıp düşmüş ve boynunu kırmıştı. Amanda'nın peltek konuşmasını o muz kabuğu olarak hayal edin.

Ya da başka türlü tarif edelim. Bir zamanlar Çinli bir filozof, öğrencilerine saldırganlığın anlamını öğretmek için bahar çiçekleri top-

lattırır ve çiçekleri bir duvara fırlatturırmış. Amanda'nın peltek konuşmasına dair fikir edinebilmek için aynı işlemin tersini yapın yeter.

Kuzeybatı Pasifik'in Haida Kızılderililerinde "şiir yazmak" için kullanılan fiille "nefes almak" için kullanılan fiil aynıdır.

Amanda, etnik bilgilere dair bu tür sevimli ayrıntılardan büyük keyif alırdı. Bu bilgiyi öğrendikten sonra artık her nefesini sanki şiir yazıyormuşçasına ayarlamaya çalışacağına yemin etti. Sözünün eriydi, yeni nefes alma şekli kişisel cazibesinin ambarına katkıda bulundu.

Bir seferinde, özellikle güç isteyen bir kıtayı içine çekerken yakınında salak sepelek dolanan bir kanatlı böceği yuttu. "Ne berbat bir kafiye," diye öğürdü. "Galiba düzyazıya geri döneceğim."

Amanda, Marx Harikulade'yi dışarıda, arka taraftaki koruyu gezmeye götürdü. Bir yosun öbeği, çam iğneleri ve eğreltiotları vardı koruda. Çamur, çimen ve yabani otlar vardı ama kaya yoktu. Bir tipi vardı ve de mantarı andıracak şekilde oyulmuş ahşap bir masa. Yağmurun yağmadığı nadir günlerde koru, Ziller'ların oturma odası, çocuk odası ve yemek yeme mekânıydı. Az sayıdaki (ve çoğunlukla davetsiz) misafirlerini bu korunaklı ve mahrem yerde ağırlıyorlardı.

Harikulade, artık epey çamura bulanmış kareli takım elbisesiyle korunun içinde kasıla kasıla, çene kemiklerini takırdatarak yürüdü. "Evet burada bir sığınak havası var," diye takırdattı ağzını. "Basur ilacının basurlarım üzerinde nasıl bir etkisi varsa, bu koru da endişelerim üzerinde öyle bir etkiye sahip: Yani ameliyata gerek kalmadan onları küçülterek yok ediyor. Eski İtalya'da, kardeşini katlettikten sonra komşularının kendisinden kaçtığı Romulus'un kaçaklar, asiler ve yabancılar –Roma'nın gelecekteki vatandaşları– için bir mabet inşa ettiği koruyu hatırlatıyor insana. Kaçırılan bakireler, içki âlemlerine katılıp gizli şenlikleri ve oyunları seyretmeleri için Tanrı Consus'ün şerefine koruya getirilirlermiş. Herkes hoşça vakit geçirirmiş."

"Tabii," diye ağzını takırdatmaya devam etti, Amanda'yı sadece mistik eğilimler taşıdıklarından şüphelendiği insanlara ayırdığı o mavi gözlü, dikenli telle çevrili bakışıyla delerek, "*sen*, Jetavana'yla, Meşhur Buda'nın yaşadığı Savatthi'deki koruyla karşılaştırma yapmayı

tercih edersin. Yaşlı Buda için bakire kaçırmazlar, ha? Varsa yoksa mangolar ve incirler. İnsan, ne yiyorsa odur."

Amanda cevap veremeden Harikulade, korunun dışında kalan küçük bir tavuk kümesine rast geldi. Kümesin içinde yalnız bir horozun durduğu bir bölme vardı. "Aman Tanrım," diye bağırdı Harikulade. "Hayatımda gördüğüm en çarpık bacaklı tavuk. Gudubet bir şey. Niye hayvanat bahçesinde sergilemiyorsun?"

Amanda başını salladı, "Hayır," dedi. "Yeterince yürümüş o. Dinlenmek hakkı."

"Bay Harikulade neden hayvanat bahçemize katılmayı seçmiş?" diye sordu John Paul Ziller. Saat gece yarısıydı. Vahşi kapaklı defteri (günlük!?) kapatıp çıplak karısının yanına uzandı.

"Bay Harikulade bir şey kaybetmiş ve bizim onu bulup bulmadığımızdan emin olmak istiyor," diye cevap verdi Amanda. Serin havalarda geceleri âdeti olduğu üzere vücudunun aşağı kısmına Anne Karayılanın Gündoğumu Yağı ile masaj yapıyordu. Dövmeleri yeni bir kâinat güzeli gibi parlıyordu.

"Herhalde önemli bir şey değildi," diye mırıldandı John Paul.

"Önemli olsaydı kaybetmezdi," dedi Amanda.

Merhaba okur. İzninizle yazar, anlatısının kâfi zamandır yarattığı ruh hali her ne ise, onu kesintiye uğratıp güncel olayları aktarabilir mi acaba? Bugün Amanda, Yavru Thor ve muhabiriniz resmen esir alınalı beş gün oldu. Esir alınmadan önce bir ya da iki gün boyunca etrafımız sarılmıştı. John Paul'la Delifişek beş gün önce kaçtı, ancak ondan sonra, aramızdan hayvanat bahçesinde kalanlara karantinaya alındıkları bildirildi pervasızca.

Zehirsiz yılanlar, bu sabah erkenden özgürlüklerine kavuşturulduğundan –onları elektrikli battaniyeyle ısıtıp hiperaktif bir hale getirdikten sonra, uyuklayan ajanların önünden geçirip arka kapıdan dışarı kovaladık– ajanlar bize karşı hiç olmadıkları kadar ters davranıyorlar. Amanda'ya yaptıkları pornografik sataşmalar giderek sadist bir hal aldı. Ve yazara temin edildiğine göre sille tokat dövülmekten kurtulmasının tek nedeni, üst mercilerden gelen kısıtlayıcı (geçici?) bir emir.

Ancak anlaşılan, kendilerine verilen emirler, bizimle aralarında

makul bir mesafeyi korumalarını gerektiriyor; çünkü dört gün önce yaptıkları ve ortalığı viraneye çeviren aramadan sonra ajanlardan hiçbiri yukarı kata adım atmadı. Böylelikle, bizi pencerede yakalamadıkları ya da biz yiyecek almak için mutfağa inmeye kalkışmadığımız sürece tacizlerinden uzak kalabiliyoruz. Gerçi tehdit yüklü mikroplarını yine de zaman zaman odalarımızın duvarlarından içeri sızıyor sanki.

Yazar, günün transların dışında kalan zamanını Yavru Thor'a Çingene ve Kızılderili şarkıları öğreterek geçirmiş olan Amanda'dan sufle alarak, etrafını kuşatmış tehditkâr güçlere aldırış etmeden yazmayı sürdürmeye çalıştı. Epey de ilerleme kaydetti. Remington'u kahvaltıdan beri gevezelik ediyor, yazar onun havlamasının güzelliğini takdir etmeye başladı. Sadece bir gün daha! Bu hızla giderse bir günde bitirir bu işi. Böyle verimli bir gün daha. Bahşederler mi acaba?

Daha öğrenecek çok şey varken bu belgenin neredeyse tamamlanmak üzere olduğunu keşfetmek okuru şaşırtabilir. Lütfen ümitsizliğe kapılmayın. Yazar, raporunu sona erdirmeden önce Ceset'i ilgilendiren tüm veriler bildirilecektir –tabii eğer, daha önce de söylediği gibi, yetkililer nahoş bir müdahalede bulunmayıp ona daktilosu başında bir gün daha bahşederlerse. Yazar, bu raporun doğrusal ilerleme açısından biraz dikkatsiz olmasına, en değerli kitaplarımızda âdet olduğu üzere ikincil düğüm noktasından esas düğüm noktasının ikinci düğüm noktasına hızlı bir tempoyla ilerlememesine ayrıca kızabilecek okurlardan hiç de özür dileyecek değildir. Her zaman, diğerlerine nazaran daha nesnel dergilerimizin bile bizleri inandırdıkları kadar düzgün bir sırayla gelişmeyen gerçek olaylarla ilgili yazar. Ve sizleri, ucuz edebiyat oyunlarıyla eğlendirmek gibi bir yükümlülük hissetmemektedir.

Okul ödevi gereği bu sayfalara kadar gelmiş ve edindiği bilgileri (eğer gerçek bir ahmak değilse bu bilgileri zaten kafasının tasında kaynatmakta olan) öğretmenine aktarmak için sabırsızlanan okurlara, yazar, derhal kitabın son sayfasına geçmelerini ve amaçları için gerekli gördükleri gerçekleri tıkıştırmalarını önerir. Tabii, dediğimi yaparsanız, yarı eğitimli insanlar olarak yetişir, büyük ihtimalle de manevi ve cinsel yoksunluk çekersiniz. Yine de karar sizin.

Arabayla nehir yolundan yukarı doğru giderken görüp de dokunmadığım altmış bin ağaç var. Tıpkı benim gibi, Amanda da süratle gi-

den cipin içine hapis, ama o, her ağaca dokunuyor.

Kayıt – 10 Mayıs
M. Harikulade'nin Defteri

* * *

"Kuzugöbeği çok açıkgöz, küçük bir mantar çeşidi," diye açıkladı Amanda. "Âdeta avcının kendisini yolmasını bilerek engellercesine, yere düşmüş yaprakların altına gizlenir. Doğanın en soylu yaratıklarının çoğu gibi kaçak bir türdür."

John Paul'un sürdüğü cip hızla nehir yolunu tırmanıyordu. Amanda kuzugöbeğinin kabataslak resimlerini çizmişti. Çizimlerini Marx Harikulade'ye gösteriyordu.

"Gördüğün gibi, kuzugöbeğinin şapkası daha ziyade yüksük şeklinde. Yamulmuş bir yüksük. Düzensiz çentiklerle çukurlaşmış, oyulmuş; âdeta bal peteği gibi. Şapkanın rengi, güneş yanığı ten renginden sütlü kahveye ve bulaşık suyu grisine dek değişiyor –yerde çürüyen yapraklarla yukarıdaki ıslak gökyüzünü aynı derecede yansıtan renkler. Sapı fildişi beyazı, uzun ve içi boş. Sık sık tek başına duran saplara rastlayıp şapkaları nereye kaybolmuş diye merak edebilirsin. Geyiklerin midesine tabii. Kuzugöbeğinin şapkası geyiklerin bahar toniğidir. Sapları küçümseyip oldukları yerde bırakırlar. Bizler geyikler kadar müşkülpesent değiliz."

Yol kenarındaki hayvanat bahçesinden biraz uzaklaştıktan sonra çevre yolundan doğu-kuzeydoğu yönüne sapmışlar, bir süre yemyeşil tarlalarda ve çayırlarda yol almışlardı. Burlington'ı geçtikten sonra ağaçlar daha bollaşmıştı. İçlerindeki pis kokulu yılanyastığı bitkilerinin, demet haline getirilmiş, patlayan kanarya çiçeklerini ve limonları andırdığı parlak yeşil bataklıklar vardı. Sedro-Woolley kasabasından (Ruh ve Sinir Hastalıkları Kuzey Eyalet Hastanesi'nin bulunduğu yer) çıktıktan sonra tırmanmaya başladılar, içeri tıkılmış delilerin yoğun basıncı onları daha yüksek irtifalara doğru fırlatıyormuşçasına tırmandılar. Daha yükseklere, daha yükseklere.

Nehir okside yeşil rengindeydi, gümüşi çamurla vızıldıyordu. İçinde balıklar vardıysa da iyi saklanmışlardı. Ancak yer yer, altı düz kayıkların içinde ayakta duran çelikbaş balıkçılar vardı, siluetleri Skagit sisinin içinde Kızılderili şalı giymiş hayaletleri andırıyordu. Kara tarafında, yığınla kızılağaç, akçaağaç ve kavak ağacı, dağların eteklerin-

den yolun kenarına iniyordu. Yapraklarını döken ve daha tam gelişmemiş bu ağaççıkların daha büyük, daha yaşlı kozalaklı ağaçlara karıştığı yerlerde Amanda eliyle işaret edip şöyle diyordu: "Nisan ayında yüzlerce kuzugöbeği o koruların içinde gizlice fink atıyordu. Onlar için hava şimdi çok sıcak. Bugün kuzugöbeği yakalamak istiyorsak daha yükseklere tırmanmamız gerekecek. Oralarda bile fazla bir şey bulamayız. Kendimizi bu işe verirsek bir seferlik mükellef bir yemeğe yetecek kadarını buluruz. Ama bunun, mevsimin son kuzugöbeği avı olacağı kesin."

Marx Harikulade çizimlere göz gezdirdi. Kuzugöbeğinin botanik adını okudu (Madam Lincoln Rose Goody'nin izniyle): *Morchella esculenta*. Resimleri yeniden inceledi. Kalbinin arkasındaki boşlukta karanlık ve fenalık yüklü bir şey kollarını (ya da kanatlarını ya da kuyruğunu) hışırdattı. Bu şeytansı meyveleri yemek istediğinden emin değildi. Kuzugöbeğinin mevsimi daha da erken bitse umurunda bile değildi. "Şapkalımantar toplamadığımızdan nasıl emin olabiliriz?" diye sordu.

"Uzmanlaşma böylesine genel bir gaddarlık işte," diye düşündü Amanda. İnsanoğlu, işbölümü uygulamasına geçince mi acaba bütünsel gerçeklikle bağını yitirip parçalanmaya ve hissizleşmeye başlamıştı? Karşımda koca ömrünü yeryüzü ve onun işleyişinin incelenmesine feda etmiş bir bilimadamı var ve 'şapkalımantar'ın yenebilir ya da zehirli mantar için kullanılan başka bir kelime olduğunu bilmiyor. Titiz bilgisi ne kadar da zayıf kalmış. Yine de, gerekli bir bilgi sanırım. Öyle değil mi?" Ruhuyla ormanların içinde çırılçıplak koşar, ağaçları kucaklarken kendi kendine bunları düşündü.

Harikulade'ye şöyle dedi: "Seni endişelendiren şey zehir ise koruyucu maddeler ve böcek ilaçları içeren süpermarket gıdalarından uzak dursan iyi edersin."

"Yo, ben süpermarketlerde kendimi tamamıyla rahat hissederim," dedi Harikulade aldırmaz bir edayla.

Hissedersin tabii, diye düşündü Amanda. Konserve bezelyeler pek iktidar sahibi bir görüntü sunmazlar. Bir paket dondurulmuş patates kızartmasında insan bilincinin ücra köşelerine dek uzanan kökler yoktur. Ama ya mantarlar! Sihirbazların ve zehircilerin başlıca malzemeleridir mantarlar, ha Marx? Resimde, edebiyatta ve folklorda kötü ve egzotik olanı çağrıştıran mantar, ilkel zamanlardan beri ölümü-ölümün cinsi latifini, kadınları temsil etmek için kullanılmıştır. Mantarlara "şeytanın

meyvesi" ve "İblis'in ekmeği" denmiştir. Evcilleştirilmeye gelmezler. Ormanda saklanırlar, iskelet renklerine bürünürler, çürük kokarlar, Pan gibi kokarlar. Sevgili bilimadamımız, geçmiş zamanların kara büyüleriyle amatörce uğraşmaktan alenen rahatsız oldu. Ruhuyla önüne çıkan her ağaç gövdesini kucaklar, ağaç kabukları ve likenler yeşil-kırmızı tabakalar halinde soyulup göğüslerine yapışırken kendi kendine bunları düşündü.

Harikulade'ye şöyle dedi: "Açıkçası, zaman zaman kuzugöbeğiyle karıştırılan zehirli bir tür var. Genellikle beyin mantarı diye anılır (Madam Goody ne şekilde adlandırıyor bilmiyorum). Şapkası, adını aldığı organın lobları gibi kıvrımlıdır. İnsan onu kuzugöbeğinden bu sayede ayırabilir aslında. Kuzugöbeğinin düz yüzeyinin aksine kat kat birçok kıvrımı vardır. Avını incelerken bu ayrımı aklında tutarsan kesinlikle tatsız bir hata yapmazsın."

"Bilmiyorum," dedi Harikulade, temiz kare desenli canlı heykelini çeşitli yerlerinden kaşıyarak. "Mantarcılık bana riskli iş gibi geliyor."

"Biraz hayatın kendisi gibi," dedi Amanda.

* * *

İki gündür yağmur yağmadığı halde ormanlar hâlâ vıcık vıcık. Ayaklarımızın altındaki zemin sünger gibi, ağaçlardan sürekli yosun damlıyor. İç içe geçmiş, yılan gibi uğursuzca kıvrılan dalların arasından ürkütücü bir güneş ışığı süzülüyor. Gölgeler ilkel bir tehdit ve karanlığa bürünmüş, kötücüllük saçıyor. Beyaz sümüklüböceklerin kabukları –kiminin içi boş, kimi sümük dolu– suda yaşayan ekşimekler gibi yayılmış yabanmersinlerinin altına. Terli sarmaşık filizleri hareketsiz her şeyi boğuyor. Bu azgın otlarla kaplı ölüm bahçesinde Amanda –Hekate'den daha fazla bir tanrıça edasıyla– ısırganları ve eğreltiotlarını parmaklarıyla tırmıklıyor, değerli bir mantar bulunca şaşkın minik fareler gibi hiiiii diye çığlık atıyor. Evrensel olarak onu çağrıştıran şeyler nedeniyle ormandan ödüm kopuyor: Aynı anda hem açık bir rahim hem de açık bir mezar. Oysa Amanda burada evindeymişçesine rahat, sanki sonsuzluğun o yeşil kurbağa kıvamındaki engin peltesi onun kalıbına dökülüp yapılmış.

Kayıt – 10 Mayıs
M. Harikulade'nin Defteri

* * *

"Hiiiii!" diye tiz bir çığlık attı Amanda, heybetli, yaşlı, pösteki kılıklı bir sedir ağacının altında neredeyse yirmi üç santim uzunluğunda bir kuzugöbeğine rastlayınca. Daha önceden Amanda, Marx'a "Yaygın olarak bilinen yenebilir mantarların diğerleri sonbaharda yetişir. Kuzugöbeği bütün baharın keyfini tek başına çıkartır," demişti. Eh, bu kuzugöbeği şahane bir bahar geçirmiş olmalıydı. O günün en büyük keşfiydi, mevsimin en büyüğüydü. Devasaydı, ödüle layıktı, şampiyondu, gişe rekortmeniydi ama kaderi, kendisinden daha küçük, daha az haşmetli örneklerle aynı sepete konmaktı –kusura bakmayın, Mantar Stüdyoları'nda kimseye yıldız muamelesi yapılmaz.

Ormanın başka bir yerinden John Paul belirdi. Büyücülerin âdetiydi bu ve kendisine bahşedilen yetkiye dayanarak ödülü kutsadı. Yavru Thor bile etkilenmişti. Bir aşağı bir yukarı zıplayıp "Kocaman! Kocaman!" diye bağırıyordu. Mon Cul de gaza gelip kalçalarına şaplak indirdi, Timbuktu Operası'nda öğrendiği abartılı edayla yere eğilip selam verdi. Dev kuzugöbeği kendi buluşuymuş gibi davranıyordu, oysa tek bir mantar bile toplamamıştı (ne de olsa o, meşhur bir babuindi, domalan delisi değil). Marx Harikulade sadece bir düzine kadar mantar bulabilmişti ama her keşfinde heyecanı artıyor, zekâsıyla nasıl da doğanın üstesinden geldiğini göstermek için bilimadamı gururuyla kasıla kasıla yürüyordu. Mutlu bir toplayıcı grubuydular, çamura bulanıp ıslanmışlardı ama topladıkları hasattan memnundular, dans edecek denli memnundular, beşi de. İşte o sırada, aniden çıkan sert bir rüzgâr, Cascade Dağları'ndan yukarı doğru gürledi, orman köylülerinin naralarını andırıyordu sesi, hafta sonu eğlencelerinde atılan delice çığlıkları; ve gölgelerin kıllı uzun damarları giderek daha yoğunlaştı, güneş ışığı daha bir geceye çaldı, gökyüzü mısır nişastası gibi koyulaşıp kararan ağaçların tepelerini sararak pıhtılaştı. "Eve dönelim," diye bağrıştılar, neredeyse bir ağızdan ve kulağa dört değişik dilde gelen (Ziller, her zamanki gibi sessiz kalmıştı) dört değişik mantar ilahisi söyleyerek, okuyarak ciplerini gerisingeri aşağıdaki topraklara doğru sürdüler, ayın hemen önünde giderek.

* * *

Eve farklı bir güzergâhtan gidiyoruz, geri dönmek için nehri takip etmeden, dağların içinden geçerek Darrington yolu olarak bilinen yoldan gidiyoruz. Anayola saçılmış kabuk kıymıklarından, alacakaranlık virajları homurdanarak alan, günün imalathanelere götürülecek son yükünü taşıyan kereste kamyonlarından, buranın ağaç kesimi yapılan bir bölge olduğunu anlıyorum. Kendi aracımız bir virajı dönüyor ve aniden sahipsiz bir arazinin parça parça yüreğine ayak basmış gibi oluyoruz. Aniden orman bitiyor. Her yamaç, her bayır, kütüklerin ve dal kalıntılarının dışında çıplak: Metruk kütükler mezarlığı; yağmurdan çürümüş, güneşten solmuş dal kalıntılarından kurulu, alçak uzanan barikatlar. Kocaman bir kemik tarlasının, belki dinozorlardan da büyük yaratıkların ordu halinde çatışıp öldüğü bir savaş meydanının ortasındayız. Bu katledilmiş tepeler sayısız yüzyıllardan beri yeşilmiş. Geyikler, ayılar, pumalar ve düzinelerce küçük hayvan yaşamış buralarda; kartallar çam ağaçlarının tepelerinde yuva yapmış. Oysa şimdi kıraç, virane, paramparça, eğri büğrü, sessizler: Bir tek saksağan bile ötmüyor. Binlerce İsa'nın çarmıha gerildiği ürkünç Golgota tepelerine benziyorlar. Vahşi doğa meraklısı değilim; karanlık, nemli ormanlar benim için bin bir çeşit tarifsiz korkuyu ifade eder. Ama orman, şeytansı güçlerin bir eseriyse eğer, insanoğlunun açgözlülüğü o güçlerin kat kat ötesine geçmiş. Hiçbir şeytan bundan daha korkunç bir manzara hayal etmemiştir.

Kayıt – 10 Mayıs
M. Harikulade'nin Defteri

* * *

Ağaçları kesilmiş tepelerin barbar gösterisi karşısında dilleri tutulmuştu. Kimse konuşmadı, ta ki, Darrington'daki üç trafik ışığı noktasından birinde durup da ağaç kesen ormancılardan oluşan küçük bir kalabalık görene dek. Ormancılar aileleriyle birlikte baraka-kulübe şeklinde bir sinemanın önünde kuyruk oluşturmuş, gösterinin başlamasını bekliyorlardı. Kimi yaşça Thor'dan daha büyük olmayan, dondurma yiyen çocuklar vardı; kuyruk boyunca bir kadından, modaya ayak uydurmayan diğer bir kadına uzanan dostane bir dedikodu zinciri oluşmuştu; iri yapılı adamlar sessiz ve utangaç görünüyorlardı, belki yorgundular, belki de hayattaki rolleri onları yıpratmıştı, bahar güneşiyle daha şimdiden kızarmıştı yüzleri, Thom McAn marka ayakkabıları ça-

murluydu, çeneleri Aqua Velva losyonuyla parlıyordu –kesif ilaç dolabı kokusu ta cipin oradan duyulabiliyordu.

"Efendi insanlara benziyorlar," diye gözlemde bulundu Marx Harikulade. "Muhtemelen aralarında vicdan azabı çeken yoktur. Toplumumuzun keresteye *ihtiyacı* var, bu ağaç kesicileri de yalnızca işlerini yapıyorlar. Muhtemelen vatansever bir hizmet sunduklarına inanıyorlardır, belki de öyledir sundukları hizmet. Ama ta içlerinde bir yerlerde yaptıkları işin vahşetine tamamıyla duyarsızlar mı acaba diye merak ediyorum. O güzel çocuklar büyüyüp aynı katliamı yapacaklar mı diye merak ediyorum. Tabii eğer geriye yağmalanacak ağaç kalırsa. Şimdi, ağaç kesme şirketlerinin yeniden dikim yaptıklarının farkındayım. Ama ağaç çiftliğiyle orman aynı şey değil. Değil mi ama?"

Yeşil ışık yandı, cip ileri doğru atıldı. Amanda Yavru Thor'u bir koluyla sıkıca tutuyor, boştaki elinin parmaklarıyla kuzugöbeklerini okşuyordu şefkatle. Ziller, kürke sarılı omzundan arkaya, önce neon ışıklı uzaklıkta kalan ağaç kesicisi ailelere, sonra Marx Harikulade'ye baktı. "Küçük meşe palamutlarından meşe palamudu yiyicileri yetişir," dedi.

* * *

Kuzugöbekleri tavada çirkin görünüyor. Cüce cinlerin erbezi torbalarına benziyor şapkaları, saplarıysa cenin halindeki fillerin dişlerine. Aroma açısından durum daha olumlu. Tavadan bütün Kuzey Ormanları'nın tereyağında kavrulan kokusu yükseliyor. Kuzugöbekleri insanın burnuna giderek daha hoş geliyor. Ama ağza konunca, işte bu tehlikeli görünen bitkiler ne mal olduklarını tam da burada kanıtlıyor. Aman Tanrım, itiraf etmeliyim ki, mantarların lezzeti normal sınırların ötesinde. Tatları, tel tel dağılan kuzu uykuluğuna, patlıcana, köy usulü pişirilmiş bonfileye, her üçüne birden benziyor. Bu nefis şeyleri yalayıp yutarken şapkalımantarlara karşı beslediğim korku dolu önyargılarım haşmetli bir salya silsilesi içinde eriyip gidiyor. Belki de insanın hoşgörüsüne giden yol midesinden geçiyordur. "Chow mein", erişteli türlü yemeği, halk arasında bu denli sevilmeseydi Çin'le ilişkilerimiz daha mı kötü olurdu acaba?

Kayıt – 10 Mayıs
M. Harikulade'nin Defteri

* * *

Mantarlar kızarır, pirinç haşlanırken Amanda bir salata yaptı, çalışırken mırıldanıyor, mutfağı sarılı bir ışıkla, Marx Harikulade'nin yaratıcı yeteneklerini sarsan ve inanmadığını iddia ettiği meleklere ait lezzetlerin farkına varmasını sağlayan dişi bir ihtişamla dolduruyordu. Çok geçmeden Marx beşinci kadeh Chablis şarabını yudumlamaktaydı.

Alkolün fena bir uyuşturucu olduğunu çok zaman önce keşfeden Ziller'lar, şaraplarını yavaş yavaş yudumladılar ve içkilerinin tazelenmesini ısrarla reddettiler. Harikulade, soğuttuğu iki şişeyi bitirmesine yardımcı olmayacaklarını anlayınca kadehini onlara doğru havaya kaldırıp sordu: "Bertrand Russell mistik insanlar hakkında ne demiş biliyor musunuz?"

"Ben bilmiyorum," dedi Amanda, marulu, "ciyak" diye bağırtmaktan korkuyormuşçasına kibarca yararak. John Paul flütünden cangıl mırıltıları çıkarmaya devam etti.

"Russell, çok az yiyip Cennet'i gören insanlarla çok fazla içip yılanları gören insanlar arasında hiçbir fark olmadığını söylemişti." Harikulade şarabına bakarak pis pis sırıttı.

"Aradaki fark," dedi Amanda sükûnetle, "birinin Cennet'i diğerininse yılanları görmesidir."

"Tekrar selam, hanım," dedi hafif tanıdık görünen kovboy. "Bakıyorum da hayvanat bahçenizi açmışsınız."

"Doğru," diye onayladı Amanda. "Açtık."

"Evvet, o kadarını anladım," dedi hafif tanıdık görünen kovboy, pirelerin sergilediği *Kuğu Gölü*'nde bale figürü yapan ikiliye gözlerini kısarak bakarken. "Baktım da gösterinizde fazla cazip bir numara yok, bu köpeği almakla ilgilenirsiniz belki diye düşündüm."

"Hangi köpeği?" diye sordu Amanda haklı olarak; çünkü ortalıkta köpek türünden bir canlı görünmüyordu.

"İşte özelliği de bu zaten, hanım. Görünmez köpek bu."

Amanda köpeğin varlığına dair bir işaret arandı. "Efendim," diye açıkladı yarı tanıdık kovboy, "kuzenim geçen hafta kendi işini kurmak niyetiyle San Francisco'dan döndü. Elindeki iki bin LSD kapsülünü

ağılın oraya gömmüş. Şimdi bizim yaşlı köpek de o asiti eşeleyip çıkarmış, hepsini, iki bin dozluk malı mideye indirmiş. Altı yüz bin mikrogram yani. Kesin ölür zannettik. Ama yaşlı it, kızarmaya, hayalet gibi bulanık görünmeye başladı, onu görmek giderek güçleşti, kısa bir zaman sonra da tamamıyla gözden kayboldu. Başka bir boyuta geçtin sen diyor kuzenim köpeğe. Gel Cheny, gel oğlum." Hafif tanıdık görünen kovboy eğilip havayı okşamaya başladı.

Amanda görünmez köpek için bir kuruş vermeyecekti. Ama yine de, onu dört dileği ve üç rüyasıyla değiş tokuş etmeyi önerdi.

Bu öğlen pireleri postaladık.

Hımmmmm. Yazarın bu cümleyi daktilo ederken kendini biraz garip hissetmesi sizi şaşırttı mı? Her şeyden önce yazar, sanki Henry Miller'ın *Yengeç Dönencesi* adlı kitabından bir satır çaldığı hissine kapıldı. "Dün akşam Boris bitlendiğini anladı. Koltuk altlarını traşlamak zorunda kaldım, traştan sonra bile kaşıntı kesilmedi." *Yengeç Dönencesi* böyle başlar. Miller pekâlâ şöyle de yazabilirdi: "Bu öğlen pireleri postaladık."

Amanda'nın, pire sirkinin sakinlerini, Palm Springs'deki bir arkadaşa uçak postasıyla göndermek şeklindeki ilk planı, yazarın tam olarak bilemediği nedenlerden ötürü suya düştü. Yine de Amanda pireleri *birine* postalamakta kararlıydı. Neticede pireleri, Amanda'nın zaman zaman dergisine yaptığı (bilimsel olmaktan ziyade sanrılı) katkıları postalayabilmesi için Al tarafından tedarik edilen, önceden pullanmış, adres yazılı zarflardan birine koyup *Al'ın Pulkanatlılar Dergisi*'ne gönderdi. "Sevgili Al, lütfen pirelerime iyi bak," diye yazdı mor bir mektup kâğıdına, ipeksi bir kuyruklu kelebek denli şiirsel kanat çırpan elyazısıyla.

Zarfın postalanması başlı başına bir hikâye, ama muhabiriniz bu faslı kısa geçecek. Son beş gündür yol kenarındaki hayvanat bahçesine gelen bütün postaya federal ajanlar tarafından el konuyor. İçlerinden biri, her gün postacıyı karşılar, postacı Amanda alsın diye postayı mutfak masasının üstüne bırakmadan önce hepsini inceliyordu. Bugün ise Amanda postayı kendi teslim almak üzere hazır bekledi. Postacının yanına uçarak gidip CIA ajanı ne çevirdiğini anlamadan elindeki mektupları (meğerse birtakım faturalarmış) aldı. "Ver onları bana," dedi ajan hızla, ufak bir çiviye doğru ilerleyen bir çekiç başı gibi Aman-

da'ya yaklaşarak. "Tabii," dedi Amanda ve bir yandan zarfları ajanın yüzüne fırlatırken aynı anda öteki eliyle pire-grafı postacıya uzattı. Vodvilden daha eski ve daha kaba saba bir el hüneriydi bu. Ama işe yaradı. CIA köpeği sosis faturasında şifreli mesaj ararken ondan daha az kötü niyetli devlet memuru, kadere havale olmuş zarfla masum bir şekilde uzaklaşıp gitti.

İnsanın tüylerini diken diken eden bu operasyonun başarıya ulaşmasından sonra bile yazarın korkuları dinmedi. Amanda, yolculukları esnasında pirelere zarar gelmeyeceği konusunda temin etti onu, muhtemelen de doğru söylüyor. Eğer okur, bu yakalanması güç böceklerden birini hiç başparmağıyla işaret parmağı arasında ezmeyi denediyse, zırhlı levhaları sayesinde öldür Allah edilmediklerini bilir. Üstelik, pireler kan emmeden haftalarca idare edebilir. Eğer Al, onlara varır varmaz akşam yemeği verirse açlıktan ölmezler. Al'ın zarfı büyük ve ferah bir zarf; dolayısıyla küçük yolcuların yeterli miktarda oksijenleri olmalı. Pek güzel. Ama zarf uçakla gitmemişti, gemi postasının Süveyş'e ulaşması (bildiğiniz gibi Süveyş dünyanın neredeyse öbür ucunda) Noel'den sonraya kalır. Bir pire sürüsü için kahverengi düz bir zarfta yolculuk etmek çok fena bir şey, özellikle de heyecanlı sirk hayatına alışmış pireler için. Yolculuğun meşakkatli yanlarına dayansalar bile, yarı yolda sıkıntıdan ölebilirlerdi.

"Sanmam," dedi Amanda, yazara pirenin "hayvan krallığının seks mucizesi" olarak nitelendirildiğini hatırlatarak. Ufacık olabilirdi ama bir balinanınkinden daha büyük bir libidoya sahipti. Orantısal olarak konuşursak, aynı şey cinsel organları için de geçerliydi. Pirelerde cinsel birleşme sık aralarla ve uzun süreyle gerçekleşiyordu: Set başına ortalama üç saat ve eğer arzuları azmışsa bu dokuz saate kadar çıkabiliyordu. "Küçük dostlarımız yol boyunca eğlenceden yana eksiklik çekmeyeceklerdir," diye yemin etti Amanda.

İyi yolculuklar, sizi gidi minik sikiciler.

Yıldız falı

Jesse James Başak burcuydu. Çaresizlik hissine kapılıp kanun dışı bir adam olmuştu.

Belle Starr Kova burcuydu. Kanun dışı bir kadın olmuştu; çünkü çok çirkindi ve ancak bu sayede kendini düzdürebilirdi.

Billy the Kid, Yay burcuydu. Sırf eğlence niyetine kanun dışı bir adam olmuştu.

Dur Bir Mola Ver de bir Yay burcu. Ama hemen, durduk yerde bir anlam çıkartmayın bundan.

Marx Harikulade dine meraklı olduğundan –ve kısa zamanda Ziller'ların mutlak saygısını değilse de güvenini kazandığından– ona Delifişek Purcell'ın gizli kahramanlıklarını açıklamaya karar verdiler.

Bir akşam, hayvanat bahçesi kapandıktan sonra eline zürafa derisiyle bağlanmış karman çorman bir mektup destesi tutuşturdular. "Sabah iade edersin," dediler.

Marx'ın garaj üstü dairesindeki elektrikli lamba hemen hemen bütün gece yandı. Tabii ki mektupları okumak bütün gecesini almamıştı ama, her birinden sonra sinir sistemini toparlamak ve aklına üşüşen yıldızları silkeleyip atmak için ara vermesi gerekmişti.

Purcell'ın ilk mektupları okura zaten takdim edilmiş olduğundan yazar, haliyle yeniden takdim etmeyecek onları. Onun yerine, Harikulade'nin o gece dikkatle incelediği biraz daha taze bir yazışmayı aktarsın bakalım.

Sevgili John Paul, Amanda & Ltd. (Thor'un henüz okuyamadığının farkındayım ama Mon Cul'den her zaman şüphelenmişimdir),

Evvela, bayram şekerleri için teşekkür etmek isterim size, nefistiler, canına yandıklarım, nefistiler. Amanda'nın hamur işleri adlarına layık olduklarını gösterdiler –ağızda, midede ve beyinde. Kafam eski günlerdeki gibi iyi oldu, hücremde tek başıma gözlerimde ateş topları, dudaklarımda ekmek kırıntıları, vay beee. Paketin kamuflajı da mükemmeldi; bu şüpheci orospu çocuklarından biri bile çıkıp şüphelenmedi. Teksas'tan paketi kime postalattınız? Bahse girerim Nükleer Phyllis'e. Paketle birlikte gelememiş olması yazık. O gelseydi kurabiyeleri ikinci plana atardım.

Gönderdiğiniz hediye olmasa boktan bir Noel geçirecektim diyebilmeyi isterdim gönül rahatlığıyla. İyi mi oldu kötü mü oldu bilmem, ama boktan bir Noel geçirmedim. Son zamanlardaki ruh halimi (ve eşten dosttan bu kadar uzak olduğumu) düşününce, sıkı bir Noel geçirdiğimi –pişirdiğiniz delice şeylerle kafayı bulmadığım anlarda bile– öğrenmek sizi şaşırttı herhalde ama aynen öyle oldu. Bildiğiniz gibi

Alengirli Dere canıma tak etti. Üç aydır keşişçilik oynuyorum, gerilim içinde yaşamaktan yorgun düştüm, paradoksal olarak hareket yokluğundan sıkılıyorum, düzüşememek bir yana, evet bir de o var. Ah, ah. Daha beteri, bu komplocu Katolik katillerden duyduğum tiksinti her geçen gün artıyor. Âdeta her gün, yeni bir şeytansı planın tezgâhlanmakta olduğunu öğreniyor ya da bu dindar domuzlardan bir diğerinin bir vakit çevirdiği bir dolaptan övgüyle bahsedişini duyuyorum. Anlatılanları dinlemek, kanımı kaynatıyordu eskiden ama artık beni sadece bunaltıyor, neşemi söndürüyor. Sanki faturayı ödemeyi unutmuşum da neşe şirketi aboneliğimi kesmek için bu keşişleri göndermiş gibi. Sırayla birkaç şey anlatınca ne demek istediğimi anlayacaksınız.

[Tam bu noktada Delifişek, delicesine giden bir arabanın gevşek farı gibi zangırdayan ve yalpalayan bir mektup üslubuyla, Saadet Cemaati'nin, daha önceden aktarmadığı birtakım faaliyetlerini çeşitli ayrıntı düzeylerinde anlatıyor. Yazar, kendisine yazarak geçirebileceği değerli bir yarım saate mal olan bir ikilemle mücadele ettikten sonra, Delifişek'in yaptığı özel göndermeleri çıkarmaya karar verdi. Saadet Cemaati olarak bilinen, Roma Katolik Kilisesi'ne bağlı gizli tarikatın, casusluk, gözdağı verme ve gerilla savaşlarıyla iştigal eden kötü bir örgüt olduğu bu sayfalarda yeterince vurgulandı. Ayrıntılı bilgi edinmek isteyen ya da –Saadet Cemaati'nin, kilise ve diktatörlük rejimlerinin koalisyonunda yapışkan polis rolünü oynadığı– Latin Amerika gibi özel ilgi alanı olan okurlar varsa başka kaynaklara başvursunlar. Artık tespihler dağıldığına göre Saadetçiler'i inceleyip yaptıkları işleri gün ışığına çıkartmaya istekli ve meraklı Katolik karşıtı yazar sıkıntısı çekilmeyeceği kesin. Ancak bu raporun amacı bu değil. Yazarın bildiği tek şey şu: Mavi Sakal nasıl Fransız kocaların tipik örneği değildiyse Saadetçiler de aynı şekilde Katolik keşişlerin tipik birer örneği değildiler. Her ne kadar yazar, tartışmalı konulardan uzak durmak niyetini taşımasa da, sunduğu belgenin, herhangi bir ırk, din, inanç ya da menşe ayrımı gözetmediğinin apaçık anlaşılmasını istemektedir. Devasa lütufkâr sosisin lekesiz gölgesi altında bağnazlığa yer yok. Belirli bir inancın hoşuna gitmeyecek bilgiler, ancak Ceset'in hikâyesi bağlamında dile getirilecektir. Neredeyse Normal Jimmy, Çin'in Tibet'e tecavüz ettiğini öğrenince "Barutu ve acılı hardalı icat etmiş bir ırktan başka ne beklenirdi?" demişti. Yazar, Roma'ya karşı, onun Pekin'e gösterdiğiyle eşdeğer bir kibarlık göstermeyi arzuluyor.

Ve şimdi, geç akşamüstü griliği, Skagit doğasına, Transilvanya'nın,

eski Avrupa haritalarına yapıştığı gibi yapışırken Delifişek Purcell'ın Noel mektubuna dönelim.]

Efendim, bir sonraki görevim için suikast düzenlemem gerekebileceğini öğrenince gerçekten tepem attı. Daha fazla dayanamazdım. Noel'den bir hafta önce bu engerek yılanı yuvasını yakıp kül etmeye karar vermiştim neredeyse. Burada artık, baş kasap Peder Gutstadt ve benim dışımda sadece on bir keşiş var. Geri kalanlar, manastır dışında casusluğa çıktılar, Milwaukee'deki Peder Groppi ve diğer "yüreği kanayan Hıristiyanlar" hakkında dosyalar hazırlıyorlar. Manastırda kalan bizlere çetin ceviz baltalar gözüyle bakıldığı açık, bizler temizlikçiyiz. Bu nedenle, binayı meşaleyle ateşe verip temizlikçileri temizleyeyim bari diye hayal ettim. Çakalların hepsini inlerinde yakalayacak şekilde ve zamanda yapabilirim bu işi sanırım. Yani niye ortadan kaldırmayayım ki onları? İnsani özellikleri zaten onları Roma'dan idare edenler tarafından yıllar önce silinmiş. Onlar sadece birer robot, öldürmeye programlanmışlar. Eski Nazi Gutstadt dahil Vatikan'ın hizmetinde çalışan hücum taburlarının en kaymak tabakasından ve de değerli birtakım casusluk araçlarından kurtulabilirdim –tek bir kibritle. Yapmalı mıydım? Yapabilir miydim?

Sanırım olumlu yönde karar verecektim, hedef günüm de Noel'den bir önceki gece olacaktı. Ancak Alengirli Dere'ye çok çekici birtakım bayram misafirlerinin gelmesiyle birlikte bu kararımı iptal ettim ya da değiştirdim ya da en azından erteledim.

Rahibe Hillary, Rahibe Elizabeth ve Rahip Bruno Kanadalıydılar; bir süredir California'daki Meksikalı göçmenlere hizmet eden liberal tarikatların üyesiydiler. Kuzeybatı Kıyısı'nda yaşayan Kızılderililerin durumlarını araştırmayı içeren geçici görevlerini yerine getirmek amacıyla California'dan ayrılmışlardı. Oregon'u ve Washington'un güneyinde yaşayan Chinook kabilelerini dolaşmışlardı. Tam Hörgüçlülaleler yakınlarındaki Quinault kampındayken Noel'i aileleriyle geçirmeleri için ev izni verilmişti kendilerine. Şimdi bu insanlar için "aile" demek, kilisenin diğer rahipleri ve rahibeleri demekti. Alengirli Dere yakınlarındaki manastırı duymuşlardı, ıssız bir yerde olduğunu da biliyorlardı, buraya gelip Noel'i bizlerle geçirmenin hayırlı bir hareket olabileceğini düşünmüşlerdi. Ellerinde portakallarla ve hindilerle çıkageldiler, yüzlerinde hayatımda gördüğüm en sevimli Hazır Campbell Çorbaları gülümsemesinden vardı. Halleri tavırları, ufak siyah çadırlarını andırıyordu, sürünerek içlerine girip gülümsemelerini nargilemle fo-

kurdatmak istedim. Dalga geçmiyorum, çok şeker, kibar insanlardı. Hemen onlar adına korkuya kapıldım. Tam da Saadet Cemaati'nin din camiasında sindirmeyi kafaya koyduğu türden insanlardı, tam o türdendiler ve sersem sineklerin böcek yiyen bitkilere yem olması gibi düşmüşlerdi bu tuzağa. Hayatlarının tehlike altında olmasından endişeleniyordum. Ama hayır, yaşlı Gutstadt durumu nasıl idare edeceğini biliyordu, şüphe uyandırmayacaktı, zavallı masumları kollarını açarak karşıladı. Yaşlı domuz herif ne kadar da konukseverdi! Görseniz, Noel Baba sanırdınız. Erik muhallebisi sıçıp çırpılmış yumurta işiyordu. En iyi konyaktan, purolardan ve şaraptan ikram etti onlara. Telsiz aletlerini ve silahları sakladıktan sonra neşeli saatler geçirdik.

Rahibeler ve Rahip Bruno'yu masum insanlar şeklinde tarif ederken iyi niyetli idealist budalalar olduklarını kastetmek istemedim. Bunlar görmüş geçirmiş insanlar, ciddi birtakım badireler atlatmışlar. California'daki toprak sahipleri tarafından lanetlenip tehdit edilmişler ve bir seferinde Bruno Mississippi'de dövülmüş, Rahibe Hillary'ye ateş edilmiş. Nişastalı kötü gıdalara talim etmişler, saman yataklarda uyumuşlar ve binbir çeşit güçlüğe katlanmışlar. Güçlü insanlardı, üçü de, çok yumuşak bir biçimde katıydılar ve güzeldiler.

Özellikle güzel olan Rahibe Hillary'ydi. Ingrid Bergman'ın sabahın erken saatlerinde bir kuğunun gözünde sonsuza dek yer eden halini andırıyordu. Tespih çekerek dua okumasını belki de bir bira kutusunun köpüren okyanusu seyrettiği gibi seyrediyordum. Parmaklarımın ucuna basarak yanına gidip yanağından öpmek istedim onu. Bugüne kadar tanıdığım kadınlar arasında bir yerine el atmadan öpebileceğim tek kadın oydu. Tabii annemle kız kardeşlerimi saymazsak, kız kardeşlerim konusunda fazla emin değilim.

Buradaki ikinci gününde Rahibe Hillary'ye karşı biraz hoyrat davrandım. Şimdi, göçmen işçi kamplarında ben de biraz vakit geçirmiştim; ben de elma, üzüm ve şerbetçiotu topladım. Ve o kamplarda her cuma akşamı Katolik Kilisesi tarafından desteklenen bir tombala oyunu oynandığını biliyorum. O zavallı, fakir, kötü beslenen, eski püskü giyimli Meksikalı göçmenler bir haftalık yevmiyelerinin yarısını ya da daha fazlasını siktiğimin tombalasında harcayabiliyorlar. Alçıdan, pejmürde, küçük bir Meryem Ana heykelinden başka da bir şey kalmaz ellerinde. Gözlerimle gördüm, meyve toplayıcılığı yapmış istediğiniz serseriye sorabilirsiniz. Rahibe Hillary'e konuyu açtım. Şüpheli bir uygulama olduğunu kabul etti. Kiliseyi eleştirir bir dille konuşmaktan çe-

kiniyordu ama, nazik bir üslupla kilisenin bazı konularda fakir insanlara karşı hatalı davrandığını ima etti. Bu konudan bahsederken gözleri çok üzgün bakmıştı, gözyaşlarını tutmakta güçlük çektiğini anladım. Kendimi o kadar aşağılık hissettim ki, bir Volkswagen'a ancak yarım metrelik merdiven sayesinde binebilirdim.

Noel'den bir önceki gece Peder Gutstadt geceyarısı ayini okudu. Bu tür eğlence deneyimim olmadı pek ama anladığım kadarıyla bayağı iyi iş becerdi. Yalnız, Gutstadt'ın Latincesi İngilizcesinden daha da ağırdı. Kullandığı kelimeler gülle gibiydi, fiillerini taşımak içinse iki adamla bir oğlan çocuğu gerekirdi. Kayıtlara geçmiş en ağır ayin olmalıydı, kusura bakmazsanız en ayni ayin diyeceğim. Ağırlığının altında toprağa gömülmememiz şaşırtıcıydı. Ayin bittikten sonra Rahibe Hillary'yle birlikte Doğu Yıldızı'nı aramaya dışarı çıktık. Ilık bir geceydi, bir kütüğün üzerine oturup yıldızları seyrettik. Bulutların arasından süzülen bir parça ay ışığı rahibenin evlilik işareti olan kemere vurdu. İsa Mesih'le evli olduğunu hatırladım o an. Evrensel sevgi ve kardeşlik kavramıyla *evliydi*, bu kavrama entelektüel olarak bağlı değildi ya da bu kavram duygusal açıdan ona cazip geliyor değildi, evliydi onunla; onunla yaşıyordu, bu kavram onu sikiyordu, içini dolduruyordu, rahibe bu kavramın bir parçasıydı ve onunla bir bütündü, mahremde ve insan içinde ve onun uğruna fakirlik içinde yaşıyor, uzun saatler boyunca çalışıyor, kendine yakışmayan giysiler giyiyor ve kendi hayatını tehlikeye atıyordu. Sevgi'nin utangaç geliniydi o; Barış yatağında yatan, onun donlarını yıkayıp öğle yemeğini hazırlayan eşti. Basmakalıp ve delice ama gel gör ki, *gerçek*. O yosunlu kütüğün üstünde bir sinema yıldızı görkemiyle oturuyordu, ayın ışıkları Aziz Francesco'nun etrafını saran kuşlar gibi toplaşıyordu etrafında. Vallahi mucize gibi bir şeydi.

O anda kendi düşünüş şeklimin ne kadar çarpık olduğunu kavradım. Katolikliğe karşı nefret ve iğrenmeyle doluydu içim, pasif bir muhalifliğin ötesine geçip fiili düşmanı olmuştum Katolikliğin. Çökmesini hayal ediyordum, zorbalığının yıkılışını getiriyordum gözümün önüne. Ama Katolikliğin bütününü düşünüyor olamazdım; çünkü Rahibe Hillary de o bütünün bir parçasıydı. Rahibe Hillary ve onun gibi yüzlercesi, binlercesi. Onlara ne demeli, iyilik ve cesaret abidesi bu insanlara ne demeli? Katolik Kilisesi'nin tarihi, kana bulanmış, yanarak kömürleşmiş sayfalara yazılıdır. Engizisyonların ve katliamların, temizlik harekâtlarının ve sapkınlıkların, hezeyanların ve talanların tari-

hidir. Evet ama, o aynı kanlı sayfalardan birçok azizler geçmişti, kutsal radyolarını çalarak, sevgi pırıltılarını saçarak. Sonsuz olanla kafayı bulmuş büyük aydınlık ruhlara ne demeli, kendilerini sansür edenleri öpecek ve öldürenleri takdis edecek denli İlahi Enerji'yle sarhoş olmuş azizlere ne demeli? Peki ya eriyik kalpleri Roma'nın gerçek altını olan Katolik Hıristiyan Budalar ve Romalı Hindu Vişnular? Katolikliğin, iyiyle kötüyü bir arada barındıran bir ikilik, bir seküler toplum mikrokozmosu olduğunu idrak ettim. İnsan toplumdan nefret edemez; çünkü toplum içerisinde insanları seven ve sevgi duyulabilecek bireyler var. Benzer şekilde nefret ettiğim şey kilise değildi; çünkü kilise birçok münferit rahip, rahibe ve azizin cesaretini ve aydınlanmasını içeriyordu.

Gerçek şu ki, Kilise'nin nefret ettiğim yanı, toplumun nefret ettiğim yanıydı. Yani otoriter kişiler. İktidar manyakları. Katı dogmacılar. O her şeyi yönetmek isteyen, açgözlü, sevgi ve cinsellik açısından zayıf salaklar. Bizler yaşamakla meşgulken –tat almakla, denemekle, kucaklaşmakla, öpüşmekle, hata yapmakla, büyümekle meşgulken– onlar dizginleri ele geçirmekle meşgul. Acı dokunaçları kısa zamanda her şeyi sarıyor: Hükümetlerimizi, ekonomilerimizi, okullarımızı, yayınlarımızı, sanatımızı ve dini kurumlarımızı. İktidar hırsıyla yanıp tutuşan, kanunların ve diğer sağlıksız soyutlamaların müptelası olan ve yönetmek, önderlik etmek, sansürlemek, emretmek, ödüllendirmek, cezalandırmak arzusu taşıyan insanlar. Bu insanlar, kertenkele bokları gibi, sevmeyi bilmeyen, ölümden ve dolayısıyla yaşamdan ödleri kopan insanlar. Kaotik olan, kanun tanımayan, serbest hareket eden ve değişen her şeyden korkuyorlar. Böylelikle, Amanda'nın da dediği gibi, doğadan korkuyorlar, hayatın kendisinden korkuyorlar, hayatı reddediyorlar ve böyle yaptıkları için de Tanrı'yı reddediyorlar. Onlar devlet başkanı, vali, belediye başkanı, general, polis ve yönetim kurulu başkanı. Kurnaz kardinaller, şişman piskoposlar ve mastürbasyon yapan, yaşlı, gıcık monsenyörler. Gezegeni sarmış en korkak ve en korkutucu memeliler; sevgisiz, anal saplantılı, iktidar manyağı otoriter insanlar. Akıllı, güzel ve özgür olan her şeyi mahvediyorlar. En büyük ironik sapkınlık ise barışı simgeleyen İsa ve sevgiyi simgeleyen Tanrı adına mahvetmeleri.

Otorite, ruhun, doğumla ölüm arasında maruz kaldığı en zarar verici travma. Doğru değil mi Amanda? Kimse otoriteyi sevmez. Otoriter insanlar, otoriteyi seviyor olmalı diye itiraz edebilirsin ama sevmi-

yorlar işte, kendilerine otoriteyi dayatmış olanlardan intikam almak için başvuruyorlar ona. Taptaze, dünyaya yeni gelmiş bir insanın bilinçaltı, "Yapma yoksa Baba'dan dayak yersin," emrini duyar duymaz kızgınlıkla intikam planları yapmaya başlar. İntikam duygusu, genellikle yanlış yere yönelir ve eskiden beri süregelen o acıklı otorite –isyan döngüsünü devam ettirir; zaman zaman suç ya da delilik olarak addedilen faaliyetlere yol açar. Bu duygu beni yıkıcı davranmaya sürüklüyordu, bunu görebiliyordum. Anarşinin adını kötüye çıkaran şey, benimki benzeri tepkiler.

Böylece Noel mehtabı altında o akşam bir karar verdim. Eğer kiliseden Rahibe Hillary ve ahbapları gibi insanlar çıkabiliyorsa ve bu insanlar, ne kadar körü körüne olsa da, kiliseye hizmet edebiliyorlarsa o zaman kilise hâlâ iyilik adına çalışan etkili bir güç olabilir diye karar verdim. Mantıklı mı? Ve bütün bu potansiyel tılsım, kilisenin kadife yüreğinde kilitli kalmışsa onu serbest bırakmanın bir yolu olmalı. Katolik olmayan Katolik karşıtı bendeniz Delifişek Purcell, Roma otoritesinin yaşam karşıtı unsurunun en aşırı uzantısıyla uğraşıyordum. Belki, sadece belki, yapabileceğim bir şey vardı. Ama ne? Allah kahretsin, bilmiyorum. Ama belki yeni bir gelişme yaşanır, Katolikliğin Rahibe Hillary'den yana ağır basmasını sağlayacak beklenmedik bir fırsat çıkar ortaya belki. Bir düzine hain keşişi ateşe vermekten daha yapıcı bir davranışta bulunabilirim belki. En azından bir süre daha burada kalıp ne yapabileceğimi keşfetmekten bir şey çıkmaz. Başarısız olmam durumunda her zaman meşaleye başvurabilirim.

Demem o ki çocuklar, zahmet edip benim için buzluğa bira atmayın. Birkaç ay daha Alengirli Dere'de kalacağım. Bu badireyi sağ salim atlatamayabilirim. Ama şehvet düşkünü Purcell'm, bakire bir rahibeye sessizce verdiği sözün sonucunda hedefine ulaşması, her şeyi telafi edecek şahane bir ironi olmaz mı?

Kozmik kurabiyeler için tekrar teşekkür ederim. Ödüllendirileceksiniz. Ama biz Hıristiyanlar arasında âdet olduğu üzere bir sonraki yaşamınızda. Hi hi. Ölü ve de nefes alan sosisleriniz için şans dilerim.

Rahip Dallas

* * *

Sonraki üç dört mektup daha az dramatikti. Purcell'ın yeni davası elle tutulur bir sonuç vermemişti. Alengirli Dere'deki yegâne önemli gelişme, cinsel rahatlamaydı. Delifişek, manastırdan yaklaşık beş kilometre uzaklıkta bir kulübede alkolik babasıyla yaşayan, on beş yaşında bir Quinault Kızılderisiyle tanışmıştı. Takip eden dostlukları Delifişek'in mektuplarına keskin betimleyici bölümler olarak yansımıştı. Onun dışında, Saadet Cemaati'nin diğer alçak faaliyetlerinin sıralanmasından başka pek bir şey yoktu. Yaşı küçük metresinden duyduğu aleni hazza rağmen Purcell'ın yine canı sıkılmıştı. Çeşitli kaçış planları tasarlıyordu.

Purcell'ın heyecanının sönmeye yüz tutması, Marx Harikulade'ye yansımadı. Marx, hemen hemen okunaksız kayıtların üzerinden titreyen ellerle geçerken gözleri sürekli faltaşı gibi açık kalmıştı. Yığının altında destenin en ince zarfını buldu, zürafa derisinden kapağın yapışkanlığını yitirmiş zamkının ucuna tutunmuştu zarf. Harikulade, önemsiz bir şey olmalı diye düşündü. Yanılmıştı.

Tootsie Roll zarfının üzerine fosforlu kalemle şu sözler karalanmıştı:

"Biraz önce yeni bir görev verildi bana. On gün içinde ayrılıyorum buradan. Vatikan'a gidip İsviçre Muhafız Ordusu'na karate hocalığı yapacağım."

"Sen et yemiyorsun," dedi Marx Harikulade. (Purcell'ın mektuplarını okuyalı bir hafta geçmiş ve kararsız genç bilimadamı nihayet başka bir konu hakkında konuşabilmişti.)

"Hayır, yemiyorum," dedi Amanda.

"John Paul et yiyor."

"Evet, o, et yer. Diğer türleri mideye indirmek insanoğlunun evrimsel görevidir diye düşünüyor. Kocam, ağzına koymayacağı bir şeyi asla öldürmez."

"Çok hayırlı bir uygulama," diye itiraf etti Marx Harikulade. "Herkes aynı alışkanlığı geliştirseydi daha az cinayet işlenir, savaş falan çıkmazdı."

"Ya da bir yamyamlık patlaması yaşanırdı," dedi Amanda. Büyük ladin ağacının altında Mon Cul'le birlikte parlak kırmızı, lastik bir futbol topunu havaya atıp tutuyorlardı. Babuinin stili Marx'a televizyon-

da gördüğü profesyonel bir takım kaptanını hatırlattı.

"Ama *sen* ete dokunmuyorsun,"

"Aa, ben hep dokunurum ete," dedi Amanda cilveli bir edayla. Kirpiklerini indirdi, dilini dudağının kenarında gezdirdi.

Harikulade kızardı. "Ne demek istediğimi anladın."

"Evet," diye güldü Amanda. "*Mideme* et sokmuyorum. Büyük hayranlık duyduğum öğretmenlerim bana binbir ışık yılı önce bu konuda örnek teşkil ettiler."

"İnek Hindular için kutsal bir sembol haline geldi; çünkü sütünden, etinden, postundan yararlanılıyordu," dedi Marx Harikulade. Ve vejetaryenliğin manevi kökenlerini sayıp dökmeye başladı. Dikkatli okurun hiç kuşkusuz hatırlayacağı gibi yazar, Marx'ın tezini daha önce aktarmıştı. Amanda hemen cevap vermedi (çarpık bacaklı tavuğun kümesinin önünden geçip Mon Cul'ün attığı pası yakalamak üzere ileri atılmıştı) ama vejetaryen hislerinin sarsıldığı açıktı.

Amanda alacakaranlıkta transa geçti. Akşam yemeğine yetişecek şekilde geri döndü. "Haklısın, Marx Harikulade," diye açıklamada bulundu. "Manevi açıdan, bir hayvanı yemek bir bitkiyi yemek kadar caiz."

"Gözüm çıksın öyle," dedi Harikulade kendini beğenmiş bir edayla kıkırdayarak. "Nihayet anladın. Al bir tane lüplet bakalım." Sosislerin durduğu servis tabağını uzattı.

"Hayır," diye geri çevirdi teklifi Amanda. "Et yemeyeceğim. Etoburluk *karma* öğretisi bakımından caiz olabilir ama mezbahalar öyle değil. Hem bir hayvan öldürülürken genellikle korku veya telaşa kapılır. Korku duygusu, memelilerde kanı sulandıran ve ete nüfuz eden birtakım hormonların salgılanmasına yol açar. Et yiyince hayvanın korkusunu da yemiş oluyorsun. Bünyemde mümkün olduğunca az korku bulunsun istiyorum." Kara hindiba tomurcuklarından koydu tabağına.

Harikulade çileden çıkmıştı. "Ama demin, et yemenin manevi açıdan caiz olduğunu söylemiştin."

"Elbette," dedi Amanda. "Bilincin üst düzeylerinde zaten her şey birdir. Hayvanlar, bitkiler ve mineraller arasında hiçbir fark yok. Her şey enerji ve ışık içerisinde birbirine karışır."

Marx Harikulade, sosisleri tarn katında hayal etmeye çalıştı ama küçük Budalar kadar tombul ve pasif oldukları halde, bu hayali kurmayı beceremedi. "Hardalı versene," dedi.

Islak ve gri haziran sabahı, Skagit Vadisi'nin üzerinde tüyleri alınmış bir kaş gibi kavis çiziyordu. Postacı, Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'nın posta kutusunun önünde her zamankinden daha uzun oyalandı sanki. Bu durum restoranda elektrikli bir heyecan dalgası yarattı; çünkü Kendrick Anıtı'nın her yetişkin sakini, dile getirse de getirmese de, merakla Vatikan'dan haber beklemekteydi. Delifişek Purcell Papa'nın evindeydi. İnsanın içini ısıtan bir sahne.

Mektup kutusunun yanına ilk giden, çeçe sineğini cilalamakta olan Ziller'dı. Heyhat, zoraki bir soğukkanlılıkla geri döndü; su faturası, *Al'ın Pulkanatlılar Dergisi*'nin haziran sayısı ve Amanda'nın Ayın Hayvan Şekilli Krakeri Kulübü'nden seçtiği yeni örnekler vardı elinde.

"Pekâlâ Profesör Harikulade," dedi Amanda, "bir aydır bizimlesin. John Paul'la benim, 'psişik keşif alanımızda' ne tür mistik işlevleri yerine getirdiğimizi anlayabildin mi bakalım?" Camının altında matador bir pireye ufacık bir sahne kıyafeti diktiği mikroskoptan başını kaldırmadan sormuştu sorusunu.

"Dalga mı geçiyorsun? Siz bu kadar ketumken ne haltlar çevirdiğinizi nasıl anlayabilirim? Ne kadar da dışa dönük bir çift! Greta Garbo ve Howard Hughes'la birlikte yaşadığım hissine kapılıyorum, tabii Howard Hughes'un Greta Garbo'yla evlenip yol kenarında hayvanat bahçesi açtığını gözünün önüne getirebilirsen. Sen ve Ziller her gün saatlerce mabetlerinize kapanıyorsunuz. Sesler duyuyorum, kokular alıyorum–hepsi çok tuhaf, hiçbiri pek aydınlatıcı değil."

"Faaliyetlerimize dair *birtakım* fikirler edinmiş olmalısın."

"Tabii edindim. Kesin edindim."

"Bir tanesini söylesene. Lütfen." Marx onun "lütfen" deyişine tapıyordu. Bir timsahın pirinç bir karyolaya dişlerini geçirmesi gibiydi.

"Tamam, birini söylüyorum: Özgürlük. Bence siz, diğer şeylerin yanı sıra, yitik bir varoluş modelini, nesneyle özne arasında, doğal olanla doğaüstü olan arasında, uyanmakla rüyalara dalmak arasında hiçbir sınırın olmadığı bütünlüklü bir yaşam tarzını yeniden yakalamaya takmışsınız kafayı. Bir şekilde yaşam ve sanatın, yaşam ve doğanın, yaşam ve dinin yeniden soydaş olmalarıyla ilgili –bir zamanlar tüm toplumların ortaklaşa yaşadıkları, ritüel, efsanevi düzeyde bir yaşam bu. Ritüellerinizin amacı, bence, insanoğlunu birtakım klişe imgelere ve tahmin edilebilir tepkilere köle etmiş, yaşantı yelpazesini acınası bir biçimde –en azından sizin görüşünüze göre– daraltmış uzlaşımlardan kurtulmak."

Amanda hayranlıkla ıslık çaldı, gerçi çarpık dişleri nedeniyle iyi ıslık çalamıyordu. Çıkan ses, daha ziyade bir üflemeydi. "Vay be, vay be," diye hayranlıkla üfledi. "Açık bir havada böyle konuşmayı nasıl başarıyorsun? Benim böyle konuşabilmem için bu toprakların görüp göreceği en haşin fırtınanın çıkması gerekir. Bezelye tarlalarının tozunu attıracak bir fırtına. Koca sosisin üstüne yıldırım falan düşebilir. Tabii bu durumda ne söylesem boş olurdu."

Harikulade ne demek istediğini anlamamıştı. "Bu iklimde fazla fırtına çıktığını zannetmem," diye belirtti. "Ama gözlemlerimin doğruluk payı taşıdığını kabul ediyor musun?" İkinci cümlesinin eşiğinde yabancı bir denizci gibi çömelen "ama" kelimesi, ilk sarfettiği lafı ikinci lafına bağlamıyordu hiçbir şekilde. Bağlantı kurmaktan ziyade süs amacı taşıyan bir "ama" idi.

"Böylesine tumturaklı bir konuşmanın doğruluk payı taşıması gerekmez," dedi Amanda hanl hanl dikiş dikerken. "İmparatorluk Rusyası'nın Paskalya yumurtalarında doğruluk payı olup olmadığını sormak gibi bir şey." Marx'ın verdiği cevaptan hoşnut kalmadığını mikroskoptan başını kaldırmadan anlamıştı, onun için ekledi: "Özgürlüğe karşı ömür boyu sürecek, daimi bir hayranlık beslediğimi kabul ediyorum. Sence bunun nedeni ne?"

"Belki William Blake'le aranda yakın bir bağ vardır," dedi Harikulade. "Blake bir seferinde şöyle yazmıştı: 'Kendi düzenlerimi yaratmalıyım, aksi takdirde diğer insanların yarattığı düzenlerin kölesi olurum.' "

"Zihnini yeniden Vatikan ve Hıristiyanlıkla meşgul etmiş gibi olmayayım," dedi Amanda (tüm merakına rağmen, dinle ilgili bütün bu patırtıdan usanma emareleri gösteriyordu), "ama dostumuz Delifişek Purcell, William Blake hayranıdır. Delifişek der ki, insan, İngilizcede 'göz' ve 'simetri' kelimeleriyle kafiye yapıp 175 yıl boyunca yaptığı yanında kalmış bir adama hayran olmaya mecburdur."

Amanda, papalıkta bulunan Delifişek'ten haber çıkmasını beklerken, bizzat kendisi Hıristiyan anlayışıyla bir karşılaşma yaşadı. Marx Harikulade'den dinleyelim:

Sözlü anlaşmaların en gevşek olanı sayesinde Ziller'ların yol kenarındaki hayvanat bahçelerinin müdürüyüm artık. Görevlerim, resmen tanımlanmadıysa da esas olarak müşterilere sosis ile meyve ve sebze suyu dışında bir şey ikram etmememizin nedenini açıklamaktan ibaret. Sattığımız şeyleri hazırlamak konusunda epey beceri kazandım. Yorucu açıklamalar yapmak zorunda kalmasam yaklaşık beş dakika içinde iki düzine müşteriye hizmet edebilirim. Sosisleri ekmeklerin arasına koyarken –ve bu meşguliyetin beraberinde getirdiği Freudiyen fantezilere dalarken– işletmemizdeki gösteriler hakkında konuşmalar yapıyorum. Zehirsiz San Francisco yılanı üzerine konuşmamda bir sohbet köşesi de yer alıyor, miniminnacık yaşlı teyzeler arasında pek tutuluyor bu konuşma; Glossina palpalis, yani Afrikalı çeçe sineği hakkındaki konuşmam, kan emen ağızlara ve baş ağrısı çekip ebedi bir uyuklama haline giren yerlilere yaptığım göndermelerle dolu. Gerçi bilimsel bulgulara –ve Amanda'nın böceklere (aslında tüm canlı varlıklara) beslediği sevgisine– duyduğum saygıdan, çeçe sineğinin zehirli olmadığını ancak enfeksiyonlu parazitleri taşıdığını, uyku hastalığının hem yaygınlık hem de ciddiyetinin fazlasıyla abartıldığını da ekliyorum. Sonu, başı gibi heyecanlı değilse de, çocuklar çeçe sineği konuşmasından keyif alıyorlar.

Pireleri istediğim ustalıkta idare edemiyorum. Sahnelediğim araba yarışları hiçbir zaman doğru çizgileri takip etmiyor. Sürekli, tehlikeli çarpışmalarla değilse de utanç verici biçimde sona eriyorlar. Ancak John Paul'un benden sadece biraz daha iyi sayı yaptığını bildirmekten mutluluk duyarım. Pireleri tam kuvvet ve konsantrasyonla çalıştırmayı, tam anında, şiir gibi, tutkuyla ve zekice zıplamalarını sağlamayı sadece Amanda becerebiliyor.

Ziller'lar alt kattaki hayvanat bahçesi-kafede, umduğumdan daha uzun zaman harcıyorlar. Hayvanat bahçesinin onlar için sadece para kaynağı –aslında çok az ilgi duydukları ekonomik bir aldatmaca– olduğuna dair bütün kuşkularım dağıldı. Şurası kesin: Amanda ve John Paul, özel arayışları her ne ise buraya gelen turistlerle zerre kadarın birazcık ötesinde ilgililer. Müşterilerle her ilişkiye geçtiklerinde belli bir maksat oluyor kafalarında –bence; gerçi Ziller'lar, benim önceden hayal bile edemeyeceğim bir incelikle hareket ediyorlar. Yine de varlar işte: John Paul flütlerinden ya da davullarından birini çalar hafif hafif. Zamanla, koyu sözdizimiyle Afrika'nın (yoksa Hindistan'ın mı?) her iki kıyısını da kucaklayan, kuvvetle kıvrılan ve katlanan bir mono-

loğa dönüşecek önemsiz bir sohbet tutturmaya tenezzül eder. Amanda ise alımlı, canlılığının tonu itibarıyla hem genç hem yaşlı.

Maddi nedenlerden ötürü Ziller'ların üst katta ya da dışarıda, arka taraftaki koruda kalmalarını istediğim anlar oluyor. Müşteriler üzerinde bıraktıkları etki her zaman olumlu değil. Hatta tahminime göre, Kendrick Anıtı'nda duran motorcuların yüzde 30 ya da 35'i kısa zaman sonra korktukları ya da iğrendikleri için basıp gidiyorlar. Bu insanlar, sokaklarda bol bol reklamı yapılmış olan kasketlerini ve bez ayakkabılarını giyerler, seyahat çeklerini ve yol haritalarını toplarlar; çöp torbaları ve ilkyardım çantaları vardır; donanımlı ve hazırdırlar, hani şu, uzun yolun kaprisleri için. Ama yo, Çingene renklerine bürünmüş o aşüfteyle, burnuna kemik takmış o uzun boylu adamla muhatap olmaya hazırlıklı değildiler; burada olmazdı, Kuzeybatı Washington'un ekili bu güzel arazilerinde olmazdı; ne kadar beklenmedik bir manzaraydı, ne kadar . . . "doğrusunu isterseniz böyle bir yerin yemeklerine güvenemeyiz." Amanda bir an pireler ve çeçe sinekleri hakkında bilgilendirici şeyler söylüyor, sonra da (sanki böceklerin alışkanlıklarını insan davranışına dair alegorik hikâyeler anlatmak için kullanırmışçasına) hayat ve hayatı yaşama potansiyeli üzerine konuşuyordu. İşlerini iki koca hafta boyunca acemi çaylakların eline teslim eden kimi insanlar, ufak, sulu zırtlak bir yol kenarı batakhanesinde varoluşun değişik biçimlerinin kendilerine hatırlatılması için çıkmazlar tatile. Kahve içmek için mola verirler, kahve yerine anlamın anlamı ikram edilince de kandırılmış hissederler kendilerini.

Ancak genelde, Ziller'ın ziyaretçilerimiz üzerinde yarattığı etki, biraz alışılmadık olsa da teşvik edici nitelikte. Bazen ilk adımı atan müşterinin kendisi oluyor. Tıpkı bugün Protestan bir papaz uğradığında yaşanan durum gibi. Vaiz (aklından kim bilir Havva ve Cennet bahçesindeki sürüngen biliminin olağanüstülükleri hakkında ne yılansı düşünceler geçirerek) yılanlarımıza bakarken, Amanda hemen yanına gidip onu lafa tuttu. Beş dakika ya da daha uzun bir süre tezgâhı bırakamadım ama fırsat bulunca yanlarına yaklaştım. Kaçırmayı istemediğim bir karşılaşmaydı. Çok geçmeden "tam teşekküllü" üç sosis isteyen bir motosikletli –üç sosisli şövalye?– çıkageldi, bu nedenle fazla oyalanamadım, ama onları duyabileceğim bir mesafeden aşağıdaki konuşmayı kaydettim.

PAPAZ: *Hayır, Vietnam'daki askeri güçlerle herhangi bir bağlantım olmadı. Sivil bir misyonerdim. Karım ve ben, Bahnar kabilesine*

vaaz verdik. Bahnarlar ilkel bir insan topluluğu, savaşa siyasi açıdan bulaşmamışlardı.

AMANDA: *Bahnarlardan hoşlandınız mı?*

PAPAZ: *Orada olma nedenimiz onlardan hoşlanmak değildi. Onlara yardım etmek için oradaydık. Ama bize karşı çok dostça davrandılar, eğer kastettiğiniz buysa. Bahnar Vietnamlıları özde iyi insanlar, sade bir topluluk. Tabii son derece ters birtakım fikirleri vardı.*

AMANDA: *Bir örnek verir misiniz lütfen?*

PAPAZ: *Şimdi, mesela bu Bahnarlar, iyi ruhların ölünce toprağın altında yaşadıklarına, kötü ruhların da gökyüzünde yaşadıklarına inanıyorlardı. Bunun ne anlama geldiğini tahmin edersiniz. Cennet'in aşağıda, Cehennem'in yukarıda olduğunu zannediyorlardı.*

AMANDA: *Peki siz bu inançlarını değiştirdiniz mi?*

PAPAZ: *Ah, evet. Tabii. Orada olma nedenimiz buydu. Onlara işin aslının tam tersi olduğunu öğrettik.*

Ha bire ce deyip kaçan bir yazdı. Güneş, Mickey Rooney gibi bir çıkıyor, bir kayboluyordu. Puget rüzgârı, bir gün Pasifik'ten yekpare kuvars taşlarını sürükleyip getiriyor, bütün gökyüzünü kaplayacak şekilde bırakıyordu taşları. Ertesi gün, sanki aşırı titiz bir devler ordusu gece boyunca çalışmış gibi, bir yerlerden kopup gelmiş iri kaya parçasını andıran tek bir bulut görülmüyordu ortada; hava yüksek basınçlı, görüş mesafesi açık ve göküyüzü mavi oluyordu; güneş ışığı, kabarmış eski bataklıkları tuzluyordu, hava o kadar sıcak ve durgun oluyordu ki, beş kilometre mesafeden bir ağaçkakanın, üç kilometreden de bir sincabın sesi duyulabiliyordu. Bezelye tarlalarında çalışan traktörlere, hattâ çevreyolundan gelen trafik uğultusuna rağmen duyulabiliyordu sesleri.

Marx Harikulade'nin, park yerinde, John Paul Ziller'ın yanında (basurlarını havada tutmaya dikkat ederek) yere çömeldiği o perşembe akşamüstünde hava, güneşli yüzünü sergiliyordu. Kaptan Kendrick vs. Anıtı her perşembe kapalıydı ve bu tatil gününde Ziller bina üzerinde çalışmıştı. Amanda nehirde iç lastiğe binip gezintiye çıkmayı arzu etmişti ama Ziller birkaç saat beklemesini istemişti ondan, restoranın işlevinden çok kimliğini ilgilendiren bir parça marangozluk işi vardı yapacak. Bina sürekli değişim halindeydi. Hoplaya zıplaya uzamın içine

dalıyor, her iki haftada bir, büyüklük, renk, kütle ve yön bakımından yeni bir tecrübe yaşıyordu.

Belki de bilimadamları ve sanatçılar birbirlerinin arayışlarını hiçbir zaman tamamıyla anlayamayacak, diye düşündü Harikulade, dinlenmekte olan Ziller'ın yanına çömeldiği esnada. John Paul'un binaya yeni eklediği, asma kalınlığındaki küresel cisimler, Harikulade'ye tamamıyla gereksiz, enerji ve malzeme israfı gibi gelmişti. Bu cisimleri anlamak için boşuna kafa yordu. Bu adamın zihnini hiç anlayabilecek miydi acaba? "John Paul," diye sordu, "bir seferinde bir paraşütün içine resim yapmamış mıydın? Sonra da paraşütü toplayıp kaldırmamış mıydın? Böylelikle resmini takdir edebilmenin tek yolu, bir uçaktan atlayıp aşağı inerken kafayı kaldırıp resme bakmaktı, değil mi? Amacın neydi?"

Ziller koyu alnını pamuklu Nijerya kumaşından mendille sildi. Gelgit düzlüklerinin ötesine uzun uzun baktı, gözüyle avlanacak hayvan tarayan bir yerli gibi. "Sanatseverin bağlılığını denemek istedim," diye cevap verdi kendinden beklenmeyecek bir açıklıkla. "Müze ve galerilerin de benzer bir test uygulaması faydalı olabilir."

"O zaman müze ve galerileri çok az insan ziyaret eder," diye görüşünü belirtti Marx.

"Sen nitelikten ziyade niceliğe mi önem verirsin? Laboratuvarda insan iyi bir katalizörü, tatmin edici tepkimeler vermeyen ya da hiç tepkime vermeyen düzinelerce maddeye tercih etmez mi?"

"Sanırım ne demek istediğini anladım," dedi Marx. "Resmine bakmak zahmetine katlanan çıkmış mıydı?"

"Ah, evet. İtalyan bir kontes bu ayrıcalığa sahip olabilmek için bana beş yüz dolar ödemişti."

"Peki tepkisi ne oldu?"

"Bilmiyorum," dedi Ziller. "Paraşüt açılmadı."

Güneş iki adamın üzerinde çalar saatini çaldırdı. Adamlardan biri serseme dönmüş çenesini sıvazlamakta; ötekiyse uzaklardaki Çinli kaya çıkıntılarını seyretmekteydi, yüzüne bir Louisiana kara yılanının mezarlık otları arasında kayarak ilerlemesi gibi yayılan bir gülümsemeyle. Güneşin çalar saati beyinlerinde çaldı. Birkaç dakika içinde Marx Harikulade'nin teni pembeleşecekti. Tropik yürüyüşler Ziller'e belirli bir miktar bağışıklık kazandırmıştı ama, yayılan ısı dalgasının, o da, tamamıyla farkındaydı. "John Paul, 'kaynak' insanların seninle bağdaştırdığı bir kelime. Sen daima kaynaklarını arıyorsun." Marx,

güneşin yarattığı beyaz bulanık ışığa baktı gözlerini kısarak. "Şimdi sen de biliyorsun ki, güneşin yaydığı ışınlar hayatın temel kaynağı. Güneş ışınları, fotosentez aracılığıyla, enerjileri doğrudan hem bitkilerin hem de hayvanların varlığını sürdürmeye yarayan karbonhidratları ve diğer doku bileşenlerini üreten kimyasal bileşiklere dönüştürülür. Güneş ışınları tüm biyolojik enerjinin kaynağıdır ve neticede de senin kaynağındır."

Harikulade durakladı. Ziller belli belirsiz başını salladı, batıya doğru bakmaya devam etti.

"Ne demek istediğimi pekâlâ anlıyorsun," diye sürdürdü konuşmasını Marx. "Kaynaklarına dönmekte ısrar edersen, er ya da geç güneşe dönmek zorunda kalacaksın."

Marx, yarı şaka yarı ciddi söylemişti bunu ama Ziller, aynen, olduğu gibi algıladı sözlerini. "Evet," dedi diş cephaneliğinin arasından. "Güneş ışığına geri dönmek, üzerinde düşünmekte olduğum bir kaçınılmazlık."

Gözleri ufku taramaya devam etti, sanki orada çok ilginç bir şeyin belirmesini bekliyordu. Bir şeyin . . . ya da birinin. Sizce Ziller, Ceset'i bekliyor olabilir miydi? Hayır, bu mümkün değil. Geleceği görebilen kişi Amanda'ydı. Hem zaten Ceset, ters yönden geldi.

Marx Harikulade, nafaka ödemekten kaçmış bir kişi olduğu için Mount Vernon ve Seattle'ı ziyaret etmekten rahatsızlık duyuyordu. Arkadaşları üzerlerinde yasadışı bir botanik madde taşıyorlardır belki diye –ki kasabaya indiklerinde zaman zaman böyle yaparlardı– iki kat daha endişeye kapılmıştı. Neredeyse kafasına fırdöndü takıp yürüyecekti. Neticede, çok geçmeden aşağıdaki gibi adlandırabileceğimiz bir şeye maruz kaldı:

Amanda'nın paranoyaklara yönelik evrensel tavsiyesi

"Seni takip eden ve geceleri evini gözetleyen insanlar yüzünden telaşa kapılma. Onların Hollywood'dan gelen yıldız avcıları olduklarını düşünmeye çalış."

"Geldi," diye bağırdı Amanda.

"*Ombedoo gigi?*" dedi John Paul. "Efendim?" Gözlerini cangıla özgü çabuklukla açtı, karısını görebilmek için yana döndü. Tarih 5 Temmuz'du ve Ziller'lar oldukça geç yatmışlardı, bir önceki gün her zamankinden yüzlerce fazla müşteriyi ağırlamışlar, rekor sayıda sosis satmışlardı.

"Geldi," dedi Amanda. "Hissedebiliyorum." Yataktan zıplayarak kalktı, gümüş renkli cüppesini peşi sıra sürükleyerek merdivenlerin yarısına varmıştı ki, Marx Harikulade'yle karşılaştı. Teslim etmek üzere olduğu nesne olmasaydı, pençesinde tuttuğu mektubun karizması olmasaydı, Harikulade, kesinlikle sarılırdı Amanda'ya. Onu ilk kez çıplak görünce –ve Amanda'nın o şekilde görülmekten duyduğu aleni hazzı görünce– salgı bezleri yine azgın arzularla kaynadı, yaşasın! Cinsel kuvvet, Amanda'yı, güneş tutulmasının bir gölgeyi sardığı gibi sardı. Marx'ın kareli ereksiyonunu, Salvador Dali'nin gergedan boynuzunu ("en mükemmel logaritmik spiral" diyerek) fark ettiği gibi fark etti. Onu parmaklarıyla yakalamayı arzuladı ama tam uzandığı esnada, Harikulade, mektubu uzattı ve eli Marx'ın ereksiyonu yerine mektubun üzerine kenetlendi.

Posta damgasının dış dairesinde "Città del Vaticano" kelimeleri yazılıydı. Damganın üzerinde "Poste Vaticane" yazısı vardı. El yazısı, L. Westminster "Delifişek" Purcell'ın öldürücü mührüne aitti.

Zavallı Marx Harikulade'yi merdivenlerde sertleşmiş organıyla tek başına bırakan Amanda aceleyle yatak odasına koşturdu. "İşte burada," dedi. "Geldiğini biliyordum." Mektubu yatağın üzerine attı. "Ben giyinirken oku bana."

"Demek Rahip Dallas sonunda bizimle temasa geçti," dedi Ziller sakince. Zarfı tırnağıyla yırtarak açtı, içindekileri yatak örtüsünün üzerine, bir kümes hayvanının iç organlarını önüne seren falcı edasıyla serdi.

"Bekle," dedi Amanda külodunu giyerek. "Marx Harikulade'yi çağırayım. Aynı anda ona da okuyabilirsin."

Marx'ı çağırdı. Ve Ziller ona da okudu mektubu. Ve şunlar yazılıydı mektupta:

Uzak Diyarlardaki Sevgili Arkadaşlarım,

Hiç kuşkusuz anladığınız üzere Vatikan'dan yazıyorum. Ya–öyle. Ne diyebilirim ki? Buraya şöyle bir baktım ve teslim oldum. Vazgeçtim her şeyden.

Ha kilisenin yok edilmesine ha da yeniden şekillenmesine yardımcı olma hırsı taşımışım, şu ölümlü dünyada ne fark eder ki? Bir karıncanın Chicago'yu yeniden mi düzenlesem yoksa alaşağı mı etsem diye karar vermeye çalıştığını düşünebiliyor musunuz? İkisi de aynı kapıya çıkar. Keşke bana yazmanıza izin verseydim de kapıldığım yanılsamalara karşı beni uyarsaydınız.

Havadan bakıldığında Vatikan Şehri mermer bir Monopol oyununu andırıyordu. Kilise en ucuzundan en pahalısına kadar bütün semtlerin tapusunu kapmış, her renk grubuna üç otel kondurmuştu, ne kadar sık zar atsa da biliyordun ki asla Hapse Gir yazısının üstüne gelmeyecek, sürekli Başlama noktasından geçip 200 dolar alacaktı. Havadan bakıldığında Vatikan Şehri, aynı zamanda, yalnızca New York ve Philadelphia kütüphanelerinin davetli olduğu bir sokak dansını andırıyordu. O eski, isli, neoklasik taş depolar asil bir yürüyüşle eşleşmişlerdi, dans esnasında eşlerini sallayamayacak denli katılaşmışlardı, sesleri yüzyılların kütüphane sessizliğiyle en basit do –si–do gamını bile söyleyemeyecek denli boşalmıştı. Vatikan Şehri, kaçıklar için yapılmış bir Disneyland'a benziyordu, can sıkıcı bir yere benziyordu.

Daha sonra San Pietro Meydanı'nda dikildim, koskocaman eski Bazilika'nın çanı tepemde dong dong ötüyordu, etrafımda kadife tören dalgaları kırılmaktaydı. Papa, şatosunun mücevherlerle süslü bağırsaklarının bir köşesinde altın bir çatalla havyar yerken *Wall Street Journal*'ın İtalyanca baskısını okumaktaydı –ve ben teslim oldum. Neye yarar? Herifin teki, Alengirli Dere Manastırı'nda kilise mensubu küçük bir Nazi topluluğuyla karşılaşınca, işe yarar birtakım eylem olasılıkları düşünebilirdi ama, buraya, merkez büroya gelince, ne bileyim işte, fazlasıyla büyük, fazlasıyla zengin, fazlasıyla sağlam, fazlasıyla güçlü burası. Niye başıma dert alayım? Belki birileri, güneşe bezelye taneleri atmanın şiirsel, hoş bir hareket olduğuna inanabilir ama bana sıkıcı geliyor. Demek Roma Katolik Kilisesi dünyayı Katolikleştirmeyi hedefliyor. N'olmuş yani? Komünizm dünyayı komünistleştirmek derdinde, kapitalizm de kapitalistleştirmek. Kendi aralarında didişsinler bakalım. Benim yaşayacak bir hayatım var, başıma bela alamam.

Şimdi düşündüm de, sizin felsefeniz baştan beri buydu. Ne yapalım. Ben de geç idrak ediyorum.

Her neyse, burada bulunmam, resmi ve ayrıcalıklı bir konumda Vatikan'da çalışıyor olmam, kelimelere sığmayacak komiklikte bir şaka. O bakımdan, rahatlayıp bu şakanın tadını çıkartmaya, üstüme düşen rolü sonuna dek oynamaya karar verdim.

Ancak geldikten birkaç gün sonra, son bir umut kırıntısı, bana kilisenin tamamıyla dokunulmaz olmadığını kanıtlayan bir şey keşfettim. Hemen San Pietro Meydanı'nın karşısında duran mahkeme ya da hapishane binası değildi bu şey. Vatikan'ın bu kurumları barındırdığının farkında değildim ama, sanırım, mahkemeleri ve hapishaneleri uzun zamandır kiliselerle ilişkilendirmiş olmamdan olsa gerek, bu binaları Papalık'ta görmek beni çok şaşırtmadı. Hayır, kilise zırhındaki esas çatlak başka bir şey. Geliş ve gidiş saatlerini kaydeden cihazlar. 1956'da Vatikan'ın bürolarına bu cihazlardan kırk tane döşenmiş. Bugün yaklaşık altmış cihaz var. Saat denetleme sisteminin resmi açıklaması, "Vatikan bürolarında çalışan kadroların geç gelişlerine ve erken çıkışlarına son vermek, devamsızlıkları engellemek" idi. El kitapçığına göre, girip çıkarken kart basmak zorunda olmayan herifler, sadece: "Cemaatlerin Kardinallik Sekreterleri, diğer büroların kilise başkanları ve İsviçreli Muhafız Ordusu". (Tabii, biz Saadet Rahipleri de bu uygulamadan muafiz ama, alenen meşru bir tarikat olarak tanınmıyorduk.) Şimdi sorarım size: Bir din kendi rahiplerine saat kartı bastırmak zorunda kalıyorsa, hatta kendi yeminli pederlerinin işten erken kaçtığını, geç gelerek işi kırdığını kabul ediyorsa, o dinin yumuşak beyaz bir karnı olduğunu düşünmez misiniz? İsa'nın kart bastığını hayal edebiliyor musunuz? Eğer bassaydı bu onun, "aramızdan erken ayrılışı"nı engeller miydi?

Kiliselerinin kaya üstüne inşa edildiği iddiasındalar ama bana temeli pek o kadar sağlammış gibi gelmedi. Yani, bana geliş ve gidiş saatlerini kaydeden cihazlar kullanan bir din gösterin, ben de size maneviyatını har vurup harman savurmuş bir din göstereyim. Bana yeterli uzunlukta bir kaldıraçla bir dayanak noktası verin o dini yere devireyim.

["Purcell yere devirmek zorunda kalmayacak onu," diye araya girdi Marx Harikulade. "Kendi kendini devirdiği açık."]

Şu ana kadar kimse bana bir manivela vermedi ya da ittirebileceğim bir nokta göstermedi. Bu haşmetli heykeli dürtükleyebilmeyi de

ummuyorum aslında ama, o saatlerden birinin önünden her geçişimde Tanrı'nın en büyük copunda yırtık olduğunu bilmenin rahatlığıyla gülümsüyorum.

Merkez büroda birtakım değişiklikler yaşanıyor ve din kardeşlerimin çoğu şokta. Bu değişiklikleri hayra mı yormak lazım bilemiyorum. Bir kere papa, debdebenin dozunu azaltmak için kolları sıvadı. Yakın zaman önce kardinallere, piskoposlara ve monsenyörlere kıyafetlerindeki şatafatlı süslerin çoğunu söküp atmalarını emretti. Kırmızı ayakkabıları, gümüş ayakkabı tokalarını, şapkaları, kuşakları, püsküllleri, cüppeleri ve kürklü pelerinleri kapı önüne koydu. Verdiği talimatlar arasında, bir kardinale ya da piskoposa seslenirken "hazretleri" ya da "ekselansları" yerine "monsenyör" unvanının kullanılması da yer alıyor. Sonuç şu: Burası artık eskisi gibi gösterişli değil. Ancak yine de sadelikten uzak. Her yerde altınlar, gümüşler, kıymetli taşlar, yayla gibi limuzinler ve değerli sanat eserleri. Bu hazinenin yalnızca üçte birini elden çıkarsalar, yüzyılın geri kalan kısmı boyunca Avrupa'daki tüm açların karnını doyurabilirler. Ve belki fark etmişsinizdir; papa kendi gardırobundaki incik boncukların hiçbirinde kısıntıya gitmedi.

Birkaç yıl önce, papalık, muhterem azizler listesinin temizlenmesi için bildiri yayınlamış. Kırktan fazla herif ibadet takviminden çıkarılmış; çünkü bir kere çoğu hiç yaşamamıştı, sadece fanatiklerin ve hediyelik eşya satıcılarının birer icadıydı. İpi çekilenler arasında Aziz Christopher da vardı; vapur seyahatlerine çıkan kazanovaların, astronotların ve altı günlük etaba çıkan bisiklet yarışçılarının mübarek yareniydi kendisi.

Katakomplarda yapılan dedikodulara göre, Saadet Cemaati'nden sorumlu olanlar dahil, nüfuz sahibi birçok Katolik bu reformlardan hoşnutsuz. Ancak söylenen o ki, papa, kilisenin gösteriş merakı ve ikiyüzlülüğüyle ilgili eleştiriler ayyuka çıktığından bu reformları gerçekleştirmek zorunda kalmış.

[Bu noktada Marx Harikulade, bu tür reformların ölmekte olan bir kurumu yeniden canlandırmak için başvurulan son çareler olduğunu ileri sürerek tekrar araya girdi. Saçına menekşeler iğneleyen Amanda, Marx'ı özel bir bakışla susturdu. Bilimadamı dostumuz heyecana kapılıyor bazen.]

Burada oturmuş Katolik Kilisesi'nin iç sorunları hakkında dakikada yüz kelime karalıyorum, oysa sizin büyük ihtimalle umurunuzda bi-

le değil bütün bunlar. Sizi sıktıysam özür dilerim ama, biliyorsunuz işte, beni Rahip Dallas yapan delice kazadan sonra kiliseyle ilgili mevzulardan kendimi alamaz oldum. Geçer. Sürekli kendime bunlar da geçer diyorum. Bir gün gelecek yine delifişek bir uyuşturucu satıcısı olacağım, kendi kafası dumanlı sürüme vaazlar vereceğim.

Bu arada, benzersiz bir görevle iştigal etmekteyim, bu gezegende yaşayan hiçbir canlıya nasip olmamış bir işle. Azıcık merak ettiğinizi varsayarak karalamaya devam ediyorum.

Yedi yıl öncesine kadar Vatikan bünyesinde dört askeri ya da polis birliği yer alıyordu (daha doğrusu *bilinen* dört kol vardı: Gizli çalışan Saadetçiler'i unutmayın). Bu birliklerden üçü, Palatino Muhafızları, Soylu Muhafızlar ve Jandarma, sapına kadar kanun ve düzen hayvanlarıydı. Tüfeklerle, tabancalarla, toplarla, makineli tüfeklerle ve diğer takım taklavatla papalığın güvenliğini sağlıyorlardı. Dini bir misyonun silahlarla oynamasını münasebetsiz bulan kayda değer sayıda Katolik vardıysa da bunlar topların kilise hukukunun ağır topları olduğunu farz ederek seslerini çıkarmıyorlardı. Son zamana kadar. Sonra birdenbire, kutsal polislerin taşıdığı anlamlar öylesine yaygın tartışılmaya başladı ki, papa daha fazla ihtilafa meydan vermemek için, bugüne kadar yaptığı reformların en çarpıcısını gerçekleştirmek zorunda kaldı. Yüzüklerle kaplı parmaklarıyla havada zamanlaması iyi yapılmış bir kavis çizerek Palatino Muhafızları'nı, Soylu Muhafızları ve Jandarma'yı feshetti.

Bu vesileyle Saadet Cemaati'nin iktidarını ve varlığını güçlendirmiş oldu. Bir zamanlar esasen Vatikan dışında iş bitiren bir cemaatken şimdi altın tahtın gölgesinde işliyoruz vızır vızır. Vatikan'daki dondurmalı içecekler dükkânında çikolata soslu dondurmanızı hazırlayan sırıtık ayı, bir zehir ustası, Adlai Stevenson'ın Londra'da içeceği kalp ilacını çalıveren 007 ajanıyla aynı kişi olabilir. Azize Anna Kapısı'nda kamerasını çalıştırırken gördüğünüz büyülenmiş turist, bela çıkarması muhtemel insanları kapalı devre televizyon için görüntülüyor olabilir. "Olabilir" diye yazıyorum; çünkü ben de tam olarak bilmiyorum.

Tek bildiğim şey, buradaki kendi işim. Ve işim, papanın feshetmediği askeri birlikle alakalı –kadim ve renkli İsviçreli Muhafız Ordusu'ndan bahsediyorum. İsviçreli Muhafız Ordusu'nda görevli elli altı herif, eski moda dize kadar pantolonları, mavi, kırmızı ve sarı renkli tozlukları, gümüş göğüs zırhları ve Ortaçağ tarzı miğferleriyle gerim gerim dolaşıyorlar ortalıkta. Silah olarak sadece on beşinci yüzyıl kar-

gılarından taşıyorlar; sivri uçlu, baltalı, uzun saplı silahlar bunlar. Sizin de anlamış olduğunuz gibi, bu muhafızlar sadece göstermelik. Ya da öyleymişler. Papalığın diğer bütün askerleri kovulduğu ve Saadet Cemaati, ne kadar güçlü bir konuma sahip olsa da –sadece kamuoyundan değil Vatikan'daki çoğu insandan da– gizli çalışmak zorunda olduğu için Vatikan Şehri'ni koruma sorumluluğu, bu tohuma kaçmış İsviçreli koro oğlanlarının süslü omuzlarına fena halde yüklenmiş durumda.

Şimdi, kilise içindeki anlaşmazlıklar artık ayyuka çıkmışken, dışarıdan yapılan muhalefet eskisinden çok daha güçlü bir hal almışken, papa ve avanesi, teorik açıdan alışılmadık bir tehlikeye maruzlar. (Geçen sene Asya'ya yaptığı bir ziyaret esnasında Papa, on iki bin kişilik bir güvenlik gücüne ihtiyaç duydu, yine de Manila'da az kalsın suikaste kurban gidiyordu.) Şu veya bu türden sokak gösterilerinin yapılması tehdidi de kuvvetli. İsviçreli Muhafız Ordusu'nun yakında bir eylem tecrübesi yaşaması ihtimal dahilinde; bu eylem, San Pietro Meydanı'nı oturma eylemi yapan göstericilerden temizlemekten ibaret olsa da. Düşünsenize, bu çok sevilen renkli oyuncak askerler, neredeyse gülünç Rönesans kargılarıyla kafa yarmak, mide deşmek zorunda kalsalar, başında –ve hacıların, turistlerin nezdinde– ne leş bir görüntü olurdu. Hele de uzun saplı baltaların kurbanları, şiddet yanlısı olmayan göstericiler olursa özellikle rezalet çıkar. Bir İsviçreli Muhafız, bir iki hızlı, neredeyse belli belirsiz el hareketiyle birinin belini kırabilse ya da boğazını sıkabilse ne kadar daha temiz ve sessiz hallolurdu her şey. Böylece asgari düzeyde kan dökerek ve tantana çıkartarak eski terbiyelerini koruyacaklardı. İşte İsviçreli Muhafız Ordusu'na karate öğretilmesinin amacı bu. Sadık dostunuz ise onların saygıdeğer hocaları oluyor.

Girilmesi yasak katakomplarn iki kat altındaki karate eğitim salonunun hemen karşısında yer alan hücrede kalıyorum. Kardinaller Okulu'nun özel tüfek atış alanının bitişiğinde, Gurdjieff'in bir seferinde Mary Baker Eddy'le pizza yediği VIP kafeteryasının hemen altındayım. Altımdaki, üçüncü kattaki katakomplar gerçekten çok gizli ama bir Saadet ajanı olarak bayağı sözüm geçiyor. İsviçreli Muhafız Ordusu'na bile yasaklanmış bölgelere girebiliyorum. Şüphe uyandırmamaya çalışarak her fırsatta en alt seviyedeki çeşitli bölmeleri kolaçan etmekteyim. Aşağıda diğerlerine nazaran daha ilginç keşiflerimden bazılarını sıraladım.

1. *Erotik Sanat.* Haliyle bunu liste başı yaptım. Şapır da şupur. Tuz-

lanıp bu deliğe kaldırılmış yığınla resim ve bir ordu kadar heykel var. Çoğu, sırf erkekleri ve kadınları anadan doğma resmettiklerinden halkın gözünden sürgüne gönderilmiş, ama bazıları sürgün edilme nedenlerini daha layıkıyla yerine getirmiş. Mesela bir çifti saman tarlasında tokuştururlarken resmeden muhteşem bir Rembrandt var. Resme göz ucuyla bile bakarken onlar adına duyduğum hazla hapşırıp kaşınıyorum.

2. *Lût Gölü Ruloları.* Anladığım kadarıyla, Lût Gölü Ruloları bin dokuz yüz kırkların sonu, ellili yılların başında ortaya çıkarıldığında bir kısmı, İbrani Üniversitesi, diğerleri de Kudüs'teki Süryani Ortodoks Kilisesi başpiskoposu tarafından satın alınmış. Başpiskopos (tabii ki bir Katolikti) rulolarını daha sonra İbrani Üniversitesi'ne (İbrani Üniversitesi'nin futbol takımı mı var yoksa domuz derisinden toplarla oynamalarına izin mi verilmemekte?) satmış; ama anlaşılan satıştan önce, geleneksel dini inançlarla çelişebilecek ya da Katolik dogmasını utandıracak olanları ayıklamış. Üstelik, İbrani Üniversitesi'ne ait rulolardan bazıları Vatikan Kütüphanesi'nde işleme tabi tutulmuş, bu esnada içeriklerinde birtakım değişiklikler yapılmış olabilir. Katakomplarda, şu veya bu sebeple 500.000 ciltlik Vatikan Kütüphanesi'ne dahil edilmeleri sakıncalı bulunmuş diğer eski yazmaların ve belgelerin yanı sıra, içerikleri nüfuz sahibi bir azınlık dışında kalan herkes için sır olan Lût Gölü Ruloları'ndan parçalar saklı. Bu gizemli belgeler, onları sadece temas yoluyla tanıyan kör rahibelerden kurulu bir dörtlü tarafından gece gündüz korunuyor.

3. *Eczacılığa Dair Tabular.* Özellikle Afrika ve Yeni Dünya'da ilkel kültürlerle temasa geçen ilk beyaz adamlar genelikle Katolik misyonerlerdi. Bu kişiler, çeşitli kabileler tarafından kullanılan kocakarı ilaçlarını ve şifa amaçlı ayinleri –serbest araştırmanın bilimsel taraftarlarınca engellenmeden– çok yakından inceleme şansına sahiptiler. Bu süreç esnasında, eczacılıkla ilgili birçok bilgiyi sakladılar, bazı durumlarda da yerlileri korkutarak doğal ilaçları kullanmayı bırakmalarını sağladılar. Katakomplarının ilaç odasında, peyote, *yajé* ve *psilocybe* mantar numunelerinin yanı sıra bunların "şeytansı" etkilerini tarif eden 1510'dan kalma belgeler buldum; bir de kim bilir insanı ne inanılmaz içgörülere ve aydınlıklara gark eden, ne şimşekler tadında moleküller içeren, kara listeye alınmış diğer botanik malzemelerin durduğu sayısız kavanoz vardı. Bu malzemeleri düşündükçe zihnimin suları akıyor. Farmakolojik bombaların kilitli durduğu odada aynı zamanda yerli do-

ğum kontrol iksirleri var, herhangi biri ya da hepsi doğum kontrol haplarından daha güvenli ve etkili olabilir. Tıp bilimi bunların hiçbirinden haberdar değil. Niye hasır altı edildiklerini tahmin edin bakalım.

4. *Paskalya Adası Tabletleri.* İlk beyaz kâşifler, Paskalya Adası'na çıktıklarında devasa taş kafaların her birinin dibinde tahminen heykelin hikâyesini anlatan yazılı bir tablet varmış. Fransız Katolik rahiplerin bu tabletleri –ancak tahmin edebileceğimiz nedenlerle– imha ettikleri yaygın olarak kanıtlandı. Bu yüzden bilim, antropolojik sırların en heybetlisine ışık tutabilecek bir bilgiden mahrum bırakıldı. Kim bilir Paskalya Adası'ndaki tabletlerden biri, taş kafalar hakkında, onları inşa eden insanlar, insanoğlunun kökleri hakkında ne tür gerçekleri ortaya çıkarabilecekti. Ancak tabletlerin tamamı imha edilmemiş; çünkü üç dört tanesi burada, totemler, fetişler ve diğer ilkel ıvır zıvırla birlikte tozlu bir odada kilitli duruyor. Keşke bir tanesini dışarı kaçırıp Modası Geçmiş İtkiler Laboratuvarı'ndaki uzmanlara gösterebilseydim; çünkü tabletlerin yazımında kullanılmış olan alfabe bana tamamıyla yabancı. Şimdi düşündüm de, aslında Amanda'nın elindeki silik yazıyı andırıyor epeyce.

Başka katakomp bölmeleri daha var; demir parmaklıklı kapılarından gümüş ve altının iğrenç, şeytansı parıltılarını görebiliyorum. Bir de hiç açılmamak üzere mühürlenmiş bir oda var. Her yere burnumu sokmaya devam edeceğim. Şaşırtıcı zulalarla karşılaşırsam bir sonraki mektubumda bilgilendiririm sizi. Bu arada, dua edin de patronlarım Rahip Dallas olmadığımı öğrenmesinler; çünkü Vatikan hapishanesi, en az Meksika'nın leş topraklarında gördüklerim kadar belalı bir yere benziyor.

Ha, hazır aklıma gelmişken, John Paul, ortak tanıdığımız George O. Supper'ın buralarda bir atölyesi var. George, *Prix de Rome*'u kazanan ilk pop art'çı oldu, bütün yazı İtalya'da geçirecek. Pazar günü sivil casus kıyafetimi giyip onu arayacağım. George'da New York sanat camiasına dair bir dolu dedikodu olmalı, hem belki lütfedip bana düzgün bir kerhane adresi verir. Sizlere iyi hayvanat bahçıvanlığı dilerim, demin rica ettiğim duaları da unutmayın.

Kutsal Ruh Adına,
Delifişek P.

* * *

Marx Harikulade kendinden geçmişti. Bundan iyisi Şam'da kayısı! Purcell'ın mektubunu kişisel bir zafer, çok gecikmiş akademik bir ödül addetti. Hıristiyan dünyasının en büyük kilisesi yüzyıllardır bataklık çamurunun içinde uzun bacaklarla yürümekteydi; mektup, bunu destekleyen bir kanıt değil miydi? Efendim, Harikulade, yeni dini araştırma yapmış olduğundan, Delifişek'in Alengirli Dere Manastırı'ndan gönderdiği risaleleri okumadan önce de, kilise tarihinin karanlık yüzünden haberdardı. Bilmediği tek bir temizlik harekâtı; gözünden kaçan tek bir fetih, Vatikan entrikası yoktu. Ama Delifişek'in sunduğu karşılaştırmalı ayrıntılar öylesine hazır lokma, öylesine doğrudandı ki, hiçbir ikincil tarihsel kaynağın heyecanlandıramayacağı kadar heyecanlandırmıştı onu.

Purcell'ın ayrıntılandırdığı densizlikler, Hıristiyan dünyasında giderek artan kargaşanın işaretleri gibi geldi Harikulade'ye. Özetle: Hıristiyanlık yüzyıllar içerisinde zamanla manevi enerjisini yitirmiş, onun yerini siyasi ve ekonomik enerji almıştı. Bu dengesizlik, dini yapıyı çarpıtmış, onun fiziksel gücünü arturmış olmakla birlikte manevi potansiyelini tüketmişti. Siyasi ve/veya ekonomik iktidar, sevginin doğal akışı karşısında sürtünmeli bir direnç yaratmaktaydı. Kilise örneğinde, bu sürtünme, kayda değer momente sahip ancak kurtuluş üretemeyen bir motor halini almıştı.

Evet, Purcell'ın bulguları, Marx'ın teorisini beslemeye yaramış, meslek hayatını yarım bırakmış düşünüre, geleceğin dini sistemlerini başarılı biçimde kestirebilmesi için yeni umutlar vermişti. Dur durak bilmeden, vır vır konuştu Harikulade, büyücü peştamalını bağlarken John Paul'a dönerek konuştu, Amanda'ya dönerek konuştu . . . Amanda'nın gözlerindeki kocaman, yeşil gözyaşlarını görene dek.

Purcell'dan gelen haberler, onu, zavallı meleği mutsuz mu etmişti? Marx'ın, dini mirasımızdaki çöküşün altını çizen yorumları onu bunaltmış mıydı? Hayır, mesele bu değildi. Yatak odasının penceresinden dışarı bakarken Amanda –yardımsever dev sosisin güney tarafındaki yuvarlak çıkıntının hemen altında– bir kral kelebeği görmüştü, bir yıldan beri gördüğü ilk kral kelebeğiydi.

Yüzümüzde ciddi bir ifadeyle kelebeği kehanet addedebilir miyiz?

"Anladığım kadarıyla," dedi Marx Harikulade, "sana göre hayattaki en önemli şey üslup."

Amanda iç geçirdi. Yine açıklama yapmaya davet edilmekteydi. Daha beteri, çarşamba ekmek pişirme seansına müdahale ediliyordu. Her zamanki gibi bu müdahaleyi bağışladı. "Marx Harikulade'nin değerleri, deri değiştirme sürecinden geçiyor," diye mantık yürüttü, "eski değerleri def ettikçe zihni giderek onu, mutlak anlama ilişkin sorulara yaklaştırıyor." Marx Harikulade'nin, ardında nemli, dişi (irrasyonel!!!) mistisizm hayaletinin saklandığından emin olduğu her kozmik perdeyi, bu hayaleti meydana çıkarmak için kendini beğenmişlikle yırtan entelektüel hıyarlardan herhangi biri olduğunu düşünmekten ziyade, yürüttüğü mantığın doğru olduğunu düşünmeyi yeğledi Amanda. Hayvanat bahçesi müdürünü, *Time* dergisinde çıkan, her transandantal deneyimi bir tür Cadılar Bayramı şakası olarak gören ama bir kokteylde bir piskoposa rastlayınca da ispermeçet balinaları kadar yağcı kesilen tiplerle ilişkilendirmemeyi yeğledi.

Harikulade, kendi adına, "anlamın anlamı" konusuna ilgi duyduğunu inkâr ediyordu hâlâ. "Amaç, bilimin ilgi alanına girmez," diye diretiyordu. "Gökyüzündeki yıldızlara bak –onların amacını sorgulamam ya da anlamları üzerine kafa yormam için hiçbir neden yok. Bir yıldız hakkında öğrenmek isteyeceğim tek bilgi, yaşı, konumu, büyüklüğü, hızı, yeryüzünden uzaklığı ve kimyasal bileşimidir. Herhangi ilave bir bilgi, bunlarla karşılaştırıldığında muğlak ve tereddüt dolu olmaya mahkûmdur. Bir nesnenin nelerden oluştuğunu ve nasıl davrandığını öğrendiğimde o nesneyle ilgili merakım çok büyük ölçüde tatmin olmuş demektir."

Evet, Marx kendini nesnel bir ortamda yaşayan nesnel bir adam olarak görüyordu. Toplam deneyimimizin milyarlarca yönünden sadece bizi maddi fenomenlerin nicel özellikleri konusunda bilgilendirenlerin "gerçek" dünyayla ilgili olduklarını varsaymak istiyordu. Ancak, insanın (çoğunlukla yanılsamalı) din anlayışının da maddi bir karşılığı olduğuna inanıyordu. İşte aslında bu inanç ve dini fenomenlerin nicel yasalarını tanıma arzusu, onu yol kenarındaki hayvanat bahçesine sürükleyen şeylerdi; yıldızlara karşı tutumu ne kadar maddeciyse de defterine Amanda'nın tezini harfiyen kaydetmekten geri kalmamıştı: "Yıldızlar insan ruhunun izdüşümleridir –bilincin sivilceleridir– yalnızca, ama aynı zamanda son derece gerçektirler."

Harikulade'nin, Amanda'nın üslup üzerine düşündüklerini de kaydetmiş olması muhtemel. "Belki de içerik nosyonunu anlamak bana çok zor geldiğinden üslupla ilgileniyorumdur," dedi hamura ekmek so-

munu şekli vererek. "Bir nesneden sahip olduğu özellikleri çıkarınca geriye ne kalır? Bir yıldızın yaşı, konumu, büyüklüğü, hızı, yeryüzünden uzaklığı ve kimyasal bileşimini elinden alınca gökyüzünde geriye bir delik mi kalır –yoksa başka bir şey mi? Masanın üzerindeki bu hamur topağı, yumuşak, kolay şekil alır, beyaz, ıslak, pürüzsüz ve dokununca serin olma özelliklerini taşıyor. Ama bu özelliklere sahip olan tam olarak nedir, bu özelliklere sahip olan şey –içerik– nedir? Tanımlanması imkânsız. Korkarım içerik nosyonunun yerini üslup nosyonunun alması gerekiyor." Saçının kıvrımını arkaya atmak için durakladı, bunu yaparken yanağında martı şeklinde bir un izi bıraktı. "Ama benim yaptığım alt tarafı sesleri yüksek sesle tekrarlamak. Tıpkı çocukların dini kuralları ruhsuzca yüksek sesle tekrarlamaları gibi, bir nehrin yatağının iniş ve çıkışlarını yüksek sesle tekrarlaması gibi, oturan bir insanın yediği nişastayı yüksek sesle tekrarlaması gibi."

"Sonuncusuna amin diyorum," dedi Marx Harikulade, "amin ve bir kez daha amin. İçeriğin, üsluba sınırlamalar getirdiği, hatta üslubu *belirlediği*, senin o 'seslerine' malum olmuş olmalıydı. Astrolojiye inanıyorsun, gökyüzündeki cisimlerin renk-ışık-manyetik düzeyindeki hareketlerinin, bizleri, temel kişiliklerimizi şekillendirecek denli etkilediğini iddia ediyorsun. Ben de bütün bunlar deli saçması diyorum; çünkü insan vücudundaki toplam elektrik enerjisi bir voltun iki binde biri kadardır, gezegenlerin ya da yıldızların manyetizminden etkilenemeyecek denli az bir kuvvet bu. Ama ister astrolojiden ister genetik bilimi ya da davranışçı psikoloji gibi daha rasyonel bir kavramdan hoşlan, hayatlarımızın bir şekilde önceden belirlendiğini kabul etmek zorundasın. İçerik, biz onun bilinçli olarak farkına varmadan önce bile mevcuttu. Üzerinde çalışmamız gereken tek şey içerik; bu da üslubun sadece içeriğin bir *ifadesi* olduğu anlamına gelir. Haklısın de bana da ön taraf a geçip sosis satmaya hazırlanayım. Bir şey söyleyeyim mi, yüzün unlanınca çok tatlı oldun. Ruhların Çocuğu Julia'ya benzedin."

Amanda, ekmek somunlarını fırının içindeki istasyonlarına uğurlarken bir kez daha iç geçirdi. "Astrolojiyle genetik bilimi arasında seçim yapmayacağım, çünkü ikisi arasında bir çelişki göremiyorum. İnsan denen hayvanı etkileyen şeyler, herhangi özel bir bilgi dalıyla açıklanamayacak denli karmaşık ve paradoksal. On iki yaşımdayken bir örümceğin su içişini seyretmiştim. Bu olayın hayatımı değiştirmediğini mi sanıyorsun?"

Hamur yoğurduğu kabı çalkalarken parmakları toplu halde oyunlar

oynayan yunuslar gibiydi. "Özgürlüğe, gerçek özgürlüğe –insan içinde 'ağzına sıçayım' deme ya da önderlerini eleştirme ya da seçtikleri kilisede Tanrı'ya ibadet etme özgürlüğüne değil, dillerden, liderlerden ve tanrılardan *kurtulma* özgürlüğüne– ilgi duyan insanlar, içeriği değiştirmek için üslubu kullanmak durumundalar. Üslubumuz ustaca ise, akışkan ve aynı zamanda bütünlüklü ise o zaman kendimizi yeniden –yaratabiliriz, daha doğrusu içimizdeki Sonsuz Yanılgı'yı yeniden yaratabiliriz. İçeriğin *üstünde* yaşayabiliriz; tahmin edilebilir tepkilerin, toplumsal programlanmanın ve kalıtsal döngünün üzerinden uçabilir; küçük renk, elektrik ve ışık parçacıklarının bize süzülerek ulaşmasına izin verebilir, bunları kendi irademizle eylemlerimize dahil edebiliriz. Sesler böyle dedi işte. İçeriğin, insanın içinde barındırdığı, ancak şenlik geçitlerinde ortalığa çıkarmadığı şey olduğunu söylediler. Ve ben şenlik geçitlerine bayılırım."

Tahta kaşığın içinde kalmış, taçyaprak şeklindeki hamur kalıntısından çöplendi Amanda. "Hazır aklıma gelmişken Marx, bu akşam ekmek yerken Kolomb öncesi döneme ait, neceftaşından kafatası şeklindeki yüzüğüme bakınsana. Hamurun içine düşürdüm sanırım."

"Anladığım kadarıyla, hücresel hafızaya inanıyorsun," dedi Marx Harikulade, "gerçekleşen –evrenin en gizli saklı işleri dahil– bütün her şeyin bir kaydının her insanın hücreleri içinde depolandığını; ve bazı koşullarda bu hücre deposunda tıpkı bir kütüphanedeki gibi araştırma yapılabileceğini düşünüyorsun."

Hay baş belası. Yine başlamıştı işte. Ilık bir akşamüstüydü, bulutlar birer birer dağılıyordu. Gri renkli Skagit yazı, koz olarak elinde sakladığı güneşi, aniden gösterişli bir edayla oyuna sürmüştü. Amanda korudaki çam iğnelerinin arasına oturmuş, domatesli ve avokadolu sandviç yiyor, bir yandan patates cipslerini ağzına tıkıyordu. Biraz gayret sarf ederek, Marx'ın gerçekler karşısında yaşadığı son yüzleşmeye tatlı tatlı gülümsedi. Sandvicinin dökük saçık katmanları da onunla birlikte gülümsedi.

Marx, onun sessizliğini suçunu ikrara yordu. "Bu sonuçlara nasıl vardığını anlayabiliyorum falan filan . . . Jung'un ırksal hafıza ve kolektif bilinçdışı teorisi falan filan . . . ömrün boyunca yaşayamayacağın deneyimlerin uyuşturucu sayesinde hatırlatılması falan filan . . . böceklerin ve kuşların göç alışkanlıkları falan filan . . . ilkel insanın

kamp ateşinin başında anlattığı hikâyeler; çok önceki kuşakların özelliklerini taşıyan hiçbir zihnin hayatta uyduramayacağı denli karmaşık, çok katmanlı, içgörü ve sembolik anlamlar yüklü efsaneler falan filan. Doğrusu insan –ya da hayvan– zekâsının bu tür malzemelere nasıl erişebildiğini açıklayamam. Belki bir tür hafıza biçimi gerçekten de söz konusudur. Ama Amanda sana şu kadarını söyleyeyim ki, hücresel hafıza denen şey değil bu, ne de genetik sürecin bir parçası. Hafıza genetik bilginin zihinde tutulmasından farklı bir fenomen. Hafıza *elektrik* içeren bir fenomendir. İtkileri aletlerle ölçülebilir. Öte yandan, DNA genetik bilgi süreci *kimyasal* bir fenomen. Ne kadar sakat bir benzetme yaptığını görmek için elektrik tepkimesiyle saf kimyasal tepkime arasındaki farkı düşünmen yeterli. Gerek hafıza bankası gerekse DNA bilgi barındırır, bu doğru. Hem sizin cipin hem de benim kol saatimin çarkları, mekanik işleyişleri var. Ama kol saatime binip kasabaya gidemezsin falan filan . . ."

Amanda bu şahane mantık karşısında sırıtmakla yetindi. (Sandviçinin sırıtacak hali kalmamıştı.) Fakat Neredeyse Normal Jimmy olsa tahammül edemezdi. Harikulade'nin savunduğu soğukkanlı düşünceye ateşli sözlerle karşı çıkardı. John Paul Ziller ve hatta Delifişek Purcell da onunla tartışabilirdi; çünkü Marx'ın kara bahtına, en mükemmel kapitalist içgüdülere sahip Jimmy, sapına kadar sanatçı Ziller ve ruhen toplumsal eylemci Purcell; hepsi de yaşamın nesnel olmayan ve irrasyonel gölgelerine duyulan o trajik eğilimi paylaşıyordu.

"Trajik" kelimesi Harikulade'nin nitelendirmesiydi. Bu eğilimin trajikliğini ondan daha iyi kim bilebilirdi? Bütün yetişkin hayatı boyunca benzer itkilerle mücadele etmek zorunda kalmamış mıydı? Allah kahretsin, aşkın olana kaptırabilirdi kendini, her iki mavi göz küresinden büyülü düşler gösterebilirdi, zayıf düşüp ilkel çalkantılara teslim olsaydı eğer. Ama onun ayakları yere basıyordu. İnsanoğlunun yeryüzündeki potansiyelinin, emniyetinin ve bekâsının, aklın yerinde kullanımına bağlı olduğunu biliyordu. Yaşamın bütün meydan okumalarına karşı getirilebilecek teknolojik çözümler vardı, yeter ki bilimsel aklın bu çözümleri getirmesine izin verilsindi. Geriye yönelik kültürel eğilimlere direnmenin önemi, Marx'ın zihnine üniversitede ve beyin takımında işlenmişti. Direnmeye hazırdı, bu sırada biraz acı çekmesi gerekse de. Gariplikler meleğiyle her gece güreşip onu alt ediyordu, gerçi ilk iki düşüşte başarısız oluyordu genellikle. Suçluluk hissi duyan bir sigara tiryakisinin parmaklarındaki sarılıkları utanç içinde taşı-

ması gibi taşıyordu "hayal âlemi"nin lekelerini üzerinde.

"Yine anladığım kadarıyla," diye devam etti Harikulade, "insanın dışıyla içi arasında hiçbir fark olmadığına inanmaktasın. Sana şunu söyleyeyim; arada bir fark olmakla kalmayıp hayatı mümkün kılan şey bu farkın ta kendisi." Söylediğini açıklamaya girişti ve gökyüzünün koz olarak kullandığı güneş, sanki misilleme yaparcasına, yok oluverdi. Hiç durmadan falan filan diye diye sürdürdü konuşmasını Marx. Ama Amanda'nın, yeni keşfettiği bir kozaya şarkı söylediğini fark edince kendisini dinlemediğinden şüphelenmeye başladı. Koza açılıp da içinden titrek bir kelebek çıkınca şüphesinden emin oldu.

Marx Harikulade'nin çenesini kapatabilecek bir şey vardı. Amanda o şeyi ertelemekten vazgeçmesi gerektiğinin farkındaydı. Gelgelelim yapamazdı bunu.

"Marx Harikulade, özür dilerim ama, seninle düzüşemem." Saat gecenin onuydu. Amanda'nın üzerinde, ölümü beklerken kelebek kovalayan kraliçenin yaşam öyküsünden sahnelerin işli olduğu, lavanta çiçeği renginde ipek bir tünik vardı. Marx'ın garajdan bozma dairesinin kapı aralığında duruyordu Amanda. Uzun kirpikleri yine seğirdi, kırpıştı ve gerildi, bir Eskimo kulübesine makineli tüfekle atılan kurşun tüyünden bir çift tozluktular sanki; sonra gözkapaklarını göz yuvalarının kavisi üzerinden yarı yola dek çekeleyerek zarifçe aşağı doğru sarktılar. "Hiç kuşkusuz benim seni ümitlendirdiğime inanıyorsun ama gerçek şu ki, John Paul'la birkaç kez görüştüm bu konuyu ve akıllıca olmayacağına karar verdik. Çekici bir adamsın ve seninle birlikte olmayı isterim ama yakışık almaz."

Üzerinde kareli takım elbisesinin yalnızca pantolonu bulunan Harikulade, göğsündeki bir kılı sinirle çekiştirdi. "Demek," dedi biraz acı bir ses tonuyla, "serbest görüşlü kocan başka adamlarla yatmanı *umursuyor*." Kaldıraç ilkesini keşfeden Arşimed bir zamanlar şöyle demişti: "Bana bir dayanak noktası verin dünyayı yerinden oynatayım." Arşimed, Marx'ın alt dudağını dayanak noktası niyetine kullanabilirdi mesela.

"Hayır, yok böyle bir şey. John Paul, dürüstlük ve nezaket çerçevesinde olduğu sürece başka adamlarla yatmama aldırış etmez. Ya da başka kızlarla, bazen böyle bir merakım da oluyor." Gülümseyişinde Boticelli'nin çocuk meleklerinin gururu vardı.

"O zaman ne bok yemeye evlendin?"

"Evliliğin bununla ne alâkası var? John Paul'la evlendim; çünkü

üslubuna vurgunum. Çünkü ona âşığım ve saygı duyuyorum, aynı boyutları paylaşmamızın neticesinde ortaya çıkan dönüşümler zevk veriyor bana. Ama Marx, tekeşlilik, ideal aşkla eşanlamlı olmadığı gibi evlilik de tekeşlilikle eşanlamlı değil. Yeryüzünde hayatı hafife alarak yaşayabilmek için sevgililerin ve ailelerin daha esnek düşünceli ve rahat olması gerekli. Seks ritüeli, evlilik bağının içinde ya da dışında gösterir tılsımını. Bu ritüele mümkün olduğunca büyük bir alçakgönüllülükle yaklaşır, her uygun gördüğüm anda da icra ederim onu. John Paul ve benim için, yabancı bir meni fışkırığı aşkımızı silip süpüremez."

"Öyleyse beni neden reddediyorsun?" diye sızlandı Marx. Yere bakıyordu.

Amanda kapıyı kapatıp ona yaklaştı. "Marx," dedi şefkatle, "inatçı olduğun kadar duygusalsın da. Ve şey, nasıl söylesem –felaket hassassın. Hem sahiplenme eğilimin de var. Bunlar tipik Yengeç burcu özellikleri. Astrolojiyle hiç işin olmadığını biliyorum ama söylediklerimin temel kişilik özelliklerin olduğunu da inkâr edemezsin. Ve ne ben ne de John Paul, benimle sıradan, serbest bir ilişkiye girmeyi kaldırabileceğini zannetmiyoruz. Daha ilişkinin başında bana âşık olursun sen, ki bu harika bir şey ama, her şeyi öylesine güçleştirirsin ki. Daha fazlasını talep edersin benden. Sahiplenici olur, ego oyunları oynarsın. John Paul'u kıskanırsın. Çok geçmeden gerilim yaratırsın . . . üçümüz arasında. Ne yaparız o zaman? Kaptan Kendrick'te sürtüşme. Hayır, böyle bir şeye hazır olmadığını düşünüyorum."

Marx Harikulade yavaşça, ümitsizlik içinde dizlerinin üzerine çöktü. Amanda'nın bacaklarına sarıldı. Onun parfüm kokulu tüniğine, kasıklarının arasına gömdü başını. Vücudu titredi. Amanda'nın kalça kemiği arasındaki boşluğa yaslanıp ağladı, inledi. Sımsıkı yapıştı ona, belki de onu o anda bırakmaya utandığı için.

Amanda bir süre hiç kıpırdamadan durdu. Sonra onun ince kumlu sahillerini okşamaya başladı, parmaklarıyla saçına hayali düğümler atıyordu. Marx biraz gevşedi. Giysisinin kumaşı üzerinden öptü Amanda'yı. (Amanda gideceksen şimdi tam zamanıdır!) Yaprakların dökülmesi gibi ya da tomurcukların açması gibi ya da doğanın gözle görülemeyecek denli yavaş gerçekleşen diğer oyunları gibi, yavaş yavaş kaldırdı tüniğini Amanda, külodunu baldırlarını saracak şekilde aşağı sıyırdı. Aşk paraşütü yere indiğinde Marx Harikulade, Amanda'nın insanın aklını başından alan Çingene amının dudaklarıyla yüz yüze kaldı.

Marx, kasıklarını öpüp hafif hafif ısırırken Amanda öylesine sessiz duruyordu ki ayakta, Cascade Dağları'ndan boğaza kadar canlı ve cansız tüm Skagit Vadisi de onunla birlikte sessiz duruyordu sanki. Marx, lolipop şekerinin tadına bakan bir çocukmuşçasına diliyle birkaç keşif yalamasında bulundu. Amanda sabırsızlandı, kasık kemiğini ona doğru ittirdi ve derken ve derken . . . Marx'ın dili kıvrılarak Amanda'nın içine girdi, ağzı ona yapıştı, burnunun ucu onun sularıyla ıslak parladı. Ve derken ve derken ve derken . . . Başarısız dehasının bütün çırpınışları, bütün öfkesi, bütün büyük, çılgın, bezdirici, suskun hüsranı Amanda'yı emişine karıştı gitti. Tatlı karanlığı bir çırpıda yalayıp yuttu Marx, dili Amanda'nın klitorisini davul misali tıkırdattı, rahminin içindeki şekere doğru emerek ilerledi Marx. Ve derken ve derken ve derken . . .

Amanda'nın orgazmı, kırılgan bir titremeyle başlayıp yaklaşık iki dakika sonra (Marx'ın yüzü bu esnada hep ona yaslanmış durumdaydı) volkanik bir Çingene iniltisiyle sona eren hızlı bir koşuydu. İlk başta, pervane gibi hafifçe boşaldı; sonra kendini kaybedip kızgın bir kedinin edepsiz haz kasılmalarıyla kıvrandı, yuvarlandı. Amanda hiç durmayacak sandı Marx. Amanda ise eriyip gitmekten korktu. Hayat suları, Marx'ın boynunu, kendi kalçalarını ıslatmıştı. Klitorisi parmak tatlısı şeklinde bir bulut pompasıydı –o nabız gibi atarken Amanda hayvansı bir asaletle inliyordu. Balık tadındaki dalgalarını pompaladı klitorisi. Balını ve kıvılcımlarını. Kusurlu vantrilok gösterilerinin en güzeliydi: Marx'ın dudakları hareket edince Amanda'nın vücudu şarkı söylüyordu.

Amanda, kasılmaları dindikten sonra tüniğinin etek ucuyla Marx'ın yüzünü sildi ve sarılarak vedalaştı onunla. Marx sersemlemiş, uyku kıvamına gelmişti. O da boşalmıştı. Kareli pantolonunu bir daha asla giymedi.

6 Ağustos Perşembe günü akşamüstü saat 3.25'te Marx Harikulade boğulmakla meşguldü. Skagit Nehri, bir alyans misali çepeçevre sarmıştı ciğerlerini. Skagit Nehri, yüksek Cascade Dağları'ndan aşağı gümbür gümbür inen; yabani tepelerden dökülen; soğuk, yeşil ve çamurlu ve (yılın bu mevsiminde) sombalığı yumurtasıyla kaynayan; tarlaların içinden sanki hızının kesilmesine küsmüş gibi somurtarak akan; her gün akan; geçen sene aktığı gibi bu sene de akan; yüzleri boyalı,

üç Skagitli kabile reisinin uzun kanolarına binip ördek avına çıktıkları vakitteki gibi akan; geleceğe doğru korkusuzca akan, akan; başlangıçtan sona doğru sonsuza dek akan Skagit Nehri. Marx Harikulade'nin, Johns Hopkins Üniversitesi'nde üstün başarılar kaydetmiş ve bir zamanlar kareli şık bir takım elbiseye sahip olmuş, (kafa karışıklığına rağmen) ümit vaat eden genç bilimadamının hayatını boğmakta olması, Skagit Nehri'nin bir damla umurunda değildi.

Boğulmak, başlangıçta Marx Harikulade'nin hoşuna gitmedi. Ciğerlerindeki su ağırdı, doğal değildi. Babasının bir seferinde annesinin doğum günü için pişirdiği pastayı düşündü. Sanki o pasta, ciğerlerinin içine girmiş gibi hissetti kendini. Fakat boğulmak, tıpkı diğer şeyler gibidir. İnsan zamanla alışır.

Debelenmekten vazgeçmek rahatlatıcıydı. Debelenirken ciğerleri aşırı ısınmış, paslanıp çürüğe çıkmış gibi oluyordu; tıpkı bisiklete binemeyecek kadar büyüdükten sonra *Baltimore Sun* gazetesini dağıtırken kullandığı eski Ford kamyonunun egzoz susturucusu gibi. Bu hal geçti. Debelenmeyi kesince ciğerleri de karşı ateşi kesti. Huzurluydu. Ölüsünün resmi *Baltimore Sun*'da yayımlanır mıydı?

Boğulmak uzun sürer. İnsanın bir çırpıda yaptığı bir şey değildir. Öyle olduğunu zannetmeyin. Düşünecek kadar zaman vardır. Boğulurken sandviç yiyecek kadar zaman vardır. Harikulade, makinede basılmış jambonlu ve kaşarlı bir tost yemeyi arzu edebilirdi. Turşu kalsın.

Bir ışık, Marx Harikulade'yi nehrin dibine kadar takip etti. Işığın nereden geldiğini bilmiyordu. Balıklar bu ışığa belki aşinadır. Marx Harikulade, ışığa dikti gözlerini. İnsan gözü açıkken de boğulabilir hani. Işığın içinde Albert Einstein'ın yüzü belirdi. Hareket onu gözlemleyen kişiye bağlı olduğuna göre hiçbir noktanın, hareketin sıfır noktası olarak kabul edilemeyeceğini kanıtlamaktaydı Einstein. Einstein'ın, gözlerinin altında torbalaşmış yüzü çok nazikti. Ama yine de Marx Harikulade'nin sinirine dokunmuştu. Kısa bir süre sonra Hepimizin Bildiği ve Sevdiği Bir Kimse'nin yüzünü koydu onun yerine. Marx Harikulade ve yüz, suyun içinde asılı durdular, sanki nehir bir müze, onlar da tezat olsun diye karşılıklı yerleştirilmiş meşhur tablolardı. Işık azaldı. "Galerimizin kapanış saati geldi," diye düşündü Harikulade.

John Paul Ziller'ın, Conway (Güney Delta) köprüsünden atlayışını gören bir tanık, bu atlayışın kendisine, Johnny Weismüller'in, Jane ve maymunu timsahlardan kurtarmak üzere suya daldığı Tarzan filmlerini anımsattığını söyledi. Diğer iki tanık da hemfikirdi. Peştamaldandı

dediler. Bir başka tanık, Swinomi Kızılderisi bir oğlan da atlayışın kendine bir filmi anımsattığını söyledi. Hangi film olduğunu söylemedi. "O herifi sudan çıkartması film falan değildi," diye itiraf etti ilk tanık. "Yüzü mordu, mosmordu. Kesin gitmiş diye düşündüm. Yeniden nefes aldırdıklarında şaştım kaldım. O kızı gördünüz mü? Onun da iç lastiği ters döndü ama o, sağ salim yüzdü kıyıya. Ha bire 'Marx, Marx' diye bağırıyordu. Sonra o kıllı adam köprüden atlayıp suya daldı. Çok yüksekti vallahi. Film gibiydi."

Marx Harikulade ayılıp kendine geldi. Göğsü ağrıyordu. Midesi bulanıyordu. Ne suyun sesini işitebiliyordu, ne de ışığı görebiliyordu. Bir an için ışık zannettiği şey, meğer babuin Mon Cul'ün haşmetli kırmızı poposuymuş. Babuin etrafta toplaşan kalabalığı selamlıyordu eğilerek. Her eğilişinde poposu alev alev yanan bir güneş gibi yükseliyor, belini doğrultunca da güneş batıyordu. Böylece gün bir doğdu bir battı, bir doğdu bir battı, tekrar tekrar, aralarda sadece yumuşak bir ses çıkıyordu, Magritte'in bir Belçika halısının üzerine yuvarlanan melon şapkasının çıkardığına benzer bir ses. Zaman, Mon Cul'ün kıç selamıyla çabuk akıp geçti. Her şey yolundaydı.

Marx Harikulade, büyüyünce deha makinesini alt edecek. Herkes böyle söylüyordu. Tabii ki alt etmedi makineyi. Bugüne kadar hiçbir biçimde zorlamadı onu. Okur (romanlardan, filmlerden, TV'den, Ann Landers'dan vs. edindiği) psikoloji eğitimi sayesinde bunun nedenlerini bilir.

Kum rengi saçlı genç düşünürümüz, hararetle inanç duyabileceği bir şey arıyor. Öyle değil mi? Çocukken ailesinin Baptist köktendinciliğine uzun süre ilgi besleyemeyecek denli hassas ve zekiydi. Neredeyse Baptist inancının yerini doldurmak için yöneldi bilime. Dinle kıyaslandığında bilim, ne kadar serinkanlı, ne kadar berrak ve inandırıcıydı. Ama bu durum uzun sürmedi. Heisenberg'in Kesinsizlik İlkesi'ni anlayınca, bilimin öne sürdüğü her sistemin, insanın hayal gücünün bir ürünü olduğunu ve kaldırıp attığı dini inançlar denli körü körüne bir imanla kabul edilmesi gerektiğini fark etmeye başladı. Bilimsel doğruların çoğu şiirsel alegori denli varsayıma dayalıydı aslında. O birbirine çubuklarla bağlı mavi ve kırmızı topların gerçek bir atomun yapısıyla ilişkisi, Hıristiyanlığın Balık ya da Kuzu sembolleriyle olan ilişkisiyle yaklaşık aynıydı.

Peki ya şimdi, sevgili Harikulade? Geleneksel din konusunda yapı-

lan taze bir inceleme, onun yaratıcı enerji kadar işlev açısından da hatalı olduğunu ortaya koymuştu: Dinle karşılaştırıldığında en çılgın bilimsel koyutlar mantıklı (ve canlı!) geliyordu. Paradoksal olarak pozitif bilim, soyut matematik ve teorik fizik dallarında yaptığı araştırmalar, onu sık sık, hadi itiraf et Marx . . . ancak *metafizik* şeklinde tanımlayabileceği düşünce alanlarına yöneltiyordu. Nasıl mümkündü bu? Dinle pozitif bilimin zihinsel süreçleri birbirine benzeyebilirdi ama hedefleri farklıydı. Bir insanın kendini bütün hissetmesini sağlamak, bir tür yüce mutluluk yaratmak, bilimin amacı değildi.

Neden olmasındı?

Yazık ki Marx Harikulade, Batı'ya özgü o bilim ve din tartışmasını büyütüyordu. Ama o, ne de olsa felaket kararsız bir insandı. İnsan ruhunun iki önemli ve hayati arayışı didişip duruyordu içinde: Gerçek arayışı ve değer arayışı. Peşinden gittiği gerçekler neden değer açısından öylesine fakir çıkıyordu, incelediği değer sistemleri neden gerçeğin öylesine zıddıydı? Mistisizm ona yardım edebilir miydi? Çeşitli kaynaklardan edindiği bilgilere göre, mistisizm olarak bilinen yaşam düzeninde gerçeklerin ve değerlerin uyumu söz konusuydu. Ancak Harikulade, mistisizmden derhal midesi bulanıp uzaklaştı. Mistisizm öylesine basmakalıp, öylesine ergenlik çağına özgüydü ki, öylesine tozlu ve itibarsız düşünce biçimleriyle doluydu, öylesine bulanık soyutlamalarla gölgelenmişti ki. İşe yaramazdı. İşe yaramazdı. Marx, düşmemek için kapının pervazına yapışan bir ayyaş gibi yapışmıştı bilime. Ama içindeki derin ayrılık, kanatlarını aksi uçlara doğru açmayı sürdürüyordu.

Kişiliğinin bir başka yanı bu açılmayı depreştiriyordu; çılgınca olan ve alelacayip şeylere ilgi duyan yanı, toplum içindeki kimliğine oturmuş olan duygusuz sonbaharla kıyaslandığında uçarı ve kıpır kıpır bahar zamanı gibi kızışan yanı. Kişiliğinin bu yanından ne kadar az bahsedersek o kadar iyi. Kepler'in öğrencileri onun perilere hayat boyu duyduğu inanç, Benjamin Franklin'in yaşamöyküsünü yazanlar ise onun gayri meşru çocukları ve zührevi hastalığı üzerinde durmazlar pek. Bu konuyu geçiyoruz.

Ancak oğlumuz, Ziller'ların yol kenarındaki hayvanat bahçesinde birkaç ay geçirdikten sonra bir değişim gösterdi. Harikulade, zamanla, işverenlerinin incinebileceğinden şüphelendiği her entelektüel zeminde onlara meydan okumaktan vazgeçti. Yavaş yavaş, hatta acı çekerek hayvanat bahçesine hâkim olan ritimlere ayak uydurdu. Hayvanat bah-

çesindeki ruh hali için defterine bizzat kendisi "dinginlik içerisinde yoğunluk" tanımını yaptı. Bu tanımla kastettiği muhtemelen Ziller'ların bir rahatlama ve uyum atmosferi yarattıkları, bu atmosferin içinde etin damarları gibi tarifsiz heyecan dalgalarının yaşandığıydı. Harikulade, hissizleşme korkusu duymaksızın gevşeyebiliyordu. Restoranın perde arkasında gerçekleşen gizemli faaliyetlere katılmasa bile, en azından bu faaliyetleri saran macera havasını paylaşıyordu. Alevlenip bir sonraki dini evreye dönüşecek olan psişe közünü bulma girişimlerinden vazgeçmediyse de, misyonuna eskisi gibi bir aciliyet yüklemiyordu. Amanda'yla lezzetli münasebetini takiben (ne kadar da vahşi doğa tadı vardı Amanda'da) üzerindeki gerginlik gözle görülür biçimde hafiflemişti. Ona duyduğu arzuya dair sakin bir kadercilik geliştirdi. "Amanda'yla sevişmek istiyorum." "Keşke, peş peşe iki gün hava güneşli olsa." Bu cümleleri aym vurguyla söylüyordu. John Paul tarafından nehirden kurtarıldıktan sonra büyücüye daha sık gülümser olmuştu, büyücü de ona. Üçü daha yakın arkadaş oldular. Marx kareli takım elbisesini bir hayır kuruluşuna verdi. Saçını uzattı, gerçi her sabah kalktığında hâlâ tıraş oluyordu. Seattle'daki babuin kaçırma davasında avukatları cezayı erteleme kararı verilmesini başarmışlardı. Yabani mantarlara ve yabani müziğe karşı hoşgörü geliştirmişti Marx: Kuzugöbekleri, horozmantarları, tüylü dedebörtler; Cadı Kazanı, Beatles, Roland Kirk. Basurları bile kaybolmuştu. Oh, çok şükür!

Eylül ayının ortalarına gelindiğinde Marx, hayattaki yeni durağında, küçük bir tatile çıkmayı göze alacak denli emniyetteydi. Tabii ya, neden olmasındı? Turist mevsimi geçmişti. Hayvanat bahçesi turp gibiydi. Biraz uzaklaşarak olaylara daha net bir bakış açısıyla bakabilirdi. Anlatılanlara göre San Francisco taraflarında bir dolu tuhaf şey patlak vermekteydi, göz atmaya değer nitelikte dini tonlar içeren olaylar. Hem, yol kenarındaki hayvanat bahçesinde yaşam sıkıcı olmaktan çok uzaktıysa da, şehre inmeyeli, bir gece kulübünde bir hatun götürmeyeli, bir duble buzlu martini içmeyeli ne kadar zaman geçmişti? Kesinlikle çok zaman geçmişti. John Paul, istediği batakhaneye ücretsiz girmesini sağlayacak bir müzisyen kartı ödünç verdi ona. Amanda ise uğur getirsin diye bir bokböceği ve zevk niyetine de ıslak bir öpücük verdi. Mon Cul, havaalanında el sallayarak uğurladı onu, Yavru Thor arkasından ağladı. Harikulade'nin kendisi de ağlayacaktı az kalsın. Yahu, geri dönmemek üzere gitmiyordu ya. Çok yakında, diye teselli etti kendini, Kaptan Kendrick'e dönecekti ve de her şey eskisi gibi ola-

caktı, hatta eskisinden de iyi olacaktı. Ancak evdeki hesap çarşıya uymadı.

İki hafta sonra hayvanat bahçesine geri geldiğinde, Amanda, Delifişek Purcell'la aynı yataktaydı ve İsa Mesih de kilere kilitlenmişti.

IV.
bölüm

Skagit Vadisi'ne sonbahar geldiğinde kütür kütür yenen tatlı elmalar olmaz, gökyüzü masmavi kesilmez ve yapraklar bin bir renge bürünmez, çakı gibi akşamüstlerinde futbol oynanmaz, sincapların gevezelikleri duyulmaz, burbonlar içilmez ve dizlere battaniye örtülüp dolunay seyredilmez. Doğu'da ve Orta Batı'da yaşanan sonbaharlar vardır, bir de Skagit Vadisi'nde yaşanan sonbahar.

Ekim ayı, Skagit'in üzerine salata üzerine atılmış ıslak bez parçası gibi yayılır. Alçak bulutların altında sıkışıp kalmış vadi, rutubetli ve yeşildir, hüzünlü hatıralarla doludur. Vadi halkının, Amerika'nın başka yerlerinde yaşayan çoğu insandan çok daha az üzülecek şeyi vardır, ama yine de yerli hüzün, bölgeye çiy gibi yapışır. Bu topraklar, bulanık bir güzelliğe sahiptir (sanki Yaradan onu silmeye kalkışmış da son-

radan aklına başka şeyler takılmıştır), asildir, bereketlidir, saklı anlamlar içerir –ama sanki bu toprakların yüzünü hiçbir şey güldürememektedir.

Kısa yaz mevsimi bitti, yine ekim ayı geldi. Sung hanedanını andıran sisler, lahana tohumlarının, kangrenli kabaktan fenerler gibi çürümeye bırakıldığı tarlaların üzerinde fır dönüyor. Eski fotoğraflardan yayılan hayaletimsi ışık, gelgit düzlüklerini, ada şeklindeki kaya çıkıntılarını, tuz bataklarını, hendekleri ve bataklıkları kaplıyor. Dondurulmuş gıda fabrikaları sezonu kapattılar. Havada trombon görüntüsü arz eden bir kaz sürüsü, kasvetli bulutlarla ambarların arasından güneye doğru süzülüyor. Nehrin yukarısındaki yabani otların orada ayaz var. Ağaç kütüklerinin arasında paslanan eski kamyonlarla traktörler sonbaharda özellikle terk edilmiş görünüyor.

Ekim manzaraları:

La Conner yakınlarında, Swinomi Kızılderililerine ait perişan bölgede on iki metrelik bir totem direği var, direğin tepesindeki figür Franklin Delano Roosevelt'e ait. Çalışma Geliştirme İdaresi'nin en acayip projelerinden biri olan Roosevelt heykelinin Harvardlılara özgü sırıtışı, Kızılderililere ayrılmış bu özerk bölgenin üzerindeki sisin içinde soluk ve ifadesiz.

Concrete'in dışında, terk edilmiş bir kilisenin vitray camlarından içeri oğlan çocukları yaban elmaları atmışlar. Kargalar parlak cam kırıntılarını yuvalarına taşıyor.

Mount Vernon'ın güneyindeki çevreyolunda, havada hareketsiz duran bir sosis tarafından gözetlenen, kehanet halkasıyla çevrili, cüretkâr bir hayvanat bahçesi, sanki güneşin Çingene dostlarınca vadiye yapılmış bir büyü edasıyla meydan okur rutubetli, yemyeşil ayaza karşı. O hayvanat bahçesinde, eğer tarihe çarpıtılmadan geçecekse, hemen ve doğru biçimde kaydı tutulması gereken olaylar cereyan etmekte. Kuzeybatı yağmurlarında her şey korkunç bir hızla çürüyüp gider. Bundan bir yüzyıl sonra Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı harabelerinden geriye arkeologlara, harcadıkları zamanın karşılığını verecek çok az değerli şey kalacaktır. Skagit Vadisi'nde hiçbir zaman Lût Gölü Ruloları ayarında bir şey bulunamayacaktır. Bu *kutsal kitap* için, ya şimdi ya da asla düsturu geçerli.

Mesih'in İkinci Gelişi reklamı yapıldığı gibi olmadı pek. Göğün katları açıldı doğrusu ama, vadiye su serpecek kadar inceden bir yağmur yağdı. İlahi korolar yerine çevreyolunda homurdanan kamyonlar vardı. Cebrail'in borazanı yerine John Paul Ziller'ın flütü çaldı. İsa ise *pop art* bir heykel kılığında, tepeden tırnağa alçıya sarılı halde çıkageldi. Ve daha önceden yapılan reklamların aksine, geri geldiğinde giderkenki halinden daha iyi bir görünüme sahip değildi. Hatta bir çizme kadar cansızdı.

Fakat okur, sakın ola şu gerçek dikkatinden kaçmasın: İsa'nın tıpatıp kendisiydi gelen. Ziller'ların yol kenarındaki hayvanat bahçelerinin kilerinde iki seksen yatan, Tanrı'nın Oğlu, Adem Oğlu, Barış Prensi, İyi Çoban, Mukaddes Kurtarıcı, Hazreti İsa, Mesih, Kâinatın Işığı, Yüce Efendimiz, İsa Mesih'ten, tarihin skandal kahramanından başkası değildi.

"Geçenlerde dikkatimi çekti de," dedi Delifişek Purcell, "IV. Charles (Güzel Charles) bir zamanlar hayatın bir turşu fabrikası olduğunu söylemiş. Ben bu lafı kabul etmiyorum; çünkü bence hayatın tatlı mı ekşi mi olduğunu bilmek imkânsız."

"Belki," dedi Amanda, Purcell dövmelerini hafif hafif ısırırken ürpererek, "Bow Wow'lu Ba Ba'nın sözlerini yeğlersin; o, hayatın, birisinin içine şans kâğıdını koymaya unuttuğu bir şans kurabiyesi olduğunu iddia eder."

Ve işte okur, kötü kaderim kör talihim, geri döndüğümde bulduğum şey öyle bir kurabiyeydi. Bir kere, İsa Mesih, tarihin en dikey şahsiyeti, tesisimizin kilerinde (hayli yatay pozisyonda) yatmaktaydı. Yani, mumyalanmış cesedi yatıyordu orada ama, İsa söz konusu olunca, diğer tarihi şahsiyetlerin aksine, ona ölü haliyle rastlamak, nefes alırkenki haliyle rastlamaktan daha olağandışı bir durumdu. (Ölü İsa, ne kadar da Dünya Küveti'nin kenarına tünemiş bir elektrikli ısıtıcıyı andırıyordu!) İkincisi, ki bazı okurlar bu ikinci olayı, sanki önem açısından ilkinden sadece çok az farklıymışçasına, o değilden hemen ilkinin arkasından anlatabilmemi çok şaşırtıcı bulacaktır –ikincisi, Amanda'yla

Delifişek bir maraton kucaklaşmasının ortasındaydılar. Sevişmekten kızarmış kulakları yalnızca şılap şulup seslerini duymaya ayarlıydı, hayvanat bahçesine dönüşüme eşlik eden nefesli çalgılar korosu şeklindeki kapı çarpma seslerinden bihaberdiler, alt kattaki dolapta duran mumyadan tüm dünyaya yayılan sessiz dalgaların patlamasından da bihaberdiler. Gerçi Amanda daha sonra, Purcell'ı yatağına esasen Ceset'i aklından çıkarsın diye aldığını iddia etti. Ceset'in varlığı Purcell'ı delirmenin eşiğine sürüklemişti. Delirmekten bahsettim de, itiraf edeyim, bu ruh halini ben de yakından tanıdım, yani restorana döndüğüm ilk günlerde (bazıları deliliğin hâlâ beni yokladığını zannedebilir) ama size şunu da söyleyeyim ki, kimse beni yatağa falan atmadı.

Şimdi, okur, yazarın birinci tekil şahsı kullanarak yazmaya başladığını fark edip şöyle düşünmüş olabilir: Tabii ya, otobiyografik birinci tekil şahıs her zaman başı derde girmiş insanlar tarafından tercih edilir, halbuki ancak öznelerinden güvenli bir biçimde uzak kalan yazarlar üçüncü şahıs motifini kullanabilir ya da tüm sözcülerin en korkağı olan birinci çoğul şahsı –makalelerde geçen, debdebeli ve dolambaçlı *biz*'i. Aslında, bu raporu yazarken birkaç sefer birinci tekil şahsı kullandım yanlışlıkla ama her seferinde geri dönüp bu dikkatsizliğimi düzelttim. Yani ben bu raporu, kendi kişiliğimin soslarıyla süslemeden, yağsız, az pişmiş bir et dilimi olarak servis yapmak niyetindeydim. Ancak giderek barizleşen bir şey var ki, o da benim, bu belgede bu aşamadan sonra anlatılacak olayların içine geri dönüşsüz biçimde düştüğümdür. O nedenle, bir önceki paragrafı üçüncü tekil şahsa göre düzeltecek kadar zamanım olsaydı bile (ki zaman giderek çok kıymetlenmeye başladı), şerefli bir amaca hizmet edemez bu. Şimdi şu anda bilinmesinde bir sakınca yok: Sahneye yeniden çıkışların bu en çok beklenenini, adı lazım değilin yeniden ortaya çıkışını sizlere aktaran sunucunuz ve anlatıcınız benim, yani Marx Harikulade.

Sunucunuz ve anlatıcınızım, evet aynen öyle. Bu gezegende Hazreti İsa'nın İkinci Gelişi'ne (ya da İkinci Geliş'in ilk adımına demek daha doğru olur; çünkü daha ben bu satırları daktiloda yazarken, geri dönmüş İsa, bu zamana kadar sadece bikinili turunç güzellerinin poz verdiği Florida sahillerinden birinde kameraların karşısına geçmiş kendini ifşa ediyor olabilir –ve dünya, bu manzara karşısında yaşadığı şoku çoktan üstünden atmış olabilir mi?) tanıklık etme görevini üstlenebilecek onca insan dururken bu görevin neden, itiraf edildiği gibi kararsız, dilin doğru ve güçlü kullanımı kendisi için bir muamma olarak

kalan bu genç bilimadamına düştüğünü geçirmekteyseniz içinizden, sizi mazur görüyorum. Amatör bir tesisatçı banyo zemininde giderek arapsaçına dönen rezaleti nasıl inkâr edemezse ben de aynı şekilde bu elyazması kitabın düşük temposunu, çelişkilerini, belirsizliğini, konudan sapmalarını, –nasıl desem– bin bir üslup değişikliğini inkâr edemem. Üsluptaki tutarsızlıklara gelince, Amanda bir seferinde bana, kolayca ve yoğun biçimde etki altında kalmanın, başkalarının üsluplarının kendilerine bulaşmasına bilerek izin vermenin, Yengeç burcunun doğal bir özelliği olduğunu söylemişti. Eğer okur, burçlara göre düşünen biriyse (ben öyle olmadığımı iddia ediyorum) Yengeç burcu olduğumu açıklamakla belki de paçayı kurtarabilirim. Tabii astrolojik bir mazeret, edebiyat eleştirmenlerini ya da dil profesörlerini asla kesmez ama, zaten onların böyle bir belgeye burunlarını sokmaları da yersiz olur.

Neyse işte, kolayca etki altında kalan bir insanım ve bu nedenle raporumun bazı bölümleri John Paul Ziller'ın diliyle, bazı bölümleri Delifişek Purcell'ın diliyle ve bazı bölümleri de hayvanat bahçesinin genç hanımının diliyle yazılmıştır (her birinin ağırlıklı olduğu bölümleri gösterebilir miydiniz acaba?). Ve herkesin benzer şekilde konuştuğu zamanlar vardır, yani Johns Hopkins Üniversitesi'nde okuyan, boktan bir doktor adayı gibi. Neyse canım. Özür dileyecek değilim. Edebi kıyımlarda bulunduğumu (yazarlar için gelecekte düzenlenecek bir Nürenberg davasında yargılanıp asılır mıyım?) kabul ediyor ama yine de bahtına kıyamet gününü anlatma görevi çıkan kişinin, hızölçerinde seksen milyon kelime yazan hızlı bir gazeteci değil de ben olmasına seviniyorum (*Dur Bir Mola Ver adını İsa'nın Geri Döndüğü Gün* şeklinde düşünmek tüylerimi ürpertiyor). Aynı zamanda, bu görev, bir Kitabı Mukaddes âliminin ya da parlak yeni romancılarımızdan birinin bahtı yerine benim bahtıma çıktığı için mutluluktan uçuyorum; içlerinden herhangi biri bu tarihi göreve benim irademin ötesinde kalan birtakım beceriler ve içgörüler katacaktı belki de, ama en büyük korkum, ölü ve de alçıya bulanmış Yüce Efendimiz'in varlığından yıldırım çarpmışa dönüp birini ihmal etmeleriydi; o kızı; o kızı: Amanda'yı.

Bir zamanlar, Avrupalı ünlü bir sanatsever, Amanda'mın yaşadığı kasabayı ziyaret etmişti. Sanatsever kimse, Davy Crockett Güzel Sanatlar ve Sıcak Limonata Derneği'nde konuşma yaptı. Yaz başlarında

ılık bir akşamdı. Amanda'nın, beyaz keten takım elbisesinin içinde inanılmaz derecede şişman görünen babası, on üç yaşındaki kızını konuşmaya götürdü. Konuşma lisenin spor salonunda yapılacaktı. Baba kız ilk sıraya oturdular.

Pembe organzeden, sarı kuşaklı zarif bir elbise giymiş olan Amanda, bu kültürel hac esnasında bol bol ter dökmeyen belki de tek dinleyiciydi.

Sanatsever kimse bu durumu fark etmiş olmalıydı ki, ertesi gün Amanda'nın babasını serasından arayıp küçük kızının portresini yapabilmek için izin istedi. Baba onur duymuştu. Amanda hasır bir sandalyeye oturup poz verdi ama sanatsever kimse onun bir bulutun arkasından yükselirkenki halini resmetti. Resim Amanda'nın hoşuna gitti. Sanat ve Avrupa kültürü hakkında daha fazla bilgi edinmek üzere sanatsever kimseyle birlikte tarlalarda yürüyüşe çıkmaya razı oldu.

Ders neticede tanıdık bir dersti. Küçük kızlara özgü bir bilgi açlığı duyan Amanda, yeni şeyler öğrendiğinden emin değildi. Ancak birdenbire –kendi organik çizgisinde herhangi bir çatlak bulunmaksızın ileri doğru kanat çırpan– pek harika bir kuyruklu Arizona kelebeği gördü. "Sanatın bütün sorunları çözüme kavuştu," diye düşündü; çünkü kelebeğin eğri büğrü uçuş çizgisinde "güzellik çizgisi"ni bulmuştu. Ayağa fırlayıp kelebeğin peşinden koştu, sanatsever kimseyse tepiniyor, Amanda'nın anlayamadığı bir ifade kulllanarak böceğe bağırıyordu, gerçi sanatsever kimseyi tanıdığı kadarıyla Amanda bu ifadenin bilimsel nitelik taşıdığından emindi. Aslında Amanda, "coitus interreptus"* lafının kuyruklu kelebeğin bilimsel adı olmadığını yıllar sonra öğrendi.

Akşamları, hayvanat bahçesi kapandıktan sonra Amanda, bataklığın kenarında oturup kurbağaları dinlemeyi seviyordu. Kurbağaları dinlemek, sehpa üzerinde duran, Fas mimarisi konulu pahalı bir kitabın sayfalarını çevirmeye benziyordu. Her bir sayfayı çevirdiğinde insanı aptala çeviren yoğunlukta bir başka mozaik çıkıyordu karşısına.

"Seni duyan da," demişti arkadaşlarından biri, "cebiri kurbağalar icat etti sanır."

"Ee," dedi Amanda ağır sayfaları çevirerek "bir iribaş küçükbaştan daha büyüktür."

* coitus interreptus: Latincede cinsel ilişkinin yarıda kesilmesi. (ç.n.)

Amanda dişlerini her zaman dövülmüş çilekle fırçalardı. Çilek özü, dişlerini beyazlatıyor, dişetlerini pembeleştiriyordu.

Ölüm, herkesi çektiği gibi sonunda onu da tahliye borusundan aşağı çekince Amanda, banyo küvetinin içinde ışıl ışıl bir halka bırakacak geriye.

1492'de posta sipariş katalogları yoktu. Marco Polo'nun günlüğü, Rönesans Avrupası'nın istek kitapçığıydı. Sonra Kolomb gemiyle mavi okyanusu aştı ve Sears mağazasının zemin katında karaya çıktı. Asansördeki onca Kızılderiliye rağmen Kolomb'un ziyareti "keşif" olarak bilinegeldi.

İsa Mesih'in vücudunun "keşif" hikâyesi de bir yağma hikâyesidir. Ve hikâyenin tüm hakları Delifişek Purcell'a aittir, burada olup anlatmasını isterdim. O kısa bölümü, mesela elektronların dördüncü boyuttaki hızlı dönüşlerini anlatabileceğim kadar inandırıcı bir dille aktarabilmemin imkânı yok; zira daktilonun tuşlarına basan parmaklarımı yöneten, Johns Hopkins Üniversitesi'nin güvenli, aklıselim laboratuvarlarında yetişmiş zihnim, bana rasyonel olduğu öğretilen bir dünyada gerçekleşen acayiplikleri anlatmaya müsait değil. Bu tür acayipliklerı lanetliyor, onlara yogacılara, astrologlara, gökyüzünde ben ve teleskopumun göremediği şeyleri gördüklerini iddia eden diğer kişilere dilediğim kötü şanstan diliyorum. Oysa Purcell'ın zihninde gerçeklik, beyaz vahşi bir nehir gibi akar giderken, timsahlar ya da iguanalar gibi, kıyılarda haşmetli bir rahatlıkla güneşlenir acayiplikler. Maalesef, Delifişek, keşfi hakkında, içinden alıntı yapabileceğim herhangi bir mektup kaleme almadı (zamanı yoktu buna); ve şu anda CIA ile FBI'ın düzenlediği operasyonlardan paçayı kurtarmakla meşgul kendisi. Tabii büyücünün, Ceset'e ilişkin düşündüğü değerli plan her ne ise o plandaki rolünü yerine getirdiğini saymazsak. Bu nedenle İsa'nın nasıl bulunduğunu aktarma sorumluluğunu ben kendim üstleneceğim ve –gözüm kör olsun bu sefer doğru söylüyorum ki– mümkün olduğunca hızlı ve sadelikle yapacağım bu işi. Dinleyin.

Çoğunuzun da hatırlayacağı gibi, içinde bulunduğumuz yılın 27 Eylül günü İtalya'da hayli ciddi bir jeolojik sarsıntı yaşandı. Vezüv yanardağı patladı ve yakın çevresindeki çiftlik hayvanlarını öldürerek ürünlere çok büyük hasar verdi. Hafif bir gelgit dalgası Napoli bölgesindeki tekneleri enkaza çevirdi. İtalya çizmesinin üstünde ve altında

yirmi beş ya da otuz kadar sarsıntı hissedildi. Depremlerin en şiddetlisi, her ne kadar ölü sayısı ve yıkım açısından bir doğal felaket denemezse de, Vatikan Şehri merkezliydi. Mutlaka hatırlıyorsunuzdur. Pencereler kırılmış, bazı binaların cepheleri çatlamış, San Pietro Meydanı'ndaki kaldırımın küçük bir bölümü eğrilmişti. Ancak genelde az hasar vardı –yerin üstünde. Oysa Vatikan binasının altındaki katakomplar gerçek bir darbe yedi. Büyük bölümü hasara uğradı. Bu kadarını gazetenizden ve televizyonunuzdan öğrendiniz. Hatırlarsanız, 28 Eylül günü epey yazılıp çizilmişti fakat, gazetecilik, genç bir aktris kadar maymun iştahlı olduğundan ayın yirmi dokuzuna gelindiğinde haber, büyük gazetelerin en dip köşelerine düştü, küçük gazetelerse hiç yer vermediler. Bu zamanda kim, hasar görmüş katakomplara ilgi duymaya devam ederdi ki?

Vatikan sarsıntısında bir düzine insan yaralanmış, ölen olmamıştı. Kahvaltı masalarında ve Amerika'daki fıskiyeli çeşme başlarında sohbet konusu edilen tek bölüm, sarsıntının yarattığı azılı titreşimlerin Papa Cenapları'nı yatağından zıplattığı haberiydi. Papanın kaba etleri bu zıplama neticesinde morardıysa da Vatikan bu ayrıntıyı kamuoyuna yansıtmadı. Ve böylelikle olay, derhal, her gün hevesle akşam haberlerine dahil edilmeyi bekleyen diğer bildirilecek olayların altına atılıverdi. Çöken tünellere, kırılan sanat eserlerine ve tarihi kalıntılara, sadece Vatikan gazetesiyle bazı Katolik dergiler etraflıca yer verdi. Tekrar söylüyorum, Vatikan sarsıntısının birinci dereceden sonuçlarını doğal felaket şeklinde nitelendirmek zor. İkincil sonuçlarıysa apayrı bir konu. Dünya henüz bu ikincil sonuçlardan haberdar değil.

* * *

Deprem olduğunda Delifişek Purcell –papa gibi– rüya görmekteydi. Neredeyse Normal Jimmy, sabah uyanan bir insanın, gece uykuya yatanla aynı insan olduğundan emin olamayacağı teorisini ortaya atmıştı bir zamanlar. Neredeyse Normal, bu fikre bayağı kafayı takmış, neticede uykusuzluk hastalığına yakalanmıştı. Amanda bu fikri tamamıyla saçma buluyordu. Diyordu ki, "Uyandığında, *birisi* olarak uyandığın sürece kim olarak uyandığının ne önemi var?" Sık sık alıntı ya-

pılan Çinli düşünür gibi o da bir kelebek olarak uyanmaktan büyük mutluluk duyardı. Ama bu, Neredeyse Normal'i rahatlatmadı ve sonunda, Ziller'ın tavsiyesi üzerine, Illinois'da bir piramidin içinde yaşayan bir müneccime başvurup ruhuna dövme yaptırdı. Zihninin derisine boyanan küçük bir işaret sayesinde uyurken ta uzaklara gidip dolaşabiliyor ama daima kendisini takip edebiliyordu. Yani tabir caizse, eşeği sağlam direğe bağlar gibi sağlama almıştı bilincini. Ancak bu işin bir sakıncası vardı. Dövme yaptırdığı günden itibaren Neredeyse Normal hep aynı rüyayı gördü. Rüyasında beliren tek görüntü dövmesinin görüntüsüydü: Tibet işi deri bir koltuk. Elbette Jimmy'yi cezbeden bir görüntüydü bu, ama rüyaları da sıkıcı geçmeye başlamıştı.

Purcell asla böyle bir sorun yaşamadı. Hapishane ranzasında da yatsa, sevişme izlerine bulanmış bir otel döşeğinde ya da keşişlerin bezden sert karyolalarında da yatsa, yaşlı köpekler gibi horul mışıl uyur, Hollywood'un *Bir Millet Doğuyor* filminden bugüne kadar verdiği bütün eserlerin toplamına denk düşecek kadar rengârenk ve çeşitli rüyalar görürdü. Purcell'ın rüyalarını tarif etmek için "muazzam" sıfatı kullanılabilir. "Görülmeye değer güzellikte şeyler görmeliyim," derdi, "yoksa benim yerime başkaları görür onları rüyalarında." Vatikan depremi Purcell'ı bir gösteri düzeyinden kopartıp ötekine savurdu. İçine uyandığı hava, toza dumana boğulmuştu, çığlıklarla yırtılmaktaydı. Depremde yara alan on iki kişiden yedisinin yaralandığı yer, Delifişek'in rüya görerek yatmakta olduğu yerin altmış metre ötesinde bile değildi. Bu çocuğun da her şeyin en hengâmeli anına düşmekte üstüne yok.

Panik, katakomplarda hamarat bir hizmetçi gibi dolanarak mantığın kül tablalarını boşaltıyor, tecrübenin izlerini paspasla siliyordu. Katakomplar böcek niteliğine bürünmüştü. Enkazların arasında kargaşa hâkimdi. Ancak katakomplarda kalan diğerleri –kabarık sayıdaki haçlı yeraltı askerleri– onlar, zemin kattaki çıkışa eşyalarını toplamadan önce mi sonra mı koşacaklarına panik içinde karar vermeye çalışırlarken, dürtülerine göre hareket eden Delifişek Purcell, derhal bir harekât güzergâhı seçmekle kalmayıp aynı zamanda geleceğini de ilgilendiren uzun vadeli bir karar aldı. İnsan soyunun kaderini tayin edecek bir karardı bu, gerçi o anda Purcell bunu bilemezdi.

* * *

Bokonon'da "Garip seyahat önerileri Tanrı'nın verdiği dans dersleridir" diye yazar.

Bir iki üç ve dört-hop. Bir iki üç ve dört-hop. Purcell'ın gümbür gümbür sarsılan koridorda attığı adımlar hızlı ve komikti. Purcell koşmaktan ziyade dans ediyordu ve dans etmekten de ziyade ayaklarıyla gülüyordu. *Bir iki üç ve hah-hah.* Yerin üstüne çıkan merdivenlere doğru değil, katakompların bir alt katına inen merdivenlere doğru ilerledi. Ufalanmış taşların ve dehşetli yankıların arasından (hoplaya zıplaya sıçraya) ilerlerken kafasının tasında birtakım görüntüler yüzüyordu: New York'ta sonbahar; San Francisco'nun bebek yüzlü tepeleri; Meksika mimarisinin harikaları; stüdyo kapıları ardına kadar açılarak onu buyur ediyordu; yanan şifalı otlarla terü taze amlar öylesine mebzul miktardaydı ki, görüntülerin burun deliklerine getirdiği kokularla kalbi, kurulunca müzik sesi çıkartan oyuncak bir güvercin gibi sıkışıp çöküverdi. Büyük kaçış görüntüleri, bir yıldan fazla zamandır kendisini kıskacına almış, Yegâne Gerçek Kilisesi'nin karanlık tehlikeli yüreğinin giderek daha da yakınına sürüklemekte olan, öylesine şefkatle Cennet ışıltıları taşıyan ve de öylesine berbat Cehennem kokan, heybetli ve giderek büyüyen dünya çapındaki bir güçle başa çıkmanın yolunu bulmaktan başka şey düşünemez hale gelene dek –bir zamanların mutlu ve de talihli dalaverecisi olan– kendisine dini bilmecelerle kancayı takmış Katolik lanetten kurtulma görüntüleri. Bilerek istemeden, yoğun bir cangılın içine atlayan bir safari gibi balıklama atlamıştı Roma'nın gizemlerine ve ateşli nöbetlere tutulmuş, öylesine bol hezeyanlara kapılıp cinnet geçirmişti ki, gördüğü şeytan gerçekten var mıydı, yoksa hastalığı nedeniyle mi onu uyduruyordu bilemiyordu artık. Şimdi ise, aniden tek bir kişiliğe kavuşan bir şizofren gibi, kaybetmeye dayanamayacağı orospudan sonunda duygusal anlamda kurtulan kerizlenmiş bir âşık gibi, uzun sürmüş Katolik kâbusundan uyanmıştı Purcell –bizzat yeryüzünün tutulduğu bir nöbet sayesinde sarsılarak uyanmıştı– ve zihninde bir bir açılan görüntüler, yeniden başlamaya sabırsızlandığı seküler yaşama dair tanıdık görüntülerdi. Kahkahalar atan ayaklarıyla hazine kasalarına yaklaştı. Altın ve gümüş ağır yük sınıfına giriyordu ama, ancak birkaç bin dolar değerinde malı eşyalarının arasına tıkıştırabileceğini bilmesine rağmen, yine de o kadarı bile yeterdi onu kavuşturmaya; Amerika'ya, arkadaşlarına, uyuşturuculara ve amlara ve de . . . Ne kadar yağmalasa da, dinin ona yaşattığı kâbusların yanında solda sıfır kalırdı. Dans ederek atladı bir vücudun üstün-

den. Hayır, yere devrilmiş bir Grek atlet heykeliydi; ayıbını örten Roma incir yaprağı düşüş esnasında kopmuştu, şimdi mermer penisi yıldızlara ve özgürlüğe doğru işaret ediyordu; dansa devam Purcell. *Bir iki üç ve dört hah-hah.*

Vay canına! Ulvi bir vals yapıyorsun Delifişek. Aynen kahramanımızın beklediği gibi, bölmelerin birkaçı cascavlak ortadaydı, demir parmaklıklı kapıları eğrilip bükülmüştü ya da taş duvarları yerle bir olmuştu. Mal varlığının net değerini önemli miktarda artırmak Purcell'ın fazla zamanını almadı. "Kilise baştan beri bu işle uğraşmalıydı," diye düşündü. "Fakirlere taziyelerini sunmak yerine onlarla altınlarını paylaşmalıydı." Rahat dokuz kilo daha ağırlaşmasına rağmen parmaklarının ucunda zarifçe dönerek gitmeye hazırlandı. Gelgelelim koreografi figürü değiştirmişti.

Herhangi bir sebep olmaksızın sağ omzunun üzerinden arkaya baktığında hiç açılmamak üzere mühürlenmiş tek katakomp bölmesinin artık ağzı bir karış açık durduğunu fark etti. Deprem, bölmenin kötülük habercisi yüzünü manik bir ansiklopedi satıcısı gibi güldürene dek sıkıştırmıştı. Purcell, Nijinsky'yi değil de pire Ben Hur'u taklit ederek gülümseyen yüzün içine atladı hop diye. Kilise'nin deliklerinde yapılan son bir sondaj çalışmasıydı bu âdeta. Ve tabii ki, Ceset'le bu sayede karşılaştı. Herkese, özellikle de cepleri altınla doluysa, nasip olmayacak bir zıplayışla –meraktan ya da sezgiden ya da "garip seyahat tavsiyeleri"nden hareketle– dosdoğru gizemli bölmenin içine zıpladı Delifişek. Ve yoğun toz bulutunun arasından Mesih'in mumyalanmış vücudunu gördü. Mücevher tabakasıyla kaplı bir lahitin üzerinde kuru, çürümüş keten parçalarına sarılı yatıyordu Mesih, süklüm püklüm bir ekmeğin içinde duran fazla pişmiş devasa bir sosisti sanki; zaman dışında hiçbir şey tarafından ellenmemiş *–onun* tarafından da nazikçe ellenmiş– vaziyette, sanki iki bin yıldır sükûnetle Delifişek Purcell'ı bekliyormuşçasına öyle yatıyordu orada.

Tam bu kritik noktada eleştirel gözle bakan okurun sorması gereken soru şu: Purcell, mumyanın İsa olduğunu nasıl anladı? Kolay bir soru değil bu. Ben kendi adıma, şüpheci düşünen bir bilimadamı olarak hiç tereddüt etmeden Ceset'e yapışmış (yeni yapılan alçı kaplamanın altındaki) tahta parçalarından ve çamurdan kazıdığım bir numuneyi tarihlendirilmesi için Johns Hopkins'deki radyokarbon laboratuvarına postaladım. Laboratuvardaki arkadaşım, numuneyi, tam doğru bir karbon-14 tarihlendirmesi için uygun bulmadı ama yaşının bin beş

yüzle üç bin yıl arasında olduğunu tahmin edebildi. Bu bulgu, cesedin kimliğine dair kanaatimi desteklemeye yardımcı oldu muhtemelen, ama doğruyu söylemek gerekirse ben zaten ikna olmuştum. Hatta, Ceset'e baktığım ilk andan itibaren o olduğunu biliyordum. Delifişek de derhal bilmişti herhalde. Bizlere pazar okulunda gösterilen mülayim portrelere benzemiyordu kesinlikle, güney eyaletlerinin dört bir yanındaki Protestan oturma odalarına asılmış takvimlerden bize nur saçan Ari profilli ve de beş yüz vat ışık saçan yakışıklı beyefendiye benzemiyordu hiç. Kısa boyluydu, Yunan zeytini kadar kara ve yağlıydı, yüzüyse büyütülmüş bir şahin gagası gibi kavisli ve köprülü burnu tarafından gölgeleniyordu. Ama yine de açıklaması imkânsız bir biçimde tanıdıktı. Ölü ve solgun olmasına rağmen Ceset, mutlakıyet tarafından canlandırılmıştı. Ona bakan insanın gözleri, çok uzun zaman önce tam o anda çalmaya kurulmuş çalar saatler gibi zır zır ötüyordu. Mantık illaki askıya alınmış ya da sağduyu bir kenara bırakılmış değildi. Bu kesinlikle sıradan bir insanın vücudu değildi, işte o kadar. İftiraya uğramış baygınlığıyla hayranlık ve şaşkınlık uyandırıyordu. Onunla zaman geçiren bizler, Celile'yi arşınlarken muhtemelen üzerinde taşıdığı o muhteşem gücün en azından bir kısmını tecrübe ettik. Kuşku duygusu kurtuluş şenliği içinde dağılıp yok oldu ve bizler, çoğumuz, acınası İbrani mumyaya yaşayan bir azizmişçesine sadakat yemini ettik.

İsa'nın saklı tutulduğu bölme küçük ve pisti, birkaç yüzyıldır açılmadığı belliydi. Ancak, Mezar'a gömülü kıymetli taşlarla köşelerde sivri sivri duran işlemeli altın şamdanlar, buranın bir zamanlar (gizli olsa da) çok önemli bir mabet olduğuna işaret ediyordu. Belki de Ortaçağ papaları gece yarısından sonra uykudan uyanıp kilisenin yalnızca en ayrıcalıklı prensleri için mahrem ayinler düzenledikleri bu en dipteki katakompa inmek üzere mor renge bürünmüş bir şaşaa içinde dolaşıyorlardı. Derken, çok zaman önce bir yıl, bu sırrın fazla ağır bir sır olduğuna, riskin de fazla büyük olduğuna karar verilmiş ve böylelikle papalık, kıymetli göstermelik önderinin kalıntılarını mühürleyip kapatmıştı, kendine bile kapatmıştı. Belki yüksek mevki sahibi meraklı bir din adamı ya da bir başkası ona gizlice gelip bakmış, saygılarını sunmuştur ama, yakın zamanda bir papanın bile bu çok meşhur vücuda göz atmış olması şüpheli. Tabii ki onun orada durduğunu biliyorlardı. Acaba? Biliyorlardıysa da, bilenler *kimlerdi*? Biraz ileride ele alacağımız çarpıcı sorular bunlar. Şimdilik keşfedilen şeyin kıymetini bilelim: Purcell, Vatikan'da ölü ve de çaresiz bir halde saklı tutulan Tan-

rı'nın Oğlu'na şans (dans) eseri rastlamış ve üstelik bulduğu kişinin kim olduğunu anlamış; belki de çok şaşırmıştı. Cesedi çalmanın mahşeri anlamda neler ifade ettiğine dair geçici bir cehalet içindeydi ama yine de oyalanmamış, bayılmamış ya da telaşa kapılmamış, mumyayı şefkatle kollarına alıp insanoğlunun modern dünyasına çıkarmaya hazırlanmıştı.

* * *

Delifişek mezardan zıplayalı çok az zaman geçmişti ki, katakomplara doğru bir akının farkına vardı. O ana kadar insan ve ayak sesleri hep diğer istikamete doğru ilerlemişti. Kan revan içindeki, şaşkına dönmüş ve korkmuş insanlar zemin kata doğru gidiyorlardı. Şimdiyse deprem ertesinin vızır vızır ortamında araştırma ekipleri ve muhafız birlikleri dikkatle tünelleri inceliyorlardı. Henüz epey yukarıdaydılar ama Purcell'ın, yukarı çıkarken onlara rastlamamak için yapabileceği hiçbir şey yoktu. O da ne? Biri mi geliyordu? Lanet olsun böyle şansa! Mükâfatıyla daha altı metre bile öteye gidemeden biri onu görmüştü. Amerikan futbolunda hücum çizgisinde durdurulmaya benziyordu bu, her zaman için hüsran verici bir başarısızlıktı ama özellikle de top İsa olunca. Ancak bu kişi görmeden yaklaşıyordu. Evet, ne diyorsunuz? Yasaklı kütüphaneye bekçilik yapan kör rahibelerden biriydi. Sarsıntı koleksiyonunu harap etmiş, gözleri görmediği için de onu daha da ne yapacağını bilmez bir hale sokmuştu.

"Bağışlayın beni rahibe."

Delifişek, karate repertuarındaki en ağrısız nakavtı uyguladı onun üzerinde. Kumaştan, oyuncak bir penguen gibi ayaklarının dibinde katlanıverdi rahibe.

Aceleniz varken bir rahibeyi soymaya çalıştınız mı hiç? Çıldırtıcı bir işti –o minicik düğmeler, inatçı kopçalar– ama Purcell sonunda rahibenin elbisesini çıkardı ve Ceset'e giydirdi. Rahibeyi de Ceset'in çürümüş ketenlerine sarıp lahitin üzerine yerleştirdi. Orada bıraktı onu. Ama eğer, tıpkı sizden önce bazı temiz düşünceli insanların yaptığı gibi, iyi kalpli rahibenin elbisesinin altına ne giydiğini merak etmek gibi bir şey geçtiyse aklınızdan, size şunu hatırlatırım ki, Delifişek Purcell, güneyli bir beyefendidir ve bazı ahlâk standartlarına göre dışarı verdiği hava aşırı derecede kükürtlü de olsa bir hanımefendiyi utandırmak ya da taciz etmek suçunu işlemezdi asla. Nakavt edilmiş rahibe-

nin mahrem yerlerini kapatmak için giydiği şey, eğer herhangi bir şey giyiyorduysa, Purcell'ın mezara dek saklamaya hazır olduğu bir sırdı.

Delifişek, katakomplardaki deprem enkazının içinden, yaşadığı ilk kışın kızılcık bataklığından çatırtılar çıkartarak geçen bir geyik yavrusu gibi çatırdayarak geçti. Doğal koşu zarafeti, kollarındaki Ceset ve elbisesinin iç ceplerindeki ağır çeken altın incik boncuk yüzünden kesintiye uğramıştı. Fazla bagajıyla ayağının altındaki moloz parçaları dışında herhangi bir engelle mücadele etmeden ilk merdivenlere varmayı başardı ama, merdivenlerin tepesinde, ikinci katta bir alay askerle burun buruna geldi.

Vatikan'ın, katakomplarındaki hazinelere karşı biraz lakayt davrandığı izlenimini uyandırdıysam şunu aklınızda tutun: Birkaç oda dolusu altın, gümüş, kıymetli taş ve sanat eserlerinin toplamı, diyelim, yüz milyon dolar değerinde olsa, kilisenin zenginliği düşünüldüğünde denizde kum tanesi kalır bu miktar. Vatikan'ın elinde yaklaşık yedi milyar dolar değerinde hisse senedi ve tahvil bulunuyor. Dünyanın en büyük münferit hisse senedi sahibidir Vatikan. Ayrıca milyarlarca dolar değerinde –kilise düzeyinde olduğu kadar kilise dışında da– mülkü var. Dünyanın en büyük münferit gayri menkul sahibidir Vatikan. Katakomplarda saklı duran biblolar, bu tür eşyaların iktidar süsleri olarak kullanıldığı bir çağdan geriye kalan eşyalar. Yaşadığımız devirde bunlar sakil bir biçimde anakronik kaçmakta olup neredeyse utanç vericidirler. Er ya da geç daha işe yarar mallara dönüştürüleceklerdir. Ancak bu arada görmezlikten gelinebilirlerdi ama unutulmamışlardı. Deprem sona erer ermez papa ya da kıdemli yardımcılarından biri, İsviçreli Muhafız Ordusu'nun değerli malları emniyete almak ve düzeni sağlamak üzere katakomplara inmesini emretmişti.

İsviçreli Muhafız Ordusu, tozlu derinliklere doğru antika kargılarla değil, Amerika ve Almanya'daki Katolik savaş gereçleri yapımcıları tarafından bedava tedarik edilen son model otomatik silahlarla donanmış vaziyette nizami yürüyüşe geçmişti. Purcell, İsa'yla randevusu yüzünden taş merdivenleri sendeleyerek tırmanırken, işte böyle silahlanmış vaziyette çıktılar onun karşısına.

Delifişek zor nefes alıyordu. Nefes alıp verişleri asker alayının arasında ikinci bir deprem dalgası gibi dolandı. Nefes alıp verişinin okyanusu gösterişli askerlerin etrafında çöküverdi, tıpkı şöhret okyanusunun Judy Garland'ın dişetleri etrafında çöktüğü gibi.

"Yanımda bir rahibe var," dedi Purcell nefes nefese, iyi eğitimli

muhafız başının İngilizce bildiğine güvenerek "Doktora götürmeliyim onu."

"Bir görelim bakalım," diye emretti kibirli asker, İngilizcesi sular seller gibiydi. "Belki ilkyardıma ihtiyacı vardır."

"Yok, yok," diye kekeledi Delifişek. "Ciddi bir yara almamış. Sanırım bayıldı o kadar. Temiz havaya çıkarmak lazım."

Muhafız başı, Purcell'ın üzerindeki siyah Tebrik kıyafetini fark etti. Saadet Cemaati'nin ne iş yaptığını tam bilmese de Mukaddes Papa'nın nezdinde özel bir yeri olduğunu, belki de kendi emrindeki gruptan daha özel bir yeri olduğunu biliyordu. Tereddüt etti ve *Poor Richard's* almanağında da yazdığı gibi, "Her kim tereddüt ederse Delifişek Purcell'ı asla durduramaz." Kahramanımız askerlerin etrafında dans edip bir sonraki merdiven sahanlığına Georgia Tech'in gol çizgisiymişçesine atladı. Arkasından gelen olmadı.

San Pietro Meydanı tam bir keşmekeşti: Projektörler, polis arabaları, itfaiye arabaları, ambulanslar, malzeme kamyonları, alt ve üst seviyeden kilise yekilileri ve her türlü acil durum personeli. O sırada, Papa Cenapları'nın ağır yaralandığı söylentisi henüz resmen yalanlanmamıştı, papanın kaderi polisleri öylesine endişelendiriyordu ki meydanın manzarasını herhangi bir biçimde düzene sokmaktan acizdiler. Dönüp duran kalabalığın arasından aceleyle ilerlerken kimse Purcell'ı durdurmadı; oysa olan biteni seyredenler kollarındaki aksak "rahibe"yi gördükçe İtalyanların acıma hislerini belirtmekte kullandıkları o müthiş damak şaklatma sesinden çıkarıyorlardı bol bol. Delifişek hızla meydanın kenarına park etmiş bir ambulansa doğru ilerleyip arkadaki çift kanatlı kapıyı açtı.

"*Spitale!*" diye bağırdı, Roma'daki ziyareti esnasında nasılsa "hastane" kelimesinin İtalyancasını öğrenmişti.

"*Devo trovare un dottore,*"* diye açıkladı şoför.

"*Io sono un dottore,*"** diye yalan attı Purcell. "*Spitale! Presto!*"***

Hastaneye giderken ambulans sık sık trafiğe takıldı; çünkü gözleri faltaşı gibi açılmış binlerce İtalyan, manevi bir tecrübe yaşamak için Roma'nın dört bir yanından Vatikan Şehri'ne akın etmekteydi. Sonunda hastanenin acil giriş kapısının önünde acı bir fren sesiyle duran şoför bir de baktı ki ambulans boş. *Mamma mia.* Keşiş, zavallı rahibe!

---

* (İtal.) Doktor bulmam gerek. (ç.n.)
** (İtal.) Ben doktorum. (ç.n.)
*** (İtal.) Çabuk. (ç.n.)

Nereye gittiler? Şoför dizlerinin üstüne çöküp haç çıkardı.

Delifişek, ambulanstan acil paraşüt atlayışı yaptıktan sonra aynı atlayışı kıyafetinden de yaptı (altına kot pantolon ve bir eşofman üstü giymişti). Ceset'i kıyafetine sardı, böylelikle artık rahibeye benzemiyordu. Birkaç altın parçası yuvarlandı kaldırıma. Delifişek altınları fahişelere bırakıp aceleyle devam etti. George O. Supper'ın, alçıdan anonim insan heykelleriyle ünlü Amerikalı *pop art* sanatçısının atölyesine doğru yola koyuldu.

"Şimdi, dostum George O., senden sıradışı bir talepte bulunacağım. Bahtım yaver gitti ve oltama bir Mısır mumyası takıldı. Bir kralmış galiba, büyük bir firavun. Epey değerli. Tamamıyla yasal bir iş bu, George O., yasal olarak bana ait–"

"Götümü ye," dedi Supper.

" . . . İtalya dışına çıkarmam yasak o kadar. Şimdi senden istediğim–"

"Ne istediğini *biliyorum*. Bir iki gün düşünmeme izin ver."

"George! Bu gece. Long Islandlı o küçük tazeyle bana gelişini hatırlıyor musun? Ben bir düşüneyim dememiştim sana. Ben düşünene kadar kız üçüz doğurabilirdi."

Supper, iç geçirerek Delifişek'in Ceset'i alçı odasına taşımasına yardım etti. "Purcell, bu mumya uyuşturucu doluysa . . ."

"Şerefim üzerine yemin ederim, George O. İstiyorsan incele bak."

"Tamam. Tamam. Uykum var."

"Sabah erken bir uçakla göndermeliyim bunu. Sen alçıya alırken ben de bir sandık yapayım. Üstünde 'Sanat Eseri' yazan o nakliye etiketlerinden var mı sende?"

Eski arkadaşı tarafından gaza getirilen Supper hararetle çalışmaya koyuldu. Ayaklardan başlayarak Ceset yavaş yavaş hayalet gibi yumuşak bir kıvama kavuştu, kişinin değer hükümlerine göre herhangi biriydi ya da hiç kimseydi ya da insan ötesi bir şeydi: Beyaz belirsiz bir figür; içi insanlıktan öylesine boşalmıştı ki, figürü seyredenler, boşluğu doldurmak, ona karakter kazandırmak, kendi deneyimlerinin paletinden bir renkle bu yumuşaklığa renk vermek gibi şaşırtıcı bir seçeneğe başvurmak zorunda hissedebilirlerdi kendilerini. Supper'ın ifadesiz yüzlü, lokum kıvamındaki tipik yekpare eserlerinden biri olacaktı; insandan çok, bir adamın buharlaşmadan önce birkaç saniye durduğu bir hava deliğini andırıyordu. Yok olmak üzere olan insan, türünün sessiz beyaz bir gölgesine indirgenmiş insan. Supper, kimliği meçhul kimse

kavramının varoluşsal süreksizliği ve anlamsızlığının bu son kanıtını inşa ederken garip bir biçimde duygulandı. Hiçbir canlı model onu böyle etkilememişti. Sanki mumyadan dalga dalga, garip, huzurlu bir güç yayılıyor gibiydi. Yüzü alçıya almaya başladığında elleri titremekteydi. Mısır'ın kadim güçleri olduğunu hayal ettiği şeyle temas halinde hissetti kendini.

"Tuhaf," dedi hafif şaşkın. "*Yahudiye* benziyor."

Sabahı ortaladık. Birkaç dakika önce kahve molası verdim. Lafın gelişi söylüyorum tabii. Bu yerde bir damla bile kahve yok, hiçbir zaman da olmadı. Aslında meyve ve sebze sularımız da bitti. Kahve molamda (hah hah) bir sosis yedim, bir bardak da musluk suyu içtim. Lanet olası sosislerden bol bol var. Su da var. Dün gece yağmurlar başladı.

Yağmur damlaları kadar solgun ama keyfi yerinde olan Amanda, kahve molamda bana eşlik etti. Suyunu bir Apaçi kâsesinden yudumlayarak içti. Ağzına sosis koymuyor. Biliyor musunuz, vejetaryenliği sinirime dokunmuyor artık. Karnının hayvan mezarlığı haline gelmesini istememesini anlayışla karşılıyorum. Onun karnı canlılara göre, ölülere değil.

Ama bu sosis işini anlayamadım gitti. İyi bir sosis benim de hoşuma gider ama doğrusu, şöyle haysiyetli bir et parçası değil sosis. Domuzların yüreklerini, ineklerin kaslarını, tavukların yağlarını, koyunların diyaframlarını ve keçilerin yemek borularını kıyıp tıkıyorlar sosislerin içine. Bir vejetaryenin gönülsüzce yanaşabileceği bütün etler içinde sosisin en az saygıyı hak edenlerden olduğu kesin. Gelgelelim Amanda koca diye kendine John Paul'u seçmişti, John Paul da ticaretini yapmak üzere kendine sosisi seçmişti. Garip bir çift.

"O kadar da garip değil," dedi Amanda. Mitolojik desenli kil kâseden yudumladı suyunu. Yağmur, yol kenarındaki eski hayvanat bahçesini (yılanlarıyla pirelerinden mahrum kaldığı için "eski" diyorum) şiddetle dövüyordu, turistik gezi otobüsüne bataklık sularını sıçratan trol ağları gibi. "Sosis, bir gıdadan ziyade bir kurum sayılır. Başkan Roosevelt, 1939'da burayı ziyarete gelen İngiltere kral ve kraliçesine sosis ikram etmişti. Babe Ruth, yirmi yıl boyunca sosisten ve gazozdan başka bir şey koymadı ağzına. İzci oğlanların toplandığı her yerde sosis bulunur. Et paketleyicileri, domuz çığlığı dışında her şeyi kullan-

malarıyla övünürlerken akıllarından geçen şey sosistir. Sosislerin hangi malzemeden yapıldığı değil, neyi simgelediğidir önemli olan. Sosis, demokrasinin direği, Amerikalıların gururu, serbest teşebbüsün kemiksiz kartalıdır."

Bu sözleri çürütmem imkânsızdı. Şimdi düşünüyorum da, Afrika büyüsünü Amerika'nın en çok sevilen kurumlarından biri aracılığıyla icra etmeyi seçmek, tam da John Paul Ziller'a yaraşan bir davranış. Ziller, sosisi bir asaya dönüştürmüştü.

Amanda'yla oturmak çok güzel bir duyguydu. Hardal kabının içinde onun efsanevi güzelliğinin izini sürdüm. Amanda gülümseyip elime dokundu. Hayatın bütün ağırlığı üzerimden kalktı. Yukarıdaki daktilonun başına geçip yerine getirmem gereken görevi unuttum. Yağmuru unuttum. Ama tam o sırada ajanlardan ikisi silahlarını ıslanmaktan koruyarak pat diye içeri daldı. Bize hırslı, vatansever bakışlar attılar. "Hey," diye bağırdılar. "Bize bir kangal sosis pişirin bakalım."

Benjamin Franklin'in aksine insan zamana dikiş tutturamıyor. Hayır, çorap söküğünü bile engelleyemiyoruz. Keşke zamana dikiş tutturabilseydik, ona çekidüzen verebilseydik, onu durdurabilseydik. Bugünün daktilomun başında geçireceğim son gün olduğunu düşünmek için yeterli sebebim var da, o bakımdan yani. Ajanlar, Ziller ve arkadaşlarının her an yakalanacağından çok eminler. Ya haklı çıkarlarsa? Bunun, benim ya da Amanda'nın kaderi açısından ne anlama geleceğini bilmiyorum. Ama içimde kuvvetli bir şüphe var ki, eğer bu raporu yarın sabaha kadar bitirmezsem isteğim dışında kısa kesilmiş olacak. Kötü kader, daktilomun arabasını, plastik ata binmiş şişko bir hanım gibi sürmekte.

Zaman özlemi içindeyim; çünkü daha fazla zamanım olsa yol kenarındaki hayvanat bahçesinin alelacayip gerçekliklerini yaşayarak geçirdiğim nöbeti daha başarılı biçimde başkalaştırabilirim. Ben dahil başka insanlar da İsa'nın sürdürdüğü sessiz yolculuğun ortamını ve koşullarını takdir edebilsin diye.

Amanda'nın, kelebekleri sofra peçetelerini açmaya eğitme çabalarından (tabii ki peçete başına iki böcek düşüyordu) ya da Ziller'ın güneşe dek varan kökenlerinin izini sürdüğü haritalardan artık bahsetmezsem bağışlanacağımdan eminim. Öte yandan, hayvanat bahçesindeki günlük hayata dair, okurun bilme hakkına sahip olduğu gerçekler var.

Mesela Yavru Thor'dan daha çok bahsetmek isterim. Affet beni Thor, eğer büyüyüp okullu olmuş, bu belgeyi ev ödevi diye ya da Anastasia'nın Rus çarlık hanedanının feshedilmesine sırdaşlık ettiği gibi sen de dört yaşında küçük bir oyun çocuğuyken sırdaşı olduğun tarihi bir olaya duyduğun doğal meraktan okumaktaysan; eğer kayıtlarımda seni ihmal etmişsem affet beni. Sen bizim için her zaman bir mutluluk kaynağıydın. Ah o çakmak çakmak gözlerin. Gözlerin benim için bilim alanında yaptığım çalışmaların bir özetiydi. Dalga fiziği deneylerini, galaksi mekaniğinde yapılan egzersizleri hatırlatıyordu bana gözlerin. Bir düzine farklı kimyasal tepkimeyi hatırlatıyordu bana gözlerin, özellikle de dikkatle denetlenmediklerinde laboratuvarı havaya uçurmayı tehdit edenleri.

Thor, üvey baban ışığa karşı özel bir his beslerdi (belki de geniş zamanı kullanmam gerek; çünkü Ziller, olağanüstü kaynaklara sahiptir ve bu badireyi de atlatmış olabilir). Enerji, evrendeki yegâne daimi "şey" olduğuna göre, (yegâne değilse de) en önemli "şey"dir, diye düşünüyordu. Ve sese karşı derin bir saygı duyduğu halde, en yüce enerji biçiminin ışık olduğuna inanıyordu. Sanatında renge nadiren yer verirdi; çünkü rengin ışığı acılara gark eden bir hastalık, ışığın sırtından geçinen ve onun saflığını bozan bir asalak olduğu gibi bir teorisi vardı. İnsanın gözüne her saniye 400 trilyon koyu kırmızı ışık dalgası girmesi gerçeği onu rahatsız ediyordu. Göz tarafından emildikten sonra ışığa ne olduğu birçok bilimadamının zihnini meşgul etmiş bir konudur. Ziller'ın tutumu şuydu: "Işığa ne olduğunun canı cehenneme. Asıl *renge* ne oluyor?" "Renk kirliliği"ni denetleme çabasıyla gözbebeklerini uzun süre sabit kalmaya eğitmişti. Ziller, ışıktan sanki canlı dokuya uygulanabilir bir şeymiş gibi bahsederdi –ve sonuçta, canlı doku, güneşin yaydığı ışınların bir ürünü olduğuna göre tamamıyla yanılıyor sayılmazdı. "Fakat, John Paul," diye uyardım onu bir seferinde, "canlı dokunun ısısı, ışın yayımı için gereken enerjiyi üretemeyecek kadar düşüktür. Eğretileme yaparak kızların parlak ciltleri olduğunu söyleriz ama insan teni, gerçek bir ışık kaynağı değildir asla." "Peki ya ateşböcekleri?" dedi Amanda. Annen sevgili böceklerini kesinlikle iyi tanıyordu. "Şey," diyerek kızardım, "doğru, ateşböcekleri ışık üretir, bazı solucanlar ve bazı şapkalımantarlar hafif ışık saçar ama canlı doku, asla ve asla güneş ışığı gibi 'faal hale getirici' enerjilerle birleşme şansına sahip olacak denli enerjik değildir." Sonra Thor, üvey baban, babuin Mon Cul'le oynadığın oyunu kibarca bölerek gözlerinin içine baka-

bileyim diye seni yanıma getirmişti.

Gözlerini unutamıyorum Thor, ne de mutlu yüreğini unutabiliyorum. Gerçek baban kimdi bilmiyorum (annen dedikodu yapmak konusunda sevgisinden daha cimri) ama, neredeyse kadiri mutlak neşenle her kıkırdayışından Amanda'nın çocuğu olduğun belliydi.

Zamanım olsa, hayvanat bahçesine uğrayan insanlardan daha çok bahsetmek isterdim. Gunnar Hansen, Washington Skagit Vadisi'nde yaşayan şaşırtıcı derecede bilinçli çiftçi ve balıkçıların tipik bir örneğiydi: İyi huylu Skagit halkının açık görüşlülüğü ve genel bilinçliliği, bölgeyi, sanatçıların genelde daha kırsal nitelikli Seattle metropolünden kaçıp sığındıkları bir yer haline getirmiştir. Swinomi Bataklığı'nın orada kurulu, ahşap binalarla dolu güzel bir köy olan La Conner, kırk yıldan beri önemli bir sanatçı kolonisi olagelmiştir. Resimler ve şiirler, sombalıkları, çilekler ve bezelyelerle hemen hemen eşit bollukta fışkırmıştır sisli vadiden. Boeing uçak şirketi, altmışlı yılların ortalarında vadinin kenarına bir fabrika kurduktan sonra ancak, Skagit yöresine önyargı ve tepki girdi gizlice, teknisyenlerin ve mühendislerin bavullarında. Şerifin bürosu ya da eyalet devriyesi, "tuhaf sosis-hayvanat bahçesi"nde olup bitenlerin kolaçan edilmesi için arandığında telefonun ucundaki kişi her seferinde vadiye yeni gelen biri, zeki bakışlı, ağzı sıkı, ufak tefek bir uçak tasarımcısı oluyordu. Çiftçi Hansen, her ne kadar hayvanat bahçesinin bazı unsurlarını anlaşılmaz bulsa da (işin doğrusu ben de öyle buluyordum), dev sosise her zaman derin bir saygıyla yaklaşırdı. Seni, Çiftçi Hansen –ve de bu yeşim rengi sularda balık avlayan, Çinli fırça darbeleriyle boyanmış bu toprakları süren, ondan sebzeler ve çiçekler fışkırmasını sağlayan dostlarını– saygıyla selamlıyorum. Yaşamlarınızın ne derece dolu geçtiğini ya da aydınlanmanın sizleri ne denli etkilediğini bilmiyorum ama, eksantrik insanlara ve yeni fikirlere karşı gösterdiğiniz, kırsal kesimde eşine az rastlanır bir hoşgörüyle nemli havaya şerefinizle imza attınız.

Hayvanat bahçesinin müdavimleri arasında Salvadore Gladstone Tex de vardı: Giderek tanıdık hale geldiğinden adını öğrenmek zorunda kaldığımız kovboy. Temmuz ayında ılık bir akşamı hatırlıyorum. Gökyüzü, ayla yıkanmış bulutlardan oluşan kalın bir çizgiyle ikiye katlanmıştı. Kovboy (Salvadore Gladstone Tex) hayvanat bahçesinin kapısını çaldı. Tef çalar gibi çalıyordu kapıyı. Atı Yahudi Ana'yı otoparkta otlamaya bırakmıştı. Pek de iştah açıcı bir otlak değildi. "Selam hanım," dedi kovboy Amanda'ya. "Dikkat ettim de hayvanat bahçeni-

ze hiç yeni bir numara eklememişsiniz." "Doğrudur," dedi Amanda. "Hep aynı işte." "Şey," dedi kovboy, "ben de bu karpuzu almaya ikna olursunuz diye düşündüm." Karpuzu küçük bir bebekmişçesine tutuyordu kollarında. "Ya," dedi Amanda. "Bahse girerim kendin yetiştirdin onu." "Ben bir sürü karpuz yetiştiririm, hanım. Bu farklı. Konuşuyor." Amanda kibarca dinledi. Karpuzun ". . . Q Planı'na göre . . ." gibi bir şey söylediğini işitti. Yüksek, tiz bir sesi vardı karpuzun. "Karpuz tarlasında öylesine dolanıyordum ki kendi kendine söylendiğini işittim. Birbirine sokulmuş üç dört karpuz vardı. Hangisinin konuştuğunu anlamak için iyice yaklaşıp dinlemem gerekti. Konuşan buydu işte. Doğrusunu isterseniz" –sesi gizli bir tondaydı– "uzaylıların işi diye düşünüyorum. Karpuzlar aracılığıyla bizimle temasa geçmeye çalışıyorlar." Amanda tekrar dinledi. Karpuz şuna benzer bir şey söyledi: "Şoför bey, beni ekspres trene yetiştirirseniz size dolgun bir bahşiş veririm." Yüksek bir sesti. Tizdi. "Hımmmmm," dedi Amanda. Kovboy kendi sesini mi kullanıyordu acaba? Amanda ona (Bay Tex'e) iki dolar depozito verip eğer memnun kalırsa cumartesi günü paranın üstünü tamamlayacağını söyledi. Karpuza pat pat vurdu. En azından olmuştu. Amanda üst katta Thor'u yıkarken John Paul ormandan eve döndü. Davul çalmıştı, cangıl tarzında. Yorgundu ve onu kendine getirecek bir şeyler yemeye ihtiyacı vardı. Mutfak masasına oturup karpuzu mideye indirdi. Amanda suyun sesinden onu duyamamıştı. Ve bu hikâye de böylece sona ermişti. Yalnız ertesi sabah bağırsaklarını boşaltırken çıkan ilk bokun "Merhaba," dediğine yemin etti John Paul.

Belirli bir olayla ilgili gerçekleri belgelendirmek yerine Amerika'nın En Büyük Romanı'nı yazıyor olsaydım karakterlerimi (çok kıymetli olmalarına, onları giderek daha çok düşünür hale gelmiş olmama rağmen) ne Ziller ailesinden ne de Salvadore Gladstone Tex benzeri insanlardan, hatta ne de Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'na sanki büyük bir toplumsal-dini hac yolculuğunun güzergâhındaki bir uğrak yeriymiş gibi sürüler halinde akın eden uzun saçlı genç gezginler arasından seçerdim. Hayır, roman kişilerimi turistler ve tatilciler –sıradan memurlar, makinistler ve satıcılarla onların eşleri ve çocukları– arasından seçerdim; çünkü nasıl onlar müşteri olarak gelmeselerdi hayvanat bahçesi başarıya ulaşamayacaktıysa, milletimizin kaderi de onların saldırgan bayağılığıyla yakından bağlantılıdır (muhallebinin içindeki nişasta gibi yer alırlar Amerika'nın özünde). Batı medeniyetinin geleceği İsa'nın vücudunun bulunmasına gösterecekleri

tepkiye bağlı: Ceset'in ortaya çıkarılmasının, dini batıl inançlardan kurtulmuş, evrilmiş bir altın çağı mı, sahte ümitleri ve insanın içini kemiren suçluluk duygularını mı hızlandıracağı, yoksa insanlığı çaresizlik ve kederin hüküm sürdüğü korkunç bir karanlık çağa mı sürekleyeceği tamamıyla onlara kalmış. Onlar (daha sarih ve daha az korkak bir edayla genç gezginlerin yaptığı gibi) insanlığın motorunda bir şeyin bozulduğunu, her ufukta çok büyük değişimlerin kabarıp yükseldiğini daha şimdiden hissediyorlar--ve ürküyorlar. Hayvanat bahçesinde sosislere yumulmalarını, boyalı şirin pirelerin keskin virajları alışları sırasında arabalarının ucunu havaya kaldırmalarını seyrederken eğlenmelerini gözlemleyerek milli ruh halimize dair epey fikir edindim. Algılama gücü kuvvetli bir yazar, Salt Lake'deki güzellik salonlarına, Moline'deki mangal ocaklarına, Riverside'daki, Massillon'daki ve Fargo'daki TV hücrelerine döndüklerinde onları izlese neslimizin organlarını istila eden tehlikeli mikropları ve değerli bakterileri cehalet içinde büyüterek gösteren canlı mikroskoplar gibi inceleyebilir onları. Ama benim görevim değil bu. Bir kere böyle bir işe kalkışacak zamanım yok.

Okur telaşımı mutlaka anlayışla karşılayacaktır. Büyücü ve sporcu, kıymetli ganimetleriyle birlikte Florida'nın hangi selvi korusuna sığınmışlarsa orada enselenir enselenmez bana hapis yolunun –ya da daha beterinin– görüneceğini hatırlatmaktan zevk alan silahlı ajanlar duruyor kapımın dışında. Ancak raporu yazma işini hızlandırmamın tek nedeni bu değil. Son birkaç gündür sürekli Remmington'un başında oturmak, eski rektal dertlerimi depreştirmeyi başardı. Napolyon'un hayatının büyük bölümünde benzer rahatsızlıklardan mustarip olduğu ve hatta Wellington'la yaptığı savaşı belki de akut bir basur krizi nedeniyle kaybettiği söylenir. Eğer basur, Napolyon'a Waterloo'yu kaybetmesine malolmuşsa kim bilir gayretkeş muhabirinizden nasıl bir haraç keser? Amanda'nın söylediği kelebek şarkıları, en şirin değilse de en büyük ikinci deliğimin dumanı tüten enkazı üzerinde otururken beni neşelendirmeye yaramıyor pek.

İsa, Atlantik Okyanusu'nu Trans World Airlines'ın 115 sefer sayılı uçağıyla geçti. Göğe yükseldiği söylentilerine rağmen muhtemelen hayatta çıktığı en uzun yolculuk buydu.

"Muhtemelen" diye yazdım çünkü bizleri İsa'nın bir yolunu bulup

kurtulduğuna inandırmaya çalışanlar var. Kusura bakmayın ama, Mesih'in "kayıp olduğu yılları" bir başka gezegende geçirdiği fikrini kesinlikle reddediyorum. Mon Cul'ün portakalla kafiyeli İngilizce bir kelime bildiğine nasıl inanmıyorsam, aynı şekilde, uçan dairenin de İsa'nın her zaman kullandığı bir ulaşım aracı olduğuna inanmıyorum. Kimi insanların yutmanızı beklediği saçmalıkların sınırı yok.

İsa'nın ortadan kaybolduğu yıllarda Hindistan'a gittiğini duydum. Zayıf ihtimal. "Radikal" öğretilerinin Hindu ve Budist standartlara göre modası geçmiş kabul edilmesi onun öğretilerini sarih hale getirmek üzere Hindistan'a gittiğini kanıtlamaz. İsa çok okurdu. Yahudi kültürünün yanı sıra (*Portnoy'un Yakınması*'nı beğenirdi ama kendine pek yakın bulmazdı) en sevdiği konu felsefeydi. Üstelik doğduğu yer, Roma dünyasını Uzakdoğu'ya bağlayan İpek Yolu'na çok yakındı, sık sık Nasıra Tepesi'nin altında konaklardı kervanlar. Meraklı bir delikanlı, kervanların kamp ateşinin etrafında otura otura felsefe konusunda birçok şey öğrenebilirdi. Öte yandan, İpek Yolu'nu izleyerek Hindistan'a, en azından bir kez, gitmemiş olması için de herhangi bir sebep yok. İsa olsaydınız ve geçirmeniz gereken kayıp yıllarınız olsaydı siz nereye giderdiniz acaba?

Neredeyse Normal Jimmy, İsa'nın izne çıkıp kayıp yıllarını geçirmek üzere Tibet'e gittiği görüşünde. Neredeyse Normal Jimmy, İsa'nın hayatının en güzel yıllarını lama manastırındaki bir seccadenin üzerinde, önünde duran işleri kotarmak için manevi pillerini şarj ederek geçirdiğini söylerdi gözünü kırpmadan. Neredeyse Normal Jimmy, aydınlanmış her şeyin Tibet kaynaklı olduğuna inanır. Adolf Hitler de aynı görüşteydi. Dalga geçmiyorum, gerçek bu. Hitler'in Ren Nehri kadar geniş bir mistik eğilimi vardı. Hitler, Arilerin üstün bir ırk olduğuna inanıyordu. Emrinde çalışan antropologlar, Ari soyunun kökenlerini Tibet'te buldular. Hitler, Tibet'le dostluk ilan etti. 1939'da Berlin'de, dünyanın Lhasa dışında kalan her yerinden daha fazla yüce lama vardı. Neredeyse Normal Adolf.

Hangi açıdan bakarsanız bakın, İsa yeni yerlerden geçmekteydi. Roma'dan Seattle'a. Alçı bir kalıbın içinde. Ahşap bir sandığın içinde. TWA'nın 115 sefer sayılı uçağının kargo dolu karnının içinde. Atlantik Okyanusu donmuş bir gökyüzü gibi uzanıyordu İsa'nın altında. Uçağın tam Newfoundland üzerinden geçtiği sırada Meryem Ana hayalleri görmesiyle bilinen St. Johnlu yaşlı bir hanım sara nöbeti geçirdi.

George O. Supper da İsa'yı hava kargo terminaline götürürken ne-

redeyse havale geçiriyordu. Ancak endişelenmesine gerek yoktu. New York ya da Londra'ya en az bir düzine alçı figür göndermişti daha önce, gümrük memurları alışkındı bu figürlere. Sabahın beşinde, sarsıntılı bir gecenin ardından, gümrükçüler dalga geçebilecekleri bir şeyi memnuniyetle karşıladılar. Gülmeyi hak etmişlerdi. İtalyan geleneğinden gelen adamlardı. Eski ustalardan sadece birkaçını sayarsak, kültürleri Michelangelo, Giotto, Leonardo, Botticelli, Rafaello ve Tiziano'yu yaratmıştı. Amerikalı Supper'ın dünyanın parasına sigortalatırıp üzerlerine "Sanat Eseri" etiketi yapıştırdığı kaba saba alçı hayaletlerle alay ettikleri için kim suçlayabilirdi onları? Gümrükçüler öylesine gülmekten kırılmışlardı ki Amerikalının soluk, hantal ve de kaidesiz son "heykel"inin alçısının henüz kurumamış olduğunu fark edemediler. Bu son Supper'ın* (vay be!) bir müzeye ya da galeriye değil de "yabani yaşamı koruma sosis anıtı" diye bir yere gönderilmesiyle pek ilgilenmediler. Şu Amerikalılar da çılgın insanlardı canım.

Delifişek Purcell, jet uçağına binip uçakta yalnız yolculuk eden tek kadının yanına oturdu. Orta karar bir güzellikteydi kadın, ama Delifişek'in, sinirlerini yatıştırmak için onun sesine, kokusuna ihtiyacı vardı. Bütün gece hiç uyumamıştı –nakliye sandığını yapmakla, altınlarını paraya çevirecek bir çalıntı mağazası aramakla geçirmişti geceyi. Pizza rengindeki şafak vaktinde, ceset kaçırma işinin taşıdığı anlamlar yavaş yavaş üstüne gelmeye başlamıştı. Alkolik bir adamın saat zincirinden aşağı inen ay çarpmış bir yılan benzeri bir ürperti indi atletik belkemiğinden aşağı. Genç kadın yolcuya döndü. Çimento karma makinesini andıran sırıtışıyla baktı ona. Uçak havalandı ve kadın derhal uyuyakaldı.

Purcell'ın henüz etekleri tutuşmamıştı. Durumu analiz etmiş, yürüttüğü mantık geçici bir rahatlama sağlamıştı ona. (Yol arkadaşının söyleyeceği nazik bir "günaydın" işe yarayabilirdi ama onsuz da idare edebilirdi.) Kilisede ancak çok nüfuz sahibi bir iki görevli Ceset'in varlığını biliyor olmalı, diye mantık yürüttü. Korkunç hengâmeli bir gece geçirilmişti. Muhtemelen Roma'nın kirli çamaşırlarından en tehlikelisinin kaçırıldığını henüz bilmiyorlardı. Hırsızlığın farkına varmış olsalar bile çalınan şeyi geri getirmek konusunda atacakları adımlar sınırlı olacaktı. Cayır cayır alarm zilleri çaldıramayacakları açıktı. İtalyan polisini uyandırmaktan korkacaklardı. Ha eğer Delifişek'ten şüp-

* Supper: İngilizcede akşam yemeği. Yazar, son Supper ifadesiyle İsa'nın Son Yemeği'ne atıfta bulunuyor. (ç.n.)

helenirlerse onu bulmak için kilise dışındaki yetkililerden yardım isteyebilirlerdi ama o karambol anında bir şüpheli belirleyemezlerdi. Er ya da geç onların hedefi olacaktı, ajanlar izini süreceklerdi, buna şüphe yoktu. Ama bir iki gün sonra olacak şeylerdi bunlar. Bu arada yol kenarındaki hayvanat bahçesine varmış olurdu. O ve kargosu. Peki sonra . . .? Delifişek bir puro yaktı. Hostes söndürmesini emretti. Delifişek hırladı ona. "Her kadın, kadın değildir ama iyi bir puro, cins bir at gibidir," diye homurdandı.

Denizin üzerinde bir yerde, bir balina ya da bir tirso balığı sürüsünün ya da bir gemi enkazının ya da denizin başka bir konfetisinin üzerindeyken yanındaki kız uyandı. Purcell, kızın uyurken rüya gördüğünü söyleyebilirdi, tıpkı sadece dokuz saat önce kendisinin ve papanın yaptığı gibi. "Demin coğrafi bir rüya gördüm," dedi kız neredeyse jet uçağınınki denli alçak bir sesle. Delifişek, (kız yüzünü pencereye çevirmeden) rüyanın ayrıntılarını anlatması için ısrar edince "Coğrafi bir rüyaydı. İşte*National Geographics* dergisine geçecek türden bir rüya," dedi kız.

Rüyalardan uyanma, ihtişam bulutlarının peşinden gitme haftasıydı.

Her küçük kız çocuğu, hayatının bir aşamasında büyüyünce hemşire olmayı istemiştir. Sinema yıldızı ya da kadın kovboy olmayı isteyeceği bir zaman da gelebilir ama bu hayaller çabucak gelip geçerken hemşirelik hayali –ara ara yanıp sönen kadın kovboy ve sinema yıldızı hayalleriyle– anaokulundan lisenin ilk yıllarına dek devam edebilir. Oyuncak bebeklerinin kırık kol ve bacaklarını iyileştirir ya da kanayan yaralarının üzerine talaş basar, yataktan düştükleri ya da çamur birikintisinden çorbalarını içmedikleri için azarlar onları. Gerçek bebeklere baktığını, babası gibi iyi erkeklerle dolu tam teşekküllü hastanelerde insanlara yardım edip onları rahatlattığını hayal eder. Ana tanrıçanın ilkörneği, doğanın şifacısı ve onarıcısı şeklindeki kadim kadın imgesi, dişi çocuğun yüreğinde erkenden kıpraşır. Mahalledeki oğlan çocuklarıyla "doktorculuk" oynamak hiçbir şekilde onun bu hırsını azaltmaz. (Ah o arka bahçede yapılan lavmanın ergenlik öncesi heyecanı!)

Amanda bir istisnaydı, asla hemşire olmayı arzulamamıştı. Yusufçukların kanatlarını onarır, yaşam sürecinin koruyuculuğu görevini başka yollarla yerine getirirdi ama, kolalı üniformalar giymek, evde kalmış huysuz kızlardan emir alıp sıradan işler yapmak fikri onu çok

az cezbediyordu. Amanda sinema yıldızı ya da kadın kovboy olmayı da istemiyordu.

"Büyüyünce ne olacaksın?" diye sordu babası.

Turuncu, kısa paçalı bir tulum giyen Amanda, pervane kovalamaktan yorulmuş, Bow Wow Dağı'nın akşamüstü kırların üzerine düşen garip gölgesini inceliyordu. "Büyüyünce olacağım şeyin bir adı yok," diye cevap verdi.

Rand McNally Dünya Atlası'nda Amerika Birleşik Devletleri soluk, açık bir yeşille gösterilir. Rasgele bir renk seçimi yapıldığını zannediyorum. Sembolik değil, gerçekçi olmadığı da kesin. Ülkenin bir ucundan öteki ucuna uçmuş herkesin de gayet iyi bildiği gibi ABD yeşilimsi kahverengidir.

Yer yer gri, sarı ve mavi renkler olabilir, kimi yerler kesintisiz sarımtırak açık yeşil ve kimi yerler de kesintisiz çikolata rengi olabilir; ama Amerika genelde, bir yolcu uçağının yüksekliğinden bakıldığında, mat yeşilin çeşitli tonlarıyla nokta nokta, lekelenmiş ya da beneklenmiş açık kahverengidir. Bu renk dokusu, Doğu Sahili'nden Batı Sahili'ne dek uzanır, yeknesak da olsa hayranlık uyandıran bir tutarlılık. Bu dokunun değişiklik gösterdiği, gerçekten dağıldığı ve farklı bir tarzda renk deneyimi haline geldiği az sayıdaki yerlerden biri de kuzeybatıdaki Washington'dur. Saatlerce cansız bir yeşilimsi kahverengiliğin üzerinden uçtuktan sonra Seattle'a giden bir uçak eninde sonunda Cascade Dağları'ndan geçecek ve kendini bir zümrüt yeşilinin açık boğazı üzerinden süzülürken bulacaktır. Aşağıdaki manzara nemli ve göz alıcı parlaklıktadır; açık, parlak, geniş bir yeşillik, aniden öylesine sisli, öylesine canlı bir hal alır ki, nihayet ülkemizin gerçekten yeşil olan yegâne bölgesine, kahverenginin ölümünü kutlamak için yeşilin Zen parendeleri attığı yere vardığı yanılsamasına kapılır insan.

İsa günlerinin çoğunu kahverengilik içinde geçirdi. İsa taşlı yerlerde ve ince topraklar üzerinde yürüdü. İsa kuru tepelere ve çıplak tümseklere tırmandı. İsa çetin çöllerde ve tamamıyla kilden yapılma kasabalarda uyudu. İsa akreplerin cirit attığı toprakların çocuğuydu, Celile'nin boz renkli kanatlarının şairiydi. Ortadoğu'nun güneşi gözlerine kahverengiyi öylesine derinden işlemişti ki bereketli Cenesaret Ovası bile gözünün susuzluğunu gideremezdi. Şimdiyse, dikenli kahverenginin en aşırısını yaşamış olan İsa, Delifişek Purcell sayesinde, yeşilin en

kuvvetli kaynaşma noktasının ortasına iniş yapmaktaydı. Yazık ki, İsa yeni ortamının farkında değildi. Böylesine dumanlı, yeşil bir manzaranın, öylesine sade, kahverengi bir düşünürün öğretileri üzerinde ne tür etkiler yaratacağını gözlemlemek ilginç olurdu.

Purcell'ın saptayabildiği kadarıyla Seattle-Tacoma Havaalanı'nda bekleyen Katolik ajanlar yoktu. Seattle'ın merkezindeki Olympic Oteli'ne limuzinle gitti Purcell, kamyon kiralayan bir servis istasyonuna taksi tuttu, oradan bir kamyon kiraladı, kamyonla havaalanına döndü (yolda koca bir hamburger yiyip keçiboynuzu gazozu içmek için durdu), kaderi tayin edilmiş sandığı teslim aldı ve eyaletleri birbirine bağlayan 5 Numaralı Çevreyolu'ndan kuzeye doğru yola koyuldu. Yorgun gözleri dev sosisi seçtiğinde akşamüstü dört sularıydı. "İşte dev sosis," dedi yüksek sesle. Sandıktan karşılık gelmedi.

Sonunda Ziller'ların dillere destan restoranına varan Delifişek, tanrıların eklem yerlerini kırabilecek türden bir hareketle attı kapıdan içeri kendini. Yorgunluğu ve endişesi karşılığında bir demet şaşkınlık edindi. "Rüzgârla gönderilen mesaj" (Tibetlilerin telepatiye verdikleri isim buydu), Amanda'ya Purcell'ın ziyaretini bildirmekte kusur etmişti, gerçi Amanda orada çok önemli buluşmaların gerçekleşeceğini restorana taşınalı beri biliyordu. Kucaklaşıldı, gülündü, karşılıklı duygusal sözler edildi, esrar çubuğu elden ele dolaştırıldı. Yavru Thor, Delifişek'in geniş omuzlarına tırmandı, kendini bayram havasına kaptıran Mon Cul inanılmaz taklalar attı. Eski dostlar yeniden bir araya gelmenin tadını çıkarırlarken hayvanat bahçesini sıcacık bir kutlama coşkusu kapladı. Ama derken Ceset meselesine gelindi . . .

Kilerdeki sandığı açtılar. John Paul heykeltıraşlık aletleriyle mumyanın üzerindeki alçıyı kazırken Delifişek odayı arşınlıyordu. Ziller hayatında onu hiç sinirli görmemişti. Titrek dizler, erkekliğin bu denli sağlıklı bir örneğiyle bağdaşmıyordu. Oysa Purcell, dizlerinin bağının çözüldüğü başka anları da hatırlıyordu. Duke Üniversitesi takımında oynarkenki ilk maçı. Başlangıç atışı. Top, tütün sarısı Carolina eylülünde saatlerce süzülmüştü havada sanki; aç köylülerin durduğu bir çayırın üzerinden uçan salgı bezi hastalığına yakalanmış bir sosis gibi uçmuştu pastırma yazının mavi gökyüzünde. Dufy'nin suluboya bir resmindeki yelkenliden daha fazla hareketli olmayan bir biçimde yumuşak bir inişe geçmişti sahanın kendi bulunduğu tarafına doğru; bir Fransız filminin sonunda intihara kalkışan bir kadın oyuncunun ağır çekim düşmesi gibi yuvarlanmıştı top Delifişek'in hazır bekleyen ku-

cağına. Burbonla yıkanmış stadyumdaki her göz, ikinci sınıf öğrencileri arasında hararetle beklenen büyük olaya odaklanmışken filmin sonu üst üste tekrarlanıyor, tembel, lirik bir edayla yere iniyordu top; ve hiçbiri Delifişek'ten daha küçük olmayan on bir öfkeli adam havada süzülen topun yüz katı bir hızla gümbür gümbür üstüne doğru geliyordu. Futbol topu Delifişek'in kollarına konuverince gümbürtü kesildi. Delifişek, minicik şortlar giyen ateşli ponpon kızları, babasının eski Pontiac'ında sıkıştırdığından daha fazla bir güçle sıktı topu. Sahanın aşağısına doğru bir sıçrayış. Beş metre. On beş. Ardından o mide bulandırıcı çarpışma. Nefesi delice kurtuldu Delifişek'ten, sanki sallanan koltukta oturan bir yaban sığırı, arkaya doğru ciğerlerinin üzerine düşmüştü. Yere öyle sert düştü ki her iki burun deliğinden kan topları yuvarlandı. İnsan kalabalığı onunla birlikte inledi. Delifişek ve binlerce insan yumuşacık havanın içinde gerilimin eriyip gittiğini hissetti.

"Şey, bu kim *biliyorsunuz*, değil mi?"

"Evet," dedi Amanda yavaşça. "Sanırım biliyorum."

John Paul, temkinli bir cangıl onaylamasıyla salladı başını.

Yavru Thor'la Mon Cul uyuyakalmışlardı. Beatles'ın son plağı yirmi dakika önce devrini tamamlamış, pikap kendi kendine susmuştu. Üçü kilerde sessizce duruyordu, kuruyup solmuş vücuda gözlerini dikmişlerdi.

"E, ne yapacağız onu?"

Ziller bir şey söylemezdi zaten. Peştamalının içinden küçük, bambu bir flüt çıkardı. Mesih'in ayaklarının dibine oturup çok alçak sesle çaldı flütünü. Notaların odanın dışından duyulması imkânsızdı.

Delifişek Amanda'ya döndü. "Ne yapacağız onu?" diye tekrarladı.

Amanda İsa'nın alnındaki alçı tozlarını bir süngerle sildi. Bakışları şefkat doluydu. "Bence saygın bir şekilde defnedilmeyi hak ediyor," dedi.

Bir FBI ajanını seyretmenin çeşitli yolları vardır. Bunlardan biri de bir çeçe sineğinin üzerinden seyretmektir. Çeçe sineğimiz küp şeklindeki bir kehribara demir atmış, ince kanatları sade bir zarafetle donmuştu; kıllı bacaklarını iki yana açmış ebediyetin üzerinde oturuyordu. Kötü bir saklanma biçimi değil, diye düşündüm –ve sonra, hâlâ çeçe sineğinin üzerinden ajana bakarken Hazreti İsa'nın pejmürde cesedi geldi aklıma.

İsa'nın hayvanat bahçesine gelişinden birkaç gün sonra Amanda, onu banyo köpüğüyle dolu küvete sokup yıkadı, kuru erik yağıyla yağladı. Bayağı işe yaradı yaptıkları. Hatta John Paul mumyayla birlikte kaçtığında ona Delifişek Purcell'ın 250 dolarlık kadife yakalı, çizgili *rock-and-roll* takım elbisesini giydirdi, üzerine uysun diye de pantolonun paçalarını ve ceketin yakasını av bıçağıyla kesti. Mesih, her ne kadar yüzyıllar boyunca küf içinde yatmışsa da, mahşere modaya uygun bir kıyafetle gitmişti.

Benim baktığım perspektiften, FBI ajanının başı, çeçe sineğinin kefeni üzerinden, jöleli limon şekeriyle dolu bir mavnanın üzerinde yükselen Kuzey Atlantik ayı gibi yükseliyordu. Işığıyla âşıkları korkudan ürpertip yapacaklarından caydıran soğuk bir aydı. Ajan, çeçe sineğinin üzerinden gördüğüm kadarıyla, her zaman yanında taşıdığı golf sopasını sallıyordu. Donuk bir ifadeyle, dikkatini toplamış öyle sallıyordu sopayı. Ajan hayali golf topuna gülümsemek isteseydi onu ne Amanda ne de ben engellerdim. Ama o, donuk bir ifadeyle, dikkatini toplamış öyle sallıyordu sopayı. Belki de gerçek golf sopasıyla hayali top arasında bağlantı kuramıyordu. Ayaklarının altında çim golf sahası olsa, beraber spor yapabileceği bir dostu olsa, baş belası bir dinlenme tesisine düşmemiş olsa belki biraz daha neşeli sallardı sopasını. Hayatının hâlâ en güzel evresini yaşamaktaydı, şerefsiz değildi, Çukur Çeneli Yıldız Adayları yarışmasına katılan gözü yükseklerde herhangi bir genç aktörün sahip olmak için dünyanın parasını sayacağı bir çene çukuruna da sahipti.

Ajanın, çeçe sineğinin üzerinden gördüğüm kadarıyla, birisinin babasıymış gibi bir hali vardı. Hiç kuşkusuz öyleydi. Diğerlerinin aksine Amanda'yla mutfakta sohbet etmeye başladığında, sesinin tonu aslında babacandı.

"Siz gençleri anlayamıyorum. Yani gerçekten anlayamıyorum. Herhalde fazla rahat yaşadınız, gevşetip yozlaştırana dek şımarttık sizleri."

"Nasıl yani?" diye sordu Amanda. Thor'un öğle yemeği için muhallebi kaynatıyordu.

"Hiç sorumluluk sahibi olmamanız . . ."

"*Neye* karşı sorumluluk?" diye sordu Amanda.

"Tabii ki demokratik yaşam tarzımıza, vergilerle ayakta duran kurumlarımıza . . ."

"Birey olan insanlara," demek cüretini gösterdi Amanda.

"Bizim devletimiz hukuk devletidir, insan devleti değil," diye beyan etti ajan.

"Sorun belki de burada."

"Sorun demekle neyi kastediyorsun? Sen ne dediğini bilmiyorsun. Yasalarımız kutsaldır."

"Halkımız kutsal değil mi?"

"Bir yasaya, kanun kitaplarından yasal olarak çıkarılana dek herkes tarafından gözü kapalı itaat edilmelidir, eğer demokratik bir toplumda yaşamayı sürdürmek ve anarşi çıkmasını engellemek istiyorsak. Yasaların ve cezalandırma sisteminin olması şart. Mağaralarda yaşamayı bırakalı beri, gecenin peşi sıra gelen gündüz gibi, günahların peşinden gitmiştir hep cezalandırma. Cezalandırma kötülüklerin peşini bıraktığında medeniyetin dokusu çözülmeye başlar."

Amanda muhallebiyi karıştırdı. "Günahlarımız için hep cezalandırıldıysak eğer, cezalandırılmadığımızda neler olacağını nereden biliyorsun?" diye sordu.

Ajan küçümseyerek baktı. "Siz yok musunuz siz. Sizler, bu, bu kaçık yerdekiler." Ön taraftaki odayı işaret etti ama beni, çeçe sineğinin mabedi arkasında basurlarımı dinlendirişimi görmedi. "Sizler, o lanet olası büyücü, tek bu işe mi bulaştınız bilmem. Ama biri sizi korkak yetiştirseydi, biri size Tanrı korkusu aşılasaydı devletinizle, kiliseyle başınızı belâya sokmazdınız."

"Otorite korkusundan bahsediyorsun."

"Otorite. Doğru bildin. Otoriteye saygı duymayı hiç öğrenmemişsiniz."

"Saygı duyulması için otoritenin saygın olması gerekir." Amanda muhallebeyi tahta bir kaşıkla çırptı.

"Ya? Anayasaca tayin ve ihdas olunmuş devlet otoritesi sana göre yeterince saygın değil demek."

"Benim saygı duyduğum tek otorite, kelebeklerin sonbaharda güneye, baharda kuzeye uçmalarını sağlayandır."

"Tanrı'yı mı kastediyorsun?"

"Şart değil."

"Otoriteyi sorgulaman mümkün değil," dedi ajan, Amanda'nın son söylediği şeyin içerdiği anlamlara aldırış etmeden. "Sen kim oluyorsun da otoriteyi sorguluyorsun? Kırklı yıllarda, Amerika'nın Hitler'e karşı kendini savunduğu zamanlarda faşist saldırılara karşı verilen savaşı hatırlamazsın, sen daha doğmamıştın o zaman. Küçük hanım, sen hür-

riyet ve eğitime, toplumumuzun sunduğu tüm iyi şeylere kavuşabilesin diye ben hayatımı tehlikeye attım; bu milletin otorite sahibi kişileri, ülkeyi kurtarıp senin hür ve saygın yaşayabileceğin bir yer haline getirdiler ama sen bunları hatırlamazsın, değil mi? Ben hayatımı tehlikeye attım . . ."

"Hayatını tehlikeye attın, peki ama başka neyi tehlikeye atmayı göze aldın bugüne kadar? Hoşnutsuzluğu göze aldın mı hiç? Ekonomik güvenliği tehlikeye atmayı göze aldın mı hiç? Bir inancı tehlikeye atmayı göze aldın mı hiç? İnsanın hayatını tehlikeye atmayı göze almasını özellikle cesur bir davranış olarak görmüyorum. Ne olur yani, hayatını kaybeder, kahramanların cennetine gidersin, orada sonsuza dek bir elin yağda bir elin balda yaşarsın. Öyle değil mi? Mükâfatını alırsın, yaptıklarının dünyevi sonuçlarına katlanmazsın. Buna cesaret denmez. Gerçek cesaret, onsuz yapamayacağın bir şeyi tehlikeye atmayı göze almaktır, gerçek cesaret insanı düşüncelerini yeniden gözden geçirmeye, değişimin güçlüklerine katlanmaya ve bilincini genişletmeye zorlayabilecek bir şeydir. Gerçek cesaret, insanın basmakalıp inançlarını tehlikeye atmayı göze almasıdır."

Bir an için ajanın üzerine düşünceli bir hal çöktü. Sonra hapırıp köpürdü: "Sen ne anlarsın ki? Sen, bacak kadar kaçık bir kız, kim oluyorsun da bu ithamlarda bulunuyorsun? Ne saçmalık! Bu ne cüret! Amerika Birleşik Devletleri, yeryüzündeki en büyük ülkedir ve öyle de olagelmiştir."

"Amerika Birleşik Devletleri'nin iki yüz yıldan daha az bir geçmişi var. Hindistan'da ve Çin'de dört bin yıl boyunca büyük medeniyetler yaşadı. Tibet altı bin yıl önce ileri düzeyde bir aydınlanma evresi geçirdi." Amanda sessiz konuşuyordu. Tartışmalardan nefret ederdi. Küçük çaplı savaşlardı tartışmalar. "Gel," dedi. "Sıcak muhallebi ye biraz. Hepimize bol bol yeter."

Amanda ağzına kadar muhallebi dolu Haida kâsesini uzattı. Muhallebinin dumanı tütüyordu, sütü iyice emmişti. Sessiz sedasız işine baktı muhallebi. Sayısız parmaklarıyla dışarıdaki ormanların ve tarlaların üzerinde davul çalan serin Kuzeybatı yağmuruyla hoş bir tezat oluşturuyordu. O muhallebi kâsesi insanın güvenebileceği bir şeydi; evcil ve güvenli bir şey. Jack London'la denize açılmak üzere kaçmazdı ya da bir şamanın peşine takılıp onu kulübesine dek izlemezdi. O muhallebi, her türlü otoriteye uyacak denli uysal ve sorumluluk sahibiydi. Sıcak diplomasisi sayesinde zıt felsefeler arasındaki kırgınlıkları inanılır bi-

çimde giderebilirdi. Ancak Çin'den bahsedilmesi ajana fazla gelmişti. Çin ha? Bu kadarı da fazlaydı! Muhallebiye tepeden bakarak tüm heybetiyle arka kapıdan dışarı çıktı, elinde golf sopası, ıslak korunun içinde fır dönerek "Ben Amerikalıyım ve bundan gurur duyuyorum!" diye bağırdı.

Amanda kibarca kapıyı arkasından kapadı. "Ben insanım ve bunun sonuçlarını kabullenmeye hazırım," dedi.

Güzel bir genç kadının bir muhallebinin tadına bakmasını seyretmenin çeşitli yolları vardır. Bunlardan biri de bir çeçe sineğinin üzerinden seyretmektir.

* * *

Şu anda sabah on bir suları ama yağmur tam öğle vaktindeymişiz gibi yağıyor. Gökyüzü Çinli bir garson kadar huysuz. Gümüş çatal bıçak takımlarını ufka çarpıp duruyor. Bataklıklar yere dökülmüş çay görüntüsünde. Amanda'nın üzerinde, günün aksi ruhuna zıt neşelilikte iki parçalı bir Çingene kıyafeti var. Masanın yanında dikilmiş, aşağı katta ajanla arasında geçen hadiseyi anlatıyor.

"Aslında," dedi, "hayli babacan bir tavrı vardı."

"Evet, bence seni sevmeyi istiyor. Ama politika körfezi onun yüzerek geçemeyeceği kadar geniş."

"Politikadan hiç anlamam."

"Onun *tek* anladığı şeyse politika. Tamamıyla iktidar eğilimli."

"O bir sembol keşi."

"Ne keşi?"

"Sembol keşi. Onun gibiler –yani çoğunluk– sembol bağımlısıdır. Öylesine bağımlı hale gelmişlerdir ki, soyut sembolleri, sembollerin temsil ettiği somut şeylere tercih ederler. Somuttan ziyade soyut olanla başa çıkmak çok daha kolaydır; doğrudan, kişisel bir katılım söz konusu değildir soyut şeylerde. Soyut bir düşünceyi kafanda sabit tutabilirsin, oysa gerçek şeyler genellikle akış halinde olur ve her zaman değişir. Bir adamın basmakalıp düşüncelerindense karısıyla oynaşmak daha az riskli bir iş."

Mantığı öylesine basit ki, inanmaktan çekiniyorum. Yine de her şeye rağmen konuşmaya devam etmesini istiyorum. "Bir örnek ver bana," diyorum, bakışlarımı, şalının duvarlarına devrimci ahududular gibi dayanmış meme uçlarına odaklayarak.

"Yasalar en bariz örnek. Yasalar birer soyutlama. Yasalar ahlâklı sanat türlerinin, diğer insanlara karşı edepli davranmanın sembolü. Yasaların ahlâki içeriği yok, onlar sadece böyle bir içeriğe sahip olan *davranışın* sembolü. Bu sembol keşleri, nasıl yasalara saygılı olmamız gerektiği konusunda bağırıp çağırırlar hep ama, içlerinden birinin de çıkıp insan kardeşlerimize saygılı olmak konusunda bir laf ettiğini duymazsın. Birbirimize saygı duyarsak, hayvanlara saygı duyarsak ve toprağa saygı duyarsak o zaman yasalardan kurtulabilir, ahlâk aracılarını kaldırabiliriz. Burada Washington Eyaleti'nde hükümetin kullandığı bir slogan var, belki dikkatini çekmiştir: 'Aracınızı Kurallara Riayet Ederek Sürünüz.' Eğer (medeni değil de) somut, gerçekçi bir toplumda yaşıyor olsaydık tampon etiketlerinde 'Aracınızı Kurallara Riayet Ederek Sürünüz' değil, 'Aracınızı Sevgiye Riayet Ederek Sürünüz' yazardı."

"Sembol bağımlıları için ne yapabiliriz?"

"Ne mi yapabiliriz? Marx sen de ne acayip tepkiler veriyorsun. Onlar için niye *bir şey* yapalım ki canım?"

İtiraz ediyorum ama çok geç. Odadan çıkıyor, (Bow Wow kokulu) mabedine gidiyor, belki yine transa geçmeye çalışacak. Ve Amanda, parfüm kokulu perdelerin arkasında kaybolurken bir kez daha, "Politikadan hiç anlamam," dediğini duyuyorum.

İlk kez Amanda istediğini yaptıramadı. Delifişek'le John Paul rıza gösterselerdi hepsi birden ertesi sabah güneybatıya gitmek üzere yola çıkıp İsa'yı Bow Wow Dağı'nda ebedi istirahatine yatıracaklardı.

"Skagit'in kuzey deltasının Boğaz'a girdiği yere tepeden bakan küçük tepeciği düşünmüştüm. Hani *Amanita muscaria* arazisiyle Walt Whitman'ın hayalini andıran yosunlu kayanın olduğu yer. Ama orası uygun değil. Çok fazla yağmur alıyor. Çok fazla klorofil var. Orada rahat edemez. Nasıra'ya götürememeyeceksek eğer, onun için en doğru yer Bow Wow. Bow Wow Dağı'nda kendini evindeymiş gibi hisseder."

Amanda'nın, Bow Wow Dağı'nın evrenin merkezi olduğunu düşündüğü fikrine kapılıyor insan bazen. Ama istediğini yaptıramadı. Purcell'ın, hazinesi için düşündüğü şey hızlı bir defin töreni değildi pek. Ziller ise görüş belirtmedi, sadece flütünü çalmaya devam etti.

Amanda'yla Delifişek konuşarak anlaşmaya çalıştılar ama Delifişek'in tutarlı olduğu söylenemezdi, sesi tiz bir çığlığa doğru meyledi-

yordu. Sinirlerinin bozulduğu açıktı. Manastırda karate yaparak geçen bir yılın ardından kiliseden ani kaçışı; mahşeri hırsızlığının peşi sıra yaşadığı şok; uykusuz geçen korkunç gece –şimdi hepsinin acısı bir bir çıkıyordu. Böylesine dinç, kuvvetli bir adamı sinir krizinin eşiğinde görmek dokunaklıydı.

"Dinlensen iyi olur," dedi Amanda.

"Ne dinlenmesi be, dinlenemem." Konuşan Delifişek değildi sanki. Chicago'daki polis ayaklanmalarını izleyen günlerden birinde hınç dolu polislerle kaynayan bir karakolda kestirmişti biraz. Şimdiyse bir simyager taburesine tünemiş, başını Amanda'nın omzuna yaslamıştı. "Başımıza ne işler açtım?" diye inledi.

Amanda elini Purcell'ın kot pantolonun ağından içeri daldırdı. Kolu, bilezikleri olduğu gibi Purcell'ın donunun içinden aşağı kaydı. Parmakları, iki bezelyeli tohum zarfını andıran hayaların etrafında mükemmel bir yumuşaklıkla kenetlendi. Onları hafifçe kaldırıp ender bir ötücü kuşun yumurtalarını yuvaya yerleştirir gibi kondurdu avcunun içine. Kuş yuvasında kımıldadı. Amanda'nın elindeki ağırlık yavaş yavaş arttı. Parmakları, şişme bir domates gibi kabarıp titreşen bir halenin kör ucuna doğru ilerledi.

"Eh," dedi Amanda, "en azından bir *parçan* Hıristiyan sancılarına boyun eğmemiş."

Delifişek koyun gibi sırıttı. Birkaç dakika önce Hamlet'in aynasıyla karıştırılabilecek koca aristokrat yüzü orantısız bir bilardo salonu sırıtmasıyla yanıldı.

"John Paul," dedi Amanda, domatesi boğarak, "Delifişek'i yukarı çıkarıp sallaya sallaya uyutacağım."

Ziller başıyla onayladı. Gözleriyle Marx Harikulade'nin garajın üstündeki dairesini kullanmalarını işaret etti. O ise İsa'nın ayaklarının dibinde oturarak kileri çevreleyen sınırlara, birlik notalar çalmaya devam etti flütüyle, havuz balıklarına yem veriyormuşçasına.

Amanda ve Delifişek mutfak kapısından çıktılar. On iki saatten uzun bir zaman sonra ben, her şeyden habersiz, tatilden döndüğümde Amanda hâlâ sallayarak uyutuyordu onu, benim yatağımda. Eğer kulak misafiri olduğum sese ninni denebilirse, Brahms için yepyeni bir sesti bu.

Sıradaki bölüm, Batı Amerika'daki bir vadide hızla yol alan bir Greyhound otobüs imgesiyle başlıyor. Bu imge, benim alçakgönüllü tahminime göre bir bölüme başlamak için mükemmel bir imge (insan İç Savaş'ı anlatan bir destan yazmıyorsa eğer). Onu kullanabileceğim bir fırsatın çıkması beni mutlu etti. Amanda, tütsü ve mumları yakmak için kibrit istemek üzere şimdi içeri girdi. Ona bu bölümün başlangıç imgesinden bahsettim.

"İyi," dedi.

"Bence mükemmel bir başlangıç imgesi," dedim.

"Güzel," diye onayladı Amanda. "Kibrit kutusunu görmediğinden emin misin?"

"Herkesin aklına gelebilecek türden iyi bir başlangıç imgesi," dedim. Otobüsüm ve vadim konusunda kendimi beğenmişlik içindeydim.

Amanda kibrit aramayı bırakıp gözleriyle beni inceledi. "Evet, Marx," dedi. "İnsan bir bölüme perilerin maharetlerini anlatan bir imgeyle başlayabilir ya da belirli felaketlere karşı muafiyet imgesiyle başlayabilir ya da ay taşı ve onun özellikleri imgesiyle ya da Don Ambrosio'nun Şeytan'la sözleşmesine dair bir imgeyle ya da Çinli saray köpeklerini sefahat anlarında anlatan bir imgeyle ya da bakireliğin kökenleri imgesiyle ya da açık bir pencereden içeri uçarak girip Picasso'nun şövalesine tüneyen bir baykuş imgesiyle ya da Çingenelerin açıklama getirilmemiş bir biçimde on beşinci yüzyılda Avrupa'da ortaya çıkışları imgesiyle ya da J. H. Fabre'ın Tırtılın Hayatı'nda 'Muhteşem Tavuskuşu Akşamı' diye adlandırdığı şeyin imgesiyle. Ama sen, bir otobüs ve bir vadiyle başlamayı tercih etmişsin, şahane bir durum. Hadi canım, şu Allahın cezası kibritler nerede? Daha transa geçeceğim."

Sıradaki bölüm, Batı Amerika'daki bir vadide hızla yol alan bir Greyhound otobüs imgesiyle başlıyor. Otobüs Kanada'ya doğru gidiyor. Seattle-Vancouver ekspresi. Otobüsteki yolcuların çoğu, otobüsün üzerinde uçan, otobüsün sağ tarafında görülen kilometrelerce uzaktaki dağlardan uçan, otobüsün sol tarafındaki kilometrelerce uzaklıktaki (ve neredeyse gözden yiten) tuz bataklıklarına ve koylara doğru uçan kocaman ördek sürülerinin farkında değil. Gelgelelim bu otobüsteki yolcular ilginç insanlar; çünkü Greyhound'la yolculuk eden diğerleri

gibi –en azından yolculuk süresince– ölümsüz oldukları inancındalar.

Bu otobüsün yolcuları arasında –ve şimdilik kuvvetle ölümsüz olduğuna inanan– şoförü program dışı bir duruş yapmaya kandırmaya çalışan, hafif rezil görünümüne karşın mülayim tavırlı genç bir adam var. Şoför daha önce onu Mount Vernon'da indirmeyi kabul etmişti, gerçi orası da programda yoktu ama orada bir Greyhound deposu vardı ve bir saniyeliğine durmaktan bir şey çıkmazdı ama, genç adam şimdi de "Yaklaşık bir buçuk kilometre ileride, yolda bir mola yeri var ya, hani dev kocaman sosisi olan, işte orada dursanız çok makbule geçer," demekteydi.

Şoför sonunda kabul ediyor. Havalı frene hışımla basıp hayvanat bahçesinin otoparkına hınnnnnn diye girip duracak gibi yapıyor ve otobüsten dışarı atlıyorum, ben, nam-ı diğer Marx Harikulade.

Yaptığım hesaplara göre günlerden perşembeydi. Hayvanat bahçesi tabii ki kapalıydı. Arka tarafa yürüdüm, bavulumu ağaçlarla binanın köşelerinden çıkıntı yapan ve daima değişen yatay totemlerin grotesk uçları arasından güç bela geçirebiliyordum. "Offff," dedim güç bela ilerleyerek. Bir an korkunç, buldog başlı bir oluk ağzıyla yüz yüze geldim. Çene kemiğinin vahşi kapanından bir kangal sosis sarkıyordu. Gözlerinin içinde Ziller'ın Afrika'dan gelirken getirdiği mor -kırmızı taşlardan vardı. Yoksa Hindistan mıydı? Buldogun dudaklarından oyma salyalar sarkıyor, sosislerin kanatları üzerinde parlıyordu. "Yaşadığın ve de çalıştığın yer burası mı yani?" diye sordum kendime, inanmayarak.

Dosdoğru garajın üstündeki mekânıma gittim. Kapı kilitli değildi ama, kapı tokmağını yarıya kadar çevirmiştim ki yatak odamdan o şaşmaz sevişme iniltileri geldiğini fark ettim. Elimi kapı tokmağından çektim. İniltiler kükürtülara, kükürtüler hırıltılara dönüştü. "Hımmmmm," dedim. Merdivenden inmeye başladım. Sonra, "Orası *benim* yatak odam," diye düşündüm. Hızla kapının önüne geri dönüp kapı tokmağını kavradım. Hırıltılar şapırtılara dönüşmüştü. Sımsıkı kavramış elim gevşedi ve tokmağı bıraktı. Tekrar aşağıya doğru yola koyuldum. Merdivenlerden inerken beynim, acı biberli sos şişesinin dörtte birini bir dikişte yutup dudaklarını bir testereyle sildi.

Mutfakta John Paul, Thor ve Mon Cul'le oturuyor, hep beraber erken saatte öğle yemeği yiyorlardı. Ziller kremalı muz çorbası yapmıştı, üçü birlikte şekerli yuvarlak çöreklerini çorbaya banıyor, kil kâselerin içinden dilleriyle içiyorlardı çorbayı. Ziller ve üvey oğlu peştamal

giymişlerdi. Mon Cul, diliyle çorba içmediği ve çöreğini çorbaya banmadığı anlarda masanın üzerine tırmanıyor, avizeye asılarak sallanıyordu: Ringling Bros sirkinde orkestra "I'm in Love with the Girl in the Moon" şarkısını çalarken iplere asılarak sallanan kızlara benziyordu hali. "Yaşadığın ve de çalıştığın yer burası mı yani?" diye sordum kendime bir kez daha.

Ben kapıyı arkamdan çarparak içeri girince oğlanla babuin çılgınca el salladı. John Paul bıyığını hoşgeldin anlamında kaldırdı. Yani, ben öyle *farz ettim*. Bana çorbadan ikram etti ama reddedince de şaşırmadı. Beynimin ne kadar yandığının farkındaydı. "Rahat ol," dedi. "Delifişek, Katolik serüveninden geri döndü, geri döndüğü gibi şimdi de savurganlığının tadını çıkarıyor."

Purcell gelmişti! Bu haberi duyunca kendimi daha iyi hissettim. Ama fazla değil. İçecek başka sert bir şey bulamadığımdan kendime bir su bardağı üzüm sirkesi doldurdum, üzüme böylesine şerefsiz bir sonu reva gören İtalyana küfrederek. Masadaki serseri üçlüye katılıp Ziller'e biraz seyahatimden bahsettim. California'da Yeni Bilimsel Ufuklar olarak bilinen bir kuruluşla tanışmıştım. Kuruluşun üyeleri, hayatlarının ve mesleklerinin nihai anlamına kafayı takmış bilimadamları ile meraklı amatörlerdi. Onların nezdinde özne ve nesne arasındaki çizgi kaybolmaktaydı. Temel düşünceleri Heisenberg'in şu cümlesiydi: "Bilimadamı artık doğayı nesnel gözle düşünememekte ve araştıramamakta, fakat onu insanoğlunun sorgulamasına sunmakta ve sürekli insanoğlunun kaderiyle ilişkilendirmektedir." Einstein ve Oppenheimer'in tavsiyelerini dikkate alarak engin bilgilerini silah yapımından ve dünya ötesi tekadamcılıktan daha hayırlı bir amaçla kullanmaya başlamışlardı. Pozitif bilim alanında yaptıkları araştırmalar onları bilimin ötesine taşıyıp kişisel, şiirsel, mistik şeyler diyarına . . . doğaüstü olana yönlendirmişti. İçlerinden biri, fizikçi Murray Gell-Mann'ın, uzaydaki tanecikler arasında matematiksel simetri teorisini neden "sekiz katmanlı yol" şeklinde adlandırdığını açıkladı benim önümde. Bir diğeri beni *Batı Biyolojisi* ve Tibet dilinde yazılmış *Ölüler Kitabı* konulu bir konuşmaya götürdü. Konuşmacı ileri düzeyde biyologların *karma*'yı ve *karma*'nın tabii sonucu reenkarnasyonu genetik açıdan nasıl mantıklı bulduklarını anlattı.

John Paul, Yeni Bilimsel Ufuklar'ın beni neden cezbettiğini anlayabiliyordu. İlk defa benimle aşağı yukarı benzer ilgileri paylaşan meslektaşlar bulmuştum. "Aşağı yukarı" diye yazdım çünkü hâlâ mis-

tisizmin yüzde doksan beşinin deli saçması olduğunu düşünüyordum. Ancak aynı zamanda bilimin, geleceğin diniyle ilgili önemli bir rol oynayacağına kanaat getirmiştim. Yeni Bilimsel Ufuklar, kış mevsimi için Stockton'ın üzerindeki tepelerde bir apart otel kiralamıştı. Üyeler, üç ay boyunca seminerler düzenlenmesi ve araştırmalar yapılması için mali destekte bulunuyordu. John Paul'a onlara orada katılmayı düşündüğümü söyledim. Onlara *katılmamayı da* düşündüğümü söylemedim ona. Tatildeyken Amanda'yı ne kadar çok özlediğimi kendime bile itiraf etmem güçtü. Ve hâlâ inatla, açıklaması imkânsız bir biçimde yol kenarındaki hayvanat bahçesinde önemli sonuçlar doğurabilecek bir şeyin olacağına inanıyordum.

Gerçekten önemli sonuçlar doğurabilecek bir şeyin.

"Tam zamanında döndün," dedi Ziller. Hayatımda bir adamın yüzünde gördüğüm en acayip bakışla baktı bana. Direğe bağlanıp yakılmadan hemen önce ayaklarını sıcak tutacak bir çift yün çorap arzu eden çapık bir sihirbazın bakışıydı bu belki de. Ardından beni kilere götürdü, yepyeni bir asma kilidi açtı ve bana İsa'yı takdim etti.

Ceset'ten kazınmış bir numuneyi radyokarbon tarihlendirme laboratuvarına (ekspres postayla) postaladığım Mount Vernon'dan ciple döndüğümde Amanda'yla Delifişek Purcell ayağa kalkmışlardı artık. Bravo Amanda, bravo Delifişek Purcell. Bravo size. Bay Purcell'ın yeterince dinlendiğinden emindim. Hani denir ya, sekiz saatlik uykusunu aldığından emindim. Gayet sağlıklı görünüyordu.

Bay Purcell'la şahsen ilk kez karşılaşıyordum. Aktör Paul Newman'ı andırdığını düşündüm kıskanarak, yalnız Purcell'ın elmacık kemikleri Newman'ınkilerden daha çıkıktı ve burnu da daha aristokratı. Sonra gülümsedi. Gülümsemesi Paul Newman'ınki gibi değildi. Gülümsemesi aristokrat değildi. Hürriyet Heykeli desenli bir kravata dökülmüş jambon sosu gibiydi gülümsemesi.

Amanda sarılıp beni yanağımdan öptü. Ne büyük lütuf. Bir şey demedim. Dışarıda gökyüzünün sahipleri yabanördekleriydi. Yüksek, titreşen çizgiler halinde yolculuk ediyorlardı. Skagit County'nin dört bir yanındaki ahşap evlerde tişörtlü, kot pantolonlu adamlar sükûnet içinde oturmuş tüfeklerini temizliyorlardı. Adamlarla ördekler arasındaki kesintisizlik etkileyici bir güzellikteydi.

Bir süre sonra kıskançlığımı bir kenara bıraktım. Eğer Ziller rahatsız olmamışsa, ki öyle görünüyordu, ben niye kendimi yiyordum? İlgilenmemiz gereken daha önemli şeyler vardı. Hem de ne önemli şeyler!

Meşe masanın etrafında toplanıp elimizdeki bu mumya üzerine düşüncelerimizi paylaşmayı önerdim. Heyecanım, onu gizlemeye çalışmayı bıraktığım anda sıcak su kaynağı gibi fışkırıverdi. Oh be! Hadi lan! Şu mumyanın başına geçelim!

"Hayır," dedi Amanda kararlı bir biçimde. "Bugün olmaz."

Kulaklarıma inanamadım. Bugün olmaz mıydı?

Sakinleşmek için zaman tanıyacaktık kendimize diye açıkladı. Düzenleme yapmak için zaman. Bir tören. Ehemmiyetli şeyler ritüelle başlamalıydı. Çağlar boyunca süren bir nağmenin sonuna gelinmişti. Ertesi gün hayvanat bahçesi kapalı kalacaktı. Gerekirse bütün gün toplanıp Ceset hakkında konuşacaktık. Ancak şimdilik kendimizi hazırlayacaktık. Güneş battığında ritüel başlayacaktı.

"Bakın," dedim sakin konuşmaya çalışarak, "eğer o mumyalanmış ceset iddia ettiğiniz kişiyse kilerimize hidrojen bombasından daha etkili bir torpil kilitlemişiz demektir. Bu olayın ne kadar ciddi yankılar uyandırabileceğine dair en ufak bir fikriniz var mı? Eğer o ceset söylediğiniz kişiye aitse Hıristiyan dünyasının bütün sırtlanları yarın bu vakitlerde yakamıza yapışmış olacak. Uykumuzda boğazlarlar bizi."

"Zannetmem," diye itiraz etti Delifişek. "Yüksek mevkilerdeki sırtlanların telaşlanacakları kesin. Saadet Cemaati'ndeki her keşişi derhal bu iş için görevlendirmişlerdir muhtemelen. CIA ve FBI'dan da istedikleri kaynakları kullanabilirler. CIA ve FBI on yıllardır papanın ayakkabılarını yalıyor, bu bir gerçek. Ama Marx, anlarsın ya, katı birtakım sınırlamalar dahilinde çalışacaklardır. Ben az sayıda adamın onun varlığından . . . Ceset'in varlığından haberdar olduğunu tahmin ediyorum. Ve o herifler Vatikan'ın sahne arkasında duran ağır topları-dır. Ajanlara *neyi* aradıklarını ya da *neden* benim peşimde olduklarını söyleyemezler. Anladın mı? Ancak yerimi tespit etmelerini emredebilirler onlara. Tamam. Ne kadar kurnaz olsalar da, ne kadar çok kaynaktan yararlanabilseler de beni bu hayvanat bahçesinde kolay kolay bulamayacaklardır. Birkaç günlerini, hatta belki de birkaç haftalarını alır beni bulmaları. Bu esnada o Ceset'le birlikte çevirmek istediğim bazı dolaplar var. Onu aşırma riskini Romalılar geri kapsınlar diye göze almadım. Haklısın Harikulade, o kilerde megaton ağırlığında bir ilahi barut tozu yatıyor ve onu ne amaçla kullanacağımız birçok zaman boyunca birçok insan için birçok şeyi değiştirebilir. Ve bu konuda tez elden karar vermemiz gerekiyor. Ama yine de Amanda'nın da dediği gibi kendimizi hazırlayacak kadar zamanımız var bence."

Delifişek bir puro yaktı ve bir minder yığınının üzerine çöktü, batan güneşin beraberinde getireceği her türlü ritüele hazır olduğunu bildirmek istercesine.

Amanda memnun kalmıştı. "Bu gece ziyafet yemeği yiyeceğiz," dedi, "ve yarın oruç tutacağız."

"Ördekler siksin sizi," diye söylendim, tepemizde uçan yabanördeklerine herhangi bir kötü niyet beslemeden.

Amanda ziyafet yemeği yiyeceğimizi söylemişti. Dev Tablo'nun horoz bacaklarının bir voleybol topunu saracağı nasıl kesinse biz de aynı kesinlikle yedik ziyafet yemeğimizi. Amanda Skagit Vadisi'ni nemli yeşil topuklarından tuttuğu gibi vadinin zuladaki bütün leziz yiyeceklerini masamızın üzerine silkeledi. Bir bebek büyüklüğünde, ekşi kremayla sıvanarak pişirilmiş bir sombalığı silkeledi masaya. Hem buğulama hem de taze çiğ istiridyeler vardı. Bariz sadist eğilimler taşıyan acı bir sos içinde can vermiş brokoliler. Mısır koçanları. Dulavratotunun yumru kökleri. Büyük sukamışı kökleri. Büyük sukamışı polenleriyle pişirilmiş kurabiyeler. Dört çeşit yabani mantar: horozmantarları, çayırmantarları, dedebört ve ayımantarı. Tavşancılotu (soyulmuş sapları sap kerevizi gibi çiğ yeniyordu). Kızarmış eğreltiotu sapları. Kremalı soğanlar. Liken çorbası. Çam fıstıkları. Yabani bal. Denizyıldızı yumurtaları. Balkabağı pudingi. Elmalar. Armutlar. Ve benzeri birtakım şeyler. Yiyeceklerin hepsi de, endüstriyel kâbusların zehirli beton tecavüzüne rağmen Skagit bölgesinde hâlâ mümkün olduğu üzere, Ziller'lar tarafından bedava toplanmıştı.

"Sizler de bayağı acayip şeyler yiyorsunuz hani," dedim.

"Bu tür şeylerden çok iyi anlarız."

Akşam yemeğini şarap yudumlayarak indirdik boğazımızdan aşağı, aynen İsa ve ahbaplarının yapacağı gibi. Daha sonra esrar çubuğu masayı dolaştı, sapını her çift dudağın içine sokmak için durakl1yordu, susamış bir sinekkuşunun gagasını orkidelerden yapılmış bir kolyedeki her çiçeğe sokması gibi. Ben de çoğu insanla aynı önyargıları paylaşıyordum; hiçbir zaman "uyuşturucular"la aram iyi olmamıştı ama o anda kuvvetli duman kanıma işledi, minicik kanatları bitkinin kara büyüsünün ritimleriyle ahenkli bir biçimde kanat çırptı. "Esrar adıyla anılan maddenin botanik kökenlerini araştırmalı," diye not aldım günlüğüme, hiç durmaksızın mücevher görünümüne bürünen mumların

ışığı altında yazarak; her yönden esen tütsü esintileri koca burnuma Nübye dilinde yazılmış sayfaların arkasında biten olgun meyvelerle dolu büyük düz tabaklar gibi yaklaşıyordu. Belkemiğim, bir köle kamçısının düzenli şaklaması gibi kıvrıldı bir kervan minderinin etrafında ve bu numaradan sonra, Arap imgelemini gerçekten son damlasına dek sağdım. "Kubilay Han'a mektup götür," dedim Mon Cul'e, babuini sekreterim yerine koyarak. Babuinse dediğimi yapmak yerine, Delifişek Purcell'la dans etmek için ayağa kalkarken, bana gerisinin en kırmızı noktasını gösterdi.

Bale gösterisi, zarif olmaktan ziyade müstehcendi ama yine de herkes memnun kaldı. Yavru Thor (tohumlu yumuşak meyvelerin sularıyla yıkanmıştı bu özel toplantı için) kendine göre tutturduğu çocuk dansıyla katıldı baleye. Bataklıklarda şekerleme yapan ördekleri uyandırmaktan çekinene dek güldük. Lakin kilerden gelen titreşimler, kah kah gülmelerin ve eşek şakalarının arasından kendini hissettirmeye devam ediyordu –aramızdan herhangi birinin içeride yatan adamımızı unuttuğunu sanmayın. Onun varlığının her an farkındaydık ama o, iltimas geçip bize akşamı haram etmemişti: Hatta kocaman sırrı, ziyafete garip bir sevinç sosuyla katkıda bulunuyordu. Ve dahası, onun aramızda olduğunu bilmek *güzel* bir duyguydu.

Eğer esrarın bu iyilikte bir payı vardıysa ne yapalım. Hem esrarla İsa hemşeri sayılırdı. Orta Doğu hilâlinin kadim cevherlerinden başka ne numaralar göreceğiz acaba diye merak ediyorum.

Topluluk rahat etmek için üst kattaki oturma odasına çekilebilirdi, ama sanırım kimse kilerden fazla uzaklaşmayı istemiyordu. Daha ziyade tembel kayıkçıların iskeleden güç alarak açılmaları gibi biz de masadan güç alarak kendimizi hülyalı bir edayla geri itip Roland Kirk plaklarının merdivenlerden aşağı çağıldayarak, kırılarak ve serpintiler saçarak gönderdiği, merdivenleri abanoz renginde öfkeli bir şelaleye dönüştüren saksofon selinin çırpıntılı kara girdapları üzerinde süreklendik. Timbuktu'da eğitimi önemsemeyen büyücülerin idare ettiği bir üniversite vardır. Eğer Kirk, o okulun müfredatından seçme parçalar çalmıyorduysa, o zaman babuin neden öylesine bariz bir nostaljiyle seyre dalmıştı apış arasındaki ağı ve John Paul neden yavaş yavaş renkli davul takımını etrafında toplamaktaydı?

Gece ilkel bir havaya bürünüyordu, sanki İsa'nın karşısına çıkmaya hazırlanmak için dikkatimizi Şeytan'a yöneltip *onun* sunacağı içgörülere bakmamız gerekiyordu. Kırmızı götlü maymun, postunu kaşıdı,

Ziller davullarını kaşıdı. Kirk'ün uzaktan duyulan saksafonu, en ilkel akortları içeren ani bir bağırsak hareketinde bulundu; umacının, insanı kavuran, patlatan, şişleyen karizması sanki bizi çepeçevre sarmıştı. Beyaz Batı medeniyetine özgü korkuyla dikkatimi kilere yönelttim ancak kilerin duvarlarından dışarı taşan titreşimler sükûnet içindeydiler: "Rahat ol. Biz bizeyiz," diyorlardı sanki.

Bu azap anında, örme mısır saplarından yarım yamalak bir elbise giyen ve her zamanki boncuk, bilezik, halka, zil, muska ve kurdele –ve makyajında bulunan altın pullar– envanterinden daha fazlasını takıp takıştırmış olan Amanda, önümüzde ayağa kalktı ve oyunu değiştirdi. Esrar ve büyü sayesinde kafayı dağıtmış olduğumdan Amanda'nın sözlerini kaydedecek halde değildim ama neticede Amanda, hikâye anlatma vaktinin geldiğini söyledi bizlere. İsa'nın zamanında bu topraklarda yaşamış Kızılderililer gibi, özel ateşlerinin etrafında toplanmış Çingene reisleri gibi sırayla duruma uygun düşen hikâyeler anlatarak birbirimizi eğlendirecek ve eğitecektik.

Hah işte bu daha iyi, diye düşündüm; çünkü diğer zımbırtı lüzumsuz yere tüylerimi diken diken ediyordu. Maddi dünyayla bağlantım dans eden bir kişinin partneriyle olan bağı gibiydi, damsız erkekler grubundan İrrasyonel dam hırsızlığına kalkışan biçimsiz karanlık şekillere sıcak bakmıyordum. Tabir caizse. Peki ya siz?

"Ben başlayayım," diye gönüllü oldu Amanda, bu beni daha da memnun etti; çünkü birtakım durumlarda sürekli birtakım şeylere şarkılar söylediği halde onun hiç usulüne uygun bir hikâye anlattığını hatırlamıyordum. Pikap sözü Amanda'ya bırakarak sustu, Ziller davullarını öttürdü ve bizler sırtımızı yaslayarak oturup Amanda'nın pembe bir sümüklüböcek kadar şirin peltek konuşmasının kulaklarımıza sokulmasını bekledik.

Amanda'nın hikâyesi

Aden olarak bilinen bahçede mitoloji kahramanı âşıklarımız fazla ileri gittiler. Hilekâr tarafından tabiata aykırı vaziyetler almaya ayartılan âşıklar, kendilerini derhal örtbas eden sansürcüleri tahrik ettiler. Ayrıca müdüriyet de bir bedduada bulundu ve bu ilk beddua, o vakitten itibaren yeryüzünün, insanoğlunun aykırı yaradılışı yüzünden, dikenler ve devedikenleri doğuracağını ilan etti.

Gel zaman git zaman, devedikenleri hemen hemen her yerde bitti. Ancak devedikenlerinin bittiği her yerde devedikeni kelebeği bulunur –"boyalı hanım" ya da akademik dostlarımızın alışık olduğu adıyla *Pyrameis cardui*. Avrupa'nın her yerinde, Kuzey Amerika'nın her yerinde, –Kongo'nun sık cangılları dışında– Afrika'da, Güney Amerika'nın dört bir yanında, ta uzaklardaki Avustralya'da ve denizlerin birçok adasında bu güzel kelebekten bulunur. Bazı mevsimlerde nadiren rastlanır ama sonra yine ortalık bunlarla dolup taşar. Her devedikeninin tepesinde canlı renklerdeki bu yaratıklardan oturur ve yaprakların dikenli gecekondularında turtulların ördüğü ağlardan vardır.

Bir seferinde Bow Wow Dağı'nda, üniversitede Büyük Hakikatler'i arayan genç akademisyenler gibi, bazı kelebekleri bir devedikeni arazisine dek izledim. Bir devedikeni tacını kulağıma yaklaştırdım. Sekizinci sınıf edebiyat dersinde o müthiş Tennyson'ı okumuş olduğumdan kozmosun iç işleyişini duymayı bekliyordum. Sivri uçlarını batırdı bana devedikeni.

Bu olaydan sonra devedikenine düşman kesildiğim söylenebilir. Ama kelebekler sürekli gelip gitmeye devam ettiler, Adem ve Havva'nın avukatlarıyla sansür kurulu arasındaki telefon konuşmaları gibi. Mahkeme dışında anlaşmaya varmayı umuyorlardı.

* * *

"Amanda bir kadeh şarap daha ister miydin?"

"Hayır, sağol Marx. Ben artık içmem."

"Ya sen Delifişek?"

"Tabii ya. Doldur kadehi."

John Paul, mutfağın önünde duran Amanda'nın yerine geçti. Anlaşılan, hikâye anlatma sırasının kendinde olmasını öneriyordu. İtirazım yoktu. Kesinlikle yoktu. Aklıma anlatacak tek bir kelime gelmiyordu. Ziller, boynundan eski usul sallandırdığı varil şeklindeki bir davulun eşliğinde, zencilere özgü ancak pürüzsüz bir sesle Afrika günlüğünden ezbere okumaya başladı.

Boboville yolu bir fetişin arka bahçesinden geçer. Burada bulutları bambu direklere bağlıyor, rüzgârları fırınlanmış tuğladan çömleklerin içine hapsediyorlar.

Vücudumuzun su toplamış yerlerini dinlendirmek ve dört temel elementle ilgili anlamlı araştırmalar yapmak üzere duruyoruz. Güneş özellikle ilginç.

Genç kızlar, nehirde yıkanırken apış aralarındaki kıllara takılmış hava kabarcıklarını satarak geçiyorlar aramızdan. Dr. Schweitzer'i taklit ederek ateşime bakıyorlar. Ve bana başka bir ateş bahşediyorlar.

Yağmuru üç düğüm halinde bağlama sanatı bir şaman tarafından açıklanıyor bize. Belki de bilerek bu işlemdeki önemli iki adımı atlıyor.

Güneş, yağlı yeşil Kongo'da iyice aşağı doğru batarken genç kızlar kedi merdiveni oynuyorlar, güneşi iplik ağlarıyla yakalayıp yok olmasını engellemek için. Uzun sürecek bir karanlık var önümüzde. Bu sırrı paylaşmak için bir paket Chesterfield ikram ediyoruz ancak yüce rahip sadece filtreli olanlardan içiyormuş.

Çok geçmeden kamp ateşleri, bir ağır sıklet şampiyonunun kemerindeki yakut parçaları gibi ışıl ışıl yapıyor ekvatoru. Kara ellere takılı çıngıraklar tıslıyor. Kazanda domuz yağı kaynıyor hafif hafif. Büyü sopaları gün boyu durdukları kil deliklerden çıkartılıyor. Söylenen şarkıların sesi öylesine yükseliyor ki, hamaklarımızın aşağı çöküp çalkalanmasına neden oluyor, sanki bir gemi güvertesindeymişiz gibi. Gürültüyü hafifletmek ve mangallardan çıkan dumanı dağıtmak için bir kavanozdan hafif bir esinti serbest bırakılıyor. Dans eden genç kızların çıplak göğüslerinde oynaşıyor, ev sahiplerimizin ters çevrilmiş şapkalımantarlardan yapılma kadehlerde ikram ettikleri kuvvetli içecekleri dalgalandırıyor esinti. Kurbanın tüylerini kabartıyor.

Cangıl perdesi, hava durumu hakkında bilgi alma telaşında bir misyoner grubunu kabul etmek üzere açılıyor. Misyonerler, Schweitzer amfitiyatrosunda verilen org konserine gitmek için yola koyulmuşlar, muson rüzgârlarının çıkmasından endişeleniyorlar. Paganizmin meteorolojiyle iç içeliği onları hayrete düşürüyor. İsa'nın Celile'deki fırtınayı nasıl dindirdiğini gösteren kartpostallar dolaştırıyorlar elden ele, Büyük Tufan ve Kızıldeniz'in ikiye ayrılması gibi konular hakkında yazılar okuyorlar.

Sabaha bütün kabile Hıristiyan oluyor. Tek parça Catalina mayoları giyen genç kızların üzerine nehir kenarında sular serpiştiriliyor, şamanlar koyun misali "Rock of Ages" parçasını söylüyorlar. Bu arada yardım toplama kâsesi, daha önce şamanların kendi işlerinde kullandıkları mücevherlerle ve altın külçelerle dolup taşıyor.

Böylece Boboville'e doğru yola devam ediyoruz. Güneşin sarı cüce yıldızlardan biri olarak sınıflandırıldığı dışında başka herhangi bir bilgi edinmeden: Samanyolu'nun yörüngesinde dönen ve bu esnada Einstein'ın "enerji eşittir cismin kütlesi ile ışık hızının karesinin çarpımı" şeklindeki temel formülüne göre her saniye dört milyon ton maddeyi enerjiye dönüştüren, sıcak gazlardan oluşmuş kocaman bir küre.

* * *

Ziller, çok ritimli bir süvari atağıyla kapanış yaptı. Davulun yüksek sesi, bir köşede kol kola uyuyakalmış Yavru Thor'u ya da Mon Cul'ü uyandırmadı. Amanda uyuyan iki kafadarın üzerini yorganla örttü. Bu esnada, hikâye anlatma sırasının bana geldiğini işaret etti eliyle.

Pekâlâ. Ziller'ın Profesör Einstein'a yaptığı gönderme aklıma bir fikir getirmişti. Bilim hakkında bir hikâye anlatacaktım. Ancak Apollo uzay programından ya da iyonların parçalanmış hallerinin özellikleri üzerine yaptığım deneylerden bahsetmeyecektim. Hayır, "acayiplik sayıları" ve "mutlak başka yer" hakkında, bu topluluğun ilgisini çekecek şiirsel cazibeye sahip yeni kavramlar hakkında konuşacaktım. Harika bir çözüm. Lakin odanın ön tarafına geçince (sanırım) esrar ve şarap etkisini gösterdi ve zihnim tamamıyla farklı bir yük boşaltımında bulundu.

Marx Harikulade'nin hikâyesi

Baltimore'da geçen çocukluğum tuğlalardan inşa edilmişti. Tuğlalardan. Ve yine tuğlalardan. Burada, Kuzeybatı Pasifik'te her şey kerestedan yapılıyor. Baltimore'da ise tuğladan yapılıyordu. Çocukluk dönemime hâkim olan manzara, tuğladan sıra evlerin dizildiği tuğla sokaklardı. Tuğla günbatımları, tuğla piknikler, ayazlı tuğla sabahlarda dağıtılan tuğla gazeteler. Her şey domuz pastırması ve kuru kan ren-

gindeydi: Tuğla rengi. Tuğla evlerde yaşadım, tuğla okullara gittim, tuğla şeker dükkânlarından gofretler aldım, tuğla sinema salonlarında Gene Autry'nin kötü adamları bozguna uğratışını seyrettim ve tuğla duvarların ardındaki tuğla oyun sahalarında uzun saplı raketlerle top oynadım. Yalnızca kiliseler ahşaptı. Yani Protestan kiliseleri. Gittiğim ilk kilise, yani Chesapeake Tepeleri'nin oradaki kilise beyaz ahşap çerçeveliydi, şehrin daha yakınına taşınınca ailecek gittiğimiz kilise de öyleydi. Düşündüm de Maryland'de hiç tuğladan Protestan kilisesi gördüğümü hatırlamıyorum ama eminim vardır. Diğer her şey tuğlaydı ama kiliseler genellikle ahşaptı. Sanki dünyevi işlerde tuğla idare ediyordu da iş, günahlardan arınma meselesine gelince Baltimorelu bir Protestan, ahşapla çevrelenmeye ihtiyaç duyuyordu. Katolikler böyle bir ayrım yapmıyorlardı; dua ederken de kâr ederken de tuğla kullanıyorlardı.

Baltimore limanında tuğla bir meyhane vardı, Koca B idi adı. B Baltimore'un baş harfiydi. Belki de bir cins tuğla olan briketin baş harfiydi. Aslında Dizzy Dean'in baş harfi olarak D'yi kullanmalıydılar. O meyhanede Dizzy Dean'e tapıyorlardı, gerçi adam St. Louis Cardinals takımının atıcısıydı ve hiçbir zaman Baltimore'da oynamamıştı. Koca B meyhanesi bir Dizzy Dean mabediydi. Barmen, Dean'in eskiden topa vuramayıp oyun dışı kaldığı anları satın almış, onları eritip mum yapmıştı. Dizzy'nin atıcı olarak sahaya çıkıp üst üste yapılan her iki karşılaşmayı da kazandığı gün, meyhanenin bir köşesinde başında ve ayakucunda taze peygamber çiçekleriyle sandığa konmuştu. Yapılan tezahürat, bayrak gibi sarmıştı sandığı.

Babam gençken Koca B'de çokça vakit geçirirmiş. Red Top birası içer –mevsimine göre– muhteşem lezzetteki Chesapeake yengeçlerinin kabuklarını kırar ya da muhteşem lezzetteki Chesapeake istiridyelerini höpürdeterek yutar, Koca B'nin müdavimleriyle Dizzy Dean üzerine sohbet edermiş. Mutlu bir ortammış, gerçi bazen sarhoş olup kederlenir, Dizzy Dean'in, atıcının durduğu tümseğe çizgi atışı yaparken kırılan ayağı gibi zonklarmış bu ortam.

Annemle evlenmek, babamın Koca B kariyerini sona erdirmişti, tıpkı atıcının durduğu tümseğe yaptığı çizgi atışının Dizzy Dean'in atıcılık kariyerini sona erdirmesi gibi. Annem her türlü alkolün İblis'in spermi olduğunu düşünüyordu. Babamın onun bu duygularını gerçekten paylaştığından şüpheliyim ama, babam yine de onun duygularına ayak uydurmuştu. Annemin inancının yüksek emellerinin peşine takılmıştı.

Efendim annem, köktendinciliğin ateşli bir savunucusuydu. Baptist inanç onun kalkanı ve kılıcıydı. Bu inancı kuşanmıştı, kendine karşı koyan herkese ve her şeye meydan okuyarak hayatın içinde fırtına gibi esiyordu. Doğruluğuyla yenilmezdi ve biz bunu bir an için olsun aklımızdan çıkarmazdık. Burnunu, Kitabı Mukaddes'e ya da pazar okulu dergisine gömmediği anlarda, dindar bir meydan okuyuşla havaya dikerdi. Tanrı kesinlikle *ondan* yanaydı. Hazreti İsa'yı, sanki o ve kendisi, canciğer kuzu sarmasıymışlar gibi anardı. Ve Muhterem Billy Graham'dan öyle bir bahsederdi ki, babamı gerçekten boynuzlanan bir koca addedip onun adına utanırdım.

Anneme göre her şey basitti. Kitabı Mukaddes'in Kral James döneminde yapılan baskısına ya kelimesi kelimesine, baştan sona inanırdın ya da inanmazdın. İnanırsan Tanrı'nın seçilmiş kullarından biri olur, ebediyetten payına düşeni alırdın. İnanmazsan "yolunu şaşırırdın". Babam yolunu şaşırmayı istemiyordu, en az herkes kadar. Böylelikle annemin peşine takıldı, sık sık kendi sessiz üslubuyla annemin yolunu savunurdu ama ben, onun aslında cennette Norman Vincent Peale ile ebediyeti paylaşmaktansa, Koca B'de Dizzy Dean'le bir saat geçirmeyi tercih edeceğine inanıyordum için için.

Bana gelince, bütün bu manzara karşısında dehşete düşüyordum. Kadiri mutlaklığı beni bunaltıyor, kendimi yetersiz, suçlu ve rahatsız hissetmeme neden oluyordu. Aldığım Baptist eğitimi reddetmiyor, hatta sorgulamıyordum bile. Ama ferahlama özlemi içindeydim, bir kez olsun Tanrı'nın gözlerinden uzak bir yerde açabilmeyi diliyordum Benlik kutumu. Mahremiyetime sürekli müdahale edilmesi beni mutsuz ediyordu.

On üç yaşımın yaz mevsiminde, Potomac Nehri'nde (belli belirsiz şüphelerle) vaftiz edilmemden kısa bir süre sonra Einstein'ın ateist olduğunu öğrendim. Annem kendisi bana Einstein'ın dünyanın en zeki adamı olduğunu söylemişti ve şimdi, Baltimore'un akşam karanlığı çökmüş sokaklarına tepeden bakan ufacık kameriye şeklindeki odamda oturmuş, bir dergide Einstein'ın "günahlarından arındırılmadığı" gibi Tanrı'ya da inanmadığını okuyordum. Nalbur dükkânından eve geç gelen babam akşam yemeğine inmem için seslendi. Yine seslendi. Ama ben pencereden dışarıyı seyrederek oturdum; şaşırtıcı, yeni düşünceler geçiyordu aklımdan –bu esnada Baltimore tuğladan tuğlaya surat asmaktaydı.

O günden sonra attığım her küçük entelektüel adım, Hıristiyan

dogmasından uzağa atılmış dev bir adım oldu. Ancak asılıp çeksem de duygusal bağlarımı kopartamıyordum. Entelektüel açıdan yükseklerde ve özgür uçuyordum ama duygularım Baptist nehir yatağına demir atmıştı. Bugün bile bağlarımı kesip attığımı iddia edemem. Üniversitedeyken içki içerek ve sohbet ederek geçen bir gecenin ardından –kafam alkolün etkisiyle yaş vaziyette, sesimse sert tartışma rüzgârlarından borazan gibi– yatağıma uzanır annemle babamın basit inançlarının bana destek olmasını dilerdim. Bu gece, burada hayvanat bahçesindeyken de istiyorum aynı şeyi. İnsanoğlunun kaderi midir: Hakikate en çok yaklaştığı anları bir yalan özlemiyle geçirmek?

* * *

Sanki itirafım, içerideki adamı harekete geçirebilecek bir duaymışçasına ilk önce kilere, daha sonra da itirafım, aydınlık ruhlarını lekelemiş mi diye görmek için üç arkadaşıma bakarken yakaladım kendimi. Arkadaşlarım ilk iki hikâyenin sonunda yaptıkları gibi kafalarını kibarca sallayıp gülümsemekle yetindiler. Kilerdense ne bir işaret ne de bir ses geldi. Oturdum.

Purcell eşkin adımlarla kalkıp benim yerime geçti. Adi purosunu gürültülü bir biçimde çiğneyerek yayvan bir ağızla konuşmaya başladı.

Delifişek Purcell'ın hikâyesi

Öylesine hain bir yavruya tutulmuştum ki kanguru olsaydı önündeki keseyi dikip kapatırdı. İki kocası vardı; biri Vietnam'daki çocuklara eşlik eden Protestan bir vaizdi, diğeriyse kazayla kendi üzerine göz yaşartıcı sprey sıktığından yeniden normal uzaklıktan görebilmek için gazi bakım hastanesinde yatan bir polisti. Her ikisinden de eline para geçiyordu kızın. Kapısını içeriden çivileyip kapatmıştı ve kimseye açmıyordu. Çamaşırhanenin zeminindeki küçük bir delikten geçerek girmek zorunda kalıyordum içeri. Kurutma makinesinin hemen arkasındaydı delik.

Benim gibi geçmişi olan bir adamın neden böylesine adi karakterli bir kadına ilgi duyduğunu ve kadının bana pozitif düşüncenin gücüne dair neler öğrettiğini merak ediyor olabilirsiniz. Şimdi şöyle–

Tak! Tak! Tak!

Hayvanat bahçesinin kapısına sert ve buyurgan bir şekilde vurulmaktaydı.

Tak! Tak! Tak!

Tekrar çok şiddetli ve resmi bir tıklatma. Delifişek bir iki adım geriye sendeledi, az kalsın purosunu yutuyordu. Ben dizlerime şarap dökülüp olduğum yerde donakaldım. Soğukkanlı Amanda bile yaprak gibi soldu.

Bir tek John Paul Ziller'ın aklı başından gitmemişti. Birkaç saniye içinde Güney Afrika'nın bozkırlarında yaşayan bir kedi gibi büyük adımlar atarak mutfağın arka tarafından yemek odası-hayvanat bahçesi bölmesine geçmiş, hareket ederken peştamalının altından hançerini çekip çıkarmıştı. Öylesine sessiz ve çabuk hareket etmişti ki, doğrusu onu birden ön kapının yanında yere çömelmiş, elindeki hançeri saldırmaya hazır vaziyette görene dek hareket ettiğinin farkına bile varmamıştım.

Buzları eriyen ikinci kişi Purcell'dı. Üç adet uğursuz kapı vuruşu restoranın içinde bir kez daha yankılanınca kendini toparlayıp kilere koştu, kilidi kontrol etti. Küçük odanın emniyette olduğu konusunda tatmin olunca yegâne girişin önüne geçip Doğu dövüş sanatları gurusu gibi durdu, kaslı elleri ve ayakları kendisine aptalca saldırmaya kalkışacak bir müfreze komandoya karşı koymaya hazırdı.

Sonra Amanda çözüldü. Mutfakta çevik hareketlerle koşuşturarak mumları söndürdü. Restoran karanlığa gömüldü. Titreyerek ayağa kalkıp kendime sımsıkı sarıldım, niye bilmiyorum.

Tehlike kokusu, hayvanat bahçesine öylesine yayılmıştı ki Mon Cul'ü uykusundan uyandırdı. Ancak maymun aptalca bir davranışta bulunmadı. Avlananların izlediği yol yordam hakkında içgüdüsel bir bilgeliğe sahip olduğundan sadece çok alçak sesle hırıldadı, duruma göre savaşmaya ya da kaçmaya hazırladı kendini, yerini belli etmeksizin. Ön taraftaki odadan zehirsiz yılanların kümeslerinde dolanmalarını duyabiliyorduk. Belki pireler de tehlikeyi hissetmişti ama, onların tepkisini ölçmemizin imkânı yoktu tabii.

Yavru Thor huzur içinde uyuyordu. Amanda'nın, Thor'un tepesinde, tehdit altındaki yavrusunun tepesinde dikilen bir dişi kaplan gibi dikildiğini seçebiliyordum karanlığın içinde. Restoranı soğuk bir şey istila etmişti, okyanusun sınırlarını aşan bir dalga gibi. Ayrı ayrı korku duyup kaçınılmaz, kanlı kükremeye kulak verdik.

Tak! Tak! Tak!

Bu ses, kapının üzerinde değilse de ruhlarınızda gestapo eldiveni izi bırakıyordu.

Ziller sonunda kapıyı ardına dek açınca kalbim düşüverdi, o düzenli aralarla Golden Gate Köprüsü'nden aşağı düşürülen takma dişler gibi. Kapının aralığında silueti görünen kişi üniformalıydı. Ziyaretçimizin giysisini neden pek güven verici bulmamıştım ki? Polisin benim dostum olduğu öğretilmemiş miydi bana? En azından görebildiğim kadarıyla bir kişi vardı. Silahına davranır mıydı –ya da ne?

"Ziller için ekspres posta. Bay ve Bayan Ziller için."

John Paul mektubu kabul etti, giderkenki halinden daha az telaşla geri döndü mutfağa. Amanda ışıkları yaktı. Mumların canı cehenneme.

"Hoş bir paranoyak ekip değil miyiz?" dedi Purcell. Onun utancını paylaşmıyordum. Saklamak zorunda olduğumuz şeyi düşününce, bence çekingenliğimiz hiç de yersiz değildi.

Postacının arabasıyla uzaklaştığını duyduk. Sonra Delifişek ve ben şarabı doğrudan şişeden götürürken John Paul, hançerini zarfı açmak için kullandı. Üzerinde başlıklı bir kobra yılanının resmi olan mavi bir damgayla Yeni Delhi, Hindistan yazılı bir posta damgası vardı. O an o kadar sinirliydim ki mektubun bir suretini edinmeyi ya da içeriğini ezberlemeyi ihmal ettim. Ancak eğer okur bana güvenirse, mesajı doğru özetleyebileceğimden eminim.

Mektubu yazan kişi, Hindistan'da Barış Gönüllüsü olarak çalışan genç bir kadındı. Neredeyse Normal Jimmy adına yazıyordu. Jimmy yazışmaya şahsen katılamamıştı çünkü başka işlerle meşguldü. Sevgilerini gönderiyordu.

Neredeyse Normal'in Yeni Delhi'deki Tibetli mültecilerle olan birlikteliği anlaşılan hayal kırıklığıyla gölgelenmişti. Kendini *Time* ve *Reader's Digest* dergilerini okumaya vermiş, kendi kutsallığıyla ilgili şüphelerini kamuoyu önünde dile getiren Dalay Lama'yla görüşmeyi başaramamıştı. Tanrı-kral bir Nash Rambler'a biniyor, Batı'yı daha yakından tanımak için Avrupa ya da Amerika'ya yapacağı yolculuk hakkında konuşuyordu. Müritlerinin verdiği paralardan oluşan fonları İsviçre'deki menkul değerlere yatırmaktan söz ediyordu. Tibet Sarayı'ndaki yaverleri arasında geçen sohbet konuları, *tumo* ya da *Myanghdas* ya da doğum ve ölüm sarmalı ya da Buda'nın Hakikat Çarkı değil, politika, ekonomi ve uluslararası diplomasiydi. Anlaşılan teokratlar için yepyeni bir ilgi alanı doğmuştu. "Mickey Mouse *bar-*

do'sunu keşfetmişler," diye şikâyet ediyordu Jimmy acıyla. "Eski darbımeselin aksine, hem lamayı Tibet'ten hem de Tibet'i lamadan ayırabiliyorsun."

Böylelikle 2 Ekim günü, umduğunu bulamamış ve ümitsizliğe kapılmış bir Neredeyse Normal Jimmy, yirmi yıldır ve daha da az bir süredir hiçbir beyaz erkeğin yapamadığı şeyi yaptı. Yeryüzünün en yasaklı sınırını deldi geçti.

Jimmy, ah Jimmy! Arizona'nın en başarılı sigorta pazarlamacısının oğlu. Poliçe zengini bir ailenin çocuğu. İftiharlı öğrenci, sınıf başkanı ve yapılan oylamalarda her türlü şey için "en uygun" seçilen kişi. Arizona Üniversitesi'ne on altı yaşında tam burslu olarak kabul edilen. Erken gelişmiş yavru finans sihirbazı. Wall Street onun yapacağı saldırının beklentisi içinde kâğıt dişlerini gıcırdatırdı. Goldwater klanının hafta sonu evinde kabul ettiği misafir. Buldog burnuna ve ağır miyopisine rağmen güneybatılı genç kızların gözdesi. Jimmy. Pahalı eyer vurulu, beyaz yeleli ve beyaz kuyruklu, altın sarısı atıyla Amanda'nın Bow Wow Dağı'na çıkan motosikletinin peşinden giden –ve farklı bir aritmetik öğrenen. Jimmy, Jimmy.

Barış Gönüllüsü kızlar onun gidişini izlemişlerdi. Gece yarısı ayının parlak ışığı altında yasaklı dağları geçişini. Himalayalar'ın buzlarında tazı tavşanı misali ok gibi fırlamış, kovboy çizmeleri taşları havaya kaldırıp karları dövmüş, ayak izleri nehir yatağının kabuk bağlamış kenarlarında çağlayan gibi uçuşmuş, gözlüğü buharlanmıştı, delice kıkır kıkır gülüyordu, uzun kızıl saçları gezegenin çatısındaki açık havada kanat çırpıyordu. Jimmy! Mitralyözlü komünistlere ve kırk yüzyılın gizemine meydan okuyarak, kafasının içinde dönen gizli saklı hayallerle efsanevi kutsal Lhasa kentine doğru tabana kuvvet gidiyordu, gözü dönmüş . . . lotus çiçeği cevheriyimişçesine sıkıca tutmaktaydı kolunun altındaki, tangır tungur öten teneke kutuyu. Kutunun içinde *Tarzan' ın Zaferi* filmine ait dört makara vardı. Neredeyse Normal Jimmy. Topuklarını kıçına vura vura Buda diyarına gidiyordu. *Om mani padme hum.* Yaşasın!

Ertesi sabah uzaklardan gelen silah sesleriyle uyandık. Gördüğümüz rüyalardan yere devrilirken belki de birden fazlamız Vatikan ordularının bezelye tarlalarından geçerek yaklaştığını hayal etmişti. Bir kere *ben*, pencereye sıçrayıp ufukta allı pullu bayraklar, çılgın Latin

mizaçlı insanlar, makarna ve biber tohumlarıyla tıka basa dolu yemek arabaları aradım gözlerimle.

Tabii ki bizleri ayağa diken şey, ördek avı mevsiminin açılışıydı sadece. Avcıların sandalları nehri ve bataklıkları istila etmişti. Kırmızı şapkalar takmış adamlar ve oğlanlar, sukamışı ve ayakotuyla kaplı durgun su çukurları görüntüsündeki bataklık çayırlarda ve alçak hendeklerde ağır adımlarla yürümekteydiler. Penceremden bakınca kırmızı şapkalar, kocaman desenli bir mendilden firar edip tazılardan paçayı kurtarma çabasıyla kendini bataklıklara atmış benekleri andırıyordu. Görünürde tek bir yabanördeği yoktu.

Kahvaltı faslını es geçip dördümüz kilerde toplandık. Thor'un karnı doyurulmuş ve oynasın diye mutfakta bırakılmıştı. O sabah kendine oynamak için seçtiği oyuncak, tahta bir ördekti. Bunu bir rastlantı addetmeyi öneriyorum. Mon Cul'e kiler kapısının önünde nöbet tutma görevi verilmişti. İzciler ve nöbetçi askerler gibi babuinler de Kızılderililerden daha iyi bir şöhrete sahiptir. Gerçi televizyonda kovboy-babuin filmi seyretmeyi beklemek de abes olur.

Ceset, kasap tezgâhının üzerinde, tam bıraktığımız yerde duruyordu. Mısır'da yoksulların kaldığı salaş bir otelin sandık odasından kapıp getirilmiş bir şeye benziyordu. Her halükârda varlığını hissettiriyordu. Bana ne teklif etseniz, Amanda'yla yeni evli çiftlerin gittiği bir otelde iki hafta geçirmeyi bile teklif etseniz, Ceset'in "ruhani hale"si olduğuna ikna edemezsiniz beni. Ruhani hale male. Ama üzerinde bir şey vardı. Psikolojik anlamların ya da hüsnükuruntunun ötesinde, yoğun bir varlık. İsa'nın yaşarken, klişe ifadeyle "yüzünden önderlik akıyordu" ise, ölüm kötü bir silgi işlevi görmüştü.

John Paul Ziller, Ceset'in başucuna oturdu. Uzun, ince, koyu tenli, bir deri bir kemik ve gür saçlıydı. Kalçalarında düşük duran güneş parlaklığında beyaz bir peştamal giymekteydi, hançeriyle flütü, kuşağından çıkıntı yapıyordu. Uzun boynunu maymun kürkünden bir yaka sarıyordu, dişlerini ise cadı bir dişçi bir sürüngenden çekip almıştı.

Hazreti İsa'nın ayakucunda, çıkışa en yakın yerde Delifişek Purcell oturuyordu. Sağlam yapılı, yakışıklı, Ari, geniş alınlı ve dört nala geri çekilen sık kıvırcık saçlarının altında erkeksiydi. Zaman zaman yüzüne yayılan sırıtış, güzel yüz hatlarını bozuyordu, bir imparatorun ayaklarının altından çekip alınan döşemelik muşamba gibi. Ağaç kesicilerinin giydiği pantolonlardan ve efsanevi "Tijuana Hapishanesi" işli, solmuş bir eşofman üstü giyiyordu.

İsa'nın sağ tarafında Amanda duruyordu. Tombul yanaklı, sarkık dudaklı, pagan ruhlu, kendinden emin, kolay incinebilir ve muhteşemdi, kadınlığın sevimli ürkekliği duman gibi tütüyordu açık gözeneklerinden. Yeşil gözleri Rönesans ikonaları gibi parlamaktaydı. Üzerinde yarım kilo ağırlığında taka vardı, köylü gömleğiyle rengârenk bir etek giymişti, dindar bir rahibe gibi kavuşturmuştu ellerini kucağında.

Zat-ı âlim ise İsa'nın sol tarafında oturmaktaydı. İsa vakasını bir beyin takımındaymışız gibi ele almayı önermiştim. Kimsenin aklına daha iyi bir plan gelmediğinden mutabık kaldık. Bir beyin takımının nasıl işlediğini bir tek ben bildiğimden işi usulüne göre idare etmem için beni seçtiler. Yerinde bir seçimdi.

"Başlangıç olarak," dedim yüzüm üç arkadaşıma ve Roma'dan gelen mumyaya dönük halde, "başlangıç olarak, Delifişek'in beni temin ettiğine göre vakamızı ele almaya girişmek için asgari üç günümüz var. Vakanın niteliğini, yani yeterli vaktimizin olmadığını göz önünde bulundurarak elimizdeki olanaklarla yetinmek zorundayız. Öhö. Bugün, şey, konuyla ilgili giriş niteliğinde bir grup tartışması yapabileceğimizi düşündüm. Yarın hepimiz okumak, düşünmek ve elimizden geldiğince iyi bir çözüm bulmak üzere köşelerimize çekiliriz. Üçüncü gün, derinlemesine ve nihai bir tartışma yapmak üzere burada, kilerde bir araya geleceğiz. Üçüncü günün sonunda –yani pazar gecesi– nihai bir karara varmalıyız . . . Ceset'le ilgili olarak ne yapacağımız hakkında." (Not: o andan sonra misafirimizden bahsederken "Ceset" dışında bir sözü nadiren kullandık.) "Herkes mutabık mı?"

Ziller anlaşılmaz bir biçimde başıyla onayladı, Amanda neşe içinde başıyla onayladı ve Purcell, "Bana uyar oğlum. Haydi başlayalım şu işe," dedi.

"Peki öyleyse. Sanırım mantıklı hareket noktası, kendimize Ceset'in gerçekten şüphelendiğimiz kişi olup olmadığını sormak. Böyle bir şey mümkün olabilir mi?"

"Bu konudaki hissiyatımı söyleyeyim," dedi Delifişek. "Senin radyokarbon tarihlendirme raporun geldiğinde herifin 1918'de öldüğü anlaşılsa bile, ben, onun şu anda inandığım kişi olduğuna, Meçhul Asker Meğerse İtalyanmış olmadığına inanmaya devam edeceğim."

Amanda kıkır kıkır güldü. "Neden mümkün olmasın ki?" diye sordu.

"Dün Mount Vernon'dayken halk kütüphanesinden Charles Guignebert'in *İsa* adlı eserinin bir kopyasını aldım. Şu bölümü okuyayım sizlere."

"Aman yarabbim, Marx," diye patladı Amanda.

"Ne var?"

"Ne bileyim. Yani öyle *işinin ehlisin ki*."

Bana iltifat mı, hakaret mi ettiğini anlamadan kalın kitabı açtım, yüksek sesle okumaya başladım: "'İncil-i Şerif'in Diriliş'i anlatan bölümlerinde ciddi birçok çelişki bulunmaktadır. Her birinde ortak olan cümlenin *–İsa'nın öldüğü günün akşamı konduğu mezar ertesi sabah boş bulunmuştur–* olayın nasıl gerçekleştiğini açıklamayı amaçlayan ve –farklı yerlerde çokça değişik biçimlerde anlatıldığından hepsi de şüpheli– çeşitli (ve sonradan meydana getirilmiş) detaylarla ayrıntılandırıldığı açıktır. En azından kimsenin hafızasındakilere tekabül etmedikleri ve özür kabilinden endişelere dayandıkları için şüphelidir bu detaylar.'

"Kısa bir bölüm daha okuyayım: 'Cesedin, İsa'nın çarmıha gerilmesini emreden Yahudiler tarafından; ya da cesedi, Kafatası anlamındaki Golgota adıyla bilinen yere yakın mezara geçici bir süre için yerleştirip onu başka bir yerde kesin olarak defnetmek üzere geri gelecek mümin Arimatea'lı Yusuf tarafından; ya da bazı kadınlar tarafından; ya da diğerlerinin haberi olmadan bir havari tarafından mezardan kaldırıldığı olasılığını kabul ettirme teşebbüsüyle birçok yaratıcı çaba sarf edilmiştir. Cesedin, mezarın sahibi tarafından tahliye edildiği de ileri sürülmüştür; ya da İsa'nın görünürde öldüğü, komaya girdikten sonra mezarın buz gibi soğuğuyla ayıldığı, kaçıp Eseneliler mezhebine ya da başka bir yere sığındığı, kırk gün ya da biraz daha uzun yaşadığı da ileri sürülmüştür.'"

"Bahse girerim kadınlar yapmıştır," dedi Amanda. "Bahse girerim onu mezardan kaldırıp ilgi göstermişler, bir yerlerde küçük bir bahçede saygın bir defin töreni düzenlemişlerdir. *Ben* olsam öyle yapardım."

O an için Amanda'yı dikkate almadım.

"Profesör Guignebert, daha sonra, –daha karamsar bir yaklaşımla– boş mezar hikâyesinin baştan sona efsane olduğunu kanıtlıyor kişisel düzeyde. Şöyle diyor: 'Hakikat şu ki, çarmıhtan, muhtemelen çarmıha gerenler tarafından, indirildikten sonra İsa'nın cesedinin nereye atıldığını bilmiyoruz, havariler de bizden çok bilgiye sahip değildi. Yeni bir mezara koyulmaktan ziyade *infaz çukuruna* atılmış olması daha muhtemel.'"

Kitabı kapattım. "Bu kadar yeter. Akademisyenlerin söylediklerinden çıkarabileceğimiz sonuç, kimsenin cesedin başına ne geldiğini tam

anlamıyla bilmediği. Cesede ne yapıldığına dair tarihi bir kanıt yok, Kitab-ı Mukaddes'te bile bu konu üzerinde mutabakata varılmamış. İsa'nın, ya uçan dairelerin yardımıyla ya da kendi buharının gücüyle göğe yükseldiği hikâyesini kabul etmiyorsak eğer –ki mesela ben, herhangi birinin, ne İsa'nın ne Buda'nın ne de Kaptan Marvel'ın ya da bir başkasının tersine paraşütle atlama gösterisi yapmış olduğuna inanmıyorum– birilerinin cesedi kapıp sakladığı ve daha sonra da ülke dışına kaçırdığı fikrini dikkate alabiliriz. Belki de Paulus ya da Petrus'un cesedi saklamak için birtakım gerekçeleri vardı ve belki de onu gizlice Roma'ya sokmuşlardır, hatta Delifişek'in onu Roma'dan kaçırışından daha kolayca. Ya da erken dönemde yaşamış başka bir Hıristiyan, çarmıha gerilmeyle Kudüs'ün yıkılması arasında geçen kırk yıl içinde cesedi sağlama almak için yurtdışına götürmüş olabilir. Aslında bu açıklamanın doğruluğu daha muhtemel; çünkü beden mumyalandığına göre muhtemelen uzun bir süre sıcak, kuru bir iklimde bulunmuştu: İtalya yerine Filistin. Dikkatinizi çekerim, böyle oldu ya da büyük ihtimalle böyle oldu bile demiyorum. Ama bunun muhtemel olduğu bilgisine güvenebiliriz."

Purcell gözlerini kıstı, geniş alnını yumruğuyla ovdu. "Dostum, Harikulade, heyecanını söndürmek istemem *ama* . . . söylediklerinin hepsi osuruktan soyut şeyler. Ceset'in Vatikan'a nasıl vardığı zerre kadar fark etmez. Anladın mı? Önemli olan tek şey var, o da benim onu orada bulduğum. Olayın ardında yatanları incelemek ilginç olabilir; elbette, bir gün hakkında inceleme yazıları yazmak, konuşmalar yapmak için gerçekten şık bir konu olabilir. Ama o işleri yaşlanınca yaparsın, dostum. Şimdi çok daha iyi bir gündem konumuz var." Ceset'in diz kapağını tıklattı eliyle, saygılı ama temkinli bir edayla. "Bu gördüğün beden İsa Mesih'e ait. Onu ben buldum. Elimizde. Allak bullak olmuş birtakım adamlar onun peşine düşecekler. Ne yapacağız onu? Mesele bu işte, gerisi hep soyut şeyler."

Purcell'ın iddialarını reddetmeyi gönülden ama gönülden arzuladım. Mumyanın, Mesih diye bilinen adam olduğunu ispatlayacak nitelikte delilin bir gıdımdan fazla olduğunu inkâr etmek istedim. Ama buruşuk kurbana dokunup da aramızdaki yüzyıllara yayılan mesafenin ışıkla titreştiğini hissedince, rasyonel inançsızlık payı gözlerimin önünde inceldi, karşı koyuş kursağımda dağılıp gitti, ucuz bir otelin lobisinde yok olup giden durgun göl manzaralı bir duvar kâğıdı gibi.

* * *

Kimse Purcell'ı sabırsız davrandığı için suçlayamazdı. Çarçabuk bir karara varabilsek ne kadar rahatlayacaktık! Ancak Delifişek, hayat içerisinde her ne kadar kaba ve bedensel güce dayalı bir tavır sergilemişse de, hiçbir zaman sahte bir kukla gibi yaşamamıştı. Üstelik, şairler ve sanatçılarla kurduğu acayip kanun dışı ilişki süresince dengesiz de olsa zengin bir eğitim almıştı. Ne kadar ürkütücü bir sorumluluk üstlendiğimizin farkındaydı, İsa'nın bedeninin kaderini belirlemek durumunda kalan –ve belki de bu esnada Hıristiyanlığın kaderini, Batı dünyasının kaderini belirlemek durumunda kalan bizlerin. Evet! İş bu noktaya varabilirdi. Ve Delifişek, kalbinin gizli kerhanesinde, bu konu hakkında bir karara varmadan önce o kararın temelini atmamız gerektiğini biliyordu. Böylelikle, beyin takımı yaklaşımıma sadık kalmama izin verdi, hiç istemese de. Gerçi ben de, sabırsızlığına saygı gösterip derinlemesine incelememden çok büyük oranda feragat etmiştim.

Porto Riko malı duvar saati salonda 8:50'yi vurdu (daima on dakika geriydi). Yılan kümesinden hafif bir hışırtı duyuldu. Kim bilir pireler tatilin keyfini ne şekilde çıkarıyordu? Çeçe sineğine gelince, o, yalnız daimi koruma adresinde, önümüzde bir Rotary kulübünün mezar hırsızları için düzenlediği ziyafet yemeği gibi uzanan Ceset kadar kendi halindeydi.

"Varsayalım," dedim, "Ceset şüphelendiğimiz kişi, o zaman sormamız gereken ikinci soru şu: Roma Katolik Kilisesi tarafından saklanmasının içerdiği anlamlar nedir? Delifişek Vatikan'da yalnızca bir avuç yetkilinin Ceset'ten haberdar olduğuna inanıyor. Değil mi, Delifişek?"

"Ha evet. Eminim. Katolik Kilisesi'nin resmi makamlarında bulunan yalnızca birkaç kişi haberdardır konudan. Bu bilgi, menfaat düşkünü faşistlerden kurulu çok seçkin bir hiyerarşiyi izleyerek geçmiştir nesilden nesile. Yani, aksi takdirde çoktan bilgi dışarı sızmış olurdu. Kardinaller, piskoposlar ve monsenyörlerin genel eğilimine gelince; bazısı iyi niyetli, kibar, sevgi dolu kutsal adamlar ve birçoğu da cehennemin sokak başlarını tutanlar kadar çirkin, psikopat, hırslı, kendinden başkasını düşünmeyen iktidar manyakları. Ama iyi ya da kötü olsunlar –neticede insan olduklarından– inançları olmasa hayatlarını sürdüremezlerdi. Saadet Cemaati'ndeki o çakallar bile İsa'ya ve Meryem'e gönülden inanıyorlar, her ne kadar yaptıkları iş, Mesih'in sözde temsil

ettiği her şeyin alaya alınmasıysa da. Hayır, saklama işine sadece bir avuç ağır topun bulaştığından eminim. Belki papalar bile her zaman işin içinde değildi. Papa John XXIII. Johannes'in işe dahil olduğundan şüphe ederim. Öte yandan, XII. Pius tam bu işin adamıydı. Şimdiki herifi tanımıyorum. Amanda, ne dersin bir puro yaksam orucu bozmuş sayılır mıyım?"

"Yok, hayır, zannetmem. Yak gitsin."

"Pekâlâ," dedim, Delifişek'in kibritin ateşini tuttuğu kımıltısız balığa yüzümü buruşturarak bakıp "yalnızca yüksek kademede yer alan küçük bir komplocu çete çağlar boyunca İsa'nın hayatta olmadığının, güzel güzel cennete gittiğinin, ancak Vatikan'ın bodrum katında taş gibi ölü yattığının farkında idiyse eğer, onları bu şekilde davranmaya iten güdüler neydi? Cesedin saklanmasının anlamı nedir? Bakın çocuklar, *Diriliş Hıristiyanlığın temelidir*. Onu ayakta tutan şeydir. Diriliş olgusu olmasa Hıristiyan dini için kof bir sessiz sinema oyunu denebilir. Belki de böyle konuşmamak lazım; çünkü ölümsüz de ölümlü de olsa İsa, insanlığın ahlâklı ve insancıl bir hayat sürebilmesi için birçok güzel şey öğretti ama bu işler böyle işte." Bir önceki akşamüstü Mount Vernon'dan aldığım Yeni Ahit'i açtım. Korintoslulara Birinci Mektup 20:14: 'Ve eğer Mesih kıyam etmedi ise, o halde bizim vaazımız boş, sizin imanınız da boştur.'

"İşte duydunuz. Diriliş fikri Mesih'in hakiki anlamıyla alakalı olsun olmasın, Hıristiyan Kilisesi'nin kuruluşu, gelişmesi ve yayılması bakımından hayati bir rol oynamış. Değil mi? Şimdi, kimi Katolik idareciler, Diriliş diye bir şeyin olmadığını ta baştan beri biliyorlardıysa..."

"O zaman Kilise, insanlık tarihinin solucanlarla dolu en büyük teneke kutusudur," dedi Purcell hayaletimsi bir duman perdesinin içinden.

"Belki. Belki öyledir, belki de değildir. Bu işin ardında yatan güdülere bağlı."

"Niye öyleymiş, Marx?" diye sordu Amanda. O ana kadar tartışmaya çok az katıldığı halde merakını ve dikkatini korumuştu. Ziller ise kara kara düşünerek Ceset'i seyretmekten mutlu görünüyordu, büyücü dostlarının Houdini'nin "boş bir kafeteryada tereyağı topu" numarasını inceledikleri gibi her açıdan inceliyordu Ceset'i.

Ben daha cevap veremeden Purcell lafı kaptı. "Çocuklar, sağlam bir olasılık da, insanlık tarihindeki" (Purcell "insanlık tarihindeki" la-

fına fena takmıştı kafayı) "en yüksek ruhani otoritenin ruh meselelerine hiç kafa yormamış olması. En azından tepedeki hayvanlar için söylüyorum. Baştan beri din kılığında dolaşan dünyevi bir kuruluştu belki de. Gerçek şu ki ve bu zaten bir gerçek: Katolik Kilisesi'nin tek bir nihai hedeften başka hedefi yoktu: Bu yerkürede yaşayan her varlığa zihinsel, fiziksel ve manevi düzeyde tamamıyla hükmetmek. Kilise'nin var olduğu tüm zamanlar boyunca attığı her adım, bu hedefe yaklaşmak amacını taşımıştır. Engizisyon ve çeşitli katliamlarla fetihler örneğindeki gibi dönemsel olarak zevk konusunda yanılmışsa da hedefine doğru ilerlerken şeytanca ve ustaca davranmıştır. Şeytanca ve ustaca –ve *başarılı* biçimde, bugün dünyada 650 milyon Katolik bulunduğunu, Kilise'nin dünyanın en zengin şirketi ve en çok nüfuz sahibi siyasi güçlerinden biri olduğunu düşünürsek. Bugün Kilise, istediğini elde etmek için daha ziyade sansüre, ekonomik boykota ve siyasi baskılara başvurmakta –daha medeni fatihlerden dersini almış durumda– ama yine de tüm dünyaya totaliter bir şekilde tahakküm etmek uğruna çalışıyor gece gündüz. İnanmanız iyi edersiniz. Eğer o yaşlı koca fetih buldozeri, İsa, Meryem ve Tanrı'nın çıkarları adına çalışsaydı –bu her ne kadar yersiz de olsa– şimdiki halinin yarısı kadar ürkütücü olmazdı. Ama şimdi bizler onların Mesihleri'nin kutsal olmadığını ve en hayati dogmalarının bir uydurmadan ibaret olduğunu *kendilerinin* de bildiğini bildiğimize göre, Kilise'nin, en üst kademelerinde, sırf insanları denetlemek ve güdümlemek için İsa'yı vitrin niyetine kullanan dört başı mamur bir faşist komplonun varlığından başka ne düşünebiliriz ki?"

Purcell'ın konuşması, buz saçağına tırmanan elektrikli bir yılanbalığı benzeri bir ürperti uyandırmıştı belimden yukarı.

"Her ne kadar inkâr etmeyi yeğlesem de Delifişek, iddia ettiğin tez kesin bir olabilirlik."

"Niçin inkâr etmeyi yeğlerdin?" diye sordu Amanda. Elleri hâlâ kucağında kavuşmuş duruyordu.

"Niçin mi? Çünkü, tatlım, yüksek Vatikan otoritesi, İsa'ya hiçbir zaman inanmamış ve Hıristiyanlığı sadece siyasi ve ekonomik zorbalık için bir cephe niyetine kullanmışsa, o zaman . . . yani insanın düşünemeyeceği kadar kasvetli bir şey bu. Katolikliği eleştirenler bile onu, yanlış yönlendirilmiş olsa da ahlâki bir güç olarak görmüştür. Ama Katoliklik baştan beri bilinçli bir biçimde dünyevi, iliğine kadar ahlâksız idiyse o zaman öylesine boktan büyüklükte, karanlık ve derin bir kö-

tülüğün temsilcisi demektir ki, bu da insan ruhunu zayıf ve ahmakmış gibi gösterir: Bağra basılıp sevilemeyecek denli kolay yaralanan bir şeymiş gibi gösterir. Yaşam mücadelesini tatsız bir şakaymış gibi gösterir."

"Ah, Marx," diye iç geçirdi Amanda. "Öylesine aşırı duygusalsın ki. Öyle ya da böyle, ne fark eder? Manastırda okurken pencerelerden dışarı bakar, bulutları seyrederdim. Başrahibenin çiçek bahçesinde kelebek kovalardım. O bulutlar, o kelebekler, dünyevi olanı dini olandan ayırt edemezlerdi–umurlarında da değildi."

"Ben ne bulutum ne de kelebek," dedim terslenerek .

"Bulutlarla ve kelebeklerle tıpatıp aynıyız. Farklı bir şeymişiz gibi davranıyoruz o kadar."

Sonraki görüşlerimi Purcell'a hitaben söyledim. "İddian bir olabilirlik ama maalesef bir başka olabilirlik daha var. Vatikan patronları belki de zannettiğimizden daha aydınlanmış insanlardı. İsa'nın hayatının, ölülere gökyüzünde bir cennet vaadi olmadığını, yaşayan insanlar için örnek sunduğunu belki de baştan beri biliyorlardı. Belki de o bir iki gözüpek önder, bu hakikatten haberdardı ve onu kabullenebilmişti; ama aynı zamanda Batılı insan kitlelerinin bu hakikati *kabullenemeyeceğinin* de farkındaydılar. Böylece insanlığı bu çarpıcı bilgiden *korumayı*, evrim insanlığı daha güçlü bir yaratık haline getirene dek, mezarın ötesinde bir Disneyland bulunduğu yanılsamasını yaşamaksızın ölümle yüz yüze gelmekten korkmayan bir yaratık haline getirene dek onu bu bilgiden korumayı kararlaştırdılar gizlice. Cesedi gizlemeleri, belki de çok asil boyutlar içeren insancıl bir eylemdi."

Delifişek purosunu çiğnedi, erkeksi alnını kırıştırdı. "Olabilir, Harikulade. Olabilir. Genel durumu pek değiştirmez –ama öyle olabileceğini düşünmeyi isterim."

"Keşke kilerin penceresi olsaydı," dedi Amanda.

Muhtemelen bulut hayalleri kuruyordu.

* * *

Tartışmalarımızı hatalı bir saat takip ediyordu. Porto Riko aksanıyla tik tak ötüyordu. Saatin tik tak ötüşünde Carmen Miranda'nın dans edişini duyuyordum. Ölümünden sonra Carmen Miranda'nın eşyalarının açık artırmada satıldığını biliyor muydunuz? Andy Warhol açık artırmaya gidip Carmen Miranda'nın eski ayakkabılarını satın almış.

Carmen Miranda'nın ayakları inanılmaz küçüklükteymiş. Yaklaşık otuz beş numara ayakkabı giyermiş. Ya da daha küçük bir numara. Büyükler için otuz beşin de altında bir ayakkabı numarası varsa Carmen Miranda onu giyermiş işte. Ancak ayakkabılarının topukları çok yüksekmiş, böylelikle ayakkabıları bütün olarak bakıldığında uzun görünürmüş. Carmen Miranda kendini hep yokuş aşağı yürür gibi hissetmiş olmalı. Neyse, şimdi ayakkabıları, Andy Warhol'da. Carmen Miranda'nın dans eden ayaklarının yerini elmas benzeri bir sessizlik kaplamış. Ayakkabıların sadece yankısı, duvar saatimizin Latin balo salonunda saklı duruyor.

"Evet, Delifişek," dedim, "güdüler bağlamında iki olabilirlik var elimizde ama senin de söylediğin gibi, bunlar soyut düzlemde kalıyor; çünkü şu veya bu şekilde bunları doğrulamamız imkânsız. Ancak, ki bu konumuzla daha yakından ilgili, hangi güdünün doğru olduğundan bağımsız olarak bedenin gizlenmesinden sorumlu yetkililer, Ceset'i geri almak için epey kuduracaklar. Öyle mi?"

"Aynen öyle aslanım. Geri almayı isteyecekler ya da yok edilmesini. Muhtemelen her ikisi de işlerine gelir. Kaldıramayacakları tek şey, sırlarının açığa çıkartılması. Özellikle de böyle bir devirde."

"Bu devrin ne özelliği varmış?" diye bilmek istedi Amanda.

"Çüş artık, Amanda, mektubumu okumadın mı? Kilise zor durumda, on altıncı yüzyıldaki dağılmadan beri içine düştüğü en zor durumda. Hepsini açıklamıştım sizlere. Didik didik inceleyip, mektuplarımda canınıza tak ettirene dek anlatmıştım her şeyi. Hatırlarsan, Katolik tezgâhın nasıl tecrit edilmiş, savunmacı, köhne ve otoriter olduğu, nasıl bir bunalım geçirdiği hakkında feryat figân mektuplar döşenmiştim. Milyonlarca Katoliğin, papanın çocuk –Katolik çocuklar– yapmadan sikişemeyecekleri şeklindeki yaşlı, bakire hatun emrine itaat etmemesiyle birlikte papanın güçlü konumu sarsıldı. Dünyanın çeşitli yerlerindeki rahipler, rahibeler ve keşişler, 'üstleri' denen insanlara isyan ediyorlar birçok konuda – mesela yurttaşlık hakları, savaş, evlenmeme yemini, yoksulluk, baskıcı dogma, batıl öğretiler ve faşist politikalar. Yahu, bir düzineden fazla konu hakkında yüz ayrı cephede başkaldırı var. Benim tüyüşümden kısa bir zaman önce, San Pietro Meydanı'nda şiddet olayları yaşandı. Dünya piskoposlarını bir araya getiren ruhani meclisin açılışından önceki geceydi. Liberal ve muhafazakâr Katolikler, papanın penceresinin hemen altında yumruk yumruğa giriştiler birbirlerine. kilisenin hep çok az ilgi gösterdiği bir konu olan yoksulluk

adına yapılan bir 'akşam duası' idi, sonuçta her geçenin katıldığı bir sokak kavgasına dönüştü. Ufak tefek pembe bedenimin kavgaya katılmaması için irademin son damlasına kadar direnmek zorunda kaldım. Vallahi, avuç içlerim ter içinde kaldıydı."

"Tahmin edebiliyorum," dedim. "Amanda, kilisedeki derin ayrılıktan ben de bahsetmiştim sana. Tabir caizse, kölelerin nasıl zincirlerinden kurtulduklarından, kilisenin nasıl sapır sapır döküldüğünden."

Amanda başıyla onayladı. "Evet, hatırlıyorum. Memnuniyet verici, değil mi? Özgürlük için böyle yaygara çıkartılması. Ama galiba ben bu konu üzerine pek düşünmüyorum."

"İşte şimdi düşünmeye başlamanın tam sırası, sevgili yavrum," dedim. "Çünkü istesen de istemesen de sen de bu işin içindesin artık."

"Seni kafaya almıyor," diye doğruladı Delifişek. "İç ayaklanmayla böylesine sarsılan kilise, her zamankinden daha fazla savunur hale geldi kendini. Şimdi, diğer dönemlere kıyasla, hem de ceset gibi maddi kanıta dayalı bir skandalı göze alamaz." Yine Ceset'in kuruyup çekilmiş dizlerine vurdu eliyle.

Amanda, büzüştürmeye ziyadesiyle müsait dudaklarını büzüştürdü. "Sırf zavallı Katoliklerden konuştunuz hep," dedi. "Sevgili Protestanlara ne oluyor bu durumda?"

Açıklama görevini ben üstlendim. "Anladığım kadarıyla, Katolik Kilisesi ile Protestan kiliseleri arasındaki temel fark, Katolik Kilisesi sıkı örgütlenmiş uluslararası bir güçken, Protestan kiliselerinin bölük pörçük, örgütsüz, hayli iktidarsız, ulusal düzeydeki güçler olmaları. Dogma açısından birçok farklılık var tabii ama, dostumuz Delifişek'in hoşlandığı tabirle bunlar soyut düzeyde şeyler. İki kilise, temelde, çoğu Hıristiyanın düşündüğünden çok daha samimi bir bağla bağlılar birbirlerine. Roma Kilisesi çökerse Protestan kiliseleri alelacele koşturup onun yarattığı boşluğu doldurmayacaktır. Onlar da çok geçmeden çökecektir. Katolik ekspresiyle Protestan çuf-çufu aynı raylar üzerinde seyrediyor ve eğer köprü çökerse her ikisinin de kaderi derin dereyi boylamak olur. Uzun vadede, İsa'nın ölümlü olmasından Protestanlar da en az Katolikler kadar kayba uğrayacaktır. Onlardan herhangi bir destek bekleyemeyiz. Belki Teslis doktrinini reddeden tarikat bunun dışında tutulabilir. Anladığım kadarıyla onlar her türlü sapkınlığı kucaklamaya hazırlar."

Purcell durduk yerde ayağa kalktı. Sanki bir ulak, mavi gözlerine kuş tüyü kondurup cenaze kaygısı getirmişti. "Hepiniz bana bakın,"

dedi, "bu kilerde kiliseyle onun idamesi arasında duruyoruz belki de. Bunun ne anlama geldiğini anlıyor musunuz? Bu Ceset'le ilgili dışarıya herhangi bir haber uçurmamızı engellemek için ellerinden geleni artlarına koymayacaklardır. Onu halka açıklamamızdan önce –eğer yapacağımız şey buysa– bulurlarsa, hiç tereddüt etmeden öldürürler bizi. Hepimizi, Thor dahil. Bu ölü İsa'yı evinize davetsiz teklifsiz getirdim –ve hayatlarınızı tehlikeye attım. Dehşet bir şey bu. Benim için en mantıklısı, Ceset'i alıp tüymek. Bir motelde ya da başka bir yerde saklanırım onunla, onu ne yapacağıma –ya da yapacağımıza– karar verene dek."

"Aman, Delifişek," dedi Amanda, seksi düşünmediği anlarda bile peltek konuşmasının baştan çıkarıcı kıldığı sesiyle, "aklımızın ucundan bile geçirmeyiz böyle bir şeyi. Sen bizim eğlenmemizi istemiyorsun, o kadar."

John Paul, Purcell'a, güvenoyu anlamına gelebilecek bir bakış attı. Bana gelince, nöbette uyuklamadığından emin olmak için gidip Mon Cul'e baktım. Her avcı tüfeğinin boğuk patlama sesinde bir suikast işitiyordum. Çevreyolundan her vasıta geçişinde yabancı tetikçilerle randevulaşıldığını duyuyordum. Carmen Miranda'nın sivri topuklarının ölüler boyutunda dans ederek bana doğru yaklaştığını duyuyordum. Katolik genç kızlığına sürülmüş bu lekenin öcünü almaya kararlıydı Miranda, ça ça ça.

* * *

Şu anda o kaçık saat, hâlâ tik tak ötüyor alt kattaki boşaltılmış hayvanat bahçesinde. Daktiloda yazı yazdığım bu oturma odasından duyamıyorum sesini ama hissedebiliyorum. "Akıp giden" zaman nosyonu ne kadar suni olsa da, insanın üzerinde yarattığı baskı çok gerçek. Duymadığım her tik tak belimi büküyor. Sanki zaman, Cleveland'daki kız kardeşini aramayı isteyen, menopoza girmiş bir hanımdı ve ben de, sevgilimi intihar etmekten vazgeçirmek için telefon kulübesinde dil döküyordum. "Zaman darlığı" ekim ayının o cuma günü kilerde yaptığımız tartışmayı harfiyen aktarmamı ya da her yapılan hareketi ya da ruh hali nüansını sizlere iletmemi imkânsızlaştırıyor. Hatta birçok konuşmayı atlamak zorundayım –ama kazıklandığınız hissine kapılmamalısınız; çünkü konuşulanlar muhtemelen zaten ilginizi çekmezdi. Misyonum sizlerin ilgisini çekmek değil elbette. Bir roman yazarken

yazar, okurlarının ilgisini çekebilecek bilgileri dahil eder yalnızca ama benim yaptığım gibi, tarihi bir belge derlerken, ilginç olsun ya da olmasın, olan biten her şeyi kaydetmekle yükümlüdür. Ancak zaman, sizlere bir nefes aldırmakta.

İşin en zor faslına geldiğimizde akşam olmuştu. Oruç tutmanın meşakkatli yanlarına alışık olmayan Purcell ve ben, artık bağırsak bölmelerimizden kontrol edilmesi imkânsız sesler çıkarmaya başlamıştık. Delifişek'in midesi bir bravura'yla gurulduyordu, heybetli bir tutkuyla; ve ardından benim midem birazcık daha hafif bir sesle, bir ton farkla gurulduyordu, sanki Delifişek'in mide gurultusu, on sekizinci yüzyıl öncesinin büyük ressamlarından birinin eseriydi de, benimki onun sahte imzayla resimleri çoğaltan bir kişi ya da resim okulundaki bir doktora öğrencisi tarafından yapılmış modern bir kopyasıydı. Eğer okur, gerçekçiliğe eğilimliyse, aşağıdaki konuşma bölümleri esnasında iki ayrıcalıklı karnın –solo ve koro şeklinde– zırladığını, çağıldadığını ve gümbürdediğini hatırlatabilir kendisine.

"Niye sadece gelmiyoruz?" diye sordu Purcell. "Dokuz saattir lak lak ediyoruz, o manyak saat doğruysa tabii: Öyle bir ötüyor ki, sanırsın, saati okumayı Küba'da genelevde öğrenmiş. M.Ö. 40.000'den yirmi dakika öncesine kadarki Hıristiyan tarihi hakkında hızlandırılmış yoğun kursa katılmış gibi hissediyorum kendimi, bilmem anlatabildim mi? Tamam bir itirazım yok ama ben, hepinizin Ceset'i ne yapmamız gerektiğine dair fikrini öğrenmek istiyorum aslında. Bu soruyu sormak istiyorum size. Eğer beyin takımı oyununun kuralı öyleyse, pazar gününe dek nihai bir karara varmayız ama, sizlerin . . . onunla . . . kendileriyle ilgili düşüncelerinizi duymaktan çok memnun olacağım." Delifişek sırayla herkesin yüzüne baktı.

Ziller'ın konuşmayacağı açıktı. Fare deliğini seyreden kedi gibi seyrediyordu Ceset'i.

"Bow Wow'un yamaçlarında saygın bir defin töreni," diye teklifte bulundu Amanda. "Ona yaraşır bir ritüel ve nihayet huzura kavuşur. Mavi gökyüzü ona eşlik eder, rüzgârlar, sular, bulutlar, kelebekler, ağaçlar, taşlar, mantarlar, hayvanlar, eski vahşi yollar. Ba Ba, ona özel günlerde çiçek getirdiğinde otların arasında hiç iz bırakmadan ilerler." Elleri kucağında oturuyordu, toplantımıza yaklaşık dokuz saat önce başladığımız anki kadar sakin görünüyordu.

"Tüm diğerkâmlığına karşın Amanda'nın duygularını kabul ettiğimi söyleyemem," dedi muhabiriniz. "Ama şu anda başka bir alternatif

sunamayacağım. Sizlerle paylaşmaya değer nitelikte bir planda karar kılamadım henüz. Ya sen Delifişek? Baştan beri bir şeye karar verdiğin açık. Peki ya sen Ceset'i ne yapmak istiyorsun?"

Purcell oturduğu tahta sandalyeden dimdik ayağa fırladı. En son içtiği puronun uzun burnu gibi yanıyordu gözleri. Evet kesinlikle kafasında bir plan vardı. "Ne yapmak istediğimi söyleyeyim size. Birinci sayfada bomba gibi haber yapmayı! Sıfırdan doksan dokuzuncu kanala kadar her kanalda suratını lamba gibi yakmayı! Life dergisinin kapağına kırışıklıklarını yapıştırmayı! Öpücük gönderen dudaklarını Telstar uydusundan havaya fırlatmayı! Her milletten haberciler buraya doluşup sorular sorarlar! Basın birlikleri Washington'u ve Cape Kennedy'yi terk edip Skagit County'e yerleşirler! Dönüp duran kameralar, patlayan flaşlar, hışırdayan mikrofonlar, meraklı makaralarını döndüren kasetçalarlar; yol kenarındaki hayvanat bahçesine medya yıldırımı düşmüş! Özel helikopterle gelen Sanskritçe uzmanları! Papayı olayları şahsen inkâr etmesi için aramak üzere dışarı koşturan, ardından kilere bir kez daha bakmak için prestijini kullanarak kuyruğun başına geçen Sulzberger! Otoparkta kamp kuran köşe yazarları, başyazarlar, yorumcular, ödüllü fotoğrafçılar! Yeraltı gazetelerinin de –*East Village Other, Barb, Rolling Stone*– sıraya gireceğini unutmayın! Buradan Katmandu'ya dek her sayfayı, her ekranı ona ayırmak; Güney Kutbu haberlerin sıcaklığıyla eriyor, davullar, haberi Kongo'dan aşağı Amazon'dan yukarı iletiyor, bütün dünya göz ve de kulak kesilmiş onun son ve nihai ölümünü seyredip dinliyor!" Delifişek söylediklerinin etkisinin hissedilmesi için durakladı. "Ceset'le bunları yapmak istiyorum işte."

"Kusura bakma ama, bu konuyu gizli tutmak niyetinde değilsin gibi bir izlenim edindim. Ceset'i toplumun üzerine bomba gibi atmak istiyorsun. Neden? Hangi amaçla?" Soruyu soran sesimdi. Öte yanda karnımın da sormak istediği birkaç soru vardı.

"Amacımın ne olduğunu anlamak zor değil. Aslında birden fazla amaç söz konusu, hiçbirini de anlamak zor değil. Birinci amaç, dürüstlüğü yeniden oyuna dahil etmek, hayata hakikat öğesini yeniden kazandırmak. İnsanoğlu, ta Filistin'deki Hıristiyan döneminin başından beri bir yalanı yaşıyor. Bu yalan, bilimimizi, felsefemizi, ekonomimizi, toplumsal kurumlarımızı ve en basit günlük varoluşumuzu; cinsel hayatımızı ve fingirdemelerimizi çarpıtmış durumda. İnsanoğlu, kolaya kaçan Hıristiyan batıl inanç tarafından uyuşturulup başka tarafa

yönlendirildiği sürece, kim olduğunu ya da kozmik tablo içindeki yerinin, Tabiat Ana'nın düzenindeki yerinin ne olduğunu keşfetmek –ya da Amanda'nın tercih edebileceği gibi yeniden keşfetmek– şansına sahip değil. Nihai hakikatin ne olduğunu bilmiyorum –yahu ben, hayatın tatlı mı ekşi mi olduğunu bile bilmiyorum" (Delifişek Amanda'ya sırıttı ve Amanda da nazlı bir edayla gülümseyerek karşılık verdi), "ama insanın yanlış bir öncülden yola çıkarsa hakikati bulamayacağını biliyorum ve Batı geleneği, iyisiyle kötüsüyle, her zaman Hıristiyan ilâhiyatı gibi yanlış bir öncülden hareket etmiştir. Bu Ceset, yalanı ortadan kaldırabilir, insanoğlunun gerçekçilik öğesiyle birlikte her şeye yeniden başlamasını sağlayabilir. İlk amaç bu."

Sporcudan dönme kanun dışı adam boğazını temizledi. Yoksa midesini miydi? "İki numaralı amaç," dedi, "düzende yaratacağı sarsıntı. Aman yarabbim, otorite sıkı bir darbe yiyecek."

"Kilise otoritesini mi kastediyorsun?"

"Hayır, oğlum, otoriteyi kastediyorum, o kadar. Seküler otorite kendini Hıristiyanlığa fazla yakından bağlamak hatasını yaptı. Aslında, bütün Filistin dönemi Hıristiyan tezgâhı otoriteci; Tanrı'nın –kralın, büyük patronun– en tepede oturduğu feodal bir sistem. Denetim manyakları, ödüllendirme ve cezalandırma sapıkları ve iktidar tacirleri için en ideal dini örgüt. Böylesine görkemli biçimde başarıya ulaşmasına şaşmamalı."

"*Eski* dinde patronlar yoktu," dedi Amanda. Yaptığı küçük gözlem beni etkilememişti.

"Hayır," diye onayladı Delifişek, "doğada da patronlar yoktur. Ama Hıristiyanlık doğaya dayalı değil, politik bir modele dayalı. Ta İmparator Konstantin dönemi kadar eski bir zamanda otoriteler Hıristiyanlığı en mükemmel cephe olarak saptamıştı ve o tarihten beri zavallı İsa'yı kullanmaktalar–işlerini desteklemek için, ordularını onaylamak için ve genellikle de insanları boyunduruk altına almak, güdümlemek için kullanmaktalar onu. Napolyon, Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu'nu hacamat etmek zarafetini göstermişti ama, bir de şu aralar bütün Avrupa'da iktidar olan Hıristiyan Demokrat denen partilere bakın: Ne zaman hükümete bir Hıristiyan Demokrat parti gelse, biliyorsun ki, Vatikan bir parça toprağı daha ele geçirmiş. Hem Amerikan devlet yönetimi hem de Amerikan iş dünyası –artık aralarında bir fark kaldıysa– Hıristiyan retoriğe bulanmış durumda, una bulanmış tavuk budu gibi."

Tavuk buduna yaptığı gönderme karın nahiyesini mahrumiyet içinde kükretmişti. Biraz daha az dramatik bir biçimde benimki de peşi sıra kükredi.

"Hayli ironik bir durum," diye devam etti Purcell, "çünkü anladığım kadarıyla İsa, özgürlük adına mücadele veren, otoriteyi hakir gören bir radikalmiş –bankerlerin kıçına tekmeyi savurup başpapazlarla dalga geçmiş. Ancak –*ancak*– son gülen yine de o olabilir. Çünkü otorite, kendini Mesih ile –daha doğrusu Mesih üzerine kurulu Hıristiyan yalanıyla– özdeşleştirmeyi seçti ve şimdi bizim elimize o efsaneyi havaya uçurma imkânı geçti. Papalık'tan Beyaz Saray'a, Pentagon'a, iş üzerindeki polise dek bütün otorite bunun neticesinde zarar görecek. Topunu havaya uçurup cascavlak ortaya serebiliriz lan!"

Delifişek kahkaha atıyor, masayı yumrukluyor, yerçekimine âşık olup yere düşen Kraft marka bir hazır köfte gibi aşağı yukarı zıplattırıyordu Ceset'i.

Yılmış bir halde başımı iki yana salladım. "Delifişek," dedim ciddiyetle, "seni bu meseleyi fazla hafife almakla suçlamak istemiyorum, çünkü anladığım o ki, Ceset'i teşhir etme gerekçelerinde bayağı ciddisin. Üstelik tamamıyla kötü gerekçeler de değil bunlar. Ana hatlarıyla anlattığın ilk amaçta yoğun bir ahlâki idealizm var; ikincisinde de, yani, yoğun bir ilâhi adalet söz konusu. Ama neticede her ikisini de reddetmek, süper basın toplantısı fikrini reddetmek zorundayım; çünkü, Delifişek, böyle bir eylemin doğuracağı çok ciddi sonuçları göz ardı ediyorsun bence."

Purcell'ın sırıtışı, Los Angeles'taki atlı Ralph Williams heykelinden kayan hasta bir güvercin gibi kayıp düştü yüzünden. Bir puro daha yakarken eliyle devam etmemi işaret etti.

"Yanlışım varsa düzelt beni: Hıristiyanlığın, en iyi haliyle İsa'nın öğretilerinin çarpıtılmış biçimi olan, en kötü haliyle de insanoğlunun hürriyetini kısıtlayan, insan ruhunu bastıran otoriter bir sistem olan bir dinin canına okumak için kullanacaksın Ceset'i."

"Ha evet, yaklaşık böyle hissediyorum."

"Bir kere Delifişek, Hıristiyanlık kendi kendine ölüyor. En hayati enerjileri zaten ölmüş durumda. Geniş çaplı felsefi ve psikolojik başkaldırıların söz konusu olduğu bir dönemde, çeşitli teknolojik yeniliklerin bileşkesinin yarattığı ender bir evrimsel patlama çağında yaşıyoruz, Amanda'ya da açıkladığım gibi. Bu değişim döneminden çıkınca –eğer dönemin gerilimi ve travması kendimizi mahvetmeye yönelt-

mezse bizleri– eskiye ait birçok şeyin, tutumların ve öğretilerin tanınmaz biçimde değiştiğini ya da topyekûn ortadan kalktığını göreceğiz. Şu anki başkaldırımızın kazazedelerinden biri de hiç kuşkusuz Hıristiyanlık olacaktır. Ayakta kalamayacak denli (manevi düzeyde) tesirsiz ve (entelektüel düzeyde) çelişkili. Yani, Mesih'in dirilmediği bilgisini halka dayatarak zaten doğal sürecinde seyreden bir ölümü aniden, hoyrat bir biçimde hızlandırmış olursun yalnızca. Ölümün eşiğindeki kanser hastasına bazukayla ateş etmeye benziyor bu."

"Daha iyi ya," dedi Purcell. "Niye işi uzatalım? Otoriter, yaşam karşıtı eski usullerin sonunu hızlandırmak için elimizden geleni yapalım işte, hatta görev addedmeliyiz bunu. Ulan ben uyuşturucu satmaya bu nedenle başladım. Tatlı kazanç uğruna bir ürün satıyor değildim yalnızca, kafalarının içine yeni bir gözle bakmanın yolunu satıyordum insanlara, varoluşlarına dair yeni boyutlar açmakta kullanabilecekleri, bol miktarda kuvvetli enerji yüklemesi yapıyordum onlara. Bir şeylerin değişmesine yardımcı olmaya çalışıyordum. İyi yönde değişmesine. Tripimin bir parçası da buydu."

"Ütopyacısın sen, sen busun işte. Gözü dönmüş bir ütopyacı, öyle değil mi? Bu mumyalanmış İsa'yı dünyanın üstüne itmekle nasıl bir ütopya yaratacağını söyleyeyim sana. Thoreau bir zamanlar, 'insanlar sessiz bir yeis içinde yaşıyorlar' diye yazmıştı. Lanet olası doğru bir özet bu. İnsanların çoğu yalnız, insanların çoğu korku içinde. Dışa vurmayabilirler ama öyleler. Medeni Batı dünyasının insanlarının sahip olduğu tek şey Mesih'e duydukları inanç. Çünkü dini vecibeleri yerine getiren Hıristiyanlar olmasalar bile –ki artık muhtemelen çoğunluk için bu durum söz konusu– hâlâ Hıristiyanlığın Tanrı'sına inanmaktalar. Ve ölüm ya da ciddi bir hastalık ya da kendinden şüphe etme ya da hüsran gibi stresli dönemlerde Tanrı inancına avdet ederler. Onlara sebat etme istemini veren tek şey bu inanç. Dini inancın nihai işlevi ölümün alt edilmesidir. İnsanın ölüm korkusunu ve ölümden sonra olabileceklere ilişkin dehşet duygusunu yenmesine yardımcı olur dini inanç. Eğer İsa'nın öldüğünü –*ve ölü olarak kaldığını*– öğrenirse geriye onun için ne teselli kalır ki? İnsanların çoğu, eğer İsa yaşamıyorsa Tanrı da yaşamıyor sonucuna varacaktır korkarım. Ve eğer Tanrı yaşamıyorsa geriye ellerinde ne kalır? Anlatabildim mi?

"Yaşadığımız değişimler nedeniyle manevi çöküşün hüküm sürdüğü bir döneme sıkışıp kalmışız. İnsanoğlu daha şimdiden ümidini yitirmekte. Yaşadığı dünya berbat bir halde ve onu kurtarma seçenekleri

birer birer tükeniyor. İsa'nın ölümlü olmasının onu nasıl etkileyeceğini düşün. Senin planın, çok karanlık bir yeisin ve ümitsizliğin hüküm sürdüğü bir yüzyılın içine itecektir insanları. Paniğe kapılacaklardır. Deliye döneceklerdir. İntihar furyası yaşanacaktır. Emekli insanlar uyku haplarını yutacak, diş hekimleri dolgu yaparken sinir krizi geçirecek, satıcılar randevularını iptal edecek, sekreterler daktilolarına boş gözlerle bakacak, anneler gayesizce dolaşmaya çıkıp çocuklarını terk edecek, akıl hastaneleri dolup taşacak, taşrayı suç dalgası kasıp kavuracak, her oluktan kan akacak, her yüzden soğuk kasvet okunacaktır. Senin planın, toplum istikrarını darmadağın edecektir."

"Yapma be Harikulade, aşırı dramatize ediyorsun. Bazı insanların aklını başından alacaktır elbette. Yaşlıların, katı düşünenlerin ve zayıf karakterlilerin. Oh ne âlâ denecek bir durum değil ama, insan türünün aklı başında bir yöne doğru evrilmesini sağlamak için de gerekli. Evrim her zaman kurban verir. Bunun yanı sıra ilgi duyup konuyu deşecek bir dolu insan çıkacaktır. Mesih'in ölümlü olması Batı insanı için yepyeni bir başlangıç anlamına gelebilir. Ortalıktaki bütün bokluklar temizlenir; yeni, saf ve dürüst, fırtına gibi bir başlangıç yapılır, aslında kim ve ne olduğumuzu, evren ve 'Tanrı' lakabını taktığımız kuvvetler bakımından hangi noktada durduğumuzu keşfetmek için. Gençler bu işe atılır. Seve seve üstüne atlarlar. Genç ve yaratıcı insanlar böyle bir fırsatı memnuniyetle karşılarlar, hemen kolları sıvayıp daha özgür, neşeli, gerçekçi bir kültür yaratırlar. Şu 'istikrarlı toplum' safsatası da nedir? Dalga geçiyorsun herhalde. Doğa istikrarlı değil. Yaşam istikrarlı değil. İstikrar doğal değil. Yegâne istikrarlı toplum polis devletidir. Bir toplum ya özgürdür ya da istikrarlı. Aynı anda ikisi birden olamaz. Seçimini yap. Ben şahsen, katı, yapay bir toplumdansa her zaman özgür, organik bir toplumu tercih ederim. Eğer insanlar, korku ve ölümden kurtulmak için illaki Cennet değneğini kullanacak denli zayıfsa belki de ihtiyaçları olan şey, korku ve ölümdür. Çıldırıp kendilerini sokaklara vurmaktan, birbirlerini soymaktan ve birbirlerini gebertmekten İsa yalanı sayesinde geri duracak kadar ahlâksızsalar siktirsinler efendim, bırak çıldırsınlar; çünkü layık oldukları şey, suç ve deliliktir belki de."

Karnım, havada iki tur atıp bir de pike yaptı. Bir nota dalgalanması sindirim borumdan yukarı kıvrılıp fışkırdı, sanki sindirim borum klaksondu ve zenci adam, o Roland Kirk de burunun öbür ucundaydı. Kendimi ortalarda bir yere sıkıştırıp Roland Kirk'ü solosunun ortasında bastırdım. Yakın bir zamanda yemek yemezsem müzisyenler birli-

ğinde hır çıkacak diye düşündüm.

"Rahibe Elizabeth'le Rahibe Hillary'yi hatırlıyor musun?" diye sordum Purcell'a. "İsa'yla evlilik yemini etmişlerdi. Dirilmemiş İsa'nın onları nasıl etkileyeceğini zannediyorsun? Kilisede geçirdiğin bir yıl içinde tanıştığın diğer cesur rahibeleri ve rahipleri nasıl etkileyecek? Onların hak ettiği şey, ölüm ve korku mu, Delifişek? Peki ya annen baban, erkek kardeşin ve kız kardeşlerin, onlar iyi birer Episkopal Hıristiyan, öyle değil mi? En hayati inançlarının aniden yerle bir edilmesini hak ediyorlar mı? Peki ya benim ebeveynim, anacığım, babacığım? Onlar iyi insanlar, benim için ve tanıdıkları diğer herkes için hep ellerinden gelenin en iyisini yaptılar. Nazik ve cömert, *duygulu* insanlar. Annemin hayatta sahip olduğu tek şey din. Kendini, kalben ve ruhen ziyadesiyle efsanevi bir öğretiye adamış olması, onun adına o öğretiyi yok etme hakkını verir mi bize? Ne de olsa, o öğreti, ahlâkî düzeyi en yüksek ilkeleri içermekte. Hıristiyan standartları sayesinde, bu standartlara eşlik eden bilgilerin sahteliğine rağmen, onlar sayesinde daha iyi bir yaşam sürdü. İncil-i Şerif'in çoğunun yalan olması neyi fark ettirir? Sürükleyici bir hikâye, kahramanın sözleri de insanın, bugün bile, yaşam boyu örnek alabileceği mükemmel sözler. Benim etik anlayışım –ve eğer kabul edersen seninki de– doğrudan Hıristiyanlıktan kaynaklanıyor. Ona hiç mi bir şey borçlu değiliz? Ahlâk kaynağımızı kirletmeye hakkımız var mı? Annemi ve diğer milyonlarca anneyi mahvetmeye hakkımız var mı?"

Delifişek hemen cevap veremedi. Sessiz, derin düşüncelere daldı. Midesi bile suskundu. Delifişek'in ruh hali, pansiyonda aşçının soğanlı ciğer pişirdiği akşamki haliydi; duşarısı eksi beş dereceydi ve televizyon bozuktu. Sonunda şöyle dedi: "İsa'yla bir alıp veremediğim yok. Onun adına bunca insanın öldürülüp aldatılmış olması onun suçu değildi. Yaşamış en büyük heriflerden biriydi. Onun nesini tutuyorum biliyor musun? Vaaz ettiği gibi yaşadı. Örnek oluşturarak öğretti. Sonuna kadar gitti, ödün vermedi, riyakâr değildi. Yalnızca otoriteye karşı olmakla kalmadı, özel mülkiyete de karşıydı. Otoriteyle mülkiyeti reddeden herkes benim gönlümde sevgili bir yere sahiptir. İsa, ha? Adama *âşığım* ulan?"

"Evet, Delifişek," dedim, "bunu biliyoruz. Tepeni attıranın, Mesih ya da onun özgün öğretileri olmadığının farkındayız."

"Hayır onlar değil. Kafamı bozan, İsa'nın zamanla temsil eder hale geldiği şeyler. Sapıklıklar, zulüm ve yalanlar. Benim anlamadığım,

Harikulade, senin nasıl olup da sırf bir parça iyiliğe sebebiyet verdiler diye yalanları savunduğun. Bir de bilimadamı olacaksın. Bilimadamlarının, sonuçları ne olursa olsun daima gerçekler üzerinde ısrar ettiklerini sanırdım."

Düşüncelere dalma sırası bana gelmişti. Ben bir yanıt telaffuz edemeden Purcell yeniden konuştu.

"Dünyanın berbat halde olduğunu, seçeneklerimizin birer birer tükendiğini sen kendin söyledin. Radikal sorunlarımız var ve radikal sorunlar, radikal çözümler gerektirir. Liderlerimizin bizim sorunlarımızı çözmeyecekleri açık. Bir kere bizi bu berbat duruma getirenler, iyisiyle de kötüsüyle de liderlerdi. Bizi bu berbat durumdan kurtaracak denli radikal bir programı ileri sürecek kadar vizyon ve cesaret sahibi değil hiçbiri. Ceset'i ifşa etme planımın bu denli önemli görünme nedeni bu işte. Sapına kadar radikal; teknik açıdansa masum bir dolu insanı incitecek falan ama, işe yaraması muhtemel *tek* çözüm. Toplumu öylesine sıkı sarsabilir ki, toplum, hayata karşı yepyeni bir yaklaşımı benimsemeye zorlanabilir. Teknolojimiz sayesinde aya çıksak da bizleri Karanlık Çağlar'da yaşatan otoritelerimizden kurtarabilir, batıl inançlarımızdan kurtarabilir. Bana göre tek çıkar yol bu. Ceset'i bulmamın bir tesadüf olduğunu sanmıyorum doğrusu. Onu bulmam önceden *düşünülmüştü*, insan soyunu kurtarmak için yapılmış ilahi bir planın parçası bu diye düşünmeye başladım. Eh, bütün türleri kurtarmak için bazı türlerin yok edilmesi gerekiyorsa, ne yapalım, evrimin işleyiş tarzı hep öyle oldu. Ama hiçbiriniz planımı gerçekleştirmem için bana yardım etmek istemiyorsanız, sorumluluk altına girmekten korkuyorsanız, tek istediğiniz Ceset'i toprağa gömüp unutmaksa . . ."

"Asla Ceset'i toprağa gömmek istediğimi ima etmedim," diye itiraz ettim.

"Doğru. Sen onu *ne* yapmak istediğini bilmiyorsun."

"Evet, biliyorum. Artık biliyorum. Bana fikir verdin. Ceset'i insanlığın koşullarını, tüm toplumsal dokuyu paramparça etmeden iyileştirmekte kullanabileceğimiz bir planım var."

Purcell kuşkulu baktı. "Neymiş o?" diye sordu.

"Çok basit. Ancak dünya yönetimindeki kilit kişilere açıklarız Ceset'in varlığını. Papaya Ceset'in bizde olduğunu bildiririz, tabii zaten bilmiyorsa. A.B.D. başkanına ve nüfuz sahibi bir iki başka yetkiliye bildiririz. Ve Ceset'in kamuoyuna açıklanmasının doğuracağı bütün sonuçların idrakine varmalarını sağlarız. Tamam mı? Ardından talep-

lerde bulunuruz. Mesela papadan yapay doğum kontrolünü yasaklayan genelgesini iptal etmesini talep ederiz. Nüfus sorununu çözmek yönünde bayağı bir yol kat edilir böylelikle. Başkandan yabancı topraklar üzerindeki bütün ABD birliklerini geri çekmesini, provokatif savunma sistemlerini hurdaya çıkarmasını talep ederiz. Ve yine papadan herhangi bir milletin silahlı kuvvetlerine hizmet eden her bireyi aforoz ettiklerine dair genelge yayınlamasını talep ederiz. Savaş ve saldırganlık sorunu da böylece hallolur. Kongre'nin, yalnızca elektrikle çalışan otomobil üretmeye yanaşana dek Detroit'i kapatmasını talep ederiz. Çevre kirlenmesi ve ekoloji sorunun çözülmesinde bunun ne kadar işe yarayacağını düşün hele. Ne demeye getirdiğimi anlıyor musun? Bizzat otoritelerin topluma el atmasını, toplumu daha sağlıklı, mutlu kılmak üzere harekete geçmesini talep edeceğiz. Yoksa. Yoksa İsa'nın ölümlü olduğunu halka açıklayıp oyunu bozacağız."

Delifişek kükredi. "Şantaj! Harikulade, seni sinsi orospu çocuğu, şantajcısın sen. Utanmıyor musun? Vallahi, şaştım kaldım. Başkana ve papaya şantaj yapmamızı öneriyorsun." Purcell, bir dodonun tacizine uğrayan bir gül ağacı nasıl sarsılırsa öyle sarsılıyordu gülmekten. Kiler nesli tükenmiş kuşun tüyleriyle kaplanmıştı. "İşe yarayabilir. Bilmiyorum. Kusursuz bir plan yapmalıyız ki, hemen bizi öldürüp tehdide son veremesinler. Sanki paraşütü icat etmek üzere olan Leonardo da Vinci'ymişiz gibi oturup her ayrıntıyı ince ince düşünmeli, kusursuz yapmalıyız. Kaltakça bir tezgâh olacak–ama işe yarayabilir. En azından üzerinde düşünmeliyiz." Kalçasına bir şaplak indirdi. Dodolar yine iş başındaydı.

Saat 6.50'yi vurdu (buna vurmak denebilirse). Kilere kapanalı on saat olmuştu. Yavru Thor ilgi için çırpınıyordu. Mon Cul bu kadar da uzun vardiya olmaz ki diye söyleniyordu (vahşi doğada babuin nöbeti beş saat sürüyordu ancak). Karnım açtı, yorgundum ve puro dumanı yüzünden boğulmak üzereydim. Purcell'la sonunda görece bir anlaşma zemininde buluşmuştuk. Toplantıyı kapatmak için uygun bir ana benziyordu, tam kapatacaktım ki Amanda eliyle konuşmak istediğini işaret etti. "Lütfen buyur," dedim; zira o gün çok az şey söylemişti, görüşlerini duymak için sabırsızlanıyordum.

"Meksika'da kelebek gezintisine çıkmıştım," diye başladı Amanda, "genç bir Amerikalı adamla yaşlı babaannesi beni arabalarına almayı teklif ettiler. Genç adam Ohio'da bir okulda öğretmenlik yapıyordu. Seksenin üzerindeki babaannesiyle birlikte yaşıyordu. Yaz tatilinde

Meksika'yı gezmek istemişti ama ninesine bakacak kimse yokmuş. Zaten de öğretmenin maaşı çok azmış. Bütün para babaannedeymiş. Bu yüzden onu da yanına almış.

"Birkaç gün onların arabasında dolaştım. Felaket sıcaktı. Bir gün öğleye doğru babaanneye inme indi ve öldü. Çölün ortasındaydık, herhangi bir yerleşim yerinin kilometrelerce uzağındaydık. Ne yapabilirdik? İşte babaanneyi benim uyku tulumuma koyup güzelce fermuarladık. Sonra arabanın tepesine bağladık. Yola devam ettik. Peşimizde akbabalarla.

"Akşam karanlığına doğru orta büyüklükte bir kasabaya vardık. Boğazınız kupkuru olmuştu, ayaküstü soğuk bira içmek için bir barda durduk. Dışarı çıktığımızda bir de baktık ki araba çalınmış. Uyku tulumu, babaanne falan, hepsi gitmiş.

"Öğretmenle birlikte kasabada bir hafta kaldık. Her gün polise rüşvet yedirdik. Ama eşyalarımız katiyen bulunamadı. Bugün hâlâ Meksika'nın bir yerinde Ohiolu bir öğretmene ait kayıp bir araba var. Kayıp bir uyku tulumu. Kayıp bir babaanne. Belki hâlâ arabanın tepesine bağlı duruyordur kadın."

"Enteresan bir hikâye" diye teslim ettim, "ama anlayamadım, konumuzla ne ilgisi–"

"Henüz bitirmedim. Öğretmenle ben sevgili olduk. Babaannenin parasıyla kerpiç bir ev kiraladık, Meksikalılar gibi yaşadık. Her sabah kalkıp tortilla pişiriyordum. Ben iş yaparken öğretmen, donuyla gölgede oturup bana yüksek sesle birtakım kitaplardan bölümler okuyordu. Klasiklerden ürkütücü metinlere uzanan edebiyat zevki bana göre değildi ama, bana bir şeyler okumak onu mutlu ettiğinden itiraz etmiyordum.

"Bir sabah karamsar bir Rus tarafından yazılmış bir hikâye okudu bana. Müminlerin zekâsını sınamak isteyen bir adam hakkındaydı. Adam çileciliğin vecibelerini yerine getirmeye ve sahte derin düşünceler telaffuz etmeye başlamış. Kısa bir zaman sonra, uydurma öğretilerini vaaz ettiği binlerce mürit toplamış etrafında. Onu aziz ilan etmişler. Derken bir gün, kendisine inanlara nasıl kolayca aldandıklarını göstermek için kendilerine öğrettiği her şeyin zırva olduğunu açıklamış. İnançları olmadan yaşayamayacakları için onu taşlayarak öldürmüşler ve öğretilerine inanmaya devam etmişler."

Amanda dışarı çıkmak üzere ayağa kalktı.

"Ne demek istediğini anladım," dedim.

"Ben de anladım," dedi Delifişek Purcell.

Bütün müzakerelerimiz boşuna mıydı?

Toplum Ceset'i bir şaka mı addedecekti?

İsa, yaşarken olduğu gibi ölüyken de insanlığı günahlarından arındırmakta başarısızlığa mı uğrayacaktı?

Kıçımızdan mı vurulacaktık?

Buradan nereye gidebilirdik?

* * *

Karanlık çökmüştü. Ördek avcıları su yollarını çoktan terk etmişlerdi. Yeşil tonda bulutlar ayı gölgelemekteydi.

Thor'u yıkamasını seyretmek üzere Amanda'nın peşinden üst kata çıktım. Mahrem yerlerini ovalarken tahrik oldum.

Amanda, Ceset'e bağladığımız ümitlerin nafile, onunla ilgili korkularımızın da temelsiz olduğunu ima ettiği halde, ben yine de kilerdeki ilk toplantımızın faydalı olduğu inancındaydım. Meseleyi perspektifin ön planına oturtmuş, derinlemesine yapılacak tartışmaların ana hatlarını çizmiş ve bazı pürüzleri halletmişti toplantı. Konuşmaların yüzde doksan dokuzunu Delifişek'le benim yapmış olmam beni ne şaşırtmış ne de üzmüştü. Ziller'lar kendi şahsi âlemlerine dalmışlardı, bizimkinden daha mutlak düzeyde âlemlerdi bunlar belki de. Zamanı gelince konuşacaklardı. Ya da harekete geçeceklerdi. Özel bir bilgeliğe sahip oldukları kanaatimi korudum, mumyayla ilgili her ne çözüm düşünülecekse ona önemli bir katkıda bulunacaklarından emindim. Son karar tarihine daha iki gün vardı. Beklemeye hazırdım.

Yavru Thor, Amanda taşaklarını sabunlarken kıkır kıkır güldü. Ufacık penisi Amanda'nın kaygan ellerinde sertleşti. "İsa çarmıha çivilendi," dedi Amanda. Alelade bir ses tonuyla konuşmuştu.

"Öyle hikâye ediliyor," dedim. "Ne olmuş yani?"

"Çarmıh ağaçtır, ağaçsa fallus. Bir bit yeniği var bu işte, Marx." Thor'un organını, haça gerili İsa imişçesine inceledi. Bense onu Amanda'nın boynundaki bir zincirin ucunda hayal ettim. (Ezilip büzülme Thor, latife ediyorum yalnızca.)

"Bir bit yeniği varsa da benim için fazlasıyla anlaşılmaz. Açıklayabilir misin?"

"İsa Yahudi'ydi. Yahudilik bir baba diniydi. Hıristiyanlık da baba

ana dini olarak gelişti. Ancak *eski* din, bir ana diniydi. İki bin yıldır penis iktidarı altında yaşıyoruz."

"Kötü mü?"

"Mesele kötü ya da iyi olması değil. Asla değil. Ama fallus rahimden ayrılınca, baba anadan ayrılınca, kültür doğadan ayrılınca, ruh bedenden ayrılınca . . . o zaman hayat dengesini yitirir, insanlar hüsrana kapılır, şiddete başvururlar."

"Pekâlâ, geçtiğimiz iki bin yıl hüsran ve şiddet doluydu. Sen demek istiyorsun ki, İsa doğal dengeye sahip bir dünyada doğdu ve onu rotasından çıkardı."

"Yarın tek başına İsa hakkında düşünürken pencereni aç demek istiyorum sadece. Tepeleme kitapla dolu, havasız odanda oturma öyle. İğneyapraklara, ördeklere, tarlalara ve nehre doğru aç pencereni. Bu sayede konuya daha bütünlüklü yaklaşır, daha doğru sonuçlara varırsın."

Sözleri, yüzeyde, gayet dolaysızdı ama yine de kaçamaklı bir yanı vardı. Zihnimin kavrayamadığı bir anlam ya da sözde bir anlam saklıydı sözlerinde. İsa'yla olduğu kadar Amanda'yla da ilgili olduğundan şüphelendim bu anlamın. Lâkin başka bir laf etmeyecekti, onu zorlamamayı öğrenmiştim artık, teşekkür edip mekânıma doğru yola koyuldum.

Korunun serin karanlığında dikilip gerindim. Uzun bir gündü. Benzersiz bir gün. Ve daha her şeyin başındaydık.

Üst katta, Ziller'ın yatak odasında ışık yandı. Gülümsediğimi fark ettim. "Çok geçmeden sırlarınızı açıklayacaksınız bana," dedim perdelere silueti vuran figürlere. "Ceset halledecek bu işi."

Ardından, dört tane çiğ sosisi ve çeyrek litre pancar suyunu sakladığım garaja daldım gizlice.

John Paul Ziller, bir doksan beş boyunda ve burnuna takılı bir kemiği var. Başkasıyla karıştırıldığı enderdir. Ajanlar neden hâlâ enselenmediğine bir anlam veremiyorlar. Ben de veremiyorum. Çünkü kanun adamları sanatlarında ustalıklı ilerlemeler kaydettiler. Teknoloji endüstriye nasıl hizmet etmişse onlara da aynı görev bilinciyle hizmet etti. Laboratuvarları, bilgisayarları, kimyasal formülleri, geniş elektronik iletişim ağları, üniversite eğitimi almış tetikçileri ve emrinde çalışan milyonlarca muhbiriyle infaz daireleri, cangılda doğmuş bir büyü-

cüyü, nam salmış bir sporcu-haydutu, kırk beş kiloluk bir babuini ve Mesih'in bedenini bulup yakalayamıyorsa eğer, Ford'un çöküşü ya da Standard Oil şirketinin kâr edemeyişiyle aynı boyutta bir başarısızlığı kabullenmesi gerekir.

Büyücünün numarasının başarıya ulaşmasını bütün kanım, canım, nefesimle destekliyorum. Ancak umudun sesi gönlümde pek fırtınalar kopartmıyor.

Bu arada Amanda kendi halinde uğraşıyor. Neyle mi? Doğruyu söylemek gerekirse bu raporun konusu olan şeyle. Şu an için trans tekniklerinin mükemmelleştirilmesiyle. Artık hiç çaba sarfetmeden trans aşamasına geçiyor, gece haberlerini açarcasına zorlanmadan açıyor "sesler"i. Ama hep aynı tavsiyeyi alıyor: "Mektup var."

Bu nedenle Amanda bir mektup bekliyor. Ben beklemiyorum. Burada elimize nasıl bir mektup ulaşabilir ki? Ajanların bize gelen postaya nasıl müdahale ettiklerini anlatmıştım. Hem John Paul Posta İdaresi'ne yerini belli edecek kadar ahmak mıydı? Şaçma sapan bir fikir, şu mektup meselesi. Şu aralar restorana gelen tek şey yağmur. Uçakla, ekpres postayla, torbalar dolusu. Bu kadar yağmur adresimizi nereden öğrendi acaba?

Cumartesi sabahı Salvadore Gladstone Tex, hayvanat bahçesinin kapısını yumrukladı. Kovboyun satılık değerli bir şeyi vardı belki, ama kapıya cevap veren olmadı. Daha sonra Çiftçi Hansen geldi, kapıya astığımız yazıyı okudu ve gitti. Şöyle yazılıydı kapıda: *Pazartesiye Kadar Kapalıyız*. Cip ön tarafta park edilmişti; Hansen, içeride neler olup bittiğini merak etmiştir muhtemelen. Hasta olup olmadığımızı merak etmiş olabilir. Salvadore Gladstone Tex'in neyi merak ettiğini kim bilebilir. Yahudi Anası'na atlayıp dört nala uzaklaştı, sümükleri rüzgârda savrularak.

O cumartesi mekânımda yalnız kaldım, Amanda'yla John Paul kendilerine ait mabetlerinde geçirdiler günü, Purcell kurallara uyacağına söz vererek günü mutfakta geçirdi, kilerin kapısına yakın bir yere döşeğini serdi. Bütün enerjimizi Ceset üzerine düşünmeye yoğunlaştıracağımız gündü bu gün.

Hava soğuk ve sisli olduğundan penceremi açmayı ihmal ettim. Doğrusu, ne işe yarayacağını anlamamıştım.

Yaklaşık iki bin yıl önce, Yahudi-Şark kültürünün kokuşmuş, kasvetli, civcivli, nefesi kesilmiş, kanlı, patlak gözlü, göğsünü paralayan, elemli, hiddetli, yağlı ve ateşli dünyasına bir bilgelik güllesi düştü, tıpkı bir inci tanesinin ter dolu bir kovaya düşüşü gibi. TAMAM!

Adamın adı Yeşu ben Miryam idi ama tarih onu, Mesih ya da İsa olarak tanıdı. Özür dilerim efendim, yüzünüz tanıdık geldi ama isminizi çıkartamadım. TAMAM!

Tahta tarım aletleri zanaatçılığıyla geçen bir meslek hayatından sonra Yeşu (ya da İsa), gezgin bir haham olma arzusuna kapıldı, kardeşlik sevgisine dayalı bir felsefeye fanatik biçimde bağlanarak mahalli bir tantanayı fiştekledi. Güçlü karakteri benzersizdi, gelgelelim düşünceleri hiç de özgün değildi. Hatta, hayatı boyunca tek bir gerçek içgörüye sahip oldu (o bile Hindistan ve Tibet'te herkesin bildiği, sıradan bir içgörüydü). Cennet Krallığı'nın insanın *içinde* olduğunu anlayınca Noel ağacı gibi ışıl ışıl yandı ve Batı medeniyetini yirmi yüzyıl boyunca aydınlattı. Onu çivilediler ama fişten çekemediler. TAMAM!

Michigan'daki bir tımarhanede her biri kendini İsa Mesih zanneden üç akıl hastası yaşamakta. Hepsi de doğru düşünüyor tabii ama, sırrı –yani ilahi olduğunu bilen herkesin ilahi olduğunu– öğrenince kafaları karıştı, kendilerini tımarhaneye düşürtecek şekilde davrandılar. Kültürleri ilahi vahye hazırlamamıştı onları. Yegâne mantıklı cevabı öğretmek bir yana yegâne önem taşıyan soruyu – "Ben kimim?" sorusunu– bile sormaya teşvik etmemişti. Böylelikle orta sınıfın alt kesimine mensup bu üç işçi hırbo, benlik bilgisiyle yüz yüze gelince onu pazar okulu Süpermeni gibi saçma bir vizyon şeklinde tercüme ettiler, sonra da niye tımarhaneye kapatıldık diye şaştılar. Çetin cevize çattınız, çocuklar. Tanrımızın uzak durması kadar tekil olmasını da tercih ediyoruz. TAMAM!

Yahudi geleneğinden gelen bir peygamber olan İsa'nın Yahudi olmayanlarla arası yoktu pek. ("Ben İsrail evinin kaybolmuş koyunlarından başkasına gönderilmedim." Matta 15:24.) En azından bir vesileyle Yahudi olmayanlardan köpek diye bahsetmişti. Misyonunu Yahudi emellerinin gerçekleştirilmesine yardım etmek olarak görüyordu –ve bu misyon, korkunç bir fiyaskoyla sonuçlandı. Yahudi düşünce tarzı temelinden ayrı düştüğü tek nokta insanın düşmanlarını da sevmesi gerektiğine inanmasıydı. Kesinlikle radikal bir ayrılık ama kendi adına Yahudi olmayan bir dinin kurulmasının ima edilmesi bile onu dehşete

düşürürdü. Asla bir kiliseyi, hele bir engizisyonu desteklemek niyetini taşımamıştı. TAMAM!

İSA: Baba, baksana.

TANRI: Efendim oğlum?

İSA: Bu sabah Batı medeniyeti peşime takılıp eve kadar izledi beni. Onu eve alabilir miyim?

TANRI: Katiyen olmaz, oğlum. Derhal bırak onu bakayım. Kimbilir nerelerde dolaşmıştır.

TAMAM!

Soytarı bir kaos yaratığıdır. Görünümü saygınlık anlayışımıza bir sataşma, hareketleriyse düzen anlayışımızın alaya alınmasıdır. Soytarı (özgürlük) daima polisler (otorite) tarafından kovalanır. Soytarıların çekingen umutları, hiç şaşmadan kısa süreli (hayata renk katan?) düzensizlik sıçrayışlarına sebebiyet verir, ki bu sıçrayışları da statükodan gelen ezici bir misilleme takip eder; işte tam da bu nedenle komiktir soytarılar. Sakar bir soytarının tabuları yıkışını seyretmek çok hoşumuza gider; delice ve özgür koşuşturmasını seyrederken âdeta koşuşturan bizmişiz gibi heyecanlanırız; şamarı yiyip oturduğunu, düzenin sağlandığını görmek bizi rahatlatır. Ne de olsa hürriyete ancak bir noktaya dek göz yumabiliriz. İsa'nın süklüm püklüm, düzene uyum göstermeyen –insanların güldüğü, eziyet ettiği, tepeden baktığı – bir soytarı olarak otoritenin sorumluluk numaraları karşısında çarmıha gerilme pandomimi oynadığını düşünün. TAMAM!

"İsa, benim, hani senin aşkın lakırdılarını köşe başlarında eğleşen delikanlıların ağızlarına sakız olmuş laflara katan, şu dost canlısı zamane rahibi. Hey! Benimle koşar mısın, İsa?"

"Yahu, seninle koşuyorum, sana pas atıyorum, topu seninle birlikte sürüyorum. Ama sen hâlâ kaybediyorsun." TAMAM!

Tanrı dünyayı öyle çok seviyordu ki vücuda getirdiği yegâne oğlunu kurban verdi, sırf biz mahvolmayalım diye, sonsuza dek . . . TAMAM!

İsa, aslında yaşadığına dair hiçbir tarihsel kanıt yok. İsa, İncil-i Şerif'in çoğu Yunan efsanesi, edebi süslemeler ve reklam malzemesi. İsa, senin hakkında o kadar az şey biliyoruz ki. İsa, senin yokluğun mu yüreklerimizi giderek sevgiyle doldurmakta? İsa, sen bizimle değilsin, kilisenin senin ismin etrafında ördüğü soyutlamalar var elimizde yalnızca. İsa, sen bir gizemsin. Tüm gizemlerin üzerine, ne kadar dünye-

vi olurlarsa olsunlar, Tanrı kokusu bulaşmıştır. İsa, senin oynadığın oyun bu mu? TAMAM!

İsa, bankerlerin masalarını devirip kapitalistleri tapınaktan kovduğunda, özgürlük davası uğruna şiddetli bir devrim yapma hevesine kapıldı geçici bir süre için. Bu davranışında sebat etmedi. Asi olmayı sürdürdüğü halde, çürümüş düzenin şiddet yoluyla devrilmesini değil, insanların bilinçlerinde gerçekleşecek bir devrimi destekleyecekti İsa. Katlandığı zahmet karşılığında koca çivilere asıldı. Militan muhalefette sebat etseydi acaba kaderi farklı olur muydu? İsa, siyasi hedefler gütmeyi reddedince halk desteğini yitirdi –ve bir miras edindi. TAMAM!

İsa, Celile'nin kırmızı sert toprakları üzerinde bir gemi gibi süzüldü. Erkeklerin melankolik müzikler eşliğinde dans ettikleri ziyafet sofralarının önünden süzüldüğünü hayal edin İsa'nın. Zeytin bahçelerinin içinden, kara üzümlerin birer ay gibi somurttuğu üzüm bağlarının içinden süzüldüğünü. Peynirciler Vadisi'nin iki yakasını birbirine bağlayan viyadükten süzüldüğünü. Olgunlaşan buğdaylarla kaplı yamaçlarda bir aşağı bir yukarı süzüldüğünü. Harp şeklindeki Celile Gölü etrafında süzüldüğünü. Sıcağın içinde, köpeklerin havlama ve çekirgelerin kıt kıt sesleri arasından, yüklerine Doğu baharatlarının kokusu sinmiş geviş getiren deve sürüleri arasından, pır pır kanat çırpan yarasaların akşam karanlığında kuyu başlarındaki kadınları korkuttuğu virane köylerden süzüldüğünü. Ve bir gemi gibi süzülürken daima deliliğini; bağışlama ve sevgiye dair delice, aşırı, yapısız, doğrusal olmayan, şiirsel gevezeliklerini hayret içindeki havarilerine sıçrattığını düşünün. TAMAM!

* * *

Beyin takımı çalışması açısından benim için iyi bir gün değildi. İsa imgesine çeşitli ve olmadık yönlerden yaklaştım. Aynen East River Enstitüsü müdürünün benden yapmamı isteyeceği gibi ama, herhangi bir açı üzerinde bir iki dakikadan fazla yoğunlaşmakta güçlük çektim. İnsan kalabalıkta bir arkadaşını nasıl gözden yitirirse ben de iyi fikirlerimi öyle gözden yitiriyordum, zihnim ağza alınmaz yönlerde dolanıyordu ve itiraf edeyim ki, altı sefer uyuyakaldım.

Akşama doğru –ve Amanda'nın tavsiyesini hatırlamaksızın– bir pencere açtım, bir parça temiz havanın beynimi temizleyeceğini ümit

ederek. Yatağıma sırt üstü uzandım, nemli fakat tüy gibi hafif Skagit atmosferinin beni yalayıp geçmesine izin verdim. Loş bedeni, kadim buharlarla yüklü, çam kokulu hacmi üzerime çöktü; tuzlu titreşimleri, unutulmuş izleri harekete geçirip hayat kazandırdı.

İsa çölde bir kayanın üzerine oturmuş, düşüncelere dalmış, Tora'yı okuyordu ki, Tarzan bir keçinin üzerinde çıkageldi. Tarzan, kıtır kıtır hindistancevizi tohumu yiyor, ağız mızıkası çalıyordu. "Selam, İsa," diye bağırdı.

İsa akrep sokmuşçasına sıçradı havaya. "Korkuttun beni," diye kekeledi. "Bir an Pan sandım seni."

Kıkır kıkır güldü Tarzan. "Bunun seni niye dimdik ettiğini anlayabiliyorum. Sen doğduğunda 'Büyük Pan öldü' çığlığı yayıldı dünyaya. Ama senin de alenen gördüğün gibi, her yerim maymun gibi kıllı. Pan'ın belden aşağısı pösteki gibi tüylü bir hayvandı. Göbek deliğinden yukarısı bayağı senin gibiydi."

İsa'nın bir deri bir kemik kalmış bedeni ürpertiyle sarsıldı. "Benim gibi mi?" diye sordu. "Hayır, yanılıyor olmalısın. Söylesene ne yiyorsun?"

"Hindistancevizi tohumu," dedi Tarzan sırıtarak. "Al, birazını sana vereyim."

"Yok, teşekkür ederim," dedi İsa. "Oruçluyum." Ağzı sulandı. Dudaklarını olanca kuvvetiyle, sımsıkı kapattı ama, tek bir damla, kırılgan pembe barajı aşıp kaba bir edayla sakalına damladı. "Hem, hindistancevizi uyuşturucu bir madde değil mi?"

"Ha, kafa yapar, kastettiğin buysa eğer. Heybemde hurmalar, güvercinler ve bir kap kuzu haşlama dururken niye çiğniyorum zannediyorsun bu tohumları? Bana sorarsan, sen de kendinden geçmek için az bir şey kullanabilirsin."

Kuzu haşlama lafını duyar duymaz tükürük gölünün kontrolünü kaybetmişti İsa. Artık gömleğinin tozlu yeniyle sildi çenesini, utanç duygusu koyu yanaklarını renkten renge sokmuştu, gül parmaklı şafak vaktinin Homeros'un birçok paragrafını renkten renge soktuğu gibi. "Hayır, hayır," dedi üzerine basa basa. "Vaftizci Yahya bir seferinde beni adamotu köküyle uçurmuştu. Tatmin edici bir tecrübeydi ama bir daha asla yapmam." Gördüğü kâhince hayallerin parlak hatırasına karşı gözlerini siper etti. "Artık *doğal* bir sarhoşluk içindeyim denebilir."

Keçisinden inmiş olan Tarzan gülümsedi, "Aferin sana," dedi. İsa'nın yanına oturdu, mızıkasını ağzına koydu. Cangıl blues. "Bunlardan sol sesi çıkartmak için do majör bir ara nağme üfleyeceksin," dedi. Dediğini yaptı.

Alenen huzuru kaçan İsa araya girdi. "Pan'ın bayağı benim gibi olduğunu söylemekle neyi kastettin?"

"Sadece belden yukarısı," diye düzeltti Tarzan. "Belden yukarı, Pan, hayli ruhani bir herifti. Tarlakuşlarından daha tatlı şarkı söyler, çalgı çalardı; bahar mevsiminde güneşli bir çayır kadar sevinçliydi yüzü. O çılgın alçağın yüreği seninki gibi sevgiyle dolup taşardı. Tabii, bildiğin gibi, boynuzları vardı. Ve çatal toynakları. Aman da aman, o tüylü bacakları nasıl da dans ederdi! Ama kötü kokardı, evet Pan kötü kokardı. Kızışma mevsiminde bir kilometre uzaktan duyulurdu kokusu. Önüne gelenin üstüne atlardı. Su perisi bulamadıysa dişi keçi düzerdi." Tarzan kahkaha atıp mızıkasıyla gam yaptı.

İsa bu cinsel göndermeyi onaylamadı. Kafasını yeniden Tora'ya vermeyi denedi. Ama müthiş aklı, İbranice dersin öfkeli denizinde nereye seyretse Pan imgesini filika gibi sürüklüyordu peşi sıra. Nihayet, Musa'yı bir kenara bırakıp sordu: "Ama benim gibi olduğunu söylüyorsun."

"Öyle dedim, değil mi, yahu? Senin gibiydi dedim ama farklıydı da dedim. Pan, ormanlık yerlerin ve çayırların tanrısıydı, sürülerin ve çobanların ilahıydı. El değmemiş doğa şeyindeydi ama aynı zamanda müzik şeyindeydi. Yarı insan, yarı hayvandı. Her zaman kendi tüylü kuyruğuyla alay ederdi. Pan, doğayla kültür, tenle ruh arasındaki birliği temsil ediyordu. Birlik, ya. Biz eski kafalılar onun gidişine işte bu nedenle çok üzüldük."

Paranoyanın gazeteci çocukları suçlu gazetelerini İsa'nın gözlerinde sattılar bağrış çığrış. İsa'nın havarileri tarafından ihanete uğrayıp inkâr edildiğini tahmin ettiğinde; ölmeden önceki son sözlerinde Tanrı'yı kendisini yüzüstü bırakmakla suçladığında çığıracak olan tiz sesli afacan çocuklardı bunlar. "Beni suçluyor musun?" diye sordu. Bakışı bir fare kapanı kadar soğuk ve sinirliydi.

Tarzan bu arada artık iyice kafayı bulmuştu. Herhangi bir tatsızlık çıksın istemiyordu. "Ne biliyorsam gazetelerde okuduklarımdan biliyorum," dedi. Ağız mızıkasını ileri geri salladı, güneş ışığında pırıldadı mızıka. "Sevdiğin bir melodi var mı?"

"İçinde ruh olan her şeyi severim," diye yanıt verdi İsa. "Ama şim-

di değil. Söylesene Tarzan, benim doğumumun Pan'ın vefatıyla ne gibi bir ilgisi vardı?"

"İsa, eski dostum, ben bir Yahudi entelektüeli değilim, tapınaklardan alışkın olduğun türden ilginç teolojik tartışmalara sokamam seni. Ama ağır bir sohbetle üstüme gelmemeye söz verirsen, izci sözü verirsen, bildiklerimi anlatırım sana."

"Anlaştık," dedi İsa. Gözlerini kısarak Cennet tarafına doğru baktı, o anda ilk defa üzerlerinde, havada bir meleğin durduğunu, çölün üzerindeki katışıksız gökyüzünde tembel beyaz taklalar attığını gördü. "O melek duyduğu her şeyi yetiştirecek," diye düşündü İsa. "Sözlerime ve davranışlarıma dikkat etsem iyi olacak."

Meleği Tarzan da gördü ama pek aldırış etmedi. En son küçük hindistancevizi tohumu yediğinde bir güvercinlik dolusu melek görmüştü. Bir tanesi başına konup sırtından aşağı işemişti.

"Eski günlerde," diye başladı Tarzan, "insanlar daha somuttu. Yani soyutlamalarla, maneviyatla fazla işleri olmazdı demek istiyorum. Bir ceset çürüdüğünde ürünlerin büyümesini sağladığını biliyorlardı. Gübrenin bitkilerin yetişmesine katkıda bulunduğunu da kendi gözleriyle görebiliyorlardı. Bitkileri yemenin büyümelerine, kendi hayatlarını sürdürmelerine yardımcı olduğunu anlamak için Adelle Davis'e ihtiyaçları yoktu. Böylelikle kan, bok ve bitkiler arasında –hayvanlar, bitkiler ve insanlar arasında– bağlayıcı ilişkiler olduğunu yaşayarak öğrendiler. Mısır hasadı için hayvan kurban ettiklerinde ölüm ve bereket arasındaki bariz ilişkiyi kabul etmiş oluyorlardı. Bundan daha az mistik ne olabilirdi ki? Elbette tören zımbırtısı yapılıyordu ama azıcık gösteri herkesin moraline iyi gelir. Bitkilere bağlıydık. Bitkiler âleminde hiçbir şey yok olmaz. Yalnızca bulunduğu yerden kopar ve sonra geri döner. Enerji asla yok olmaz. Tohumlarımızı ektiğimiz gibi ekerdik ölülerimizi. Bir süre dinlendikten sonra, cesedin ya da tohumun enerjisi şu veya bu biçimde geri dönerdi. Ölüm daha çok hayatı doğururdu. Yeryüzünü severdik, onu severken duyacağımız sevinç ve huzur nedeniyle, geçireceğimiz güzel anlar nedeniyle. Ondan 'arındırılmamız' gerekmiyordu. Cennete kaçış planları kurmazdık hiç. Ölümden korkmuyorduk; çünkü doğaya-ve onun döngülerine bağlıydık. Doğaya bakıp ölümün, yaşamın ayrılmaz bir parçası olduğunu gözlemliyorduk. Birtakım insanlar –başlangıçtaki Yahuda kabileleri– toprağı işlemeyi bırakıp da bitkilerin döngülerine yabancılaşınca bedenin madde olarak dirilişine duydukları inancı yitirdiler. Ölü boğalarını ve ölü koyunlarını

toprağa ektiler, mezardan bir şeylerin fışkırdığını fark etmediler: Ne yeni bir boğa ne de yeni bir koyun. Böylelikle korkuya kapıldılar, bitkilerden aldıkları dersi unuttular, ümitsizliğe düşüp manevi yeniden doğuş kavramını geliştirdiler.

"Manevi –görünmez– varlık fikri, doğal olmayan yeni ölüm korkusunun sonucuydu. Ve *Yüce* Manevi Varlık fikri de doğanın işleyişine yabancılaşmanın sonucudur: İnsanoğlu, yaşamın elle tutulur, maddi süreçlerini gözlemleyemez, onlarla özdeşleşemez hale gelince, yaşamın nasıl gerçekleştiğini ve ölümün neden gerçekleştiğini açıklamak için Tanrı'yı icat etmek zorunda kaldı."

"Bir dakika," diye atıldı İsa.

"Gitsem iyi olacak galiba," dedi Tarzan, mızıkasını, belini saran mür lekeli ipekli Arap kuşağına sokarak.

"Hayır," dedi İsa. "Daha diyeceğin varsa, bitir sözlerini. Bu küfürde Pan'ın yeri nedir? Ve benim yerim?"

"Duymak isteğinden eminsen. Aramızda kalsın ama, bana biraz hasta gibi göründün, dostum. Yarım kilo bonfileyle patates kızartması yemeyi deneyebilirsin."

"Devam et lütfen," dedi dili dolanarak, ağzının suları akarken.

"Mesele şu, İsa Mesih, hayata bütünlüklü bir bakışımız vardı. Kendi ucube yöntemlerimizle güneşin, ayın ve yıldızların bile genel işleyişteki yerini anlıyorduk. Tohumların üretici faaliyetiyle hayvanların doğurma döngüleri arasında ayrım yapmıyorduk. Büyüme ve değişimin hayat içerisindeki her şey için elzem olduğunu gözlemliyorduk ve hayatı deştiğimize göre, sıra iç dünyamızın ihtiyaçlarını karşılamaya gelince doğal olarak dinimizi doğanın dönüşümlerine dayandırdık. Bu konuda dolaysız davrandık. Dosdoğru kaynağa gittik. Büyüme ve dönüşme gücü, soyut ruhlara –gökyüzündeki büyütülmüş bir ego uzantısına– atfedilmemişti, doğanın doğurganlığında mevcuttu o güç. Bitkilerin, hayvanların üreme organlarına tapındık. Çünkü yaşam kuvveti üreme organlarındaydı."

İsa, sandaletinin eprimiş parmak ucuyla bir çakıl taşına vurdu. "Fallik ve bitki kültlerini daha önce de duymuştum," dedi. "Pek incelikli değiller. Babam, insanoğlundan, cinsel yaradılışına ilkel bir hayranlık duymasından daha çoğunu bekliyor. Bunları aşıp . . ."

"Aşıp nereye varmalı, İsa? Soyutlamalara mı? Ve yabancılaşmaya mı? Elindeki el yazması rulo, Tekvin kitabın, başlangıçta Söz vardı der. En basit ilkel insan bile başlangıçta orgazmın olduğunu bilir. Ya-

şam yaşamdan üretilir, oysa diriliş –tohumların yeniden doğması, sonbaharda düşen yaprakların baharda geri dönmesi– maddeye dairdir, ruha değil. Kaba mı? Dağlara hürmet etmek, nehirleri kutsal addetmek belki de kabadır ama, insan doğal çevresini kutsal gördüğü sürece ona saygı duyacak, onu satmayacak ya da onun rezilini çıkarmayacaktır. Kaba mı? Hayatın, bir sahil kayısındaki bir kaya girintisine sıkışmış, amonyak molekülleri içeren bir fincan dolusu deniz suyunun güneşten gelen morötesi ışınlarla anormal derecede ısınmasıyla başladığını saptamak birkaç bin yılını daha alır bilimin. Oysa biz paganlar, insanoğlunun kökenlerinin inorganik olduğunu baştan beri sezmiştik. Taşlara bile saygı duymamız bu nedendendi."

İsa, tekmeleyip durduğu çakıl taşlarından başını kaldırıp koyun gibi baktı. "Ama günahlarınızdan arındırılmamıştınız," diye itiraz etti.

"Gerek yoktu buna," dedi Tarzan. "Hiçbir işimize yaramazdı."

"Eski günlerde, dişi arketipi temel din figürüydü. Erkeğin yaratma gücü vardı ama yaşam döngüsünün kadınlarda deveran ettiğini gözlemliyorduk: Üreme, ölüm ve yeinden doğma. Böylelikle Tanrı Ana duyarlılığını kutsadık. Tarım, ana rahmine göbek bağıyla bağlıdır. Halbuki hayvanların evcilleştirilmesi, ki daha sonra gelen bir aşamadır, daha ziyade fallik bir faaliyetti –Tanrı Ana'dan uzaklaşıp Tanrı Baba'ya doğru atılan bir adımdı. Ancak uyumlu bir denge korunmaktaydı. Ve Pan bu dengenin kişileştirilmiş haliydi. Her şeyin birlik içinde olmasını sağlıyordu, güzel müziğiyle, uzun kırmızı ereksiyonuyla.

"Ama sen ortaya çıkınca, yani duyduğuma göre, senin gelişin Tanrı Baba'nın Tanrı Ana'yı yenişini; Yahudi *ruh* Tanrısı'nın, eskinin beden Tanrısı'na karşı kazandığı zaferi temsil ediyormuş. Doğduğun anda attığın çığlık, paganizmin sona erişinin, insanın doğadan nihai kopuşunun işaretiydi. Artık kültür doğaya hükmedecek, fallus rahme hükmedecek, istikrar değişime hükmedecek ve ölüm korkusu her şeye hükmedecek.

"Kusura bakma İsa, senin mert ve sevgi dolu bir ruh olduğunu biliyorum. İyi niyetlisin. Ama dallarda sallandığım yerden bakınca iki bin kilometrelik bozuk bir yol görünüyor."

İsa yol göstersin diye göğe baktı ama yalnızca, düşmanla toplantı yapılan salonun önünde asılı meleği gördü, televizyon tamircisinin kapısında asılı duran bir levha gibiydi. "Kendi özel nirvanana çekilmiş olmanın açıklaması bu demek," dedi sonunda.

"Öyle de diyebilirsin," dedi Tarzan, gerinmek için ayağa kalkarak.

"Niye başımı bir penis soyutlamasına çarpayım? Peki ya sen, yılanlarla dolu bu vahşi doğada kıçını kızgın bir kayada pişirerek oturmuş, ne yapıyorsun?"

"Kendimi misyonum için hazırlıyorum."

"Neymiş o . . ?"

"Dünyayı değiştirmek."

Tarzan kalçasına öyle sert bir şaplak indirdi ki ağız mızıkası eğrildi. "Dünya sürekli değişiyor," diye kükredi. "Değişmekten başka bir şey yaptığı yok pek. Mevsimden mevsime, geceden gündüze, buzullardan dönencelere değişiyor. Bir cep dolusu kozmik tozdan, bugünkü karmaşık bir yanılgı ve ihtişam topuna dönüştü dünya. Herhangi bir yardım almaksızın her kutsal saniyede bir değişiyor. Sen niye *burnunu* sokmak istiyorsun bu işe?"

"Dünya halkları öylesine aşağılık ve kötü oldu ki," dedi İsa ciddi bir edayla. "Tüm alçakgönüllülüğümle içlerindeki kötülüğün kökünü kazıyabileceğime inanıyorum."

"Kötülük iyiliği mümkün kılan şeydir," dedi Tarzan, söylediğinin basmakalıp bir laf olarak anlaşılmamasını umarak. "Dünyanın idamesi için iyilik ve kötülük bir arada yaşamak zorunda. Dünya halkları kötü hale gelmediler, dengelerini yitirdiler ve gerçek kimlikleri hakkında akılları karıştı."

Keçisinin sırtına atlayıp bir şamar attı ona. "İsa'cığım, korkarım onların aklını daha da fazla karıştıracaksın."

Cangıl yogisi gitmeye kalkıştı ama İsa atılıp keçiyi kuyruğundan yakaladı. "Ho, hadi, ho," diye seslendi zeytin yeşili, güçlü bariton sesiyle. Hayvan durdu, Tarzan İsa'nın gözünün içine baktı, İsa ise beynindeki faaliyeti dile getirmekte zorlandı. "Bedensel düşünürsen beden olursun ama ruhani düşünürsen ruh olursun." Ağzından dökülüvermişti sözler ama hiç de fena değildi. Keçiden yayılan koku, düşüncesini daha kapsamlı hale getirmeye yönelik duyabileceği herhangi bir arzuyu gölgelemişti.

Tarzan dişi keçinin kaburgalarını topuklarıyla kütürdetti ve hayvan, peygamberin elinden kurtuldu. "Her iki şekilde de düşünmek yasak mı?" diye sordu. Güneye doğru sürmeye başladı keçisini.

"Ya benden yana ya da bana karşısındır," diye bağırdı İsa.

"Elveda öyleyse. Kongo'ya yetişmem lazım. Jane döndüğümde cümbüş yapmaya söz vermişti. İki haftadır yollardayım, güzelim top-

raklarda dolaşıp bana kulak verecek herkese mızıka çalıyorum. Jane şehvetten kudurmuştur mutlaka. Hadi deh keçi deh!"

Keçi, karikatürlerdeki toz bulutlarından kaldırarak dört nala uzaklaştı. İsa kayasına geri döndü, Tora'nın üzerinde birbirine dolanmış iki kelebeği kışt diyerek kovaladı. Birtakım Greklerin pis bir trajediyi oynadığı sahne gibiydi kalbi. Sahnenin tahtalarını ovmakla öylesine meşguldü ki, meleğe ne oldu diye bakmayı akıl edene kadar birkaç dakika geçti. Gözleri onu bulduğunda melek, kupkuru havada kararsızca kanat çırpıyor, önce Tarzan'ın mızıkasının yok olan izlerinin peşinden süzülüyor, sonra İsa'nın tepesinde dönmek üzere geri geliyordu, bir ileri bir geri, tekrar tekrar, sanki ikisinin ayrılmasını istemiyormuşçasına –sanki kimin peşinden gideceğini bilemiyormuşçasına.

Pazar sabahı uyuyakaldım. Buruş buruş, kasvetli bir gündü. Edgar Allan Poe'nun pijamasını andırıyordu. Anlamsız bir sevinçle, telaşla restoranın arka kapısından içeri girdim. Toplantı henüz başlamamıştı. Kiler kilitliydi. Purcell yere oturmuş Mon Cul'le dama oynamaktaydı. "Babuin hile yapıyor," diye söylendi. Karşı tarafın anlatacaklarını duyamadım.

"Cumartesin nasıl geçti?" diye sordu Delifişek ve derhal kral taşını yedirdi.

"Tuhaf. Acayip hayallerle, uyuşuklukla, rüyalarla doluydu. Kendimi cadı kazanına düşmüş gibi hissettim."

"Muhtemelen Amanda'nın transının ifrazatıdır," dedi Delifişek. Babuinin öldürücü darbeyi indirmek üzere ilerleyişini seyretti. Kurnaz insanoğlunun aniden cebinden çıkardığı muz darbenin gerçekleşmesini engelledi.

Amanda'yla John Paul'un nerelerde olduğunu sordum. Meğer, mantar ve şifalı otlar toplamak üzere tarlalardan geçip bayırlarda dolaşmaya çıkmışlar. Anlaşılan oruç bozma zamanı gelmişti. Amanda cumartesi gününün yarısını transta geçirmiş, uyandığında Ceset'e ilgisini tamamıyla yitirdiğini söylemişti açıkça. "Bu kadar baba figürü yeter artık," diye ilân etmişti. "Dünya yeterince baba figürüne sahip oldu. Ona nefis bir defin töreni yapmak istedim ama kimse yanaşmadı. Artık Ceset'ten elimi eteğimi çekiyorum. Bu kadar baba figürü yeter." Başka bir tartışmaya katılmak istemiyordu.

Karışık nedenlerden ötürü bu duruma şaşırmadım. "Peki ya Zil-

ler?" diye sordum. "Mumyayı şahin gibi seyretti. Onunla ilgileniyor olmalı."

Delifişek iki taşı aynı anda oynadı. Babuin bu fazladan hareketi fark etmişe benzemiyordu. "John Paul'un İsa'da en çok ilgisini çeken şey ne biliyor musun? Onun kâinatın *ışığı* olarak anılması."

"Ama bu yalnızca bir eğretileme," diye itiraz ettim.

"Sanatçı için eğretileme, dolar kadar gerçektir," dedi Delifişek. Mon Cul üç taşı birden öylesine hızlı oynadı ki, karşı taraf yalnızca iki taş oynanmış gibi gördü. Bir hareketin sayılmamasına rağmen oyun kazanıldı. Kazanan taraf sevinç nidaları atarken Purcell ve ben kilere gitmek üzere ayrıldık.

İsa'nın cesedi üzerine eğilmiş duran iki adam, ünlü birer düşünür ya da ilahiyatçı olsaydı senin için ne kadar iyi olurdu, okur. Biri Eric Hoffer, öteki de Jean Paul Sartre olsaydı ne kadar heyecan verici olurdu. Ya da biri Reinhold Niebuhr, öteki de Alan Watts olsaydı. Ya da biri Pierre Teilhard de Chardin olsaydı, öteki de hani yaşlı bilmem kim. O zaman kitaba verdiğin paranın karşılığını alırdın kesinlikle. Dünyanın kulağını çınlatacak bir diyalog geçerdi aralarında.

Gelgelelim, o pazar günü Ceset'in geleceği hakkında karara varmak üzere buluşan ikili, Delifişek Purcell'la bendim. Ve neticede söyleyecek fazla bir şeyimiz olmadığı çıktı ortaya.

Amanda'nın, Hıristiyanların çoğunun, Kurtarıcı'larının cansız bedeniyle karşılaşsalar bile inanmaya devam edeceklerini ima etmekte muhtemelen haklı olduğuna karar verdik. Çoğunluk haberi "abes" addedip dikkate almayacaktı, hiçbir şey fikirlerini değiştiremezdi. Vatikan hemencecik habere veryansın eden bir yalanlama yayınlayabilirdi. A.B.D. hükümeti de peşi sıra aynı şeyi yapardı. Basın, mürekkep tanrılarının öfkesini yansıtacaktı. Ve bu korkunç yükün ağırlığını hazırlıksız omuzlarında taşıyan, hayvanat bahçesindeki bizler, çok fena bir eşek şakasının failleri olarak geniş kitlelerin nefretine maruz kalacaktık. Hapse atılabilirdik. Ya da öldürülebilirdik. Bizi, masamızın üzerinde uzanan talihsiz haham kadar kavruk hale düşürecek şok tedavilerin, ağır yatıştırıcıların uygulandığı birtakım kurumların eline teslim edilebilirdik.

Öte yandan, nüfusun bir bölümünün çok ciddi şekilde etkileneceğine karar verdik. Ulusal ve Hıristiyan birlikten geriye kalanı da ortadan

kaldırmaya yetecek (kilisenin başının zaten dertte olduğunu düşünürsek) büyüklükte bir sayıydı bu belki de. En önemlisi, genç insanlar bize inanırdı. Bundan adım gibi emindim. Hem gençler sayı ve nüfuz açısından giderek artıyordu . . .

Öyle ya da böyle, sonunda bir galeyan, kapsamı ve sonuçları bakımından belki eşine rastlanmamış bir galeyan çıkacaktı. Bu konuda hemfikirdik. Ayrı düştüğümüz nokta, galeyanın gerekliliğiydi. Ben galeyan çıkmasın istiyordum. Delifişek dört gözle bekliyordu onu, Fay Wray ile flört etmeyi bekleyen King Kong misali.

İlk tartışmalarımıza kan veren şey, toplumsal (ve kişisel) kaygı cinneti idiyse, kilerde çok geçmeden bir sessizlik salgını patlak verdi. Sanki çeçe sineği, yarı şeffaf kasasından kaçmış da bizleri ninni ısırığıyla susturmuştu.

Saatlerce hiçbir şey söylemeden oturduk. Hayvanat bahçesindeki tek ses, duvar saatinin aksak bacaklı rumbasıydı. Zaman zaman sabırsız bir nöbetçi tarafından mutfak duvarına atılan bir dama taşının sesi geliyordu. Purcell oturmaktan sıkıldı. Basurlarının yakut renkli pençeleri kıpraşmaya başladı. Beyin takımı toplantısına son verip Ziller'ların hasattan dönüşlerini karşılamak üzere dışarı çıktık. İsa'nın İkinci Gelişi'ne ara verilmişti diyebiliriz. Kola, sigara, biraz da lak lak molası. Ve ardından son sahneyi izlemek üzere içeri geçilecekti, ki son sahne, program özetine inanmak mümkünse, sonsuza dek sürecekti.

Hayvanat bahçesi pazartesi günü yeniden açıldı. Mevsime göre yoğun bir müşteri trafiği yaşandı. Yüz ya da daha fazla müşteriye sosis servisi yaptık, çocuklar dahil müşterilerin hepsi bana gizli ajan gibi geldi.

Dört günlük mecburi tatil yüzünden pireler paslanmış, terbiyelerini yitirmişti. Araba yarışları karambol çarpışmalarla sonuçlandı; kayakla atlama gösterisinde kimi pireler geri geri aşağı indi, kimiyse hiç inmedi; baş balerin –en sevgili böceğimiz– Joffrey'nin *Astarte* balesini tek pabuçla sergileyip fiyaskoya dönüştürdü: Şansımız varmış ki turist ziyaretçilerimiz baleden iyi anlayan insanlar değildi.

Mesai sona erdiğinde ayaklı bir nörotik flora serası haline gelmiştim. Bir yerimde saksıya dikili ender bir tik, başka bir yerimde tam çiçek açmış bir seğirme, her yerimde endişeli köklerini etimin humusuna daldıran egzotik tropikal kırışıklıklar vardı. Amanda, akşam yeme-

ğinden sonra cipe atlayıp Anacortes'e, arabalı açık hava sinemasına gitmemizi önerince Purcell bile sinirli bir edayla silkindi.

Delifişek ve ben şiddetle karşı çıktık; ama Ziller'lar Delifişek'le benim eğlenmeye ihtiyacımız olduğunda ısrar ettiler. Sanki sinema gezintisi sırf bizim iyiliğimiz içinmiş gibi bir hava yarattılar. Üstelik Ceset'i de yanımıza alacaktık.

İsa, Baca Yıldırımı'nın Apaçi battaniyelerinden birine sarıldı, arka koltukta, Delifişek'le benim arama dik oturtuldu. "Eğer polis narkotik denetim için bizi durdurursa," dedi Amanda, "Ceset'in aşırı miktarda alkol aldığını, onu La Conner kampına götürdüğümüzü söyleriz." Evlere şenlik bir mantık. La Conner'a açık hava sineması üzerinden gidiliyordu. Peki ya polisler, "Kızılderili"yi kendileri teslim etmek istediklerine karar verirlerse ne olacaktı?

Neticede Mesih'i onun için birkaç yüzyıl ileride bir gösteriye sokmamız bize fazladan bir dolara maloldu.

Seyrettiğimiz filmleri hayal meyal hatırlıyorum. Bir tanesinin adı *Sincap Gelinin Dönüşü* idi, hayvan postu dolduran sanatçılarla reenkarnasyon hakkındaydı. Amanda bol bol kıkırdadı, Purcell yerlilerin keskin gözlü olmalarının bir nedeni de asla film ya da televizyon seyretmemeleridir yorumunu yaptı. "Öyleyse burada işimiz ne?" diye sordum. "Filmler ışıktan yapılır," diye hatırlattı bizlere John Paul ve patlamış mısır keşmekeşinin arasından perdeye doğru eğildi. İkinci filmde Chuck adında bir oğlan sevgilisini üniversite balosundan eve geç getirdi. Baba küplere bindi. Özellikle de kızın bir sonraki aybaşısı gecikince. Ancak anlaşıldı ki kızın aybaşısını geçirmesi sinirselmiş. Tamamıyla yakın hissettim kendimi bu duruma.

Mutlu son gösterilirken cipimizle terk ettik sinemayı.

Benim için esas mutlu son, Ziller'ın koca sosisinin uzakta gökyüzünde belirmesiydi. Buharda pişirilmiş sosis, neon ışıklarıyla pırıl pırıl yanarak sisli ufku kaplamıştı, tıpkı insan yaradılışının yumuşak yanının, zaman zaman günahkâr yanının çiğ hamburgerini kaplaması gibi.

Tam otoparka girdiğimiz esnada iri yapılı iki erkek figürün restorandan koşarak uzaklaştığını, bezelye tarlalarının karanlığına karışıp kaybolduğunu gördük.

Sürekli kötü rüyalar gördüğüm bir gecenin ardından, salı sabahı erken saatte yataktan zar zor kalkıp Mount Vernon eteklerindeki Chev-

ron istasyonunda bulunan telefon kulübesine gittim. Oradan Johns Hopkins'deki laboratuvarı aradım, radyokarbon testinin sonuçlarını aldım. Yanılmıyorsam testin sonuçlarını okura daha önce aktarmıştım.

Döndüğümde hayvanat bahçesi gayet sakin görünüyordu. Üç yaşlı kadın –belki de duldular– tezgâhta oturmuş meyve sularını yudumlamaktaydılar. Bahçeleri gezmek üzere İngiliz Kolombiyası'ndaki Victoria'ya gidiyorlardı. En azından ben öyle anladım; zira Amanda onlarla Butchart krizantemleri hakkında sohbet etmekteydi. Japonların krizanteme gastronomik gıda muamelesi yaptıklarını söylüyordu onlara. "Yamyamlar," diye hışımla homurdandı kadınlardan biri.

İlk başta dikkatimi çekmeyen, orta yaşlı, yüzü Mon Cul'ün kıçı kadar kırmızı iri kıyım bir adam, yılan kümesinin orada durmuş bakınıyordu. Şüphe uyandırdı bende ama kim bende şüphe uyandırmıyordu ki: O yaşlı hanımların örgü çantalarında da kılıçlar olabilirdi. Zehirli gaz. Napalm. Ben mutfak kapısından içeri girerken adam bomba gibi patladı: "Garson! İki sosis daha, lütfen! Bu muhteşem sürüngenler iştahımı açtı."

Sesi çelik bir köpeğin tuğla havlaması gibiydi.

Bu sesi daha önce hiç duymamıştım ama derhal kime ait olduğunu anladım. Kırk motosikletli bağırsak kolonumdan yukarı doğru kükredi. Diyaframımda bisikletlerini park ettiler. Yemek boruma külhanbeyi edasıyla girdiler, gırtlağıma bira siparişi verip dilimi itip kakmaya başladılar.

Purcell, mutfak kapısının arkasında saklanmaktaydı. Yüzündeki ifadeden durumu anladığını görebiliyordum. Peder Gutstadt yol kenarında durup bir mola vermişti.

* * *

Peder Gutstadt salonda yarım saat daha oyalandı. Dört beş sosisi daha hapır hupur mideye indirip yılanların beslenme alışkanlıkları hakkında marazi sorular sordu. Amanda neşeli bir edayla ilgilendi onunla. Ve Peder bir süre sonra gitti. Üst kattaki bir pencereden Buick marka pikapının –Seattle piskoposluk bölgesindeki rahibelerin gözdesi olan bir araç– Mount Vernon istikametine doğru ilerleyişini seyrettim. Hayvanat bahçesinde neler döndüğünü deşmek için bariz bir girişimde bulunmamıştı. Ancak . . .

Günün geri kalan bölümü diken üstünde geçti. Çiftçi Hansen ve bü-

yük oğlu dahil, sürekli birtakım ziyaretçilerin gelip gitmesi hayvanat bahçesinin kapanmasını ve orada yaşayan biz dört yetişkinin birbirimizle konuşmasını engelledi. Ziller'lar işin başında dururlarken Purcell'la ben onların dairesine sığındık. Akşamüstü dört sularında çevreyolunun hemen karşısındaki bataklığın üzerinde sandala binmiş silahlı bir adam fark ettik. Ördek peşindeymiş gibi yapıyordu ama biz, esas hedefinin restoran olduğunu anladık. Buralı hiçbir ördek avcısı karayoluna bu kadar yakın bir yere mevzilenmezdi.

Sonra banyo penceresinden, binamızın arka tarafındaki tarlada bir traktörün başında sanki onu tamir ediyormuş gibi yapan iki adam gördük. "Çemberi daraltıyorlar," dedi Delifişek. "Etrafımız sarılıyor."

Yalnızca Amanda'yla Mon Cul'ün mantar çorbalarını afiyetle içtiği akşam yemeğinde Purcell, Ceset'le birlikte Seattle'ın liberal televizyon kanalı Channel 5'in stüdyolarına tüymek için bir plan tasarladı. Ben, dışarı çıkıp bizi gözetleyen adamlarla yüz yüze konuşmayı, liderleriyle görüşme talebinde bulunup Washington ve Roma birtakım tavizlerde bulunursa Ceset'i iade edebileceğimizi teklif etmeyi önerdim. Amanda her ikimizin de gereksiz yere riske atılmış olacağını düşünüyordu. John Paul, herhangi bir harekete geçmeden önce yirmi dört saat beklememizi önerdi. Bu ertelemenin nedenini açıklaması istenince bir Afrika (yoksa Hint miydi?) atasözü telaffuz etti, kadim bükümleriyle öylesine anlaşılmazdı ki ne olduğunu hatırlayamıyorum.

Hiçbir çözüm yolu bulamamıştık. Bir an hayvanat bahçesi kuşatma altında bir yermiş gibi geliyordu, ardından, nasıl desem, her zamanki gibi, "normal" bir yermiş gibi geliyordu.

Amanda, sakinleştirici bitki çayı hazırladı ve sonra Thor'u şarkı söyleyerek uyutmak üzere yukarı çıktı. Ziller, mabedinin penceresine geçip nöbeti devraldı, Mon Cul'ü de restoranın ön kapısında bir noktada beklemesi için görevlendirdi. Purcell, kilere yakın bir yerde duracaktı, bense garajın üstündeki mekânıma çekilip doğu görüş alanımızdaki en güzel manzarayı; doğu cenahımızı seyredecektim. Silah talebinde bulununca, John Paul, bana üflendiğinde küçük bir ok atan, uzun bir boru verdi. "Sakın içine çekme," diye tembihledi. Sağol, dostum.

Sakinleştirici çaydan bir fincan daha içmenin, meşhur depremlerin anlık taklitleriyle canımı sıkmaktan beni alıkoyacağına karar vererek mutfakta bir süre oyalandım. Delifişek'le sohbete koyulduk. Virgi-

nia'nın kırsal kesiminde büyümesinden, hızlı arabalardan ve ay ışığından, futbol maçları sonrasında çıkan sokak dalaşlarından, Shenandoah'da balık avlamaktan, akrabalarının toprak sahibi sınıfa mensup oldukları günlerin hatıralarıyla zaman zaman esen bir acıya kapılmalarından bahsetti bana. Hayatı boyunca kadınlara karşı duyduğu zaaf hakkında konuştu. Uyuşturucular, kürtajlar hakkında. Ve bu işlere aracılık ederken nasıl tüm kalbiyle hayatta iyi bir şeyler yapmaya –kendisinden daha saygın hümanistlerin cesaret edemediği alanlarda hizmet vermeye çalıştığını anlattı. Bizim kültürümüzde her şeyin er ya da geç paraya gelip dayandığı teorisini tekrar dile getirdi. Ama benden bilim hakkında bir şeyler öğrenmek arzusunu ifade etti. Din, politika, ekonomi, sanat, felsefe ve benzeri konulardaki bilgisinin bölük pörçük olduğunun farkında olduğunu, bir gün resmi eğitim alma meselesine tekrar el atması gerektiğini düşündüğünü, gerçi bunun kendisini daha mı mutlu kılacağından emin olmadığını söyledi. Şair arkadaşı Sund'dan "birçok insanın üniversiteyi bitirip de gazete okumayı bırakınca gülmeye başlaması şaşırtıcı" mealinde birkaç dize okudu. Ardından kendi de güldü.

En azından kiliseye bağlı bir keşiş olarak geçirdiği yıl üzerine düşünmeye zaman ayırmasını, zira bunun başlı başına alışılmadık türden, eğitici bir deneyim olduğunu söyledim ona.

"Ha, doğru," dedi, "bir iki ay bir yerde bir deliğe kapanıp her şeyi kafamda yerli yerine oturtmayı isterim kesinlikle. Yapacağım da böyle bir şeyi. Bu tantanadan taşaklarımı sağ salim kurtarmayı başarırsam."

Samimi bir hava içinde ayrıldık.

Ok atan borunun hangi ucunun ne işe yaradığını hatırlayamadığımdan, zehirli oklardan birini elime almaya bir eşekarısının kıçına vurmaktan korkacağım kadar korktuğumdan, arka taraftaki penceremin dibine silahsız vaziyette çömeldim. Yaklaşık her on beş dakikada bir, sonbahar dolunayının kanı, bulut perdesinin, Skagit manzarasındaki her resimlik duygu damlacığını sıkmak komplosu amacıyla yaptığı türnikeden sızıyor, kırlık alana daha katışıksız bir Çin ruhunun yayılmasını sağlıyordu. Ay ışığının mesafeli tabakalarında kımıldayan hiçbir şekil yok gibiydi. Bana otuz saat gibi gelen olaysız bir saha tetkikinin ardından uyuyakaldım, şafak vaktinin bulaşık suyu rengindeki ışığında uyandım, başım pencere pervazına dayalıydı. Mumyalama sıvısıyla çalkalanan bir oluk kadar kaskatıydım.

Üstünkörü yaptığım bir tur jimnastik, kan dolaşımımı yeniden harekete geçirdi. Ardından, tehlike arz edici bir durum olmadığını anladıktan sonra, çiyle ıslanmış korudan topallayarak geçip restorana gittim. Mutfağa girdiğimde Amanda, çaydanlığı kaynar sudan geçiriyordu. Üzerinde yoğun bir merak halinin dışında fazla bir şey yoktu. Yalnızca külot giyiyordu. Biraz önce ancak büyük çabalar sarfederek ağırkanlı ve itaatsiz bir işbirliğiyle akıtmayı başardığım kan, o an penisime öyle mutlu bir teslimiyetle hücum etti ki penisim dikiliverdi.

Amanda'nın böylesine erken bir saatte neden ayakta olduğunu merak ettim –ama merakım fazla uzun sürmedi. Kilerin kapısı açıktı. Ve şafak ışığında Ceset'in yerinde yeller estiğini görebiliyordum.

En kötü ihtimalden korktum ama Amanda ben uyurken herhangi bir saldırının olmadığı konusunda temin etti beni. Aramızdan birilerinin işiydi. John Paul ve Delifişek, Ceset'le birlikte kaçmışlardı. Mon Cul de onlarlaydı. Gecenin bir yarısında topluca toz olmuşlardı.

"Hay, lanet olsun," dedim, "Bir kez daha lanet olsun."

Birtakım ipuçları –ve Amanda'nın meşhur sezgi gücü– kaçırma olayının, Ziller'ın fikri olduğuna inandırdı bizi. Babuinin de yardımıyla Ceset'i kaçırmaya kalkışmış ancak cangıla özgü gizliliğine rağmen, Delifişek, onu iş üstünde yakalamış, soyguna katılmakta ısrar etmişti. Tabii Delifişek'in baştan beri işin içinde olması da muhtemeldi.

Ziller, belki de karısını, Yavru Thor'u ve beni korumak için kaçırmıştı Ceset'i. Belki de ondan kurtulmaya karar vermişti. Belki de Ziller ve Purcell, Ceset'i sansasyonel ya da alışılmışın dışında bir yöntemle ifşa etmeyi planlamışlardı. Belki de Ziller onu, sanat dünyasının geri dönüşünü heyecanla beklediği New York'ta sergileyecekti. Üç sezon önce açtığı kupa ası manyetizması ve mekanik ornitorenk sergisi geldi aklıma.

Cesedin neden ve nereye kaçırıldığı üzerine ancak tahmin yürütebiliyorduk.

Tek bildiğimiz, yine gezegen üzerinde başıboş dolaştığıydı İsa Mesih'in; ruhun gizemli enerji kaynağı İsa'nın, önce bir öpücüğün sonra da bir dinin ihanetine uğradıktan sonra pagan muhaliflerindense, onu en çok sevdiklerini iddia eden doğruluğa yakın güçlerden mustarip olmaya mahkûm İsa'nın. Ah ama bu sefer ona farklı bir havari topluluğu eşlik etmekteydi. Belki bu havarilerin ona daha çok faydası dokunurdu.

Kuvvetli bir dua etme arzusu vardı içimde, eşit derecede kuvvetli

bir arzum da, Amanda'nın külodunu parçalayarak çıkarıp onunla yerde sevişmekti ve bir de Kaptan Kendrick Yabani Yaşamı Koruma Sosis Anıtı'nı mümkün olduğunca tez elden terk etmemde direten üçüncü bir arzu duymaktaydım. Ama tam o sırada, hem arka hem de ön taraftan gök gürlemesini andıran bir kapı yumruklanması duyuldu. Amos ve Andy fan kulübü başkanı gibi anladım ki bütün arzularımın zamanı geçmişti.

Ajanlar, incelikle kaba küstahlık karışımı garip bir edayla arama ve sorgu işlerini yürütürlerken Ceset'ten haberleri olmadığını anladık. Yol kenarındaki hayvanat bahçesi sakinlerinin, Vatikan Devleti'nin çok büyük önem atfettiği, uluslararası ehemmiyet arz eden konularla bağlantılı bir malı ele geçirdiklerini biliyorlardı. Suçluların yakalanmasının, söz konusu malın papalığa iade edilmesinin, Amerikan hükümeti açısından hayat memat meselesi olduğunun bilincindeydiler. Konunun ulusal güvenlik ve prestiji tehlikeye attığının bilincindeydiler. Ancak *–ancak–* malın ne mene bir şey olduğu hakkında ayrıntılı düzeyde bilgilendirilmemişlerdi. Böyle bir ihtimal de söz konusu değildi zaten. Bu nedenle yol kenarındaki hayvanat bahçesine yapılan baskın ve baskını takip eden işgal hassasiyet arz ediyordu.

Mesela, Amanda ve ben, hoyratça, uzun uzadıya sorguya çekildiğimiz halde, bize yöneltilen tüm sorular, Ziller ve Purcell'ın nerede olabileceklerine ve niyetlerine ilişkindi. Ajanlar bir kez olsun Roma'ya ait "mal"dan doğrudan bahsetmediler, birimiz ondan bahsedecek gibi olduğunda da dikkatle konuyu değiştirdiler. (Ben onları acımasızca tiye alıyordum ama Amanda kabalaşmayı reddediyordu.)

John Paul ve Delifişek'in kayıp "mal"ı da yanlarına alıp kaçtıklarını biliyorlardı. Bizim çocukların kaçarken ajanlardan birini evire çevire dövüp bataklığın oradaki otların üzerinde eli kolu bağlı, ağzı tıkalı vaziyette bıraktıklarını öğrendim. Gün ağarırken onu bulduklarında bizimkilerin kaçtığını bildirmişti. Daha sonra öğrendim ki Peder Gutstadt ve Saadet keşişleri, Ceset'in ifşa edilmesinden, hatta federal dostlarına bile ifşa edilmesinden endişelendikleri için takip işini bizzat ele almışlardı. Kendileriyle işbirliği yapan FBI ve CIA yetkilileri, Amanda'yla bana bekçilik etmek, kaçakların nereye gittiklerine dair bilgi toplamak üzere burada bırakılmışlardı. Dizginler açıkça Saadetçiler'in elindeydi, kendilerinin kilise dışındaki karşılığı olan adamlara "mal"

konusundan uzak durmalarını emretmişlerdi.

Hayvanat bahçesi, özellikle de John Paul'un mabedi tepeden tırnağa yağmalandı. Ajanların elinde kaçaklar hakkında sürüyle bilgi vardı, ki bu da şaşırtıcı değildi, ne de olsa Purcell bir süredir devletin uzun sakıncalı kimseler listesinde yer alıyordu ve Ziller da, müzik ve sanatla ilgili faaliyetleri nedeniyle Amerikan kültür hayatının bazı çevrelerinde efsanevi bir şahsiyetti. Ziller ajanların özellikle ilgisini çekmişe benziyordu, neredeyse onlar için bir saplantı haline gelmişti Ziller; ondan bahsederken seçilmiş unvanı olan "büyücü"yü kullanıyorlardı esrarengiz bir edayla, bizzat kendisini neredeyse kişisel düzeyde bir tehdit addediyorlardı. Öte yandan Amanda ve benim hakkımda hemen hemen hiçbir şey bilmiyorlardı. Gerçi parmak izlerimizi alıp geçmişlerimizin fazla bir süre sır olarak kalmayacağına yemin ettiler.

Ajanlar gece gündüz arama yapıp bizleri sorguya çekerlerken hayvanat bahçesi hep kapalı ve kilitli kaldı. Ertesi gün yeni birtakım emirler gelmişti herhalde; çünkü bizleri esir alanlar, garaj mekânıma çekildiler (restorandan dışarı çıkmam yasak), ondan sonra bizimle fiili bir samimiyetleri olmadı. Küçük düşürmeye ve tacize yöneldik, gerek kaba gerekse incelikle düşünülmüş hareketlerde bulundular.

Ve (oh be!) böylelikle okur son gelişmeler hakkında bilgilendirilmiş oldu. Bir gün daha yazabilmek için dua etmiştim (kime bilmiyorum) ve şu anda o gün sona eriyor ve bu rapor güncel bir hal aldı. Kusura bakmazsanız basurlarımı dinlendireceğim. Sıcak su dolu küvete yatıracağım basurlarımı, aynen Lord Byron'ın kendininkileri Ege Denizi'nin parlak mavi sularına daldırdığı gibi. Burada–ya da bu sene yeni türden bir şöhret topluluğunun tatil yapmakta olduğunu anladığım Güneşli Florida Eyaleti'ndeki gelişmelerde bir değişiklik olana dek de daktilomun başına dönmeyeceğim.

Karşınızda yine ben. Remington'um ve ben, dört saatten az bir süre ayrı kaldık, bu esnada mektup geldi: Amanda'nın duyduğu "sesler"in kehanet ettiği, John Paul Ziller'dan beklenen mektup. Gerçekte gelen şey mektup değildi, ne de Ziller tarafından yazılmıştı. Üstelik bildiğimiz anlamda "gelmedi". Her halükârda, "sesler" tam güvenimizi değilse de saygı duymamızı hak etmeye yetecek denli isabet kaydetmişti. Temas şu şekilde kuruldu:

Porto Riko saati –kakma süslemeli ve aşırı kalabalık yüzlü bir saat– doksan günlük saatlerdendi. Yani her doksan günde bir kurulmayı gerektirecek şekilde tasarlanmıştı. Ancak bu özel saat –kuşkusuz Latin

mizacı nedeniyle– hiç şaşmadan yetmiş yedi gün sonra duruverir. Hatta yetmiş beş gün sonra topuklarını sürtmeye başlar. Böylelikle yetmiş altı gün geçince Amanda, şatafatlı bir piskopos asası şeklindeki anahtarı alır, saatin zembereklerini sıkıştırırdı. Bugün saat kurma ritüelinin icra edileceği gündü.

Amanda anahtarı almak için duvar saatinin arkasına elini atınca tesadüfen kâğıt bir zarfın yumuşak yanağını okşayıverdi. Durduğu yerden alınan zarfın, John Paul'un el yazısıyla (başka kim kaşıkçı balıkçıl kuşundan koparılmış kuyruk tüyüyle, her yazı karakterinin kendini beslemiş olan mürekkebe dize kadar batmış gibi görüneceği şekilde yazardı ki?) Amanda'ya hitap edildiği anlaşıldı. Ajanlardan biri fark etmesin diye Amanda, zarfı küçük fakat taşkın bir dişiliğe sahip göğüslerinin arasına sakladı, aceleyle yukarı kata çıktı. Orada zarfı parçalayarak açıp içindeki yegâne şeyi çıkardı: Haftalar öncesine ait bir Seattle gazetesinden kesilme bir kupürdü bu.

Uzay çağı insanının sadık dostu babuin

TAMPA, Florida– (AP) – Güneş enerjisiyle çalışan devasa Amerikan balonu bu ay içinde Palm Castle Donanma Hava Üssü yakınlarından kalkış yaptığında bu özel inceleme roketinin "mürettebatı" beş babuinden oluşacak. Uzay Çağı'nda, bu hayvanlar, insanın sadık dostu köpeğin yerini alacağa benziyor.

Afrikalı bir yerli bir seferinde İngiliz bir doğa uzmanına şöyle demişti: "Babuinler konuşabilir ama beyaz insanların önünde konuşmazlar çünkü onların kendilerini çalıştıracaklarından korkarlar." Maymunun sessiz kalması kâr etmedi; çünkü insanoğlu babuinleri büyük sayılarda ve çeşitli alanlarda çalıştırmakta artık.

Güney Afrika'da babuinler, yüzyıllar boyunca keçi çobanı ve sıradan çoban niyetine kullanılmışlardır; kimi anneler bebeklerini babuin bakıcılara emanet etmişlerdir. Maymunların yaşlandıkça geliştirdikleri aksi eğilimlerin önüne geçmek için beyinlerinin ön tarafı kesilip alınan babuinler, son zamanlarda golf oyununda top toplayıcı, traktör şoförü, Güney Afrika'nın tren ve otobüs depolarında kırmızı kasketli bagaj hamalı olarak istihdam edilmektedir. (Bahşiş konusunun sorun yaratmadığı tahmin ediliyor. Gerçi babuin hamallar, muzla ya da taze mısır tanesiyle ödüllendirildiklerinde muhtemelen daha canla başla çalışacaklardır.)

Babuinler aynı zamanda New Mexico'daki Holloman Hava Kuvvetleri Üssü'nde otomobil güvenlik araçlarının sınanmasında ve Detroit'teki işçiler tarafından da kullanılmaktadır. Ford Motor Company'nin Michigan'daki Birmingham otomobil deneme sahası, babuinlerin burada araba kazaları denemelerinde yolcu olarak kullanıldığının duyulması sonucunda birkaç yıl önce hayvanseverler tarafından gözetim altına alınmıştı.

Bugüne kadar babuinlerden en yaygın olarak tıp mesleğinde yararlanıldı. Güney Afrika'daki tıbbi deneylerde yüzlerce babuin kullanılmakta. Bu uzun yüzlü maymunlar, bir insandan diğerine yapılan organ nakli ameliyatlarında karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek üzereler diye belirtiyor tıp adamları.

Babuinlere Güney Afrika'nın dağlarında sık rastlanıyor. Araştırma merkezleri babuin başına 10 rand ya da 14 dolar ödüyor. Aynı hayvanların Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ederi 200 dolar.

"Sınırsız sayıda bulunabilen yegâne primat babuindir. Gorillerle şempanzelerin nesli neredeyse tükendi," diye belirtiyor Stellenbosch Üniversitesi'nden Prof. J. J. van Zyl.

Babuinler, aynı zamanda en zeki maymun türü. Toplumsal örgütlenmeleri insanlarınkiyle hemen hemen aynı. Sayı sayabiliyor, belirli sınırlar dahilinde mantık yürütebiliyor ve mekanik aletleri kullanabiliyorlar.

Babuinlerin mevcudiyeti, Dr. Christian Barnard'ın öncü niteliğindeki kalp ameliyatlarına katkıda bulunmuştu. Bilimadamları diğer ülkelerde kullanılan köpeklerle bu kadar tatminkâr sonuçlar elde edilemediğini belirtiyorlar.

Cape Town'daki Karl Bremer Hastanesi'nde babuinden babuine 250'den fazla böbrek nakli gerçekleştirilmiş durumda. Bremer adına konuşan bir sözcü, "Babuinlerin fizyolojisi ve insanlarınkiyle aynı olan kan grupları hakkında geniş bilgi birikimi edindik" diyor.

Dr. Barnard, babuinlerin, insan organlarının depolanabileceği canlı birimler olarak kullanılmasını öneriyor. Organların, tedarik edildikçe, hayvanlara nakledilip daha sonra gerektiğinde insan alıcıların bedenlerine yerleştirilebilmeleri söz konusu.

"Belki de kalpleri babuinlerin bedenlerinde birkaç gün boyunca depolayabileceğiz," diye açıklıyor Dr. Barnard.

Babuinin tıp bilimine geçmiş ya da gelecek katkıları ne olursa olsun bu katkıların en çarpıcı örneğine ekim ayı ortalarında, özel eğitimden geçirilmiş beş babuin bugüne kadar yapılmış en büyük balondan sarkıtılan şeffaf bir gondola bindirilerek yeryüzünün çekim alanı dışı-

na yolculuğa çıktığında tanık olacağız.

Uçuşun amacı güneşin yaydığı ışınların etkilerini sınamak. Florida deneme sahasındaki sözcüler son İkaros XC deneyinin bugüne kadar gerçekleştirilmiş en derinlemesine deney olduğunu iddia ediyorlar. Babuinlerden oluşan mürettebat, canlı bir varlığın hiç kuşkusuz bugüne kadar doğrudan maruz kaldığı en güçlü güneş ışığına göstereceği tepkileri ölçecek şekilde tasarlanmış aletlere bağlanacak.

İkaros babuinleri, kapalı devre televizyon vericilerini ve insanoğlunun güneşe ilişkin bilgi arayışına yardımcı olacak diğer araçları kullanmak üzere eğitim aldılar.

Palm Castle'daki araştırmacıların belirttiğine göre, gondolun yapımında kullanılan, ısıya dayanıklı plastik malzeme kısmi kalkan görevi görecek olmasına rağmen, atmosferin en uç sınırlarına yaklaşıldığında babuinleri koruyamayacak. Kahraman babuinlerden kurulu bu yeni ekip uzay macerasından sağ dönemeyecek.

"Babuinleri bugün mü fırlatıyorlardı uzaya?" diye sordu Amanda. Bir kibrit yakıp gazete kupürünün ucuna tuttu.

"Hayır, zannetmiyorum," dedim. "Ajanlar radyo dinlerken fırlatma hakkında bir şeyler işittim. Sanırım spiker yarın yapılacağını söyledi. Evet, eminim; yarın sabah yapılacak."

Gazete kupürü çabucak yandı, bütün diğer gazete kâğıtları gibi. Amanda hiçbir şey söylemedi. Alt dudağı, örümcek ağına yakalanmış bir böcek kanadıymışçasına abartısız, soylu bir edayla titriyordu.

"Herhangi bir şey yapmayı denemek niyetin var mı?" diye sordum. Akılsız başım benim.

Herhangi bir şey yapmanın gerekmediğine inanan Amanda, gözyaşlarını da yanına alıp yatmaya gitti. Beni daktilomda davul çalar halde bıraktı, tıpkı dışarıda, Skagit karanlığında yağmurun koca sosisin üzerinde davul çaldığı gibi. Aniden fark ediyorum ki devasa sosis, bir zepline, balona benziyordu.

Amanda, ölüm korkusu köleliğin başlangıcıdır dedi. Eğer bu sözünde haklıysa o zaman ben, çok erken yaşta köleleştirilmişim. Dört ya da beş yaşındayken annemin bana ezberlettiği kısa duayla başladı köleliğim.

Şimdi uykuya yatıyorum
Tanrım sen koru ruhumu.
Uyanmadan ölürsem eğer,
Tanrım yanına al ruhumu.

Uyanmadan ölürsem eğer. Bu meşum dizeyi öğrenene dek bir sabah oyun oynamak üzere kalkamayacağım hiç aklıma gelmemişti. Benimle birlikte yorganın altına saklanan ölüm korkusu, genç ruhumu kararttı, yetişkin bir erkek olana dek, yıllar içinde katlanarak bir varoluş ürküntüsü bıraktı üzerimde. Minicik dizleri üzerine çöküp ölümsüzlük yakarışının tüyler ürpertici kelimelerini tekrarlarken kim bilir başka kaç Hıristiyan çocuk, yaşama ve hürriyete olan bağlılığını yitirmiştir? Diye merak ediyorum.

O korkunç duayı yirmi beş yıl önce öğreneli beri her sabah yaptığım gibi bu sabah da uyandım: Hayatta olduğum için rahatlamış, biraz da şaşırmış. Bu duyguyu bugün özellikle kuvvetli bir biçimde hissetmişsem okurun bana hak vereceğinden eminim.

Günlerdir ilk defa daktiloda yazacak bir şeyim yoktu, bu nedenle sabahı Amanda'yla geçirdim. Üzüntülüydü ama yine de eğlendirdi beni. Yedi ayrı portakal soyma şekli gösterdi bana, her bir yöntem bir öncekinden daha incelikli ve estetikti. Amanda portakal hakkında şaşırtıcı bilgilere sahip ama İngilizcede onunla kafiyeli bir kelime bilmiyor. Yalnızca Mon Cul biliyor o kelimeyi. O da ne olduğunu söylemiyor.

Daktilomun ağzından kazara çıkan şeyler bana sık sık keyifli anlar yaşatıyor. Özellikle de başka bir şey söylemeye çalışırken daktiloyla yazma esnasında farklı biçimde bir başkalaşım gerçekleşip de o ana kadar aklıma gelmeyen bir konsept –vay canına!– sayfanın üzerinde vodvil yapmaya başlayınca. Ama tıpkı aşkta ve sanatta olduğu gibi zorlamakla ulaşamaz insan böyle bir şeye. Mesela şu korku ve portakal meselesinden birazdan sizlere aktaracağım habere ilişkin, derin anlamlarla yüklü bir girizgâh çıkacağını ummuştum. Umudumun boşa çıktığı belli, o bakımdan en iyisi sadece gelip dosdoğru, süsleyip püslemeden, olduğu gibi anlatayım her şeyi.

Yaklaşık bir saat önce, akşamüstü iki sularında, ajanlardan biri üst kata geldi. Amanda'nın tartıştığı, yuvarlak kafalı, çukur çeneli ajandı. Nazik denebilecek bir hali tavrı vardı. Belki durumumuza üzülüyordu, belki de yalnızca olayların vardığı nokta onu etkisi altına almıştı. Her ikisinin karışımı da söz konusu olabilirdi. Her neyse, Amanda'ya üze-

rinde "Çok Gizli" damgası bulunan, uzun ince beyaz bir kâğıt uzattı; Amanda okurken benim de tepeden bakmamda sakınca olmadığını işaret etti eliyle. Okuduğumuz metin şöyleydi:

Florida, Tampa yakınlarındaki Palm Castle Donanma Hava Üssü'nde sivil-askeri ekipler tarafından müştereken yürütülen güneş araştırma programı yöneticisi, Amerika Birleşik Devletleri Donanması'na mensup Newport Komutanı W. Pleet, tarafından gayri resmi olarak bildirilmiştir.

21 Ekim Çarşamba günü, sabah saat üç kırk beş (03.45) sularında kimliği bilinmeyen bir grup insan, bir İkaros XC yüksek irtifa araştırma balonunu bağlı bulunduğu yerden çözüp havalanmıştır. Soygunla ilişkili olduğu düşünülen bir erkek kaçmaya çalışırken saha bekçileri tarafından ateş edilmek suretiyle vurulmuştur.

Balon, güneş ışınlarının canlı dokular üzerindeki etkilerini ölçme amacı taşıyan bir deney gereğince beş babuini dünya atmosferinin dış "sınırı" olarak adlandırdığımız noktaya (gerçek atmosfer aslında çok daha yüksek bir noktaya dek uzanırken atmosferi oluşturan maddenin yüzde 99'u dünya yüzeyine 32 kilometre uzaklıkla sınırlıdır) göndermek üzere saat 07.00'ye programlanmış bir kalkışa hazırlık maiyetinde helyum gazıyla doldurulmuştu. Aynı zamanda oksijen tayfı ve güneş halesinin fotoğraflarının çekilmesi planını içeren söz konusu deney, Palm Castle sahasındaki uzay uçuşları ve insanların bulunduğu uzay istasyonları için gereken bilgileri edinmek üzere atmosferin üst tabakalarını incelemek amacıyla başlatılan bir dizi deneyden biri olacaktı.

İkaros XC'nin yüksekliği, tamamıyla şişirildiğinde 311 metredir. Yapımında polyester lifleriyle güçlendirilmiş, 6 hektardan fazla polietilen tabakası kullanılmıştır. İkaros XC, 7 metre boyunda ve elips şeklinde, ısıya dayanıklı plastik reçineden yapılma şeffaf bir gondolu taşıyordu. Gondolun içinde ölçüm aletleriyle yaşam ortamını sağlamak için gereken çeşitli donanımlar yer alıyordu. Aracın tamamına yaklaşık 980.000 dolar değer biçilmiştir.

İkaros XC serisi için herhangi bir sınıflandırma yapılmamış olup elde edilen bilgilerin çoğu büyük olasılıkla Sovyetler Birliği de dahil olmak üzere diğer devletlerle paylaşılacaktır. Yine de sıkı güvenlik önlemleri uygulanmaktadır. Palm Castle Donanma Hava Üssü'ne özel geçiş belgesi olmaksızın ziyaretçi kabul edilmemektedir. Deneme sahası mahalline girmek için ayrıca izin alınması gerekiyor. Donanmaya kayıtlı, kısa tüfekler taşıyan on görevli, bu sabah balonun hareket sa-

hası yakınında bulunan stratejik noktalarda nöbet tutmaktaydı.

Halihazırda hırsızların ana kapıdan çalıntı belgelerle giriş yapmış olduklarını düşünüyoruz. En azından bir donanma görevlisinin, Asteğmen Goober Clooney'yin cüzdanı geçtiğimiz salı gecesi Tampa'da katıldığı bir kokteyl davetinde erkekler tuvaletindeyken çalınmıştır. Asteğmen Clooney'yin kimlik belgeleri bekçiler tarafından vurulan erkeğin üzerinde bulunmuştur. Ayrıca donanmaya kayıtlı bir görevliye ait, deneme sahasına giriş imkânı sağlayan etiketi bulunan bir otomobil gece vakti çalındı. Otomobil, balonun hareket sahasının yarım kilometre ötesinde terk edilmişti.

Üç bekçi, balona yaklaşan hırsızlar tarafından bayıltıldı. Palm Castle gemi revirinden bildirildiğine göre bekçilerin boyunlarına darbe indirilmiş, büyük olasılıkla bir tür karate darbesi. Üç bekçinin etkisiz hale getirilmesi durumunda dahi hırsızlar, balonu çözüp gondola binebilmek için inanılmaz bir gizlilikle çalışmış olmalı.

Geri kalan bekçiler havalandığını fark ettiklerinde balon otuz metre yükselmiş durumdaydı. İlk başta, balonun kaza eseri serbest kaldığı düşünülmüş, ancak derhal yapılan araştırma neticesinde bağlantı hatlarının kesildiği anlaşılmıştır. En azından dört bekçi, yükselirken gondolun içinde bir ya da daha fazla adamın hareket ettiğini gördüklerine dair ifade vermiştir.

Beni Merkez Büro Üssü'nden telefonla aradılar, saat 04.10'da deneme sahasına vardım. Ben geldiğimde balon bulutların ardına ulaşmıştı ve gözle görülemiyordu, gerçi radar sayesinde yeri kolayca saptanmıştı. İkaros XC'yle telsiz aracılığıyla temas kurmayı denedik ancak kahkaha ve flüt sesini andıran bir şeyin dışında herhangi bir yanıt alamadık.

İkaros sisteminde balondaki helyum oranını artıran ya da düşüren bir besleme aletiyle uçuşların irtifasını denetleyebiliyoruz. Söz konusu alet bu sabah çalışır durumda değildi. Diğer teknik donanım normal çalışıyordu.

Saat 04.35 olduğunda balon 12.000 fit irtifa kazanmıştı. Balonu kaçıranların havadan kurtarılma olasılıkları zayıftı. Gondol buğu perdesine gömülmüştü, havalanmasını emrettiğim gözetleme uçağıysa çok az bilgi iletebildi. O anda avcı uçaklarının İkaros XC'yi ateş açarak düşürmelerini talep etmeyi düşündüm. Kimlerin, ne sebeple balona bindiğini öğrenmenin tek yolu buydu sanki.

Ben, hava saldırısını başlatmak için izin beklerken, öldürülen adam denetleme binasına getirildi. Deneme sahasının dış çevresinde 03.50 sularında bekçiler tarafından sırtına üç el ateş edilmiştir. Güvenlik gö-

revlileri adamın koştuğunu, dur emirlerine aldırış etmediğini bildirdiler. Zorlu bir hedef olduğu anlaşılan adam vurulmadan önce atılan 20-25 el ateşten sıyrılmayı başarmıştır. Adamın üzerinden Asteğmen Clooney'yin cüzdanına ek olarak L. Westminster Purcell III adına düzenlenmiş kimlik belgeleri çıkmıştır.

Purcell, Duke Üniversitesi takımında yer almış eski bir futbol yıldızı olup yaklaşık on bir yıl kadar önce antrenörünün karısıyla kaçarak bir skandala neden olmuştur. Daha sonradan yasadışı faaliyetlere karıştığı söylenmektedir. Liyakatsizlik nedeniyle ordudan ihraç edilmeden önce donanma askeri olarak Palm Castle'da jet pilotu eğitimi almıştır. Söz konusu kişi gerçekten Purcell ise üsse ilişkin birinci el bilgilere sahip olmalıydı. Hırsızlığın başarıyla gerçekleştirilebilmesinin bir açıklaması da bu olabilir.

Ölü şahsın eşyaları arasında bir puro paketinin iç tarafına karalanmış bir not bulundu. Not, kana bulanmıştı ve büyük bölümü okunaklı değildi. Ancak, aşağıdaki paragrafı kayda geçirdim:

". . . İsa'nın İkinci Gelişi'nin toplumumuz üzerinde gerçek bir etki yaratmayacağı neticesine vardım. Olay, ekonomik düzenimiz tarafından yutulup sömürülecekti yalnızca (ben bile İ.'yi refah ve iktidar edinme yolunda bir sıçrama tahtası olarak kullanmayı geçirdim aklımdan). Toplumumuz ekonomiyi sağlıktan, sevgiden, hakikatten, güzellikten, seksten ve kurtuluştan üstün tutuyor; hayatın kendisinden daha üstün tutuyor. Her neye hayattan ziyade öncelik tanınırsa o şey hayattan *önce gelecek* ve neticede hayatı yok edecektir. Ekonomi, en soyut düzeyde, milletimizin dini olduğuna göre, ekonomiyle ilgili olmayan hiçbir şey, İsa'nın İkinci Gelişi gibi muhteşem bir şey bile, halkımızın ruhlarında köklü bir değişim yaratamaz. Böylelikle, Z.'nin hayalini gerçekleştirebilmesine yardımcı olmak amacıyla kendi hayalimi geçici bir süre için bir kenara bıraktım. Bu arada Marx, tüm geniş yüreğimle ümit ederim ki, A.'nın –ve onun gibilerin– beyaz büyüsü zamanında yensin kara büyüsünü şu . . ." (gerisi okunmuyor).

Bunlar, ateist bir komünistin ya da deli bir adamın sözleri. Kanaatime göre, bu şahıs için her ikisi de geçerli.

Her halükârda Üçüncü Donanma Bölgesi Komutanı Amiral Stacy Horowitz, 05.00'te İkaros XC'yi düşürme iznini verdi. Ancak avcı uçaklarımız havalandıktan kısa bir süre sonra, bu emir, Beyaz Saray tarafından iptal edildi. Uçaklarımız geri çağrıldı ve bana balonun seyrine müdahale etmemem emri verildi. Ayrıca balonla telsiz ya da televizyon bağlantısı kurmaktan da vazgeçmem emredildi. Daha sonra CIA görevlileri vericilerimizin bağlantılarını kestiler.

Şu saatlerde İkaros XC yaklaşık 70.000 fite ulaşmıştır. Bu yüksekliğin rahat iki katına çıkacaktır. Yeterli basınç düzeyine sahip olan gondolun kendi içinde oksijen deposu bulunuyor; üç insanı bir hafta yaşatacak miktarda oksijen mevcut gondolda. Ancak bu eğitimsiz yolcular bir hafta süreyle yaşayamazlar. Güneş ışınlarının etkisiyle 24 saate kalmadan yok olacaklar. Şiddetli su kaybı bedenlerini neredeyse hiçlik noktasına dek indirgeyecek, giderek artan bir hızla çürüyecekler. Önümüzdeki ay balon irtifa kaybetmeye ve peşi sıra parçalanmaya başladığında geriye ancak kemikleri kalmış olacak ve eğer balon havada yeterli süre kalırsa kemikler dahi toz haline gelecek. Gondol, sanki hiç canlı barındırmamışçasına boş kalacak.

Hırsızlığa ilişkin soruşturma benim görev alanıma girmiyor. Beyaz Saray konuyu kapanmış addetmemi bildirdi. Ancak konuyu kapatırken olayın bir yanının beni özellikle hayrete düşürdüğünü itiraf etmeliyim. Denetleme binamızda beş babuin bulunmaktadır. Bugün 06.30'dan önce güneş gondoluna yerleştirilmemeleri gerekiyordu. Zaten şu anda gözümün önündeler. Beşi de. Ancak bu sabah vericilerimizin bağlantısı kesilmeden önce, İkaros XC'de bulunan bir kimse, televizyon monitörünü kısa bir süre için açtı –ve yaklaşık 60 saniye boyunca meslektaşlarım ve ben, bir babuinin sırtan yüzüne bakakaldık. Beyler, dilediğiniz şekilde değerlendirin fakat, o mahvolmaya mahkûm balonda izinsiz bir babuin bulunuyor.

Vatikan'ın hurafeli, farelerin kemirdiği, şarap lekeli, altın süslemeli, girilmesi yasak bir odasında rütbesi belirsiz, siyah giysili bir kilise üyesi, yarım düzine kadar zarif ve de yaşlı kardinale hitaben konuşma yapmaktadır.

"Evet Hazretleri, sonucu değiştirmek imkânsız. Kimse artık, istese de, balonun uçuşunu engelleyemez."

"Tanrı dışında," diye araya girer kardinallerden biri.

"Yani, Luigi," der bir diğeri, "ilahi müdahaleyi geçersiz kılabiliriz, sen de öyle düşünmüyor musun?"

Üçüncü bir yüksek rütbeli din adamı, grubun en kıdemlisi ve en zarifi, tombul sağ yumruğuyla tombul sol avucunu yoğurmaktadır. "Niye?" diye sorar sorusunu belirli bir kimseye yöneltmeksizin. "Niye, niye, niye, niye, niye, niye, niye? Niye böylesine alelacayip bir şey oldu?"

"Tanrı gizemli yöntemlerle yürütür işini," der kardinallerden biri.

En kıdemli olanı tombul bir bakış atar ona, âdeta "Bana o eski teraneden bahsetme," dercesine.

"Belki de kendimizi suçlamamız gerekir," demek cüretinde bulunur odadaki en genç din adamı. "Çok uzun zamandan beri –tabir caizse– kirli bir çamaşırımızı sakladık. Acaba ifşa edilirse dünyadaki ruh hallerini ve felsefeleri sarsacak başka kirli çamaşırlarımız var mı diye –bu sefer mecazi anlamda söylüyorum– sormalıyız kendimize belki de."

"Sözlerinle neyi kastettiğini anladığımdan emin değilim, Vasco," der en kıdemli olanı, "ama caiz tartışma alanının dışına çıkmak niyetinde olmadığına inanıyorum. Seküler dünyaya zarar vermeden varlığımızı mecbur kılamayız."

"Ah, elbette, Peder. Yalnızca kilisenin yararını düşünerek söylemiştim . . ."

"Evet, evet. Tabii, tabii. Ancak şu anda zihnim balonun yükselişiyle meşgul, onun öncesindeki saçmalıklarla ya da sonrasında alınması icap eden tedbirlerle değil."

Siyah giysili şahıs boğazını temizler. "Öhö. Bu olaya karışan kişileri insanın havsalası alınıyor, Peder. Tamamıyla zirve olan modern liberalizmin bir kesimini temsil ediyorlar. Ancak dilerseniz, söz konusu şahsiyetler ve eylemleri hakkında size eksiksiz bir rapor sunabilirim. Böylelikle kendiniz birtakım sonuçlara varmaya çalışabilirsiniz."

Kardinaller ayrıntılı bir raporu çok arzu edeceklerini çeşitli yöntemlerle belirtirler. Odadaki hava, yatalak bir hastanın odasında duran, park etme süresini aşmış mermer bir Cadillac'ın yontma egzoz gazı gibidir.

"Bu arada," der en kıdemli olanı, "hiç mi ihtimal yok . . ."

"Hiç ihtimal yok, Hazretleri," diye onu temin eder siyah giysili adam. "Yarın bu saatlerde geriye hiçbir şey kalmamış olacak, şeyden, bedenden. Ya da büyücüden ve maymunundan. Kelimenin gerçek anlamıyla toz olacaklar."

En kıdemli kardinal, tombul sağ yumruğuyla tombul sol avcunu yoğurarak gökyüzüne bakmak üzere pencereye gider ancak odada tek bir pencere dahi yoktur. Çok çok eski, can sıkıcı bir duvar çıkar karşısına. Mermer Cadillac tekerleklerini döndürür, yatalak hastanın çift odaklı gözlüğünü ezip halıya yapıştırır.

Kısa bir zaman sonra, 69 numaralı mavi ve beyaz jarse atlet, Duke Üniversitesi futbol takımı tarafından oyun dışı bırakıldı. O numaranın, Durham'da hareketli bir sonbahar akşamüstünde hafif elma şarabı kıvamındaki, arı vızıltısını andıran Carolina güneşinin ışığı altında parladığını bir daha kimse göremeyecek.

Meksika Marihuana Yetiştiricileri Federasyonu hoş bir çelenk gönderirdi, haberleri olsaydı eğer. Haberleri olsaydı eğer, Delifişek Purcell'ın, şampiyon vücuduna üç sessiz kurşun yiyerek, edepsiz sırıtışını yere kanıyla resmederek göçtüğünden; hayatın ekşi mi yoksa tatlı mı olduğuna hiçbir zaman karar verememiş olarak otuz yaşında öldüğünden.

Delifişek Purcell için şu saptama yapılabilir: O diğer bir Mesih/Otorite kurbanıydı. Aynı şey John Paul Ziller için söylenemez. Ziller'ın attığı her adım tam bir bilinçle hesaplanmıştı. O kimsenin kurbanı değildi, belki kendisinin bile.

Ziller, doğanın ve ölülerle temasa geçerek yapılan kara büyünün arkaik patikasının, teknoloji ve kültürün süper otobanıyla kesiştiği noktada yer almıştı daima. Hani denir ya, yaşadığı gibi öldü. Elini attığı her işi sonuna kadar götüren bir adamdı.

Ziller, kökenler biliminde (affedersiniz, Tann'ya yönelik çözümler biliminde) uzmanlaşırken, arayışını kişisel düzeyde bir uç noktaya taşıdı. Zeki bakışlı ve kendinden emin bir biçimde –kelimenin gerçek anlamıyla– enerjiye avdet etti, tüm yaşamı meydana getirmiş olan katışıksız özün içinde eriyerek.

Ben bu sözleri daktilomda yazarken bile, John Paul Ziller, ateşböceği kıçlı babuin ve Nasıralı İsa Mesih, hep beraber eriyip güneş ışığına karışmaktalar.

V.
bölüm

Skagit Vadisi'ne yağmur düştü.

Ortalığı silip süpürerek pes bir tonda düştü. Ucuz Zen mücevherleri gibi biteviye çağıldayarak düştü. Hendeklerin üzerine düştü. Eğreltiotlarının üzerine düştü. Yabanördeklerinin bükük boyunlarına düştü yağmur.

Ve bir ateş yağdı. Ve bir sessizlik yağdı. Ve bir kurban yağdı. Ve bir mucize yağdı. Ve büyüler yağdı, totemin kasvetli gözleri yağdı.

Yağmur, yeşil serin gelgit sahalarını suya boğdu. Nehir kabardı. Bataklıklar coştu. Yamaçlardaki siyah ağaç kütüklerinden buharlar yükseldi. Hayalet kanolar adaların üzerindeki sislerde kürek çektiler. Ölülerin gömüldüğü, kutsallığına tecavüz edilmiş toprakların efsaneleri silinip götürüldü. (Skagit Kızılderililerinin de kendilerine özgü bir Tufan gele-

neği vardır. Tufan'ın dünyada çok büyük bir değişime sebebiyet verdiğini söylerler. Bir başka büyük değişim daha olacak. Dünya bir kez daha değişecek. Skagit'ler ne zaman olacağını bilmiyorlar. "Hayvanlarla konuşabildiğimiz gün gelince değişimin yarı yarıya gerçekleştiğini anlamış olacağız. Ormanla konuşabildiğimiz gün gelince değişimin gerçekleştiğini anlayacağız.") Çatılardan, yağmur şapkalarından sular döküldü. Sular, neon ışıklarının, araba farlarının rengine büründü. Gececi hayvanların pençelerinde parladı.

Ve bir çığlık yağdı. Ve bir çiğlik. Ve bir plazma yağdı. Ve bir düzensizlik yağdı.

Yağmur, dağlarda yaşayan insan benzeri uzun kollu yaratığın izlerini sildi. Meyve ağaçlarında sararıp solmuş son meyveyi de yere düşürdü. Liseli oğlanların çamur içinde futbol oynamalarını seyretmek üzere toplanmış, düğüm haline gelmiş seyircileri sırılsıklam etti. Âşıkların arabalarını çektiği Chevrolet parkındaki buharla kaplı ön camları dövdü, avcıların pikaplarının daha büyük olan ön camlarını dövdü, nehrin yukarısına doğru, kereste kamyonlarının daha da büyük olan ön camlarını dövdü. Ve Ziller'ın kocaman masum sosisinin çevreyolundaki yansımasını seyrettiğim pencere camını dövdü yağmur; sosisin zarif duruşuyla kendi durumum arasında birkaç kıymetli benzerlik görüyordum.

"Biliyor musun," dedim Amanda'ya, "bütün bu korkunç şeylere katlanmak daha kolay olabilirdi, bir Kuzeybatı şelalesinin altında boğulmaktansa Meksika'nın güneşli bir sahilinde olsaydık eğer." Elimle havayı gösterdim.

"En son bir Meksika sahiline gittiğimde herifin teki transistörlü radyomu çalmıştı," diye iç geçirdi Amanda.

"Ne rezillik," diyerek hislerini paylaştım.

"Yok canım," dedi. "Radyoyu götürdü ama müziği bana bıraktı."

Postacı kapıyı iki kere çalar, galiba böyleydi o laf. Dün akşamüstü sularında bir FBI ajanı ziyaretimize geldi; bu ziyaretin dehşetengiz koşullarını gerektiği şekilde aktardım sizlere. Dün gece alacakaranlığın çökmesinden hemen sonra tekrar merdivenlerin başında belirdi ajan.

"Hey, ahbap," diye bağırdı bana, (5 no.'lu yöntemle) soymakta olduğum portakalı elimden düşürmeme yol açarak. "Yarın buradan ayrılıyorsun. Çıtlatayım dedim. Bu gece alt katta kalacağız, onun için sakın ola bir numara çevirmeye kalkışmayın."

Onu aklımda herhangi bir numara olmadığına temin etmeye kalkışınca, golf sopasıyla –ajanın siyah ayakkabılarının dibine yuvarlanmak

akılsızlığında bulunmuş– portakalıma sulu bir darbe indirdi ve hırladı: "Benimle dalga geçme, ulan. Bir başkası değil de ben haber verdim diye şükret. Bazı çocuklar sana gününü göstermek için kaşınıyorlar."

Portakalın içini yerden temizlemek üzere yaklaşan Amanda'ya dönüp daha nazik bir sesle, "Çocukla senin ne zaman gideceğinizi bilmiyorum. Fakat devlet bu mülke el koyuyor, onun için sen de hazırlan," dedi. Bu sevinç tohumlarını saçtıktan sonra aşağı geri döndü.

Bana ne yapacaklarını merak ederek geçirebilirdim geceyi. Başıma gelmesi mümkün cezalara ve eziyetlere dair hayaller kurabilirdim, ardından yatağımda dönüp dururken beni Seattle'a götürüp ikaz ederek serbest bıraksalar dahi ne yapacağımı merak edebilirdim. Ne şöhretim ne de içimdeki eğilim açısından artık bir bilimadamı değilim. Öyle olsam bile, Kızılderililerin kehanette bulunduğu ve Ziller'ların reklamını yaptığı bu yeni dünyada bilimadamlarına, kültür adamlarına nasıl bir rol düşer ki? (Muhtelif yüzyıllar boyunca ipler bizim elimizdeydi ve ben, geleceğin insanını kendi imgelerimizde yaratacağımızı düşünmüştüm ama şimdi kendime şu soruyu sormalıyım: İhaleye katılacağımız ve öncü değerlerimizi küçümseyen, özel becerilerimizi soğuk bir edayla müsadere eden insanlardan bir tür pagan büyüsü icra etmek amacıyla ürün ve hizmet talep edeceğimiz gün mü gelip çattı?) Geleceğim hakkında endişelenerek, acaba önümde bir gelecek *duruyor mu* diye endişelenerek, uzun uzadıya, dehşetli saatler geçirebilirdim ama öyle yapmadım. Zira Yavru Thor'u uyku postunun içine derdest ettikten kısa bir süre sonra Amanda, mabedinden bana seslendi. Ve nihayet parfümlü perdelerin arkasına geçmeme izin verildi.

Zengin İran dokumaları yerde için için yanıyordu. Tütsü lambaları ve işlemeli şamdanlarla süslenmişti her yer. Ancak geri kalan her şey âdeta vahşi doğadan fırlamaydı.

Bir köşede, bir masanın üzeri denizkabuklarıyla kaplıydı: Mor denizkabuklarıyla deniz salyangozları, pirinç ve harp şeklinde kabuklar, bataklık ve göl salyangozları, Cezayir menekşeleri ve yumurta kabukları, akik taşları ve kulak şeklinde kabuklar, ustura ve kum istiridyeleri, spiral yumuşakçalar ve karındanayaklılar, sarık ve ay şeklinde kabuklar, konik kabuklu ve sedefli karındanayaklılar, merdiven ve incir şeklinde kabuklar, içleri çok geniş olduğundan "şarap testileri" diye anılan Güney Pasifik yumuşakçaları ve tabii ki okyanusun uzunçaları olarak kıymet verilen meşhur dev helezoni sedef kabuk. Bunların yanında, Puget Boğazı'nın buzlu sularından çıkma denizhıyarları, denizkestaneleri,

anemon çiçekleri ve denizyıldızlarından gösterişli zırhlar. Ve bunların da yanında mercandan tüpler ve kaleler, kiminin üstü polip bağlamış. Ve bunların hemen dibinde bir salyangoz akvaryumu: Suyun içinde yükselen hava kabarcıkları her şeyin tıkırında gittiğinin işaretiydi. Suyun içinde yüzen bitkilerin yaprakları ve sapları arasında şekerleme saat zemberekleri gibi kıvrılıyordu salyangozlar; ve istiridyeler de akvaryumun içinde sessiz sakin yaşıyordu, canı istediklerinde gezmeye çıkarak, dışarı uzattıkları ayaklarıyla çakıltaşlarını toprağı sabanla sürer gibi sürerek.

Güneş ışığına duydukları açlığı en güzel şekilde doyurabilecekleri pencere kenarlarında dizi dizi kaktüs düzenlemeleri vardı. Bir Noel kaktüsü, firavuninciri, olta kaktüsü, mor kirpi kaktüsü, gece çiçek açan *cereus* kaktüsü, barbar dikenleri olan muhtelif *cholla* kaktüsleri, kılçıkları beni ürküten ve adını bilmediğim diğerleri. Pek de sağlıklı görünmüyorlardı, gerçi bu bulutlu iklimde böyle olmaları normaldi. Amanda'nın kaktüsleri, kocasını yiyip bitirmekte olan güneşe doğru eğinişti kalın kaburgalarını. Elbette bu konuyu hiç açmadım.

Duvarlara sayısız kuşun içi boş yuvaları asılmıştı çeşitli yöntemlerle. Birçok yuvanın arasında hamak şeklinde bir sarı asma yuvası vardı, bir cangıl kuşunun Eskimo kulübesi şeklindeki yuvası, her tarafı otlarla kaplı bir karatavuk yuvası, Thor'un içine saklanabileceği büyüklükte bir kartal yuvası ve evet, bir guguk kuşu yuvası, yani guguk kuşunun eline düşen diğer her kuşun yuvası. Eğer bu yuvanın üzerinden bir kaz uçmuşsa da, neden arkadaşları gibi doğuya ya da batıya uçmadığına dair herhangi bir broşür ya da başka bir açıklama bırakmamıştı.

Kuş yuvalarının içinde çam, Douglas köknarı, servi, sekoya, ladin ve köknar kozalakları vardı. Meşe palamudu türlerinin iliştirildiği ağaç dalları vardı. Nehir veya denizden sürüklenmiş odun parçaları, fosilleşmiş kökler ve kuru yapraklar vardı. Seramik bir vazodan büyük sukamışları çıkıyordu. Sukamışları Ziller'ın sosislerinin promosyon sergisi gibiydi. "Tam teşekküllü" iki sosis yediğim mutlu öğle yemeklerini düşündüm.

Toprak saksılarda (sanki dışarıda yeterince yokmuş gibi) eğreltiotları yetiştirilmişti. Bir de filodendronlar, yeşim bitkileri, havuçlar, soyalar, avokado fidanları ve nam salmış hintkeneviri familyasına ait bitkiler (kanundan zerre kadar korkusu yok muydu Amanda'nın?). Kimi paslı ve dibi sülük tutmuş demir kaplar, tepeleme kuru otla ve tohumla doluydu. Kapların yanındaki ağır taşlar, minyatür Gotik liken şehirleri için yamaç ve yayla görevi görmekteydi. Mebzul miktarda kurutulmuş mantar vardı (mum ışığının tek bir dalgalanması, meşum *Amanita muscaria*'nın hâlâ kırmızı olan tepelerini selamlıyordu). Berrak cam yapraklar arası-

na şu yabani çiçek çeşitleri ve diğerleri sıkıştırılmıştı: Üç yapraklı fidan, düğünçiçeği, menekşe, papatya, çiğdem, sarmaşık, nergis, yüksükotu, kırmızı farekulağı (hiç de adının çağrıştırdığı denli erotik görünmüyordu), rododendron, edelvays ve inciçiçeği.

Her yer bokböcekleriyle kaplıydı ve de yaklaşık on üç santim uzunluğundaki Siyam böceklerinin yanardöner kabuklarıyla. Ve haliyle kelebeklerle: Öylesine çok çeşitli kelebekler ve pervaneler vardı ki, yumuşak kanatlarının üzerine serpiştirilmiş zarif renkleri betimlemek bir yana hepsini sıralamaya kalkışmak için benden daha sabırlı bir muhabir gerekir. Şunu vurgulayayım ki Amanda, kendisi asla kelebek öldürmezdi, ne de başkalarını bunu yapmaya teşvik ederdi. Ancak babasının orkide satın almaya gittiği yolculuklardan dönerken getirdiği tropik koleksiyonları ya da Süveyşli Al'ın ve Uçan Yaratıklar Devlet Enstitüsü, Kanat Çırpma ve Çırpınma Bölümü'ndeki erkek hayranlarının gönderdiği hazır numuneleri reddedecek kadar da masum değildi bu konuda.

Bu flora ve fauna meclisinin ortasında (içleri tıka basa taş, tohum, diş ve polenle dolu ufacık sandıklardan ve oyma kutulardan bahsetmedim bile) oturmuştu Amanda her gün –meditasyon yaparak, şarkılar söyleyerek, okşayarak, ritüeller icra ederek, diğer başka yöntemlerle insanoğlunun bir zamanlar dünyayı ve bu dünya içerisindeki yaşantısını kutsal bir bütün olarak görmesini sağlamış ilkel değerlere sahip çıkarak. Vahşi doğanın yüreğinin ta içine burada bakmıştı yeşil gözleri. Ve kendi benliğinin ona geri baktığını görmüştü.

Dün gece halının üzerine çömelmişti, çırılçıplak, dişiliği apaçık ortada. Anlaşılan çok yakın bir vakitte ev yapımı bektaşiüzümü şırıngalarından zerk etmişti kendine; zira apış arasındaki kıllar parlak ve nemliydi, tahta basma tekniğiyle yapılmış bir Japon resmindeki stilize okyanus dalgası gibi ucu köpüklü bir dalga tepesine yükseliyordu. Hokusai ve Hiroşige geldi aklıma.

Herhangi bir denizkabuğunun içi kadar pembe ve sedefli peltek konuşmasıyla beni yakınına çağırdı. Hiç tereddütsüz dinledim sözünü fakat ne yapmakta olduğunu görecek kadar yaklaşınca olduğum yerde kalakaldım. Sonlu iki siyah nokta hareket etmekteydi vücudunda, sağ göğsünün hemen altında. Rock ve Natalie, Amanda'nın en sevdiği pireler! Benden habersiz bu ikiliyi saklamış, sürgün hayatının meşakkatli yönlerinden kurtarmıştı onları. Yol kenarındaki hayvanat bahçesini ziyaret etmiş olanlar, Rock'ı, ahbaplarının yaptığı gösterileri alaya almayı ya da onlar üzerine doğaçlama yapmayı tercih ederek sıradan sirk numaralarını öğrenmeyi reddeden paşa bıyıklı pire olarak hatırlayacaklardır. Nata-

lie'ye gelince, paten kaymaktan hoşlanırdı, azıcık da vamp bir hali vardı. Komik ama, hayvanat bahçesinde geçirdiğim bütün aylar boyunca, pirelerin ne yemek yediğini görmüş ne de gastronomik alışkanlıklarını sorgulamıştım. Bir çeşit mamayla beslendiklerini, belki büyük ziyafet günlerinde Mon Cul'ün damarlarında eğlenmelerine izin verildiğini varsaymıştım. Ancak dün gece öğrendim ki, yalnızca bol bol insan kanı emen pireler sirk işinde çalışmaya yetecek denli sağlam ve cesurdu. Ziller'lar, akşam yemeklerinde düzenli olarak pire ağırlama mutluluğunu tatmışlardı.

(Asla kaşınmazlardı. Fakat işveren-işçi ilişkileri bağlamında, kaşınma cüretini gösterememişlerdi elbette.)

"Marx," dedi Amanda, "kısa bir süre önce kısmi bir transa geçtim, Neredeyse Normal Jimmy'yle telepatik iletişim kurdum. Her gece Çinli askerlere *Tarzan'ın Zaferi*'ni oynatıyor, Lhasa'da bir sinema salonları zinciri açmayı düşünüyor. Beatles'ın *Yellow Submarine*'ini istedi benden. Tibet'te hayatın normale dönmesini sağlayacağını söylüyor. Sen ne düşünüyorsun?"

Ne düşünebilirdim ki?

Pirelerin istihkaklarını doldurmalarını bekledim. Ve sonra sıra bana geldi.

John Paul Ziller, insanın yavaşlatılmış ışıktan başka bir şey olmadığı teorisi gereğince hız kazanmayı uygun bulmuştu. "Onu kaybetmedim," diye açıkladı Amanda, "çünkü her güneşin altına geçip oturduğumda, kendisini hatırlatan sıcak şeylerle sarmalayıp gıdıklayacak beni. Geçmişimdeki davul sesiydi, geleceğimdeki sıcaklık olacak."

Ah ama şimdiki zamanında yağmur vardı. Yağmur ve Marx Harikulade.

Ancak şap şup sesleriyle ve saadet içinde geçen gece esnasında bir ara, ertesi günü ve ondan sonraki günü düşünmek gafletinde bulundum yine. "Amanda," diye sordum, "eğer evren neticede anlamsızsa, senin dediğin gibi –büyük ve güzel fakat anlamsızsa– neden yaşıyoruz öyleyse? Neden intihar etmiyoruz?"

"İntihar soysuz bir iş," diye cevap verdi. "Kötü bir biçim."

"Ha, evet, doğru ya. En önemli şey üsluptu."

"Üslup, Marx."

"Doğru. Unutmuşum."

"Unutma."

"Söz veriyorum. Ama, cidden, eğer hayatın hiçbir anlamı yoksa–"

"Hayatın hiçbir anlamı olmadığını söylemek, hayatın hiçbir değeri olmadığını söylemek değildir."

"Fakat her şeyin anlamsız olduğunu söylemek. Oyunbozanlık değil mi?"

"Belki. Ama gerçek oyunbozanlık, evrenin bir anlamı olduğunu ancak biz 'zavallı ölümlüler'in bu anlamı bilmekten aciz olduğumuzu söylemekmiş gibi geliyor bana. Gizem, doğanın üslubunun bir parçası, hepsi bu. Sonsuz Yanılgı. Hiçbir anlamı olmayan anlam. Bu paradoks, anlamın anlamının anahtarı. Birtakım şeylerde anlam –ya da anlam yokluğu– aramak, sınırlı bilince sahip insanlar tarafından oynanan bir oyun. Hayat içerisindeki her şeyin ardında, anlamın ötesinde olan bir süreç var. Dikkatini çekerim, anlamanın ötesinde değil, anlamın ötesinde. Ohhhhhhhhhhhh. Bana öyle dokununca hâlâ içim bir hoş oluyor. İşte *öyle!*"

Şap şup seslerine ve saadete geri dönüş. (Amanda tütsüyü söndürdü, çünkü bir vakit birinin de dediği gibi, koku işin yüzde sekseni.)

Daha sonra başka sorularım da oldu. Deliye dönmüş bir halde sordum sorularımı, Amanda her birini cilveli bir edayla geçiştirdi. Ancak, salyangoz akvaryumunun şırıltısı ve çatıdaki yağmur sesinin dışında, uykuya kayarcasına dalmadan önce işittiğimi hatırladığım son şey, kulağıma peltek diliyle fısıldadığı sözlerdi: "Kaybedilecek hiçbir şey yok, Marx, kazanılacak hiçbir şey yok. Kaybedilecek ve kazanılacak hiçbir şey yok. İnsan dilediğince özgür ve mutlu olabilir, çünkü kaybedilecek ve kazanılacak hiçbir şey yok."

Şimdi şafak vakti. Parfümlü perdeler söküldü, daktilo yazdığım yerden Amanda'nın mabedini olduğu gibi görebiliyorum. Eşyalarını topluyor. Ancak insanların koyduğu yasaların dışında ve doğa yasalarına göre yaşayanların açıkça bildiği o tutkulu sükûnetle alev alev yüzü.

Benim kafamın içindeyse tuhaf, yeni bir sevinç, çığlıklar atmakta.

Amanda biraz önce yeniden hamile olduğunu söyledi bana. İlk başta benden hamile kaldığını kastetti sandım. Aradan henüz bir iki saat geçtiğinin farkındayım ama ne de olsa Amanda geleceği görebiliyor. Ama heyhat ben değildim. Büyük ihtimalle büyücüydü. Gerçi Delifişek Purcell da olabilirdi. Ya da dinlenme tesisinde mola veren zencilerden biri. Kim bilir?

Kendine ait eşyaları eski bir hasır bavula yerleştiriyor. Birçok eşya burada bırakılacak. Umarım pişmanlık duymadan. Demin, katlı birta-

kım külotlar koydu bavula. Ve birtakım kelebekler.

Özel bir kuruma ya da idam edilmeye gidecek biri gibi toplamıyor eşyalarını. Ya da aile ocağına geri dönecek biri gibi. Hayat kasırgasına kapılıp kaçmak üzere olan biri gibi topluyor eşyalarını. Şimdi Çingenelerin ayak parmaklarına taktıkları zillerden koydu bavula. Ve de çeçe sineğini.

Günlerdir olduğu gibi, bir yağmur dili pencerelerde anlamsız sözler söylüyor. Şu anda kulağıma canlı ve doğru geliyor bu sesler.

Eyvah. Şu anda aşağıdan adımı seslendiler. "Marx Harikulade"yi değil, *gerçek* adımı. Orospu çocukları! Sanki başka derdim yokmuş gibi, bir de şu nafaka meselesiyle uğraşmam gerekecek.

Yeniden seslendiler. Sesi tanıdım. Merdivenlerden yukarı birer birer, güm güm öttürerek gönderiyor sözcükleri, âdeta sözcükler, paslı bir robotun sürdüğü kurşun basket toplarıymışçasına. Seslenen kişi Peder Gutstadt. "Pılını pırtını topla," diyor jeolojik patlaması. "Beş dakikan var."

Pılını pırtını zaten topladım. Onun için bu rapora son birkaç söz daha ekleyeceğim. Amanda şu anda bana doğru gelmeye başladı. Elvada öpücüğü vermeye geliyor. Yüzünde felaket bir güzellik fark ediyorum. Tıpkı doğanın felaket güzelliği gibi. Bana iki gerçeği belli ediyor. Bir: Amanda, bana derin bir sevgi beslemekte. İki: Beni bir daha görüp görmeyeceği umurunda bile değil.

Arkasında duran bavula bakıp henüz dolmadığından emin oluyorum. Güzel. Çünkü bavulda bu el yazması için yer ayıracağına dair söz verdi bana.

Okur! Bu sana bir işaret olsun. Bu el yazması hayatta kalırsa Amanda da hayatta kalmış demektir.

Ve eğer AMANDA YAŞIYORSA . . .

Ve İSA ÖLDÜ . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Çadırın üstünde çam kozalakları,

Soğuk, açık bir sabah; güneş, derin vadinin yamacından yükselmiş ama sen hâlâ uyuklamaktasın ki tam o esnada çadıra bir şey çarpıyor. Çadırın kapısını açıyorsun güneş yüzüne vuruyor; dünya hazır beklemekte.

Çam kozalağın Amanda olsun.